

WORLD YOUTH STUDIES

CONFERENCE-II

May 18-20, 2022

Hacettepe University, Ankara, Turkey

PROCEEDINGS BOOK

EDITED BY

Prof. Dr. Aylin GÖRGÜN BARAN

Assoc. Prof. Dr. M. Serhat ÖZTÜRK

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

**IKSAD
ENSTİTÜSÜ**

ISBN: 978-625-8377-74-3

WORLD YOUTH STUDIES

CONFERENCE-II

May 18-20, 2022

Hacettepe University, Ankara, Turkey

PROCEEDINGS BOOK

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

**IKSAD
ENSTİTÜSÜ**

EDITED BY

Prof. Dr. Aylin GÖRGÜN BARAN

Assoc. Prof. Dr. M. Serhat ÖZTÜRK

by

IKSAD GLOBAL PUBLISHING HOUSE

E-mail: info@iksad.com

wyconf@gmail.com www.worldyouthconference.org

All rights of this book belong to IKSAD GLOBAL Publishing House

Authors are responsible both ethically and juristically

IKSAD GLOBAL Publications – 2022©

Issued: 07.06.2022

ISBN: 978-625-8377-74-3

CONFERENCE ID

CONFERENCE TITLE

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

DATE and PLACE

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

ORGANIZATION

Hacettepe University
IKSAD Institute

ORGANIZING COMMITTEE

PROF. DR. VURAL GÖKMEN
PROF. DR. AYLİN GÖRGÜN BARAN
PROF. DR. MUSTAFA TALAS
PROF. DR. NAIF HADDAD
PROF. MS. GUILHERME ALVES GRUBERTT
PROF. DR. VIKTOR SITKAR
PROF. DR. SAMIR LADACI
ASSOC. PROF. DR. M. SERHAT ÖZTÜRK
ASST. PROF. DR. OPHELIA IVANOVA KANEVA
ASST. PROF. DR. KORAY ÜSTÜN
RES. ASSIST. CANSU TAŞCI

NUMBER of ACCEPTED PAPERS

62

NUMBER of REJECTED PAPERS

21

PARTICIPANT COUNTRIES

Turkey, Azerbaijan, Romania, Algeria, India, Italy, Russia, Nigeria, Malaysia, Ukraine,
Lithuania, Croatia, China, Saudi Arabia, Kazakhstan, Slovakia

TOTAL NUMBER of INTERNATIONAL PAPERS

Turkey (30), Other Countries (32)

EVALUATION PROCESS

All Applications Have Undergone A Double-Blind Peer Review Process

PRESENTATION

Oral Presentation

SCIENCE AND ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Naif Haddad-American University of Madaba

Prof. Dr. Aylin Görgün Baran- Hacettepe University

Prof. Dr. Oya Hazer- Hacettepe University

Prof. Dr. Birsen Şahin Kütük- Hacettepe University

Prof. Dr. Canan Koca Arıtan- Hacettepe University

Prof.Dr. Gonca Gökalp Alparslan- Hacettepe University

Prof. Dr. Mustafa TALAS- Niğde Ömer Halisdemir University

Prof. Dr. Aliye ÖZENOĞLU- Üsküdar University

Prof. Ms. Guilherme Alves Grubertt - Ciência e Tecnologia de Mato Grosso do Sul Physical Education

Prof. Dr. Samir Ladaci-Polytechnic School National Polytechnic School of Constantine

Prof. Dr. Viktor Sitkar-Ternopil national pedagogical university

Prof. Mohamed JEMNI - The Arab League Educational, Cultural and Scientific Organization

Prof. Dr. Robert Repnik- Director of the Slovenian Research Agency, Slovenia

Prof. Dr. Roopali Sharma- Amity University of India

Assoc. Prof. Dr. Aslihan Öğün Boyacıoğlu- Hacettepe University

Assoc. Prof. Dr. Sehrana KASIMI-Azerbaijan National Academy of Science

Dr. Aygun Akifkizi MEHERREMOVA - Baku State University

Dr. Hicran Atatanır-Hacettepe University

Dr. Gainiya Tazhina - University of International Business

Dr. Prachi V. Motiyani- Gujarat University School of Law

Dr. Şinasi Tek- Hacettepe University

Dr. Charu DUREJA- Rayat College of Law, Panjab University

Dr. Prachi V. Motiyani-Gujarat University School of Law

Aryan Dhawan- Rayat College Of Law

Ms. Spriha Mukherjee- Amity University

PHOTO GALLERY

PHOTO GALLERY

PHOTO GALLERY

PHOTO GALLERY

PHOTO GALLERY

Zoom toplantısı

Görüntüle

Katılımcılar (38)

Q Katılımcı bul

HO Hall... (Ortak oturma sahibi, ben) / IKSAD Global (Ortak Oturma Sahibi) / OH observer... (Ortak oturma sahibi) / HO H-1, Obs... (Ortak oturma sahibi) / IKSAD GL... (Ortak oturma sahibi) / IKSAD GL... (Ortak oturma sahibi) / HA Hall-3, Abdurrahman Kaya / AB Aylin Baran / BK bilal knigr / DD Didem DEMİR ERİL / HR H-1, Rabia Cemre Arslan / N H-4, Fatma Nur Altın / H4-1 Ebru KAVLAK

Dalet Edin Tümünü Sesize Al

Sesi aç Videoyu Başlat Güvenlik Katılımcılar Sohbet Ekran Paylaşımı Kaydet Reaksiyonlar Uygulamalar Daha fazla Çık

Aramak için buraya yazın

25°C Güneşli 13:19

Zoom toplantısı

Katılımcılar (30)

Q Katılımcı bul

HO Hall... (Ortak oturma sahibi, ben) / IKSAD Global (Ortak Oturma Sahibi) / OH observer... (Ortak oturma sahibi) / HO H-1, Obs... (Ortak oturma sahibi) / IKSAD GL... (Ortak oturma sahibi) / HA Hall-3, Abdurrahman Kaya / AB Aylin Baran / BK bilal knigr / Derviş Karakaya / DD Didem DEMİR ERİL / HR H-1, Rabia Cemre Arslan / N H-4, Fatma Nur Altın / H4-1 Ebru KAVLAK

Dalet Edin Tümünü Sesize Al

Aramak için buraya yazın

25°C Güneşli 13:16

PHOTO GALLERY

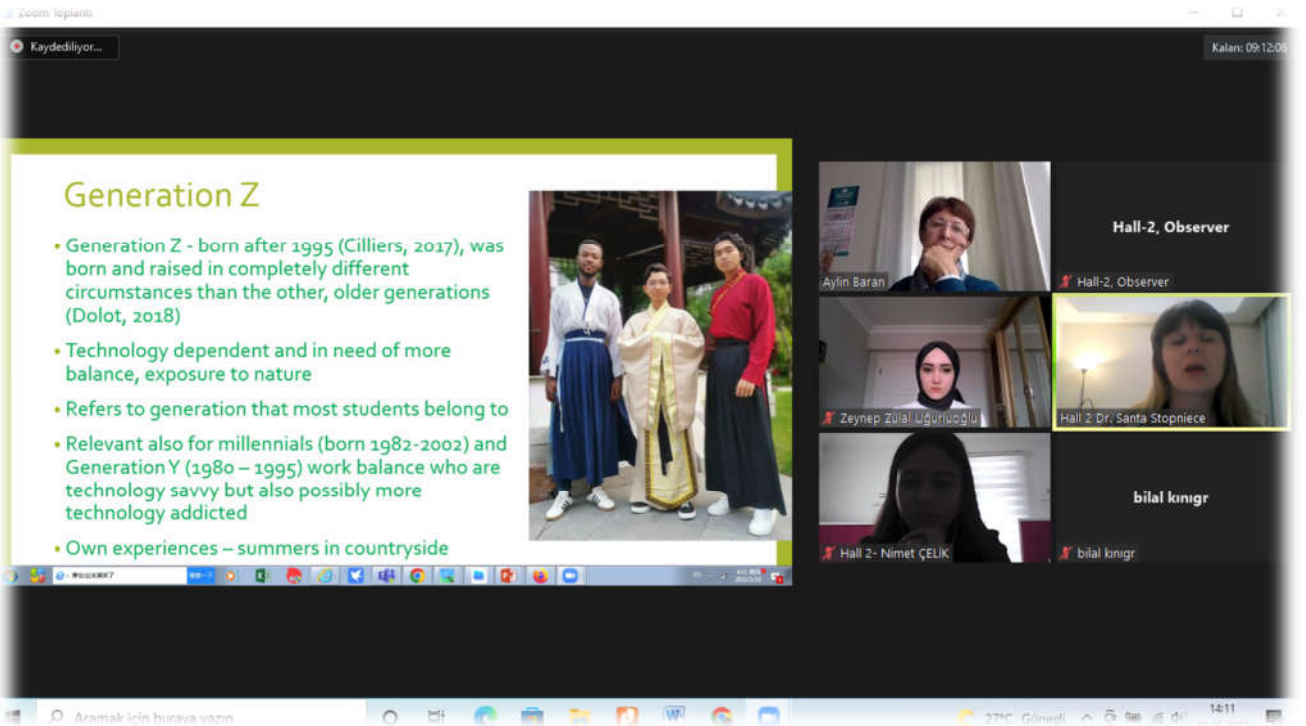
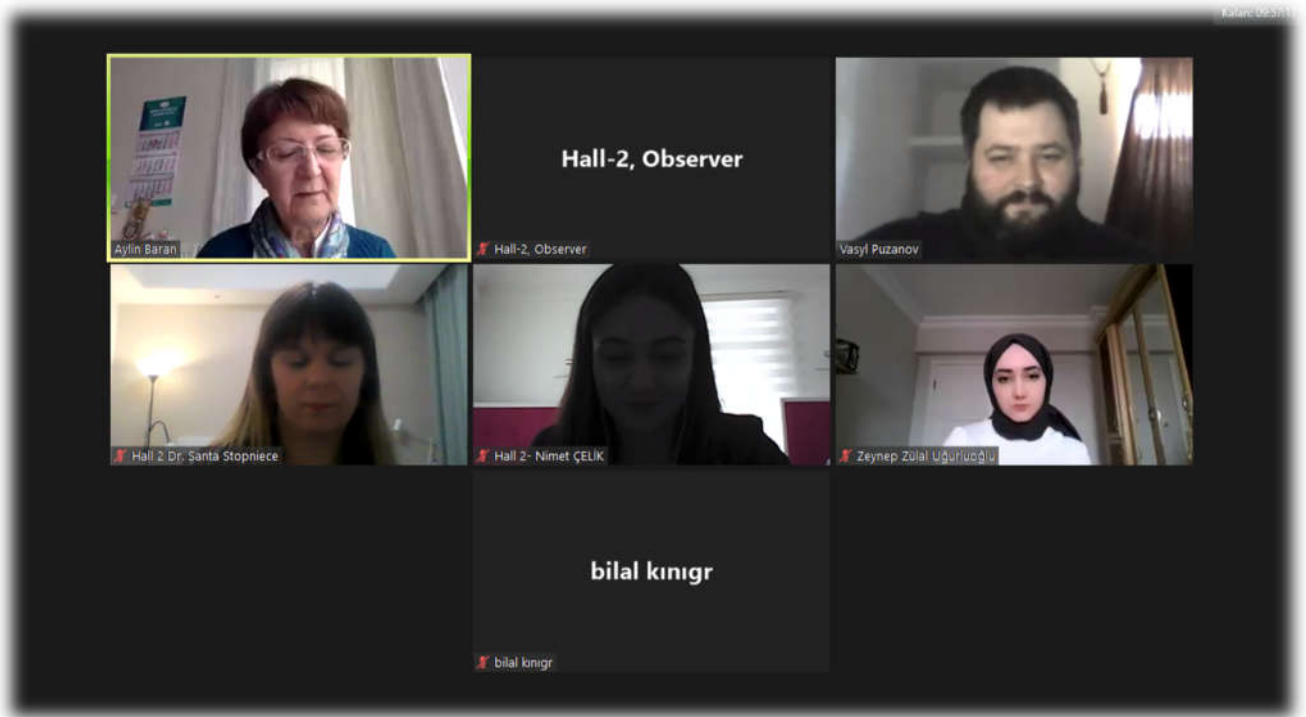

PHOTO GALLERY

Adolescence

PHOTO GALLERY

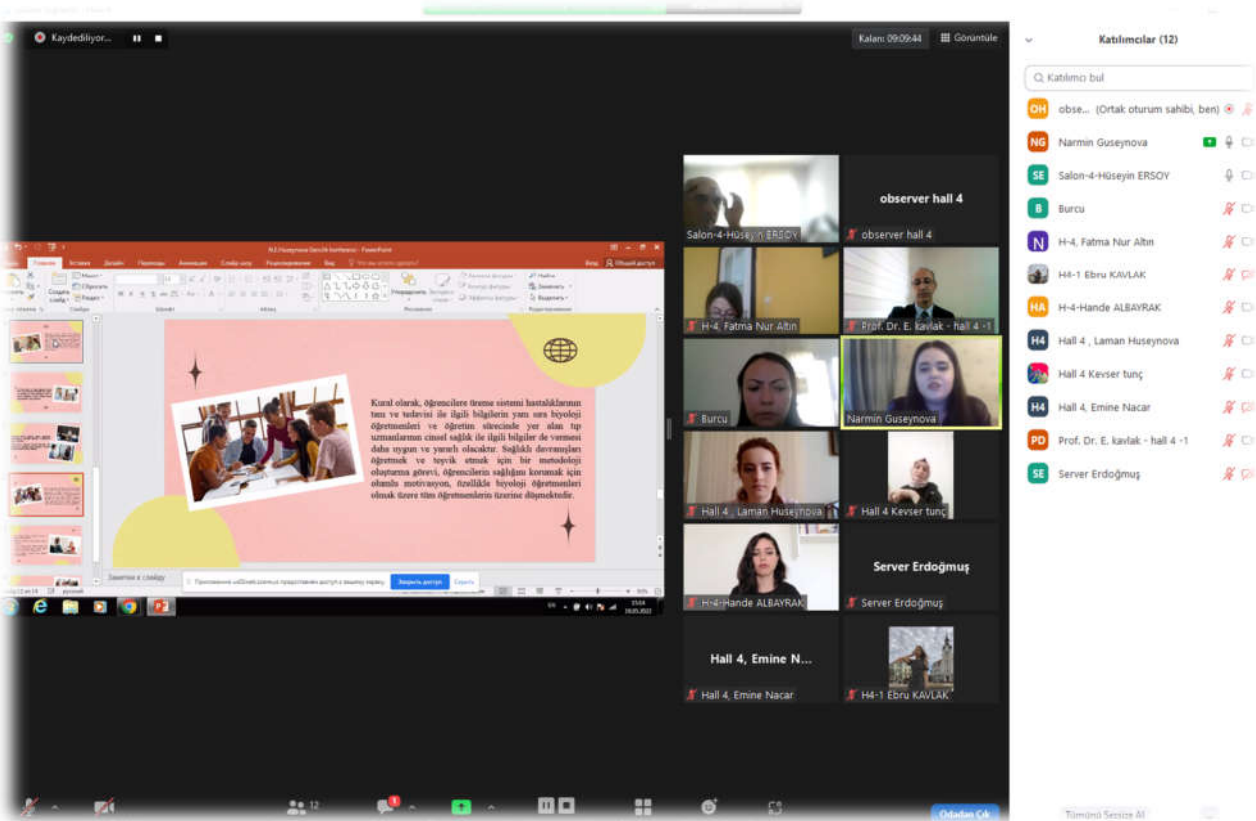
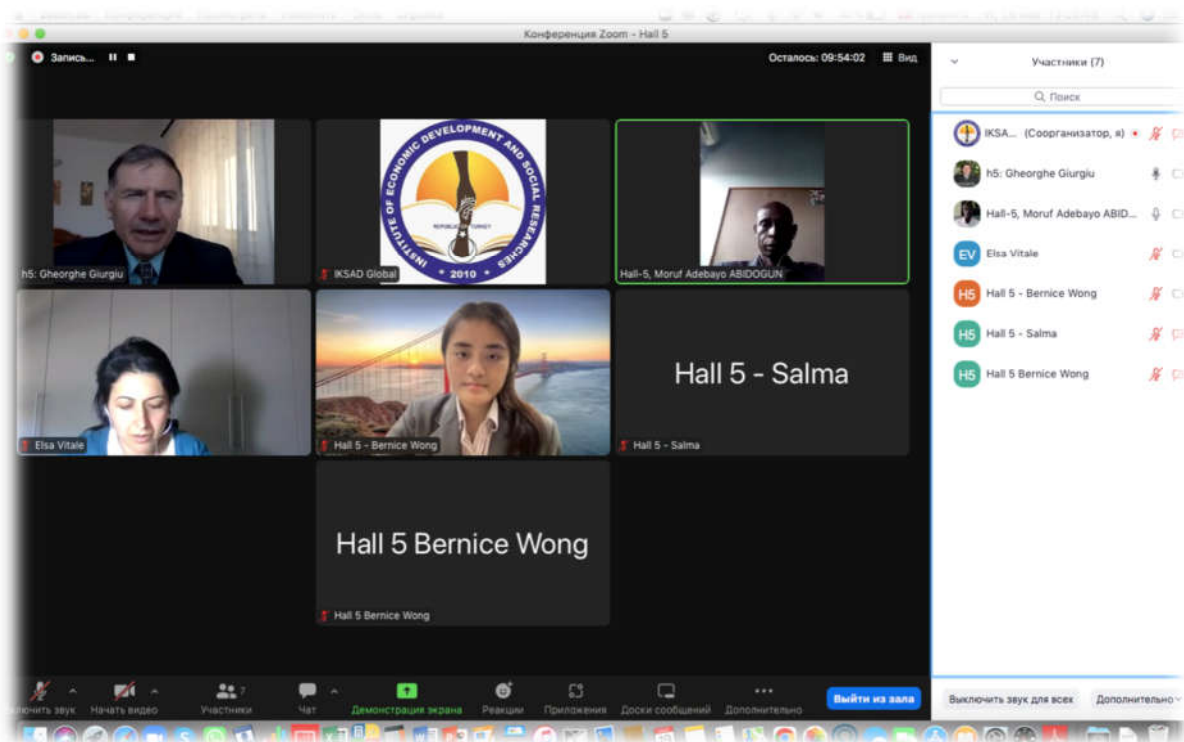
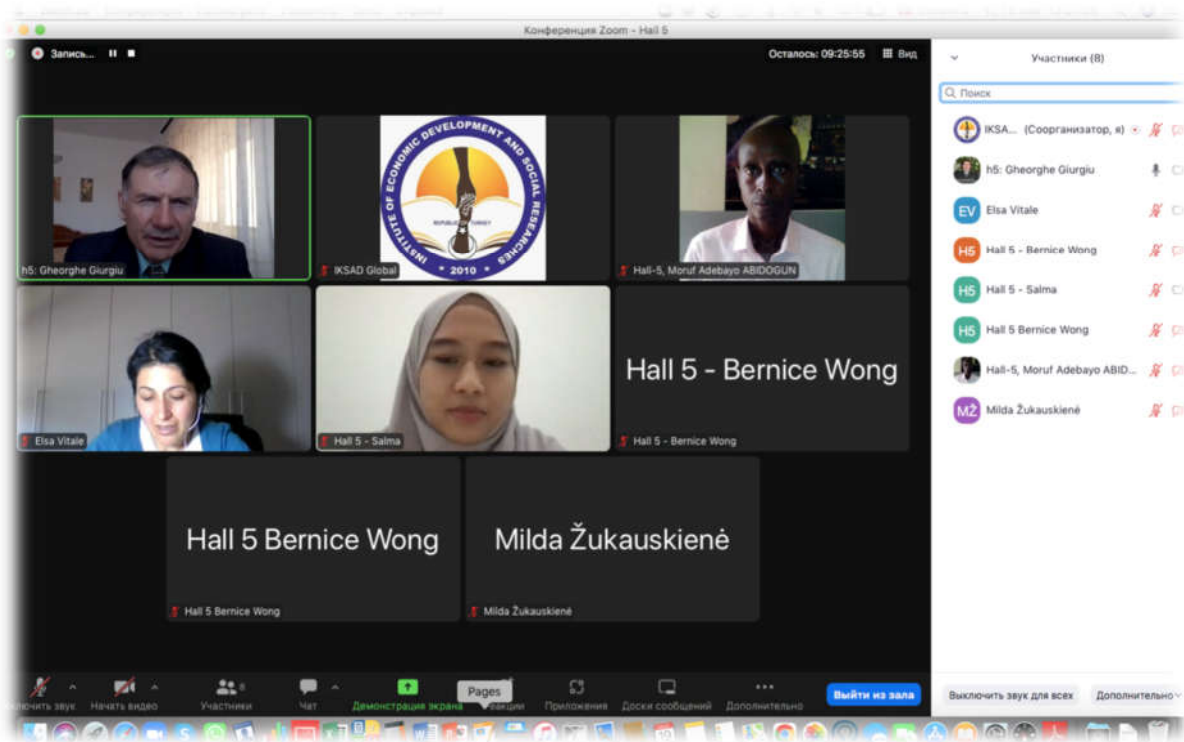

PHOTO GALLERY

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

MAY 18-20, 2022
HACETTEPE UNIVERSITY, ANKARA, TURKEY

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

**IKSAD
ENSTİTÜSÜ**

CONFERENCE PROGRAM

Meeting ID: 817 4995 4701
Passcode: 121212

Participant Countries: (16)

Turkey, Azerbaijan, Romania, Algeria, India, Italy, Russia, Nigeria, Malaysia,
Ukraine, Lithuania, Croatia, China, Saudi Arabia, Kazakhstan, Slovakia

Önemli, Dikkatle Okuyunuz Lütfen

- Kongremizde Yazım Kurallarına uygun gönderilmiş ve bilim kurulundan geçen bildiriler için online (video konferans sistemi üzerinden) sunum imkanı sağlanmıştır.
- Online sunum yapabilmek için <https://zoom.us/join> sitesi üzerinden giriş yaparak “Meeting ID or Personal Link Name” yerine ID numarasını girerek oturuma katılabilirsiniz.
- Zoom uygulaması ücretsizdir ve hesap oluşturmaya gerek yoktur.
- Zoom uygulaması kaydolmadan kullanılabilir.
- Uygulama tablet, telefon ve PC’lerde çalışıyor.
- Her oturumdaki sunucular, sunum saatinden 5 dk öncesinde oturuma bağlanmış olmaları gerekmektedir.
- Tüm kongre katılımcıları canlı bağlanarak tüm oturumları dinleyebilir.
- Moderatör – oturumdaki sunum ve bilimsel tartışma (soru-cevap) kısmından sorumludur.

Dikkat Edilmesi Gerekenler - TEKNİK BİLGİLER

- Bilgisayarınızda mikrofon olduğuna ve çalıştığına emin olun.
- Zoom'da ekran paylaşma özelliğini kullanabilmelisiniz.
- Kabul edilen bildiri sahiplerinin mail adreslerine Zoom uygulamasında oluşturduğumuz oturuma ait ID numarası gönderilecektir.
- Katılım belgeleri kongre sonunda tarafınıza pdf olarak gönderilecektir.
- Kongre programında yer ve saat değişikliği gibi talepler dikkate alınmayacaktır.

Important, Please Read Carefully

- To be able to attend a meeting online, login via <https://zoom.us/join> site, enter ID “Meeting ID or Personal Link Name” and solidify the session.
- The Zoom application is free and no need to create an account.
- The Zoom application can be used without registration.
- The application works on tablets, phones and PCs.
- The participant must be connected to the session 5 minutes before the presentation time.
- All congress participants can connect live and listen to all sessions.
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

Points to Take into Consideration - TECHNICAL INFORMATION

- Make sure your computer has a microphone and is working.
- You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
- Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.
- Requests such as change of place and time will not be taken into consideration in the congress program.

Zoom'a giriş yapmadan önce lütfen örnekteki gibi salon numaranızı, adınızı ve soyadınızı belirtiniz
Before you login to Zoom please indicate your hall number, name and surname

exp. H-1, Rodrigo ALVAREZ

-Opening Ceremony-

Date: **18.05.2022**

Ankara Local Time: **09:00-09:15**

Place: **Hacettepe University**
FACE TO FACE

Dr. Mustafa Latif EMEK
President of IKSAD Institute

Prof. Dr. Aylin GÖRGÜN BARAN
Hacettepe University, Youth Studies Research and Application Center
HEAD OF ORGANIZING COMMITTEE

Prof. Dr. Vural GÖKMEN
Hacettepe University, Vice Rector
HONORARY PRESIDENT OF CONFERENCE

-Invited Speech-

Date: **18.05.2022**

Ankara Local Time: **09:15-09:55**

Place: **Hacettepe University**
FACE TO FACE

Assoc. Prof. Dr. Türken ÇAĞLAR & Prof. Dr. Ali ÇAĞLAR

Hacettepe University

"TURKISH YOUTH RESEARCH 2021"

Assoc. Prof. Dr. Jose R. Hernandez-Carrion

University of Valencia, Spain

"YOUNG PEOPLE PROGRAMMING THE FUTURE: A SYSTEMIC VISION OF
EDUCATION, EMPLOYMENT, ENVIRONMENT AND LIFE IN THE "PEER-TO-PEER
SHARING ECONOMY" REVOLUTION AGE"

FACE TO FACE PRESENTATIONS

18.05.2022

ANKARA LOCAL TIME

10⁰⁰ : 12⁰⁰

ANKARA

Hacettepe University

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Ali ÇAĞLAR

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Assoc. Prof. Dr. Battal DOĞAN	Gazi University	INVESTIGATION OF YOUNG EMPLOYEES IN OUR COUNTRY IN TERMS OF OCCUPATIONAL ACCIDENTS
Ercan Yılmaz Abdullah Aktürk	Necmettin Erbakan University Ministry of Education Konya	GENERATION Z'S PERCEPTIONS REGARDING VALUES AND EMOTIONS
Ercan Yılmaz Abdullah Aktürk	Necmettin Erbakan University Ministry of Education Konya	ATTITUDES OF GENERATION Z TOWARDS VARIOUS FACTORS
Cihad Özsöz	Süleyman Demirel University	A DISCUSSION ON THE QUALITY OF DIGITALIZATION, COMMUNICATION AND EDUCATION
İsa Demir	Zonguldak Bülent Ecevit University	THE RELATIONSHIP OF THE CAREER PLANNING APPROACH INTENDED FOR YOUTHS WITH THE NEOLIBERAL LABOR REGIME IN TURKEY
Lect. Emre Sefa TENGİLİMOĞLU Seda BARUTÇU	Kütahya Dumlupınar University Çankırı Karatekin University	NEW GENERATION YOUNG FIREFIGHTERS
Assoc. Prof. Dr. Cem Koray OLGUN	Adıyaman Üniversitesi	A RESEARCH ON UNIVERSITY STUDENTS' PRACTICES ON ACQUISTING DIGITAL KNOWLEDGE AND USING TECHNOLOGY

FACE TO FACE PRESENTATIONS

18.05.2022

ANKARA LOCAL TIME

12³⁰ : 14³⁰

ANKARA
Hacettepe University

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Oya HAZER

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Asst. Prof. Dr. Faruk DÜNDAR	Necmettin Erbakan University	AN ANALYSIS OF A YOUNG ADULT NOVEL: ATTIM KAPAĞI YURTDIŞINA (SYDNEY, HERE I COME)
Dr. Hülya BİÇER OLGUN	Hacettepe University	A CULTURE OF INDIVIDUALIZATION AND SELF- ACTUALIZATION: A SOCIOLOGICAL ANALYSIS ON THE REPRESENTATION OF YOUTH IN HERMANN HESSE'S BOOK "DEMIAN"
Zülfıye AĞAYEVA	Baku State University	TURKOLOGY AND THE ROLE OF YOUTH IN TURKOLOGY
Günel Şerifova	Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademisi	THE ROLE OF TEACHER IN THE TEACHING OF LITERATURE AND THE INFLUENCE OF TURKEY AND AZERBAIJANI LITERARY EXAMPLES ON YOUTH

-Opening Ceremony-

Date: **19.05.2022**

Ankara Local Time: **13:10-13:30**

Meeting ID: **817 4995 4701**

Passcode: **121212**

ONLINE

Prof. Dr. Aylin GÖRGÜN BARAN

Hacettepe University, Youth Studies Research and Application Center
HEAD OF ORGANIZING COMMITTEE

ONLINE PRESENTATIONS

19.05.2022

ANKARA LOCAL TIME

HALL

1

13³⁰ : 16⁰⁰

SESSION

1

HEAD OF SESSION: Assoc. Prof. Dr. M. Serhat Öztürk

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Prof. Dr. Suvat Parin Res. Asst. Ali Rıza KILIÇ Yekbun ÖZAYDIN	Van Yüzüncü Yıl University Hacettepe University	A RESEARCH ON THE YOUTH PROFILE: VAN CASE
Şeyda Öztuna Asst. Prof. Dr. Bahadır Geniş Prof. Dr. Nermin Gürhan	Tokat Dr. Cevdet Aykan Mental Health and Diseases Hospital. Kocaeli University Tokat Gaziosmanpaşa University	NATURAL THERAPY-BASED NURSING APPROACH: CASE REPORT
Derviş KARAKAYA Zeynep BAL İsmail HASÇELİK Ayşe TURAN İbrahim Delil DELİ Ceyla Nur METE Rüveyda BAKIR	Istanbul Medeniyet University	"SOCIAL MEDIA TOOLS IN THE PANDEMIC FOR UNIVERSITY STUDENTS NEED? ADDICTION?"
Ceren Fırıncı Asst. Prof. Dr. Yağmur Ar-Karcı	TED University	MEDIATING ROLES OF SELF- COMPASSION, GRATITUDE AND FORGIVENESS IN THE RELATIONSHIP BETWEEN EARLY MALADAPTIVE SCHEMAS AND BREAKUP ADJUSTMENT: A MIXED METHOD STUDY
Asst. Prof. Dr. Tansen TAYGUR ALTINTAŞ Res. Asst. Rabia Cemre ARSLAN	İstanbul Gedik University	A REVIEW of EFFORTS to NATURALIZE YOUTH with DIGITAL and SOCIAL MEDIA ADDICTION on PARENT- CHILD RELATIONSHIP
GÜNAY GÜNDÜZLER	Trakya University	SOLUTIONS FOR CHILDREN AND SCHOOLS WITH NO OR POOR ACCESS TO COMPUTERS
Sibel Rabia Şenol Dr. Sevil Var Şenol	MEB, Çanakkale, Turkey	TRACES OF THE PANDEMIC: THE EFFECTS OF THE PANDEMIC PERIOD ON STUDENTS' LIFE
Res. Asst. Gamze KILIÇ Res. Asst. Nesibe OLGUN KAVAL Asst. Prof. Dr. Nimet Serap GÖRGÜ AKÇAY	Ege University Karadeniz Technical University Bingöl University	EXAMINATION OF PERSONALITY TRAITS, METACOGNITION, INTERNET USE FUNCTION AND PROBLEMATIC INTERNET USE OF UNIVERSITY STUDENTS
Assoc. Prof. Dr. M. Serhat Öztürk	Hacettepe University	YOUTH CAREER DEVELOPMENT, PLANNING AND MANAGEMENT

ONLINE PRESENTATIONS

19.05.2022

ANKARA LOCAL TIME

HALL

2

13³⁰ : 16⁰⁰

SESSION

1

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Aylin GÖRGÜN BARAN

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Prof. Dr. Aylin GÖRGÜN BARAN	Hacettepe University	REASONS FOR OPTION FOR GOING ABROAD OF UNIVERSITY YOUTH IN THE CONTEXT OF LIFE PLAN AND POLICY
Zeynep Zülal Uğurluoğlu Nimet Çelik	Hacettepe University	DIGITALIZATION and SOCIAL MEDIA IN THE CONTEXT OF SOCIAL CHANGE
Dr. Santa Stopniece	Suzhou Polytechnic Institute of Agriculture, China	WORKSHOPS OUTDOORS: MEANS OF RESTORATION AMIDST COVID-19 ONLINE MODE
Olufolake E. Adedokun Olamide D. Oguntola	University of Ibadan, Nigeria	GENDER ANALYSIS OF LIFE ASPIRATION OF YOUTH IN OGUN STATE, NIGERIA
Lect. Vasyi PUZANOV	Zaporizhzhia National University, Ukraine	INTERNATIONAL GAMING AS A TRANSLATION EXERCISE FOR CHILDREN AND TEENAGERS
Rotimi Williams Olatunji Grace Adebayo	School of Communication, Lagos State University, Ojo, Nigeria (Youth Development Division), Ota, Nigeria	ONLINE MEDIA REPORTAGE OF VIOLENCE, CRIMINALITY AND DRUG ADDICTION AMONG YOUTHS IN NIGERIA: MAGNITUDE, GENDER DIMENSION AND IMPLICATIONS FOR POLICY
Dr. Abubakar Abdulkadir	Umaru Musa Yaradua University, Nigeria	TOWARD ADDRESSING ADOLESCENT POVERTY IN THE SAHEL: A STUDY OF THE INTERSECTION BETWEEN LAW AND SOCIETY IN ISLAM

ONLINE PRESENTATIONS

19.05.2022

ANKARA LOCAL TIME

HALL

3

13³⁰ : 16⁰⁰

SESSION

1

HEAD OF SESSION: Assoc. Prof. Dr. İhsan CORA

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Abdul-Rahman Balogun Muhammed-Shittu	Khazar University	INVESTIGATING THE IMPACTS OF FINANCIAL SUPPORT ON CERTAIN EXTRACTED DOMAINS OF ACADEMIC PROCRASTINATION AMONG A PRIVATE UNIVERSITY STUDENTS IN BAKU
Assoc. Prof. Dr. İhsan CORA	Giresun University	A YOUTH IDEAL: AKHİSM
Dr. Didem DEMİR ERBİL Prof. Dr. Oya HAZER	Ankara University Hacettepe University	EXAMINATION OPINIONS AND SUGGESTIONS OF YOUTH ABOUT THE USE OF TECHNOLOGY BY OLDER ADULTS
Asst. Prof. Dr. Timuçin Yalçinkaya	Dokuz Eylül University	YOUNG PEOPLE OF GLOBAL CAPITALISM
Quliyeva Yeganə Arif qızı	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti	DEVELOPMENT OF STUDENTS INTELLECTUAL ACTIVITIES IN CHEMISTRY TEACHING
Assoc. Prof. Dr. Semengul Gafarova	Bakı Slavyan University, Azerbaijan	A SMALL SPECIES IN AZERBAIJANI CHILD FOLKLORE
PhD. Mammadli Rovshan Ulduz oglu Mammadli Khayala İlham gizi	Central Scientific Library of ANAS, Electronic Resources Department, Baku, Azerbaijan Central Scientific Library of ANAS, Electronic Resources Department, Baku, Azerbaijan	YOUTH AND BOOK CULTURE EXPERIENCE IN ORGANIZING AND TEACHING SERVICES TO YOUNG PEOPLE IN LIBRARIES
Res. Asst. Abdurrahman KAYA	Kastamonu University	YOUTH UNEMPLOYMENT PROBLEM IN DEVELOPING COUNTRIES AND SOLUTIONS FOR TURKEY

ONLINE PRESENTATIONS

19.05.2022

ANKARA LOCAL TIME

HALL

4

13³⁰ : 16⁰⁰

SESSION

1

HEAD OF SESSION: Dr. Hüseyin ERSOY

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Erdoğan KAVLAK Fatma Nur ALTIN Ebru KAVLAK Server ERDOĞMUŞ	Pamukkale Üniversitesi	SEREBRAL PALSİLİ ÇOCUKLARDA AĞRI İLE YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
Erdoğan KAVLAK Ali YALMAN Fatma Nur ALTIN Ebru KAVLAK	Pamukkale Üniversitesi	COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE ENGELLİ ÇOCUĞA SAHİP ANNELEİN YAŞAM KALİTESİ İLE ÇOCUKLARIN FONKSİYONEL DURUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
Kevser Tunç Emine Nacar Gamze Çobanoğlu Sinem Suner-Keklik	Cumhuriyet Üniversit Gazi University	EXAMINATION OF TEMPOROMANDIBULAR DYSFUNCTION AND PAIN FOR YOUNG MUSICIANS PLAYING VIOLIN OR VIOLA
Burcu Kiper Güldan Kalem	Yaşar University	TOOLS FOR SKILLS DEVELOPMENT FOR YOUTH WORKERS IN DIGITAL YOUTH WORK
Nermin Hüseyinova	Azərbaycan Devlet Pedagoji Universiteti	THE ROLE OF BIOLOGY TEACHER IN REPRODUCTIVE HEALTH EDUCATION FOR ADOLESCENTS
Ozan Selcuk Hande Albayrak	Recep Tayyip Erdoğan University Kocaeli University	A SCOPING REVIEW OF TEACHERS AND ADMINISTRATORS' KNOWLEDGE AND SKILLS RELATED TO THE PROCESS OF IDENTIFYING AND NOTIFYING SUSPECTED CHILD ABUSE AND NEGLECT IN SCHOOLS
Laman Huseynova	"Institute of History named after A.A. Bakikhanov of the Azerbaijan Academy of Sciences, Baku, Azerbaijan"	"WOMEN OF THE EAST" MAGAZINE AS A TRIBUNE OF SOVIET WOMEN'S POLICY
Dr. Hüseyin ERSOY	Dokuz Eylül University	LEADERSHIP STYLES AND UNIVERSITY YOUTH'S LEADERSHIP PERCEPTION

ONLINE PRESENTATIONS

19.05.2022

ANKARA LOCAL TIME

HALL

5

13³⁰ : 16⁰⁰

SESSION

1

HEAD OF SESSION: Gheorghe Giurgiu

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Major Gheorghe Giurgiu Prof. dr. Manole Cojocaru	Deniplant-Aide Sante Medical Center, Biomedicine, Bucharest, Romania Titu Maiorescu University, Faculty of Medicine, Bucharest, Romania	NEW INSIGHTS INTO SKIN MICROBIOTA YOUNG PEOPLE WITH ACNE
Elsa Vitale	Department of Mental Health, Local Healthcare Company Bari, Italy	NOMOPHOBIA LEVELS IN YOUNG ITALIAN NURSES: A WORRYING TREND
Salma Auriga Azhar Siti Yuliandi Binti Ahmad	International Islamic University Malaysia	YOUTH AND EDUCATION: LOMBOK, INDONESIAN STUDENTS' AWARENESS OF PANDEMIC COVID-19 AND MOTIVATION TO PURSUE MASTER IN MALAYSIA
Dr. Milda Žukauskienė Ramunė Komžienė Gabrielė Lukšytė Neda Valterytė	Vilnius University of Applied Sciences, Lithuania	COMPARATIVE ANALYSIS OF STUDENTS' LEISURE PHYSICAL ACTIVITY DURING THE COVID PANDEMIC 2020 - 2021
Bernice Wong Jen Yee	Kolej Tuanku Ja'afar, Mantin, Malaysia	ATTENDING CLASSES DURING PANDEMIC: A SURVEY ON STUDENTS' WELL-BEING AND DIFFICULTIES ENCOUNTERED
Abdulbari Ahmed Alzahrani Ahmed Hussain Almutlaq Abdussalam Mohammed Alqhtani Amna Moiz Ali Maeed Alshehri	King Khalid University KKU, Abha, Saudi Arabia	SLEEP QUALITY IN ALLERGIC CHILDREN AND THEIR PARENTS IN ASEER REGION OF SAUDI ARABIA
Asst. Prof. Dr. Suantak Demkhosei Vaiphei Assoc. Prof. Dr. Prateeti Barman	Assam Downtown University, Guwahati, India	PLAYING THE GAME: THE PSYCHOSOCIAL BENEFITS OF SPORTS FOR YOUTH
Assoc. Prof. Dr. Mladen MARINOVIĆ Ana KOKAN	University of Split, Faculty of Kinesiology, 21000 Split, Teslina 6, Croatia Institute of Kinesiology, 21000 Split, Teslina 6, Croatia	TEMPERAMENT AND MOTIVATION OF YOUNG TENNIS PLAYERS
Moruf Adebayo Abidogun	Lagos State University of Education, Nigeria	ADOLESCENTS HIGH RISK OF SEXUAL BEHAVIOUR IN LAGOS STATE NIGERIA

ONLINE PRESENTATIONS

19.05.2022

ANKARA LOCAL TIME

HALL

6

13³⁰ : 16⁰⁰

SESSION

1

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Habil Andrea Bencsik & Csaba Vörös

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
M. S. Temirkhanova Assoc. Prof. Dr. G. M. Abildinova	L.N. Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan	THE ROLE OF VIRTUAL REALITY IN TEACHING
Nurul Ain Sarah Ariffin Caroline Marius Ernnalisa Yusop Nelyssa Elvy Honey Timothy	Keningau Vocational College, Cosmetology department, Keningau, Sabah, Malaysia	CULTIVATING ENTREPRENEURIAL SKILLS AMONG STUDENTS THROUGH KIOSK BUSINESS
Moses Adeolu AGOI Oluwadamilola Peace AGOI	Lagos State University of Education, Lagos Nigeria Federal University of Agriculture Abeokuta, Ogun Nigeria	MAXIMIZING THE USE OF DRONE TECHNOLOGY IN THE 21ST CENTURY: IMPLICATION FOR YOUTH
Prof. Dr. Habil Andrea Bencsik Csaba Vörös	J. Selye University, Slovakia	EFFECTS OF TECHNOSTRESS ON STUDENTS AND TEACHERS
Dr. Olena HUSAROVA	Institute of Engineering Thermophysics of the National Academy of Sciences of Ukraine	EDUCATION OF CHILDREN AND YOUTH DURING THE WAR OF RUSSIA IN UKRAINE
Dr. Olena HUSAROVA	Institute of Engineering Thermophysics of the National Academy of Sciences of Ukraine	WAR CRIMES AGAINST CHILDREN DURING THE WAR OF RUSSIA IN UKRAINE
Kopylova Maria Dmitrievna Getmantseva Varvara Vladimirovna	FSBEI "Russian State University named after A. N. Kosygin ", Russia	DEVELOPMENT OF CHILDREN'S CUSTOMIZED CAPSULE CLOTHING COLLECTION
Kataeva Alena Nickolaevna Kopylova Maria Dmitrievna	FSBEI «Russian State University named after A.N. Kosygin», Russia	PREVENTION OF THE EXPRESSION OF PHYSIOLOGICAL PROCESSES IN ADOLESCENTS BY INSERTS MADE OF INNOVATIVE MATERIALS
Dr. Zine Abdallah Dr. Chaib Ouaddah Prof. Dr. Berrabah Hamza Madjid	Relizane University, Algeria	STUDY OF THE BENDING OF FUNCTIONALLY GRADED POROUS COMPOSITE PLATES
Dr. Zine Abdallah Dr. Chaib Ouaddah Prof. Dr. Berrabah Hamza Madjid	Relizane University	A NEW THEORY FOR THE STUDY OF SHEAR DEFORMATION AND FREE VIBRATION OF PLATES AND SHELLS BY HIGH ORDER THEORY

CONTENT

CONFERENCE ID	I
SCIENCE AND ADVISORY BOARD	II
PHOTO GALLERY	III
PROGRAM	IV
CONTENT	V

Author	Title	No
Türken ÇAĞLAR Ali ÇAĞLAR	TURKISH YOUTH RESEARCH 2021	1
Battal DOĞAN	INVESTIGATION OF YOUNG EMPLOYEES IN OUR COUNTRY IN TERMS OF OCCUPATIONAL ACCIDENTS	6
Ercan Yılmaz Abdullah Aktürk	GENERATION Z'S PERCEPTIONS REGARDING VALUES AND EMOTIONS	14
Ercan Yılmaz Abdullah Aktürk	ATTITUDES OF GENERATION Z TOWARDS VARIOUS FACTORS	24
Cihad Özsöz	A DISCUSSION ON THE QUALITY OF DIGITALIZATION, COMMUNICATION AND EDUCATION	43
İsa Demir	THE RELATIONSHIP OF THE CAREER PLANNING APPROACH INTENDED FOR YOUTHS WITH THE NEOLIBERAL LABOR REGIME IN TURKEY	45
Emre Sefa TENGİLİMOĞLU Sedat BARUTÇU	NEW GENERATION YOUNG FIREFIGHTERS	47
Cem Koray OLGUN	A RESEARCH ON UNIVERSITY STUDENTS' PRACTICES ON ACQUISTING DIGITAL KNOWLEDGE AND USING TECHNOLOGY	55
Faruk DÜNDAR	AN ANALYSIS OF A YOUNG ADULT NOVEL: ATTİM KAPAĞI YURTDIŞINA (SYDNEY, HERE I COME)	57
Hülya BİÇER OLGUN	A CULTURE OF INDIVIDUALIZATION AND SELF-ACTUALIZATION: A SOCIOLOGICAL ANALYSIS ON THE REPRESENTATION OF YOUTH IN HERMANN HESSE'S BOOK "DEMIAN"	59
Zülfıye AĞAYEVA	TURKOLOGY AND THE ROLE OF YOUTH IN TURKOLOGY	68
Günel Şerifova	THE ROLE OF TEACHER IN THE TEACHING OF LITERATURE AND THE INLUANCE OF TURKEY AND AZERBAIJANI LITERARY EXAMPLES ON YOUTH	70
Suvat Parin Ali Rıza KILIÇ Yekbun ÖZAYDIN	A RESEARCH ON THE YOUTH PROFILE: VAN CASE	76
Şeyda Öztuna Bahadır Geniş Nermin Gürhan	NATURAL THERAPY-BASED NURSING APPROACH: CASE REPORT	78

Derviş KARAKAYA Zeynep BAL İsmail HASÇELİK Ayşe TURAN İbrahim Delil DELİ Ceyla Nur METE Rüveyda BAKIR	"SOCIAL MEDIA TOOLS IN THE PANDEMIC FOR UNIVERSITY STUDENTS NEED? ADDICTION?"	84
Ceren Fırıncı Yağmur Ar-Karcı	MEDIATING ROLES OF SELF-COMPASSION, GRATITUDE AND FORGIVENESS IN THE RELATIONSHIP BETWEEN EARLY MALADAPTIVE SCHEMAS AND BREAKUP ADJUSTMENT: A MIXED METHOD STUDY	103
Tansen TAYGUR ALTINTAŞ Rabia Cemre ARSLAN	A REVIEW of EFFORTS to NATURALIZE YOUTH with DIGITAL and SOCIAL MEDIA ADDICTION on PARENT-CHILD RELATIONSHIP	105
GÜNAY GÜNDÜZLER	SOLUTIONS FOR CHILDREN AND SCHOOLS WITH NO OR POOR ACCESS TO COMPUTERS	112
Sibel Rabia Şenol Sebil Var Şenol	TRACES OF THE PANDEMIC: THE EFFECTS OF THE PANDEMIC PERIOD ON STUDENTS' LIFE	113
Gamze KILIÇ Nesibe OLGÜN KAVAL Nimet Serap GÖRGÜ AKÇAY	EXAMINATION OF PERSONALITY TRAITS, METACOGNITION, INTERNET USE FUNCTION AND PROBLEMATIC INTERNET USE OF UNIVERSITY STUDENTS	114
M. Serhat Öztürk	YOUTH CAREER DEVELOPMENT, PLANNING AND MANAGEMENT	115
Aylin GÖRGÜN BARAN	REASONS FOR OPTION FOR GOING ABROAD OF UNIVERSITY YOUTH IN THE CONTEXT OF LIFE PLAN AND POLICY	116
Nimet Çelik Zeynep Zülal Uğurluoğlu	DIGITALIZATION and SOCIAL MEDIA IN THE CONTEXT OF SOCIAL CHANGE	125
Santa Stopniece	WORKSHOPS OUTDOORS: MEANS OF RESTORATION AMIDST COVID-19 ONLINE MODE	132
Olufolake E. Adelakun Olamide D. Oguntola	GENDER ANALYSIS OF LIFE ASPIRATION OF YOUTH IN OGUN STATE, NIGERIA	133
Vasyl PUZANOV	INTERNATIONAL GAMING AS A TRANSLATION EXERCISE FOR CHILDREN AND TEENAGERS	142
Rotimi Williams Olatunji Grace Adebayo	ONLINE MEDIA REPORTAGE OF VIOLENCE, CRIMINALITY AND DRUG ADDICTION AMONG YOUTHS IN NIGERIA: MAGNITUDE, GENDER DIMENSION AND IMPLICATIONS FOR POLICY	144
Abubakar Abdulkadir	TOWARD ADDRESSING ADOLESCENT POVERTY IN THE SAHEL: A STUDY OF THE INTERSECTION BETWEEN LAW AND SOCIETY IN ISLAM	145
Abdul-Rahman Balogun Muhammed-Shittu	INVESTIGATING THE IMPACTS OF FINANCIAL SUPPORT ON CERTAIN EXTRACTED DOMAINS OF ACADEMIC PROCRASTINATION AMONG A PRIVATE UNIVERSITY STUDENTS IN BAKU	150
İhsan CORA	A YOUTH IDEAL: AKHİSM	151
Didem DEMİR ERBİL Oya HAZER	EXAMINATION OPINIONS AND SUGGESTIONS OF YOUTH ABOUT THE USE OF TECHNOLOGY BY OLDER ADULTS	158
Timuçin Yalçinkaya	YOUNG PEOPLE OF GLOBAL CAPITALISM	169
Quliyeva Yegane Arif qızı	DEVELOPMENT OF STUDENTS INTELLECTUAL ACTIVITIES IN CHEMISTRY TEACHING	171

Semengul Gafarova	A SMALL SPECIES IN AZERBAIJANI CHILD FOLKLORE	175
Mammadli Rovshan Ulduz oglu Mammadli Khayala Ilham gizi	YOUTH AND BOOK CULTURE EXPERIENCE IN ORGANIZING AND TEACHING SERVICES TO YOUNG PEOPLE IN LIBRARIES	177
Abdurrahman KAYA	YOUTH UNEMPLOYMENT PROBLEM IN DEVELOPING COUNTRIES AND SOLUTIONS FOR TURKEY	182
Erdoğan KAVLAK Fatma Nur ALTIN Ebru KAVLAK Server ERDOĞMUŞ	SEREBRAL PALSİLİ ÇOCUKLARDA AĞRI İLE YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	184
Erdoğan KAVLAK Ali YALMAN Fatma Nur ALTIN Ebru KAVLAK	COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE ENGELLİ ÇOCUĞA SAHİP ANNELERİN YAŞAM KALİTESİ İLE ÇOCUKLARIN FONKSİYONEL DURUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	189
Kevser Tunç Emine Nacar Gamze Çobanoğlu Sinem Suner-Keklik	EXAMINATION OF TEMPOROMANDIBULAR DYSFUNCTION AND PAIN FOR YOUNG MUSICIANS PLAYING VIOLIN OR VIOLA	194
Burcu Kiper Gülden Kalem	TOOLS FOR SKILLS DEVELOPMENT FOR YOUTH WORKERS IN DIGITAL YOUTH WORK	196
Nermin Hüseynova	THE ROLE OF BIOLOGY TEACHER IN REPRODUCTIVE HEALTH EDUCATION FOR ADOLESCENTS	203
Ozan Selcuk Hande Albayrak	A SCOPING REVIEW OF TEACHERS AND ADMINISTRATORS' KNOWLEDGE AND SKILLS RELATED TO THE PROCESS OF IDENTIFYING AND NOTIFYING SUSPECTED CHILD ABUSE AND NEGLECT IN SCHOOLS	207
Laman Huseynova	"WOMEN OF THE EAST" MAGAZINE AS A TRIBUNE OF SOVIET WOMEN'S POLICY	225
Hüseyin ERSOY	LEADERSHIP STYLES AND UNIVERSITY YOUTH'S LEADERSHIP PERCEPTION	226
Gheorghe Giurgiu Manole Cojocar	NEW INSIGHTS INTO SKIN MICROBIOTA YOUNG PEOPLE WITH ACNE	235
Elsa Vitale	NOMOPHOBIA LEVELS IN YOUNG ITALIAN NURSES: A WORRYING TREND	236
Salma Auriga Azhar Siti Yuliandi Binti Ahmad	YOUTH AND EDUCATION: LOMBOK, INDONESIAN STUDENTS' AWARENESS OF PANDEMIC COVID-19 AND MOTIVATION TO PURSUE MASTER IN MALAYSIA	237
Milda Žukauskienė Ramunė Komžienė Gabrielė Lukšytė Neda Valterytė	COMPARATIVE ANALYSIS OF STUDENTS' LEISURE PHYSICAL ACTIVITY DURING THE COVID PANDEMIC 2020 - 2021	238
Bernice Wong Jen Yee	ATTENDING CLASSES DURING PANDEMIC: A SURVEY ON STUDENTS' WELL-BEING AND DIFFICULTIES ENCOUNTERED	240
Abdulbari Ahmed Alzahrani Ahmed Hussain Almutlaq Abdussalam Mohammed Alqhtani Amna Moiz Ali Maeed Alshehri	SLEEP QUALITY IN ALLERGIC CHILDREN AND THEIR PARENTS IN ASEER REGION OF SAUDI ARABIA	241
Suantak Demkhosei Vaiphei Prateeti Barman	PLAYING THE GAME: THE PSYCHOSOCIAL BENEFITS OF SPORTS FOR YOUTH	242
Mladen MARINOVIĆ Ana KOKAN	TEMPERAMENT AND MOTIVATION OF YOUNG TENNIS PLAYERS	243
Moruf Adebayo Abidogun	ADOLESCENTS HIGH RISK OF SEXUAL BEHAVIOUR IN LAGOS STATE NIGERIA	244

M. S. Temirkhanova G. M. Abildinova	THE ROLE OF VIRTUAL REALITY IN TEACHING	250
Nurul Ain Sarah Ariffin Caroline Marius Ernnalisa Yusop Nelyssa Elvy Honey Timothy	CULTIVATING ENTREPRENEURIAL SKILLS AMONG STUDENTS THROUGH KIOSK BUSINESS	252
Moses Adeolu AGOI Oluwadamilola Peace AGOI	MAXIMAZING THE USE OF DRONE TECHNOLOGY IN THE 21ST CENTURY: IMPLICATION FOR YOUTH	253
Habil Andrea Bencsik Csaba Vörös	EFFECTS OF TECHNOSTRESS ON STUDENTS AND TEACHERS	258
Olena HUSAROVA	EDUCATION OF CHILDREN AND YOUTH DURING THE WAR OF RUSSIA IN UKRAINE	275
Olena HUSAROVA	WAR CRIMES AGAINST CHILDREN DURING THE WAR OF RUSSIA IN UKRAINE	278
Kopylova Maria Dmitrievna Getmantseva Varvara Vladimirovna	DEVELOPMENT OF CHILDREN'S CUSTOMIZED CAPSULE CLOTHING COLLECTION	281
Kataeva Alena Nickolaevna Kopylova Maria Dmitrievna	PREVENTION OF THE EXPRESSION OF PHYSIOLOGICAL PROCESSES IN ADOLESCENTS BY INSERTS MADE OF INNOVATIVE MATERIALS	288
Zine Abdallah Chaib Ouaddah Berrabah Hamza Madjid	STUDY OF THE BENDING OF FUNCTIONALLY GRADED POROUS COMPOSITE PLATES	292
Zine Abdallah Chaib Ouaddah Berrabah Hamza Madjid	A NEW THEORY FOR THE STUDY OF SHEAR DEFORMATION AND FREE VIBRATION OF PLATES AND SHELLS BY HIGH ORDER THEORY	293

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

INVITED SPEECH TURKISH YOUTH RESEARCH 2021*

Türken Çağlar*

Assoc. Prof., Hacettepe University

Ali Çağlar**

Professor, Hacettepe University

The main aim of this presentation is to share the findings of the Turkish Youth Research 2021. The research was conducted with a face-to-face questionnaire, a total of 100 questions, with 3243 people in city centers, in 28 provinces. It is a comprehensive study involving the whole of Turkey.

The target population of research is the individuals between 18-25 years old. This age group is named as the **Generation Z** which has lately been the focus of popular debates. This research, in a sense, can be seen as a **Generation Z** research.

The research report consists of frequency analysis, cross-tabulation analysis and evaluation of the data. The cross-tabulation analysis was made according to province, age, education, sex and region (NUTS1) variables.

The main questions of the research can be given as follows:

- Socio-demographic and cultural structures of youth,
- Their basic economic conditions, occupations,
- To what extent they give importance to the various social values and concepts in social life,
- To what extent they trust to certain institutions and individuals in Turkey,
- Their opinions on Turkey's current economic structure and policies,
- Whether or not, they would stay in Turkey if they had a chance to leave the country,
- Their usage of social media,
- Their political and ideological identities,
- Their political opinions and preferences,
- Their attitudes and opinions on the Syrian refugees in Turkey,
- Their thoughts on threats and dangers regarding the future of Turkey and World.

The findings obtained from the field survey can be presented very briefly as follows:

* This reserach was funded by Konrad Adenauer Stiftung (KAS), Ankara. The researchers thank to KAS for this valuable contribution in realization of the study.

* Hacettepe University, FEAS, Department of Social Work. Beytepe / ANKARA.

** Hacettepe University, FEAS, Department of Political Science and Public Administration, Beytepe / ANKARA.

a. Socio-Demographic Variables and Their Values (Questions 1 – 27)

47,5% of the participants are women, 52,5% are men.

The majority (92,5%) of the participants were born in urban areas.

The total rate of the ones with high-school degree and over is 93,1%.

More than half (57,1%) of the participants stated that they are currently students.

A significant majority (66,9%) of the participants do not have a regular job or a monthly income and they have financial supports from their family members/ parents.

Majority (64,8%) of the participants live in homes with 4 or more members.

The rate of those who state that they speak a language other than Turkish (including Kurdish) is 55,8%. These languages are mostly European languages. The most spoken language is English (53,7%).

More than half (58,4%) of the participants live in their own homes (with their families).

The level of importance that the participants attach to certain values in their lives is as follows:

- My family is important – very important to me 96,6%,
- Being honest is important – very important to me 96,6%,
- Being ethical is important – very important to me 95,7%,
- Animal rights are important – very important to me 93,2%,
- Being educated is important – very important to me 91,8%,
- The protection of environment is important – very important to me 90,6%,
- The Turkish Flag is important – very important to me 89,7%,
- The Turkish Republic is important – very important to me 87,4%,
- Ataturk is important – very important to me 83,3%,
- My religion is important – very important to me 72,7%,
- Being a Turk is important – very important to me 71,6%,
- Being a Muslim is important – very important to me 70,5%,
- My friends are important – very important to me 82,9%,
- My relatives are important – very important to me 42,7%,
- My neighbors are important – very important to me 24,9%.

b. Their opinions on the socio-economic structure of Turkey (Questions 28 – 40)

The rate of those saying Turkey is an economically underdeveloped country is 48.5% and the rate of those who think that it is a moderately developed country is 45.1%.

They think the distribution of income in Turkey is unequal and not fair: 82,9%.

They stated that the unemployment rate in Turkey is too high: 87,3%

Almost all the participants follow the national and global agenda: 95,1%; 55% of them stated that they follow the national and global agenda reasonably and 40,1% of them partially.

Almost all the participants stated that there are problems in Turkey: 99,1%.

Among the most experienced three problems in Turkey, economic problems are initially stated with a rate of 17,8%.

As a priority problem, economic problems were expressed with 74.5% on the subject of which area Turkey will have the most problems in future.

The rate of those who do not see the future of Turkey well is 62.8%. The rate of those who state that they are completely hopeless about the future of Turkey is 35.2%, while the rate of those who state that they are hopeful despite not seeing the future of Turkey well is 27.6%.

A significant majority of the participants (72.9%) stated that they would like to live in another country if they are given an opportunity. Among these countries, Europe (primarily Germany, England and France), Scandinavian countries (Sweden, Norway, Finland), USA and Canada were named at most. The rate of those who say that they will not go to another country even if they have the opportunity and that they want to live in Turkey under any circumstances is 27.1%.

c. The individuals and institutions they trust/don't trust (Questions 41 -58)

The participants trust the scientists at most (70,3%)

The most of the participants trust soldiers and the army (61,8%).

The participants trust the law enforcement agency (the Police) moderately (47,5%).

Only the 19,4% of the participants stated that they trust the President of Turkey; 80,6% of them stated that they do not trust to the President.

A significant majority of the participants do not trust clergymen. The rate of those who stated they trust clergymen (religion officers) is only 16,9%.

A majority of the participants do not trust courts and the justice system in Turkey. The rate of those who state they trust courts and the justice system is only 11,9%.

A significant majority of the participants do not trust journalists and broadcasters (TV). Only 6,9% of the participants stated that they trust journalists and broadcasters.

The rate of those who stated they trust political parties is only 4,4%.

The rate of those who stated they trust politicians is only 3,7%.

Their rate of trust in International Organizations (UN, NATO, EU) and certain foreign countries (USA, Russia, China, France and England) is below 10%. The rate of those who stated they trust UN is 13,4% and Germany, 11,7%, as relatively the highest rates.

d. Social structures and Social Issues (Questions 59 – 64, 70 -74)

The rate of participants who are the member of any NGOs is considerably low (14,2%).

“Being a good person” takes the first place (40,9%) among their most important future goals.

The rate of those who believe in Allah and describe themselves as religious is 29,8%. The rate of ones with a religious belief but not being a religious person is 56,9%, deists’ (a person who believes in Allah but not a religion), rate is 7,3%. The ones who are atheists or agnostic are 4,6%.

They are reasonably (medium level) satisfied with their current life: 55,2%.

They make important decisions about their lives with their parents: 50%.

The rate of those who say they have free time is 87,8%. They mostly spend time on internet, play video games (35,2%) and they spend time with their friends (22%).

The rate of those who read books apart from textbooks is 71%.

The rate of ones who have been in and watched a theatre play is 80,4%.

The rate of those who have been in and watched an opera or a ballet dance and/or been at a concert is 33,2%.

More than half of the participants stated that they exercise sport games even it is not regular: 58,3%.

Almost all of them (92,3%) think romantic relationship between women and men before marriage is normal.

Majority (80%), believes women and men are equals, 10,6% think women are superior. The rate of those who think men are superior is 9,4%.

Majority (71,6%) experiences problems with others in their daily lives. They more often have problems with their families/parents as they live in the same house (28,2%). Having problems with their friends take the second place (23,4%).

e. Their social media usage (Questions 65 – 69)

Almost all of the participants (98,2%) use social media.

They use mostly (constantly) WhatsApp (87,6%), YouTube (76,1%), Instagram (73,7%) and Twitter (41,7%).

They spend long times on social media. The rate of ones who spend 1-6 hours on average is 76,6%.

They mostly watch videos (15,3%) and use social media for messaging (15,1%).

They mostly follow the national and global agenda on their cell phones and the internet (80,1%).

f. Their political preferences and opinions (Questions 75 – 92)

Majority of them (42%) thinks that if Turkey becomes a member of EU, it will be very good for Turkey. The rate of those who do not approve the Turkey's membership to EU is 14,2%. The percentage of who do not have an idea about the case is 40,6%.

More than half of the youth (62,5%) are not happy with the administration of Turkey.

Almost all of the participants (99,1%) stated that there are problems in Turkey. Turkey has problems that she has to cope with.

The most experienced problems in Turkey are stated in order as the bad economic conditions (17,8%), unemployment (16,1%), low-quality of education system (15,8%) nepotism, corruption and bribery (15,4%).

They stated that all politicians both government and oppositions together are responsible for the problems in Turkey (38,9%). The President of the Republic was seen to be responsible for these problems in the second place (34,6%).

A small group (5,7%) stated that the opposition parties are responsible for the problems experienced in Turkey. When they were asked further to explain the case, they stated that "opposition parties do not oppose as well as they should, so causing Tayyip Erdoğan to stay in charge; therefore, they are the actual responsible ones".

A significant majority (65,9%) thinks that human rights are not respected in Turkey.

They mostly see themselves ideologically as Atatürkist-Kemalist (20,5%). Those who describe themselves as apolitical – do not have any ideology- take the second place. (18,8%).

Except from the age group 18-19, 87,9% of the others did cast a vote in the elections.

In the last election (31 March 2019), 28,2% of them did vote for CHP and 20,1% of them did vote for AK Party.

If an election would be held tomorrow (May – September 2021), the parties they would vote for are CHP with a 23,9% and AK Party with a 10%. However, the sum of the rates of those who are indecisive, who say they would not vote for any party and who did not want to give an answer to the question is 44,8%.

When the participants are asked about the leader they admire and appreciate at most, among the politicians who are currently political party leaders in Turkey, those who said "none of them" (20,1%) came first. In the second place, the name of Recep Tayyip Erdoğan was given with a rate of 16,8%. Although his name was not

on the list of question, 16,3% of the participants wrote Mansur Yavaş's name on the other choice as the political person they did admire and appreciate at most.

g. Their opinions regarding Syrian refugees (Questions 93 – 96)

Majority of the young people (80,4%) think the refugee policy of the government is not right one and must be changed.

When there is peace in Syria, they want the Syrians to be sent to their countries (56.8%). The rate of those who want Syrians to be sent to other countries from Turkey is 19.9%. In short, 76.7% of the youth want the Syrians to be sent from Turkey.

They said that Syrians should be supported with health and nutrition (26.6%), but they specifically emphasize that our own citizens also need help and they should be helped at first (41.7%). In other words, they think that “our own citizens should be helped instead of the Syrians”.

They think that if Syrians stay in Turkey, they will not be able to integrate to Turkish society (75.8%). The main reason given is the difference in culture and lifestyle of Syrians.

The rate of those who think that there are problems for Turkey in the near future is 98.3%.

When they are asked to give in order the most important three problems that Turkey will face in the future, they stated in order as economic collapse, increase in inflation and the cost of living (74.5%). In the second place, it is stated that there are many refugees in Turkey (27.4%). Again, in the third place, it is stated that there are many refugees in Turkey (25%).

It was stated that the most important problems awaiting the world in the near future are global warming, climate change and drought (28.3%). In the second place, wars – disagreements and conflicts between countries (26.3%) were mentioned. The third important problem was expressed as economic crises (23.1%).

To draw a general profile and conclusion, the youth aged 18-25 have a very high use of social media, have knowledge of foreign languages, are aware of human and social values, prioritize scientific thought rather than traditional conservative values, and are mostly Atatürkist-Kemalist in the political sense, criticizes the political events in the country too much, follows the agenda of the country and the world to a great extent, believes in gender equality and human - animal rights, is sensitive to the environment, has a low trust in the basic institutional structures of the country, but wants a change, although it seems hopeless, they have a promising profile. Although this profile differs according to the sociological and ethnic structures of the provinces, it strongly shows itself all over the country.

The world and Turkey are changing very rapidly. One of the most important factors leading to this speed is undoubtedly the increase in interpersonal and inter-communal communication as a result of technology, and the change in attitudes and behaviors of people, and the general tendencies and general mobilizations that occur in societies as a result. Although these general trends and movements that affect generations lead to a conflict between tradition and innovation, it seems inevitable that new structures will dominate in the process and the society will be reorganized accordingly and regulations will be made.

For this reason, it will be an important contribution to the society for those who produce knowledge in all areas of life. In other words, for decision and policy makers in social, economic and political processes to research, understand and share the information produced regarding youth is very important. It is hoped that the research will serve to this purpose.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

ÜLKEMİZDEKİ GENÇ ÇALIŞANLARIN İŞ KAZALARI AÇISINDAN İNCELENMESİ INVESTIGATION OF YOUNG EMPLOYEES IN OUR COUNTRY IN TERMS OF OCCUPATIONAL ACCIDENTS

Battal Doğan

Gazi Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, Enerji Sistemleri Mühendisliği Bölümü, 06650, Ankara, Türkiye
ORCID: 0000-0001-5542-4853

ÖZET

Ülkeler eğitim, sağlık, çalışma hayatı ve sosyal hayata yönelik gelecek planları yapmaktadır. Bu planlamalar, ülkenin bir sonraki döneminde söz sahibi olacak bugünün gençleri için yapılmaktadır. Bir ülkede ekonomik kalkınma ve daha iyi yaşam standartlarına kavuşmak çalışma hayatının verimliliğinin artırılmasına bağlıdır. İş yerlerinde verimlilik iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri alınarak sağlanabilir. İş kazaları ve meslek hastalıklarının toplumu etkilemektedir. Bu nedenle kaza ve hastalıkların ortaya çıkardığı maliyeti işveren, çalışan ve devlet açısından değerlendirmek gerekir. Bu çalışmada ülkemizde iş hayatına giren genç çalışanların istihdam verileri, iş yerlerinde uğradıkları iş kazası oranları, bu kazalara bağlı ölüm ve sürekli iş göremezlik durumu incelenmiştir. Çalışmada Uluslararası Çalışma Örgütü, Türkiye İstatistik Kurumu ve Sosyal Güvenlik Kurumu verileri kullanılmıştır. Bu verilerle genç çalışanların maruz kaldığı iş kazaları ve kazalar nedeniyle ölümlere ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır. Çalışanlarının yaşının iş kazalarına etkisi tespit edilmiştir. Ülkemizde 2020 yılında 384262 iş kazası meydana gelmiş ve bu kazalar sebebiyle 1231 çalışan hayatını kaybetmiştir. Aynı yıl ülkemizde 15-24 yaş arası genç çalışanlar 92648 iş kazası ile karşılaşmış ve 125 ölüm meydana gelmiştir. Meslekte kazanma gücünü kaybederek sürekli iş göremezlik geliri alan genç çalışanların sayısı 2020 yılında 736'dır. Gençlerin çalışma hayatında uğradıkları kayıpların teknik önlemler, korunma politikaları, güvenlik kültürü, iletişim ve kişisel korunma ile azaltılacağı tespit edilmiştir. Ülkemizin geleceğinin teminatı olan gençlerin iş hayatında güvenli çalışması sağlanmalıdır. Ayrıca bu çalışmada gençlerimizin bedensel, sosyal ve ruhsal iyilik hallerinin devamlılığı için iş sağlığı ve güvenliği kapsamında önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Genç Çalışan, İş Kazası, İş Sağlığı ve Güvenliği

ABSTRACT

Countries make future plans for education, health, working life and social life. These plans are made for today's youth who will have a say in the next period of the country. Economic development and better living standards in a country depend on increasing the productivity of working life. Efficiency in the workplace can be achieved by taking occupational health and safety measures. Occupational accidents and occupational diseases affect society. For this reason, it is necessary to evaluate the cost of accidents and diseases in terms of employers, employees and the state. In this study, the employment data of young workers entering the business life in our country, the rates of work accidents at work, death and permanent incapacity due to these accidents were examined. Data from International Labor Organization, Turkish Statistical Institute and Social Security Institution were used in the study. With these data, evaluations were made regarding occupational accidents and deaths due to accidents that young workers are exposed to. The effect of the age of the employees on occupational accidents has been determined. In our country, 384262 work accidents occurred in 2020 and 1231 employees lost their lives due to these accidents. In the same year, young workers between the ages of 15-24 encountered 92648 work accidents and 125 deaths occurred in our country. The number of young employees who lose their earning power in the profession and receive permanent incapacity income is 736 in 2020. It has

been determined that the losses suffered by young people in working life can be reduced by technical measures, protection policies, safety culture, communication and personal protection. Young people, who are the guarantee of the future of our country, should be ensured to work safely in business life. In addition, in this study, suggestions were made within the scope of occupational health and safety for the continuity of the physical, social and spiritual well-being of our youth.

Keywords: Young Employee, Occupational Accident, Occupational Health and Safety

GİRİŞ

İnsanların yerleşik hayata geçmesi ve bir kişinin diğerinin yanında çalışmaya başlaması bir dönüşüm olarak değerlendirilmektedir. İnsanlık tarihi açısından çalışma çok önemli bir kavramdır [1]. Sanayi devrimi atölyelerin fabrikalara dönüştüğü ve üretimin hızla arttığı bir dönemi başlatmıştır. Bu dönem teknik ve ekonomik bir değişim yaşanması yanında sosyal hayatında derinden etkilenmesine neden olmuştur. Küçük yerleşim yerlerinde genellikle tarım ve hayvancılıkla uğraşan insanların büyük şehirlerde üretim yapan fabrikalarda iş gücü olarak kullanılması sonrasında çalışma hayatı ve sosyal hayat yeniden şekillenmiştir.

Sanayi devriminden sonra çalışma hayatında işçi güvenliği, çocuk işçiler ve meslek hastalıklarının tedavisi konularında düzenlemeler yapılmıştır [2]. Bu düzenlemeler dünya genelinde iş sağlığı ve güvenliği (İSG) açısından önemlidir. Dünyada yaşanan değişimler ülkemizde de etkisini göstermiştir. Osmanlı İmparatorluğundan Cumhuriyetin ilk dönemlerine kadar çalışma hayatına yönelik birçok düzenleme yapılmıştır [3-4]. Temel iş sağlığı ve güvenliğine yönelik maddelerin yer aldığı ilk iş kanunu 1938 yılında kabul edilmiştir.

Avrupa Birliği normları ve uluslararası iş örgütü (İLO) tarafından yayınlanan sözleşmeler dikkate alınarak 2003 yılında 4857 sayılı iş kanunu çıkarılmıştır. Türkiye de İSG açısından en önemli gelişme 30 Haziran 2012 tarihinde “6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu” kabul edilmesidir. Bu kanun özel sektör ve kamu kuruluşlarının tamamını kapsamaktadır. Bu kanunla birlikte tüm iş kollarında faaliyet gösteren kişiler “çalışan” olarak tanımlanmıştır. Meslek, yaş grubu ve cinsiyet gibi bir tanımlama yerine iş hayatındaki tüm kişiler çalışan kategorisine alınmıştır [5-7].

6331 sayılı yasaya göre işveren iş ile ilgili faaliyetlerde her türlü İSG önlemini almakla sorumludur. Çalışan ise İSG faaliyetlerine katılmalı ve tedbirlere uymalıdır. Ayrıca bu kanunda çalışanlara tehlike nedeni ile çalışmaktan kaçınma hakkı verilmiştir [8-10].

Birleşmiş Milletler 15-24 yaş aralığındaki kişileri genç olarak tanımlamaktadır. Çalışma hayatında gençler, dünyadaki işgücünün %15’inden daha fazladır. Gençler eğitim hayatından iş hayatına geçiş yaptıkları için alışma dönemi yaşamaktadırlar. Eğitim hayatlarında çocukluk dönemi alışkanlıkları devam etmektedir. Ancak iş hayatı başladığında gençler çalışan olduklarından dolayı daha farklı bir yaşam tarzı ile karşılaşmaktadır. Bedensel değişimin son aşamaları devam ederken yeni bir sosyal yaşamla karşılaşan gençlerin ruhsal durumunda zaman zaman farklılıklar meydana gelmektedir. Bu nedenle 18-24 yaş aralığı özel bir risk grubu olarak algılanmalıdır [11-14].

Ülkemizde 2019-2023 dönemini kapsayan 11. Kalkınma Planında yer alan 536. tedbirde gençler özel politika gerektiren gruplar olarak tanımlanmaktadır. Bu plan döneminde özellikle gençlerin, kadınların ve engellilerin işgücü piyasasına girme ve kalma sorunlarının çözümüne yönelik devlet tarafından faaliyetler yapılacağı belirtilmiştir. Ülkemizin ekonomik olarak kalkınması ile yerli ve milli teknoloji hamlesini gerçekleştirmesi için en büyük sermayesi gençlerdir. Genç nüfusumuzun yüksek olması avantajımızı kullanırken gençlerimizin iş kazaları ile karşılaşma ihtimallerinin düşürülmesi gerekir [15]. İş kazaları ve meslek hastalıklarından genç çalışanları korumak amacıyla eğitimler verilmeli, iş yerinde İSG ‘ye yönelik teknik önlemler uygulanmalı, kişisel koruyucu donanımlar erişilebilir olmalı ve güvenlik kültürü kazandırılmalıdır [16].

Güvenlik kültürü çalışanların hayatının önemsendiği, tehlikeli durum ve davranışların bir araya gelmemesi için tedbirlerin alındığı, risk yönetiminin en etkin şekilde işletildiği ve proaktif yaklaşımların ön planda olduğu İSG faaliyetlerini içine almaktadır [17]. Güvenlik kültürü toplum tarafından kabul edilmiş tehlikelerin bertaraf edilmesi amaçlanan bir yaşam tarzıdır. Eğitim, güvenlik kültürünün oluşumunda vazgeçilmez bir konudur. İşyerindeki her türlü İSG tedbirini almakla yükümlü işveren, tedbirlere uyması gereken çalışan ve tüm faaliyetleri denetleme görevi olan devlet güvenlik kültürü kapsamında işbirliği yapmaktadır. Güvenlik kültürü

genç çalışanların işyerlerindeki tehlikeli davranışlarını azaltmaktadır. Üst yönetimin çalışanlara samimi yaklaşımı ve güvenli bir çalışma ortamı sunmak için çaba harcaması gençler tarafından olumlu karşılanmaktadır. Yönetimin iş yerindeki pozitif güvenlik iletişimi genç çalışanları motive ederek tedbirlere uyma konusunda daha istekli hale getirmektedir. Böylece kaza riski azalmaktadır.

İş yerlerinde İSG ile konularda iletişim genç çalışanlara açısından önemlidir. İş süreçlerinde üst yönetim tarafından bilgilendirmeler yapılmalı ve çalışanların görüşlerinin alınmalıdır. Böylece çalışanlarla etkili iletişim sağlanacaktır. Genç çalışanların iş yerindeki sorunlarının ve önerilerinin dinlenmesi etkileşimi kuvvetlendirir. İSG konularında teşvik sistemi getirilmelidir.

Bu çalışmada ülkemizdeki genç nüfusun istihdam durumu ele alınmıştır. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından yayınlanan istatistikler incelenerek genç çalışanların uğradıkları iş kazaları değerlendirilmiştir. Genç çalışanların iş kazası ile karşılaşmaması için gerekli faaliyetler araştırılmıştır.

ÇALIŞMA HAYATI VE GENÇLER

Çalışma hayatına giriş yaşı genellikle gençlik olarak tanımlanan döneme denk gelmektedir. Bu dönemde kişilerin iş deneyimi düşük olduğundan pazarlık gücünde azdır. Tehlikeli işler, ağır çalışma şartları, uzun mesai süreleri olan işler genellikle gençlerin önüne gelen fırsatlar olarak görülmektedir. Gençler genellikle ilk başladıkları işlerde uzun süreli kariyer planlaması yapmayı düşünmemektedir.

Ülkemizde istihdam sorunu artmaktadır. Bu sorunun devam etmesiyle birlikte genç çalışanların çalışma şartları daha kötüye gidecektir. Böylece gençlerin İSG hizmetlerinden yararlanma imkânları azalacaktır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından “İstatistiklerle Gençlik 2020” verilerine göre toplam nüfusumuz 2020 yılında 83.614.362 kişidir. Bu toplam nüfus içerisinde 15-24 yaş grubundaki gençler 12.893.750 kişi olarak belirlenmiştir. Genç nüfus, toplam nüfusun %15.4'dür. Genç nüfusun %51.3'ünü erkek, %48.7'sini ise kadınlar oluşturmaktadır. TÜİK tarafından ülkemizdeki temel iş gücü göstergeleri yayınlanmaktadır. Bu göstergelerin 2021 ve 2022 yılı ocak ayı verileri tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. TÜİK Temel iş gücü göstergeleri

İş gücü	Dönem	Nüfus	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	Ocak 2021	63.236.000	49,5	42,9	13,4
	Ocak 2022	64.256.000	51,7	45,4	12,1
15 - 24 yaşları arasındaki genç nüfus	Ocak 2021	11.796.000	40,2	30,3	24,7
	Ocak 2022	12.122.000	41,6	32,8	21,2

TÜİK İstatistiklerle Gençlik 2020 verilerine göre işten elde edilen kazançtan memnuniyet düzeyi verileri tablo 2’de gösterilmektedir. Ülkemizde 2020 yılında çalışanların %48.1’i kazançlarından memnun görünmektedir. Tüm dünyayı etkisi altına alan covid salgını sonrasındaki ekonomik durumlar dikkate alındığında kazançlardan memnun olma oran düşme eğiliminde olacaktır. Ekonomik göstergeler gençlerin çalışma ve sosyal hayatını etkilemektedir. Gençlerin en önemli beklentisi bilgi ve becerilerine uygun bir çalışma hayatına sahip olmak ve hak ettiği ücreti elde edebilmektedir.

Tablo 2. TÜİK İşten elde edilen kazançtan memnuniyet düzeyi

Memnuniyet düzeyi	2016	2017	2018	2019	2020
			%		
Memnun	51	51.1	48.7	49.8	48.1
Orta	19	18.3	16.4	20.4	20.3
Memnun değil	25.7	27.5	29.4	25.8	28.3
Parasal kazanç yok	4,4	3,1	5,6	4,1	3,3

İŞ KAZALARI VE GENÇLER

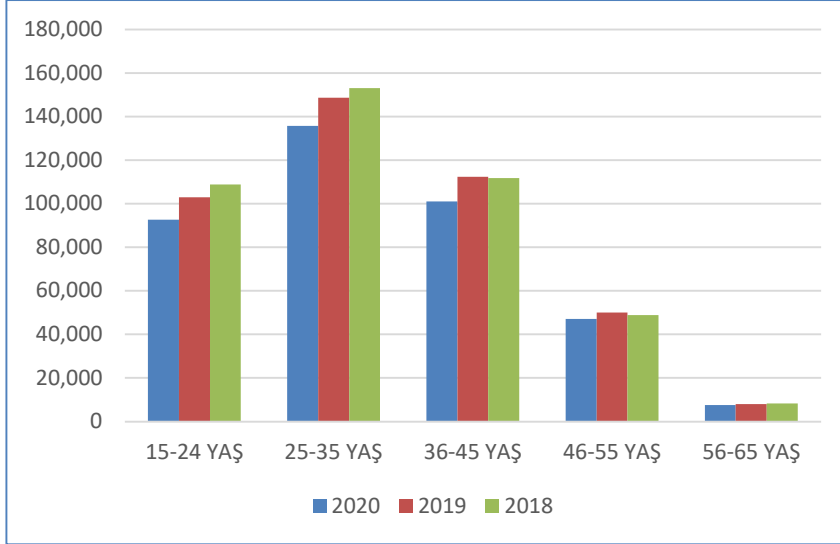
6331 sayılı yasada iş kazası “İşyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen engelli hâle getiren olay” olarak tanımlanmaktadır. Genç çalışanlar işyerlerinde tecrübesiz olmaktadır. Bu nedenle iş kazaları açısından gençlerin özel olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. İş kazası güvensiz durumlar ve güvensiz davranışların bir araya gelmesi ile birlikte gerçekleşmektedir. İş yerlerinde güvensiz şartlar ve güvensiz davranışların sorumlusu insanlardır. Genç çalışanların güvensiz davranışlara daha meyilli olduğu görülmektedir.

İş kazalarında güvensiz davranışların nedeni genellikle tedbirsizlik, bilgisizlik ve dikkatsizliktir. İş kazaları sonucunda çalışanlarda yaralanma veya ölüm olabilir. İş kazası sonucunda tedavi geçiren çalışanın meslekte kazanma gücünü kaybederek sürekli iş göremez duruma gelme ihtimalide bulunmaktadır. Sürekli iş göremezlik durumu aslında ömür boyu engelli olmaya eşdeğerdir. Tablo 3’de ülkemizde meydana gelen iş kazaları, meslek hastalıkları ve iş kazaları nedeniyle ölen çalışanların sayısı verilmiştir. Ülkemizde 2020 yılında sigortalı çalışan sayısı yaklaşık 23.3 milyon olup, aynı yıl 384.262 iş kazası gerçekleşmiştir. Meslek hastalığına tutulan 908’dir. Bu resmi kayıtların çok üzerinde kaza ve meslek hastalığı meydana geldiği tahmin edilmektedir. Tablo 3’deki verilere göre yıllardır iş kazaları ve meslek hastalıkları açısından ülkemizde sayılar istenilen seviyelerin çok üzerindedir. Bu nedenle İSG alanında çok fazla çalışmaya ihtiyaç bulunmaktadır.

Tablo 3. Ülkemizdeki İş Kazaları

	Yıllar							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aktif Sigortalı Sayısı (Kişi)	18.886.989	19.821.822	19.850.860	21.131.838	22.280.463	22.072.840	22.000.964	23.344.547
İş Kazası Sayısı (Erkek)	170.644	193.192	206.922	241.115	300.770	354.308	337.108	314.897
İş Kazası Sayısı (Kadın)	20.745	28.174	34.625	44.953	58.883	76.677	85.355	69.365
Meslek Hastalığı (Erkek)	343	470	470	568	638	966	997	724
Meslek Hastalığı (Kadın)	8	24	40	29	53	78	91	184
İş Kazası Sonucun Ölen Sigortalı Sayısı (Erkek)	1.336	1.589	1.219	1.369	1.609	1.495	1.126	1.197
İş Kazası Sonucun Ölen Sigortalı Sayısı (Kadın)	24	37	33	36	24	46	21	34

İş kazaları çalışanlar ve bakmakla yükümlü oldukları aileler açısından çok büyük sorunlar çıkarmaktadır. Kazalarda hem ekonomik hem de sosyal kayıplar oluşmaktadır. Çalışma hayatında gençlerin iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı korunması için 6331 sayılı yasa kapsamında önlemlerin alınması gerekir. Bu amaca yönelik bir eylem planı oluşturulmasında iş kazası istatistikleri önemlidir. SGK tarafından ülkemizdeki kaza istatistikleri her yıl yayınlanmaktadır. SGK tarafından yayınlanan istatistiklerde yaş gruplarına göre 2018-2020 yıllarındaki iş kazaları şekil 1’de verilmektedir.

Şekil 1. İş kazalarının yaşlara göre dağılımı

Tablo 4’de 2020 yılında genç ve orta yaş çalışanların yaş grubuna göre kaza sayıları verilmiştir. Bu tablo incelendiğinde 2020 yılında en yüksek kaza oranı 22 yaşındaki gençlerde görülmüştür. İstatistiklerin orta yaş çalışan (25-35) grubunda iş kazası sayıları 11000-15000 aralığında değişmektedir. Sonraki yaş gruplarında kaza sayısı 25-35 yaş grubuna oranla düşmektedir.

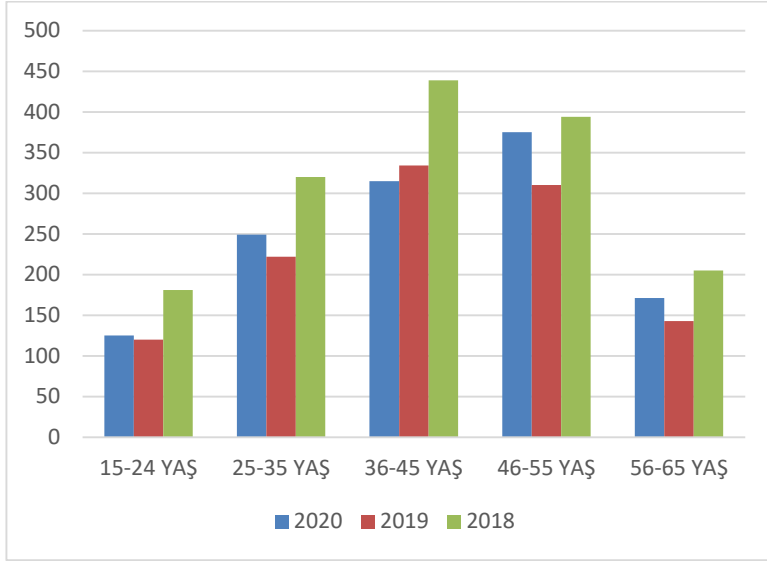
Genç çalışanlarda kaza oranının yüksek olması tecrübe eksikliği, iş yapma esnasındaki özensizlikleri ve daha hızlı çalışmalarıdır. Genç çalışanlarda aşırı güven duygusu onları tehlikeli davranışlara meyilli hale getirmektedir. Ayrıca bu çalışanların işle ilgili eğitim eksiklerini tecrübesiz olmaları nedeni ile kapatamadıkları görülmektedir. Ülkemizde ağır ve tehlikeli işlerde genellikle genç çalışanlar bulunmaktadır. Dolayısıyla bu işlerde çalışan gençlerin kaza geçirme ihtimalleri yüksektir.

Tablo 4. Yaş Aralığı 15-35 olan çalışanların kaza sayıları

Yaş	İş Kazası Sayısı			Meslek Hastalığı Sayısı		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
15	251	28	279	0	0	0
16	561	104	665	1	0	1
17	1.436	414	1.850	0	0	0
18	6.782	1.387	8.169	2	0	2
19	8.548	2.127	10.675	1	0	1
20	7.533	2.772	10.305	6	2	8
21	11.093	3.160	14.253	4	3	7
22	12.295	3.419	15.714	5	4	9
23	12.030	3.635	15.665	6	5	11
24	11.799	3.274	15.073	4	8	12
25	11.937	2.869	14.806	7	8	15
26	11.551	2.266	13.817	6	15	21
27	10.994	1.908	12.902	14	8	22
28	10.605	1.742	12.347	9	5	14
29	10.399	1.540	11.939	7	1	8
30	10.356	1.649	12.005	16	4	20
31	10.311	1.559	11.870	13	3	16
32	10.174	1.599	11.773	15	3	18
33	9.747	1.764	11.511	21	3	24
34	9.642	1.766	11.408	19	5	24
35	9.449	1.807	11.256	21	6	27

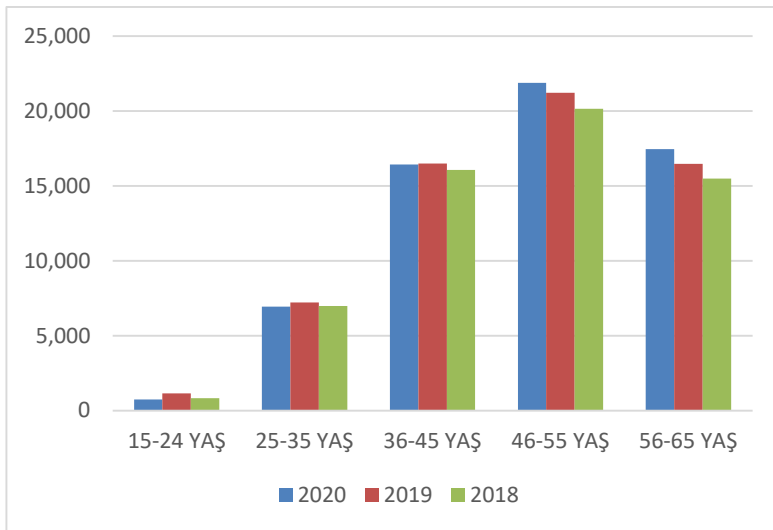
Şekil 2’de 2018-2020 yılları arasında ülkemizde yaşanan iş kazaları nedeniyle ölüm sayıları verilmiştir. İş kazaları sonucunda 2020 yılında toplam 1231 çalışan hayatını kaybetmiştir. Aynı yıl iş kazası nedeniyle ölen genç çalışanların sayısı 125’dir. İş kazası sonucu ölümlerde tüm çalışanların içinde gençlerin oranı yaklaşık %

10'dur. Ülkemizde yaşam hakkı anayasa ile koruma altına alınmıştır. Bu nedenle çalışanların ölüm oranlarını düşürülmesi İSG tedbirlerinin alınması ve proaktif yaklaşımların iş hayatında önceliklendirilmesi gereklidir.

Şekil 2. İş kazalarında ölen çalışanların yaşlara göre dağılımı

Sürekli iş göremezlik geliri iş kazası nedeniyle SGK tarafından sigortalı çalışanlara bağlanan yardımlarından birisidir. İş kazası nedeniyle meslekte kazanma gücü kaybı olması durumunda çalışana sürekli iş göremezlik maaşı bağlanır. Şekil 3'de SGK istatistiklerine göre sürekli iş göremezlik geliri alanların sayıları verilmektedir. 2020 yılında iş kazası nedeniyle meslekte kazanma gücünü kaybetmiş 736 genç çalışana sürekli iş göremezlik geliri verilmiştir. Çok genç yaşta meslekte kazanma gücünü kaybeden çalışanlar gelecek dönemlerde fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik sıkıntılar yaşayacaktır. Ayrıca bu durum ülke ekonomisi ve toplum açısından büyük bir kayıptır. Bir ülkede ekonomik ve sosyal hayata katılım sağlamak her genç çalışanın hakkıdır. Sürekli iş göremezlik nedeniyle çalışma gücünü kaybeden ve ekonomik faaliyetlerini sadece SGK tarafından sağlanan bir maaşla devam ettirmek zorunda olan kişilerin sayısının arttığı bir toplumda sorunlar yaşanacaktır. Bu durum devlet tarafından incelenmeli ve çalışanların korunması için gerekli tedbirler alınmalıdır. Devletlerin en önemli gücü genç nüfuslarıdır. Bir toplumda genç nüfus en çok çalışacak ve üretime katkı sağlayacak kişilerdir.

Şekil 3. Sürekli İş Göremezlik Geliri Alanların Yaş ve Cinsiyete Göre Dağılımı

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, ülkemizde iş yerlerinde genç çalışanların karşılaştıkları iş kazası, ölüm ve sürekli iş göremezlik sayıları incelenmiştir. Dünyada tüm ülkeler gelecek planları yaparken gençlere odaklanmaktadır. Bu nedenle gençlere yönelik eğitim, girişimcilik, meslek edindirme ve istihdam alanlarında çalışmaları yapılmaktadır. Bir ülkenin en önemli yatırımı genç nüfusunun donanımlı olması ve üretkenliğidir. Gelecek gençlerindir.

SGK verilerine göre ülkemizde 2020 yılında 384.262 iş kazası kayıt altına alınmıştır. Gençlerin karşılaştığı iş kazası sayısı 92.648'dir. Tüm iş kazalarının içerisinde genç çalışanların oranı yaklaşık %24'dür. Bu oran 2018 ve 2019 yıllarında yaklaşık %30'dur. Ülkemizde genç çalışanların karşılaştığı iş kazaları oranları çok yüksektir. Bu oranların düşürülmesi için 6331 sayılı yasa başta olmak üzere İSG mevzuatı iş yerlerinde uygulanmalıdır. Ayrıca devlet tarafından yürütülen denetim faaliyetlerinin etkinliğinin artırılması durumunda iş kazalarındaki azalma kısa sürede görülecektir.

Gençlere yönelik planlamalarda İSG alanında çalışmaları eklemek önemlidir. Genç nüfusun vücut bütünlüğünün korunması, bedensel, sosyal ve ruhsal iyilik halinin devamlılığı İSG alanındaki başarılı çalışmalara bağlıdır. Çalışma hayatında gençlerin karşılaştığı sağlık ve güvenlik risklerini yok etmek hedeflenmeli, yok edilemediği durumlarda yönetilebilir riskler haline indirgenmelidir.

Gençlerin eğitilmiş, donanımlı ve üretken olarak çalışma hayata atılmalarını sağlamak amacıyla eğitim sisteminde değişikliklere ihtiyaç bulunmaktadır. Özellikle erken yaşlarda yeteneklerin belirlenmesi, mesleki eğitim için yönlendirme ve uygulamalı eğitimler için şartların sağlanması önemlidir. Bir ülkenin ekonomik anlamda büyümesi yetişmiş insan kaynağına bağlıdır. Ülke sahip olduğu insan kaynaklarını dünyada geçerliliği olan ve ekonomik anlamda kazançlı olan sektörlerde değerlendirmelidir. Özellikle gençlere ülkemizin kalkınması için ihtiyaç duyulan işgücüne yönelik eğitimlerin verilmelidir. Bu eğitimler gençlerin istihdamını kolaylaştıracaktır.

Ülkemizde lisans mezunu öğrencilerin Organize Sanayi Bölgeleri tarafından düzenlenen meslek kurslarına katılım oranları son yıllarda artmaktadır. Mezun olduğu lisans bölümünün işgücü piyasasında yeterli istihdamı olmaması nedeniyle gençlerimiz iş bulma ihtimali olan mesleklere yönelmektedir. Sonuç itibarıyla zaman ve emek kayıpları ortaya çıkmaktadır.

Önlisans mezunlarında daha farklı bir sorun yaşanmaktadır. Meslek yüksekokullarında teknik bir bölümden mezunların ne iş yaptığı araştırıldığında kurye, hizmet sektöründe ara eleman veya marketlerde kasiyer olarak çalıştığı görülüyor. Eğer piyasanın bu personeller ihtiyacı var ise gençlerin bu alanda bilgi ve tecrübe kazanacağı eğitimlerin kendilerine verilmesi daha uygun olacaktır.

İş yerlerine çalışan alınırken bilgi ve becerilerine göre seçim yapılmalıdır. En uygun çalışan belirlendikten sonra işe giriş muayeneleri sonuçları titizlikle incelenmelidir. Gençler sağlık şartlarına uygun olmayan işlerde çalıştırılmamalıdır.

Çalışanların gelirlerinin artışı ile güvenlik konularına bakışı arasında bir ilişki söz konusudur. Gençlerin hak ettikleri ücretleri alması işverene ve işyerine bağlılığını artırmaktadır.

İş kazalarında ramak kala olaylar minör ve majör kazaların habercisi olarak kabul edilmektedir. Ramak kala olaylar yaşayan genç çalışanların bu olaylardan sonra kendilerini kahraman ilan edecek boyutta özgüven artışı yaşamaktadırlar. Yaşları gereği daha hızlı hareket edebilen ve daha cesur davranabilen genç çalışanlar ramak kala olaylara farklı boyutta değerlendirmektedirler. İş yerlerinde ramak kala kayıtlarının alınmalı ve çalışanlar bilgilendirilmelidir.

Ülkemizdeki gençlere ilişkin eğitim, istihdam, sağlık ve İSG konularında verilerin toplanması ve kaydedilmesi önemlidir. Bu veriler gençlere yönelik planlamalar yapılırken yol gösterici olacaktır. Ayrıca diğer ülkelerle kıyaslama amacıyla kullanılabilir.

Ülkemizde iş kazalarının SGK bildirimini yapılması önemlidir. Kayıtların tam olarak alınmaması nedeniyle iş sağlığı ve güvenliğindeki gerçek durum belirlenememektedir. Son yıllarda sigortasız çalışan sayısı önemli miktarda azalmıştır. Tüm iş yerlerinin 6331 sayılı kanun kapsamına alınması ve İSG hizmetlerinin denetiminin yapılması son derece önemlidir.

Genç çalışanların yaşadığı iş kazasının sonucunda hem kendisi hem de işveren etkilenmektedir. Ayrıca iş kazasının görünmeyen maliyetleri arasında yer alan topluma etki değerlendirilmelidir. İş kazasına uğrayan

genç çalışanın ailesinin ve yakın çevresinin yaşadığı sıkıntılar uzun yıllar devam edeceği için sonuçları ağır olmaktadır. Ayrıca iş kazası sonucu devletimiz üretim alanında çalışacak genç bir vatandaşı kaybetmektedir.

KAYNAKLAR

1. Cerev, G., & Yıldırım, S. (2018). Çalışanların Kişisel Özelliklerinin İş Kazası ve Meslek Hastalıklarına Etkisi Üzerine Bir İnceleme. Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2(1), 53-72.
2. Çiçek, Ö., & Öçal, M. (2016). Dünyada ve Türkiye’de iş sağlığı ve iş güvenliğinin tarihsel gelişimi. Hak iş uluslararası emek ve toplum dergisi, 5(11), 106-129.
3. KILKIŞ, İ. (2013). İş Sağlığı ve Güvenliği’nde Yeni Bir Dönem: 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (İSGK). ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources, 15(1), 17-42.
4. Selahattin, E. R. O. L. (2015). İş Sağlığı ve Güvenliği Konusunda İşveren, Çalışan ve Devletin Rolü. ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi, 2(4), 86-103.
5. Serin, G., & Çuhadar, M. (2015). İş güvenliği ve sağlığı yönetim sistemi. Teknik Bilimler Dergisi, 5(2), 44-59.
6. YILMAZ, F. İş Sağlığı ve Güvenliği'nin İyileştirilmesinde Kurumsal Sosyal Sorumluluğun (KSS) Önemi. In Journal of Social Policy Conferences (No. 56).
7. OLCAY, Z. F. (2021). İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü Ölçeği; Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, (23), 678-685.
8. Gözüak, M. H., & Ceylan, H. (2021). Türkiye’de inşaat sektöründe meydana gelen iş kazalarının iş sağlığı ve güvenliği bağlamında analizi: Güncel eğilimlere genel bir bakış. Sağlık Akademisyenleri Dergisi, 8(2), 133-143.
9. CAN, G. F., & KARGI, Ş. (2019). Sektörlerin İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Risk Seviyelerinin Critic-Edas Entegrasyonu İle Değerlendirilmesi. Endüstri Mühendisliği, 30(1), 15-31.
10. Bayraktaroğlu, S., Aras, M., & Atay, E. (2018). Çalışanlarda iş güvenliği ve iş kazası algısı: mavi yakalıları üzerine bir araştırma. Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(9), 1-15.
11. Özgüler, Ö. G. A. T., Kaya, Ö. G. K., Kağızmanlı, Ö. G. B., & Altuğ, M. (2016). Mühendislik Fakültesi Öğrencilerinin İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitimi Yeterliliği.
12. Doğan, B., YALÇINKAYA, C., & BALCI, M. G. (2017). Türkiye’de mühendislik fakültelerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimi. Mühendis ve Makina, 58(685), 1-15.
13. Dursun, S. (2013). İş güvenliği kültürünün çalışanların güvenli davranışları üzerine etkisi. Sosyal Güvenlik Dergisi, 3(2), 61-75.
14. OZTURK, T., & AKIN, G. C. (2021). Türkiye’de Tüm Sektörlere Ait 2018 Yılı İş Kazalarının ve Kaza Sonucu Yaşam Kaybının Kazazede Yaşı Bakımından Değerlendirilmesi. Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, (22), 410-415.
15. Durmuş, S. A. (2020). COVID-19’un iş kazası ve meslek hastalığı bakımından değerlendirilmesi. İstanbul Hukuk Mecmuası, 78(2), 363-393.
16. DALYAN, O., CANPOLAT, E., DALYAN, H., ÖZTÜRK, Ö. F., & PİŞKİN, M. (2021). Türkiye’de İş Kazası Eksik Bildirimlerinin İncelenmesi. Karaelmas Journal of Occupational Health and Safety, 5(2), 121-132.
17. Cerev, G., & YILDIRIM, S. (2018). Çalışanların Kişisel Özelliklerinin İş Kazası Ve Meslek Hastalıklarına Etkisi Üzerine Bir İnceleme. Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2(1), 53-72.
18. Sosyal Güvenlik Kurumu (2018-2020). SGK İstatistik Yıllıkları http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/kurumsal/istatistik/sgk_istatistik_yilliklari (Erişim tarihi: 09.05.2022)
19. Türkiye İstatistik Kurumu İşgücü İstatistikleri <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Ocak-2021-37486> (Erişim tarihi: 09.05.2022)

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

Z KUŞAĞININ DEĞERLER VE DUYGULARA YÖNELİK ALGILARI GENERATION Z'S PERCEPTIONS REGARDING VALUES AND EMOTIONS

Ercan Yılmaz

Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü Konya
ORCID: 0000-0003-4702-1688

Abdullah Aktürk

Millî Eğitim Bakanlığı Konya
ORCID: 0000-0003-1104-2655

ÖZET

Bu çalışmada Z kuşağına dahil bireylerin çeşitli faktörlere yönelik algıları incelenmiştir. Çalışma Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinde öğrenim gören veya herhangi bir sektörde çalışan 13 ila 21 yaş arası bireylerle yürütülmüştür. Çalışmaya ait veriler araştırma grubu tarafından geliştirilen ve Z kuşağına dahil bireylerin değerler, tutumlar, sosyal medya yaklaşımları gibi değişkenler içeren bölümlerden oluşan çevrimiçi bir form yardımı ile toplanmıştır. Bireylerin cinsiyeti, yaşı, yaşadıkları bölge, herhangi bir işte çalışma durumları, anne-baba eğitim durumu, kardeş sayısı ve öğrenim düzeyleri çalışmanın demografik değişkenlerini oluşturmaktadır. Araştırmanın ikinci bölümünde Z kuşağına dahil bireyler adalet, vatan severlik, sabır, sorumluluk, farklılık, barış, özgürlük gibi değerleri yaşamlarındaki önceliklere göre derecelendirmiş, özgürlük, adalet, barış değerlerine diğerlerinden daha fazla önem verdikleri bulunmuştur. Bireyler farklılık ve sabır değerine diğer değerlerden daha az önem vermektedir. Araştırmanın üçüncü bölümü bireylerin gün içinde hissettikleri duyguları kapsamaktadır. Katılımcılardan elde edilen sonuçlar stresin diğer duygulardan daha yoğun hissedildiğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Z kuşağı, Kuşak Teorisi, Değer ve Duygu

ABSTRACT

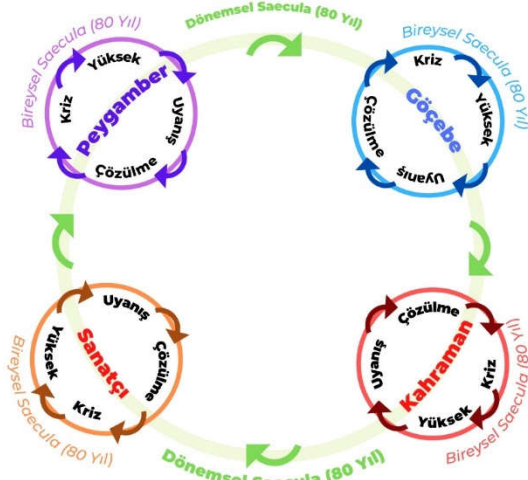
In this study, the perceptions of individuals in the Z generation towards various factors were examined. The study was conducted with individuals between the ages of 13 and 21 who are studying in seven geographical regions of Turkey or working in any sector. The data of the study were collected with the help of an online form developed by the research group and consisting of sections containing variables such as values, attitudes, social media approaches of individuals included in the Z generation. The demographic variables of the study are the gender, age, region they live in, working in any job, educational status of parents, number of siblings and education levels. In the second part of the study, it was found that individuals in the Z generation ranked values such as justice, patriotism, patience, responsibility, difference, peace and freedom according to the priorities in their lives, and gave more importance to the values of freedom, justice and peace than others. Individuals attach less importance to difference and patience than other values. The third part of the research covers the emotions that individuals feel during the day. Results from the participants showed that stress was felt more intensely than other emotions.

Keywords: Generation Z, Generation Theory, Values and Emotions

GİRİŞ

Arkeoloji bilimi sayesinde tarih öncesine ilişkin edindiğimiz bilgilerden, insanların yaşam serüvenleri hakkında bugün pek çok şey bilmekteyiz. Tahmini olarak 2 milyon yıl süren ve homo sapiens öncesinde başlayan bu yolculuk, tarım toplumunun gelişimi, ilk devletlerin kuruluşu, imparatorluklar, sanayi devrimi, milenyum çağı biçiminde sürmeye devam etmektedir (McNeill, 2008; Şener, 1982; Harari, 2018). Tüm bu serüven içerisinde insanlık sürekli bir birinden etkilenmiş, çeşitli değerler geliştirmiş ve kendisinden önce veya sonra gelen bireylerle etkileşim kurabilmiştir. Bu etkileşim aynı zamanda kuşak kavramını ortaya çıkarmıştır.

Sınırları belirli bir zaman diliminde doğan insanlar tarafından oluşturulan topluluk olarak tanımlanabilen kuşak; Strauss ve Howe (1991) tarafından yaklaşık yirmi yıllık süre ile belirlenmiştir. Strauss ve Howe (1991) yirmişer yıldan oluşan bu kuşak sürecini aynı zamanda insanın ortalama yaşını 80 yıl olarak kabul etmiş ve bu sürenin peygamber, göçebe, kahraman ve sanatçı olmak üzere 4 arketip ile ifade edilmesini gerektiğini belirtmiştir. Kuşak teorisi olarak da ifade edilen bu döngü, günümüzde yaşamına devam eden bebek patlaması, X, Y ve Z kuşaklarını anlamada önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 1: Kuşak Döngüsü (Yılmaz ve Aktürk, 2021)

Strauss ve Howe (1991) tarafından ortaya konulan bu teoriye göre bebek patlaması kuşağı peygamber, X kuşağı göçebe, Y kuşağı kahraman ve Z kuşağı sanatçı arketipine sahiptir. Bu arketipler kuşakların davranışlarını ve tutumlarını anlamlandırmada yol gösterici birer araç olarak görülebilir. Sanatçı arketipi, Z kuşağını koruma altında büyüyen, hassas bireyler olarak tanımlamaktadır. Z kuşağının aile yaşamını önemseyen bir kuşak olması, cinsiyet eşitliğine hassasiyetle yaklaşması ve iklim hakkında oldukça duyarlı yaklaşımlar sergilemeleri sanatçı arketipinin bu yaklaşımını desteklemektedir (Jauregui vd., 2020; Parker vd., 2019; Miller, 2019). Ancak Z kuşağı sahip olduğu bu hassasiyet sonucunda kaygı, endişe, depresyon gibi olumsuz duygularla da sıklıkla karşı karşıya kalan bir kuşak olarak ön plana çıkmaktadır (Atherton, 2020).

Kuşak teorisinin bu yaklaşımından yola çıkarak Z kuşağının sahiplendiği değerlerin ve hissettiği duyguların belirlenebilmesi önemli bir gereklilik olarak kabul edilebilir. Çünkü bu yaklaşıma göre Z kuşağı artık yeni bir döngünün başında olan ve artık gençliğin sonuna doğru ilerleyen bireyler olarak, yönetici, çalışan, ebeveyn gibi birçok sosyal role sahip olmaktadır. Bu açıdan bakıldığında Z kuşağının sahip olduğu değerlerin önceliklendirilmesi ve hissettiği duyguların belirlenmesi kuşak üyelerinin anlaşılır olması açısından önemli kabul edilebilir. Bu kabulden hareketle Z kuşağının sahip olduğu değerlerin önceliklendirilmesi ve hissettiği duyguların belirlenmesi araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Bu araştırmanın tasarımı nicel bir teknik olan betimsel tarama modelidir. Fraenkel vd. (2012) betimsel tarama modelini araştırmaya dahil edilmiş bireylerin görüş, bilgi, yetenek, ilgi, beceri gibi durumları ortaya koymaya yarayan bir yöntem olarak belirtmektedir. Araştırma kapsamında toplanan veriler betimsel istatistik yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Betimsel istatistik ile araştırmada soruların her birinde verilen cevap tanımlanabilir, verilerin oluşturduğu dağılım ve eğilimler gösterilebilir (Creswell, 2019)

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye’de bulunan 15-21 yaş aralığındaki bireyler oluşturmaktadır. Evrendeki birey sayısı araştırıldığında evrenin 10.259.482 kişiden oluştuğu görülmüştür. Evrende bulunan 15-21 yaş arası bireylerin nicel temsil gücünü sağlamak amacıyla örneklem büyüklüğü, %99 güven aralığında, Cohen vd. (2007) tarafından belirtilen örneklem büyüklüğü dikkate alınarak, çalışma için gereken minimum birey sayısının 1927 kişi olması gerektiği belirlenmiştir.

Veri Toplama Aracı

Z kuşağının benimsediği değerler ve hissettiği duygulara yönelik değerlendirmelerini ortaya koyabilme amacı ile araştırmacılar tarafından “Z Kuşağı Genel Durum Anketi” geliştirilmiştir. Veri toplamak amacıyla yapılan anketler kişilerin, gelir ve yaşam düzeylerini, durumun etkilerinin oranını saptama, genel bilgiler elde edebilmek için bireylerin bilgilerini alma, var olan durum içerisindeki riskleri tanımlama vb. gibi durumları saptamak için kullanılabilir (Kudat, 2002).

Z Kuşağı Genel Durum Anketi

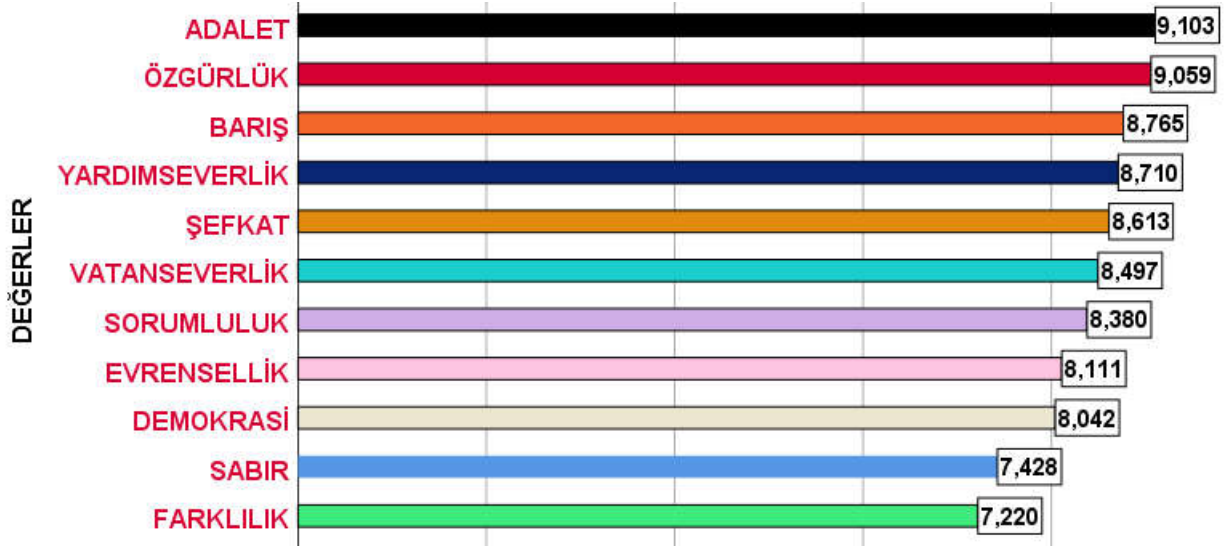
Araştırma kapsamında veri toplama aracı olarak kullanılan “Z Kuşağı Genel Durum Anketi” soruları araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Hazırlanan sorulara, yönerge ve demografik değişkenler eklenerek “anket taslak formu” oluşturulmuştur. Hazırlanan bu taslak form, Z kuşağı ve kuşak teorisi üzerine araştırmalar gerçekleştirmiş 5 alan uzmanının görüşlerine sunulmuştur. Uzmanlar anket soruları okuyarak, sorulara ilişkin kapsam geçerliği, içerik, yapı, uygulanabilirlik ve anlam açılarından değerlendirmeler gerçekleştirmiştir. Daha sonra hazırlanan taslak anket metni, dil, anlatım ve ifade açısından iki dil bilim uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Dil bilim uzmanları tarafından sunulan önerilerle bazı sorular, yazım, biçim, dil ve anlatım bakımından değiştirilmiştir. Yapılan tüm işlemler sonucunda Z Kuşağı Genel Durum Anketi yapılandırılmıştır.

Veri Analizi

Araştırmada elde edilen veriler, araştırmanın amacına uygun bir şekilde yüzdelik puanları her bir sorunun seçeneklerine göre yüzdelikleri hesaplanmıştır. Araştırmanın bazı amaçlarını sınamak için araştırma verilerine ait kategorik gözlemler arasındaki ilişki ve farklılıkları test etmek için ki-kare bağımsızlık testi kullanılmıştır. Sosyal araştırmalarında çoğu zaman verilerin analizinde anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmektedir (Balci, 2004). Bu sebepten dolayı araştırmada kabul edilen anlamlılık düzeyi. 05’tir.

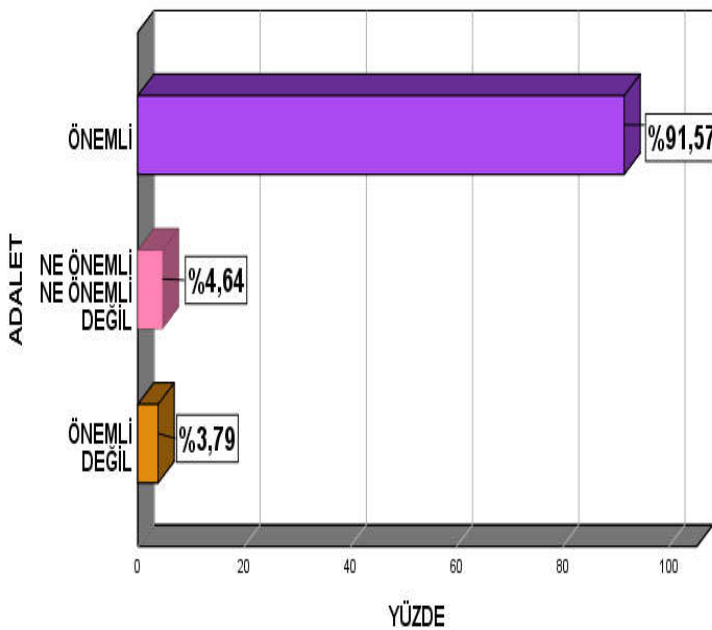
BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde çalışma kapsamında gerçekleştirilen araştırmanın amaçlarına yönelik toplanan verilere ait analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

Grafik 1: İnsani Değerlerin Öncelik Sıralaması

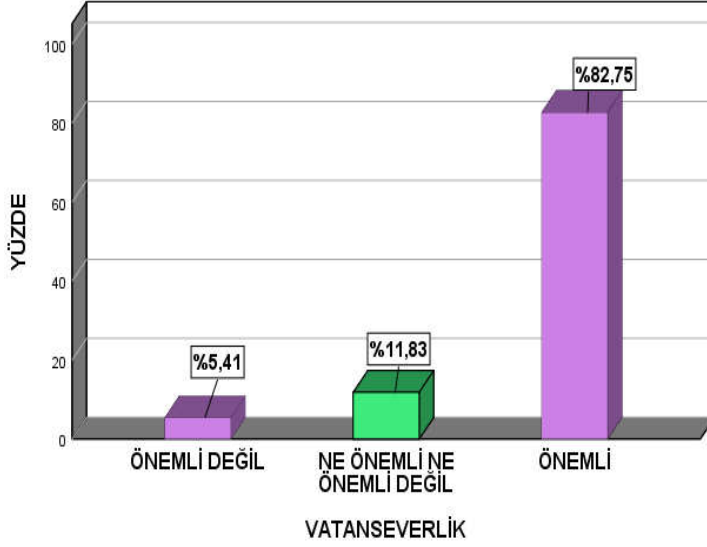
Araştırmaya katılan bireylerden değerleri ne düzeyde önemsediklerini belirtmeleri ve bireylerin belirlenmiş değerlere 1 ile 10 arasında (1=az önemli, 10=Çok önemli) değer vermeleri istenmiştir. Bireylerin verdikleri cevapların ortalamaları alınmış ve oluşturulan öncelik sıralamasının; adalet, özgürlük, barış, yardımseverlik, şefkat, vatanseverlik, sorumluluk, evrensellik, demokrasi, sabır, farklılık olduğu görülmüştür. Özgürlüğe ve adalete inanan bireyler Z kuşağının karakteristik özelliklerini oluşturmaktadır. Ayrıca Z kuşağı bireylerin cinsiyet eşitliği, bireylerin cinsel yönelimlerdeki farklılıklara ilişkin özgürlük talebi, trans bireylerin toplumsal kabulü ve bu bireylerin toplumda oluşan taleplerini destekler biçimde sergiledikleri davranışlar ile şefkatli, anlayışlı bir tutum takındıkları görülmektedir (Schawbell, 2014; Tulgan, 2013; Mihelic, 2013; Seemiller ve Grace, 2016; Parker vd., 2019). Buradan hareketle, araştırma dahilinde Z kuşağının insani değerleri önceliklendirmesine yönelik elde edilen bulgular, kuşak üyelerinin karakteristik özellikleri ile uyumlu görünmektedir. Bireylerin farklılık değerine yönelik belirttiği ifadelerden elde edilen veriler, evrensel tutumların bireyler tarafından benimsendiğini, politika, eğitim düzeyi, cinsiyet farkları gibi bireylerin arasında derin farklılıklar oluşturacak yaklaşımların Z kuşağı tarafından kabul görmediğini göstermektedir.

Grafik 2: Z Kuşağının Adalet Değerini Önceliklendirmesi

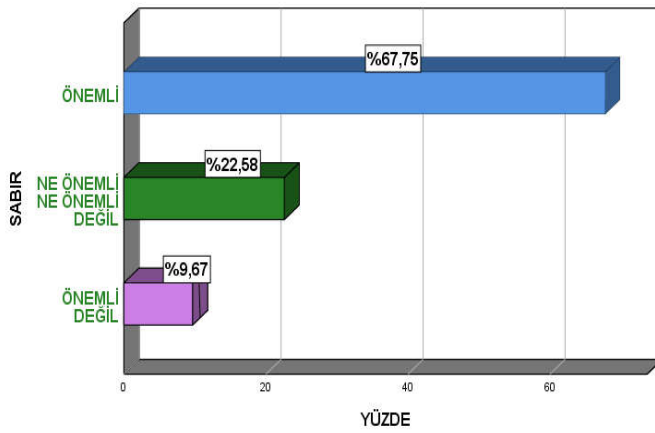
Araştırmaya dahil edilen katılımcıların %91,57'si adalet değerinin kendileri açısından birinci derecede önemli olduğunu belirtmiştir. Bu değeri önemsiz kabul edenler %4'den azdır.

Grafik 3: Z Kuşağının Vatanseverlik Değerine İlişkin Önceliklendirmesi

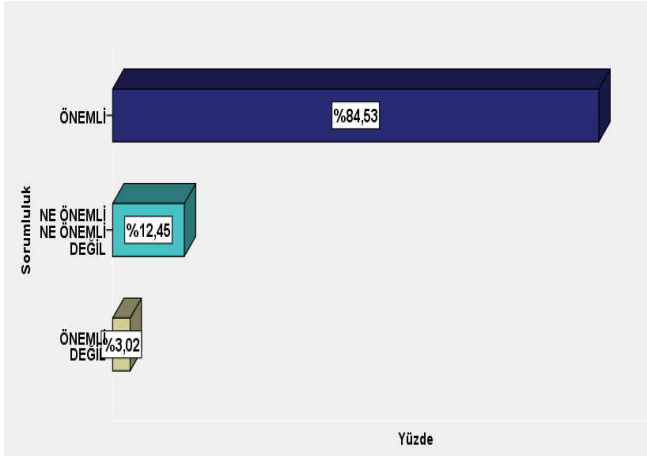
Araştırmaya katılan gençlere göre vatanseverlik değeri bireylerin %82,76'sı tarafından önemli görülürken %5,41'i tarafından önemsiz olarak görülmektedir.

Grafik 4: Z Kuşağının Sabır Değerini Önceliklendirmesi

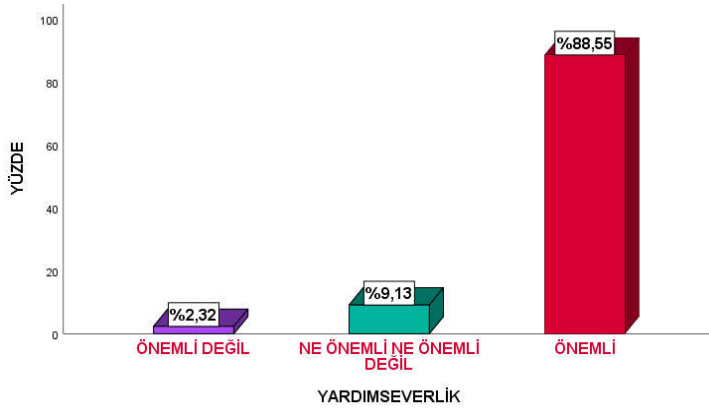
Araştırmaya katılan Z kuşağının yaklaşık %23'ü sabır değerinin önceliklendirilmesi konusunda kararsız kaldıklarını, yaklaşık %68'i ise sabır değerini önemli olarak gördüklerini belirtmiştir. Sabır değerini önemsiz kabul eden gençlerin oranı %10'dur. Değerlerin geneline baktığımızda sabır değerinin önceliklendirilmesi istenen değerlerin arasında onuncu sırada bulunduğu görülmektedir.

Grafik 5: Z Kuşağının Sorumluluk Değerini Önceliklendirmesi

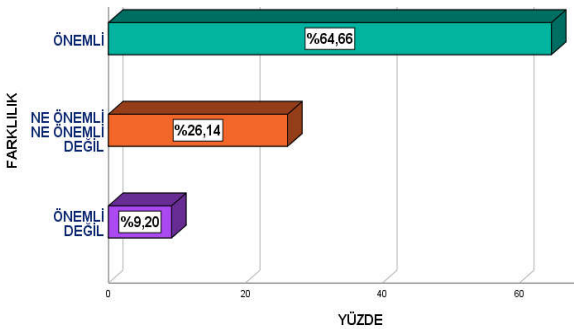
Toplum genelinde sorumluluk değeri hakkında sıklıkla eleştirilen Z kuşağının %84,53'üne göre sorumluluk insani değeri önemli görülürken, yaklaşık %3'ü tarafından bu değer önemsiz görülmektedir.

Grafik 6: Z Kuşağının Yardımseverlik Değerini Önceliklendirmesi

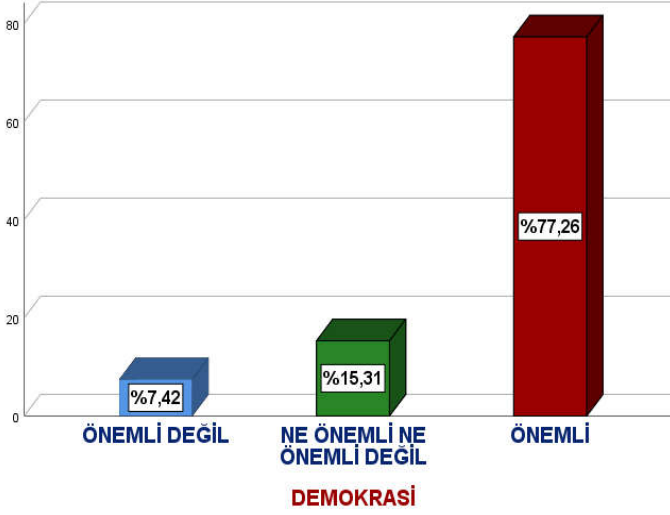
Araştırmaya dahil edilen gençlerin yaklaşık %89'u yardımseverlik değerini önemli görmektedir. Yardımseverlik değerini önemsiz kabul eden gençlerin oranı %2,32 dir.

Grafik 7: Z Kuşağının Farklılık Değerini Önceliklendirmesi

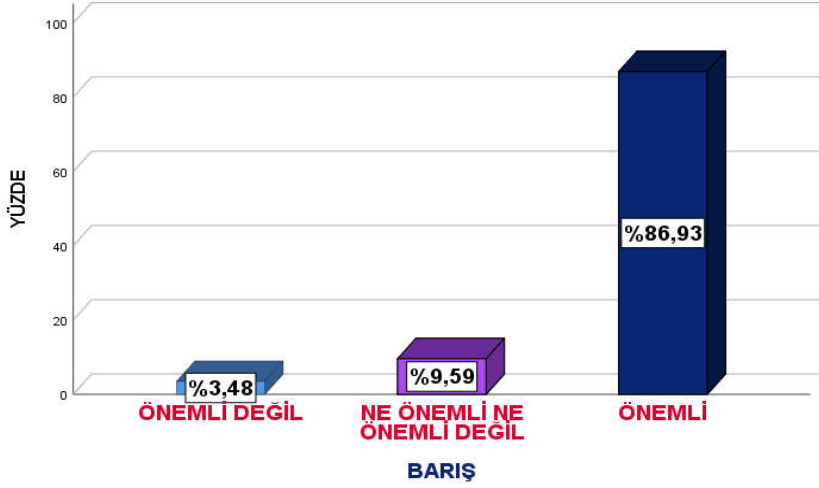

Z kuşağı gençlerin, farklılık değerine yönelik önceliklendirmeleri dikkate alındığında, farklılık değerinin önceliklendirilmesi istenen değerler arasında en az öneme sahip değer olduğu görülmektedir.

Grafik 8: Z Kuşağının Demokrasi Değerini Önceliklendirmesi

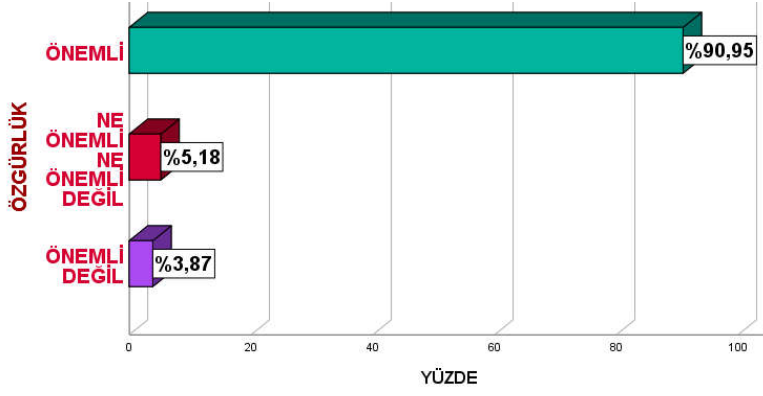

Araştırmaya katılan gençlerden elde edilen verilere göre, demokrasi değeri araştırma grubundaki bireylerin %77,26'sı tarafından önemli olarak algılanmaktadır. Bireylerin %7,42'si için demokrasi değeri önemli değildir.

Grafik 9: Z Kuşağının Barış Değerini Önceliklendirmesi

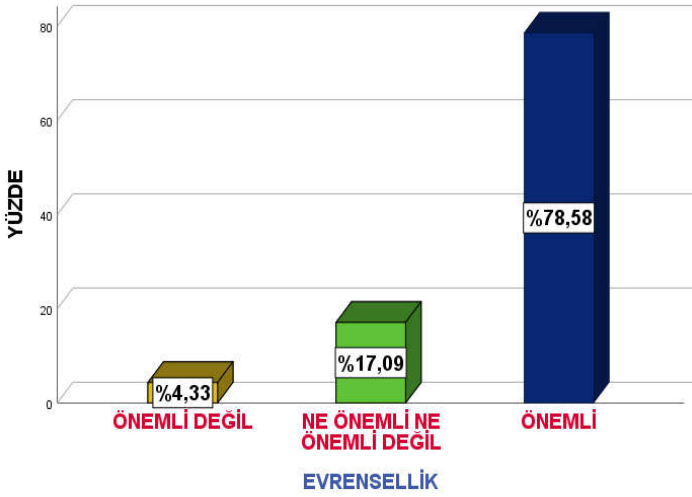
Bulgulara göre barış değeri araştırma grubundaki bireylerin yaklaşık %87'si tarafından önemli görülürken, yaklaşık %4'ü tarafından önemsiz görülmektedir.

Grafik 10: Z Kuşağının Özgürlük Değerini Önceliklendirmesi

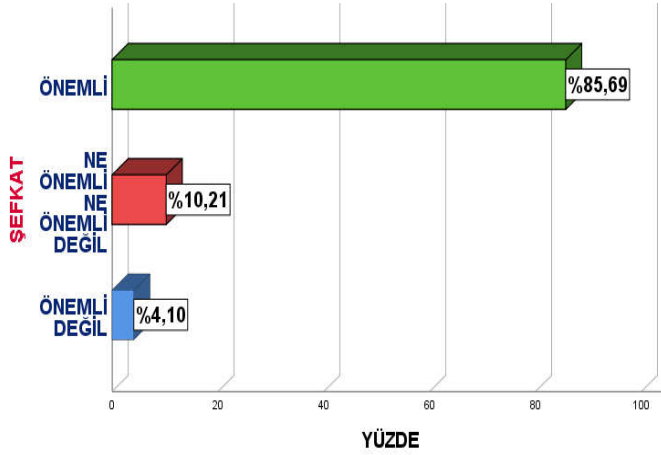
Özgürlük değeri Z kuşağı gençler için ikinci sırada öneme sahip olan değerdir. Özgürlük değeri gençlerin %91'i tarafından önemli kabul edilmektedir.

Grafik 11: Z Kuşağının Evrensellik Değerini Önceliklendirmesi

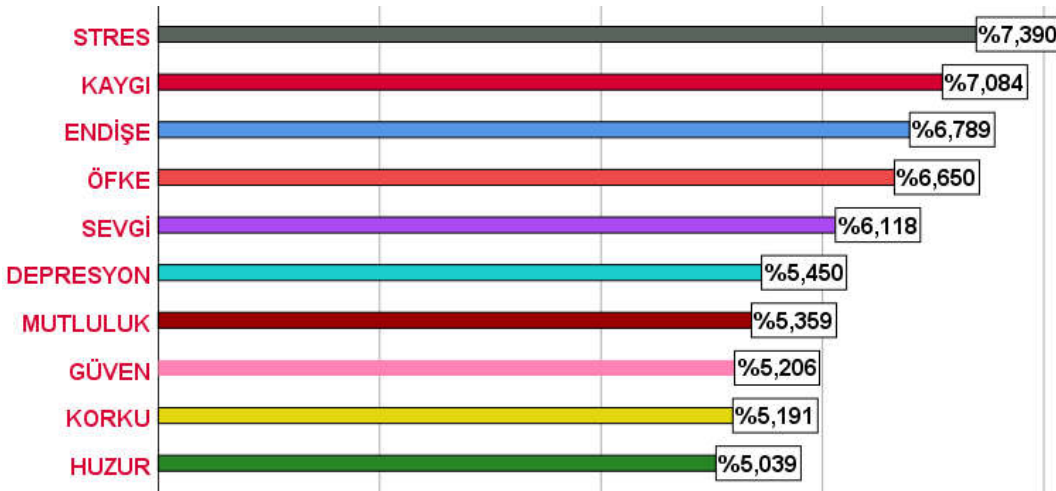

Evrensellik değeri araştırmaya katılan bireylerin %79'u için önemli kabul edilirken, katılımcıların %17'si evrensellik değerini hakkında kararsız bir tutuma sahiptir.

Grafik 12: Z Kuşağının Şefkat Değerine İlişkin Önceliklendirmesi

Şefkat değeri araştırmaya katılan katılımcıların yaklaşık %86'sı tarafından önemli olarak görülmektedir. Katılımcıların %10'u ise şefkat değerinin önemiyle ilgili kararsız kalmışlardır.

Grafik 13: Z Kuşağının Bazı Duyguları Hissetme Yoğunluğunun Sıralaması

Araştırmaya dahil edilen Z kuşağı gençlerden duyguları hissetme düzeyini 1 ile 10 arasında (1=hiç hissetmiyorum, 10=çok hissediyorum) derecelendirmeleri istenmiş, gençler tarafından yapılan bu derecelendirmelerin puan ortalamasına göre gençlerin sırasıyla stres, kaygı, endişe, öfke, sevgi, depresyon, mutluluk, güven, korku ve huzuru hissettikleri görülmüştür. Bu durum Z kuşağının zihinsel ve ruhsal sorunlarla karşı karşıya olduğunu göstermektedir. UNICEF (2021) tarafından hazırlanan rapora göre, Z kuşağı gençler arasında korku, endişe, öfke, stres, kaygı gibi olumsuz duygular sık biçimde görülmektedir. Ayrıca aynı rapor intihar eyleminin bu yaş grubunda karşılaşılan ölüm nedenleri arasında dördüncü sırada olduğunu göstermektedir. Kuşak üyeleri arasında depresyon, kaygı, stres gibi olumsuz duyguların sık karşılaşılmamasının bir diğer nedeni de erken ergenlik ve gençlerin yaşadığı uyku düzensizliğidir (Twenge, 2017; Weir, 2016).

SONUÇ

Araştırmadan elde edilen bulgulara genel olarak bakıldığında Z kuşağı gençlerin adalet, özgürlük ve barış değerlerini önemsedikleri görülmektedir. Ortaya konan bu bulgular kuşak üyelerinin karakteristik özellikleri ile uyumludur. Kuran (2022) tarafından yapılan araştırma kapsamında elde edilen bulgular da, Z kuşağının adalet ve eşitsizlik konularında daha hassas bir tutum sahibi olduğunu göstermektedir. Bu açıdan bakıldığında kuşağın sahip olduğu değerler aynı zamanda toplumdan beklentilerini de ifade eder niteliktedir. Gençlerin toplumdan beklentilerini karşılayamamaları durumunda ise olumsuz duyguların daha sık gözlemlenebileceği söylenebilir. Keza araştırma kapsamında elde edilen bir diğer bulgu da Z kuşağı gençlerin stres, kaygı, endişe gibi olumsuz duyguları sıklıkla yaşadıkları, huzur, güven gibi olumlu duyguları ise daha az yaşadıklarını göstermektedir. Bu durum kuşak teorisi de dikkate alındığında toplumların geleceğini ciddi yönde etkileyebilecek niteliktedir. Olumsuz duyguların yaygın bir biçimde hissedildiği bir kuşak, kendisinden sonra gelecek yeni nesillere pozitif bakış açısıyla bir gelecek inşa etmekte zorlanabilir. Tüm bunlara bir bütün olarak bakıldığında Z kuşağının sadece teknoloji odaklı olmadığı, toplumsal olaylardan etkilendiği ve toplumdan belirli beklentiler içerisinde bulunduğu söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Atherton R. (2020). Climate anxiety: Survey for BBC Newsround shows children losing sleep over climate change and the environment <https://www.bbc.co.uk/newsround/51451737>
- Cohen, L., Manion, L. ve Morrison, K. (2007). Research methods in education (6. Baskı). London: Routledge.
- Creswell, J.W. (2019). Eğitim Araştırmaları: Nicel ve Nitel Araştırmanın Planlanması, Yürütülmesi ve Değerlendirilmesi (Çev.Edt. Ekşi, H.) (2012) Edam Yayınları.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. ve Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Harari, Y. N. (2018). Sapiens: A brief history of humankind. Random House.
- Jauregui, J., Watsjold, B., Welsh, L., Ilgen, J. S., & Robins, L. (2020). Generational 'othering': the myth of the Millennial learner. *Medical education*, 54(1), 60-65.
- Kudat, A. (2002). İstimlak planlaması eğitimi (BOTAS). <https://slideplayer.biz.tr/slide/1975840/>
- Kuran, E. (2021). Z Bir Kuşağı Anlamak. Mundi Kitap.
- McNeill, W. H. (2008). Dünya Tarihi, (Çev. Alaeddin Şenel). Ankara: İmge Kitabevi.
- Mihelich, M. (2013). Another generation rises. *Workforce Management*, 92(5), 34-38.
- Miller S. (2019). The young are regarded as the most tolerant generation. That's why results of this LGBTQ survey are 'alarming' <https://www.usatoday.com/story/news/nation/2019/06/24/lgbtq-acceptance-millennials-decline-glaad-survey/1503758001/>
- Parker K., Graf N., ve Gielnik R. (2019). Generation Z Looks a Lot Like Millennials on Key Social and Political Issues <https://www.pewresearch.org/social-trends/2019/01/17/generation-z-looks-a-lot-like-millennials-on-key-social-and-political-issues/>
- Seemiller, C., & Grace, M. (2016). *Generation Z goes to college*. John Wiley & Sons.
- Strauss, W., & Howe, N. (1991). *Generations: The history of America's future, 1584 to 2069* (Vol. 538). New York: Quill.
- Şenel, A. (1982). *İlkel topluluktan uygar topluma geçiş aşamasında ekonomik toplumsal düşünsel yapıların etkileşimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi.
- Tulgan, B. (2013). Meet Generation Z: The second generation within the giant" Millennial" cohort. *Rainmaker Thinking*, 125.
- Twenge J. (2017) Teens are sleeping less – but there's a surprisingly easy fix <https://theconversation.com/teens-are-sleeping-less-but-theres-a-surprisingly-easy-fix-85157>
- UNICEF (2021). PREVENTING A LOST DECADE <https://www.unicef.org/media/112841/file/UNICEF%2075%20report.pdf>
- Weir, K. (2016). The risks of earlier puberty. *Monitor on Psychology*, 47(3), 41-44.
- Yılmaz E. ve Aktürk A. (2021). Z Kuşağı Bir Nesli Anlamak. Palet Yayınları

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

Z KUŞAĞININ ÇEŞİTLİ FAKTÖRLERE YÖNELİK TUTUMLARI ATTITUDES OF GENERATION Z TOWARDS VARIOUS FACTORS

Ercan Yılmaz

Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü Konya
ORCID: 0000-0003-4702-1688

Abdullah Aktürk

Milli Eğitim Bakanlığı Konya
ORCID: 0000-0003-1104-2655

ÖZET

Bu çalışmada Z kuşağına dahil bireylerin çeşitli faktörlere yönelik algıları incelenmiştir. Çalışma Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinde öğrenim gören veya herhangi bir sektörde çalışan 13 ila 21 yaş arası bireylerle yürütülmüştür. Çalışmaya ait veriler araştırma grubu tarafından geliştirilen ve Z kuşağına dahil bireylerin değerler, tutumlar, sosyal medya yaklaşımları gibi değişkenler içeren bölümlerden oluşan çevrimiçi bir form yardımı ile toplanmıştır. Bireylerin cinsiyeti, yaşı, yaşadıkları bölge, herhangi bir işte çalışma durumları, anne-baba eğitim durumu, kardeş sayısı ve öğrenim düzeyleri çalışmanın demografik değişkenlerini oluşturmaktadır. Araştırmanın ikinci bölümü bireylerin yurt dışında eğitim ve çalışmaya yönelik tutumları ile birlikte, dost-düşman ülke algısı, okul algısı, evlilik algısı, dini inanışlar, basın özgürlüğüne yönelik düşünceleri gibi durumları kapsamaktadır. Bu bölümden elde edilen bulgulara göre Z kuşağına dahil bireylerin büyük çoğunluğunun yurt dışında eğitim almayı ve yurt dışında çalışmayı tercih ettiği görülmektedir. Bireyler Almanya, Amerika ve İngiltere'yi eğitim alma ve çalışma için yoğunlukla tercih ederlerken yine bu ülkeleri yoğunlukla Türkiye'nin düşmanı olarak görmektedirler. Bireyler genel olarak Türkiye'de ki eğitim sisteminin kendilerini hayata yeterli düzeyde hazırlamadığını düşünmekte ve zorunlu eğitim olmasa okula devam etmeyecekleri yönünde görüş bildirmektedir. Araştırmanın bir diğer bulgusuna göre Z kuşağı bireyler evlilik kavramını önemsemezken, aile yaşamını önemsemektedirler. Mevcut siyasilerin fikirlerine uygun politikalar gerçekleştirmediğini düşünen bireyler aynı zamanda ülkenin geleceği hakkında umutsuz olduklarını ve yoğun kaygı hissettiklerini belirtmişlerdir. Elde edilen sonuçlar bireylerin işsizlik korkusu yaşadığını, basını yeterince özgür görmediklerini göstermektedir. Çalışmanın üçüncü bölümünde Z kuşağı bireylerin instagram uygulamasını yoğun kullandıkları belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Z kuşağı, Kuşak,

ABSTRACT

In this study, the perceptions of individuals in the Z generation towards various factors were examined. The study was conducted with individuals between the ages of 13 and 21 who are studying in seven geographical regions of Turkey or working in any sector. The data of the study were collected with the help of an online form developed by the research group and consisting of sections containing variables such as values, attitudes, social media approaches of individuals included in the Z generation. The demographic variables of the study are the gender, age, region they live in, working in any job, educational status of parents, number of siblings and education levels. The second part of the study covers the attitudes of individuals towards education and working abroad, as well as the perception of friend-enemy country, perception of school, perception of marriage, religious beliefs, and thoughts about freedom of the press. According to the findings obtained from

this section, it is seen that the majority of individuals included in the Z generation prefer to study and work abroad. While individuals mostly prefer Germany, USA and England for education and work, they also see these countries as the enemies of Turkey. Individuals generally think that the education system in Turkey does not adequately prepare them for life, and they state that they would not continue to school if there was no compulsory education. According to another finding of the study, while Z generation individuals do not care about the concept of marriage, they care about family life. Individuals who think that current politicians do not implement policies in line with their ideas also stated that they are hopeless about the future of the country and feel intense anxiety. The results show that individuals experience fear of unemployment and do not see the press as free enough. In the third part of the study, it was stated that the Z generation individuals used the Instagram application intensively.

Keywords: Generation Z, Generation

GİRİŞ

Z kuşağı; IGen, Post Gen gibi isimlerle de anılan esasen Y kuşağının arkasından geldiği ve isimlendirme sürecinde alfabetik sıralama dikkate alındığı için Z ifadesi kullanılan, 1997 ve 2000 yılları arasında doğdukları kabul edilen bir kuşaktır (Francis ve Hoefel, 2018; Horovitz, 2012). Kuşak teorisine göre kuşakların arasındaki zaman dilimi genellikle yirmi yıl olarak kabul edilse de, ilerleyen teknoloji nedeniyle bu sürenin on yıla düşürülmesi gerektiğine dair görüşlerin varlığı, Z kuşağının tarihsel konumlanmasında farklı görüşler doğurmuştur. Z kuşağının içinde bulunduğu teknolojik ortam bu durumun ana nedeni olarak kabul edilebilir. Kendisinden bir önceki kuşak olan Y kuşağı da teknoloji ile oldukça içli dışlı olsalar bile, Z kuşağı üyeleri günümüzdeki tüm teknoloji imkanını doğumu ile kullanmaya başlamıştır (Dimock, 2019). Bu durum Z kuşağının dünyada yaşanan önemli değişimlerin merkezinde bir kuşak olarak görülmesine yol açmaktadır (Tulgan, 2013). Günümüzde yaşamını sürdüren ve Z kuşağından önce doğmuş X, Y ve Bebek Patlaması kuşakları, Z kuşağına ait bireylerin yöneticisi, ebeveyni, öğretmen gibi sosyal rollere sahiptir. Bu nedenle kuşak üyelerinin yaşamlarına yönelik sahip oldukları tutumlar hem bu yönden hem de Z kuşağının gelecekte sahip olacağı yönetici, ebeveyn ve öğretmen rolleri açısından önemli kabul edilmektedir. Z kuşağı, eğitimden, sosyo politik tutumlara, iletişimden sağlığa kadar birçok farklı tutuma sahip bir kuşaktır. Aynı zamanda dünyada görülen sorunlara yönelik hızlı erişim imkanı edinebildikleri yeterlilikleri sayesinde, bu sorunlar için çözüm üretme istekliliği yüksek bir kuşaktır (Seemiller ve Grace, 2016). Schawbell (2014)'e göre bu kuşak, kendinden bir önceki kuşağa göre daha hoş görülme ve girişimci bir kişiliğe sahiptir. Para yolu ile motive olma konusunda daha düşük beklentileri olan ve dürüstlük, adalet gibi değerlere oldukça önem veren bu kuşak bu özellikleri ile diğer kuşaklardan farklılaşmaktadır. Kendi kendini idare edebilme konusunda yeterli kabul edilebilecek Z kuşağı, olaylara karşı daha pratik çözümler üretebilen ve daha eski kuşakların hırslarından arınmış bir yapıdadır. Bununla birlikte dünyanın sahip olduğu kıt kaynaklara, çevresel bozulmaya, doğal kaynakların korunumuna daha hassas bir tutuma sahiptirler (Tulgan, 2013; Mihelic, 2013).

Z kuşağının bu farklı özellikleri dikkate alındığında kuşak üyelerinin yurt dışında eğitim ve çalışmaya yönelik tutumları ile birlikte, dost-düşman ülke algısı, okul algısı, evlilik algısı, dini inanışlar, basın özgürlüğüne yönelik düşünceleri gibi durumlarının incelenmesi kuşağın daha iyi anlaşılabilmesi için önemlidir. Aynı zamanda kuşağın sahip olduğu tutumlarda, gençlerin yaşadıkları yerleşim yeri, çalışma durumu, yaş ve yaşanan coğrafi bölge açısından farklılıklarının olabileceği düşüncesi bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Yürütülen bu araştırma Z kuşağını belirtilen faktörlere yönelik tutumlarını ortaya koyma ve bu tutumların farklı durumlara göre farklılaşp farklılaşmadığını belirleme amacı taşımaktadır.

YÖNTEM

Bu araştırma betimsel tarama modelinde yürütülmüştür. Fraenkel vd. (2012)' ne göre betimsel tarama modeli araştırmaya alınan bireylerin görüş, bilgi, yetenek, ilgi, beceri gibi durumları ortaya koymaya yarayan bir yöntemdir.

Evren ve Örneklem

Türkiye’de bulunan 15-21 yaş aralığındaki bireyler araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Evren 10.259.482 kişiden oluşmaktadır. Evrende bulunan 15-21 yaş arası bireylerin nicel temsil gücünü sağlamak amacıyla örneklem büyüklüğü, %99 güven aralığında, Cohen vd. (2007) tarafından belirtilen örneklem büyüklüğü dikkate alınarak, çalışma için gereken minimum birey sayısının 1927 kişi olması gerektiği belirlenmiştir.

Araştırmanın örnekleme belirlenirken ilk olarak evrendeki alt grupların örnekleme tam olarak temsil edilmesini sağlamak amacıyla tabakalı örnekleme yönetimi kullanılmıştır. Bu yöntemin kullanılabilmesi için öncelikle Türkiye evreni coğrafi bölgeler esas alınarak yedi tabakaya ayrılmıştır. Tabakalamanın ardından her bir tabakada bulunan iller rassal yöntemle seçilmiştir. Bu şekilde seçilen illerden okul, üniversite ve iş yerlerine göre kümeler belirlenmiştir. Son olarak belirlenen kümelerde bulunan bireyler basit rastgele örnekleme yolu örnekleme dahil edilmiştir.

Aşağıdaki tablolarda örnekleme ait bazı demografik değişkenlere yer verilmiştir.

Tablo 1. Örneklem Demografik Özellikleri

Cinsiyet	n	%
Erkek	929	48,3
Kadın	998	51,7
Toplam	1927	100,0
Yerleşim Yeri	n	%
İl Merkezi	856	44,5
İlçe Merkezi	850	44,2
Kasaba Köy Merkezi	221	11,2
Toplam	1927	100,0
Marmara	626	32,5
Ege	248	12,7
Akdeniz	243	12,7
İç Anadolu	284	14,7
Karadeniz	169	8,8
Doğu Anadolu	139	7,3
Güney Doğu Anadolu	218	10,9
Toplam	1927	100,0

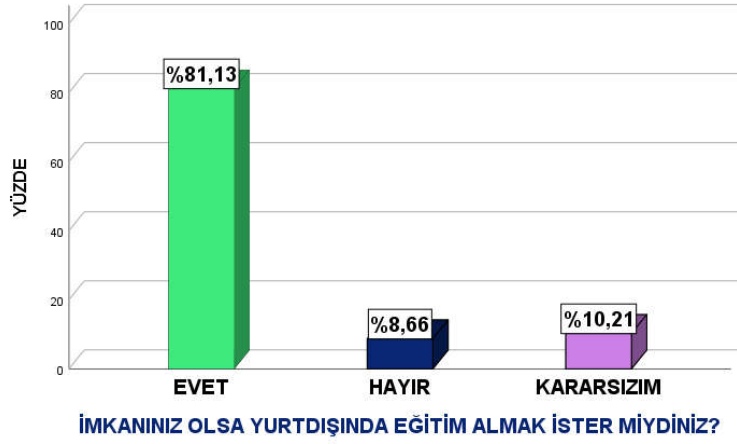
Veri Toplama Aracı

Z kuşağının benimsediği değerler ve hissettiği duygulara yönelik değerlendirmelerini ortaya koyabilme amacı ile araştırmacılar tarafından “Z Kuşağı Genel Durum Anketi” geliştirilmiştir. Veri toplamak amacıyla yapılan anketler kişilerin, gelir ve yaşam düzeylerini, durumun etkilerinin oranını saptama, genel bilgiler elde edebilmek için bireylerin bilgilerini alma, var olan durum içerisindeki riskleri tanımlama vb. gibi durumları saptamak için kullanılabilir (Kudat, 2002).

Veri Analizi

Araştırmada elde edilen veriler, araştırmanın amacına uygun bir şekilde yüzdelik puanları her bir sorunun seçeneklerine göre yüzdelikleri hesaplanmıştır. Araştırmanın bazı amaçlarını sınamak için araştırma verilerine ait kategorik gözlemler arasındaki ilişki ve farklılıkları test etmek için ki-kare bağımsızlık testi kullanılmıştır. Sosyal araştırmalarında çoğu zaman verilerin analizinde anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmektedir (Balcı, 2004). Bu sebepten dolayı araştırmada kabul edilen anlamlılık düzeyi. 05’tir.

BULGULAR

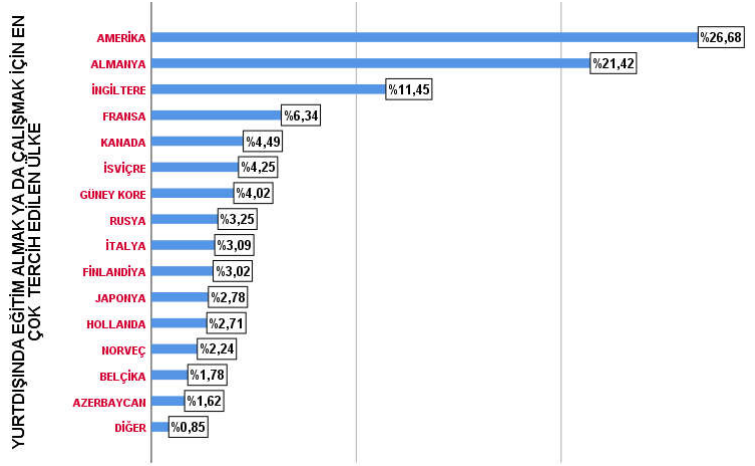
Grafik 1: İmkânınız Olsa Yurtdışında Eğitim Almak İsteme Durumları

Araştırma grubundaki katılımcıların %81,13'ü imkanları olduğu takdirde yurt dışında eğitim almak isteyecekleri görüşünü belirtmiştir. Yaklaşık %10'u ise böyle bir durumda kararsızlık yaşayacaklarını açıklamışlardır.

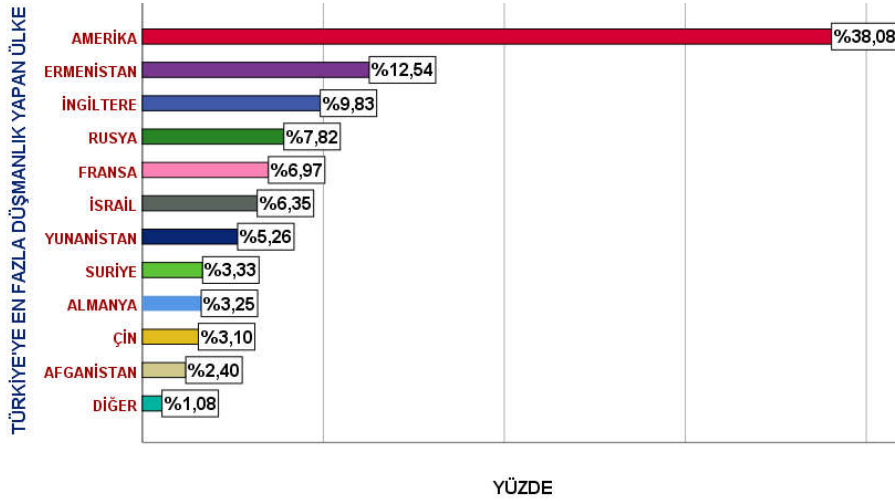
Grafik 2: İmkânınız Olsa Yurtdışında Çalışmak İsteme Durumları

Araştırmada katılımcılara yönelen, fırsatları olduğu takdirde yurt dışında çalışmak isterler mi, sorusuna grubun yaklaşık %77,5'i yurt dışında çalışmak isteyebilecekleri görüşünü ifade etmişlerdir. Böyle bir durumda katılımcıların yaklaşık %11'i yurt dışında çalışmak istemeyeceklerini, geriye kalan kısım ise kararsız olduklarını açıklamışlardır.

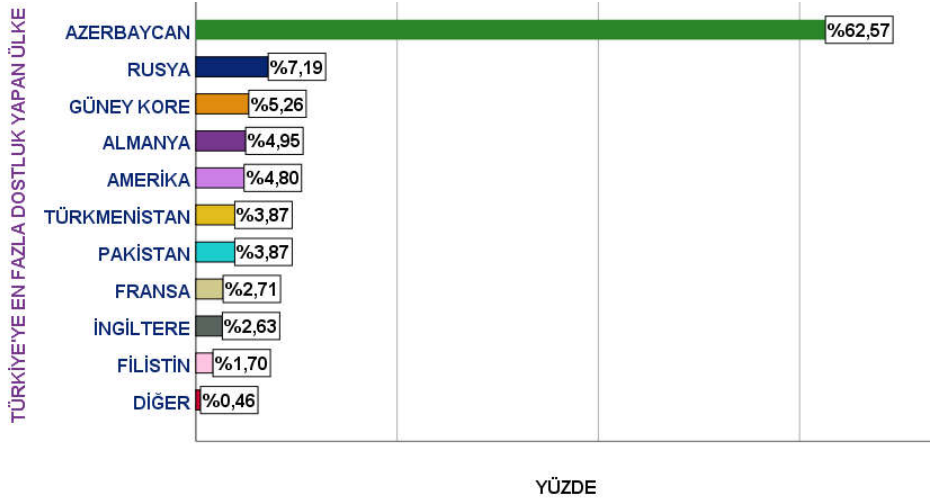
Grafik 3: “Yurtdışında eğitim alma ya da çalışma imkânınız olsa en çok hangi ülkeyi tercih ederdiniz?” Sorusuna İlişkin Katılımcı Görüşleri

Katılımcıların, yurtdışında eğitim alma ya da çalışma imkanları olsaydı tercih edecekleri ilk ülke hangisi olacaktır, sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde, tercih edecekleri ilk beş ülkenin sırasıyla ABD, Almanya, İngiltere, Fransa ve Kanada olacağı şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Tercih edecekleri en son ülke Azerbaycan olarak açıklamışlardır.

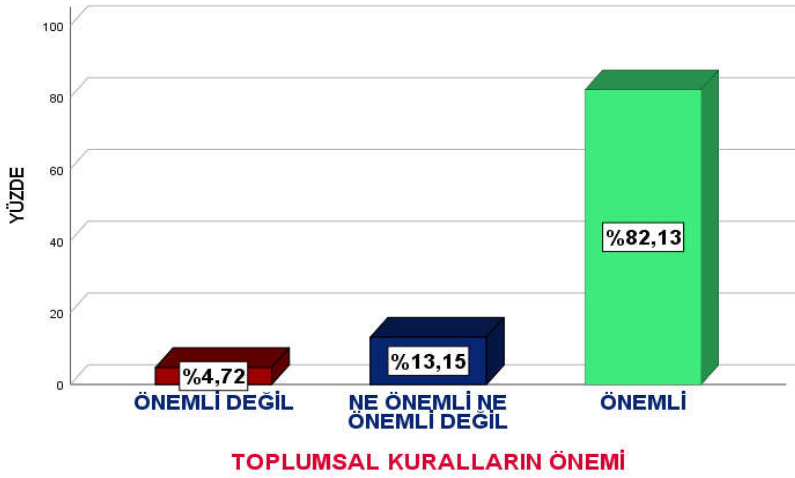
Grafik 4: Z Kuşağına Göre Türkiye'nin Düşmanı Olan Ülke

Araştırmadaki katılımcılara, Türkiye'ye en fazla düşmanca davranan ülkenin hangisi olduğu sorulmuştur. Katılımcılar açık ara Türkiye'ye düşmanlık yapan ülkenin Amerika Bileşik Devletleri (ABD) olduğu belirtmişlerdir. Katılımcılara göre Türkiye'ye düşmanlık yapan ülkeler sırasıyla ABD, Ermenistan, İngiltere, Rusya, Fransa, İsrail, Yunanistan, Suriye, Almanya, Çin, Afganistan'dır.

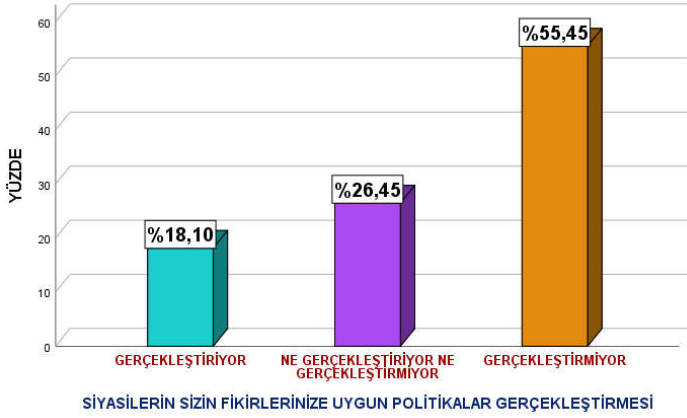
Grafik 5: Z Kuşağına Göre Türkiye'nin Dostu Olan Ülke

Çalışmada Z kuşağının Türkiye'ye hangi ülkeyi daha dost gördükleri ile ilgili soru sorulmuş, cevaplar incelendiğinde Azerbaycan'ın açık ara Türkiye'ye en fazla dost olarak görülen ülke olarak algılandığı tespit edilmiştir. Araştırma grubundaki Z kuşağına göre Türkiye'ye en fazla dost olan ülkeler sırasıyla, Azerbaycan, Rusya, Güney Kore, Almanya, ABD, Türkmenistan, Pakistan, Fransa, İngiltere ve Filistin'dir

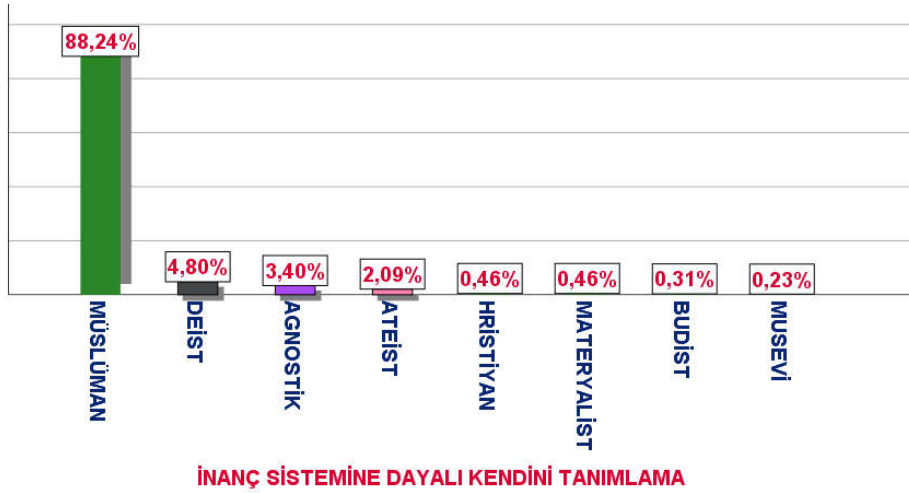
Grafik 6: Z Kuşağına Göre Toplumsal Kuralların Önemi

Toplumsal kuralların Z kuşağı tarafından önemlilik düzeyi ile ilgili soruya çalışma grubunun yaklaşık %82'si toplumsal kuralların önemli olduğunu belirtmiştir. Z kuşağı toplumsal olaylara karşı hassasiyet gösterme eğilimi yüksek bir kuşak olarak görülebilir.

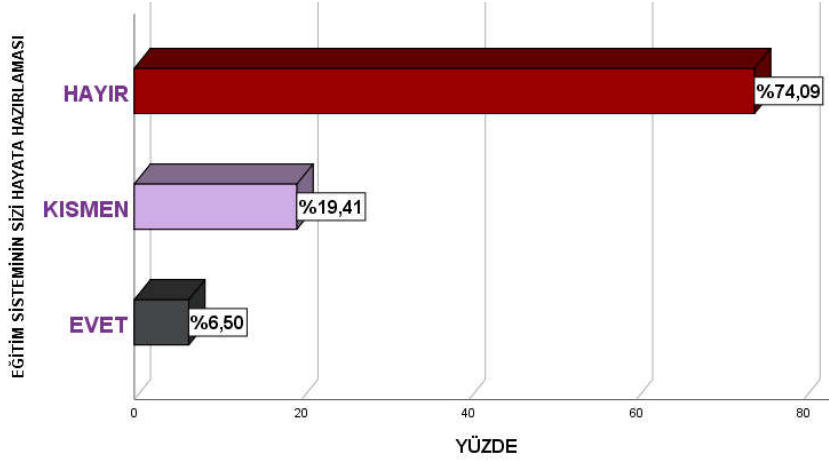
Grafik 7: Mevcut Siyasilerin Z Kuşağının Fikirlerine Uygun Politikalar Gerçekleştirilmesi

Katılımcılara politika yapıcılarının Z kuşağının düşüncelerine uygun politika üretebildikleri ile ilgili fikirleri alınmıştır. Çalışma grubundaki Z kuşağının yaklaşık %18'i mevcut siyasilerin onların fikirlerine uygun politikalar gerçekleştirebildiklerini, yaklaşık %55'i ise gerçekleştirmediklerini açıklamışlardır. Araştırma verilerine göre katılımcıların yaklaşık %26'sı bu konuda kararsızdır.

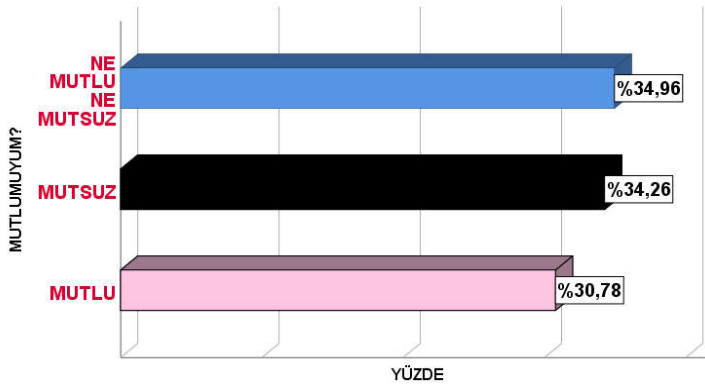
Grafik 8: Z Kuşağının İnanç Sistemi

Araştırmada inanç sistemi ile ilgili soruya, katılımcıların yaklaşık %88'inin kendilerini Müslüman olarak tanımladıklarını, %4,80'ni deist, %3,40'i agnostik, %2,09'u ateist olarak tanımladıkları belirlenmiştir. Araştırmada katılımcıların çoğunluğu kendilerini Tanrı inancı olacak şekilde tanımladıkları tespit edilmiştir.

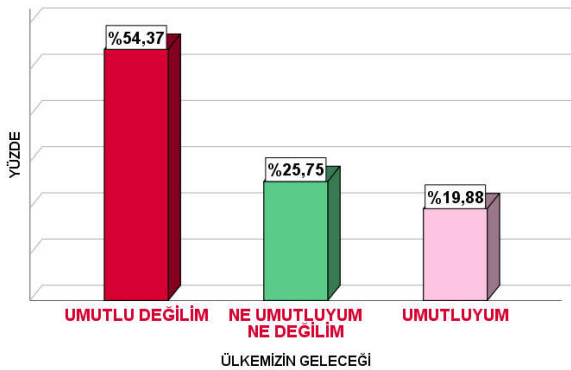
Grafik 9: Türkiye'deki Eğitim Sisteminin Z Kuşağını Hayata Hazırlaması

Z kuşağına Türkiye'deki eğitim sisteminin onları hayata yeterli düzeyde hazırlama durumlarıyla ilgili soru sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplar incelendiğinde katılımcıların yaklaşık %74,09'u Türkiye'deki eğitim sisteminin onları hayata yeterli düzeyde hazırlamadığını düşünmektedirler. Yani Türkiye'de Z Kuşağının her dört kişiden üçü eğitim sisteminin onları hayata hazırlamadığını ifade etmişlerdir.

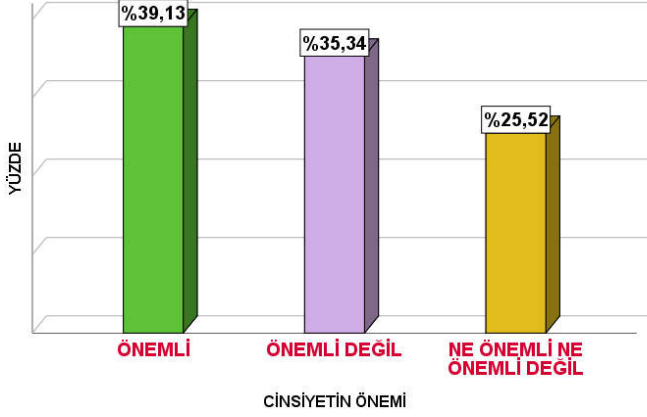
Grafik 10: Z Kuşağının Kendini Mutlu Hissetme Durumu

Z kuşağının mutluluk düzeyini belirlemek amacıyla ilgili sorulan soruya katılımcıların yaklaşık %35'i mutsuz olduklarını, yaklaşık %35'i kendilerini ne mutlu ne mutsuz hissettiklerini ifade etmişlerdir.

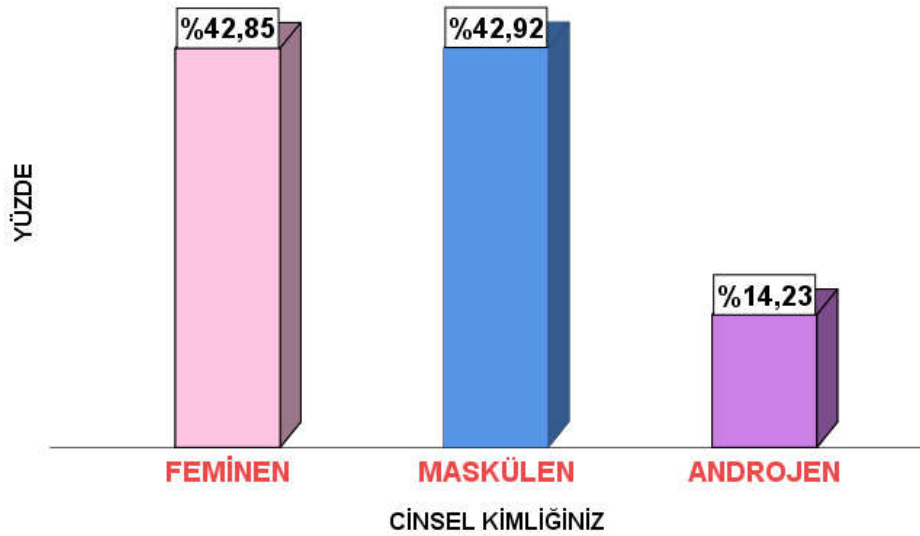
Grafik 11: Z Kuşağına Göre Ülkemizin Geleceği

Z kuşağının Türkiye'nin geleceği hakkında umutlu olmalarıyla ilgili soru sorulmuştur. Katılımcıların yaklaşık %54'ü ülkenin geleceğinden umutlu olmadıklarını dile getirmişlerdir. Yaklaşık %26'sı ise ne umutlu nede umutsuz oldukları şeklinde görüşlerini dile getirmiştir.

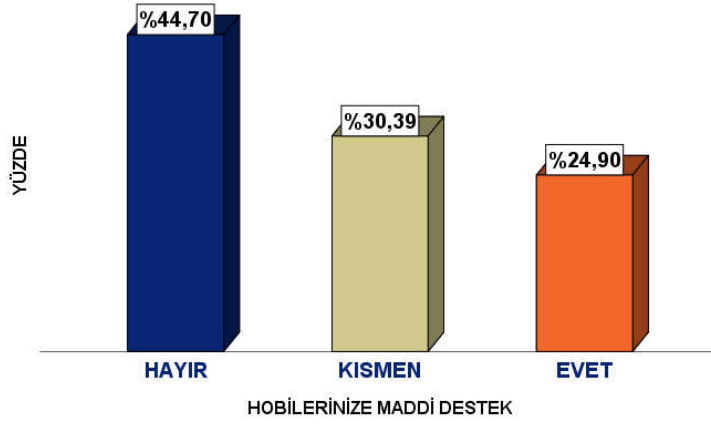
Grafik 12: Z Kuşağının Göre Cinsiyetin Önemi

Araştırmada Z kuşağına cinsiyetin kendileri açısından ne kadar önemli olduğu ile ilgili soru sorulmuştur. Katılımcıların %39,13'ü önemli olduğu, %35,34'ü ise önemli olmadığı şekilde görüş belirtmiştir. Kuşaklar arasında cinsiyet ayrımcılığını en az gösteren kuşak Z kuşağıdır. Bu açıdan Z kuşağı için cinsiyet önemli görülmemektedir.

Grafik 13: Z Kuşağının Kendisini Cinsel Kimlik Olarak Tanımlaması

Araştırmada katılımcılara kendilerini cinsel kimlik olarak nasıl hissettikleri ile ilgili soru sorulmuştur. Bu soruya katılımcıların yaklaşık %43'ü feminen, %43 maskülen geriye kalan %14'ü ise androjen olarak hissettiklerini belirtmişlerdir.

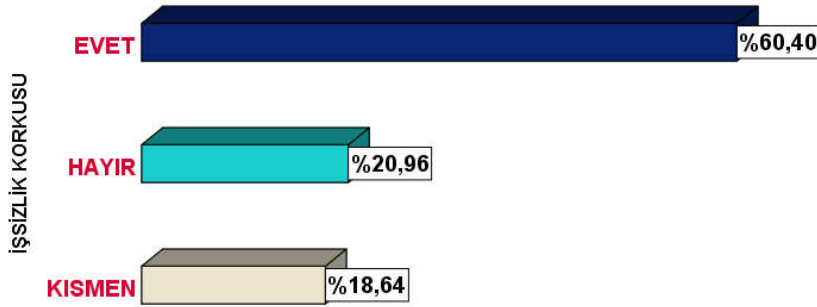
Grafik 14: Z Kuşağının Hobilerinin Maddi Açıdan Desteklenme Durumu

Araştırmada Z kuşağının %44,70'nin hobilerine maddi destek bulamadıkları, %30,39'nun kısmen buldukları %24,90'nın ise maddi destek buldukları tespit edilmiştir.

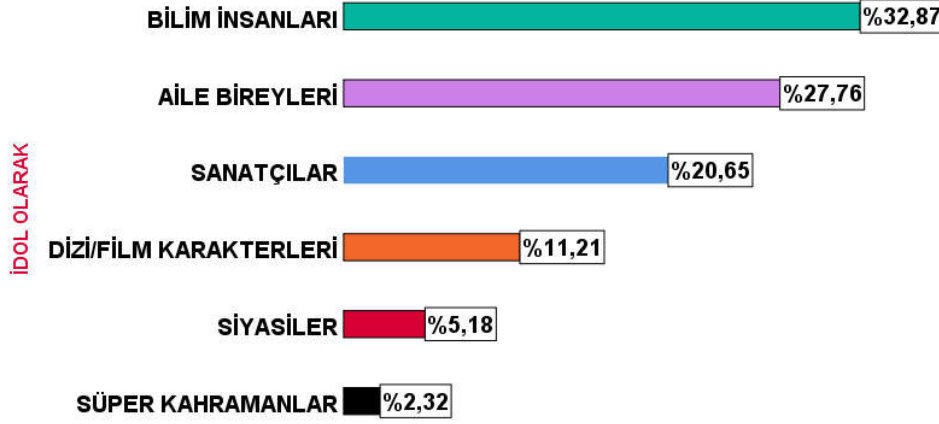
Grafik 15: Z Kuşağının Gelecek Kaygısı

Araştırma kapsamında Z kuşağının gelecek kaygıları ile ilgili soruya katılımcıların yaklaşık %79'u gelecek kaygıları yaşadıklarını belirtmişlerdir.

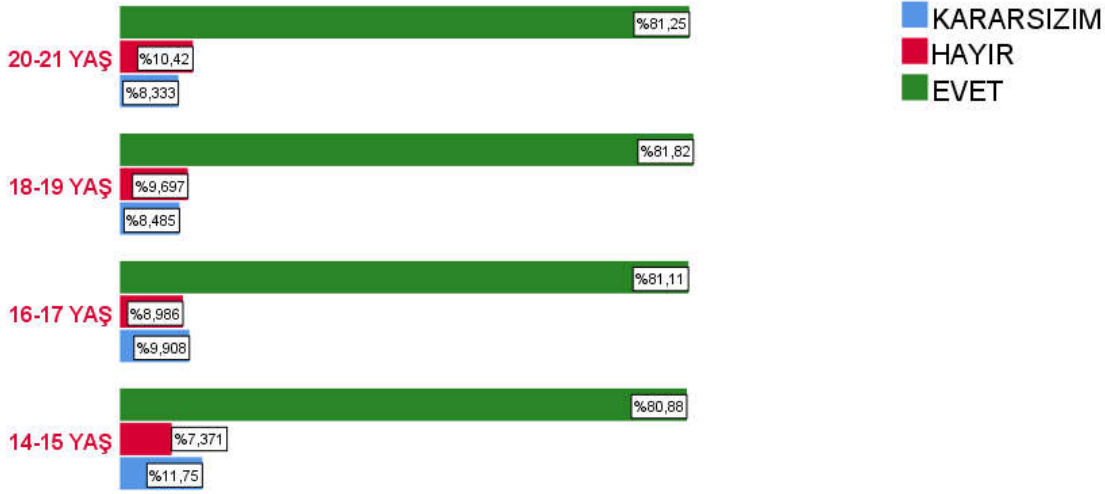
Grafik 16: Z Kuşağının İşsizlik Korkusu

Araştırmanın çalışma grubundaki Z Kuşağının %60,40'nın işsizlik korkusu yaşadığı, %20,96'sının ise böyle bir korku yaşamadığını dile getirmiştir.

Grafik 17: Z Kuşağı kendine kimi idol olarak alıyor?

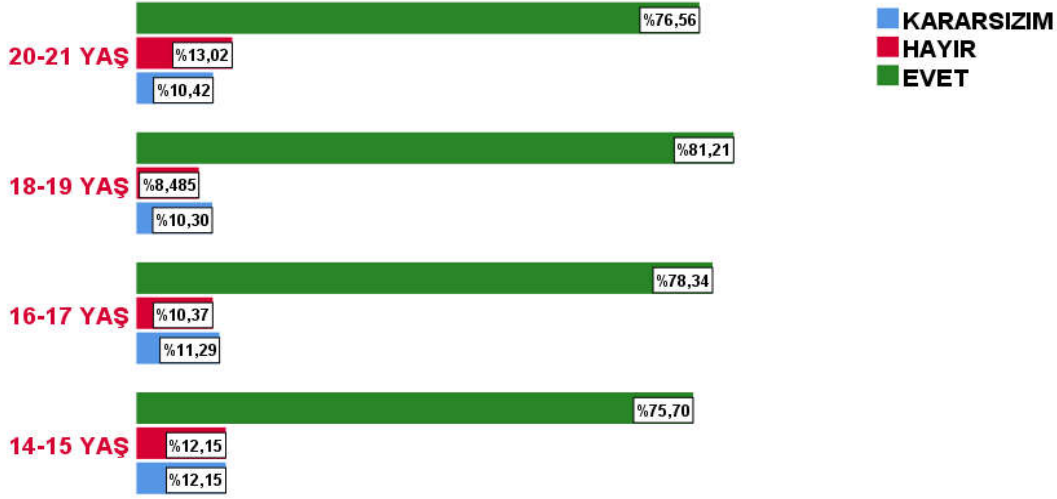
Z kuşağı kendilerine sırasıyla bilim insanları, aile bireyleri, sanatçılar, dizi/film karakterleri ve siyasileri idol olarak aldıklarını bildirmişlerdir. Z kuşağı siyasilere karşı mesafeli bir tutum sergilemektedir.

$\chi^2(6) = 4,273, p > .05$

Grafik 18: Z Kuşağının Yaşlarına Göre Yurtdışında Eğitim Almak İstemeleri

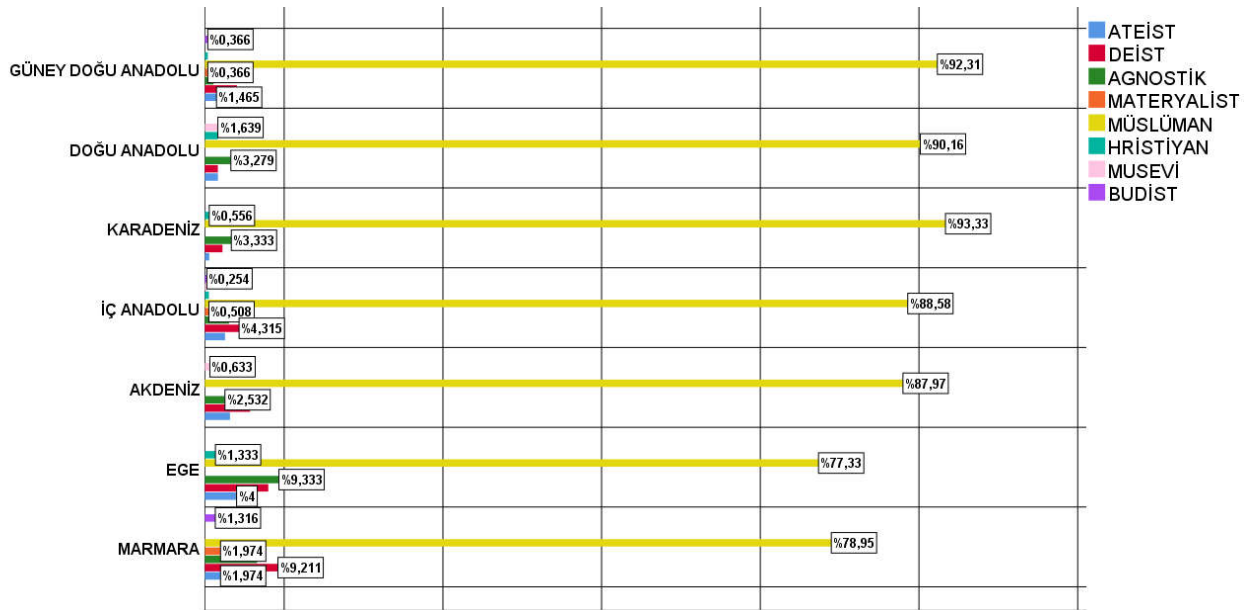
Araştırma grubundaki z kuşağının yaş gruplandırmasına göre yurt dışında eğitim almak istemeleri ile ilgili görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p > .05$). Hemen hemen her yaş grubundaki z kuşağı aynı oranlarda imkanları olduğunda yurt dışında eğitim almak istemekte, istememekte ve kararsız kalmaktadır.

$\chi^2(6) = 3,480, p > .05$

Grafik 19: Z Kuşağının Yaşlarına Göre Yurtdışında Çalışmak İstemeleri

Araştırma grubundaki Z kuşağını yaş gruplandırmasına göre yurt dışında çalışmak istemeleri ile ilgili görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p > .05$). 18-19 yaş arasında yaşa sahip Z kuşağı yurt dışında diğer yaş gruplarına göre daha fazla çalışmak istemelerine rağmen aralarındaki fark anlamlı değildir. Hemen diğer yaş grubundaki Z kuşağı aynı oranlarda imkanları olduğunda yurt dışında çalışmak istemekte, istememekte ve kararsız kalmaktadır.

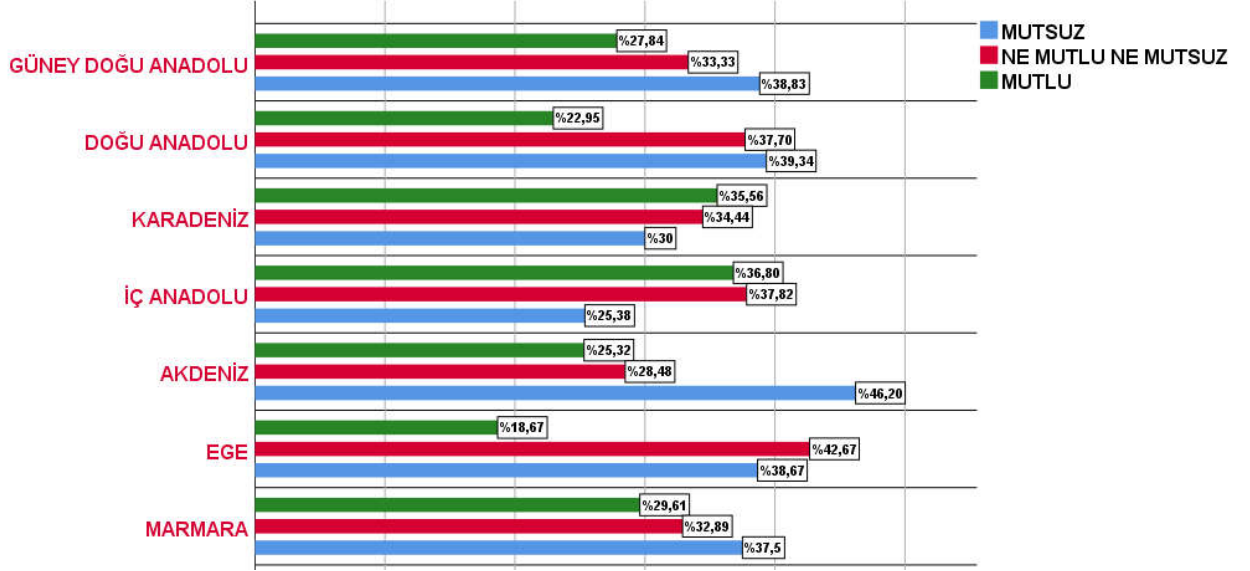

$\chi^2(12) = 66,810, p < .05$

Grafik 20: Z Kuşağının Yaşadığı Bölgeye Göre Kendilerini Hangi İnanç Sistemine Daha Yakın Olarak Tanımladıkları

Araştırma sonuçlarına göre Z kuşağının yaşadığı bölgeye göre kendilerini hangi inanç sistemine daha yakın olarak tanımlarına ilişkin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < .05$). Çalışma grubundaki Z kuşağının kendilerini Müslüman olarak tanımlayanların çoğu sırasıyla Karadeniz, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yaşamaktadırlar. Deist inanç sistemine en yakın gören Z kuşağı sırasıyla

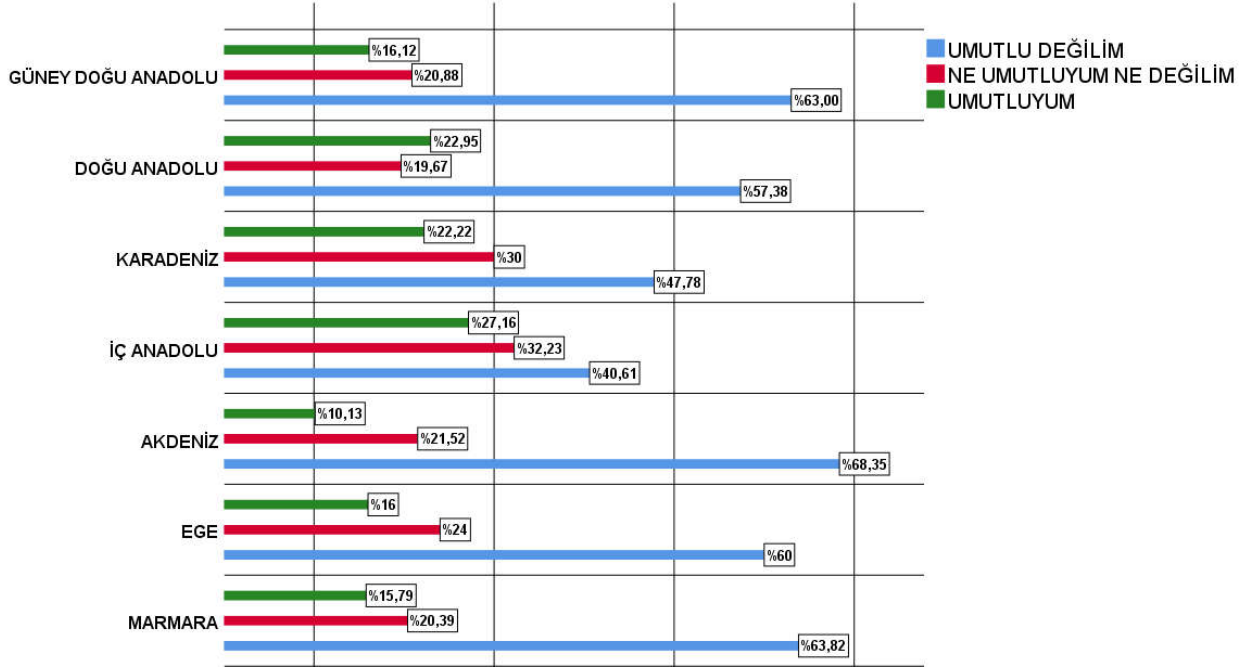
Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgelerinde yaşamaktadırlar. Çalışma grubundaki Z kuşağından kendilerini agnostik inanç sistemine en yakın gören Z Kuşağı sırasıyla Marmara, Ege, Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgelerinde yaşamaktadırlar. Kendilerini ateist olarak tanımlayan en fazla Z kuşağı Ege, Akdeniz ve İç Anadolu Bölgelerinde yaşamaktadır.

$\chi^2(12) = 37,373, p < .05$

Grafik 21: Z Kuşağının Yaşadığı Bölgeye Göre Kendilerini Mutlu Hissetmeleri

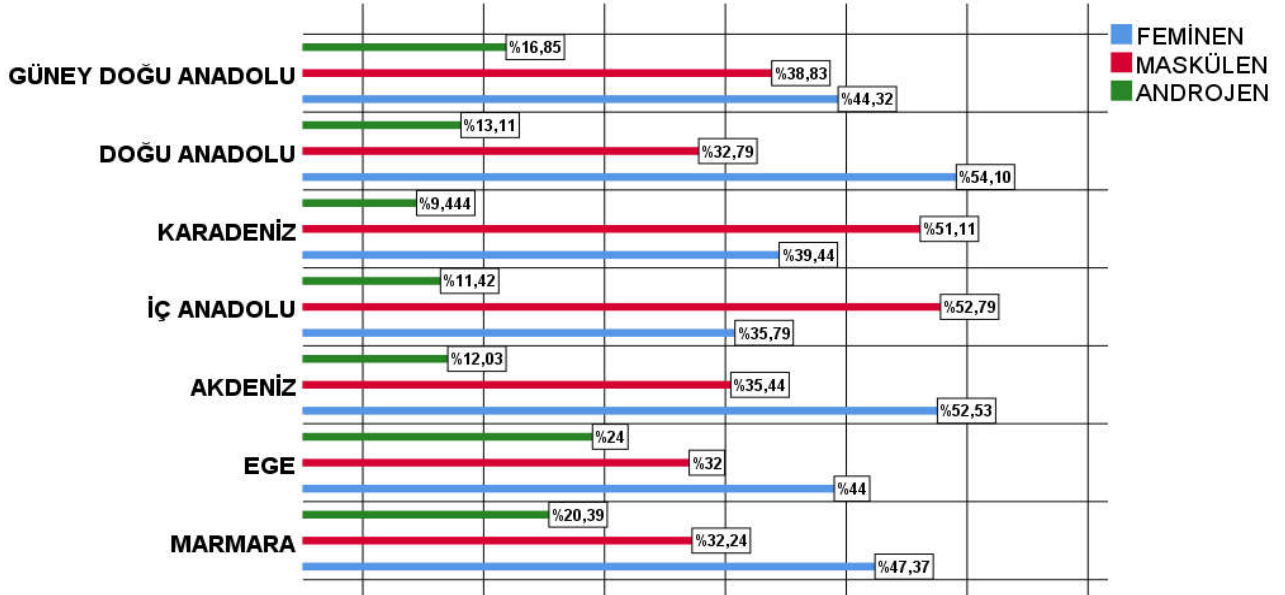
Araştırmada Z kuşağının yaşadığı bölgeye göre kendilerini mutlu hissetme biçimlerine ilişkin görüşleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p < .05$). Araştırma grubunda kendisini mutlu hisseden Z kuşağı en fazla sırasıyla İç Anadolu, Karadeniz ve Marmara Bölgelerinde yaşamaktadırlar. Kendilerini en fazla mutsuz hisseden Z kuşağı sırasıyla Akdeniz, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Ege Bölgelerinde yaşamaktadırlar. Akdeniz Bölgesi seküler olarak nitelendirilebilecek insanların yoğun yaşadıkları bir bölgedir.

$\chi^2(12) = 64,222, p < .05$

Grafik 22: Z Kuşağının Yaşadığı Bölgeye Göre Ülkemizin Geleceği Hakkında Umutları

Araştırmada Z kuşağının yaşadığı bölgeye göre ülkemizin geleceği hakkında umutlu olma biçimlerine ilişkin görüşleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p < .05$). Çalışma grubundaki ülkemizin geleceği hakkında umutlu olan katılımcılar İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Karadeniz Bölgelerinde yaşamaktadırlar. Ülkemizin geleceği hakkında umutlu olmayan Z kuşağı sırasıyla Akdeniz, Marmara ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yaşamaktadırlar

$\chi^2(12) = 49,765, p < .05$

Grafik 23: Z Kuşağının Yaşadığı Bölgeye Göre Kendini Cinsel Kimlik Olarak Tanımlamaları

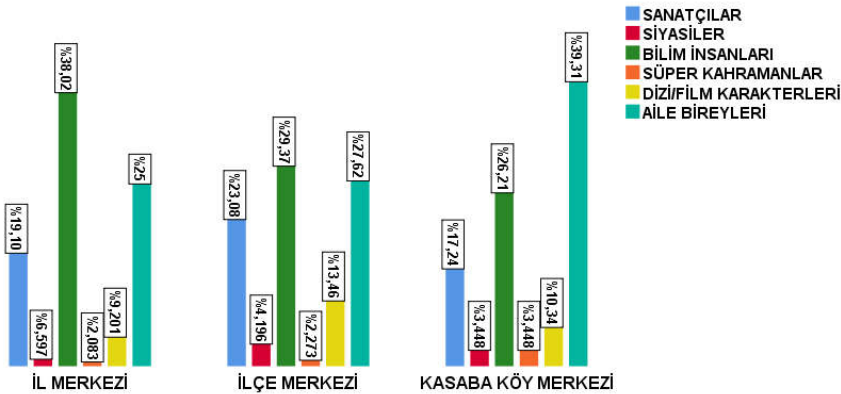
Araştırma sonuçlarına göre, Z kuşağının yaşadığı bölge açısından kendilerini cinsel kimlik olarak tanımlama biçimlerine ilişkin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < .05$). Çalışma grubunda Z kuşağından kendisini androjen olarak tanımlayanlar sırasıyla Ege, Marmara ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yaşamaktadırlar. Ege ve Marmara Bölgeleri eğitilmiş birey sayısının yüksek olduğu ve daha kozmopolit bölgeler olması sebebiyle, bireylerin cinsel kimliklerinde farklılaşmanın bu yaklaşımdan kaynaklı olabileceği düşünülebilir. Cinsel kimlik olarak androjen kimliğin Güneydoğu Anadolu Bölgesinde de daha fazla tercih edilmesi de kadın erkek rollerinin tarım faaliyetlerinde önemsiz kabul edilmesi ve tarım alanlarında her iki cinsin bir birlerine ait işleri gerçekleştirebileceğine yönelik inanç etkili olabilir.

$\chi^2 (4) = 28,695, p < .05$

Grafik 24: Z Kuşağının Yaşadığı Yerleşim Yeri Göre Kendilerini Mutlu Hissetmeleri

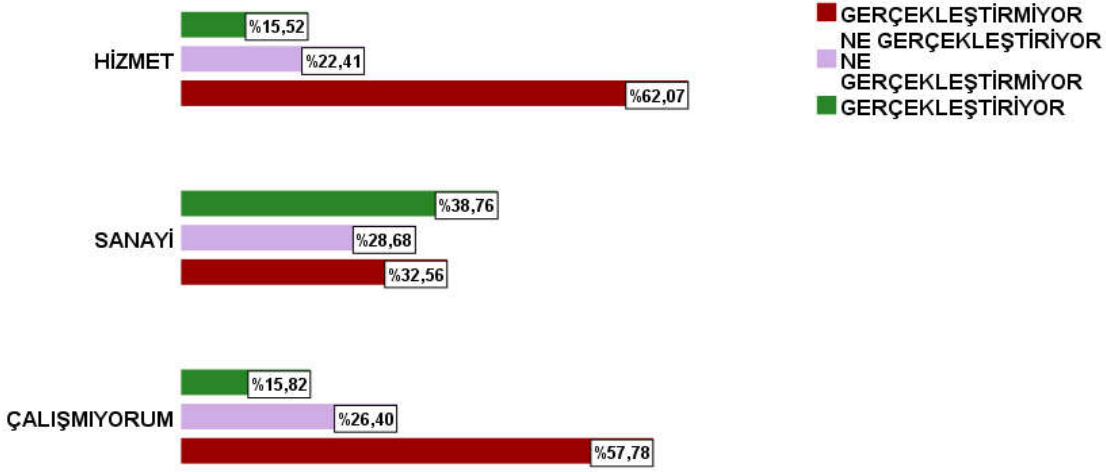
Grafik 65 'ten anlaşılacağı üzere Z kuşağının yaşadığı yerleşim yerine göre kendilerini mutlu hissetme biçimlerine ilişkin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < .05$). İl merkezlerinde yaşayan Z kuşağının diğer yerleşim türlerinde yaşayan Z kuşağına göre kendilerini daha fazla mutlu hissettikleri görülmektedir. Kendilerini mutsuz hissettiklerini ifade eden Z kuşağı daha çok ilçe merkezlerinde yaşamaktadır.

$\chi^2 (4) = 30,246, p < .05$

Grafik 25. Z Kuşağının Yaşadığı Yerleşim Yeri Göre Kendilerine İdol Olarak Kimi Benimsedikleri

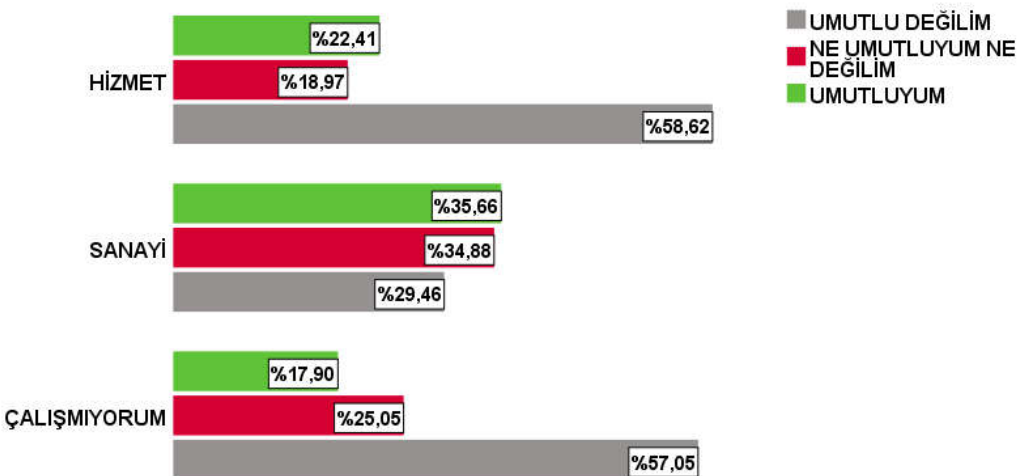
Çalışmada Z kuşağının yaşadığı yerleşim yerine göre kendilerine idol olarak kimi benimsediklerine yönelik görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<.05$). İl ve ilçe merkezinde yaşayan çalışma grubundaki Z kuşağının en fazla bilim insanları, aile bireyleri ve sanatçıları idol olarak benimsedikleri tespit edilmiştir. Köy ve kasaba merkezinde yaşayan çalışma grubundaki Z kuşağının en fazla idol olarak benimsedikleri aile bireyleri, bilim insanları ve sanatçılardır. Bilim insanları en fazla idol olarak benimsendiği yerleşim yeri sırasıyla il ve ilçe merkezleridir. Kasaba ve köy merkezlerine aile bireyleri daha çok idol olarak tercih edilmektedir.

$$\chi^2(4) = 48,136, p < .05$$

Grafik 26: Z Kuşağının Çalışma Alanlarına Göre Mevcut Siyasilerin Onlara Uygun Politikalar Gerçekleştirmeleri

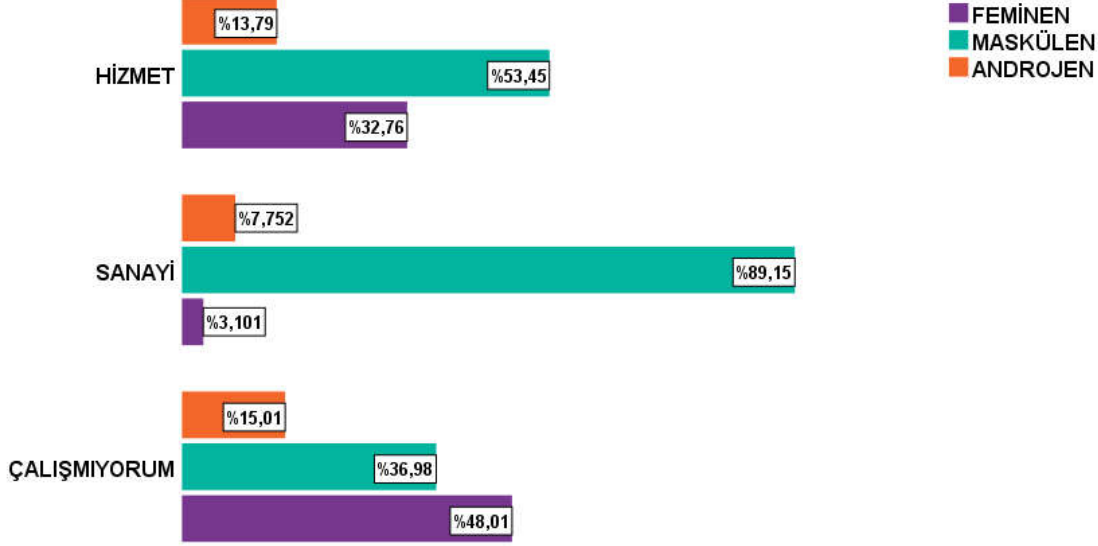
Araştırmada çalışma grubundaki Z kuşağının çalışma alanlarına göre mevcut siyasilerin onlara uygun politikalar gerçekleştirmelerine yönelik görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<.05$). Çalışma grubunda en fazla sanayide çalışan Z Kuşağı mevcut siyasilerin onlara uygun politikalar gerçekleştirdiklerini belirtmiştir.

$$\chi^2(4) = 40,333, p < .05$$

Grafik 27: Çalışma Alanlarına Göre Z Kuşağının Ülkemizin Geleceğine Yönelik Görüşleri

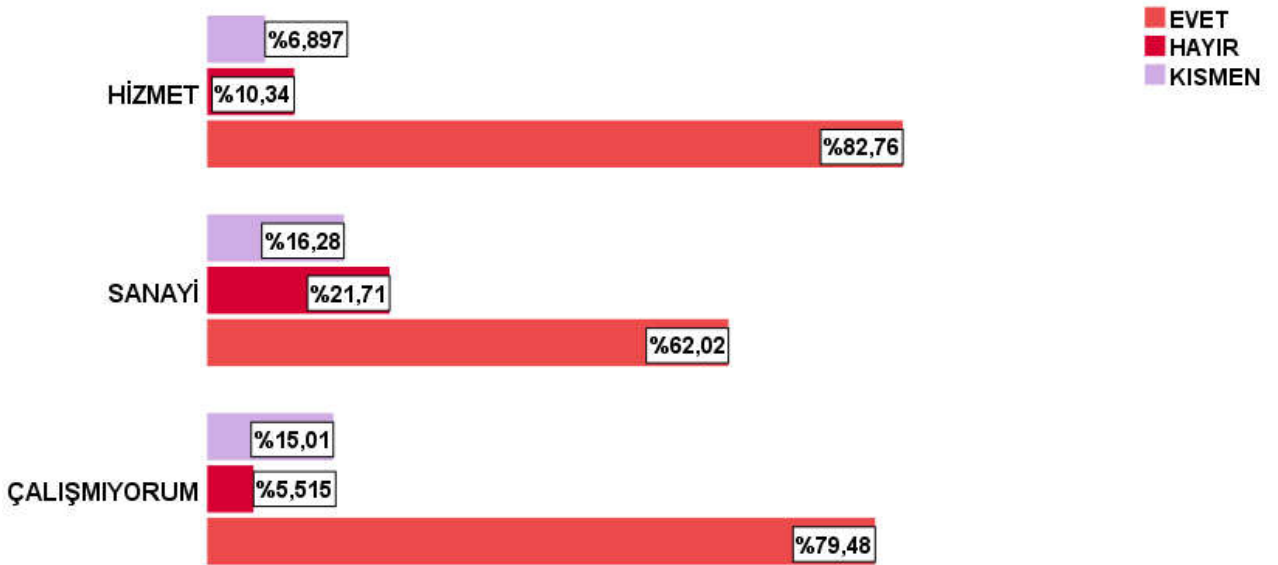
Araştırma verilerine göre Z kuşağının çalışma alanlarına göre ülkemizin geleceğine yönelik görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<.05$). Sanayi sektöründe çalışan Z kuşağı hizmet ve çalışmayan Z Kuşağına göre daha fazla mutlu ülkemizin geleceğinden umutlu olduklarını belirtmişlerdir. En fazla ülkemizin geleceğine umutsuz olan Z kuşağı hizmet sektöründe çalışmaktadır.

$\chi^2 (4) = 40,333, p<.05$

Grafik 28: Z Kuşağının Çalışma Alanlarına Göre Kendilerini Cinsel Kimlik Olarak Hissetme Biçimleri

Çalışma sonuçlarına göre Z kuşağının çalışma alanlarına göre kendilerini cinsel kimlik olarak hissetme biçimlerine yönelik görüşleri anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır ($p<.05$). Kendilerini cinsel kimlik olarak en az oranda androjen gibi hisseden sanayi sektöründe çalışan Z kuşağıdır. En fazla kendilerini cinsel kimlik olarak androjen gibi tanımlayan çalışmayan Z kuşağıdır.

$\chi^2 (4) = 49,340, p<.05$

Grafik 29: Z Kuşağının Çalışma Alanlarına Göre Geleceğe Dair Kaygılı Olma Biçimleri

Çalışma sonuçlarına göre Z kuşağının çalışma alanları açısından geleceğe dair kaygılı olma biçimlerine yönelik görüşleri anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır ($p<.05$). Sanayi sektöründe çalışan Z kuşağı diğer çalışma gruplarına göre en az oranda gelecek kaygısı taşımaktadır. En fazla gelecek kaygısı taşıyan Z kuşağı, hizmet sektöründe çalışanlardır.

SONUÇ

Araştırmadan elde edilen bulgular Z kuşağının aslında bir bütün olarak değerlendirilmemesi gerektiğini, kuşak üyelerinin yaşadıkları coğrafi bölge, çalışma durumları ve yaşları gibi faktörler göz önüne alındığında önemli farklılıklar barındırdığını ortaya koymaktadır. Bu durum Z kuşağı üzerinde yapılan genellemelerin aslında hatalı olabileceğini, bireylerin yaşadıkları kültür, şehir, aile yapısını gibi durumlara göre farklılık taşıyabildiğini göstermesi açısından önemlidir. Aynı zamanda elde edilen bulgular nedensellik temelinde incelenmesi gereken veriler de içermektedir. Z kuşağı gençlerin yurt dışında çalışma ve eğitim alma istekleri, bu isteklerinin özellikle ülkelere düşman olarak kabul ettikleri ülkelere yönelik olması, politikacılara güvensizlik duymaları, gelecekte ve eğitimden beklentilerinin olumsuz yönlü olması gibi bulgular bu açıdan dikkat çekmektedir. MAK (2020) tarafından yapılan araştırma sonuçları ve MEB istatistiklerinden erişilen (2020) İstanbul Erkek Lisesi öğrencilerinin üniversite tercihleri dikkate alındığında gençlerin yurt dışı çalışma ve eğitim alma istekleri tutarlı görünmektedir. Benzer bir bulgu SODEV (2020) tarafından da ortaya konulmuştur. Parker vd. (2019) ise Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşıyan Z kuşağı gençlerin de yurt dışında yaşama isteği içinde olduğunu belirtmiştir. TUIK (2020) verilerinin yurt dışı göç hakkında ortaya koyduğu istatistiksel bilgilere göre, yurt dışına göç eden gençlerin oranı toplam göçün %12'sini oluşturmaktadır. Araştırma aynı zamanda Z kuşağı gençlerin politikacılara güven duymadıklarını göstermektedir. Kahveci ve Yardımcı (2021)' ya göre gençler merkezi siyasi partiler yerine daha uç noktalarda bulunan siyasi partileri desteklemektedir. Parker ve Gielnick (2020)'e göre ise gençlerin %63'ü politikacıların değişmesi gerektiğini düşünmektedir. Bu durum elde edilen bulgunun Z kuşağın politikacılara karşı tutumları ile uyumlu olduğunu göstermektedir.

Z kuşağı gençler geleceğin yöneticileri ve iş görenleri olarak görülmelidir. Bu açıdan ortaya konulan bu tablo gelecek hakkında parlak bir görüntü içermemektedir. Bu tablo üzerinde geleceğe yönelik yapılacak iyileştirmeler, gelecekteki toplum yapısını ve toplumun ruh halini önemli ölçüde etkileyecektir. Bu nedenle Z kuşağının anlaşılabilmesi önemlidir.

KAYNAKLAR

- Balcı, A. (2004) Sosyal Bilimlerde Araştırma Yönetim, Teknik ve İlkeler, Ankara: PegemA.
- Cohen, L., Manion, L. ve Morrison, K. (2007). Research methods in education (6. Baskı). London: Routledge.
- Dimock M. (2019) Defining generations: Where Millennials end and Generation Z begins <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/01/17/where-millennials-end-and-generation-z-begins/>
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. ve Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Francis T ve Hoefel F. (2018). 'True Gen': Generation Z and its implications for companies <https://www.mckinsey.com/industries/consumer-packaged-goods/our-insights/true-gen-generation-z-and-its-implications-for-companies>
- Horovitz B. (2012). After Gen X, Millennials, what should next generation be? <https://abcnews.go.com/Business/gen-millennials-generation/story?id=16275187>
- Kahveci E. ve Yardımcı U.İ. (2021) Z Kuşağı ve Siyaset <https://stratejico.com/z-kusagi-ve-siyaset>
- Kudat, A. (2002). İstimlak planlaması eğitimi (BOTAS). <https://slideplayer.biz.tr/slide/1975840/>
- MAK (2020) Türkiye Geneli Gençlik Araştırması <https://www.makdanismanlik.org/mak-danismanlik-genclik-arastirmasi/>
- MEB (2020) 2020 İstanbul Erkek Lisesi Üniversite Tercih Sonuçları https://istanbulerkekligesi.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/34/10/970255/dosyalar/2020_10/05110449_2020_Universite_yerlestirme_sonuc_lari.pdf?CHK=d6a6939bbea89fab95827a854c302d8
- Mihelich, M. (2013). Another generation rises. *Workforce Management*, 92(5), 34-38.

- Parker K. Ve Gielnick R. (2020). On the Cusp of Adulthood and Facing an Uncertain Future: What We Know About Gen Z So Far <https://www.pewresearch.org/social-trends/2020/05/14/on-the-cusp-of-adulthood-and-facing-an-uncertain-future-what-we-know-about-gen-z-so-far-2/>
- Parker K., Graf N., ve Gielnik R. (2019). Generation Z Looks a Lot Like Millennials on Key Social and Political Issues <https://www.pewresearch.org/social-trends/2019/01/17/generation-z-looks-a-lot-like-millennials-on-key-social-and-political-issues/>
- Seemiller, C., & Grace, M. (2016). *Generation Z goes to college*. John Wiley & Sons.
- SODEV (2020) Türkiye'nin Gençliği Araştırması Raporu http://sodev.org.tr/wp-content/uploads/2020/05/detayli_rapor.pdf
- Tulgan, B. (2013). Meet Generation Z: The second generation within the giant "Millennial" cohort. *Rainmaker Thinking*, 125.
- TÜİK (2021) İstatistiklerle Aile, 2020 <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İstatistiklerle-Aile-2020-37251#:~:text=T%C3%BCrkiye'de%202020%20y%C4%B1l%C4%B1nda%20toplamlar,%C3%A7ocu%20klerden%20olu%C5%9Fan%20hanehalklar%C4%B1n%C4%B1n%20olu%C5%9Fturdu%C4%9Fu%20g%C3%B6r%C3%BCld%C3%BC.>

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

DİJİTALLEŞME, İLETİŞİM VE EĞİTİMİN NİTELİĞİ ÜZERİNE BİR TARTIŞMA

A DISCUSSION ON THE QUALITY OF DIGITALIZATION, COMMUNICATION AND EDUCATION

Cihad Özsöz

Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Isparta, Türkiye
ORCID ID: 0000-0003-1988-1445

ÖZET

Bourdieu'nün simgesel şiddet kavramının tanımlarından biri kişilerin yanlış anlamamanın gücünden zarar görmeleri ve bu yolla engellenmeleri üzerinedir. Burada ifade edilen “yanlış anlama” tanımlaması hakim sınıf lehine kurgulanan bir anlam dünyasına işaret eder. Bu tespit Bourdieu'nün özellikle de eğitim alanına dair söyledikleriyle birlikte düşünüldüğünde bu alanda Türkiye’de yaşanan dönüşümler üzerine bir tartışma yürütülmesi zorunlu hale gelmektedir. Türkiye’de yükseköğretim düzeyinde hızla artan okullaşma oranına rağmen okumaya ayrılan vaktin ve bir kaynak olarak kitaba başvurma oranının düşüşte olması bilgi kaynaklarının değişimine dair önemli ipuçları veriyor. Ancak tersten bir okuma tercih edilen dijital kaynakların bilgiye erişimi kolaylaştırdığı kadar onun niteliğine zarar verdiğini de gösterecektir. Anonim bilgilerle oluşturulan sitelerin ve sosyal medya ağlarının öğrenciler tarafından bilimsel mecralardan daha fazla tercih edilmesinin temelinde bu alanlara erişimdeki kolaylık yatıyor. Bu durum yükseköğretim düzeyinde tercih edilen ders materyallerinin seçiminde uygulanan kriterlerle birleştğinde hep kolay ve hızlı erişim bekleyen, kendini ifade etmek için karakter/kelime sınırlarıyla hareket eden genç nüfusun yazılı iletişimle kurmaya çalıştığı anlam dünyasına erişmeyi güçleştiren bir zemin oluşturuyor. Bu çalışma iletişim araçlarını çeşitlendiren ancak eş zamanlı olarak nitelikli iletişimin zarar görmesine neden olan dijital mecraların gençlerin gündelik ve akademik dili üzerindeki etkilerine odaklanmaktadır. Ayrıca eğitim alanının etkin aktörleri olan akademisyenlerin bu pratikleri yeniden üreten tercihlerini de tartışmaya açmayı amaçlamaktadır. Mevcut durum yanlış anlama sonucu kimin zarar gördüğünü ve simgesel şiddetin mağdurunun kimler olduğunu sormayı gerektirmektedir. Literatür taraması sonucu elde edilen verilerle yukarıda dile getirilen değerlendirmelerin altı çizilecek ve bu alanda yapılan gözlem ve ön çalışmalar sonucu elde edilen bulgular/örnekler üzerinden eğitim alanında atılması gereken adımların ve yapılması gereken güncellemelerin imkânı tartışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Dijitalleşme, yazılı iletişim, simgesel şiddet, eğitim

ABSTRACT

One of definitions of Bourdieu's concept of symbolic violence is about people's being harmed and hindered by the power of misunderstanding. Definition of “misunderstanding” stated here points to a world of understanding which constructed on behalf of the ruling class. When this determination is considered together with what Bourdieu said about the field of education especially, it becomes necessary to conduct a discussion on the transformations in this field in Turkey. Despite the rapidly increasing schooling rate at the higher education level in Turkey, decreasing of time allocated to reading and of rate of using books as a resource gives important clues about changing of sources of information. However, a read backward will show that the preferred digital resources not only providing accessibility of information but also harming its quality. Reason of why students prefer websites and social media networks created with anonymous information more than scientific databases is the accessibility. When combined with criteria applied in selection of the course materials preferred at higher education level, this case provide a difficult basis to reach to world which young population

try to establish through written communication. Also they always expect easy and fast access and act with character/word boundaries to express themselves. This study aims on the effects of digital media, which diversify the means of communication but damage the quality of communication at the same time, on the daily and academic language of young people. Study also aims to discuss the preferences of academics, who are active actors in the field of education, that reproduce these practices. Current situation requires to ask who has been harmed as a result of misunderstanding and who is the victim of symbolic violence. Evaluations which mentioned above will be underlined with the data obtained from literature review, and the possibilities of steps must taken in the field of educations and of updates must made will be discussed through the findings/examples obtained from observations and prestudies.

Keywords: Digitalization, written communicatioon, symbolic violence, education

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

TÜRKİYE’DE GENÇLERE YÖNELİK KARIYER PLANLAMA YAKLAŞIMININ NEOLİBERAL EMEK REJİMİ İLE İLİŞKİSİ

THE RELATIONSHIP OF THE CAREER PLANNING APPROACH INTENDED FOR YOUTHS WITH
THE NEOLIBERAL LABOR REGIME IN TURKEY

İsa Demir

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Zonguldak, Türkiye
ORCID ID: 0000-0001-7555-9827

ÖZET

Bu çalışma üniversite öğrencilerine yönelik hazırlanan “Kariyer Planlama Dersi”nin neoliberal emek rejimi ile ilişkisini göstermeyi amaçlamaktadır. Neoliberalizm, emek piyasalarını dönüşüme sokarak geçici, güvencesiz, esnek, yarı-zamanlı, taşeronu bağlı, belirli süreli sözleşmeli, düşük ücretli, dijital platform tabanlı ve prekerleşmeyi artıran çalışma biçimleri inşa etmiştir. Emek piyasalarının dönüşümü, tam istihdam modelinin terk edilmesini, ekonomik ve sosyal güvencelerin zayıflamasını, reel ücretlerin gerilemesini, sendikalaşma oranlarının düşmesini, işçi devir oranlarının artışı, esnek istihdam modellerinin benimsenmesini ve devletin çalışanlar lehine yaptığı müdahalelerden el çekmesini beraberinde getirmiştir. Esnekleşme, bireyselleşme, istihdam edilebilirlik, insan-sermaye ve girişimcilik kavramları neoliberal çalışma rejiminin işgücü piyasasına sunduğu yeni değerler olarak öne çıkmaktadır. Son kırk yılda yaygınlık kazanan bireyselleştirilmiş kariyer yönetim modeline göre kariyer rehberliği, bireylerin zekâ ve kişiliklerine uygun mesleklere yönlendirilmesi ile sınırlıdır. Bu modelde iş aramak, istihdam edilmek, kendini geliştirmek ve sosyo-ekonomik dezavantajlarla mücadele etmek kalifikasyonunu artırmaya ve bireysel çabaya indirgenmektedir. Bireysel başarı ve performans temelli söylem psikopolitik düzlemde işleyerek, gençlerin yeni emek rejimine yönelik rızalarını üretmeye yarar. Bu yolla geleceğin potansiyel işgücü olan gençler neoliberalizm tarafından üretilen öznellik söyleminin içine dâhil edilir. Türkiye’de son iki yıldır lisans seviyesinde okutulan Kariyer Planlama Dersi’nin içerik analizi tekniği ile değerlendirilmesine dayanan bu çalışma, ilgili dersin neoliberal çalışma ilişkilerini yansıtan pek çok söylemi barındırdığını ortaya koymuştur. Başarı ve risklerin bireyselleştirilmesi, esnekliğin olumlu bir değer olarak sunulması, istihdam edilebilirliği artırmanın -her türlü sosyo-ekonomik eşitsizliklerin yok sayılması pahasına- kişilerin görevine dönüştürülmesi, tüm yaşam deneyimlerinin insan-sermayeyi artırmak için araçsallaştırılması ve bireylerin kendilerini bir girişim/girişimci olarak tasarlaması analizler sonucunda tespit edilen bulgulardır.

Anahtar Kelimeler: Neoliberalizm, kariyer planlama, bireyselleşme, esneklik, istihdam edilebilirlik, insan sermaye

ABSTRACT

This paper aims to demonstrate the relationship of the Career Planning Course that adds intended for university students to the neoliberal labor regime. Neoliberalism has constructed temporary, insecure, flexible, part-time, subcontract, fixed-term, low-paid, platform-based, and precarious forms of work by transforming the labor market. The transformation of the labor market has brought about abandoning full employment, weakening economic and social security, the setback of real wages, decrease in unionization rates, increasing employee turnover rates, embracing of flexible employment models, withdrawal from the intervention of state favor of employees. The concepts of flexibilization, individualization, employability, human capital, and self-entrepreneur stand out as new values that the neoliberal working regime offers to the labor market. According

to the individualized career management model, widespread in the last four decades, career guidance is limited that individuals have been canalized to jobs that are suitable for their intelligence and personalities. According to the individualized career management model, which has become widespread in the last four decades, career guidance is limited to directing individuals to occupations suitable for their intelligence and personality. In this model, looking for a job, being employed, self-development, and struggling with socio-economic disadvantages are degraded to increasing qualification and individual effort. A discourse based on individual success and performance works at the psychopolitical level and serves to produce the consent of the youth for the new labor regime. In this way, young people, who are the potential workforce of the future, are included in the discourse of subjectivity produced by the neoliberalism. Based on the content analysis technique of the Career Planning Course, which has been studied at the undergraduate level in Turkey for the last two years, this research revealed that the relevant course contains many discourses reflecting neoliberal work relations. Individualization of success and risks, being presented flexibility as a positive value, – at the expense of ignoring all kinds of socio-economic inequalities – increasing employability by turning into the personal tasks, instrumentalizing all life experiences to increase human capital, and designing oneself as an entrepreneur is the findings determined as a result of analyzes.

Keywords: Neoliberalization, career planning, individualization, flexibility, employability, human capital

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

YENİ NESİL GENÇ İTFAİyecİLER NEW GENERATION YOUNG FIREFIGHTERS

Emre Safa TENGİLİMOĞLU

ORCID: 0000-0003-4051-8499

Öğretim Görevlisi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya Teknik Bilimler MYO Sivil Savunma ve İtfaiyecilik Programı, Kütahya-Türkiye

Sedat BARUTCU

ORCID: 0000-0001-5160-2085

Öğretim Görevlisi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Yapraklı MYO, Sivil Savunma ve İtfaiyecilik Programı, Çankırı-Türkiye

ÖZET

Bu çalışma ülkemizde ki 39 Üniversitenin Sivil Savunma ve İtfaiyecilik bölümü öğrencilerinin mezun olduktan sonra ülkemizin çeşitli itfaiye teşkilatlarında göreve başladıktan sonra, çalıştıkları itfaiye teşkilatlarında gördükleri eksiklikleri, istekleri ve geleceğe dair düşüncelerinin neler olduğunu öğrenmek amaçlı yapılmıştır. Yeni nesil genç itfaiyecilerin, itfaiye teşkilatları içinde kendilerini nerede gördükleri ve ileride nasıl hedefleri oldukları konusunda taze bilgiler edinmemize yardımcı olması amaçlanmaktadır.

302 yıllık Türk itfaiye teşkilatlarının geleneksel yönetimden, Cumhuriyet ile birlikte modern yönetime geçişinin yeni nesil genç itfaiyeciler üzerindeki etkileri ile birlikte, genç itfaiyecilerin yönetim üzerindeki etkileri anlaşılmaya çalışılacaktır.

İtfaiye teşkilatları 24 saat süreli çalışan dinamik kuruluşlar olması hasabı ile itfaiyeciler çalıştıkları bu 24 saat içinde, itfai herhangi bir olay olmadığı zaman, karargah içerisinde kendilerine ait serbest zamanları bulunmaktadır. Yeni nesil genç itfaiyeciler bu kendilerine ait serbest zamanları neler yaparak geçirmektedirler. Kendi kişisel gelişimleri için hangi çalışmaları yapmaktadırlar. İtfaiye teşkilatları arasındaki kuşaklar arası fark, sosyolojik bazı değişimler olmasını kaçınılmaz kılmaktadır. Bu farklar nesiller arası köprü kurulmasına engel teşkil etmemekle birlikte bir kuşaksal bir zenginlik sağlamaktadır. Hayatta her insanın başka insanlardan öğrenecekleri olduğu gibi her insanın başka insanlara öğretecekleri de vardır. İtfaiyecilik uluslararası bir meslek olduğu için bir meslek kardeşliği söz konusudur. Dünyanın her yerindeki itfaiyeci, yangınlara, sellere, depremlere, trafik kazalarına, orman yangınlarına, hayvan kurtarmalara gibi insanların ve canlıların yardımına koşan gerçek kahramanlardır. İtfaiye teşkilatlarına verilen önem aslında insan hayatına ve doğaya verilen önem ile paralellik gösterir.

Bu çalışma ülkemizde itfaiye teşkilatlarına değer kazandırmaya en büyük aday olan liyakat sahibi yeni nesil genç itfaiyecilerin, itfaiye teşkilatlarına değer kazandıracaklarına olan inanç ile birlikte itfaiye teşkilatlarında onlara kazandıracakları değeri önemsemektedir.

Anahtar Kelimeler: Genç itfaiyeciler, itfaiye Teşkilatları, Sivil Savunma ve İtfaiyecilik

ABSTRACT

This study was carried out in order to find out the deficiencies, wishes and thoughts of the students of the Civil Defense and Fire Department of 39 universities in our country after they started to work in various fire

departments of our country after they graduated. It is intended to help us gain fresh insights into what they see and what their future goals are.

It will be tried to understand the effects of the 302-year-old Turkish fire brigades' transition from traditional management to modern management with the Republic, as well as the effects of young firefighters on the management, along with the effects on the new generation of young firefighters.

Since fire brigades are dynamic organizations that work for 24 hours, firefighters have their own free time in the headquarters, when there is no disaster or emergency, during these 24 hours. What do the new generation of young firefighters spend their free time doing?

What kind of work do they do for their own personal development? Although these differences do not prevent the establishment of bridges between generations, they provide a generational richness. In life, every person has something to learn from other people, and every person has something to teach other people. Since firefighting is an international profession, there is a professional brotherhood. Firefighters all over the world are real heroes who rush to the aid of people and creatures such as fires, floods, earthquakes, traffic accidents, forest fires, animal rescues. The importance given to fire brigades actually parallels the importance given to human life and nature.

This study attaches importance to the belief that the new generation young firefighters with merit, who are the biggest candidates to add value to the fire brigades in our country, will add value to the fire brigades, as well as the value that the fire brigades will bring to them.

Keywords: Young firefighters, Fire Brigades, Civil Defense and Firefighting

1.GİRİŞ

Türk itfaiye teşkilatları dünyanın en eski itfaiye teşkilatlarından biri olarak tarihte önemli bir yere sahiptir. 1714 yılında Osmanlı İmparatorluğu döneminde İstanbul'daki yangınların şehre verdiği büyük zararlar neticesinde Yeniçeri Ocağına bağlı bir tulumbacı ocağı olarak kurulmuştur. 1923 yılında itfaiye teşkilatları belediyelere bağlanarak yapısal değişikliğe uğramıştır.

İtfaiye teşkilatları kuruluşundan bu yana çok dinamik çalışan kurumlardır. Dünyada küresel ısınma ve iklim değişikliklerinden de kaynaklı olarak yeryüzünde yaşanan, afetler (deprem, sel, tsunami, orman yangınları vb) artış göstererek devam etmektedir. Dünyada artış gösteren bu afetler maalesef ülkemize de yansımıştır. Ülkemiz bir afet ülkesidir. Ve bu afetlerde korkusuzca çalışan itfaiye teşkilatları bu görevleri en iyi şekilde yapmaya çalışan genç profesyonel itfaiyeciler sayesinde birçok başarıya imza atmışlardır.

Hali hazırdaki Belediye İtfaiye Yönetmeliğine göre itfaiyecilerin ilk atamada 30 yaşını doldurmamış olmaları ve erkeklerde en az 1.67 metre, kadınlarda en az 1.60 metre boyunda olmak ve boyun 1 metreden fazla olan kısmı ile kilosu arasında (+,-) 10 kilogramdan fazla fark olmaması, gerekmektedir. Budurumdan da anlaşılacağı üzere itfaiyecilik, bu mesleğin getirmiş olduğu zorluklardan dolayı genç ama aynı zamanda da dinamik ve sportif olmayı zaruri kılıyor. Çünkü itfaiyecilik cesaret, ferasetin yanında aynı zamanda bedensel güç gerektiren bir meslektir. Dünyanın gelişmiş ülkelerindeki itfaiyeciler kendi ülkelerindeki itfaiye akademilerinden zorlu koşullarda çalışma dayanıklılık testlerinden geçerek itfaiyeci olma başarısına nail olabilmektedirler. Her yıl düzenli olarak itfaiye olimpiyatları düzenlenir. Ülkemizden İstanbul İtfaiye teşkilatı bu olimpiyatlarda birçok madalya kazanmış ve ülkemizi gururlandırmıştır. Spor itfaiyeciler için bir hobi değil aynı zamanda geleceğe yapılan en büyük yatırımdır. Çünkü itfaiyecilikte bedeninizi ne kadar korursanız, hem kendinizi hem de kurtarılabilecek afetzedeyi o kadar korursunuz. Avrupa'nın birçok ülkesinde zorunlu emeklilik yaşı 55'tir. Çünkü her ne kadar bedeninize ve psikolojinize iyi baksanız dahi, itfaiyecilik mesleğinin vermiş olduğu mesleki dezenformasyonun önüne geçmek neredeyse imkânsızdır. Meslek gereği sürekli stres ve baskı altında aynı zamanda sürekli zamana karşı vermiş olduğunuz acil durum ve afetlerle mücadele etmek durumundasınız. Doğal olarak itfaiyecilik mesleğini icra edebilmek için genç olmanın yanında sağlıklı olmanız gerekmektedir. Dünya sağlık örgütü, sağlıklı olmayı şu şekilde tanımlamıştır: "Sağlık sadece hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, bedence, ruha ve sosyal yönden tam iyilik halidir."

İtfaiyeciler sürekli olarak afetlerin olumsuz etkilerinin yani dumanın, kimyasal gazların, kirin, pasın, patlamaların altında oldukları gibi aynı zamanda çalıştıkları itfai vakaların dramlarını da yaşamak

zorundadırlar. Bu olumsuzlukların üstesinden gelebilmek hem bedenlen hem de mental olarak güçlü olmayı zorunlu kılar.

2.ARAŞTIRMA VE BULGULAR

Sadece 2020 ve 2021 yıllarında İstanbul, Ankara, Antalya, Muğla, Konya itfaiye teşkilatları toplam 1662 yeni nesil genç itfaiyecileri bünyelerine katmışlardır. Ülkemizde halen itfaiye teşkilatlarının toplam norm kadrolarının %60 kadarı doldurulmuş durumdadır. Bu istatistik bize yeni alımların devam edeceğinin göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

İtfaiye teşkilatlarına yapılan alımlar sırasında kpss sınavlarının yüksek puandan düşük puana sıralanarak alınacak personel sayısının 5 katı aday, spor ve sözlü veya yazılı sınav sonrasında asıl liste ilan edilmektedir.

Kimi zaman tehlikeye düşmüş bir canlıyı kimi zaman da mal kurtarmak için canla başla mücadele eden İtfaiye teşkilatlarında mevcut personel içerisinde, itfai olaylara etkin müdahale etmek amacıyla çeşitli spor faaliyetleri yapılmaktadır. Bunlar arasında en bilineni uluslararası nitelikte olan İtfaiye olimpiyatları ve oyunlarıdır. Bu faaliyetler kapsamında itfaiyecilerin fiziki yeterliliklerini ve vücut kitle endeksi yapısını korumak önceliklidir. Yarışma içerisinde Motopomp Yarışı, 4x100 - Bayrak Yarışı bireysel 100 m. Yarışı, ve Yangın Kulesine Kancalı Merdiven ile Tırmanma branşlarını barındırmaktadır. Uluslararası nitelikte olan bu olimpiyatlara ülkemizde büyükşehir bünyesinde birçok itfaiye teşkilatı katılmaktadır. Antalya Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı ve İzmir Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı dünya ve Avrupa şampiyonalarına ev sahipliği yapmıştır. Yeni nesil genç itfaiyecilerin yapılacak olan olimpiyatlarda alacakları dereceler itfaiye teşkilatlarına olan aidiyet duygularını artırmaktadır, yeni nesil genç itfaiyeciler aynı zamanda yangın vakaları haricinde karargâhta bulundukları esnada 24 saat iş usulüne göre çalıştıklarından dolayı 24 saatlik süre zarfında spor faaliyetlerine gerekli zaman ayırmaktadırlar, itfaiyecinin 24 saatlik mesai saatleri içerisinde yapması gereken zorunlu 1 saat spor aktivite saati bulunmaktadır.

İtfaiyeciler meydana gelebilecek her türlü yangın ve kurtarma faaliyetlerine daima hazır bir şekilde bulunmak zorundadır. Teknik bilgi ve beceri gerektiren bu meslek içerisinde itfaiyeciler mesaiye bulundukları 24 saat boyunca spor faaliyetleri haricinde kendilerini teknolojik yenilikler ve itfai güncel bilgiler noktasında sürekli bir gelişim ve değişim göstermektedirler. Yeni teknolojilerle her alanda olduğu gibi itfaiye teşkilatlarında kendini göstermekte ve yeni nesil genç itfaiyecilerin ilgi alanları olan sanal gerçeklik vesimülasyon eğitimleri ile kendilerini vakalara karşı hazır duruma getirmektedir. Gençlerin itfaiye teşkilatlarına girmesi hem kendi kişisel gelişimlerini hem de hakettiği yeri bir türlü alamayan itfaiye teşkilatlarımızı belirli saygın bir noktaya taşıması için önemli bir adım olacaktır. Türkiye'deki mevcut itfaiye teşkilatları içerisinde aktif çalışan itfaiyecilerin yaş ortalamasını göz önünde bulundurduğumuzda bu teşkilatlara yeni nesil itfaiyecilerin girmesinin önemini bir kez daha görmüş olmaktadır. Mevcut teşkilatlar içerisindeki yaş ortalaması çok yüksek olmakla birlikte bunun güncel istatistikî yaş ortalaması raporu sadece Kayseri Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığının 2018 yılında yaptığı çalışma bulunmaktadır. Teşkilatlara büyükşehir özelinde bakıldığında hemen personel sayısı hem de yaş ortalaması oldukça yüksektir.

Toplumsal ihtiyaç ve beklentilerinin her geçen gün artması, üretim ve bilgi teknolojilerin de yaşanan gelişim, eğitim ve refah düzeyinin sürekli artması, toplumlarda daha nitelikli kamu hizmeti isteğini ve beklentisini güçlendirmiştir. Teknolojinin hızla geliştiği dünyada itfaiye teşkilatları da bu değişim bir parçası olmaktadır. Ülkemizde de özellikle itfaiye teşkilatları halkın beklentilerine cevap verebilecek dinamik bir yapıya bürünmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Acil müdahale gerektiren afet, kaza, hastalık, yangın ve benzeri her türlü durumda, hizmete ihtiyaç duyan kişiye ve bölgeye ulaşma süresi ve müdahalede can ve mal kaybını minimal düzeyde tutmak çok önemlidir. Acil müdahale ekiplerinin doğru konuşlandırılması olası sakatlık ve ölüm oranlarını azaltacağı gibi ekonomik kayıpların da önüne geçilmesine olanak sağlayacaktır. Ülke nüfusunun hızla artışına paralel olarak kırsaldan şehir merkezlerine göç oranlarının artmasıyla birlikte şehir merkezlerinde oluşan risk oranının da artmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla nüfus değişimlerine paralel olarak mevcut itfaiye istasyonları, araç ve personel durumunun yenilenmesi ve açılacak istasyonların yerlerinin etkin planlanması çok önemlidir.(Kayseri,2018)

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II
proceedings book

Tablo 1' de Türkiye geneli katılım sağlayan 20 Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlıklarına ait İstasyon, Araç ve Personel sayılarının ilin Nüfusuna göre değerlendirilmesi yapılmıştır. 20 Büyükşehir Belediyesi geneli nüfusa göre yapılan değerlendirilmede ortalama **51.527** kişiye bir istasyon, **15.439** kişiye bir araç, **3.378** kişiye ise bir itfaiye çalışanı düştüğü görülmektedir.

Sıra No	İLLER	Nüfusu	Toplam İstasyon	Toplam Araç	Toplam Personel	Nüfusa Göre (Kişi Başı) Düşen		
						İstasyon Sayısı	Araç Sayısı	Personel Sayısı
1	Bursa	2.936.803	28	112	480	104.886	26.221	6.118
2	Adana	2.216.475	21	102	573	105.546	21.730	3.868
3	Konya	2.180.149	109	296	906	20.001	7.365	2.406
4	Gaziantep	2.005.515	18	65	368	111.418	30.854	5.450
5	Ş. Urfa	1.985.753	13	47	270	152.750	42.250	7.355
6	Kocaeli	1.883.270	15	72	466	125.551	26.157	4.041
7	Diyarbakır	1.699.901	16	59	246	106.244	28.812	6.910
8	Hatay	1.575.226	17	92	736	92.660	17.122	2.140
9	Manisa	1.413.041	56	166	653	25.233	8.512	2.164
10	Kayseri	1.376.722	16	57	282	86.045	24.153	4.882
11	Samsun	1.312.990	17	49	234	77.235	26.796	5.611
12	K.Maraş	1.127.623	29	82	432	38.884	13.752	2.610
13	Bahkesir	1.204.824	36	174	659	33.467	6.924	1.828
14	Aydın	1.080.839	29	82	378	37.270	13.181	2.859
15	Denizli	1.018.735	41	95	538	24.847	10.724	1.894
16	Tekirdağ	1.005.463	21	68	271	47.879	14.786	3.710
17	Muğla	938.751	40	120	522	23.469	7.823	1.798
18	Mardin	809.719	9	47	182	89.969	17.228	4.449
19	Malatya	786.676	17	51	230	46.275	15.425	3.420
20	Erzurum	760.476	21	63	254	36.213	12.071	2.994
	TOPLAM	29.318.951	569	1.899	8.680	51.527	15.439	3.378

Tablo 1. Genel Tablo

İtfaiye Teşkilatları içerisinde son yıllarda sayısı oldukça artan Gönüllü İtfaiyeciler bulunmaktadır. Özellikle gençler arasında oldukça popüler olan gönüllü itfaiyecilik hem bulunduğu ildeki itfaiye teşkilatlarına yardımcı olmak ve hem de kendi minvalinde sosyal sorumluluk alanında faaliyette bulunmak için çok önemli bir yere sahiptir. Avrupa ve ülkemiz Gönüllü itfaiyecilik alanında mukayese edildiğinde ülkemizde Gönüllü itfaiye teşkilatlarının oluşturulması için çok çaba sarf edilmesi gerektiği gerçeği ortaya çıkmaktadır. Profesyonel itfaiyeciliğin yanında gönüllü teşkilatlarda gençler çok önemli yere sahiptir. Profesyonelliğe geçişte şart olan gönüllü itfaiyecilik faaliyeti ülkemizde sadece büyükşehirlerde bulunmaktadır.

Aşağıdaki tabloda Türkiye'nin en büyük itfaiye teşkilatı olan İstanbul Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda görev yapan profesyonel ve gönüllü itfaiyeci sayısı görülmektedir.

Tablo 1. Personel Sayısı (2015-2020)			
Yıl		Çalışan Sayısı	
		Profesyonel İtfaiye Çalışan Sayısı	Gönüllü İtfaiyeci Sayısı
2015		4.161	391
2016		3.966	370
2017		3.934	362
2018		4.296	372
2019		4.263	348
2019 Ocak-Mart		4.271	372
2020 Ocak-Mart		4.233	361
Sayısal Değişim	2019 Ocak-Mart 2020 Ocak-Mart	-38↓	-11↓
	2015 Yılı 2019 Yılı	102↑	-43↓
Oransal Değişim	2019 Ocak-Mart 2020 Ocak-Mart	-0,01%↓	-0,03%↓
	2015 Yılı 2019 Yılı	0,02%↑	-0,11%↓

Kaynak: ibb.gov.tr

Ülkemizdeki genç nüfus göz önüne alındığında, yapılacak faaliyetlere gençlerimiz hem sosyal sorumluluk projesi olan genç gönüllü itfaiyeciler arasında kendine yer bulma hem de ülkemizin ihtiyacı olan genç dinamik ve ideal gönüllü teşkilatlara ulaşması adına önem arz etmektedir.

Ülkelerin gönüllü itfaiyeci sayıları incelendiğinde ülkelerin gelişmişlik düzeyi ile gönüllü itfaiyeci sayısı arasında doğrusal bir oran olduğu görülmektedir. Bu sayılar arasındaki yaş ortalamalarına bakıldığında gençlerin oranı çok yüksektir.

Tablo2de ülkelere göre karşılaştırmalı gönüllü ve profesyonel itfaiyeci sayıları görülmektedir. Bazı ülkelerde gönüllü itfaiyeci sayısı profesyonel itfaiyeci sayısından fazla olduğu görülmektedir.

**ÜLKELERE GÖRE KARŞILAŞTIRMALI GÖNÜLLÜ VE PROFESYONEL
İTFAYECİ SAYILARI**

	Gönüllü İtfaiyeci Sayısı	Gönüllü İtfaiyeci (%) [Gİ/Tİ x 100]	Profesyonel İtfaiyeci Sayısı	Profesyonel İtfaiyeci (%) [Pİ/Tİ x 100]	Toplam İtfaiyeci Sayısı	[Gİ/Pİ] ORANI [KAT]
Lüksemburg	6.000	97	215	3	6.215	28
Avusturya	273.670	96	11.330	4	285.000	24
Almanya	1.139.400	94	70.870	6	1.210.270	16
İsviçre	195.000	93	15.000	7	210.000	13
Japonya	962.625	86	151.703	14	1.114.328	6
İzlanda	1.150	85	200	15	1.350	6
Fransa	206.900	85	36.760	15	243.660	6
Yeni Zellanda	8.000	83	1.600	17	9.600	5
İspanya	10.420	80	2.560	20	12.980	4
ABD	804.200	74	278.300	26	1.082.500	3

Gİ: Gönüllü İtfaiyeci Sayısı, Pİ: Profesyonel İtfaiyeci Sayısı, Tİ: Toplam İtfaiyeci Sayısı,

Tablo 2:ülkelere göre karşılaştırmalı gönüllü ve profesyonel itfaiyeci sayıları
(Kılıç,2010)

Gençlerin kötü alışkanlıklardan kurtulması fiziki ve psikolojik yapılarını koruması için sosyal sorumluluk alanları olan gönüllü itfaiyecilik faaliyetlerinde bulunması çok önemlidir.

Bu çalışmada ülkemizin çeşitli itfaiye teşkilatlarında yeni göreve başlayan 30 genç itfaiyeciye 5 soru sorulmuş ve bir değerlendirme yapılmıştır. Sorular yüz yüze ve telefon görüşmeleri ile yapılmıştır.

Sorular şu şekildedir:

- 1-İtfaiye teşkilatlarında gördüğünüz en büyük eksiklik sizce nedir?
- 2-İtfaiye teşkilatlarının geleceği konusunda ne düşünüyorsunuz?
- 3-24 saatlik nöbet saatlerinde kendinize ait serbest zamanlarda neler yapıyorsunuz?
- 4-Kendinizden yaş olarak daha büyük olan itfaiyeciler ile birlikte neler yapıyorsunuz?
- 5-Kendinizin kişisel gelişimi için neler yapıyorsunuz?

2.1 Belediye İtfaiye Yönetmeliği ve Genç İtfaiyeciler

İtfaiyenin Görevleri

MADDE 6 – (Değişik: RG-18.12.2021-31693)

(1) İtfaiye teşkilatının görevleri şunlardır:

- a) Yangınlara müdahale etmek ve söndürmek.
- b) Her türlü kaza, çökme, patlama, mahsur kalma ve benzeri durumlarda teknik kurtarma gerektiren olaylara müdahale etmek ve ilk yardım hizmetlerini yürütmek; arazide, su üstü ve su altında her türlü arama ve kurtarma çalışmalarını yapmak.
- c) Su baskınlarına müdahale etmek.

- ç) Afet ve acil durumlarda arama ve kurtarma çalışmalarına katılmak.
- d) 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik ile verilen görevleri yapmak.
- e) 30/9/2020 tarihli ve 3033 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe konulan Kimyasal, Biyolojik, Radyolojik, Nükleer Tehdit ve Tehlikelere Dair Görev Yönetmeliği kapsamında kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer olaylara yangın durumunda ilk müdahalede bulunmak, keşif-tespit, arama/kurtarma faaliyetlerinde 3/1/2014 tarihli ve 28871 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) kapsamında ilgili çalışma grubuna destek vermek, dekontaminasyon görevlerini valilik ile iş birliği içerisinde yerine getirmek.
- f) Halkı, kurum ve kuruluşları itfaiye hizmetleri ile ilgili olarak bilgilendirmek, alınacak önlemler konusunda eğitmek ve bu konuda tatbikatlar yapmak.
- g) Kamu ve özel kuruluşlara ait itfaiye birimleri ile gönüllü itfaiye personelinin eğitim ve yetiştirilmesine yardım etmek; bunların bina, araç-gereç ve donanımlarının itfaiye standartlarına uygunluğunu denetlemek ve bu birimlere yangın yeterlilik belgesi vermek ve gerektiğinde bu birimlerle iş birliği yapmak.
- ğ) Belediye sınırları dışındaki olaylara müdahale etmek.
- h) Binaların Yangından Korunması Hakkındaki Yönetmelik hükümlerine göre belediye meclisince tespit edilecek ücret karşılığında baca temizliği yapmak ya da belediye tarafından yetkilendirilmiş kişi ve kuruluşlara yaptırmak ve bacaları yangına karşı önlemler yönünden denetlemek.
- ı) Talep edilmesi halinde orman yangınlarının söndürülmesi çalışmalarına katılmak.
- i) İmar planlarına göre parlayıcı, patlayıcı ve yanıcı madde depolama yerlerinin tespiti için ilgili birimlere görüş bildirmek.
- j) İşyeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşlarını yangına karşı önlemler yönünden denetlemek, bu konularda mevzuatın öngördüğü raporları vermek ve görüş bildirmek.
- k) Belediye başkanının verdiği diğer görevleri yapmak.
- (2) İtfaiye teşkilatları, afet ve acil durumlar ile ilgili görevlerini 26/8/2013 tarihli ve 2013/5703 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği ile Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) kapsamında yürütür.(www.mevzuat.gov.tr)
- İtfaiye teşkilatlarının hukuki dayanağı,belediye itfaiye yönetmeliğidir.Belediye İtfaiye Yönetmeliği incelendiğinde itfaiye teşkilatlarının neden genç itfaiyecilere ihtiyaç duyduğu net bir şekilde ortaya çıkmıştır.İtfaiyecilik mesleği bedenlen güç,kuvvet ve zindelik gerektirir.Yangında,depremde,trafik kazasında veya göçük içerisinde mahsur kalmış bir kazazedeyi kurtarmak oldukça güç bir durumdur. İtfaiye teşkilatları, iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin işyeri tehlike sınıfları tebliğine göre çok tehlikeli işler sınıfında yer aldığı için her yıl zorunlu sağlık taramasından geçirilmek zorundadırlar. Aynı zamanda bu durum belediye itfaiye yönetmeliği madde 40’da sağlık taraması yapılması zorunluluğunda belirtilmiştir.
- İtfaiyeciler meslekleri gereği çok fazla mesleki hastalığa maruz kalmaktadırlar. Bu yüzden kadroların sürekli yenilenmesi ve gençleştirilmesi aslında zorunlu bir yükümlülüktür. Kaliteli kamu hizmeti vermek isteyen itfaiye teşkilatları bu durumun farkındadırlar.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Ülkemizdeki itfaiye teşkilatlarında bulunan aktif itfaiye olaylarına giden personelin yaş ortalaması çok yüksek olmakla birlikte kendini gerekli bilgi teknik ve sportif açıdan yeterli düzeyde geliştirmemektedir. Bu yüzden itfaiye teşkilatlarında yeni nesil itfaiyecilere ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle yangınlar ve arama kurtarma faaliyetlerinde bulunan itfaiyeciler sportif açıdan kendini kusursuz görmeli daima hazır olmalıdır, bu da genç itfaiyecilerin teşkilatlara entegre edilmesi ile mümkündür. Ülkemizin fiziki, idari ve mali yapısı göz önünde bulundurulduğunda gönüllü itfaiyecilik faaliyetlerinde yeni nesil genç itfaiyecilerinin bulunması elzemdir. Yangının ilk 3 dakikada çok büyük safhalara ulaşabilmekte, basit bir yangın olmaktan çıkıp devasa bir felakete

dönüşebilmektedir. Yeni nesil genç itfaiyecilerle birlikte yangınlara ve arama kurtarma faaliyetlerine etkin ve hızlı müdahale edilerek, gerçekleştirilecek daha büyük felaketlerin önüne geçilebilir.

Dünyanın gelişmiş ülkelerinde itfaiyecilik mesleğinin zorluğundan dolayı resen emeklilik uygulanmaktadır. Bu yaş birçok ülkede 55 olarak belirlenmiştir. Ülkemizde itfaiyecilik mesleği için uygulanan bir zorunlu emeklilik yaşı bulunmadığı için, 657 sayılı devlet memurları kanunu gereğince 65 yaşına kadar bir itfaiyeci çalışabilmektedir. Ülkemizde bulunan itfaiye teşkilatlarının gençleştirilmesi ve yaş ortalamalarının düşürülmesi için çalışma başlatılması kaliteli kamu hizmeti verilmesinin önünü açacaktır.

Teşkilatlarda çalışan yeni nesil genç itfaiyeciler ile ilgili sorduğumuz sorular ve aldığımız cevaplar sonucu şu değerlendirmeler yapılabilir:

1-Genç itfaiyeciler özellikle itfaiye teşkilatları arasında bir standart olmadığını, araç ve malzemenin yeteri kadar gelişmiş ve teknolojik olmadığını düşünmektedirler.

2-Genç itfaiyeciler gelecekte itfaiye teşkilatlarının merkezi yönetime bağlanacağını, itfaiye teşkilatlarının itfaiye okullarından mezun personel sayısının artmasıyla daha iyi ve kaliteli teşkilatlar olacağını düşünüyorlar ve umut ediyorlar.

3-Genç itfaiyeciler serbest zamanlarında spor yapıyorlar, sosyal medyada geziniyorlar, internette film izliyorlar, kitap okuyorlar ve aralarında sohbetler ediyorlar.

4-Genç itfaiyeciler kendilerinden yaşça büyük personellerle sohbet edip, özellikle voleybol oynayıp onlar ile kaynaşarak zaman geçirirken, onların geçmişte edindikleri tecrübelerden istifade etmeye gayret ediyorlar.

5-Genç itfaiyeciler kişisel gelişimleri için yabancı dil öğrenmeye gayret ediyorlar. Eğitim videoları izliyorlar. İtfaiye teşkilatları içerisindeki kütüphanelerinden faydalanıyorlar. Ayrıca yeniden farklı bölümlerde üniversite okumak ve yüksek lisans yapmak gibi hedeflere sahipler.

Buradan çıkarabileceğimiz sonuç, özellikle üniversitelerin itfaiyecilik bölümlerinden gelen yeni nesil genç itfaiyecilerin teşkilatlara yeni bir hava getirdiği, teşkilatların gelişmesinde çok büyük katkılar sağlayacağı görülmekte ve kaliteli itfaiye hizmetleri verilmesinde öncülük edeceği öngörülmektedir.

KAYNAKÇA

Belediye İtfaiye Yönetmeliği

Türkiye Afet Müdahale planı

Kılıç, A. (2010). Ateşi Tutan Eller Ateş Kahramanları, Teknik Yayıncılık Tanıtım A.Ş., İstanbul

Özmen, B. (2018). "Afet Yönetimi ve Temel Kavramlar". (Ed. Bülent Özmen). Afet Yönetimi I, ss.3-20, T.C.

Anadolu Üniversitesi Yayını No:3530, Eskişehir

www.kayseri.bel.tr

www.istanbul.bel.tr

www.ttb.org.tr

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DİJİTAL BİLGİ EDİNME VE TEKNOLOJİ KULLANMA PRATİKLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

A RESEARCH ON UNIVERSITY STUDENTS' PRACTICES ON ACQUISTING DIGITAL KNOWLEDGE AND USING TECHNOLOGY

Cem Koray OLGUN

Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Adıyaman, Türkiye
ORCID: 0000-0001-5523-2800

ÖZET

Günümüzde bilgiye ulaşmak geçmişe göre çok kolaylaşmaktadır. Ancak daha kolay ulaşılan bilgi, geçmişte daha zor ulaşılan bilgi kadar değer içermemektedir. Bireyler için herhangi bir şeyde uzman olmak internet üzerinden izleyecekleri bir video, okuyacakları herhangi bir makale ya da vikipedi maddesinden edinecekleri bilgiye dayanmaktadır. Bireylerin o bilgiyi gerçekten öğrenmek için harcayacakları zamanları yoktur. Ancak en fazla on beş dakika harcayarak edindikleri bilgi üzerinden kendilerine bir imaj yaratmak ve bu imajı ötekilere göstermek için ise zamanını harcamaktan kaçınmamaktadırlar. Böylece günümüzde bilginin imaj olarak değeri, bilginin öz değerinden çok daha ötesine geçmiştir. Bireyler için bilgi daha önce hiç olmadığı kadar araçsallaşmıştır. Araçsal bilgi artık bireyin gündelik yaşantısında en çok ihtiyaç duyduğu şeydir. Ancak araçsal bilginin yaygınlaşmasıyla birlikte edinilen bilginin gerçekliği ve güvenilirliği sorunu ortaya çıkacaktır. Bu sorun Alfred Schütz'ün bilgi stoku kavramının üzerinden düşünüldüğünde toplumsal anlamda bilgi stokunun değişmekte olduğunu ve kuşaktan kuşağa bilginin aktarımında ortaya bir bilgi krizinin çıkabileceğini söylemek zor değildir. Bu doğrultuda bu bildirinin amacı bilgi krizi sorununu, üniversite gençliğinin bilgi kaynaklarına ulaşma ve kullanım pratikleri üzerinden tartışmaktır. Bu doğrultuda Herbert Marcuse ve Manuel Castells'in kuramlarından hareketle oluşturulan çevrimiçi anket Türkiye'de öğrenim gören lisans ve lisansüstü öğrencilere uygulanmıştır. Elde edilen bulguların içinden seçilen değişkenler üzerinden *Bilgi Edinimi ve Teknoloji Kullanımı* ölçeği geliştirilerek faktör ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Dijital bilgi, Bilgi krizi, Bilginin imaj değeri, Dijital kültür, Gençlik*

Abstract

Today, accessing knowledge is much easier than in the past. However, the more easily accessible knowledge does not contain as much value as the more difficult information in the past. For individuals, becoming an expert in anything is based on the knowledge they will get from a video they watch on the internet, any article they read, or a Wikipedia item. They do not have time to spend on really learning that knowledge. However, they do not hesitate to spend their time to create an image for themselves and show this image to others, based on the knowledge they have acquired by spending a maximum of fifteen minutes. Thus, today, the value of information as an image has gone far beyond the intrinsic value of information. Knowledge for the individuals has become more instrumental than ever before. Instrumental knowledge is now what an individual needs most in his daily life. However, with the spread of instrumental knowledge, the problem of the authenticity and reliability of the acquired knowledge will arise. When this problem is considered over the concept of knowledge stock of Alfred Schutz, it is not difficult to say that the stock of knowledge in the social sense is changing and an information crisis may arise in the transfer of knowledge from generation to generation. In this direction, the aim of this paper is to discuss the problem of information crisis through the university youth's access to and use of information resources. In this direction, an online questionnaire created based on the

theories of Herbert Marcuse and Manuel Castells was applied to undergraduate and graduate students studying in Turkey. Factor and reliability analyses were made by developing the *Knowledge Acquisition and Technology Use* scale based on the variables selected from the findings.

Keywords: *Digital Knowledge, Knowledge Crisis, Knowledge's image value, Digital culture, Youth.*

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

BİR GENÇLİK ROMANI ANALİZİ: *ATTIM KAPAĞI YURTDIŞINA*

AN ANALYSIS OF A YOUNG ADULT NOVEL: *ATTIM KAPAĞI YURTDIŞINA (SYDNEY, HERE I COME)*

Faruk DÜNDAR

Dr. Öğr. Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Ereğli, Konya, Türkiye
ORCID: 0000-0003-2524-4776

ÖZET

Gençlere yönelik yazılan ve gençlerin sorunlarını, deneyimlerini, gençlerle ilgili konuları ele alan eserler gençlik edebiyatı içerisinde yer almaktadır. Nihat Ziyalan'ın 2010 yılında yazdığı *Attım Kapağı Yurtdışına* adlı romanı, yazarın yazdığı ilk gençlik romanıdır. 1936'da doğan yazar, birçok Türk filminde oynamış, daha sonra da Sidney'e göçmüştür. Farklı edebiyat türlerinde eserler veren ve birçok edebiyat ödülü kazanan yazar, *Attım Kapağı Yurtdışına* adlı romanında da kendi yaşadığı Sidney'i, romanın geçtiği şehir olarak anlatmaktadır. 2010 Memet Fuat Yayıncılık Ödülü'nü kazanan romanın başkahramanı, Altan adlı on dokuz yaşında bir gençtir. Altan üniversite giriş sınavlarına girer, fakat istediği puanı alamaz. Bu nedenle, yabancı dil öğrenmek amacıyla yurtdışına gitmek ister. Çocukluktan beri kız arkadaşı olan Yasemin'in yardımıyla babasını ikna eder. Babası askerlik arkadaşı Sadık'ın Sidney'de olduğunu öğrenir ve oğlunun yurtdışında yalnızlık çekmemesi için, oğlunu Sidney'e gönderir. Bu çalışmada, Nihat Ziyalan'ın *Attım Kapağı Yurtdışına* adlı romanında anlatılan gençlik sorunları irdelenecek, gençlerin aileleriyle yaşadığı çatışmalar ele alınacaktır. Romanda baba-oğul, baba-kız çatışmaları anlatılmaktadır. Bu çalışmada, Altan'ın Türkiye'de babası ile yaşadığı sorunlar ve Avustralya'da yaşayan Sadık'ın kızı Elif ile yaşadığı sorunlar analiz edilecektir. Bu çatışmaların nedenleri arasında, babaların otoriter olmak istemeleri ve çocuklarını kendi düşünceleri doğrultusunda yetiştirmek istemeleri sayılabilir. Ayrıca, Sadık'ın Elif ile yaşadığı çatışmaların nedenleri arasında doğu-batı kültür çatışması da yer almaktadır. Çünkü Sadık Türkiye'de doğmuş, büyümüş ve Avustralya'ya göç etmiş bir bireydir. Fakat Elif Avustralya'da doğmuş ve batılı kültürün etkisinde yetişmiştir. Ayrıca, romanda yer alan abi-kız kardeş çatışması da irdelenecektir. Romanın analizinde içerik analizi yöntemi kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Nihat Ziyalan, *Attım Kapağı Yurtdışına*, gençlik edebiyatı.

ABSTRACT

The works written for young adults and dealing with the problems, experiences and issues of young adults are included in young adult literature. Nihat Ziyalan's novel, *Attım Kapağı Yurtdışına (Sydney, Here I Come)* written in 2010, is the first young adult novel written by the author. The author, who was born in 1936, acted in many Turkish movies, and later immigrated to Sydney. The author, who has produced literary works in different genres and won many literary awards, describes Sydney, where he lives, as the city in which the novel takes place, in his novel, *Attım Kapağı Yurtdışına (Sydney, Here I Come)*. The protagonist of the novel, which won the 2010 Memet Fuat Publishing Award, is a nineteen-year-old young man, Altan. Altan takes the university entrance exams, but cannot get the score he wants. Therefore, he wants to go abroad to learn a foreign language. He convinces his father with the help of Yasemin, who has been his girlfriend since his childhood. His father learns that his army friend Sadık is in Sydney, and sends his son to Sydney so that his son will not be alone abroad. In this study, the young adult problems described in Nihat Ziyalan's novel *Attım Kapağı Yurtdışına (Sydney, Here I Come)* will be examined and conflicts between young people and their

families will be discussed. The novel depicts the conflicts between fathers and sons, and fathers and daughters. In this study, Altan's problems with his father in Turkey and Sadik's problems with his daughter Elif, who lives in Australia, will be analysed. The reasons for these conflicts include fathers' desire to be authoritarian and their desire to raise their children in line with their own thoughts. In addition, the conflict between eastern culture and western culture is among the reasons for Sadik's conflicts with Elif because Sadik is a person who was born and raised in Turkey and immigrated to Australia. However, Elif was born in Australia and raised under the influence of western culture. Furthermore, the conflicts between the older brother and sister in the novel will also be examined. The content analysis method will be used for the analysis of the novel.

Keywords: Nihat Ziyalan, *Attım Kapağı Yurtdışına (Sydney, Here I Come)*, young adult literature.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

BİREYLEŞME VE KENDİNİ GERÇEKLEŞTİRME KÜLTÜRÜ: HERMANN HESSE'İN “DEMIAN” ESERİNDEKİ GENÇLİK TEMSİLİ ÜZERİNE SOSYOLOJİK BİR ÇÖZÜMLEME

A CULTURE OF INDIVIDUALIZATION AND SELF- ACTUALIZATION: A SOCIOLOGICAL
ANALYSIS ON THE REPRESENTATION OF YOUTH IN HERMANN HESSE'S BOOK "DEMIAN"

Hülya BİÇER OLGUN

*Dr, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı Doktora Programı Mezunu, Ankara,
Türkiye*

ORCID: 0000-0001-7271-844X

ÖZET

Bu araştırmada Hermann Hesse'in düşüncesinde ve *Demian: Emil Sinclair'in Gençliğinin Öyküsü* eserindeki bireyleşme/kendini gerçekleştirme olgusu ve sosyalizasyon süreci sosyolojik açıdan ele alınmaktadır. Bu araştırmanın temel konusunu gençlik, bireyleşme/kendini gerçekleştirme ve sosyalizasyon tartışması oluşturmaktadır. Bu amaçla Hermann Hesse'in otobiyografik öğeler taşıyan *Demian* eserindeki gencin, çocukluktan gençliğe geçiş ve gençlik dönemi sosyalizasyon süreci üzerinden toplumsal kurumların, sosyal çevrenin, akranların ve arkadaşların, bireyin kendini gerçekleştirmesindeki rolleri değerlendirilmektedir. Bu bağlamda eserdeki genç Emil Sinclair'in kendini gerçekleştirme/bireyleşme öyküsündeki; toplum, kültür, değerler, gelenek, inanç, otorite/itaat, toplumsal yapının rolü ve sosyal etkileşimleri değerlendirilmektedir. Böylece kültürün ve toplumsal kurumların (aile, eğitim-okul vs.) ve sosyal etkileşim bağlamında toplumun diğer üyelerinin bireyin kendisini gerçekleştirmesine etkisi ve Hermann Hesse'in düşüncesinde bireyleşmenin gösterdiği nitelikler *Demian: Emil Sinclair'in Gençliğinin Öyküsü* isimli eseri ve Emil Sinclair karakteri üzerinden tartışılmaktadır. Bireyleşme ve toplumsallaşma arasındaki ilişki ve gerilim, birey ve toplum (kültür, değerler, diğer bireyler vs.) arasındaki sosyal etkileşim üzerinden değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda bireyleşme/kendini gerçekleştirme kültürü, sembolik etkileşimci perspektifle ele alınmaktadır. Bu anlamda toplumsallaşma/sosyalizasyon ve benlik analizlerinden, Alfred Schütz ve George Herbert Mead'ın kuramsal yaklaşımlarından ve Zygmunt Bauman'ın kader ve karakter kavramsallaştırmalarından faydalanılmaktadır. Hermann Hesse'in eserlerindeki (roman, öykü ve deneme vs.) kendini gerçekleştirmeye dair izler takip edilerek onun düşüncesi incelenmekte ve *Demian: Emil Sinclair'in Gençliğinin Öyküsü* eseri içerik analizi yöntemiyle analiz edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bireyleşme, Kendini Gerçekleştirme, Gençlik, Kültür, Değerler, Sosyalizasyon.

ABSTRACT

In this research, individuation/self-actualization phenomenon and socialization process in Hermann Hesse's thought and *Demian: The Story of Emil Sinclair's Youth* are discussed sociologically. The main subject of this research is the discussion of youth, individuation/self-actualization and socialization. For this purpose, the roles of social institutions, social environment, peers and friends in the self-realization of the individual are evaluated through the transition from childhood to youth and the socialization process of the youth in Hermann Hesse's *Demian* work, which has autobiographical elements. In this context, in the self-actualization/individuation story of the young Emil Sinclair in the work; society, culture, values, tradition, belief, authority/obedience, the role of social structure and social interactions are evaluated. Thus, the effect of culture and social institutions (family, education-school, etc.) and other members of the society on the realization of the individual in the context of social interaction and the qualities of individuation in Hermann

Hesse's thought are discussed through his work named *Demian: Emil Sinclair's Story of Youth* and Emil Sinclair's character. The relationship and tension between individuation and socialization is evaluated through the social interaction between the individual and society (culture, values, other individuals, etc.).

In this research, the culture of individuation/self-actualization is discussed with a symbolic interactionist perspective. In this sense, socialization/socialization and self-analysis, the theoretical approaches of Alfred Schütz and George Herbert Mead, and Zygmunt Bauman's conceptualization of fate and character are utilized. By following the traces of self-actualization in Hermann Hesse's works (novels, stories and essays, etc.), his thought is analyzed and *Demian: Emil Sinclair's Story of Youth* is analyzed with the method of content analysis.

Keywords: Individuation, Self-Actualization, Youth, Culture, Values, Socialization.

GİRİŞ

Bireyleşme/kendini gerçekleştirme Hermann Hesse'in eserlerindeki temel meseledir. Otobiyografik öğeler de taşıyan pek çok eseri bulunan Hesse'in yapıtlarında çocukluk ve gençlik döneminin etkilerinden izler bulunmaktadır. Sanatçının, bireyleşme süreci ve gençlik dönemi arasındaki ilişkiye verdiği değer tüm eserlerinde açıkça belli olmaktadır. Kendi döneminin gençlerinin yazara yazdıkları mektuplardan gençlerin Hesse'in eserlerine gösterdiği yakın ilgi ve Hesse'i bir yol gösterici olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Hesse'in 1929 yılına ait bir mektubundaki şu ifadesi bu bağlamda değerlendirilmelidir: "Kaba saba ve ruhsuz bir çağın ortasında, duyarlı bir ruhun sorumluluğuyla yaşamaya çalışmak, her gün yeniden, her türlü geri dönüşe karşın, her türlü (görünen) yararsızlığa karşın- işte siz genç insanların yapabileceği budur." (Hesse, 2022a, s. 50).

Hermann Hesse kendi eserlerinin ortak teması ve anlamını "kişiliğin ve bireyin savunulması (bazen de imdat çağrısı)" olarak ifade etmektedir (Hesse'den akt. Zeller, 2018, s. 155). Bu çalışmanın temel odağı olan *Demian: Emil Sinclair'in Gençliğinin Öyküsü* eseri gençlik dönemindeki bireyleşme ve toplumsallaşma/sosyalizasyon süreçlerini sosyolojik olarak incelemek bakımından kıymetlidir. Bireyin sosyalizasyonu yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Fakat bireyin karakterinin inşasında gençlik dönemi ayrı bir öneme sahiptir. Zira gençlik, çocukluktan yetişkinliğe geçiş sürecinde benliğin ve karakterin şekillenmeye başlayacağı dönemdir. Gençliğin nasıl ve ne şekilde değerlendirildiği, bireyin var oluşundaki ve yaşam serüvenindeki rolünün niteliğiyle de ilişkilidir. Bauman'ın ifade ettiği üzere, "olası tercih boyutunu daraltan dış güçlerin ezici baskısına nedensel rol atfederek, irade ve seçimin varlığını yadsımaya ve/veya gücünü gizlemeye yönelik her türlü çabaya rağmen, irade ve seçim yaşam biçimi üzerinde iz bırakır." (Bauman, 2011, s. 83). Dolayısıyla bu araştırmanın temel tartışma izleğindeki karakter-kader-sorumluluk-bireyleşme/kendini gerçekleştirme arasındaki ilişki *Demian* eseri aracılığıyla aşağıda açıklanan kuramsal ve kavramsal perspektifle tartışılmaktadır.

Kuramsal Yaklaşım ve Yöntem

Bu çalışmada kuramsal olarak sembolik etkileşimci perspektiften hareket edilmektedir. Bu bağlamda Alfred Schütz ve George Herbert Mead'in kuramsal yaklaşımlarından, ayrıca Zygmunt Bauman'ın "kader ve karakter" kavramsal çerçevesinden yararlanılmaktadır. Araştırmanın yöntemi içerik analizine dayanmaktadır. Hermann Hesse'in eserleri ve temel olarak *Demian: Emil Sinclair'in Gençliğinin Öyküsü* romanı üzerinden gençlik, sosyalizasyon süreçleri, kültür ve değerler konusu ele alınmaktadır. Bu anlamda bireyleşme ve kendini gerçekleştirme kültürü hakkında sosyolojik bir analiz yapılmaktadır.

Sembolik etkileşimci yaklaşıma göre, zihin bilincin toplumsallaşmasından kaynaklanır ve insanın düşünme kapasitesi, toplumsal etkileşim tarafından şekillendirilir (Ritzer ve Stepnisky 2014, s. 352-353). Bu perspektif içerisinde "Etkileşim, içinde düşünme yeteneğinin hem geliştiği hem de ifade edildiği bir süreçtir" (Ritzer ve Stepnisky, 2014, s.354). Sembolik etkileşimci yaklaşımın temel kavramlarından "genelleştirilmiş öteki" ise, topluluk, organizasyon, grup, meslek, din, sosyal sınıf ve etnik grubunun kendine has bakış açısıdır (Hewitt ve Shulman, 2019, s. 105). Alfred Schütz'ün belirttiği gibi, insan doğanın, kültürün ve toplumun tarihsel olarak verili bir dünyası içinde var olur: "İnsan, içine doğduğu doğayı koşulsuz olarak kabul ettiği gibi, kültürün ve toplumsalın tarihsel veriliğini, karşılıklı iletişim olasılığını, fiziksel açıdan bir başkasının var oluşunu ve onun bilinç dolu yaşamını da benzer bir şekilde koşulsuz olarak kabul eder." (Schütz, 2018, s. 186). Bu anlayış içerisinde;

“Biz, yalın bir şekilde diğerlerinden müteşekkil bir dünyada doğmaktayız ve doğal tutuma sadık kaldığımız müddetçe akıllı hemcinsin varoluşundan asla şüphe duymayız. (...) Benim gündelik yaşam dünyam, asla kişisel dünyam olmadığı gibi, bu dünya başından itibaren hemcinslerimle paylaştığım, deneyimlediğim ve ötekilerce yorumlanan bir özneler-arası dünya ya da özetle hepimizin ortak dünyasıdır. Kendi varoluşumun herhangi bir anında, dünyada kendimi her zaman için doğal olduğu kadar sosyo-kültürel de olan, doğumumdan önce var olan ve ölümünden sonra da var olmayı sürdürecektir, tarihsel olarak verili bir dünyada bulurum.” (Schütz, 2018, s. 185-186).

Bu araştırma kapsamında, bireyleşme ve sosyalizasyon süreci içerisinde toplumun ve kültürün belirleyiciliği ya da kader ve kendini oluşturma arasındaki ilişki temel önemdedir. Bu bağlamda Zygmunt Bauman’ın belirlenimcilik ve kendini yaratma/oluşturma, bir başka ifadeyle kader ve karakter kavramsallaştırmasından yararlanılmaktadır. Bauman yaşama yol gösteren kılavuzun iki boyutlu olduğunu anlatır. Ona göre birinci boyut “kader”dir: “üzerinde hiçbir nüfuzumuzun, değiştirme ya da defetme şansımızın olmadığı etmenlerin birikimi.”, ikincisi “karakter”: “kişinin prensipte üzerinde çalışabildiği (aynı şekilde üzerinde çalışmayı reddedeceği ya da saksaklayabileceği) öznel anlamda kıymetli nitelikleri ve yükümlülükleri.” (Bauman ve Raud, 2018, s. 150). Bauman’a göre kendini oluşturma uğraşısı hayat boyu devam eder. Kendini oluşturma süreci (benlik) kader ve karakterin etkilerinin iç içe geçmesidir (Bauman ve Raud, 2018, s. 151). Bauman’a göre,

“Bizler hayata [kendimiz için arzuladığımız bir “benlik” türü için] kendi teklifimizi sunmadan çok önce tanımlanmış durumdaydık.” Yani bizler hiçbir zaman “toplumsal anlamda el değmemiş bir boşluk”tan yola çıkarak teklif vermeyiz. Özgöl ve tartışmaya kapalı bir yer ve zamana ama aynı zamanda (bizim seçmediğimiz) ebeveynler tarafından önceden belirlenmiş belli bir toplumsal pozisyonun içine doğarız. Bu durum, yapabileceğimiz/makul tercihlerin sayısını büyük oranda sınırlandırır.” (Bauman ve Raud, 2018, s. 150).

Bu bakımdan *Demian* eserinde önceden belirlenmiş pozisyon değerlerinin, ailenin dünyasından uzaklaşmanın sancıları, sorgulamaları ve gelgitleri açıkça görülmektedir. Kader ve karakter arasındaki ilişki eserdeki genç Sinclair’in bireyleşme ve sosyalizasyon süreci üzerinden değerlendirilebilmektedir. Zira kader ve karakter arasında karşılıklı bir etkileşim söz konusudur. Bauman’ın şu ifadeleri kader ve karakter arasındaki karşılıklı etkileşim ve birlikteliği vurgulamaktadır:

“Belirlenimcilik ve kendini yaratmayı ya da genel olarak sabitlik ile özgürlüğü birbirlerine karşıtlarmış gibi yan yana koymak fikri beni rahatsız ediyor. İnsanlık durumunun bu iki ölçütü birbirleriyle çatışmaları kadar ittifak halindedirler de. Bunların her biri kendini oluşturma sürecinde hem kolaylaştırıcı hem de zorlaştırıcı potansiyelini harekete geçirir. İkisi de diğeri olmaksızın tasavvur edilemez, hatta anlamsızdır ve birlikte var olmaya ve işbirliği yapmaya mahkumdur.” (Bauman ve Raud, 2018, s. 150).

Bu anlamda insanın içine doğduğu toplum, kültür ve aile “belirlenimcilik/kader”i temsil etmektedir. İnsanın kendisini arayışı ise karakteri oluşturur. *Demian*’ın sosyolojik analizinde bu perspektifle, içerik analizi yöntemiyle değerlendirme yapılmaktadır.

Hermann Hesse’in Düşüncesi ve Eserlerinde Bireyleşme/Kendini Gerçekleştirme

Hesse’in eserleri onun kendi yaşam öyküsünden parçalar içermektedir. Zeller’a göre, “Hesse’in yapıtlarının içeriğini kendini anlatım, kendini çözümleme, kendisiyle ve çevresiyle hesaplaşma çabası oluşturur; yazarın yapıtları, yüzyılımızın edebiyatında eşine az rastlanır biricik, büyük, insani olduğu kadar sanatsal bir itiraf niteliği taşır.” (Zeller, 2018, s. 8).

Bu araştırmada Hermann Hesse’e odaklanılmasının sebebi, Hesse’in eserlerindeki kendini gerçekleştirmeye ve eğitim/öğretim, çocukluk ve gençliğe odaklanan perspektiftir. Hesse her ne kadar 1940 yılına ait notlarında “Yaşamım boyunca beni toplumun değil de bireyin sorunları ilgilendirdi, cezbetti ve verimli kıldı, yakın zamanlardaki dünya tarihinin eğilimi olan, konformist kitle yararına kişiliğin kökünü kazıma yaklaşımı bana büsbütün tiksindirici geliyor.” (Hesse, 2022a, s. 45) demiş olsa da, bireyin kendini keşfetme macerası içerisindeki sosyal etkileşimler, eserlerindeki birey ve sosyal çevresi arasındaki etkileşim, bireyin sosyalizasyonu açısından önemli görüşler sunmaktadır. Zira Hesse’in tüm eserleri kendi psikolojik sorgulamalarıyla birlikte çocukluğu, gençliği ve genel olarak kendi yaşamından izler taşımaktadır. Dolayısıyla bu eserlere yalnızca sanatsal nitelik taşıyan edebi eserler olarak bakılamaz, onun eserleri aynı zamanda

yaşamının otobiyografik kesitleridir. Bu durum Bernhard Zeller'da şöyle ifade bulur: "Hesse'in yaşam serüveninin izlenmesinde ek kaynaklara gereksinim yoktur, yapıtları yazarın dış ve iç yaşamına açılan kapıyı aralar önümüzde, hatta Hesse'in yaşamıyla örtüşür." (Zeller, 2018, s. 9). Bu anlamda Hesse'in eserleri sosyolojik inceleme açısından da önemli ve elverişlidir. Hermann Hesse'in biyografisini yazan Bernhard Zeller'in söylediği gibi, "Çocuk ruhunu Hesse kadar ciddiye alan pek az yazar çıkar ve yine pek az yazarda eğitim ve öğretim sorunları Hesse'deki gibi yapıtların odak noktasında yer alır." (Zeller, 2018, s. 7). Bunun da ötesinde, Hesse'in eğitim konusundaki eğilim ve çabasının temel amacı, kendisi tarafından şöyle ifade edilmektedir:

"Eğitim beni hiç ilgilendirmedir, buna karşılık kişinin kendini eğitmesi hep ilgimi çekti. Kendi doğasından ve yaşamın bize sunduğundan bir kader biçimlendirmek -bireysel köken ve kişilik ötesi amaçtan gerilimi kaldırma çabası- en yüksek insan imgesini ideal olarak benimsemek ve yine de günlük yaşamı rastlantıyı düş gücü ve mizahla karşılamak- işte bugün benim "eğitimsel" girişimlerimin içeriğini böyle adlandırdım." (Hesse, 2022, s. 48).

Demian: Emil Sinclair'in Gençliğinin Öyküsü eserindeki karakterler aslında baş karakter Emil Sinclair'in içsel dünyasının dışsallaştırılması (Mileck, 1978) olarak yorumlanıyor olsa bile, bu eserin anlatımında sorgulanan değerler ve karakterler, bir gencin sosyalizasyon sürecini yansıtmaları, aynı zamanda eserin Hermann Hesse'in hayatındaki önemli sorgulamalar ve karakterlerden izler taşıması, bu eseri sosyalizasyon sürecinin sosyolojik olarak incelenmesi konusunda değerli kılacaktır.

Değerlerin Yeniden Değerlendirilmesi: "Demian: Emil Sinclair'in Gençliğinin Öyküsü"

Hermann Hesse 1917'de yazdığı *Demian: Emil Sinclair'in Gençliğinin Öyküsü* eserini 1919'da takma adla, Emil Sinclair yazar adıyla yayımlanmıştır (Mileck, 1978, s. 28). Hesse'in bu eseri otobiyografi olarak nitelendirilemese bile, eser yazarın 1887-1897 yılları arasındaki yaşamındaki olaylar ve karakterden gerçek izler taşır. Mileck'in ifade ettiği üzere, bu eserde "Hesse'nin 1887-1897 arasındaki seçilmiş anıları, kişisel deneyimleriyle ve 1914'ten 1917'ye kadar olan siyasi olaylarla harmanlanmıştır" (Mileck, 1978, s.92). Theodore Ziolkowski, "Fransız Devrimi'nden beri yazarlar toplumda ve değerlerdeki emsalsizce altüst oluşun nedenlerini acımasızca ortaya koymaya çalışıyorlar, Demian da bu eserlerden bir tanesidir" demektedir (Ziolkowski, 1965, s.89). I. Dünya Savaşı sürecinin sıkıntılı yıllarında insanlığın, değerlerin sorgulanması, yeni bir ruh ve ahlak arayışı sorgulamaları Hesse'in bu eserinin temasını etkilemiştir. Eserin baş kahramanı Sinclair'in "Öyle bir Avrupa ki, müthiş bir çaba harcayarak insanlığın güçlü ve yeni silahlarını yaratmış ama sonunda derin, en sonunda çılgılık çılgılığa bir ruh yalnızlığının uçurumuna yuvarlanmıştı. Çünkü bu dünyayı ele geçirmiş, ama karşılığında ruhunu elden çıkarmıştı." (Hesse, 2019, s. 176) ifadesi, aslında Hesse'in dünyadaki savaş koşulları altındaki hislerini ve düşüncelerini yansıtmaktadır. Hesse'in yapıtlarındaki Doğu mistisizmi, Doğu felsefesi ve mitolojileri (Hint kültürü, Budizm, *Demian*'daki Gnostisizm ve Abraxas sembolü, klasik Çin felsefesi vs.) atıfları da bu ruh arayışının bir tezahürüdür. Bu durum Hesse'in *Doğu Yolculuğu* eserinde şöyle ifade bulur: "...bizim tek hedefimiz Doğu'ya varmak değildi, daha doğrusu "bizim Doğu"muz salt bir ülke ya da coğrafi bir şey değil, ruhun yurdu ve gençliği idi, hem yerdin hem de hiçbir yer, tüm zamanların yekvücut olmasıydı." (Hesse, 2020, s.25). Avrupa ruhunu kaybetmiştir, bireyler varoluşsal boşluk içerisinde ruhlarını ararlar, bu yolda kendilerini inşa etme yolunda Doğu ruhundan yararlanırlar. Toplumun, ailenin ve kültürün bireye ebeveynler ve eğitim kurumları aracılığıyla aktardığı değerlerin yeniden ve baştan sorgulanmasının ve yeni değerler arayışının vurgulandığı *Demian* eseri, Ziolkowski'nin de belirttiği üzere Hesse'in bu yapıtındaki Nietzsche'den beslenen yaklaşımını (tüm değerlerin yeniden değerlendirilmesi) yansıtmaktadır (Ziolkowski, 1965, s. 105).

Hesse *Demian* eseri hakkında şöyle der: ""Demian" gençliğin gayet belirli bir görevini ve ihtiyacını ele alıyor, kuşkusuz bunlar gençlikte son bulmuyor, ama en çok da onu ilgilendiriyor. Bu, bireyleşme, bir kişiliğin oluşum mücadelesidir. (...) "Demian" bireyleşme sürecini, kişilik geliştirmeyi, aksi durumda daha üstün bir yaşamın olmadığını vurguluyor." (Hesse, 2022, s. 47-48).

Demian: Emil Sinclair'in Gençliğinin Öyküsü eseri sosyolojik açıdan Sinclair'in ikincil sosyalizasyonunun da romanıdır. Anne-baba ve kardeşlerden oluşan korunaklı çocukluk yaşamının akranlar ve okul sosyalizasyonu ile birlikte değişen yapısına, Sinclair'ın yaşadığı psikolojik ve bireysel gelişim sürecine odaklanır. Okul sosyalizasyonu sürecinde akran zorbalığı yaşayan Sinclair'in Demian ile tanışması, onun

kendisini inşa etmeye ve değerleri sorgulamaya başladığı yolun da başıdır. Demian Sinclair'a yaşam yolculuğunun temel değerleri, kavramları ve durumlarıyla ilgili ve kendisini bulmasında yol gösterici bir ışık olur.

Demian'ı gözlemleyen ve sonra onunla tanışıp arkadaş olan Sinclair, ailesinden aldığı değerler anlayışını ve din, dünya görüşü, duygular, otorite gibi kavramları sorgulamaya başlar. O güne kadar mutlak kabul olarak benimsediği temel değerlerden uzaklaşmaya, kendisini/bireyselliğini kurmaya adım atar. Bu yolda karşılaştığı tüm bireylerle birlikte Sinclair değerlerini sorgulamakta ve kendini bulma yolunda ilerlemektedir. Kendi sosyalizasyon sürecinde ve genelleştirilmiş ötekiler içinde karşılaştığı süreçte en fazla Demian'ın her sözü ve hayata karşı tavrı Sinclair'in başlangıçta tedirgin olduğu ve garipsediği, sonradan ise bireyleşmesi yolunda çok yeni sorgulamalara kapı aralar. Bu sebeple Sinclair'in bireyleşme öyküsünün ana figürü Demian olmaktadır. Sinclair Demian ile etkileşiminin ilk dönemlerinde duyduklarını yadırgamaktadır. Demian'dan duydukları ve gözlemledikleri ilgi çekici ve çarpıcı gelmekle birlikte; tanıdığı, bildiği çocuk dünyasının değerler sistemine aykırıdır. Fakat Demian ile karşılaşması Sinclair'in kalıp yargılarını, değerleri, ailesiyle ilişkili güvenli çocuk dünyasını alt üst etse de, bir süre sonra Sinclair'ın da kendini keşfetmesine kapı aralanmıştır.

İki Dünya Tasavvuru: Anne-Babanın Ev-İçi “Aydınlık” Dünyasından Dışarıdaki “Karanlık” Dünyaya

Demian'daki Sinclair'in sosyalizasyonu iki ayrı dünya algısı üzerinden işlenmektedir. Sosyolojik olarak birincil ve ikincil sosyalizasyon süreçlerine tekabül eden bu iki dünya Sinclair'in ifadeleriyle şöyle tarif edilir:

“Dünyalardan biri bizim kendi evimizdi, öyleyken daha dar ve daha da sıkıştıktı burası, gerçekte yalnızca anne ve babamı içine alacak kadardı. Büyük bölümüyle bana aşındı bu dünya; adı anneydi, babaydı bu dünyanın, sevgiydi ve çatılmış kaşlardı, örnek alınacak kişilerdi, okuldu. Yumuşacık parıldardı, aydınlık ve temizdi; sertlikten uzak güler yüzlü sözlerin, yıkanmış ellerin, temiz pak giysilerin, edep ve terbiyeye uygun davranışların yurduydı burası. (...) Yaşamın aydınlık, güzel ve düzenli bir nitelik taşıyabilmesi için bu dünyaya tutunmak gerekiyordu.” (Hesse, 2019, s. 17-18).

“Öteki dünyaya gelince; daha bizim evin göbeğinde başlıyordu ve bambaşkaydı, ayrı bir kokusu vardı bu dünyanın; değişik bir dil konuşuyor, başka vaatlerde bulunup başka şeyler istiyordu insandan. (...) Bu ikinci, bu yaman dünya dört bir yanda gürül gürül akıyor, kokusu yer yanı sarıyordu; yalnız bizim evin odaları, anne ve babamın kaldığı odalar bunun dışındaydı.” (Hesse, 2019, s. 18).

Birinci dünyada dirlik, düzen, huzur, vicdan rahatlığı, bağışlama ve sevgi vardır. İkinci dünya (karanlık dünya/öteki dünya) kasvet verici, karanlık, zorba ve hoyrat nesneleri içermektedir (Hesse, 2019, s. 18). Sinclair şöyle der:

“Elbette benim yerim aydınlık ve kusursuz dünyadaydı, anne ve babamın çocuğuydum ben; gel gelelim gözümü nereye çevirsem, nereye kulak kabartsam öbür dünyayı algılıyordum, çoğu kez bana yabancı gelmesine, beni hep tedirgin etmesine, içimi korku ve vicdan azabıyla doldurmasına karşın, öbür dünyada da yaşıyordum. Hatta yasak dünyada yaşamaya can atıyordum bazen; çoğu kez bu dünyadan aydınlığa geri dönüş istediği kadar zorunlu ve iyi bir şey olsun, yine de bana daha az güzel, saha sıkıcı ve daha ıssız bir yere dönüş gibi geliyordu. Bazen biliyordum ki, yaşamdaki amacım annemle babama benzemek, onlar gibi aydınlık ve temiz, üstünlük duygusuyla donatılmış biri olmaktı. Ne var ki, o zamanda değin uzun bir yol vardı geride bırakılacak, o zamana değin okullarda pinekleme, ders çalışmak, testlerden geçmek ve sınavları vermek gerekiyor; izlenecek yol da hep öbür karanlık dünyanın yanı başından, hatta hemen içinden geçiyordu.” (Hesse, 2019, s. 19).

Görüldüğü gibi bu iki dünya, Sinclair'in anne ve babasını içeren ev dünyası ve evdışı dünyadır. Sinclair'in çocuk gözünde bu iki dünyanın birisi “iyilik” diğeri “kötülük”ü temsil etmektedir. Annesi, babası, kız kardeşleri iyilik dünyasına aittir. Sinclair'in kendisini gerçekleştirme serüveni ise birinci dünyadan ve onun değerlerinden ayrılıp, (zamanla iyinin de kötünün de barındığını öğreneceği) ikinci dünya içerisindeki sosyal ilişkileri içerisinde ortaya çıkmaktadır. İkincil sosyalizasyonu içerisinde akranları tarafından uğradığı zorbalıkla kötülüğü, Demian ile tanışmasıyla ise bu dünya içerisindeki yeni gelişme olanaklarını, kendini gerçekleştirme/bireyleşmeyi tanıyacaktır. Hermann Hesse'in düşüncesinde ve eserlerinde bu tema dikkat çekmektedir: Değerler üzerine düşünerek kendini inşa eden birey. Hesse *Ağaçlar*'da şöyle söylemektedir:

“Üzgün olduğumuzda ve hayata katlanamadığımızda bir ağaç şöyle konuşabilir bizimle: Sus! Bak bana! Yaşamak kolay değil, yaşamak zor değil. Bunlar çocuksu düşünceler. Bırak konuşsun içindeki Tanrı, o zaman susacaklar. Yolum seni anandan ve yurdundan uzaklaştırdığı için endişelisin. Ama attığın her adım, her yeni gün seni anana yaklaştırır. Orası ya da şurası değildir yurdun. Yurt ya içindedir ya da hiçbir yerde.” (Hesse, 2022b, s. 12).

Hesse’in yukarıdaki satırlarında tam da birinci dünyadan ikinci dünyaya geçiş sürecinde bireyin kendisini gerçekleştirmesine vurgu yapmaktadır: Birinci dünya, anne-baba ve kardeşlerden oluşan, birincil sosyalizasyonun gerçekleştiği, sevginin, güvenin temellerinin atıldığı çocuk dünyasından toplumsal etkileşimlerin, güvensizliği ve kötülüğü de barındıran ikinci dünyaya, yani ikincil sosyalizasyona geçiş süreci. “Yurt ya içindedir ya da hiçbir yerde.” vurgusu, bireyin kendisini gerçekleştirebilip gerçekleştirememesiyle ilişkilidir. İnsanın hayatında bireyleşme/kendini gerçekleştirme vücut bulmuşsa bireyin referans noktası kendisi ve inşa edilmiş iç dünyası olacağından yurdu içindedir. Bu aşamada anne-babasının dünyasından ayrılmasının/uzaklaşmasının sancısı farklı bir boyut kazanacaktır, bireyin hissiyatı ıstırap ve eksiklik değil, kendisini inşa etmiş olmanın mutluluğudur.

Aynı düşünceyi yansıtan bir başka alıntı *Demian*’da bulunmaktadır. Demian şöyle söylemektedir: “Bu zekice konuşmaların hiç, ama hiçbir değeri yok. İnsanı kendi kendisinden uzaklaştırır, o kadar. Kendi kendinden uzaklaşmak da günahdır. Yapılması gereken, insanın bir kaplumbağa gibi kendi içine girip yerleşebilmesidir.” (Hesse, 2019, s. 84).

Sinclair okul sosyalizasyonu sürecinde akranları ve arkadaşları ile etkileşimlerinde yaşadığı zorluklar karşısında aile yaşantısının değerlerinden ve “aydınlık dünyadan” uzaklaştığını, böylece kötü bir insan olma yolunda “karanlık dünyaya” ilerlediğini düşünür. Aslında gerçekte olan çocukluğunun dünyasının dışındaki dünyayla tanışma ve bu doğrultuda sosyalizasyon sürecinin kendi içindeki sorgulamaları ve sancılarıdır. Örneğin bir akran zorbalığı sonrası hastalanan Sinclair, arkadaşı Franz Kromer tarafından uğradığı zorbalığı anne ve babasıyla paylaşamamakta, utanç duymakta, aynı zamanda da kendisini ailesine karşı suçlu ve kötü hissetmektedir:

“Durumumun bir cinnetten kalır yanı yoktu. Evimizdeki o düzenli huzur ortamında bir hayalet gibi korku ve azap içinde yaşıyor, çevremdekilerle hiç ilgilenmiyordum, kafamı kurcalayan düşüncelerden bir an olsun sıyrıp alamıyordum kendimi. Beni ikide bir sorgulamadan geçiren ve bana içerleyen babama karşı da kapalı ve soğuk davranıyordum.” (Hesse, 2019, s. 39).

Eserde Sinclair’ın bireyleşme ve kendini gerçekleştirme sürecinde birinci dünyadan yani “aileden kopma”nın ifadesi şurada bulunur:

“Babamın kutsallığında ilk kez bu anda bir çatlak belirmiş, şimdiye kadar çocuk yaşamımı sırtında taşıyan ve kendi kendisi olabilmek için insanın yıkması gereken temel direklere ilk darbe bu anda inmişti. Herkesin gözünden kaçan böylesi yaşantılar, yazgımızın izleyeceği önemi küçümsenmeyecek asıl doğrultuyu oluşturur.” (Hesse, 2019, s. 31).

Sinclair yalan söylediği ve hırsızlık yaptığı için çocukluğunun aydınlık dünyasından karanlık dünyaya geçtiğini hissetmektedir. Bu şekilde Sinclair ikinci dünyaya adım attığını düşünmektedir:

“Kimbilir, belki de bir yol ayrımına gelmişim, beki bu saatten başlayarak kötünün dünyasında eğleşecek, sırlarımı kötülerle paylaşacak, onlarla bağımlı yaşayacak, onların sözünden çıkmayacak, ben de onlardan birine dönüşecektim. Erkeklik ve kahramanlık taslamışım, bundan doğacak sonuçları da sineye çekecektim ister istemez.” (Hesse, 2019, s. 30).

Sinclair’ın okula yeni gelen Max Demian ile tanışması ise, ikinci dünyayı bambaşka bir hale getirmektedir. Max Demian, Emily Sinclair’e okulda ve ailede öğretilenlere, yerleşik kabullere “bambaşka bir açıdan da” bakılabileceğini söylemektedir (Hesse, 2019, s. 43). Korku meselesi üzerine düşünmeye sevk eder Sinclair’i, çünkü Franz Kromer zorbalık yapmaktadır Sinclair’e ve Sinclair ondan korkmaktadır. Demian, Sinclair’i Kromer’in zorbalığından kurtarır, böylece Sinclair yeniden birinci dünyasına, anne-babasının aydınlık dünyasına döner. Bu dönüşte anne-babasına geçmişte suçluluk duyduğu Kromer meselesini anlatır, Demian’ın dini kıssa hakkındaki farklı görüşlerini babasına anlatır ve babasının tepkisini ekler: “Böylesi düşüncelere kafamda yer vermemem için ciddi ciddi uyardı beni”. (Hesse, 2019, s. 63). Bu aşamada Sinclair ailesinin düşüncelerine, değerlerine sadık kalmaktadır.

Sinclair Demian ile birkaç yıl yakınlık kurmaz. Çocukluk yıllarının ardından ergenlik/gençlik çağında Demian ile yeniden yakınlaşır. Sinclair birkaç yıl önce Demian'ın zihnine yerleştirdiği bir tavırla derslerde anlatılanları sorgulamaya başlamıştır. Değerler, yasaklar iki dostun sorguladığı konulardandır. Emil Sinclair şunları ifade etmektedir:

“Artık her şey değişmişti. Çocukluğum göçüp gidiyor, bir yıkıntıya dönüşüyordu çevremde. Anne ve babam, biraz şaşkın bakışlarla beni süzüyorlardı. Kız kardeşlerim bana büsbütün yabancılaşmıştı. Büyünün bozulması, alışılmış duyguları ve kıvançları çarpıtıp çirkinleştiriyor, sararıp solmalarına yol açıyordu; parkın burcu burcu kokusunun yerinde yeller esmekteydi artık; orman eski çekiciliğini yitirmiş, çevremdeki dünya tasfiye edilen bir mağazada satışa çıkarılan modası geçmiş malları anımsatıyordu, işte öylesine yavan ve zevksizdi.” (Hesse, 2019, s. 87).

Sinclair artık ikinci dünyada yaşamaktadır, kendini gerçekleştirme yolunda ilerlemektedir. Birinci dünyanın büyüğü bozulmuş, ilk sosyalizasyonun işlevi tamamlanmıştır. Artık ömür boyu devam edecek olan ikinci dünyanın sosyalizasyonu başlamıştır. Bu süreçte Sinclair iyi-kötü düşüncesini mütemadiyen sorgulamaktadır. Sonraki süreçte lise eğitimi için ilk kez evden ayrılır ve bir pansiyonda kalmaya başlar. İkinci dünyayı deneyimlediği bu süreçte de örneğin ilk sarhoş oluşu sonrasında birinci dünyasına ihanet ettiğini büyük bir suçluluk duygusuyla ve kendisinden tiksinerken anlatır: “Şimdiye kadar çocukluğumun alabildiğine gerilerde kalmış altın bahçelerine varıncaya kadar, anne ve babamdan gördüğüm bütün sevgi ve içtenlik, annemin bütün öpücükleri, bütün Noeller, evimizde dindar bir havanın estiği bütün o aydınlık Pazar sabahları, bahçedeki bütün çiçekler, hepsi, bunların hepsi uçup gitmişti, hepsini ayaklarımın altında çiğnemiştım!” (Hesse, 2019, s. 94). Bu aşama Sinclair'ın dünyayı aydınlık ve karanlık dünya olarak iki ayrı sınıfta gördüğü yapı içerisinde, karanlık dünyaya geçtiğini düşündüğü sürece denk düşmektedir.

Sinclair, çocukluk ve gençlik döneminde Demian ile zaman zaman ayrı düşmektedir. Bu süreçte hayatına yeni giren diğer karakterler Sinclair'ın ikinci dünyadaki kendini gerçekleştirme yolculuğuna eşlik ederler. Bunlardan bir tanesi Sinclair 18 yaşındayken, kilisede org çalan müzisyen Pistorius ile olan dostluğudur. Pistorius'un Sinclair'ın yolculuğundaki etkisine dair Sinclair şunları söyler:

“Dostumun, önüme yepyeni bir şey, tümüyle şaşırtıcı bir şey çıkardığı seyrek oluyordu. Ama en sıradanları da dahil, Pistorius'un bütün sözleri hafif, ama sürekli çekiç vuruşları gibi ruhumdaki aynı noktayı dövüp duruyor, zarları üzerimden sıyrıp atmama, içinde bulunduğum yumurtanın kabuklarını kırıp çıkarmama yardım ediyordu.” (Hesse, 2019, s. 131).

Sinclair, “ondan öğrendiğim en önemli şey, kendime giden yolda nasıl bir adım daha ilerleyecek oluşumdu. (...) Kendisi de yetişkin bir kaçık sayılabilecek Pistorius, moralimi bozmamayı ve özsaygımı yitirmemeyi öğretti bana. Sözlerimde, düşlerimde, hayallerimde ve düşüncelerimde her zaman değerli şeyler bulup bunları hep ciddiye alarak ve üzerlerinde hep ciddi ciddi konuşarak örnek oldu.” der (Hesse, 2019, s. 132). Pistorius, hem aydınlık hem de karanlığın bir aradalığını anlatır Sinclair'e. Yani Sinclair'ın çocuklukta aydınlık ve karanlık dünya olarak ayırdığı gibi bir dünya yerine, ikisinin de bir arada var oluşunu anlatır. Bu süreçte önemli olan insanın aile, okul/eğitim gibi toplumsal kurumlarda öğrenilen tüm değerleri yeniden kendi aklıyla sorgulayarak bireyleşebilmesi, özgürce düşünebilmesidir. Bu aşamada Sinclair'ın iki ayrı dünyası birleşmektedir, bu anlayış içerisinde dünya üzerinde iyi ve kötü bir aradadır.

Sinclair'ın kendini keşfetme yolculuğunda karşılaştığı genelleştirilmiş ötekiler, önemli kişiler, toplumsal kurumlar içerisindeki birtakım kalıpları sorgulayan ve değerleri kendi yorumlayan, “kendi aklını kullanma cesareti” gösteren kişilerdir. Amaçları eleştirmek, değersizleştirmek değil, kendi akıllarıyla düşünme cesareti göstermektir. Anlaşılmaktadır ki, mesele değerlerin yok sayılması ya da ortadan kaldırılması değildir. Mesele değerlerin anlaşılacak üzere yeniden değerlendirilmesi ve değerlerin üzerine düşünmektir. Eserin tamamında sorgulanan iyilik-kötülük kavramları ve Habil-Kabil atıfları bu perspektifle sürekli olarak değerlendirilmektedir. Pistorius dünyada iyilik ve kötülüğün bir aradalığına vurgu yaparak din, sevgi, arzular, düşleri konusunda Sinclair'e önemli mesajlar vermektedir. Ona göre bir şey iyiyi de kötüyü de kendi içinde birlikte barındırmaktadır. Bu düşünce Sinclair'i özgürleştirmektedir, zira öncesinde zaman zaman Sinclair ailesinin aydınlık dünyasından uzaklaştığını hissedip kendisini suçlu hissetmekte ve yargılamaktadır. Bu anlamda Sinclair kendisini inşa etme, bireyleşme yolunda şunları ifade etmektedir:

“Herkes gün gelip kendisini babasından, öğretmenlerinden ayıracak adımı atmak, yalnızlığın tokadını bir bakıma yemek zorundadır; ne var ki, insanların çoğu buna pek katlanamaz, kısa süre sonra yine siner,

kendilerine sığınacak bir yer ararlar. Ben, anne ve babamla onların dünyasından, çocukluğumun bu aydınlık dünyasından çetin bir savaş sonucu değil, yavaş yavaş ve neredeyse farkına varmaksızın ayrılp uzaklaşmış, onlar için yabancı biri durumuna gelmişim. Bu da beni üzmüştü, evimize dönüp geldikçe genellikle acı saatler yaşamıştım ama bunun ben, derinden sarstığını da söyleyemem, katlanılacak gibiydi.” (Hesse, 2019, s. 150).

İşte yukarıdaki bu kısım Sinclair’in artık kendisini gerçekleştirdiğinin, kendi içindeki o dünyayı inşa ettiğinin ifadesidir. Sinclair, tıpkı Hesse’in kendi yaşamında olduğu gibi artık gelenekselle kuşaltılmıyordur, geleneksel inanç ve düşünceden kendisini kurtarmış, kendi yaşamını yaşamaya hazırdır (Mileck, 1978, s. 93). Şu ifadede Sinclair’in aydınlık dünya ile karanlık dünyasının buluşması, onun kendisini gerçekleştirmesine şahit olunmaktadır: “İlk kez dış dünya, iç dünyamla tam bir çakışma gösteriyordu; dolayısıyla ruhun bayram edeceği gündü bu, dolayısıyla hayat yaşamaya değerdi.” (Hesse, 2019, s. 168). Görüldüğü gibi artık Sinclair çocukluktan beri içinde taşıdığı birtakım değerleri sorgulamış, birinci dünyadan uzaklaşarak ikinci dünyayı tanımış ve bu yolda kendisini gerçekleştirmiştir. Fakat bir de Sinclair’in kendi bireyleşme serüveninin ve toplumsal etkileşimlerinin ötesinde, çabalarının sınırlarını aşan bir toplumsal dünya vardır. Kader ve karakter ilişkisi burada ortaya çıkmaktadır.

Bu eserdeki karakterlerin kişisel yazgısı toplumsal olaylardan, savaştan etkilenmekle birlikte, Sinclair’in bireyleşme serüvenindeki davranışlarının sorumluluğunu taşıması buna engel değildir: “Bizim görev diye benimseyip yazgı diye baktığımız tek şey vardı: insanın tamamen kendi kendisi olması, doğanın kendi içindeki etkin özüne uygun davranması ve onun isteminden dışarı çıkmaması, belirsiz gelecek topluca ya da tek tek önüne ne çıkarırsa öpüp başına koyması.” (Hesse, 2019, s. 177). Savaşın başlaması Sinclair, Demian ve Demian’ın annesi Eva’nın hayatını değiştirir, fakat kendini gerçekleştirme mücadelesi bu kaderden dışsal olarak etkilenmektedir. Birey her koşulda bireyleşme sürecini gerçekleştirmekle mükelleftir. Toplumsal gerçeklik tüm insanları kapsadığı anda bile yaşanan ortak kader/yazgı ile bireyleşme serüvenleri arasında bireysel sorumluluk bakımından bir ayrım vardır. Bununla birlikte kitapta olduğu gibi savaş gibi toplumsal gerçekler tüm bireylerin hayatının yazgısını etkilemektedir. Sinclair’in ifade ettiği gibi: “İşin tuhaf yanı, “yazgı” dediğimiz böylesine yalnızlık isteyen bir şeyi şimdi pek çok kişiyle, tüm dünyayla birlikte yaşayacak oluşumdu. Âlâ, yaşayacaktım ben de!” (Hesse, 2019, s. 194).

Sonuç

Hermann Hesse’in eserleri kendi yaşamından önemli psikolojik ve otobiyografik unsurlar içermektedir. *Demian* eseri onun çocukluk ve gençliğinin kendini bulma arayışına eşlik eden sorular eşliğinde ilerler. Bu sebeple Hesse’in eserlerine yalnızca kurgusal edebi eserler olarak yaklaşılamaz. Onun eserlerinin psikolojik ve sosyolojik incelemelere konu olabilecek bir potansiyeli bulunmaktadır. *Demian* eseri, sosyalizasyon sürecini, aile sosyalizasyonundan/birincil sosyalizasyondan ikincil sosyalizasyona geçiş sürecindeki mevcut değerleri sorgulamayı, kendini arayışı, bireyleşmeyi sosyolojik olarak analiz etmeyi mümkün kılmaktadır.

İnsan sosyal bir varlık olarak sosyal etkileşimler içerisinde varlık kazanmaktadır, bu bağlamda *Demian* eserindeki Sinclair’in kendini keşif yolculuğu ikincil sosyalizasyon sürecinde karşılaştığı iyilik ve kötülük kavramlarının sorgulandığı örneklerle şekillenmiştir. Hesse bu eserinde okuyucuyu Sinclair’in iyilik temasıyla eşleştirdiği birincil sosyalizasyon aktörleri olarak anne ve babasından özgürleşmesi ile ikincil sosyalizasyon sürecindeki akranları ve dostluklarıyla iyilik ve kötülük düşüncelerini sürekli sorguladığı ve kendisini bulduğu bir serüvene ortak yapmaktadır. Bu geçiş sürecinde Sinclair’in dünyası yeniden yapılanmakta, bireyleşme süreci gerçekleşmektedir. Artık o anne-babasının evinde, okul öncesi dönemdeki dünyada değildir, ikincil sosyalizasyonda sosyal etkileşime girdiği insanlardan, genelleştirilmiş ötekilerden de etkilenecek yeni bir dünyaya ve karaktere kavuşur. Okul ve ailedeki birtakım değerleri, kabulleri kendi aklıyla sorgulamayı ve bu şekilde bireyleşmeyi öğrenir. Demian Sinclair’in dostu ve yol göstericisidir ve onun kendini keşfinin en önemli aktörüdür. Sinclair tam kendisini gerçekleştirdiğini, tamamladığını, korkularından arındığını, sevgi ve inanç konusundaki sorgulamalarını neticelendirdiğini hissettiği noktada, toplumsal koşullar Sinclair’i bambaşka bir tecrübeye sürüklemektedir. Sinclair, Demian ve Demian’ın annesi Eva aynı ortak idealde birleşmişlerdir, fakat bir de bireyin seçimlerinin üstünde bir kader vardır. Bu anlamdaki kader toplumsal belirlenimciliktir, bireyin etki edemeyeceği gerçekleri de içerir. *Demian* kitabında da savaşın patlak vermesi ve bu üç karakterin hayatlarının gidişatının etkilenmektedir. Onlar hayat ve kendini gerçekleştirme yolunda birçok zorluğu atlattırmışlardır, fakat bu eserdeki en önemli husus şudur: Bireyin kendisini arayış ve varoluş çabasına hiçbir şey engel değildir. Toplumsal olgular ve olaylar (*Demian*’da olduğu şekliyle savaş) bireylerin yaşamını etkiliyor

olsa da, asıl mücadele ve bireyin kendi kaderini inşa edecek olan bireyleşme/kendini gerçekleştirme yolundaki çabadır. Hesse'in tüm eserlerinde bu düşünce vurgulanmaktadır. Hesse için, bireyleşme sürecindeki çabanın kendisi bir kahramanlık sürecidir. Hesse şöyle der: "Kendi yolundan giden herkes kahramandır. Gerçekten elinden geleni yapan ve yaşayan herkes bir kahramandır – zaman içerisinde aptalca ya da çağının gerisinde kalmış bir şey yapsa bile, kendilerini adamak yerine sadece güzel ideallerinden konuşup duran öteki binlerce kişiden çok daha fazladır." (Hesse, 2022a, s. 56). Dolayısıyla Hesse için bireyleşme ve kendini gerçekleştirme çabasının kendisi bir kahramanlıktır. Ancak bu anlamda birey kendi yazgısını kendi belirler.

Sonuç olarak Zeller'in da belirttiği gibi "*Demian*, kendi kendini yorumlamaya yönelik" (Zeller, 2018, s. 79) bir eserdir. Bu yapıta göre bireyleşme yolunda "Yapılması gereken, kesin bir dürüstlikle kendi varlığının bilincine erişmek, kendi yolunu ele geçirip bunu kendi yazgısı olarak benimsemektir. Herkesin suçu başkalarında değil, kendi kendisinde araması gerekir. İnsan özgürdür, davranışlarının sorumluluğunu kendisi taşır." (Zeller, 2018, s. 79). Genç birey yaşadığı dünyanın, toplumun, ailesinin kendi kaderine yazdığı birtakım gerçekleri değiştiremese de, kendisini arama/bulma ve bireyleşme sürecinin, gelişimi ve davranışlarının sorumluluğunu üstlenmek, kendi yaşamının kahramanı olmakla mükelleftir. Buradaki kahraman kavramı Hesse'in büyük eseri *Boncuk Oyunu*'nda açıkladığı üzere şudur: "Bizim kahraman diye niteleyip kendisine özel ilgi göstereceğimiz kişi, ancak doğası ve eğitimi sayesinde şahsını hiyerarşik işlevi içinde adeta tümüyle eritebilen, ama yine de hayranlık uyandıran o büyük ve zinde itici gücü, bireyselliğin kokusunu ve değerini oluşturan bu nesneyi yitirmeyen insandır." (Hesse, 2012, s. 12-13). Yaşamın anlamlı kılınabilmesi için, toplumsal çalkantıların olduğu dönemlerde dahi birey kendi kendisinin kahramanı olmalıdır. Bu anlamda Hesse'in yapıtları bilhassa gençliğe ve genel olarak ise insanlığa yönelik umut dolu bir çağrı niteliği taşır.

Kaynakça

- Bauman, Zygmunt (2011). *Yaşama Sanatı* (Çev. Akın Sarı). İstanbul: Versus Kitap.
- Bauman, Zygmunt ve Raud, Rein (2018). *Benlik Pratikleri* (Çev. Mehmet Ekinci). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Hesse, Hermann (2012). *Boncuk Oyunu* (Çev. Kamuran Şipal). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Hesse, Hermann (2019). *Demian: Emil Sinclair'in Gençliğinin Öyküsü* (Çev. Kamuran Şipal). İstanbul: Can Yayınları.
- Hesse Hermann (2022a). *Kendini Keşfet: Bireyleşmenin Albenisi Üzerine* (Çev. Barış Tut). İstanbul: Profil Kitap.
- Hesse, Hermann (2022b). *Ağaçlar* (Çev. Zehra Aksu Yılmaz). İstanbul: Kolektif Kitap.
- Hesse, Hermann (2020). *Doğu Yolculuğu* (Çev. Zehra Aksu Yılmaz). İstanbul: Can Yayınları.
- Hewitt, John P. ve Shulman, David (2019). *Benlik ve Toplum: Sembolik Etkileşimci Sosyal Psikoloji* (Çev. Büşra Aktaş vd.). İstanbul: Bilge Kültür Sanat.
- Mileck, Joseph (1978). *Hermann Hesse: Life and Art*. London: University of California Press.
- Ritzer, George ve Stepnisky, Jeffrey (2014). *Sosyoloji Kuramları* (Çev. Himmet Hülür). Ankara: Deki Yayınları.
- Schütz, Alfred (2018). *Fenomenoloji ve Toplumsal İlişkiler* (Çev. Adnan Akan, Seyda Kesikoğlu). Ankara: Heretik Yayınları.
- Zeller, Bernhard (2018). *Hermann Hesse* (Çev. Kamuran Şipal). İstanbul: Yapı Kredi 11. Yayınları.
- Ziolkowski, Theodore (1965). *The Novels Of Hermann Hesse: A Study In Theme And Structure*. Princeton: Princeton University Press.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

TÜRKOLOJİ VE GENÇLERİN TÜRKOLOJİDEKİ ROLÜ TURKOLOGY AND THE ROLE OF YOUTH IN TURKOLOGY

Zülfiye AĞAYEVA

*Bakü Devlet Universitesi Filoloji fakültesi, Türkoloji bölümü son sınıf doktora öğrencisi; Azerbaycan Tıp Universitesi, Öğretim görevlisi; 9RWM+64M, Samed Vurğun sokağı No:165, Bakü/Azerbaycan.
ORCID No: 0000-0002-7008-9958*

ÖZET

Aslında bu konu üzerine kitap bile yazılabilir. Türkoloji veya Türklükbilimi hakkında birçok tanım yapılabilir. Ancak hepsinde aynı konulara değinilir ve genel olarak şu şekilde özetlenebilir: “Türkoloji – Türklerin dili, antropolojisi, edebiyatı ve tarihi başta olmak üzere genel bir somut ve somut olmayan kültürel miraslarını sistematik bir şekilde derleyen, araştıran ve inceleyen bilim dalıdır”. Türkolojinin ana konusunu geçmişte yaşamış ve günümüzde yaşayan Türk toplumları ile onların ilişkili olduğu diğer toplumlar oluşturur. Türkolojiye ilk yönelimin şarkiyatçılık çatısı altında başlamış olduğu, ilk Türkoloji Kürsüsünün 1795’te Paris’te "Ecole des Langues Orientales Vivantes"da kurulduğu ve bunu Şarkiyat ve Türkoloji ile ilgili enstitülerin takip ettiği güncel araştırmaların çoğunda yer almaktadır. Hatta bu araştırmalarda Türkolojinin ortaya çıkmasından, onun nasıl büyük bir bilimdalına dönüşmesinden, önemli türkologlardan, onların hayatlarından ve çalışmalarından çokça bahsedilir. Evet, önceki dönemlerde Türkoloji ilerleyen bilim dallarındandı, ama son dönemlerde, bilhassa Dünyanın seyrinin teknolojiye ve uzaya yöneldiği, pandeminin kol gezdiği bu zamanlarda, maalesef ki, Türkoloji de epeyi güç kaybetti. Eskiden, Amerikada, Avrupada ve Rusyada, aynı zamanda doğuda Türkolojiye önem veriliyorduydu da son dönemlerde bu bilimdalı adlarını andığımız ülkelerin yanı sıra Mısırdaki, Türkiyede, Azerbaycanda ve diğer Türki devletlerde yaşayan genç Türkologlar tarafından devam ettirilmektedir. Geçmişte, Almanya, Polonya, Macaristan, Rusya gibi ülkelerde olan Türkoloji ocakları maalesef ki, şimdiki dönemde güçlerini kaybetmişlerdir. Şimdi Türkoloji alanı Türkiye ve ardından da Türki devletlerde daha çok ele alınmaya başlamıştır. Toplantıların birinde Türk Akademisi başkanı değerli hocamız prof. Darhan Kızıralı, “Şimdilerde çok az genç türkolog olmaya çalışıyor” diyerek bu konuya değinmiş, Yunus Emre Enstitüsü Türkçe eğitim müdürü sevgili hocamız prof. Yavuz Kartallıoğlu da aynı düşüncede olduğunu ve “Türkolojinin artık bir gönül işi olduğunu” dile getirmişti. Biz de bu çalışmamızda, günümüzde Türkolojinin rolü ve gençlerin ona olan ilgisinden, bu konuya ilişkin çeşitli faaliyetlerden bahsedeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Türkoloji, Türklükbilimi, Türkiye, Azerbaycan, gençlik.

ABSTRACT

In fact, a book could be written on this subject. Many definitions can be made about Turkology or Turkology. However, the same subjects are mentioned in all of them and can be summarized as follows: "Turkology - is a science that systematically compiles, researches and examines a general tangible and intangible cultural heritage, especially the language, anthropology, literature and history of the Turks". The main subject of Turkology consists of Turkish societies that lived in the past and living today and other societies with which they are related. It is included in most of the current researches that the first orientation to Turkology started under the umbrella of orientalism, the first Chair of Turkology was established in Paris in 1795 in "Ecole des Langues Orientales Vivantes" and this was followed by the institutes related to Orientalism and Turkology. In fact, in these studies, the emergence of Turkology, how it turned into a great science, important turcologists,

their lives and works are mentioned a lot. Yes, Turcology was one of the advancing sciences in the previous periods, but unfortunately, Turcology has lost a lot of power recently, especially in these times when the world's course is oriented towards technology and space, and the pandemic is rampant. In the past, Turkology was given importance in America, Europe and Russia, as well as in the east, but recently this discipline is continued by young Turcologists living in Egypt, Turkey, Azerbaijan and other Turkic states, as well as the countries whose names we have mentioned. In the past, Turkology societies in countries such as Germany, Poland, Hungary, and Russia have unfortunately lost their power in the current period. Now, the field of Turcology has started to be handled more in Turkey and then in Turkic states. In one of the meetings, the head of the Turkish Academy, our valuable teacher prof. Darhan Kızırali touched upon this issue by saying, "Now, very few young people are trying to become turcologists". Yavuz Kartallıoğlu also stated that he was of the same opinion and that "Turkology is now a work of the heart". In this study, we will talk about the role of Turcology today, the interest of young people in it, and various activities related to this subject.

Keywords: Turkology, Turkology, Turkey, Azerbaijan, youth.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

EDEBİYAT ÖĞRETİMİNDE ÖĞRETMENİN ROLÜ VE TÜRKİYE, AZERBAIJAN EDEBİ ÖRNEKLERİNİN GENÇLİK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

THE ROLE OF TEACHER IN THE TEACHING OF LITERATURE AND THE INFLUENCE OF TURKEY
AND AZERBAIJANI LITERARY EXAMPLES ON YOUTH

ƏDƏBİYYAT FƏNNİNİN TƏDRİSİNDƏ MÜƏLLİMİN ROLU VƏ TÜRKİYƏ, AZƏRBAYCAN ƏDƏBİ
NÜMUNƏLƏRİNİN GƏNCLİYƏ TƏSİRİ

Günel Şerifova

Azərbaycan Devlet Ressamlık Akademisi, Öğretim görevlisi, Bakü , Azərbaycan
ORCID: 0000-0003-3158-1234

ÖZET

Her millet yaşadığı her bir dönemin psikolojisini, ahlakını ve dünya görüşünü o dönemde oluşturduğu edebiyata yansıtmıştır. Edebiyat kurgu, mecazi olarak hayatı yansıtan ifade sanatıdır. Bu konuşma sanatı, Türk'ün ilk dünya görüşü, hayatın ve hakikatin mânâları ile de bağlantılı olduğu gibi, onun bütün köklerini, hayatını, ev hayatını ve gelişimini de kendinde yansıtır. Dünyadaki diğer halklardan farklı olarak Türkler kendi tarihlerini hafızalarında taşıdıkları sanatsal düşünceye - küçük paremik birimlerden efsanelere, mitlere ve destanlara aktarmışlardır. "Türkler, Talihi kahramanlık ve şövalyelik gelenekleriyle bağlantılı olara Türkler dünya destanlarının eski ve ebedi olay örgülerinin, motiflerinin, imgelerinin ve kahramanlık şarkılarının en profesyonel yaşatıcılarından ve yaratıcılarından, yeniden işleyerek tarihin belleğinde koruyanlardan biridir. Bu, Türklerin dünyada gördüğü erken şövalye hayatı, sanatsal düşünce ve güçlü kelime yaratma imkânlarından kaynaklanmaktadır. " (Azad Nebiyev Azerbaycan Halk Edebiyatı, Bölüm I, Bakü 2002, s. 22).

Edebiyatta ana betimleme nesnesi, asıl öznesi insandır. Bugün, bilişim çağında, bilgi bolluğu koşullarında, , son derece ileri teknolojilerin olduğu bir dönemde yaşıyoruz. Bazen biz, zamanımızda atalarımızın binlerce yıllık deneyimine dayanan tavsiyelere, bunlara dayalı edebiyat örneklerine, atasözleri ve benzetmelere gerek olmadığını düşünüyoruz. Ama durum böyle değil. Artık gençlerin onlara daha fazlasına ihtiyacı var. Edebiyat örnekleri, çağımızın özelliği olan ruhsal ve psikolojik yalnızlık içinde yaşayan insanlar için iyi bir rehber olabilir. " Çünkü onlar bizi iyiyi kötünden, dostu düşmandan, hayrı şerden, faydayı zarardan, cesuru korkaktan, sadakati, vefayı ihanetten vb. ayırmayı öğretiyor, bizi faaliyetlerimizde doğru yolu bulmaya, zararlı her şeyden korunmaya, çok çalışmayı sevmeye, bilge biri olmaya, iyi hayat yaşamaya sevk ediyor." (Teymur Ahmedov, Allahşükür Gurbanov, Azerbaycan halk edebiyatı) Atasözleri Bakü, 2007, s. 3) Araştırmada, Türkiye ve Azerbaycan edebiyatını temel alarak, edebi eserlerin gençlerin eğitime, bakış açısına, psikolojisine olumlu etkisi olan, iç dünyalarını zenginleştiren - Vatan sevgisi, çalışma sevgisi, halklar dostluğu ve bunlar gibi başka konulardan bahs edilecek, aynı zamanda öğretmenin edebiyat öğretiminde anahtar bir rol oynadığı da tartışılacak ve kanıtlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, Edebiyat, Öğretmen, Edebi eserler, Psikoloji

ABSTRACT

Each nation reflected the psychology, morals and worldview of each period in the literature it created at that time.

Fiction is the art of expression that figuratively reflects life.

This art of speech, as well as the first worldview of the Turk, is related to the meanings of life and truth, as well as reflects all his origins, life, domestic life and development. Unlike other peoples of the world, the Turks have transferred their history to the artistic thought they have in their memory - from small paremic units to legends, myths and epics.

"The Turks are one of the most professional creators and creators of the ancient and eternal plots of world epics, motifs, images and heroic songs, reworked and preserved in the memory of history in connection with the traditions of heroism and chivalry.

This is due to the early knightly life, artistic thinking and powerful word-creation opportunities that the Turks saw in the world. "(Azad Nəbiyev Azerbaijan Folk Literature, Part I, Baku 2002, p. 22)

The main object of description in literature, the main subject is a man. Literature shows a person the right way in life and improves and enriches him spiritually. Today we live in the computer-internet age, in the conditions of abundance of information, in the period of scientific progress, and extremely advanced technologies. Sometimes it seems to us that in our time there is no need for advice, recommendations based on the experience of our ancestors for thousands of years, examples of literature based on them, proverbs and parables. But this is not the case. Young people need more now. Examples of literature can be a good guide for people living in a state of spiritual and psychological loneliness, which is characteristic of our time. "Because they protect us from the good and the bad, from the friend and the enemy, from the good and the bad, from the good and the bad, from the brave and the coward, from the betrayal of loyalty and so on. It teaches us to differentiate and to take the right path in our activities, to be protected from everything harmful, to love hard work, to be wise, and to live a good life. "(Teymur Ahmadov, Allahshukur Gurbanov, Azerbaijani folk literature. Proverbs. Baku, 2007, p. 3)

Based on Turkey and Azerbaijani literature, the research focuses on topics that have a positive impact on the education, outlook, psychology of young people, enriching their inner world - love for the motherland, the spirit of patriotism, love for work, a friendship of peoples, etc. It will be discussed and substantiated that the teacher plays a key role in the teaching of literature.

Keywords: Youth, Literature, Teacher, Literary works, Psychology

XÜLASƏ

Hər bir xalq yaşadığı hər bir dövrün psixologiyasını, əxlaq və dünyagörüşünü həmin dövrdə yaratdığı ədəbiyyat nümunələrində əks etdirmişdir.

Bədii ədəbiyyat həyatı obrazlı şəkildə əks etdirən söz sənətidir.

Ədəbiyyat insanda müxtəlif hisslər oyadır, onu düşündürür, duyğulandırır, həyəcanlandırır. Bu söz sənəti türkün ilk dünyagörüşü, həyat və həqiqət anlayışları ilə bağlı olduğu kimi, onun bütün törənişi, yaşayışı, məişət həyatı və inkişafını özündə əks etdirmişdir. Dünyanın başqa xalqlarından fərqli olaraq türklər öz tarixlərini yaddaşında yaşatdığı bədii düşüncəyə-küçük pərmik vahidlərdən tutmuş əfsanə, rəvayət və eposlara köçürmüşdür. "Taleyi qəhrəmanlıq və cəngavərlik ənənələri ilə bağlı türklər dünya eposunun əzəli və əbədi süjetlərinin, motiv, obraz və qəhrəmanlıq nəğmələrinin ən pəşəkar yaşadıcılarından, yaradıcılarından, yenidən işləyib tarixin yaddaşında qoruyub saxlayanlardandır. Bu isə türkün dünyaya göz açdığı erkən cəngavərlik həyatı, bədii düşüncəsi və qüdrətli söz yaradıcılığı imkanları ilə bağlıdır." (Azad Nəbiyev Azərbaycan xalq ədəbiyyatı, I hissə, Bakı 2002, səh.22)

Ədəbiyyatın əsas təsvir obyekti, baş mövzusu insandır. Ədəbiyyat insana həyatda düzgün yol göstərir, onu mənəvi cəhətdən kamilləşdirir və zənginləşdirir. Hal-hazırda kompüter-internet əsrində, informasiya bolluğu şəraitində, elmi-tərəqqinin, mürəkkəb texnologiyaların son dərəcədə inkişaf etdiyi bir dövrdə yaşayırıq. Bəzən bizə elə gəlir ki, yaşadığımız dövrdə dədə-babalarımızın min illərlə təcübələri əsasında yaranan məsləhətlərə, tövsiyələrə, bunların əsasında yaranan ədəbiyyat nümunələrinə, atalar sözləri və məsəllərə bir o qədər də ehtiyac yoxdur. Lakin əslində belə deyildir. Gənclərin indi daha çox ehtiyacı vardır. Zəmanəmiz üçün xarakterik olan mənəvi-psixoloji tənhalıq əhval-ruhiyyəsi şəraitində yaşayan insanlara ədəbiyyat nümunələri daha yaxşı məsləhətçi, yol göstərən ola bilər. "Çünki onlar bizə yaxşını yamandan, dostu düşməndən, xeyri şərddən, faydanı zərərdən, mərdi namərddən, sədaqəti xəyanətdən və s. ayırmağı öyrədir və bizi fəaliyyətimizdə

düzgün yol tutmağa, zərərli ziyanlı olan hər şeydən qorunmağa, zəhməti sevməyə, müdrik olmağa, həyatı düzgün yaşamağa sövq edir.”(Teymur Əhmədov, Allahşükür Qurbanov, Azərbaycan xalq ədəbiyyatı. Atalar sözü. Bakı, 2007, səh 3)

Araşdırmada Türkiyə və Azərbaycan ədəbiyyat nümunələri əsasında gənclərin tərbiyəsinə, dünyagörüşünə, psixologiyasına müsbət təsir edən, onların daxili dünyasını zənginləşdirən mövzulardan-Vətənə sevgi, vətənpərvərlik ruhu, əməyə, əmək adamlarına məhəbbət, xalqlar dostluğu və s. bəhs olunacaq, ədəbiyyatın tədrisində müəllimin vacib rol oynadığı əsaslandırılacaqdır.

Açar Sözlər: Gənclik, Ədəbiyyat, Müəllim, Ədəbi əsərlər, Psixologiya

GİRİŞ

Bədii ədəbiyyat həyatı obrazlı şəkildə əks etdirən söz sənətidir.

- Ədəbiyyat insanları psixoloji və mənəvi cəhətdən müalicə edə biləcək güclü bir silahdır.
- Ədəbiyyat bizə özünü inkişaf etdirmə yollarını göstərir.
- Ədəbiyyat zamanın sərhədlərini silir. Bizi bu və ya digər dövrün ruhu, bu və ya digər sosial mühitin həyatı ilə tanış edir.
- Ədəbiyyat zehni və hissləri inkişaf etdirir.
- Ədəbiyyat cəmiyyət üçün həm ən yaxşı dost, həm də ən qəddar tənqidçi ola bilər.
- Əsrlər boyu xalq təcrübəsi ilə toplanmış mənəvi mədəniyyətin qorunub saxlanmasına və artırılmasına yalnız ədəbiyyat kömək edə bilər.

Şagirdlər əsərlərin köməyi ilə təbiət və cəmiyyət hadisələrini, insani keyfiyyətləri öyrənir. Hazırda qarşıya qoyulan başlıca vəzifə bundan ibarətdir ki, gənclərimiz həyatın mürəkkəb məsələlərindən müstəqil, düzgün nəticə çıxarsınlar, mənəvi cəhətdən daha zəngin olsunlar. Valideynin, müəllimin, eləcə bütün ictimaiyyətin əsas fikri budur ki, gənclik geniş siyasi biliyə, yüksək mədəniyyətə, gözəl və zəngin estetik zövqə yiyələnsin. Bu işdə ədəbiyyat və incəsənət əsərlərinin imkanlarından səmərəli istifadə olunmalıdır.

Hər bir müəllim buna nail olmalıdır ki, bədii mətnlər üzərində aparılan çalışmalar, əsərin məzmununu əsasında şagirdlərin sinifdə və sinifdən xaric müstəqil işləri insana, onun fəaliyyətinə, xidmətlərinə, mənəvi aləminin açılmasına kömək göstərsin. Gənclər bədii ədəbiyyatın köməyi ilə həyatda və cəmiyyətdə gedən mürəkkəb proseslərdən baş çıxarsın, onlara doğru və müstəqil qiymət verməyi bacarsınlar. Müasir mürəkkəb şərait bunu əsas götürür ki, gənclərin elmi dünyagörüşünün formalaşmasında ictimai elmlər, o cümlədən ədəbiyyat çox iş görə bilər və görməlidir.

Ədəbiyyat cəmiyyət hadisələrini dərk etməkdə, obyektiv aləmin sirlərini öyrənməkdə gənclərə yaxından kömək edir, onların həyat haqqındakı bilik və təsəvvürlərini genişləndirir, tamamlayır, qəhrəmanları nümunə olacaq adamlar səviyyəsində gənc oxucunun qəlbində silinməz izlər buraxır.

Ədəbiyyat dərsləri vasitəsilə şagirdlərdə elmi dünyagörüşün formalaşması və inkişafı, hər şeydən əvvəl, məktəbdə tədris olunan yazıçıların dünyagörüşünü düzgün başa düşmək və bunu qiymətləndirməyi bacarmaqla çox bağlıdır.

Türkiyə və Azərbaycan ədəbi nümunələrinin gəncliyə təsiri

Gənclər nəcib ideyalara dərinləndirilməklə özlərində xalqa xidmət üçün layiq əxlaqi sifətlər tərbiyə etdikləri kimi, çalışdıqları idarə və müəssisələrin, kollektivin özünə də tərbiyə olunurlar. Kollektivin içərisində və kollektiv vasitəsi ilə gənclərin əməyə, əmək adamlarına məhəbbət tərbiyə etmək sahəsində zəngin və nəcib təcrübə qazanmışdır. Bu deyilənlərdən aydın olur ki, müəllim əməyinin əsil mənasını qiymətləndirməyi bacarmalı, bu barədə yeri gəldikcə şagirdlərin yaş və bilik səviyyəsinə müvafiq məlumat verməlidir. Hər bir şagirdə möhkəm mənimsətmək lazımdır ki, cəmiyyətdə əmək iqtisadi ehtiyacları, sadəcə olaraq, ödəyən bir vasitə deyildir. O, eyni zamanda, qüdrətli tərbiyə vasitəsi, adamlarımızda, xüsusilə gənclərdə yüksək şüurluluq, zəngin mənəviyyətin formalaşmasına təsir edən qüdrətli amillərdəndir.

Başqa fənn müəllimləri kimi, dil-ədəbiyyat müəllimi də şagirdlərin ideya-siyasi tərbiyəsinin çox mühüm sahəsi olan bu məsələnin siyasi və iqtisadi əhəmiyyətini yaxşı başa düşməli, bədii ədəbiyyatın özünəməxsus xüsusiyyətləri əsasında görkəmli sənətkarların əməyin poeziyasını öz əsərlərində necə ümumiləşdirib bədii yüksəkliyə qaldırdıqları barədə proqramın imkanları, şagirdlərin yaş və bilik səviyyələrinə müvafiq məlumat verməlidir.

Təcrübə göstərir ki, bədii əsərləri keçərkən şagirdlərə əmək mövzusunda verilən məlumatı gündəlik həyatdan gətirilən misallarla əlaqələndirmək yaxşı təsir edir və faydalı olur. Qabaqcıl müəllimlər haqlı olaraq, şagirdlərə tanış olan, əmək adamlarının həyatı ilə, qazandığı əmək uğurlarından gətirilən faktlarla ədəbiyyat dərsləri arasında həmişə sıx əlaqə yaratmağa çalışır, bu sahədə yaxşı müvəffəqiyyətlər qazanırlar.

Ədəbiyyat tədrisi vasitəsi ilə şagirdlərə əmək tərbiyəsi aşılamaq öz məzmunu və xüsusiyyətlərinə görə başqa fənlərdən fərqlənir. Ədəbiyyat dərslərində şagird bilməlidir ki, bədii söz ustaları əməyi insanın yaşayışı üçün başlıca amil kimi təsvir etməklə kifayətlənməyib, onun insan qəlbinə sevinc və fərəh gətirdiyini, onlarda estetik zövq oyatdığını da realist bədii boyalarda ümumiləşdirirlər. Bədii əsərlərin geniş və hərtərəfli təhlili yolu ilə şagirdlər başa düşməlidirlər ki, namuslu əmək adamı ucaldır. Adam əməkdən uzaqlaşdıqca, tufeyli həyat sürdükdə isə mənəvi cəhətdən yoxsul olur, süstləşir. İnsan əmək prosesindən mənəvi qida alır. O, həyatın gözəl nemətlərini, öz işgüzarlığı, əməksevərliyi ilə yaradır.

Bütün bunların nəticəsidir ki, əmək bəşəri bir mövzu olmuşdur. Klassik ədəbiyyatımızda, xüsusilə N.Gəncəvi və M.F.Axundov yaradıcılığında əməyə münasibəti qısaca nəzərdən keçirək. Məlumdur ki, orta məktəbdə şagirdlər N.Gəncəvinin əməyə və əmək adamlarına münasibətini “Sirlər xəzinəsi”, “Xosrov və Şirin” poemalarının tədrisi zamanı öyrənirlər. Nizami karpickəsən kişi, Fərhad surətləri vasitəsi ilə əmək adamlarına öz hüsn-rəğbətini bildirmişdir. O, əmək adamını yüksək mənəviyyatlı, ən ali məxluq kimi təbliğ edir, tufeyli həyat sürənləri, xüsusilə əməyə xor baxan gəncləri qoca kərpickəsənlərdən ibrət almağa çağırırdı. Yaxud memar Fərhad surətini nümunə ala. Əmək onu həm fiziki, həm də mənəvi cəhətdən daha da möhkəm və yenilməz etmişdir. Nizami əmək adamlarını sevməyə və sevilməyə layiq qəhrəmanlar səviyyəsinə qaldırmış və ümumiləşdirmişdir. Görkəmli yazıçılar əmək mövzusunda yazarkən sadəcə olaraq əmək proseslərini təsvir edib, istehsalatda baş verən hadisələri mexaniki olaraq qələmə almırlar. Cəmiyyətdə əməyin maddi və mənəvi nemətlər yaratması, adamların yaradıcı əməyi vasitəsi ilə ölkədə görülən böyük quruculuq işləri, insan tərbiyəsində əməyə münasibətlər və s. ən yaxşı sənət əsərlərində rəngarəng bədii boyalarla ümumiləşdirilir. Müəllim əmək mövzusunda yazılmış ən yaxşı əsərlər üzərində şagirdləri işlədərkən onların bədii ustalığıla qələmə alınan keyfiyyətlərini şagirdlərə konkret nümunələrlə başa salmalıdır. (Camal Əhmədov Ədəbiyyat Tədrisi Metodikası, Bakı, 2007, səh.5-9)

Onu da qeyd etmək ki, Türkiyə ədəbiyyatında Rumi, Yunus Əmrə, Nəbinin didaktik əsərləri milli-mənəvi dəyərlərin aşılınması baxımından hər bir gəncin masaüstü kitabı olmalıdır.

Məktəblərimizin qarşısında duran mühüm vəzifələrdən biri də şagirdlərin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsidir. Müəllim müasir dövrdə vətənpərvərliyin yeni məzmun və məna kəsb etdiyini dünya hadisələri ilə bağlı vəhdətdə öyrətməli, bunu tədrisdə diqqət mərkəzində saxlamalıdır.

Ədəbiyyat dərsləri vətənpərvərlik haqqında zəngin məlumat verir. Bu cəhətdən şifahi xalq ədəbiyyatı materialları səciyyəvidir. Şagirdlərin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsində şifahi xalq ədəbiyyatı materiallarının rolu böyükdür.

Şifahi xalq ədəbiyyatı materiallarını tədris edərkən vətənpərvərlik haqqında bayatılara, atalar sözlərinə şagirdlərin diqqətini cəlb etmək və onların bu materialları əzbərləmək, möhkəm yadda saxlamaq yolu ilə öyrənmələrinə imkan yaratmaq da tərbiyəvi cəhətdən əhəmiyyətlidir.

Klassiklərimizin əsərlərini tədris edərkən bilavasitə vətənpərvərlik mövzusunda yazılmış əsərlərin təhlilinə geniş yer verilməlidir. Məsələn, X sinifdə “XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı” adlı ədəbi icmalın tədrisi zamanı müəllim bu dövrdəki ən əlamətdar ədəbi hadisələr və onların mahiyyəti, xüsusiyyətləri üzərində qısaca dayanmalı, “Molla Nəsrəddin” və “Füyuzat” jurnalının fəaliyyətinə ümumi nəzər salmalıdır. Xüsusilə dünya ədəbiyyatı nümunələrini Azərbaycanda yaymaqda, M.Hadi, M.D.Sabir kimi sənətkarların yetişməsində böyük rolu olan “Füyuzat” jurnalı və onun redaktoru Ə.Hüseynzadənin xidmətləri yeni təfəkkür tərzilə şagirdlərə başa salınmalıdır. Əlbəttə, bu mövzunun tədrisinə də C.Məmmədquluzadə, M.Ə.Sabir, A.Səhhət və başqa sənətkarlarımızın əsərləri üzərində daha geniş dayanmalı, şagirdlərin ədəbiyyatımızın bu nəcib ənənələri

ruhunda tərbiyə olunmalarına ciddi fikir verilməlidir. Bu baxımdan klassiklərin vətənpərvərlik mövzularına münasibətindən danışarkən A.Səhhətin çox təbii və səmimi yazılmış «Vətən» şeiri nümunə götürülə bilər.

Təcrübə göstərir ki, bu şeiri şagirdlər böyük həvə və maraqla öyrənir, asanlıqla əzbərləyirlər. Xüsusilə, şeirin aşağıdakı misraları ədəbiyyat dərslərində iftixar və qürur ifadə edən intonasiya ilə çox gur səslənir:

Könlümün sevgili məhbubu mənim

Vətənimdir, vətənimdir, vətənim...

Vətənim verdi mənə nanü nəmək,

Vətəni, mənə, unutmaq nə demək?!

Anadır hər kişiye öz vətəni.

Bəsləyib sinəsi üstündə onu...

Vətənin sevməyən insan olmaz;

Olsa, ol şəxsə vicdan olmaz!

Ədəbiyyat dərslərində bədii əsərlər elə tədris olunmalıdır ki, şagirdlər vətənimizin üstünlüklərini, bizim nailiyyətlərimizi görüb qiymətləndirə bilsinlər; onlar özlərində yeni əxlaqi keyfiyyətlər aşılamış olsunlar.

Azərbaycan mayası nur, qayəsi nur ki...

Hər daşından alov dilli ox ola bilər.

"Azərbaycan!" deyiləndə ayağa dur ki,

Ana yurdun ürəyinə toxuna bilər. (Məmməd Araz)

Türkiyə və Azərbaycan ədəbiyyatlarındakı mövzuya aid qarşılıqlı araşdırmanı apararkən Ziya Gökalpın bu misralarını qeyd etmək istərdik:

Vatan ne Türkiye`dir, Türklere, ne Türkistan

Vatan büyük ve müebbed bir ülkedir: Turan. (A. Kabaklı.III- 381).

Məktəblərdə aparılan təcrübə göstərir ki, şagirdlər müharibə mövzusunda yaranan əsərlərə böyük maraq göstərir, bu əsərləri sevə-sevə oxuyurlar. Bu mövzuda yazılan əsərlərin qəhrəmanları şagirdlərin vətənpərvərlik tərbiyəsi üçün zəngin material verir, əlverişli imkan yaradır.

Müəllim şagirdlərin müharibə qəhrəmanlarının bədii obrazları haqqında dərslərdə aldığı bilikləri sinifdən kənar oxuduqları əlavə ədəbiyyatla genişləndirməlidir. Bu zaman şagirdlərin yaş və bilik səviyyəsinə müvafiq məlumat verməlidirlər.

Təcrübə göstərir ki, müharibə mövzusunda yazılan əsərləri oxuyarkən şagirdlər gərgin psixoloji hallar keçirir, yüksək ehtirasa və həyəcana malik olurlar. Bu məqsədlə xalq şairi S.Vurğunun həyatını keçərkən onun "Mənə belə söyləyirlər..." şeirini misal göstərmək, cəbhədə həlak olmuş döyüşçülərin ölüm ayağında məşhur "Azərbaycan" şeirindən:

El bilir ki, sən mənimsən,

Yurdum, yuvam, məskənim sən,

Anam, doğma vətənim sən,

Ayrılarımı könül candan,

Azərbaycan, Azərbaycan?!

deyib, gözlərini əbədi yummaları kimi faktları yeri gəldikcə onlara söyləmək çox təsirli olur, dərslərin canlı və maraqlı keçməsinə təmin edir. Qabaqcıl müəllimlər müharibə illərində yazıçılarımızın ön atəş xətlərinə getmələrini, əsgər paltarını geyinib, ordu hissələrində böyük siyasi-kütləvi təbliğat işləri apardıklarını:

Bilsin ana torpaq, eşitsin vətən,

Müsəlləh əsgərəm mən də bu gündən -

deyə müharibənin ilk günündən qələmi silahla əvəz etdiklərini şagirdlərə çatdırırlar. Bunun üçün bəzi müəllimlərin müharibə illərində döyüşçülərlə şairlərimizin birlikdə çəkirdikləri şəkilləri nümayiş etdirmələri, cəbhə qəzetlərindən müvafiq yazıları tapıb dərslərdə oxumaları da çox yerinə düşür və təsirli olur. Xüsusilə özü döyüşlərdə iştirak etmiş, müharibənin dəhşətlərini gözləri ilə görmüş müəllimlərin bu mövzuda söhbətləri şagirdlərə “canlı tarix” təsiri bağışlayır.

Həmin materialların tədrisi müəllimdən ciddi səy və məsuliyyət tələb edir. Bu işdə müəllim yalnız proqramın imkanları ilə məhdudlaşmamalı, sinifdənkənar və məktəbdənxaric tədbirlər vasitəsi ilə dərslərdə verdiyi məlumatları daha da genişləndirməli və tamamlamalıdır.

Gənclərin xalqlar dostluğu tərbiyəsi işində ədəbiyyat dərsləri zəngin materiala və geniş imkanlara malikdir:

Bir millətlik, iki dövlət,

Eyni arzu, eyni niyyət

Hər ikisi Cümhuriyyət,

Azərbaycan-Türkiyə. (Bəxtiyar Vahabzadə)

Müəllimdən yüksək nəzəri hazırlıq və metodik bacarıq tələb edən bir mənbə də ədəbi əlaqələr haqqında şagirdlərə onların yaş və bilik səviyyələrinə müvafiq məlumat verməkdir. Məsələn, Türkiyənin Təhsil Nazirliyinin uşaq və gənclər üçün tərtib etdiyi «100 təməl əsər» adlı siyahıda 6-7 yaşdan 10-15 yaşa qədər uşaqların oxumalı olduqları klassik əsərlərin adı yer almışdır.

Nəticə

Yuxarıda dediklərimizdən aydın olur ki, ədəbiyyat tədrisi zamanı şagirdlərin vətənpərvərlik və beynəlmilətçilik ruhunda tərbiyəsi üçün geniş və zəngin material vardır. Başlıca vəzifə bu material və imkanlardan səmərəli istifadə etməkdən, dil-ədəbiyyat dərsləri vasitəsi ilə şagirdlərin vətənpərvərlik və beynəlmilətçilik tərbiyəsini müasir quruculuğun tələbləri səviyyəsinə qaldırmaqdan, gənc nəslin tərbiyəsi sahəsində məsul və şərəfli vəzifələri layiqincə yerinə yetirməkdən ibarətdir.

Ədəbiyyat

Azad Nəbiyev. Azərbaycan xalq ədəbiyyatı. I hissə. Bakı 2002

A.Kabaklı. Türk Edebiyatı. I cilt. İstanbul 1975

A.Kabaklı. Türk Edebiyatı. III cilt. İstanbul 1975

Camal Əhmədov. Ədəbiyyat Tədrisi Metodikası. Bakı. 2007

Değer aktarımı açısından yerli ve yabancı çocuk edebiyatı ürünleri, 38. ICANAS, Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, (10– 15 Eylül 2007) Ankara

EDGINGTON William D. (2002). —To Promote Character Education, Use Literature for Children and Adolescents, The Social Studies, May/June

KARATAY Halit (2007a). —Dil Edinimi ve Değer Öğretimi Sürecinde Masalın Önemi ve İşlevi, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, (5)

KARATAY Halit -KARAKTER EĞİTİMİNDE EDEBİ ESERLERİN KULLANIMI, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 6/1 Winter 2011, TURKEY

Teymur Əhmədov, Allahşükür Qurbanov, Azərbaycan xalq ədəbiyyatı. Atalar sözü. Bakı, 2007

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

GENÇLİK PROFİLİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: VAN ÖRNEĞİ*

A RESEARCH ON THE YOUTH PROFILE: VAN CASE

Suvat Parin

Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü, Van, Türkiye
ORCID: 0000-0001-9833-7549

Ali Rıza KILIÇ

Arş. Gör., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü, Van, Türkiye
ORCID: 0000-0002-4241-5007

Yekbun ÖZAYDIN

Doktora Öğrencisi, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü, Ankara, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-6365-0057

ÖZET

Türkiye’de gençler son dönemde hem demografik yapı içindeki ağırlıkları nedeniyle hem de özellikle Z kuşağı, eğitim, din ve siyaset gibi konular gündeme geldiğinde tartışmaların merkezine oturan bir yer tutmaktadırlar. Türkiye’de yaşayan gençlere ilişkin diğer bir özellik olarak da gençlerin sosyo-ekonomik açıdan yelpazesi geniş heterojen bir sosyal kategori oluşturduklarının altı çizilebilir. Yaş ortalaması 22 civarında olan ve nüfusunun yaklaşık 1/3’lük payını 14-29 yaş aralığındaki gençlerin oluşturduğu Van şehrinin bu yönüyle sosyolojik açıdan irdelenmeye değer bir genç nüfus barındırdığı söylenebilir. Türkiye’de illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında 81 il içinde 77. sırada olan Van’ın nasıl bir genç profiline sahip olduğu sorusu ile birlikte bakıldığında konunun önemi daha da artmaktadır. Gençlerin sosyo-ekonomik özellikleri, gündelik yaşamları, din ve demokrasi gibi değerlere yaklaşımları kendilerini tanımlama biçimleri/kimlikleri, aile ve toplumla ilişkileri gibi parametreler etrafında bir gençlik çözümlemesi bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırmanın evrenini Van kent merkezinde yaşayan 14-29 yaş aralığındaki gençler oluşturmaktadır. Evreni temsilen amaçsal örnekleme tekniğiyle belirlenmiş 1715 genç ise araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama tekniği olarak anket kullanıldı. Ankette 5’i açık uçlu olmak üzere toplamda 42 soru yer almaktadır. Anket katılımcılarla yüz yüze yapıldı. Araştırmanın bulguları, makro açıdan kentin mikro açıdan da aile sosyo-ekonomik özelliklerinin domine ettiği, kültürel sermaye açısından zayıf bir gençlik profilini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Van, gençlik, kimlik, sorunlar.

SUMMARY

Youths, especially Generation Z, because of their big ratio in the demographical structure in Turkey have a central place in the recent discussions when the issues related to education, religion, and politics come into question. The socioeconomically wide variety of the Turkish youth as a heterogeneous social category can be underlined as another characteristic of youth living in Turkey. Van province harbors a youth population, whose ages are between 14-29; the average age is about 22 and which constitutes 1/3 of the whole population of Van,

*Bu bildiri, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenen SBA-2017-5784 numaralı *Gençlik Profili Araştırması: Van Örneği* isimli çalışmadan üretilen veri ve bilgilere dayanmaktadır. Desteklerinden dolayı Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi’ne teşekkür ederiz.

that worth a sociological investigation. When the socio-economic development ranks of the provinces of Turkey are regarded, the question of how Van ranked 77th among 81 provinces, has a youth profile increases the importance of the issue. A youth analysis around the parameters such as their socio-economic characteristics, daily lives, approaches towards some values such as religion and democracy, definitions of their selves, relationships with their families and society constitutes the purpose of this study. The universe of the research is the young people between 14 and 29 ages, who live in the Van city center. To represent the universe, 1715 young people who were chosen via purposive sampling constituted the sample of the research. The survey methodology was used as the data collecting tool. 42 questions (5 of which are open-ended) were included in the questionnaire form. The survey was conducted via face-to-face interviews with the participants. Research findings invented a youth profile that was weak concerning cultural capital and was dominated by the socio-economic characteristics of the city in macro and the family in microanalysis terms.

Key Concepts: Van, youth, problems.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

ÖYKÜSEL TERAPİ TEMELLİ HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI: OLGU SUNUMU NATURAL THERAPY-BASED NURSING APPROACH: CASE REPORT

Şeyda ÖZTUNA

*Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
Hemşirelik ABD, Tokat, Türkiye
ORCID: 0000-0002-0899-1377*

Bahadır GENİŞ

*Dr. Öğr. Üye., Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları ABD, Kocaeli, Türkiye
ORCID: 0000-0001-8541-7670*

Nermin GÜRHAN

*Prof. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
Hemşirelik ABD, Tokat, Türkiye
ORCID: 0000-0002-3472-7115*

ÖZET

Oldukça yakın bir geçmişi olmasına rağmen, üçüncü dalga postmodern bir yaklaşım olarak karşımıza çıkan öyküsel terapi bireyi, bireyin davranış, düşünce ve duygularını anlamaya çalışarak, hangi kaynaklardan beslendiği konusunda farkındalık oluşturmayı amaçlar.

İnsanların çoklu hikayelerinin olduğunu varsayarak, bireylerde fizyolojik belirtilerin de eşlik ettiği ve ruhsal sorunlara neden olan travmatik hikayelerde, problemle insanı ayırır ve bu problemin etkisini azaltmak için bireyi güçlü hikayelere odaklanması yönünde destekler.

Bu çalışmada, öyküsel terapi temelli hemşirelik bakım süreci ile bireyin korkularının dışsallaştırılarak ruhsal iyilik halinin sağlanması ve yaşam kalitesinin artırılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Bakımı, Hikaye, Öyküsel Terapi, Tedavi

ABSTRACT

Although it has a very recent history, narrative therapy, which comes across as a third wave postmodern approach, aims to raise awareness about the sources that the individual feeds on by trying to understand the individual's behavior, thoughts and feelings.

Assuming that people have multiple stories, in traumatic stories accompanied by physiological symptoms and causing mental problems, it separates the person from the problem and supports the individual to focus on strong stories in order to reduce the effect of this problem.

In this study, it was aimed to externalize the fears of the individual with the narrative therapy-based nursing care process, to ensure mental well-being and to increase the quality of life.

Keywords: Nursing Care, Story, Narrative Therapy, Treatment

GİRİŞ

Psikoterapide ilk yaklaşımlar terapi sürecinde değerlendirilen bireyin geçmişinde olan travmatik yaşantılarını açığa çıkarmayı amaçlayan ve patolojisinde ruhsal belirtilerine odaklanan psikodinamik yönelimlerdir. İkinci dalga yaklaşım problem ve problem çözme becerilerine odaklanan ve dinamik terapilerden farklı olarak gizli anlamların yerine şimdi ve buraya odaklanan bilişsel ve davranışçı yönelimlerdir. Psikoterapide üçüncü dalga yaklaşım ise; bireylerin yaşamlarının şekillenmesinde kültürel sistemlerin gücünü açığa çıkaran ve bireyin kendisini tanımlaması sebebiyle kültürel yaptırımlardan sıyrıldığında açığa çıkan gücün önemini vurgulayan öyküsel terapidir (İlgar & İlgar, 2018). Yaşamlarımız kendi yazdığımız hikayeler ve de kültürümüzün, içinde bulunduğumuz çevrenin, zamanın ve diğer öğelerin yazmış olduğu hikayelerle şekillenmektedir (Wilcox, 2014). Öyküsel Terapi'ye göre; birey hayatı, senaryolarını kendisinin kaleme aldığı öyküler serisidir. Öyküler, psikolojik danışma sürecinde keşfedilmeyi bekleyen duyguların, kültürel yansımaların ve bilişsel durumların sözel yansımalarıdır. Bu nedenle psikolojik danışma sürecinin sürekliliği öncelikle kişinin öyküsünü anlatmasına bağlıdır (İlgar & İlgar, 2018). Terapinin merkezini, bireylerin biyolojik özellikleri değil, hayatlarını anlamlandırma ve yorumlama becerileri oluşturmaktadır (White, 2007).

İnsanı, anlam yükleyici role sahip kabul eden öyküsel terapinin amacı, diğer tüm hikayelerin sesini kısarak bireyin hayatında tek bir hikaye haline gelen baskın problem hikayesini, bireyin alternatif hikayesini bulmasını destekleyerek, bu alternatif hikayeyi zenginleştirmesine ve kalıcılaştırmasına yardımcı olmaktır (Lopes vd., 2014). Terapist bu amaç için kullandığı dili değiştirebilir. Örneğin; terapist, kendini “ben öfkeli biriyim” diye ifade eden bir kişiye, “öfke seni ne zamandır etkiliyor?” ya da “öfke sana ne diyor?” sorularını sorarak kişi ile problem arasına mesafe koyar (Russel & Carey, 2004).

Öyküsel terapiye göre bireyler travmanın pasif alıcısı değildir (Denborough, 2008). Kişi, terapide nasıl ilerleneceği ile ilgili önemli bir role sahiptir (Nichols & Schwartz, 2005). Tüm bunlara rağmen problemle baş etmede etkin olmayabilir ancak bu uygulamalar bireyler için mevcut bilgi ve becerilerini açığa çıkarmada etkili ve sıkıntıya sebep olan durum ile mücadelede bir seçenek olduğunu fark etmesinde önemli olmaktadır (Denborough, 2008). Terapi, kişinin kendi hikayesine yönelik geleceğine yeterli derecede zengin destek kaynağına sahip olduğuna inandığı ve bunu uyguladığı zaman sona erdirilir. Son seansta keyifli bir ortam oluşturulmasına dikkat edilir (Payne, 2006).

1. OLGU SUNUMU

H. K. kadın, bekar, yirmi yedi yaşında, ortaokul terk ve çalışmamaktadır. Agorafobi tanısı ile serviste yatmaktadır ve on yedi yıldır epilepsi tedavisi aldığını ifade etmektedir.

İlk nöbetini on yaşında geçirdiğini ve öncesinde sıklıkla baş ağrısı ile korkusunun olduğunu belirtmiştir. H. K., korkusunu, içinde ara sıra artıp azalan, kötü bir şey olacaktıymışçasına sıkıldığı bir duygu şeklinde tanımlamıştır. Kalabalık bir ortamda insanlardan korktuğunu, yoğun endişe yaşadığını ve bunun için toplu yerlere girmekten kaçındığını söyledi. Serviste yapılan sabah sporu gibi birçok etkinliğe bu sebeple katılmadığını ifade etmiştir. Tam olarak neye karşı, nasıl bir korku diye sorulup, kavramın tanımlanması istendiğinde, “bilemiyorum sebepsiz içimde bir korku oluyor” şeklinde cevaplamıştır.

Baş ağrısını ise, bütün başını kaplayan ve gözlerini de etkileyen çok şiddetli, kendisini öldürecekmişçesine bir ağrı şeklinde tanımlamıştır. Sabahları görece daha fazla olan ama sürekli devam eden baş ağrısı olmakla birlikte geceleri uyuyamadığından sabahları da uykusunu alamamış olarak kalktığından bahsetmiştir. Gün içinde kendisini yorgun hissetmekte, ses ve gürültüden rahatsız olmaktadır. Baş ağrısı ve korkusu arttığında sadece sessiz ve karanlık ortamda ağrı şiddetinde azalma olduğunu belirtmiştir. Gözlerini de etkileyen bu ağrılara zaman zaman ışıklı parlak görüntüler (yedi-sekiz yaşlarından beri), duvara baktığında kadın silüeti (son bir yıldır) de eşlik ediyormuş. Baş ve görme ile ilgili ifade ettiği problemleri için sağlık kuruluşlarına müracaat ettiğini ancak bir problemi olmadığı gerekçesiyle tedavi uygulanmadığını söylemektedir.

Sigara, alkol, madde kullanımı olmayan H.K., sosyal durum ve ilişkilerini ise, ailesiyle normal, anne, baba ve kardeşleri tarafından da sevilip sevilmediğini bilmediği şeklinde ifade etmektedir.

Kalabalıktan korktuğu için insanlarla pek ilişki kurmak istemediğini ancak ilişki kurduğu zamanlarda da mutlu olduğunu belirtmektedir.

Şikayetlerinin çocukluğundan beri devam ettiğini söyleyen H. K., öğretmenleriyle ve arkadaşlarıyla arasının iyi olduğunu fakat sınıfta genel olarak çekingen kaldığını belirtmiştir. Derslerine odaklanamıyor ve başarılı olamıyormuş. Baş ağrıları, korkuları, görmeyle ilgili problemleri sebebiyle derslerine devam edemediğinden sınıftaki başarısının da iyi olmadığını, bundan dolayı okula gitmek istemediğini ve ortaokul son sınıfta okulu bıraktığını ifade etmektedir. On dört yaşlarında amcasının oğlu vefat etmiş ve onun mezarında ilk nöbetini geçirmiş. Daha sonra kendi isteğiyle üç ay kursa giderek güzel arkadaşlıklar edinmiş ve bu sürede nöbet geçirmemiş, sonrasında ise yine içindeki korku hissinin artarak nöbet geçirdiğini söylemektedir. On beş yaşında bir ay kadar görüştüğü bir erkek arkadaşı olduğunu, bu sürede de nöbet geçirmediğini, ayrıldıktan sonra tekrar nöbetler geçirdiğini ifade etmiştir. Dört yıl önce ise bir terzide işe girdiğini, üç-dört gün sonra aynı şikayetleri nedeniyle işten ayrıldığını söylemektedir. Gelecekle ilgili ne düşündüğü sorulduğunda, evlenmek ve hastalığının tedavi edilerek iyileşmek istediğini söyleyen H. K., kursa gidip kurs hocası olmayı hedefliyormuş.

Olgumuzda öyküsel temelli hemşirelik yaklaşımı, döngüsel sorulardan, güvenli yer egzersizinden, çizimlerden, kutu gibi nesnelerden yararlanılarak otuz-altmış dakikalık dört oturum şeklinde gerçekleştirilmiştir. Böylece H. K., alternatif hikayesini oluşturarak kendini daha rahat ve güvende hissederek, baş etme mekanizmalarını doğru ve uygulanabilir bir hale dönüştürmesi sağlanmıştır. H. K.'ya anksiyetesini azaltmak, terapötik ilişki sağlamak, güven ortamı oluşturmak, sorunu ve sorunun etkenlerini tanımlamak, baş etme mekanizmaları geliştirmek ve sonuç için belirlenen amaçlara ulaşabilmek için kapsamlı bir değerlendirme yapılmış olup detaylı öykü alınarak sürecin aşamaları planlanmış ve bakım sürecine başlanmıştır.

Oturum 1: Oturum H. K.'nın çocukluk yıllarındaki olumsuz anılarını annesinin görmediğini, altı-yedi yaşlarında geçirdiği bir trafik kazasından dolayı sıkıntılı günler yaşadığını anlatması ile başladı. Arabanın kendisinin üzerinden geçtiğini, tekerleklerle temas etmediği için yara almadan kurtulduğunu ifade etti. Bu trafik kazasından sonra annesinin kucagında uyurken gözünün önünde ışıklar parladığını ve ardından bayıldığını, annesinin çığlık sesleri ile hastanede gözünü açtığını ve o günden sonra birkaç kez daha nöbet geçirerek epilepsi tanısı aldığını söylemiştir. Annesinin çığlık seslerini en çok kar yağdığı zamanlarda anımsadığını söyleyerek yutkunmaya, ellerini ovuşturmaya başlayan H. K.'nın, "su içmek istiyorum" sözü üzerine, hastanede gözlerini açıp annesini gördüğündeki duygularını anlatması istenerek fiziksel semptomları sebebiyle duygusal yoğunluktan çıkarmak için düşünce ve duyguları hakkında sorular sorularak rahatlaması sağlanmıştır. H. K.'nın "Anneme baktım, ona sarıldım, o anda çok rahatladım." İfadesinin ardından öfke ve korkusunun yerini rahatlamaya bıraktığı görülerek hikayesinde güvenli bir yere ulaştığı için ilk oturum sonlandırılmıştır.

Güvenli Yer Egzersizi;

Her bir oturum, bireyin yaşadığı duygusal yoğunluk fizyolojik belirtilere dönüştüğü an, güvenli yer egzersizi kullanılarak sonlandırılmıştır. Böylece H. K.'nın stresi azaltılarak stabilizasyonu sağlanmıştır. Bireyin, ilk iki oturumda kendisini güvende hissettiği kişiye, üçüncü oturumda ise güvende olduğu bir ortama odaklanması sağlanmış ve sonrasında görüşmeler sonlandırılmıştır.

Birey güvenli bir ortama odaklandırılırken "burada ki kokuları hayal edin", "ne hissettiğinizi düşünün ve hissedin", "bu yerdeki beğendiğiniz seslere odaklanın", "derin nefes alıp verin, gevşediğinizi düşünün" ifadeleri kullanmıştır.

Tüm oturumlarda güvenli yer egzersizi kullanılarak, sıkıntılı durum tartışılmış ve sonra güvenli konumlandırma sağlanarak görüşmeler tamamlanmıştır.

Oturum 2: H. K.'nın oturum 1' de oluşturulan öykü raporu tekrar okunarak ve duygusal olarak yoğun olduğu trafik kazası ve sonrasında annesinin çığlık anılarıyla tekrardan yüzleşmesi sağlanarak oturum başlatılmıştır. Okul ve ergenlik dönemindeki travmatik hikayelerinin anlatımı ile oturum devam ettirilmiştir. Okula alışmada zorlanan H. K. öğretmen ve arkadaşlarıyla arası iyi olmasına rağmen çekingen davrandığını, derslerine odaklanamadığını ve başarılı olamadığını belirtmiştir. O dönemlerde amcasının oğlunun vefat ettiğini, onun gömülmesinden sonra mezarlıktan ayrılamadığını, saatlerce ağladığını ve sonrasında gözlerinde tekrar ışıklar belirerek "anne geliyorlar" şeklinde bağırarak nöbet geçirdiğini ifade etmiştir.

Bireyin yaşadığı bu yoğun duyguların, fizyolojik belirtilere sebep olduğu görülünce yaşam ırmağı

metaforundan yararlanılarak yaşantısındaki olumsuz yaşantılar somutlaştırılmış ve sonrasında H. K.' dan bunları çizmesi istenmiştir. Yaşam ırmağı metaforunda H. K., bir kağıda önce ırmak ve sonra ırmağın etrafına taş, köprü, yılan çizmiştir. Bunların her birini bir yakını olarak yorumlaması istenilmiştir. Annesini ırmağın suyu, taş ve köprüyü babası ve kardeşleri, yılanı dayısı, kuru çalılar gözündeki parlayan ışık olarak tarif etmiştir. Irmak suyu, taş ve köprüyü olumlu; yılan ve kuru çalılar ise olumsuz olarak tanımlamıştır. Olumsuz olarak tanımladığı korkularının resimleri ayrı ayrı kağıtlara resmettirilmiş ve sandığa konması istenmiştir. Ev ödevi olarak busandığı bir sonraki oturuma kadar açmaması ve aralıklı olarak üzerine oturması, yatağının altına koyması, hatta yere atması istenmiştir. Böylece güçlü olduğunu hissederek sorunu dışsallaştırılması amaçlanmıştır. Birey, annesiyle olan güzel bir yaşantısını anımsayarak, güvenli bir yerde konumlandırılmış ve oturum sonlandırılmıştır.

Sandık Egzersizi;

Öyküsel terapide sandık egzersizi ile bireyde tahribata sebep olan duyguların fark edilerek kontrol altına alabilmesi, stresle baş ederek kendini sakinleştirebilmesi ve güven duygusunu tekrar kazanabilmesi hedeflenmiştir. Egzersize "Bir sandığın içine endişe ve korkularımızı, olumsuz yaşamlarımızı koyarak, onları kontrol altına alabilirsek kendini daha az yıpranmış hissedebileceğini biliyor muydun?" cümlesiyle başlanmış ve danışana bir kutu verilerek merak uyandırılmıştır. H. K.' dan kağıtlara kendisine korku ve endişe veren durumları bir kelime ya da resim ile şematize etmesi ve daha sonra kutuya koyup kutunun kapağını kapatarak kutuya koyduğu bütün olumsuz durumları hayal etmesi istenmiştir. Kutunun kapağı sıkıca kapatıldıktan sonra olumsuz yaşantıların kontrol altında olması ve elinde tutmasının onda ne hissettiği tartışılmıştır. Böylece etkin olmayan baş etme mekanizmalarına farkındalık oluşturularak etkili olanları ile yer değiştirmesi sağlanmıştır.

Oturum 3: Oturum 1 ve 2' de ki bilgiler H. K.' ya tekrardan okunmuş ve duygusal olarak yoğun olan anılarını yaşaması için cesaretlendirilmiştir. Servise yattığı günden itibaren banyo yapmadığı bilinen hasta için kutuyla ilgili düşünceleri sorularak oturuma devam edilmiş ve daha sonra kutu kapağı açılmadan çöpe atılmıştır.

H. K. ilk görüşmede kendisini korkak, çekingen bir birey olarak tanımlarken, üçüncü oturumda "haklısınız, ben gözümde ışık belirip bayılacağımı düşündüğüm anlarda korkuları olan bir kişiyim" demiştir. Banyo yapmayı denemek istediğini söyleyerek, 19.30'da beş dakika yıkandığı gözlenmiştir.

Oturum 4: Planlanan son oturum, konuşmaya başlandığı anda H. K.'nın bir şey açıklamak istediğini ifade etmesiyle iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Tüm görüşmelerimizi gece yatmadan önce düşündüğünü ve korkularının sadece karlı havalarda evlerinin oturma odasında olduğunu ve bu sebeple kar yağışına bakmadığını da fark ettiğini belirtmiştir.

Son oturumun akşam saatlerinde gerçekleştirilen ikinci aşamasında diğer oturumların raporları okunmuş ve fizyolojik belirtilerin azaldığı gözlenmiştir. Hatta üçüncü oturumun raporu okunurken kahkaha atmıştır. H. K.' ya gelecek planlarından bahsetmesi istendiğinde ise, bir kez erkek arkadaşının olduğunu, tekrar aşık olup evlenmeyi düşündüğünü belirtmiştir. Banyo yaptıktan sonra arkadaşlarının kendisinin yanında oturmak istememe davranışlarının olmadığını ve bu durumun kendisini iyi hissettirdiğini belirterek "çok mutlu oldum, çok iyi oldu bu" şeklinde yorumlar yapmıştır.

Öyküsel terapi temelli hemşirelik bakımı sonrasında H. K., kendisiyle ilgili samimi geribildirimde bulunarak, iletişim kurabilmiş, tetikleyici faktörleri tanımlayarak bundan kaçabilmiş, baş etme mekanizmalarını geliştirip kullanabilmiş, ruhsal durumuyla ilgili rahatlığa ulaşmış, güvendiği kişilerle terapötik iletişim kurabilmiş, öz bakımını bağımsız olarak gerçekleştirerek servis içi etkinliklere katılmış ve alternatif hikayeye odaklanıp güçlü yönlerini keşfedebilmiştir.

2. TARTIŞMA

Terapinin ilk basamağını terapist ile birey arasında saygıya dayalı işbirlikçi yaklaşım oluşturmaktır. Terapist, kişi ile kaleme aldıkları öyküde kolaylaştırıcı bir roledir (Nichols & Schwartz, 2005). Terapi sürecinde işbirlikçi yaklaşım için şefkat, ilgi, saygıya dayalı merak, açıklık, etkin dinleme ve empati gereklidir. Terapist, bu yaklaşımı ile probleme doygun hale gelen bireyi baskın hikayesini anlatması için cesaretlendirerek, kişinin anlattığı öyküyü anlayabilmek için köklü dinleme gerçekleştirmektedir (Carr, 1998).

İkinci aşama olan sorunun dışsallaştırılması hem yöntem hem de temel kavram olarak değerlendirilmektedir. Sorunun dışsallaştırılması ise problemin bireye ait olmadığını, bireyi etkileyen bir durum olduğunu belirgin şekilde algılamasıdır (Payne, 2006). İkinci basamakta, terapi sürecinin amacı, kişinin kendisini probleminden ayrı olarak görmesine yani problemi dışsallaştırmasına yardımcı olmaktır. Terapinin amacı, kişinin problemini “sadece problem” olarak görmesini sağlamaktır. Böylece “sorunlu birey” yerine “sorunla bağı olan birey” algısının oluşması sağlanarak, yararsız etiketlemelerden sıyrılacağı varsayılmaktadır (Nichols & Schwartz, 2005).

Üçüncü aşama olan alternatif çıktılarının araştırılmasında terapist, bireyin sorunu yaşamadığı ya da bu sorunla etkili şekilde başa ettiği durumların saptanması amacıyla, geçmişteki istisnai durumlara yönelmektedir. Üçüncü basamakta, terapist kişiye geçmişteki problemler sebebiyle baskı hissetmediği ve etkili çözümler bulduğu sorunları hatırlamasına yardım eder. Bireye kullanmış olduğu etkili çözümlerin detaylarına yönelik olaylar, olayların sırası, zamanı, anlamı, etkisinin değerlendirmesi ve mantıksal çıkarımlarla ilgili sorular sorar (Nichols & Schwartz, 2005). Burada amaç bireyin sorunun baskısından kurtularak, sorunla baş edebilmesini sağlayabilecek geçmişten kanıtlar bulmasıdır (Corey, 2009).

Dördüncü basamakta, terapist bireyin faydalı çözümlerini içeren öyküsü ile geçmişteki diğer olayları ilişkilendirmesine yardımcı olur. Böylece kişi, öyküsünü geleceğe doğru genişleterek, kendisini probleminden daha güçlü gördüğü alternatif özgün durumlara odaklanmaktadır (Nichols & Schwartz, 2005). Probleminden daha güçlü olduğunu fark eden bireyin, geçmiş ve geleceği ilişkilendirerek özgün anlatımlar oluşturması beklenmektedir (Kararmak & Bugay, 2010).

Beşinci basamakta, terapist kişinin yeni özgün anlatımına tanıklık etmek için sosyal bağlantılarında yer alan önemli kişileri (aile, arkadaş) oturumlara davet edebilir. Kimi zaman ise terapist, terapi alan bireyin problemle baş edebilmiş başka bir bireyi oturuma davet ederek birbirlerinin görüş ve deneyimlerinden faydalanmalarını isteyebilir (Lenz vd., 2012). Sürecin sonlarına doğru ise terapist, kişinin yeni özgün anlatımını destekleyen öğrenme ve davranışları sertifika gibi çıktılarla belgeleyebilir (Nichols & Schwartz, 2005).

Sistemik olmayan bu terapi yönteminde, bireylerin ve ailelerin ulaşması gereken evrensel ilkelerden söz edilmez ve bireylerle yapılan her çalışma özgün olarak kabul edilmektedir. Süreç odaklı ve sosyal inşacı bir yaklaşım olan öyküsel terapide, problemlerin sebeplerinden ziyade anlamları ve bu sorunların istisnaları üzerinde çalışılmaktadır (Gladding, 2012).

Literatür incelemesinde ülkemizde öyküsel terapi ele alınmakla birlikte, ruhsal sorunları olan bireylerde kullanımı ile ilgili eksiklikler görülmektedir. Öyküsel terapiyi hemşirelik bakım sürecimize dahil ederek sunduğumuz olgumuzun, bu eksikliğin giderilmesi ve farklı tanısı olan bireylerde etkinliğinin ortaya çıkarılarak, kullanımının yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır.

3. SONUÇ

Bazı bireyler yaşamlarında değiştiremeyeceği, kendilerini çaresiz hissettiren travmalar yaşar. Yaşanan bu travmatik olayların bireyler üzerindeki etkileri farklı olup, tanımlanıp yorumlanması da kişiden kişiye değişebilmektedir. Hatta bu olaylar benzer olarak algılansa da sonuçta herkes kendi öyküsünü oluşturup yaşamaktadır. Yaşanan travmatik olaylar nedeniyle terapiye başvuran insanların büyük bir kısmının kendilerine yönelik olumsuz düşüncelere sahip oldukları da gözlenebilmektedir. Bireyler yaşadıkları bu olumsuz olayların merkezinde kendilerinin hatası olduğuna inandıkları için oluşturdukları zayıf hikayenin öznesi olurlar. Bu düşünce sistemine göre hareket eden bireyler, yaşamlarını anlamlandırıp, düzenleyemezler.

Tercih edilen zayıf hikayenin yeniden yapılandırılabilmesi için gerekli olan bilgi, beceri ve yetenekleri destekleyici düşüncelerin sistematize edilip uygulanması gerekmektedir. Psikoterapi yöntemi olarak son on yılda ön plana çıkan öyküsel terapi, uygulamada ruh sağlığının korunması ve geliştirilmesi için etkili olarak görülmektedir.

Sonuç olarak öyküsel terapi temelli hemşirelik bakımındaki bu çalışmada birey, sosyal tahribata sebep olan öznel yaşantısında odaklandığı hikayesindeki korku ve endişelerinden yola çıkılarak problem dışsallaştırılmış olup çevresi tarafından sevilen bir kişi olduğunu keşfetmiş, çaresizlik temel inancı yerine güçlü yönlerini fark etmesi sağlanmıştır. Konu ile ilgili alan çalışmalarının artırılmasının bilimi destekleyeceği ve bilimsel bilgiye katkı sağlanacağı düşünülmektedir

KAYNAKÇA

- Carr, A. (1998). Michael White's narrative therapy. *Contemp Fam Ther*, 20, 485-501.
- Corey, G. (2009). *Theory and practice of counseling and psychotherapy*. Belmont, Brooks/Cole.
- Denborough, D. (2008). *Collective narrative practice*. Adelaide: Dulwich Centre Publications.
- Gladding, S. T. (2012). *Aile terapisi: Tarihi, kuram ve uygulamaları* (5. baskı).
- İlgar, C. S., & İlgar, Z. S. (2018). Öyküsel terapi ve psikolojik danışmada kullanımı araştırma makalesi. *Turkish Studies Educational Sciences*, 13(19), 939-954.
- Kararırmak, O., & Bugay, A. (2010). Postmodern diyalog: Öyküsel psikolojik danışma. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4, 24-36.
- Lenz, S. A., Zamarripa, M. X., & Fuentes, S. A. (2012). Narrative approach to terminating therapy. *Journal of Professional Counseling: Practice, Theory & Research*, 39, 2-13.
- Lopes, R., Goncalves, M., Machado, P., Sinai, D., Bento, T., & Salgado, J. (2014). Narrative therapy vs. cognitive-behavioral therapy for moderate depression: Empirical evidence from a controlled clinical trial. *Psychotherapy Research*, 24(6), 1-13.
- Nichols, M. P., & Schwartz, R. C. (2005). *Narrative therapy. The essentials of family therapy*. (2. baskı, ss. 234-247). Ma:Pearson /Allyn and Bacon.
- Payne, M. (2006). *Narrative therapy: An introduction for counselors*. Sage Publications.
- Russel, S., & Carey, M. (2004). *Narrative therapy: Responding to your questions*. Adelaide: Dulwich Centre Publications.
- White, M. (2007). *Maps of narrative practice*. Norton.
- Wilcox, J. (2014). The development of theory in narrative family therapy: A reflective account. Cumbria Partnership. *Journal of Research Practice and Learning*, 4(1), 64-67.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

PANDEMİDE SOSYAL MEDYA ARAÇLARI ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ İÇİN İHTİYAÇ MI? BAĞIMLILIK MI?

Derviş KARAKAYA

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

Zeynep BAL

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

İsmail HASÇELİK

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

Ayşe Turan

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

İbrahim Delil Deli

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

Ceylanur METE

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

Rüveyda BAKIR

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

Proje Danışmanı: Dr.Öğr.Üyesi. Başak Mutlu

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Amaç: Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin Covid-19 pandemi döneminde stresle başa çıkma tarzları, sosyal medya kullanım amaçları ve sosyal medya bağımlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlandı.

Yöntem: Araştırma örneklemini Türkiye’de pandemi sürecinde eğitime devam eden üniversite öğrencilerinden oluştu. Katılımcılara, kişisel bilgi formu, Sosyal Medya Kullanım Amaçları Ölçeği (SMKAÖ), Sosyal Medya Bağımlılık (SMBÖ) Ölçeği ve Stresle Başa Çıkma Tarzları (SBÇTÖ) ölçeği online ve yüz yüze uygulandı.

Bulgular: Temmuz 2021-Şubat 2022 arasında, 94 üniversitenin 20 farklı fakültesinden 975’i kadın 633’ü erkek olmak üzere toplam 1608 öğrenci araştırmaya katıldı. Öğrencilerin yaş ortalaması 20.67 ± 1.76 idi. Sosyal medyada geçirilen süre ortalaması günlük 3.85 ± 2.25 saattir. Kadınların erkeklere göre günlük kullanım sürelerinin daha uzun olduğu saptandı ($E = 3.44 \pm 2.18$, $K = 4.12 \pm 2.33$, $p < 0.001$). Öğrencilerin en sık kullandığı sosyal medya platformunun Instagram (%64.7), en sık kullandığı haber alma kaynağının da Twitter (%48.9) olduğu belirlendi. SMBÖ ($p = 0.027$) ve SMKAÖ ($p < 0.001$) puanlarının kadınlarda erkeklere göre daha yüksek olduğu görüldü. SBÇTÖ alt gruplarından ‘kendine güvenli yaklaşım’ gösteren grubun SBÇTÖ puanları, sosyal medya kullanım süresi ($r = -0.076$, $p = 0.002$) ve SMBO puanları ile anlamlı negatif korelasyon ($r = -0.135$, $p < 0.001$) gösterdi. ‘Çaresiz yaklaşım’ grubunun SBÇTÖ puanları, sosyal medya kullanım süresi ($r = 0.112$, $p < 0.001$), SMBO ($r = 0.126$, $p < 0.001$) ve SMKA değerleri ile pozitif yönde anlamlı korelasyon ($r = 0.071$, $p = 0.04$) gösterdi.

Sonuç: Bu çalışmada, pandemi döneminde üniversite öğrencilerinde stresle başa çıkma tarzları arasında kendine güven azalıp çaresizlik hissi arttıkça sosyal medya kullanım süresi ve sosyal medya bağımlılığının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde arttığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencileri, sosyal medya kullanımı, stresle başa çıkma, Covid 19 pandemisi, sosyal medya platformları

GİRİŞ

Koronavirüs salgını (COVID-19) ilk olarak Aralık 2019'da Çin'in Wuhan kentinde saptanmıştır (1). Bunun üzerine COVID-19 salgını birkaç hafta içinde uluslararası risk taşıyan bir halk sağlığı acil durumu olarak ilan edilmiştir (2). Çoğu ülke pandemiyi yayılmasını önlemek için ivedilikle kendi sınırları içerisinde sosyal izolasyona yönelmiştir (3). İnsanların iş hayatlarını evden devam ettirmeleri, bireysel izolasyonun sağlanması için karantina süreçleri, sosyal mesafelerin korunması gibi önlemlerin yanında, temas halinde olunabilecek yerler de kapatılmıştır. Kapatılan yerler arasında bulaşma riskinin yüksek olması nedeniyle ilkokullar, ortaokullar ve üniversiteler de yer almıştır. Toplumsal hayatın sürdürülebilmesi için devlet daireleri ve özel işletmelerin yanında akademik kurumlar da bu sürecin parçası olarak çevrimiçi platformda aktifliğini sürdürmüştür. Yapılan çalışmalarda eğitim kurumlarının dünya çapında çevrimiçi eğitime geçişinin genel öğrenci nüfusunun %60'ını etkilediği rapor edilmiştir. Bu da yaklaşık 1,3 milyardan fazla öğrenci demektir (4).

Bu süreçte internet giderek hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir ve uzaktan eğitimle beraber öğrencilerin internete olan bağımlılığını tetiklemiştir (5). Günümüz teknolojisi modern toplumlara yüksek bir erişim hızı ve güçlü bir iletişim ağı sağlayan çevrimiçi sosyal medya araçlarını sunmaktadır. Dünya çapında 3,8 milyardan fazla insanın günlük olarak sosyal medya araçlarını kullandığı bilinmektedir (6). Pandemi döneminde dijital platformlar Covid-19 ve Covid 19'dan korunma önlemleri, bulaş riski, yaşam alanındaki vaka ve ölüm sayılarını takip ve sağlık ile ilgili doğru kararları verebilmek için güvenilir bilgiye zamanında ulaşma kaynağı olarak da kullanılmaktadır (7). Dijital platformların önemli fonksiyonlarından biri de, bu kritik dönemde insanların birbirleri ile iletişimde kalmasını sağlayarak duygusal ve mental sağlığı desteklemesidir (8-10).

Güleryüz ve arkadaşları (11), sosyal izolasyon sürecinde 338 bireyin sosyal medya kullanım amaçları ve bağımlılık düzeylerini değerlendirmişlerdir. Erkeklerin sosyal medya bağımlılık düzeylerinin kadınlara göre, genç popülasyonun da daha yüksek yaşlara göre daha fazla olduğunu bildirmişlerdir. Sobaih ve arkadaşları (12), pandemi döneminde üniversite öğrencilerinin ve öğretim üyelerinin sosyal medyayı kullanma profillerini incelemişlerdir. Öğrencilerin bu dönemde sosyal medya araçlarını birbirlerine destek olmak ve çevrimiçi bir topluluk oluşturmak için kullandıklarını, öğretim üyelerinin ise öğrenme ve öğretme faaliyetleri için kullandıklarını bulmuşlardır. Hong ve arkadaşları (13), pandemi sürecinde 439 üniversite öğrencisinde sosyal medya maruziyeti ve mental sağlık arasındaki ilişkiyi değerlendirmişlerdir. Katılımcılarda sosyal medya maruziyetinin psikolojik stres ile doğrudan değil dolaylı yoldan ilişkili olduğunu saptamışlardır. Farkındalığın artması ile stres düzeyinin de azaldığını rapor etmişlerdir.

Bu çalışmada Covid-19 pandemisinde çevrimiçi eğitim sürecinde üniversite öğrencilerinin stresle başa çıkma tarzlarının, sosyal medya araçları kullanımına etkisinin olup olmadığı değerlendirilmiştir. Pandemide sosyal medya araçlarının kullanımı üniversite öğrencilerinde stresle başa çıkmayı destekleyici bir araç mıdır yoksa yaşamlarının zaten var olan doğal bir parçası mıdır sorusuna yanıt aranmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışma Türkiye'deki muhtelif devlet ve vakıf üniversitelerinde lisans eğitimini sürdüren ve pandemi ile çevrimiçi eğitime devam etmekte olan 1608 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya gönüllü olarak katılan ve değerlendirme formunu tamamlayan katılımcıların bulguları analiz edilmiştir.

DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ:

VERİ TOPLAMA VE ARAŞTIRMAYA KATILIM:

Araştırmanın gerçekleştirilmesi için İstanbul Medeniyet Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından Etik Kurul Onayı (Sayı: 2021/34) alınmıştır.

Araştırmada kullanılacak olan ölçekler belirlendikten sonra o ölçekleri oluşturan bilim insanları ile elektronik posta aracılığı ile doğrudan iletişim kurularak ölçek kullanım izinleri alınmıştır.

Etik kurul izni alındıktan sonra katılımcılara araştırmanın amacı ve kapsamı, araştırmadaki rolleri, katılımlarının gönüllülük esasına dayalı olduğu ve araştırmadan istedikleri zaman çekilme hakkı olduğu yazılı olarak bildirilmiştir. Anketler Google Formlar üzerinden hazırlandığından, yalnızca araştırmacılara özel Gmail Hesapları üzerinden verilere erişebilmişlerdir. Bu çalışmada katılımcıların kimlik bilgileri veya bilgisayarlarının IP adresleri dahil olmak üzere hiçbir tanımlayıcı veri elde edilmemiştir. Anket öğrenciler tarafından tamamlandıktan sonra, veriler Google Formlar'dan araştırmacıların erişebileceği bir bilgisayardaki şifre korumalı bir dosyaya indirilmiştir. Katılımcılar, araştırmacılar tarafından hazırlanan formun kendilerine gönderilmesi ile araştırmaya davet edilmiş, daveti kabul eden ve formu tamamlayan öğrencilerin bulguları çalışmada analiz edilmiştir. Katılımcılar, çalışmaya katılmadan önce çalışmanın amacı, süresi, kapsamı ve kazanımları ile ilgili bilgilendirilmişlerdir. Veri Toplama Formu ile ilk etapta sadece online olarak çalışıldı ancak katılımcı sayısının 200 civarında olması ve hedef katılımcı sayısına ulaşılması konusunda yetersizlik riskine karşı formların çıktısı alınarak saha çalışması planlandı. 01.11.2021 - 27.12.2021 tarihleri arasında başta İstanbul Medeniyet Üniversitesi'nin Cevizli ve Göztepe kampüsleri olmak üzere öğrenci yurtlarında veri formu yüz yüze olarak dolduruldu. Dönüşümlü olarak ve iş bölümü yapılarak çoğu zaman bireysel bazen ise grup olarak üniversitelere gidilmiş ve katılımcıların ankete katılması sağlanmıştır. Katılımcılar araştırmacılar tarafından hazırlanan formun kendilerine gönderilmesi ile araştırmaya sosyal medya hesapları üzerinden de davet edilmiştir, daveti kabul eden ve formu tamamlayan öğrencilerin bulguları çalışmada analiz edilmiştir.

KATILIMCI BİLGİ FORMU:

Demografik özellikleri sorgulayan 8 sorudan oluşmaktadır. Katılımcıların yaş, cinsiyet, okul, bölüm, günlük sosyal medyada geçirilen zaman, en çok kullanılan sosyal medya platformu (Instagram, Twitter, Facebook, Youtube, Bumble ve diğer) ve haberleri en çok hangi sosyal medya platformundan takip ettikleri (Instagram, Twitter, Facebook, Youtube, Bumble ve diğer) sorgulanmıştır.

Sosyal Medya Kullanım Amaçları Ölçeği (SMKAÖ): Solmaz ve diğerleri (14) tarafından sosyal paylaşım ağları ve sosyal ağların kullanım nedenlerinin araştırılması amacıyla geliştirilen, Çömlekçi ve Başol tarafından 2019'da yeniden düzenlenen "Sosyal Medya Kullanım Amaçları" ölçeği kullanılmıştır (15). Ölçek 11 maddeden oluşmakta olup beşli Likert (1=Hiçbir zaman, 2=Nadiren, 3=Bazen, 4=Sıklıkla, 5=Her zaman) tipi bir ölçektir. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (SMBÖ): Günüş (16) tarafından bireylerin sosyal medya kullanım sıklıklarını ve bağımlılıklarını incelemek amacıyla geliştirilen, Çömlekçi ve Başol tarafından (15) 2019'da yeniden düzenlenen "Sosyal Medya Bağımlılığı" ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 7 maddeden oluşmakta olup beşli Likert (1=Hiçbir zaman, 2=Nadiren, 3=Bazen, 4=Sıklıkla, 5=Her zaman) tipi bir ölçektir. Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ): Ölçek, Türkçe'ye Şahin ve arkadaşları tarafından 1992 yılında uyarlanmıştır. Üniversite öğrencileri için kısaltılmış form olan Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBCTÖ) ise Şahin ve Durak tarafından, 1995 yılında kısaltılarak tekrar oluşturulmuştur (17). 30 sorudan oluşturulan ölçek dördümlü likert (%0=0, %30=1, %70=2, %100=3) tipinde bir ölçektir. Ölçekte 1 ve 9. maddede ters puanlama yapılmaktadır. 5 alt gruptan oluşmaktadır. Bunlar; Kendine Güvenli Yaklaşım, İyimser Yaklaşım, Çaresiz Yaklaşım, Boyun Eğici Yaklaşım ve Sosyal Destek Arama alt gruplarıdır.

İSTATİSTİKSEL ANALİZ

G Power 3.1.9.4. program kullanılarak yapılan güç analizinde 0.2 düzeyindeki etki büyüklüğünde, alfa error değeri 0.001 iken 1608 katılımcı ile gerçekleştirilen bu çalışmanın %99 güce sahip olduğu belirlendi. Bulguların istatistiksel analizinde SPSS (Statistical Package for the Social Sciences, IBM®, IL, USA) programı kullanıldı. Bulgulardan ölçümle belirlenenlerinin ortalama ve standard sapma değerleri, kategorik olanların

frekansları belirlendi. Ölçümle belirlenen bulguların cinsiyetler arası farkının anlamlılığı Bağımsız Gruplarda t testi ile, kategorik olanlar ise ki-kare testi ile karşılaştırıldı. Tüm katılımcılar içerisinde ve cinsiyet gruplarında bulgular arası ilişkinin analizi Pearson'ın korelasyon analizi ile değerlendirildi. Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği'nin alt gruplarının diğer parametreler ile ilişkileri de Pearson'ın korelasyon analizi ile değerlendirildi. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edildi.

BULGULAR

Araştırmanın katılımcıları, 94 farklı üniversiteden ve 20 farklı fakülteden %60,6'sı kadın ($n=975$), %39,4'ü erkek ($n=633$) olmak üzere toplam 1608 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır (Şekil 1-3). Katılımcıların yaş ortalaması 20.67 ± 1.76 olarak elde edilmiştir. Erkeklerin yaş ortalaması 20.91 ± 1.79 , kadınların yaş ortalaması 20.51 ± 1.72 idi.

Şekil 1 Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Araştırmanın amacı bağlamında sosyal medyada geçirdikleri süre, kullanılan sosyal medya platformları, sosyal medya kullanım araçları, stresle başa çıkma tarzları ile ilgili elde edilen bulgular ve yorumlar sırasıyla sunulmuştur. Katılımcıların sosyal medyada geçirdikleri süre ortalaması 3.85 ± 2.25 saattir ve kadınlarda erkeklere göre daha yüksektir ($p < 0.001$) (Tablo 1). Katılımcıların en sık kullandığı sosyal medya platformu en fazla %64.7 ile Instagram en az %0.2 ile Tumblr olarak elde edilmiştir (Şekil 4). Haberleri en çok hangi sosyal medyada platformundan takip ettikleri sorusuna en fazla %48.9 ile Twitter en az ise %0.07 ile Facebook yanıtı verilmiştir (Şekil 5).

Katılımcıların sosyal medya bağımlılık düzeylerini belirlemek için kullanılan Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeğinin (SMBÖ) puan ortalaması 12.46 ± 4.45 olarak elde edilmiştir. Erkeklerin SMBÖ ortalaması 12.15 ± 4.47 olup kadınların ortalamasının 12.65 ± 4.47 olduğu görülmüştür. Kadınların bağımlılık düzeyinin erkeklere göre daha fazla olduğu görülmektedir. SMBÖ puanlarında cinsiyetler arası anlamlı fark elde edilmiştir ($p = 0.027$) (Tablo 1).

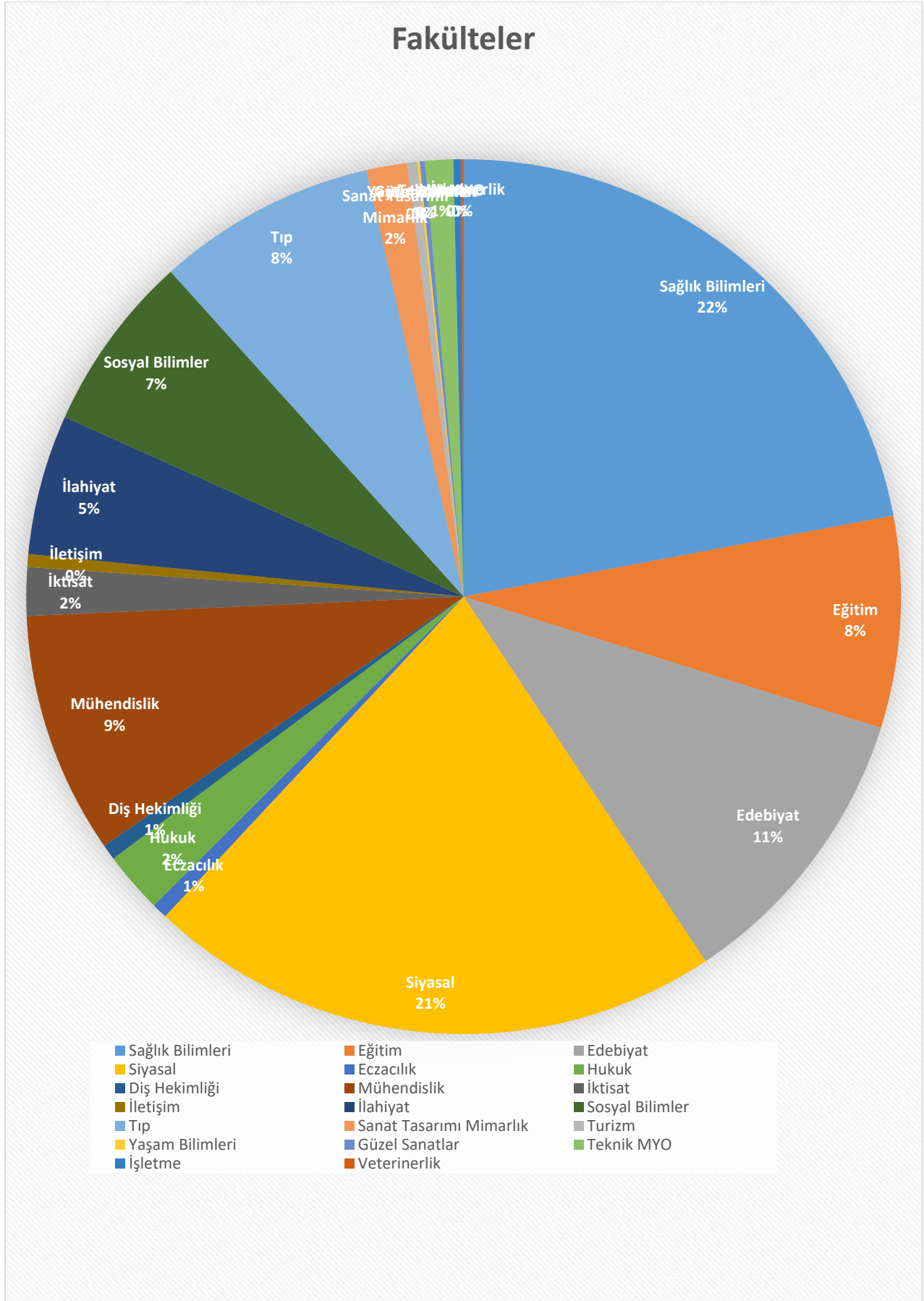
Tablo 1 Cinsiyete Göre Yaş, Süre, Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği, Sosyal Medya Kullanım Amaçları Ölçeği ve Stresle Başa Çıkma Tazları Ölçeğinin Karşılaştırılması

	Yaş	Süre	SMBÖ	SMKAÖ	SBÇTÖ
Erkek	20.91±1.79 n=633	3.44±2.18	12.15±4.47	36.63±7.32	15.52±3.34
Kadın	20.51±1.72 n=975	4.12±2.33	12.65±4.43	38.66±6.64	15.21±3.82
Toplam	20.67±1.76 n=1608	3.85±2.25	12.46±4.45	37.86±6.99	15.33±3.83
p	p<0.001	p<0.001	p=0.027	p<0.01	p=0.105

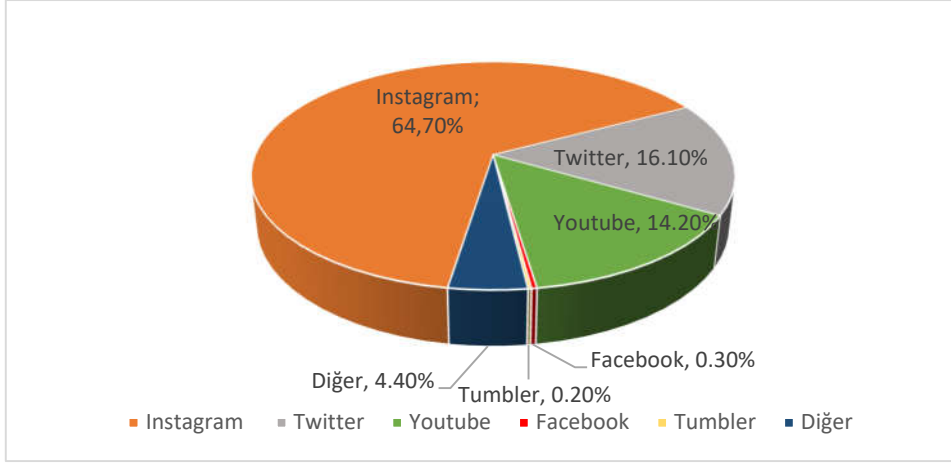
SMKAÖ: Sosyal Medya Kullanım Amaçları, SMBÖ: Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği, SBÇTÖ: Stresle Başa Çıkma Tazları Ölçeği

Şekil 2 Katılımcıların Üniversite Dağılımı

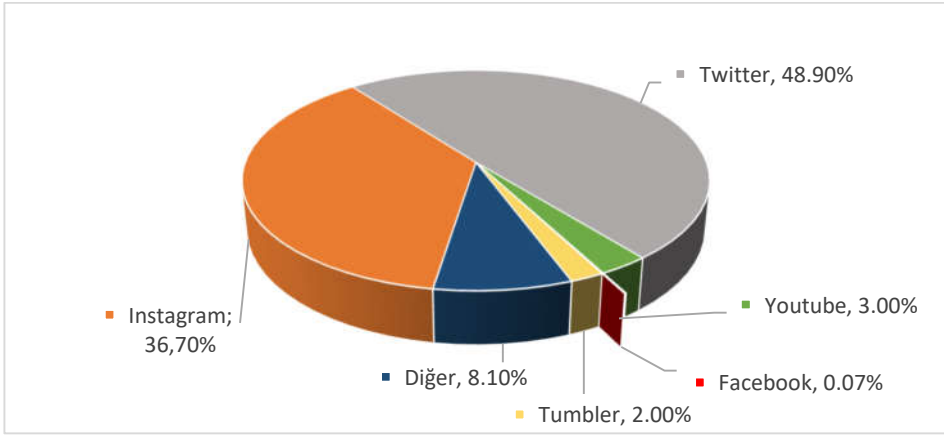

Şekil 3 Katılımcıların Fakültelerinin Dağılımı

Şekil 4 Katılımcıların En Sık Kullanılan Sosyal Medya Platformlarının Dağılımı

Şekil 5 Katılımcıların En Çok Haber Takip Ettiği Sosyal Medya Platformlarının Dağılımı

Cinsiyete göre SMBÖ maddelere göre oluşan farklar Ki-Kare analizi ile incelenmiştir ve tablo 2’de yer almaktadır. 1, 2 ve 4. maddelerde cinsiyetler arasında anlamlı fark görülmektedir. 3,5, 6 ve 7. maddelerde anlamlı fark gözlenmemiştir.

Tablo 2 Cinsiyete Göre Sosyal Medya Bağımlılık ölçeğindeki (SMBÖ) Maddelerin Farklılıklarının Ki-kare ile Analizi

Soru	p
1. Sosyal medyayı kullanmamdan dolayı ailem ile sorunlar yaşıyorum.	0.029
2. Sosyal medyayı kullanmamdan dolayı başka etkinliklere (spor, kitap okuma vb.) ilgim azalır.	<0.01
3. Sosyal medyayı kullanmamdan dolayı ev/iş/okul sorumluluklarımı ihmal ederim.	0.072
4. Sosyal medyayı kullanmamdan dolayı ailem ile daha az zaman geçiririm.	0.011
5.Sosyal medyayı kullanmamdan dolayı arkadaşlarım ile daha az zaman geçiririm.	0.378
6. Çevremdekiler sosyal medyada harcadığım zamandan dolayı şikâyet eder.	0.932
7. Arkadaşlarım beni çağırrsa dahi sosyal medyanın başından kalkamam.	0.589

Katılımcıların sosyal medya kullanım amaçlarını elde etmek için SMKA ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğe verilen yanıtlara göre tüm grubun ortalama puanı 37.86 ± 6.99 olarak elde edilmiştir. Elde edilen puana göre cinsiyetler arası SMKA ölçeğinde anlamlı bir fark elde edilmiştir ($p < 0.01$). Kadınların SMKA ölçeğindeki skorunun erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir (Tablo 1). Cinsiyetler arası SMKA ölçeğinde maddelere göre elde edilen farklılık Tablo 3'te yer almaktadır. 6 ve 11. madde dışında kalan maddelerde kadınlar erkeklere göre daha yüksek puanlar almışlardır.

Tablo 3 Cinsiyete Göre Sosyal Medya Kullanım Amaçları ölçeğindeki (SMKAÖ) Maddelere Göre Farkların Ki-Kare ile Analiz Bulguları

Soru	p
1. Sosyal medyayı arkadaşlarla iletişimde bulunmak için kullanırım.	<0.001
2. Sosyal medyayı eğlenmek ve rahatlamak için kullanırım.	<0.001
3. Sosyal medyayı boş zamanları değerlendirmek için kullanırım.	<0.001
4. Sosyal medyayı müzik dinlemek için kullanırım.	<0.001
5. Sosyal medyayı mesaj göndermek ve almak için kullanırım.	<0.001
6. Sosyal medyayı insanları daha iyi tanımak için kullanırım.	0.602
7. Sosyal medyayı olayları/gündemi takip etmek için kullanırım.	0.029
8. Sosyal medyayı kişisel sunum ve bilgi paylaşımı için kullanırım.	0.025
9. Sosyal medyayı kişi ve organizasyonlara ulaşmak için kullanırım.	0.001
10. Sosyal medyayı fikir alışverişinde bulunmak için kullanırım.	0.006
11. Sosyal medyayı bilgiye erişim amacıyla kullanırım.	0.054

Kullanılan bir diğer ölçek ise SBÇTÖ ölçeğidir. Bu ölçek 5 alt gruptan oluşmaktadır. Kendine Güvenli Yaklaşım, İyimser Yaklaşım, Çaresiz Yaklaşım, Boyun Eğici Yaklaşım ve Sosyal Destek Arama alt başlıkları bulunmaktadır (Tablo 4). Sosyal medya kullanımı ile stresle başa çıkma tarzı arasındaki ilişki incelenmiştir. Katılımcıların maddelere verdiği yanıtlara göre ölçek toplam puan ortalaması 15.33 ± 3.83 olarak elde edilmiştir. Cinsiyetlere göre ortalamaların erkeklerde 15.52 ± 3.84 kadınlarda ise 15.21 ± 3.82 olduğu görülmüştür. Bu verilere göre erkeklerin kadınlara göre daha iyi skor elde ettiği görülmüş ancak cinsiyetler arası anlamlı fark bulunmamıştır ($p = 0.105$).

Tablo 4 Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği Alt Grupları

Gruplar	Maddeler
Kendine Güvenli Yaklaşım	8. Olayın/olayların değerlendirmesini yaparak en iyi kararı vermeye çalışırım.
	10. Ne olursa olsun direnme ve mücadele etme gücünü kendime bulurum.
	14. Mutlaka bir yol bulabileceğime inanır, bunu için uğraşırım.
	16. Her şeye yeniden başlayacak gücü kendimde bulurum.
	20. Problemi/Problemleri adım adım çözmeye çalışırım.
	23. Hakkımı savunabileceğime inanırım.
	26. Bir kişi olarak iyi yönde değiştiğimi ve olgunlaştığımı hissederim.

İyimser Yaklaşım	2. Kimsenin bilmesini istemem.
	4. Olayları büyütmeyp üzerinde durmaya çalışırım.
	6. Sakin kafayla düşünmeye, öfkelenmemeye çalışırım.
	12. Kendime karşı hoşgörülü olmaya çalışırım.
Çaresiz Yaklaşım	18. Olaydan/olaylardan olumlu bir şey çıkarmaya çalışırım.
	3. İyimser olmaya çalışırım
	7. Kendimi kapana sıkışmış gibi hissediyorum.
	11. Olayları kafama takıp, sürekli düşünmekten kendimi alamam.
Boyun Eğici Yaklaşım	19. Her şeyin istediğim gibi olmayacağına inanırım.
	22. Sorunun benden kaynaklandığını düşünürüm.
	25. “Keşke daha güçlü olsaydım” diye düşünürüm.
	27. “Benim suçum ne” diye düşünürüm.
Sosyal Destek Arama	28. “Hep benim yüzümden oldu” diye düşünürüm.
	5. Başa gelen çekilir diye düşünürüm.
	13. İş olacağına varır diye düşünüyorum.
	15. Problemin çözümü için adak adarım.
	17. Elimden hiçbir şeyin gelmeyeceğine inanırım.
	21. Mücadeleden vazgeçerim.
	24. Olanlar karşısında “kaderim buymuş” derim.
	1. Bir mucize olmasını beklerim.
	9. İçinde bulunduğum kötü durumu kimsenin bilmesini istemem.
	29. Sorunun gerçek nedenini anlayabilmek için başkalarına danışırım.
	30. Bana destek olabilecek kişilerin varlığını bilmek beni rahatlatır.

Cinsiyete göre SBCTÖ maddelerinde farklılıklar araştırılmıştır. Ölçekte 1, 3, 4, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 23, 24, 25 ve 30. maddelerde cinsiyetler arasında verilen yanıtlarda anlamlı fark elde edilmiştir (Bu maddeler dışında kalanlarda anlamlı fark elde edilmemiştir). Cinsiyetlere göre SBCT ölçeğindeki maddelerde anlamlılık durumu Tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 5 Cinsiyete Göre Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeğindeki (SBCTÖ) Maddelere Göre Farkları Ki-Kare analizi ile Tespit Edilmiştir

Soru	p
1. Bir mucize olmasını beklerim.	<0.001
2. Kimsenin bilmesini istemem	0.936
3. İyimser olmaya çalışırım.	0.006
4. Olayları büyütmeyp üzerinde durmaya çalışırım.	<0.001
5. Başa gelen çekilir diye düşünürüm.	0.081
6. Sakin kafayla düşünmeye, öfkelenmemeye çalışırım.	0.139
7. Kendimi kapana sıkışmış gibi hissediyorum.	<0.001
8. Olayın/olayların değerlendirmesini yaparak en iyi kararı vermeye çalışırım.	0.141
9. İçinde bulunduğum kötü durumu kimsenin bilmesini istemem.	0.009
10. Ne olursa olsun direnme ve mücadele etme gücünü kendime bulurum.	<0.001
11. Olayları kafama takıp, sürekli düşünmekten kendimi alamam.	0.005
12. Kendime karşı hoşgörülü olmaya çalışırım.	0.001
13. İş olacağına varır diye düşünüyorum.	0.348
14. Mutlaka bir yol bulabileceğime inanır, bunu için uğraşırım.	<0.001
15. Problemin çözümü için adak adarım.	0.008
16. Her şeye yeniden başlayacak gücü kendimde bulurum.	0.001
17. Elimden hiçbir şeyin gelmeyeceğine inanırım.	<0.001
18. Olaydan/olaylardan olumlu bir şey çıkarmaya çalışırım.	<0.001
19. Her şeyin istediğim gibi olmayacağına inanırım.	0.077
20. Problemi/Problemleri adım adım çözmeye çalışırım.	0.001
21. Mücadeleden vazgeçerim.	0.515
22. Sorunun benden kaynaklandığını düşünürüm.	0.351
23. Hakkımı savunabileceğime inanırım.	0.008
24. Olanlar karşısında “kaderim buymuş” derim.	0.003
25. “Keşke daha güçlü olsaydım” diye düşünürüm.	0.024
26. Bir kişi olarak iyi yönde değiştiğimi ve olgunlaştığımı hissederim.	0.583
27. “Benim suçum ne” diye düşünürüm.	0.52
28. “Hep benim yüzümden oldu” diye düşünürüm.	0.42
29. Sorunun gerçek nedenini anlayabilmek için başkalarına danışırım.	0.179
30. Bana destek olabilecek kişilerin varlığını bilmek beni rahatlatır.	0.031

SBÇTÖ alt başlıklar ile diğer parametreler arasında elde edilen korelasyon bulgularını incelediğimizde; “Kendine güvenli yaklaşım” gösteren grubun SBÇTÖ puanları, sosyal medya kullanım süresi ($r = -0.076$, $p = 0.002$) ve SMBÖ puanları ile anlamlı negatif korelasyon ($r = -0.135$, $p < 0.001$) gösterdi. SMKAÖ puanları ile pozitif yönde anlamlı korelasyon ($r = 0.113$, $p < 0.001$) gösterdi (Tablo 6).

“İyimser yaklaşım” gösteren grubun SBÇTÖ puanları, sosyal medya kullanım süresi ($r = 0.075$, $p = 0.003$) ve SMBÖ puanları ile anlamlı pozitif korelasyon ($r = 0.121$, $p < 0.001$) gösterdi (Tablo 7).

“Çaresiz yaklaşım” gösteren grubun SBÇTÖ puanları, sosyal medya kullanım süresi ($r = 0.112$, $p < 0.001$), SMBÖ ($r = 0.126$, $p < 0.001$) ve SMKAÖ değerleri ile pozitif yönde anlamlı korelasyon ($r = 0.071$, $p = 0.04$) gösterdi (Tablo 8).

“Boyun eğici yaklaşım” gösteren grubun SBÇTÖ puanları, SMBÖ puanları ile anlamlı pozitif korelasyon ($r = 0.005$, $p = 0.004$) gösterdi (Tablo 9).

“Sosyal destek arama” gösteren grubun SBÇTÖ puanları, sosyal medya kullanım süresi ($r = 0.173$, $p < 0.001$), SMBÖ ($r = 0.164$, $p < 0.001$) ve SMKAÖ puanları ile pozitif yönde anlamlı korelasyon ($r = 0.089$, $p < 0.001$) gösterdi (Tablo 10).

Tablo 6 *Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği Alt Grubu; Kendine Güvenli Yaklaşımın Tüm Grupta Korelasyon Analizi*

SMKAÖ Toplam: Sosyal Medya Kullanım Amaçları Toplam Puan, SMBÖ Toplam: Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği Toplam Puan, SBÇTÖ Toplam: Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği Toplam Puan.

8. Olayın/olayların değerlendirmesini yaparak en iyi kararı vermeye çalışırım.	Süre	$r = -0.076$ $p = 0.002$
	SMBÖ	$r = -0.135$ $p < 0.001$
	SMKAÖ	$r = 0.113$ $p < 0.001$
10. Ne olursa olsun direnme ve mücadele etme gücünü kendime bulurum.	Süre	$r = -0.076$ $p = 0.002$
	SMBÖ	$r = -0.170$ $p < 0.001$
	SMKAÖ	$r = 0.09$ $p < 0.001$
14. Mutlaka bir yol bulabileceğime inanır, bunu için uğraşırım.	Süre	$r = -0.065$ $p = 0.009$
	SMBÖ	$r = -0.166$ $p < 0.001$
	SMKAÖ	$r = 0.085$ $p = 0.001$
16. Her şeye yeniden başlayacak gücü kendimde bulurum.	Yaş	$r = 0.052$ $p = 0.036$
	Süre	$r = -0.092$ $p < 0.001$
	SMBÖ	$r = -0.181$ $p < 0.001$
20. Problemi/Problemleri adım adım çözmeye çalışırım.	Süre	$r = -0.059$ $p = 0.018$
	SMBÖ	$r = -0.185$ $p < 0.001$
	SMKAÖ	$r = 0.055$ $p = 0.027$
23. Hakkımı savunabileceğime inanırım.	SMBÖ	$r = -0.185$ $p < 0.001$
	SMKAÖ	$r = 0.119$ $p < 0.001$
26. Bir kişi olarak iyi yönde değiştiğimi ve olgunlaştığımı hissedirim.	SMBÖ	$r = -0.129$ $p < 0.001$
	SMKAÖ	$r = 0.087$ $p < 0.001$

Tablo 7 *Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği Alt Grubu; İyimser Yaklaşımın Tüm Grupta Korelasyon Analizi*

2. Kimsenin bilmesini istemem.	Süre	$r = 0.075$ $p = 0.003$
	SMBÖ	$r = 0.121$ $p < 0.001$
4. Olayları büyütmeyp üzerinde durmaya çalışırım.	Süre	$r = -0.059$ $p = 0.003$
	SMBÖ	$r = -0.108$ $p < 0.001$
6. Sakin kafayla düşünmeye, öfkelenmemeye çalışırım.	Süre	$r = -0.093$ $p < 0.001$
	SMBÖ	$r = -0.133$ $p < 0.001$
12. Kendime karşı hoşgörülü olmaya çalışırım.	Süre	$r = -0.063$ $p = 0.012$
	SMBÖ	$r = -0.131$ $p < 0.001$
	SMKAÖ	$r = 0.056$ $p = 0.025$
18. Olaydan/olaylardan olumlu bir şey çıkarmaya çalışırım.	Süre	$r = -0.063$ $p = 0.011$
	SMBÖ	$r = -0.111$ $p < 0.001$
	SMKAÖ	$r = 0.07$ $p = 0.005$

SMKAÖ Toplam: Sosyal Medya Kullanım Amaçları Toplam Puan, SMBÖ Toplam: Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği Toplam Puan, SBCTÖ Toplam: Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği Toplam Puan.

Tablo 8 *Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği Alt Grubu; Çaresiz Yaklaşımın Tüm Grupta Korelasyon Analizi*

3. İyimser olmaya çalışırım.	Süre	$r = -0.053$ $p = 0.032$
	SMBÖ	$r = -0.083$ $p = 0.001$
7. Kendimi kapana sıkışmış gibi hissediyorum.	Süre	$r = 0.112$ $p < 0.001$
	SMBÖ	$r = 0.217$ $p < 0.001$
	SMKAÖ	$r = 0.09$ $p < 0.001$
11. Olayları kafama takıp, sürekli düşünmekten kendimi alamam.	Yaş	$r = -0.068$ $p = 0.006$
	Süre	$r = 0.101$ $p < 0.001$
	SMBÖ	$r = 0.172$ $p < 0.001$
	SMKAÖ	$r = 0.077$ $p = 0.002$
19. Her şeyin istediğim gibi olmayacağına inanırım.	SMBÖ	$r = 0.126$ $p < 0.001$
22. Sorunun benden kaynaklandığını düşünürüm.	SMBÖ	$r = 0.124$ $p < 0.001$
25. “Keşke daha güçlü olsaydım” diye düşünürüm.	Süre	$r = 0.066$ $p = 0.009$
	SMBÖ	$r = 0.278$ $p < 0.001$
	SMKAÖ	$r = 0.071$ $p = 0.04$
27. “Benim suçum ne” diye düşünürüm.	Süre	$r = 0.074$ $p = 0.003$
	SMBÖ	$r = 0.169$ $p < 0.001$
	SMKAÖ	$r = 0.071$ $p = 0.04$
28. “Hep benim yüzümden oldu” diye düşünürüm.	Süre	$r = 0.096$ $p < 0.001$
	SMBÖ	$r = 0.247$ $p < 0.001$
	SMKAÖ	$r = 0.094$ $p < 0.001$

SMKAÖ Toplam: Sosyal Medya Kullanım Amaçları Toplam Puan, SMBÖ Toplam: Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği Toplam Puan, SBÇTÖ Toplam: Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği Toplam Puan.

Tablo 9 *Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği Alt Grubu; Boyun Eğici Yaklaşımın Tüm Grupta Korelasyon Analizi*

5. Başa gelen çekilir diye düşünürüm.	SMBÖ	$r = 0.05$ $p = 0.04$
13. İş olacağına varır diye düşünüyorum.	Yaş	$r = 0.051$ $p = 0.039$
	SMKAÖ	$r = 0.07$ $p = 0.005$
15. Problemin çözümü için adak adarım.	SMBÖ	$r = 0.07$ $p = 0.005$
17. Elimden hiçbir şeyin gelmeyeceğine inanırım.	Süre	$r = 0.118$ $p < 0.001$
	SMBÖ	$r = 0.237$ $p < 0.001$
21. Mücadeleden vazgeçerim.	Süre	$r = 0.051$ $p = 0.02$
	SMBÖ	$r = 0.219$ $p < 0.001$
24. Olanlar karşısında “kaderim buymuş” derim.	SMBÖ	$r = 0.122$ $p < 0.001$

SMKAÖ Toplam: Sosyal Medya Kullanım Amaçları Toplam Puan, SMBÖ Toplam: Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği Toplam Puan, SBÇTÖ Toplam: Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği Toplam Puan.

Tablo 10 *Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği Alt Grubu; Sosyal Destek Arama Yaklaşımın Tüm Grupta Korelasyon Analizi*

1. Bir mucize olmasını beklerim.	Süre	$r = 0.173$ $p < 0.001$
	SMBÖ	$r = 0.164$ $p < 0.001$
	SMKAÖ	$r = 0.089$ $p < 0.001$
9. İçinde bulunduğum kötü durumu kimsenin bilmesini istemem.	SMBÖ	$r = 0.07$ $p = 0.005$
29. Sorunun gerçek nedenini anlayabilmek için başkalarına danışırım.	SMKA	$r = 0.157$ $p < 0.001$
30. Bana destek olabilecek kişilerin varlığını bilmek beni rahatlatır.	Süre	$r = 0.058$ $p = 0.02$
	SMBÖ	$r = -0.055$ $p < 0.027$

SMKAÖ Toplam: Sosyal Medya Kullanım Amaçları Toplam Puan, SMBÖ Toplam: Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği Toplam Puan, SBÇTÖ Toplam: Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği Toplam Puan.

1 ve 9 soruları ters puanlama yapılmıştır.

Tüm grupta yapılan korelasyon analizi sonuçlarına göre yaş ve süre ile anlamlı ilişki elde edilmemiştir ($p=0.006$). Sosyal medya kullanım amaçları ölçeği ve stresle başa çıkma tarzları ölçeği arasında zayıf korelasyon tespit edilmiştir. Diğer parametreler arasında anlamlı ilişki elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlar ile yapılan korelasyon analizi Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11 *Tüm katılımcılara göre Korelasyon Analizi*

Yaş	Süre	$r=0.069^{**}$ $p=0.006$
	SMKAÖ toplam	$r=0.08^{**}$ $p=0.001$
Süre	SMBÖ Toplam	$r=0.313^{**}$ $p<0.001$
	SMKAÖ	$r=0.264^{**}$ $p<0.001$
SMBÖ Toplam	SMKAÖ	$r=0.145^{**}$ $p<0.001$
SMKAÖ Toplam	SBÇTÖ Toplam	$r=0.124^{**}$ $p<0.001$

SMKAÖ Toplam: Sosyal Medya Kullanım Amaçları Toplam Puan, SMBÖ Toplam: Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği Toplam Puan, SBÇTÖ Toplam: Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği Toplam Puan.

Cinsiyete göre korelasyon analizi incelendiğinde katılımcıların verdiği bilgiler ve ölçeklerdeki maddelere verdikleri yanıtlar arasında ilişki elde edilmiştir. Yaş faktörü için sosyal medyayı kullanım amaçları erkekler için hiçbir parametre ile korele olmazken kadınlarda negatif korelasyon ve anlamlı bir ilişki elde edilmiştir ($K: r= -0.069^{**}$, $p=0.031$). Süre ve sosyal medya bağımlılık ölçeği arasında hem erkeklerde hem kadınlarda pozitif ilişki ve anlamlı bir fark vardır ($K: r= 0.276^{**}$, $p<0.001$; $E: r= 0.363^{**}$, $p<0.001$). Süre ve sosyal medya kullanım amaçları ölçeği arasında hem erkeklerde hem kadınlarda pozitif ilişki ve anlamlı bir fark vardır ($K: r= 0.247^{**}$, $p<0.001$; $E: r= 0.253^{**}$, $p<0.001$). Sosyal medya bağımlılık ölçeği ile sosyal medya kullanım amaçları ölçeği

arasındaki ilişki kadın ve erkekler için pozitif ve anlamlı fark vardır (K: $r = 0.097^{**}$, $p=0.002$; E: $r = 0.198^{**}$, $p<0.001$). Sosyal medya bağımlılık ölçeği ile stresle başa çıkma tarzı ölçeği arasındaki ilişki erkeklerde pozitif fakat anlamlı bir farklılık yoktur (E: $r = 0.106^{*}$, $p=0.008$), kadınlar için parametre arasında ilişki yoktur. Sosyal medya kullanım amaçları ile stresle başa çıkma tarzı ölçeği arasında hem kadınlarda hem erkeklerde pozitif ilişki ve anlamlı bir fark elde edilmiştir (K: $r = 0.074^{**}$, $p= 0.021$; E: $r = 0.211^{**}$, $p< 0.001$). Elde edilen sonuçlar ile yapılan korelasyon analizi Tablo 12’de yer almaktadır.

Tablo 12 Araştırmaya Katılan Katılımcıların Cinsiyete Göre Korelasyon Analizi

		Erkek	Kadın
Yaş	SMKAÖ Toplam	Hiçbir parametre ile korele değil.	$r = - 0.069^{*}$ $p = 0.031$
Süre	SMBÖ Toplam	$r = 0.363^{**}$ $p < 0.001$	$r = 0.276^{**}$ $p < 0.001$
	SMKAÖ Toplam	$r = 0.253^{**}$ $p < 0.001$	$r = 0.247^{**}$ $p < 0.001$
SMBÖ Toplam	SMKAÖ Toplam	$r = 0.198^{**}$ $p < 0.001$	$r = 0.097^{**}$ $p = 0.002$
	SBÇTÖ Toplam	$r = 0.106^{*}$ $p = 0.008$	Parametre ile korele değil.
SMKAÖ Toplam	SBÇTÖ Toplam	$r = 0.211^{**}$ $p < 0.001$	$r = 0.074^{**}$ $p = 0.021$

SMKAÖ Toplam: Sosyal Medya Kullanım Amaçları Toplam Puan, SMBÖ Toplam: Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği Toplam Puan, SBÇTÖ Toplam: Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği Toplam Puan

TARTIŞMA

Covid-19 pandemisi Çin’in Wuhan kentinde ortaya çıkması ve diğer ülkelere yayılması ile tüm dünyayı etkisi altına almıştır. Virüsün hızla yayılması ve her geçen gün artan insan ölümleri ile karşılaşılması sonucu Dünya Sağlık Örgütü etkilenen tüm bölgelerin karantinaya alınmasını tavsiye etmiş bununla birlikte evde geçirilen sosyal izolasyon dönemi başlamıştır. Pandemi süreci ile karşı karşıya kalan toplumlar hayatın akışındaki aksaklıkları minimize edebilmek adına alternatif yöntem olarak sosyal medyaya başvurmuş; iş, eğitim, kültür-sanat ve sosyal aktivite aracı haline getirdiği sosyal medyayı daha sık kullanmıştır. Çoğu alanda ihtiyaçları karşılayan sosyal medyanın kullanımının yoğunlaşması, sosyal medyanın amaç-aracılığıyla ilgili çeşitli çalışmalarca sorgulanmasına sebep olmuştur(18-20).

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinde Covid 19 pandemisi sürecinde sosyal medya kullanımının bağımlılık mı yoksa ihtiyaç mı olduğunu ve stresle başa çıkma tarzları ile sosyal medya kullanımı arasındaki ilişki incelenmiştir. Katılımcıların demografik özellikleri, tercih edilen sosyal medya platformları, sosyal medya kullanım amacına yönelik sosyal medya bağımlılığı puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı araştırılmıştır.

Araştırmada öğrencilerin sosyal medya kullanım süresi yüksek elde edilmiştir. Sosyal medyada geçirilen süre arttıkça öğrencilerin sosyal medya bağımlılığının arttığı gözlenmiştir. Literatürde yapılan çalışmalar ile karşılaştırdığımızda sosyal medya bağımlılığı ile ilgili çalışmaları pozitif bir şekilde desteklediği görülmektedir. Baltacı ve ark. 52 üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmada öğrencilerin internette zaman geçirme süresinin arttığı gözlemlenmiştir. COVID-19 pandemisi sürecinde günde ortalama 5 saatten fazla internette vakit geçirmenin problemleri internet kullanımı açısından risk oluşturabildiği belirtilmiştir (21). Durmaz ve Ertaş 385 ebellek öğrencisi ile yaptıkları çalışmada, internette geçirilen süre arttıkça internet bağımlılığı düzeyinin de arttığı belirtilmiştir (22). Üniversite örnekleminde yapılan diğer çalışmalarda, pandemi sürecinde üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım oranlarının arttığı görülmüştür. Bu süreçte sosyal medya kullanımı artan bireylerin sosyal medya bağımlılığı düzeyi de yüksek bulunmuştur (23-25). Başka bir çalışmada bazı temel psikolojik ihtiyaçların yeterince karşılanmaması sosyal medya bağımlılığı

düzeyini artırırken; yeterince karşılanması ise azaltmaktadır. Salgın sürecinde süreçte sosyal medya kullanımı artanların sosyal medya bağımlılığı düzeyi de yüksek bulunmuştur (26). Çin de 10.963 kişi üzerinde yürütülmüş olan retrospektif bir çalışmada ise Covid 19 öncesine kıyasla sosyal medya kullanımının haftalık sürelerinin önemli ölçüde artış gösterdiği görülmüştür (17.2 saatten 21.4 saate) (27). Bu ve benzer çalışmalar dikkate alındığında pandemide evde uzun zaman geçiren üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım süresi arttığını ve bundan dolayı öğrencilerin sosyal medya bağımlılığının artmasının literatürle pozitif bir ilişkide olduğunu ifade edebiliriz.

Bizim araştırmamızda ayrıca sosyal medya kullanım amaçları ile stresle başa çıkma tarzları arasındaki ilişki incelenmiştir. Çaresiz Yaklaşım Gösterenlerde de Kendine Güvenli Yaklaşım gösterenlerde de SMKA skorları ile pozitif korelasyon saptandı. Bu bulgu SMKA ile stresle başa çıkmada belirgin bir yönlendiricilik olmadığını düşündürmüştür. Literatürü incelediğimizde bu konu ile ilgili çalışmaların az olduğu görülmektedir. Yapılan bazı çalışmalarda COVID-19 pandemi sürecinde gençlerin içinde bulundukları zor durumla başa çıkmada sosyal medyadan faydalandığı ve bunun da bağımlılık düzeyinin artmasına yol açabileceği görülmektedir (28). Taş'ın üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada sosyal medya kullanımı arttığı ve bu durumun algılanan stres ve sosyal desteğin alınmasını etkilediğini incelemiştir (29). COVID-19'un ciddi bir sağlık tehdidi olarak algılanmasının artması korku, endişe ve depresyona yol açarken sosyal medyada sıklıkla COVID-19 bilgisine maruz kalan üniversite öğrencilerinin artan kaygı ve depresyon düzeylerini bildirmişlerdir (30). Literatürde yer alan diğer çalışmalardan yola çıkarak depresyon ve sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkinin pozitif yönde ve anlamlı olduğu belirtilmiştir (31). Bizim araştırmamız literatür ile benzerlik göstermektedir. Sosyal medya kullanımının stresle başa çıkma tarzlarının olumlu bir etkisinin olmadığı aksine stres ve depresyon düzeyini arttırdığı görülmektedir.

Stresle başa çıkmak tarzları alt gruplarında “Kendine güvenli yaklaşım” grup dışındaki gruplarda sosyal medya bağımlılığı ve kullanım süresinin de arttığı belirlenmiştir. Türkiye’deki öğrenci popülasyonları üzerinde yürütülen çalışmalar arasında bu konuda örneklem büyüklüğü açısından benzer bir çalışma bulunmamaktadır.

Xie ve arkadaşları (32), 2397 üniversite öğrencisinin sanal ortamdan bilgi edinme profillerini incelemişler ve pandemi sürecinde daha pozitif bakış açısına sahip öğrencilerin pandemi ile bilgi edinme istekliliklerinin de daha fazla olduğunu belirtmişlerdir. Son yirmi yıldır geleneksel medya yerine sosyal medya popülerite kazanmıştır (33). Bu değişim, şu anda üniversite eğitimi alan yaş grubunun dünya ve yaşam ile olan bağlantısını sağladığı ve sürdürdüğü önemli bir kaynak olarak sosyal medya araçlarını ortaya koymaktadır. Sosyal medya araçları ve dijital platformların kullanımında özellikle genç popülasyon için üç önemli risk dikkati çekmektedir. Bunlardan birincisi, olumsuz çok daha trajik, olumluyu aşırı pembe gösterme veya yalan haber tehlikesi sonucu doğru ve yanlış bilgiyi birbirinden ayıramamaktır (34). İkincisi, okul ve arkadaş ortamından uzak geçen bu süreçte sosyal medyayı serbest zaman aktivitesi veya duygusal/mental destek için kullanma süresinin çok uzun olması ve diğer günlük, akademik ve sosyal aktivitelerin olumsuz yönde etkilenmesidir (35). Üçüncüsü ise ilk iki faktörün ortaya çıkardığı, sosyal izolasyon, stres, depresyon ve kaygı halidir (36-40). Pandemi döneminde üniversite öğrencilerinde anksiyete ve depresyonun sosyal medya maruziyeti ile ilişkisinin değerlendirildiği araştırmalarda pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu sonucunu rapor eden (41) ve arada anlamlı ilişki olmadığını bildiren araştırmalara rastlanmıştır (7).

Sosyal medya bağımlılığı (veya sorunlu sosyal medya kullanımı), sosyal medya platformlarına psikolojik veya davranışsal bağımlılık biçimidir (42). Gençler ve öğrenciler, problemleri internet kullanımına karşı en savunmasız grup olarak kabul edilmektedir (43, 44). Çocuklarda ve gençlerde sosyal medya kullanımı problemi, genellikle anksiyete ve depresyon gibi mental bozukluk semptomlarıyla bağlantılıdır (45-47). Genç popülasyonda sosyal medya araçları kullanımı ile ilgili var olan en belirgin duygulardan biri de ‘fear of missing out’ olarak adlandırılan bir şeyleri kaçırma/ oyunun dışında kalma korkusu yaşamdan memnun olma duygusunu olumsuz yönde etkilemektedir (48). Bu duygu sosyal medyanın bağımlılık yapmasının başlıca nedenleri arasında görülmektedir.

SONUÇ

Araştırmada Covid-19 pandemi sürecinin sosyal medya kullanımında yoğunluğa sebebiyet vermesinden yola çıkarak üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı, sosyal medya kullanım amacı ve stresle başa çıkma tarzları ile ilişkisi incelenmiştir. Bu çalışmada, pandemi döneminde üniversite öğrencilerinde stresle başa

çıkma tarzları arasında kendine güven azalıp çaresizlik hissi arttıkça sosyal medya kullanım süresi ve sosyal medya bağımlılığının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde arttığı belirlenmiştir. Sosyal medyada geçirilen sürenin kadın öğrencilerde erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu ve yaş azaldıkça arttığı tespit edilmiştir. Üniversite öğrencileri arasında en sık kullanılan platformun Instagram, en sık kullanılan haber kaynağının Twitter olduğu saptanmıştır. Sonuç olarak “Pandemide Sosyal Medya Araçları Üniversite Öğrencileri İçin İhtiyaç mı? Bağımlılık mı?” sorusunun cevabının, stresle başa çıkmada güçlük çeken öğrencilerde bağımlılık olduğu tespit edilmiştir.

Ülkemiz üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımı konusunda daha fazla bilgilendirilmesi gerekmekte ve bu bilgilendirmelerde kullanılacak sosyal medya platformu olarak başta Instagram ve Twitter tercih edilmelidir. Stresle başa çıkma ve sosyal medyayı doğru kullanma açısından öğrencilerin sosyal medya aracılığıyla bilinçlendirilmesi ve eğitilmesi hem sosyal medya bağımlılığı oranlarında azalmaya hem de stresle başa çıkma tarzlarını geliştirmeye faydalı olacağı düşünülmektedir. Proje literatüre katkı verir nitelikte sonuçlanmasının yanında örneklem büyüklüğü açısından literatürdeki daha küçük ölçekli çalışmalara göre biraz daha net yorumlanabilir bulgular sunmuştur.

KAYNAKÇA

1. Cucinotta D, Vanelli M (2020) WHO declares COVID-19 a pandemic. *Acta Bio-medica: Atenei Parmensis* 91: 157-160.
2. Garfin DR, Silver RC, Holman EA (2020) The Novel coronavirus (COVID-2019) outbreak: Amplification of public health consequences by media exposure. *Health Psychology* 39: 355-357.
3. Lee J (2020) Mental health effects of school closures during COVID-19. *The Lancet Child & Adolescent Health* 4: 421.
4. Fautley M, Daubney A (2020) Music education in a time of pandemic. *British Journal of Music Education*.
5. Shehata WM, Abdeldaim DE. Internet addiction among medical and non-medical students during COVID-19 pandemic, Tanta University, Egypt. *Environ Sci Pollut Res Int*. 2021 Nov;28(42):59945-59952.
6. Patinge SA, Shandilya VK (2020) A survey on mental health prediction using social media network (No. 3521). *EasyChair*.
7. Adnan M, Hassan A (2020) Mental Health Problems and Social Media Exposure amid the COVID-19 Pandemic. *Global Media Journal* , Vol:18, No:36:220.
8. Hawkins NA, McIntosh DN, Silver RC, Holman EA (2007) Early responses to school violence: A qualitative analysis of students' and parents' immediate reactions to the shootings at Columbine high school. *Journal of Emotional Abuse* 4: 197– 223.
9. Perez-Lugo M (2004) Media uses in disaster situations: A new focus on the impact phase. *Sociological Inquiry*, 74(2), 210-225.
10. Wicke T, Silver RC (2009) A community responds to collective trauma: An ecological analysis of the James Byrd murder in Jasper, Texas. *American Journal of Community Psychology* 44: 233-248.
11. Güleriyüz S, Esentaş M, Yıldız K, Güzel P (2020) Sosyal İzolasyon Sürecindeki Bireylerin Serbest Zaman Değerlendirme Biçimleri: Sosyal Medya Kullanım Amaçları ile Sosyal Medya Bağımlılığı İlişkisinin İncelenmesi. *FOCUSS Spor Yönetimi Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 31-45.
12. Sobaih A.E.E. , Hasanein A.M., Abu Elnasr A.E. (2020) Responses to COVID-19 in Higher Education: Social Media Usage for Sustaining Formal Academic Communication in Developing Countries. *Sustainability* 12, 6520.
13. Hong W, Liu RD, Ding Y, Fu X, Zhen R, Sheng X (2020) Social Media Exposure and College Students' Mental Health During the Outbreak of COVID-19: The Mediating Role of Rumination and the Moderating Role of Mindfulness. *Cyberpsychol Behav Soc Netw*. 2020 Oct 12. doi: 10.1089/cyber.0387. Epub ahead of print. PMID: 33050721.
14. Solmaz B, Tekin G, Herzem Z& Demir M (2013) İnternet ve sosyal medya kullanımı üzerine bir uygulama. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 7(4), 23-32.
15. Çömlekçi MF, Başol O (2019) Gençlerin Sosyal Medya Kullanım Amaçları ile Sosyal Medya Bağımlılığı İlişkisinin İncelenmesi *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Celal Bayar University Journal of Social Sciences* 17 (4); 173-188.
16. Günüş S (2009) İnternet bağımlılık ölçeğinin geliştirilmesi ve bazı demografik değişkenler ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkilerin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.)

17. Şahin NH, Durak A(1995) Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği: Üniversite Öğrencileri İçin Uyarlaması. *Türk Psikoloji Dergisi* , 10(34), 56-73.
18. Çerçi, Ü. Ö. , Canöz, N. &Canöz, K. (2020). Covid-19 Krizi Döneminde Bilgilenme Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımı.Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , (44) , 184-198.Retrievedfrom<https://dergipark.org.tr/tr/pub/susbed/issue/61826/925088>
19. Venegas-Vera, A. V.,Colbert, G. B., &Lerma, E. V. (2020). Positiveandnegativeimpact of socialmedia in the COVID-19 era. *Reviews in cardiovascularmedicine*, 21(4), 561–564. <https://doi.org/10.31083/j.rcm.2020.04.195>
20. González-Padilla, D. A.,&Tortolero-Blanco, L. (2020). Socialmediainfluence in the COVID-19 Pandemic. *International braz j urol: officialjournal of theBrazilianSociety of Urology*, 46(suppl.1), 120–124. <https://doi.org/10.1590/S1677-5538.IBJU.2020.S121>
21. Baltacı, Ö. , Akbulut, Ö. F. & Zafer, R. (2020). COVID-19 Pandemisinde Problemlı İnternet Kullanımı: Bir Nitel Araştırma.Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 1 (3) , 126-140 .Retrievedfrom <https://dergipark.org.tr/en/pub/ahievransaglik/issue/64424/979283>
22. Durmaz, A. & Ertaş, E. (2021). Covid-19 Pandemisi Sürecinde Ebelik Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin İnternet Kullanım Alışkanlıkları ile İlişkisi.Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 5 (3) , 561-574 . DOI: 10.46237/amusbfd.940906
23. Bozkurt İ. , Bozkurt Ö. COVID-19 Kısıtlamaları Sürecinde Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Temel Psikolojik İhtiyaçlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Bağımlılık Dergisi*. 2022; 23(2): 181-190.
24. Tuck AB, Thompson RJ. Social Networking Site UseDuringthe COVID-19 PandemicandItsAssociationsWithSocialandEmotionalWell-being in CollegeStudents: SurveyStudy. *JMIR Form Res*. 2021 Sep 7;5(9):e26513. doi: 10.2196/26513. PMID: 34313587; PMCID: PMC8425400.
25. Baltacı, Ö. , Akbulut, Ö. F. & Yılmaz, E. (2021). Problemlı İnternet Kullanımında Güncel Bir Risk Faktörü: COVID-19 Pandemisi. *Hümanist Perspektif*, 3 (1) , 97-121. DOI: 10.47793/hp.872503
26. Bozkurt İ. , Bozkurt Ö. COVID-19 Kısıtlamaları Sürecinde Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Temel Psikolojik İhtiyaçlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Bağımlılık Dergisi*. 2022; 23(2): 181-190.
27. Luo, T.Chen, W.&Liao, Y. (2021). Socialmediause in Chinabeforeandduring COVID-19: Preliminary resultsfrom an onlineretrospectivesurvey. *Journal of psychiatricresearch*, 140, 35–38. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2021.05.057>
28. Şahin, E. , Turk, F. & Hamamcı, Z. (2022). Covid-19 Pandemi Sürecinde Depresyon, Anksiyete ve Stres ile Başa Çıkma Tutumlarının Sosyal Medya Bağımlılığıyla İlişkisi. *Erciyes İletişim Dergisi*,9 (1) , 165-186 . DOI: 10.17680/erciyesiletisim.1001102
29. Taş F. COVID-19 Pandemisi Sırasında Üniversite Öğrencilerinde Algılanan Stres, Sosyal Destek ve Sosyal Medya Bağımlılığı. *Bağımlılık Dergisi*. 2022; 23(1)
30. Hong W, Liu RD, Ding Y, Fu X, Zhen R, Sheng X (2020) Social Media ExposureandCollegeStudents' MentalHealthDuringtheOutbreak of COVID-19: TheMediating Role of RuminationandtheModerating Role of Mindfulness. *CyberpsycholBehavSocNetw*. 2020 Oct 12. doi: 10.1089/cyber.0387. Epubahead of print. PMID: 33050721.
31. Doğan, B. & Eser, M. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Stresle Başa Çıkma Yöntemleri: Nazilli MYO Örneği.Ejovoc (Electronic Journal of VocationalColleges), Aralık 2013 , 29-39 . Retrievedfrom<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ejovoc/issue/5389/73083>
32. Xie X, Zang Z, Ponzio JM (2020) The information impact of network media, the psychological reactionto the COVID-19 pandemic, and online knowledge acquisition: Evidence from Chinese college students. *Journal of Innovation & Knowledge* 5 297–305.
33. McDonald DG, Dimmick J (2003) The conceptualization and measurement of diversity. *Communication Research* 30: 60-79.
34. Kasperson RE, Renn O, Slovic P, Brown HS, Emel J, et al. (1988) The social amplification of risk: A conceptual framework. *Risk Analysis* 8: 177-187.
35. Adnan M, Anwar K (2020) Online learning amid the COVID-19 pandemic: Students' perspectives. *Journal of Pedagogical Sociology and Psychology* 2.
36. Brennen JS, Simon FM, Howard PN, Nielsen RK (2020) Types, sources, and claims of Covid-19 misinformation. Reuters Institute.

37. Zandifar A, Badrfam R (2020) Iranian mental health during the COVID-19 epidemic. *Asian Journal of Psychiatry* 51.
38. Kim YI, Kim SG, Kim SM, Kim EH, Park SJ, et al. (2020) Infection and rapid transmission of SARS-CoV-2 in ferrets. *Cell Host and Microbe*.
39. Mcquail D (1997) The influence and effects of mass media. *Mass Communication Sociology* 70-94.
40. Bontcheva K, Gorrell G, Wessels B (2013) Social media and information overload: Survey results. *ArXiv Preprint ArXiv: 1306.0813*.
41. Gao J, Zheng P, Jia Y, Chen H, Mao Y, et al. (2020) Mental health problems and social media exposure during COVID-19 outbreak. *PLOS One* 15.
42. Casale S& Banchi V (2020) Narcissism and problematic social media use: A systematic literature review. *Addictive Behaviors Reports*, 11, 100252.
43. Ioannidis K, Treder, M S, Chamberlain, S. R., Kiraly, F., Redden, S. A., Stein, D. J., Lochner, C., Grant, J. E. (2018) Problematic internet use as an age-related multifaceted problem: Evidence from a two-site survey. *Addictive Behaviors*, 81, 157-166.
44. Kuss D J & Lopez-Fernandez O (2016) Internet addiction and problematic Internet use: A systematic review of clinical research. *World journal of psychiatry*, 6(1), 143-176.
45. Hoge E, Bickham D & Cantor, J (2017) Digital Media, Anxiety, and Depression in Children. *Pediatrics*, 140 (Supplement 2), S76-S80.
46. Moreno M. A, Jelenchick L. A, Egan K. G, Cox E, Young H, Gannon K. E & Becker T (2011) Feeling bad on Facebook: depression disclosures by college students on a social networking site. *Depression and anxiety*, 28(6), 447-455.
47. Keles B, Mc Crae N& Grealish A (2020) A systematic review: the influence of social media on depression, anxiety and psychological distress in adolescents. *International Journal of Adolescence and Youth*, 25(1), 79-93.
48. Fabris M. A, Marengo D, Longobardi C & Settanni M (2020) Investigating the links between fear of missing out, social media addiction, and emotional symptoms in adolescence: The role of stress associated with neglect and negative reactions on social media. *Addictive Behaviors*, 106, 106364.
49. Statista (2020) In-home media consumption due to the coronavirus outbreak among internet users worldwide as of March 2020, by country. Retrieved from <https://www.statista.com/statistics/1106498/home-media-consumption-coronavirus-worldwide-by-country/>

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

ÖZ ŞEFKAT, MİNNETTARLIK VE BAĞIŞLAYICILIĞIN ERKEN DÖNEM UYUMSUZ ŞEMALAR VE AYRILIK UYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİDE ARACI ROLÜ: BİR KARMA YÖNTEM ARAŞTIRMASI

MEDIATING ROLES OF SELF-COMPASSION, GRATITUDE AND FORGIVENESS IN THE RELATIONSHIP BETWEEN EARLY MALADAPTIVE SCHEMAS AND BREAKUP ADJUSTMENT: A MIXED METHOD STUDY

Ceren Fırıncı

TED Üniversitesi Gelişim Odaklı Klinik Çocuk ve Ergen Psikolojisi Yüksek Lisans Programı
ORCID: 0000-0002-4258-0619

Yağmur Ar-Karcı

TED Üniversitesi Psikoloji Bölümü
ORCID: 0000-0003-4197-3848

ÖZ

Bu çalışmanın temel amacı gençlerde erken dönem uyumsuz şemalar ve ayrılık uyumu arasındaki ilişkide öz şefkat, minnettarlık ve bağışlayıcılığın aracı değişken rolünü incelemektir. Bu hedefe ulaşmak için karma desenli bir araştırma yöntemi benimsenmiş ve sırasıyla niceliksel ve niteliksel iki araştırma gerçekleştirilmiştir. İlk çalışma olan niceliksel kısımda, Young Şema Ölçeği Kısa Form-3, Fisher Boşanmaya Uyum Ölçeği Öz-duyarlık Ölçeği, Minnettarlık/Memnuniyet Anketi ve Bağışlayıcı Kişilik Ölçeği uygulanarak romantik ayrılık yaşamış 253 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Analiz sonuçları öz şefkat ve minnettarlık değişkenlerinin erken dönem uyumsuz şema alanları ve ayrılık uyumu arasındaki ilişkide aracı değişken rolünün bulunduğunu, öte yandan, bağışlayıcılığın bu ilişkide anlamlı bir etkisi olmadığını ortaya koymuştur. İkinci aşama olan niteliksel çalışmada ise, ayrılık uyumu yüksek öte yandan toplam erken dönem şema puanları düşük olan 5 üniversite öğrencisi ile yarı-yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler Tematik Analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Toplamda 3 pozitif faktör için 8 üst temaya ulaşılmıştır. Öz şefkate ait temalar sırasıyla şu şekildedir: (1) Etkilenen partnerin kendilik değerini arttıran bir deneyim olarak öz şefkat, (2) İşlevsel ancak uygulaması zor bir baş etme stratejisi olarak öz şefkat ve (3) Kişinin kendine odağını arttıran bir deneyim olarak öz şefkat. İkinci olarak, minnettarlık değişkenine ait temalar sırasıyla şu şekildedir: (1) Ayrılık sonrası sonumlanma getiren bir deneyim olarak minnet duyma, ve (2) Aşırı minnet duymanın incinebilirliği arttırması. Son olarak, bağışlayıcılık değişkenine ait temalar sırasıyla şunlardır: (1) Bağışlayıcılığın ayrılık sonrası uyum sürecinde olumlu duygulanımı arttırması ve (2) Bağışlayıcılığın işlevlerine ilişkin ikircikli tutum. Her iki çalışmadan elde edilen sonuçlar ilgili literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ayrılık Uyumu, Erken Dönem Şemalar, Öz Şefkat, Şükran ve Bağışlayıcılık

ABSTRACT

The main purpose of the current research was to investigate mediating effects of three positive psychological mechanisms (i.e. self-compassion, gratitude and forgiveness) in the relationship between early maladaptive schema domains and breakup adjustment in youth. A mixed-method design was employed to achieve this aim, and a quantitative and qualitative study were performed, respectively. In the quantitative strand, Young Schema Questionnaire – Short Form Version 3, Fisher Divorce Adjustment Scale, Self-Compassion Scale, Gratitude Questionnaire and The Forgiving Personality Scale were used to collect data from 253 university students with an ended romantic relationship. The results of the mediation analyses showed that self-

compassion and gratitude, but not forgiveness, significantly mediated the relationship between all early maladaptive schema domains and breakup adjustment in youth. In the qualitative strand, semi-structured interviews were conducted with 5 university students who had relatively higher break up adjustment yet lower total early maladaptive schema scores. Obtained data was analyzed using thematic analysis. In total, 8 super-ordinate themes emerged from the data, which were classified under three psychological mechanisms. Firstly, self-compassion included the following themes: (1) self-compassion strengthening self-value of the affected partner, (2) self-compassion as a functional but difficult-to-implement coping strategy, and (3) self-compassion increasing focus on oneself. Secondly, gratitude included the following themes: (1) gratitude bringing resolution after romantic breakup, and (2) feelings of excessive gratitude bringing vulnerability. Thirdly, forgiveness included the following themes: (1) forgiveness enhancing positive emotional state in the adjustment process, (2) ambivalence regarding functions of the forgiveness, and (3) forgiveness being dependent upon certain conditions. Findings obtained from two studies were discussed in line with the relevant literature.

Keywords: Breakup Adjustment, Early Maladaptive Schemas, Self-Compassion, Forgiveness, Gratitude

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

DİJİTAL BAĞIMLILIĞA SAHİP, SOSYAL MEDYA DÜŞKÜNÜ GENÇLERİ ORGANİKLEŞTİRME ÇABALARI, EBEVEYN-ÇOCUK İLİŞKİSİ ÜZERİNE BİR DERLEME

A REVIEW of EFFORTS to NATURALIZE YOUTH with DIGITAL and SOCIAL MEDIA ADDICTION
on PARENT-CHILD RELATIONSHIP

Tansen TAYGUR ALTINTAŞ

*Dr. Öğr. Üye., İstanbul Gedik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Ankara Cad. No:280
PK: 34906, İstanbul/Türkiye,
ORCID: 0000-0003-2387-3258*

Rabia Cemre ARSLAN

*Arş. Gör., İstanbul Gedik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Ankara Cad. No:280 PK:
34906, İstanbul/Türkiye,
ORCID: 0000-0002-7768-2789*

ÖZET

Bu çalışmayla Türkiye ve yurt dışında yaşayan, 13-18 yaş arası dijital bağımlılık sahibi olan ya da geliştiren gençlerle, yüksek oranda sosyal medya kullanan genç-ergenlerin ebeveynleri ile olan ilişkilerinin derlenmesi amaçlanmıştır. Hızla dijitalleşen yaşam, henüz yeni atlatılmakta olan Covid-19 süreci bilhassa çocuk ve gençleri etkilemekte olup, eve kapanmalarına, bireyselleşmelerine, dijital araçlara düşkün olmalarına sebep olmaktadır. Bunun sonucunda aile içi ilişkiler ve ebeveyn-çocuk etkileşimleri değişime uğramaktadır. Bu değişimle birlikte son yıllarda daha da mühim olmakla, sosyal medya kullanımı ve gelişen teknoloji dünyasının, gençler ve ailelerin ilişkilerinde sarsıcı, şiddete yönlendirici, uzaklaştırıcı ya da beklenmedik birtakım etkilere sebebiyet verdiği görülmektedir. Bu derleme çalışması, literatürde yer alan güncel dijitalleşme-sosyal medya kullanımı araştırmalarının, ebeveyn-genç ilişkilerinde ne tür etkilere neden olduğunu bir araya getirecektir. Ayrıca çalışmalarda gençlerin dijital bağımlı olmasına neden olan etkenler aktarılacak, ebeveyn tutumlarının gençlerin yaşamlarında ne düzeyde etkiye sahip olduğu, yapaylaşan dünyada doğal çocuklar ve gençler büyütebilme çabasının varlığına değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Genç, çocuk, ebeveyn ilişkisi, sosyal medya, teknoloji, dijital.

ABSTRACT

With this study, it is aimed to compile the relationships between young people living in Turkey and abroad, who have or develop digital addiction between the ages of 13 and 18, and the parents of young adolescents who use social media at a high rate. Rapidly digitizing life, the Covid-19 process that is just being overcome, especially affects children and young people, causing them to be confined to the house, become individualized, and be fond of digital tools. As a result, domestic relations and parent-child interactions are changing. With this change, it is seen that the use of social media and the developing technology world have caused a number of shocking, violent, repishing or unexpected effects in the relationships of young people and families. This review will bring together the effects of current digitalization-social media use research in the literature on parent-teen relationships. In addition, the factors that cause young people to become digitally dependent will be mentioned in the studies, the extent to which parental attitudes have an impact on young people's lives, and the existence of an effort to raise natural children and young people in the artificialized world.

Keywords: Young, child, parental relationship, social media, technology, digital.

1.GİRİŞ

Son yıllarda teknolojik cihazlara her kesimden bireyin erişimi olduğu bilinmektedir. Özellikle ilköğretim ve orta öğretim çağındaki çocukların neredeyse tamamı tüm oyun gereksinimlerini dijital mecralarda karşılar hale gelmektedir. Z kuşağı kendinden önceki X ve Y kuşağından daha etkili internet ve dijital teknolojileri kullanmaktadır. Dolayısıyla dijital ortamdaki birçok içeriğe maruz kalmaktadır. Daha çok geleneksel olarak tabir edilen sanal olmayan oyun alanları eskisi kadar çocukların dikkatini çekmemekte ve buna bağlı olarak dijital video oyunlarına bağımlı bir nesil yetişmeye başlamaktadır (Akçay, 2020). Gözlemlenen bu durum karşısında ebeveynlerin çocuklarına karşı davranışlarını düzenlemeleri, bilinçli teknoloji ve dijital araç kullanımı konusunda yönlendirmeleri beklenmektedir.

Geçmiş yıllara nazaran günümüzde; bilgi çok hızlı bir şekilde işlenmekte ve bu durum dijital bağımlılık, sosyal medya bağımlılığı, video oyunları bağımlılığı, internet ve teknolojik cihaz bağımlılığı gibi farklı bağımlılık çeşitlerinin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır (Sülün, 2021).

Covid-19 Pandemisi süresince tüm gençler bilhassa eğitimleri için sürekli bilgi iletişim teknolojilerini kullanma sıklığını arttıran gençler yoğun şekilde teknoloji kullanımına başlamışlardır. Bu doğrultuda alışkanlık edinen öğrenciler boş vakitlerinde de internette gezinti yapmaya başlamış, ekrandan gözlerini ayırmamışlardır. Bu durumun dijital bağımlılığın daha da artmasına sebep olmuştur. Öyle ki bilgiye ulaşamayan ya da dijital ortamdaki kısa süreliğine ayrı kalan gençlerde paniğe kapılma gibi dürtüsel davranışların olduğu görülmektedir (Karakaya, 2021).

Yapılan bu derleme çalışması ile dijital bağımlı olan, sosyal medya düşkünü gençler ve ebeveynleri ile olan ilişkilerinin literatür özeti sağlanmaya çalışılacak, doğal çocuklar büyütebilme gayesi taşıyan ebeveyn davranışları derlenecektir.

2. DİJİTAL BAĞIMLILIK

Bağımlılık üzerine farklı tanımlamalar bulunmaktadır. Türk Dil Kurumu'na göre “bağımlı”; “başka bir şeyin istemine, gücüne veya yardımına bağlı olan, özgürlüğü, özerkliği olmayan, tabi” ve “bir kimseye veya şeye maddi veya manevi yönden aşırı bağlı olan” anlamı taşımaktadır. Bağımlılık ise; “bağımlı olma durumu, tabiiyet” durumunu açıklamaktadır (TDK, 2021). Ruh bilim üzerine çalışan araştırmacılar bir varlığa olan bağımlılığı, onla olduğundan daha fazla vakit harcamak, harcanan zamanın azaltmak için çabalamak fakat başarısız olmak olarak tanımlamaktadır (Kubey & Csikszentmihalyi, 2002).

Literatürde çeşitli tanımlarla var olan dijital bağımlılık, davranışsal bağımlılığın bir alt dalı kabul edilip; bilgisayar, telefon, sosyal medya, tablet, televizyon vb. gibi teknolojik aletler ve ortamlarla olan ve giderek artan bağımlılık ilişkisini ifade etmektedir (Akçay, 2020; Arslan, 2019; Shaw ve Black, 2008).

İstatistiksel veriler incelendiğinde Türkiye’deki hanelerin neredeyse tamamının cep telefonu kullandığı (%96,8) ve yüzde %80,7’sinin internete erişiminin olduğu bilinmektedir. Sosyal medya kullanıcısı olan 13-19 yaş arası gençlerin de 4’te birinin sürekli olarak sosyal medyada vakit geçirdiği görülmektedir. Gençler dijital platformlardan ayrı kaldıklarında kendilerini huzursuz hissetmektedir (Şakiroğlu ve Akyol, 2018).

Uslu (2021) yılında yaptığı çalışmada sosyal medya bağımlılığını araştırmış ve 14-18 yaşlarındaki gençlerin en yüksek sosyal medya bağımlılığı puanına sahip olduğuna ulaşmıştır. Acar ve Karavelioğlu da (2022) araştırmalarında gençlerin akıllı telefonlara olan orta düzey bağımlılıklarına değinmiş, fiziksel aktivite azlığını yüksek dijital bağımlılıkla ilişkili bulmuştur. Öyle ki, cinsiyetlere ait bir farklılık bulunmaktadır. Araştırmacıların bulgularına göre genç kızlar erkeklerden daha çok telefon bağımlısıdır. Kim ve arkadaşlarının (2014) çalışması da bu bilgileri destekler niteliktedir; gençlerin dijital bağımlılığı az fiziksel aktivite ile ilişkili görülmektedir.

Ergenler yüz yüze iletişime kıyasla sanal ortamlarda daha yakın ilişkiler kurarak yüz yüze çözebilecekleri problemlerin üstesinden daha rahat gelmektedirler. Bunun yanı sıra parmaklarının ucundaki dünyada kendilerini daha rahat hissederek daha saygın ve özgüvenli olmaktadır (Li ve Wang, 2013). Oyunların ve dijital dünyanın bu çekişi özelliği bireylerin sosyal çevrelerinden hızla kopmalarına ve ruhsal problemler yaşamalarına sebep olmaktadır (Akkaş, 2020).

Amerikan Psikiyatri Derneği'ne öre dijital oyun bağımlılığından bahsetmek için zihnin sürekli dijital ortamlarla meşgul olması, giderek artan sürelerde oyun oynamak, bağımlılık aline gelen oyun oynamayı bırakamama, psiko sosyal sorunlara rağmen sürekli oyun oynama, rahatsız durumlardan kaçınmak için sanal ortamlara atılmak, dijital ortamlarda sürekli meşgul olunduğundan bir iş ya da kariyer fırsatını kaybetmek şeklinde farklı kategoriler sıralanmıştır (APA, 2013).

Bingöl ve Eker'in (2022) makalesinde derlediği araştırmacılar dijital dünyaya bağımlılığın ilişkili olduğu bazı değişkenleri, sürekli kaygı (Mehroof ve Griffiths, 2010), depresyon (Brunborg, Mentzoni ve Frøyland, 2014), utangaçlık (Ayas, 2012), saldırganlık (Balıkçı, 2018; Güvendi, Demir ve Keskin, 2019), fonksiyonel olmayan tutumlar (Yıldız, 2019), aleksitimi (Yavuz ve diğerleri, 2019), zorbalık eğilimi (Gökbulut, 2020) sosyal kaygı (Başdaş ve Özbey, 2020; Karaca ve diğerleri, 2016) ve boş zaman can sıkıntısı (Zhou, 2010) ile ilişkilendirmişlerdir.

Dijital bağımlı sayılmak için çeşitli kriterler belirlenmiştir. Örneğin çevrimiçi kalmak için sürekli çaba harcamak, yeniden çevrimiçi olmak için sabırsızlanmak, dijital teknolojileri kullanırken kontrol mekanizmasına sahip olamamak, kullanımı bırakmakta zorlanmak, kullanım kontrolünde huzursuz hissetmek, belirlenenden daha uzun çevrim içi kalmak gibi davranışlar bağımlılık belirtisi sayılabilmektedir (Vink, 2020).

Alan yazında çeşitli yazarların dijital bağımlılık üzerine sınıflandırmalarının bulunduğu görülmektedir (Griffiths, 1999, Erdem vd., 2016, Young G. ve Whitty M, 2017). Buna göre sürekli mesaj göndermek isteyen, telefonunun kapalı olmasına tahammül edememe, yatağında telefon olmadan uyumama gibi özelliklere sahip davranışlar sergileyen gençlerin dijital bağımlılık geliştirdiği ifade edilmektedir. Hatta kimi çalışmacılara göre dijital dünyaya olan bağımlılık beyindeki nöronları etkileyen ve uyuşturucu bağımlılığı ile eş değer etkiye sahip bulunmaktadır (Goswami & Singh, 2016).

Araştırmalar ve son çağın getirdikleri düşünüldüğünde gençlerin internetten, ekranlardan ve de sanal ortamlardan ayrılması mümkün gözükmemektedir. Öyle ki sosyal medya, dijital ortamlar ve oyunlar arasında ayrılmaz bir ilişki bulunmaktadır. Ancak Üstündağ (2022) çalışmasında gençlerin medya okuryazarlığı eğitimi alarak gelişimlerini destekleyici sağlıklı adımlar atabilmeleri gerektiğinden ve kullanılabilecek destek eğitim programlarından bahsetmiştir. Aras (2022) gençlerin ve genç yetişkinlerin bireyleri sosyal medya bağımlılığına sevk eden etkenleri incelemiş ve araştırma bulgularında destek eğitimlerin kullanılıp, risk altındaki bireyler için tedavi programlarına katkı sunmayı hedeflemiştir.

3. EBEVEYN-ÇOCUK İLİŞKİSİ, DİJİTAL EBEVEYNLİK

Bireyin ilk öğretmeni ona ilk bakım verenleri ya da diğer bir deyişle onun ailesidir. Ailesi sayesinde sosyalleşmeye başlar, ailede bireylerin davranış ve tutumları ile birlikte hayata bakışını şekillendirir. İhmalkâr- ilgisiz, çatışmacı, aşırı korumacı aile tutumlarına sahip ebeveynler çocuklarını kendilerine yabancılaştırmakta, baskı ve stres altındaki çocuklar kendileri internete, sosyal medyaya ve dijital platformlara atmaktadır (Bozkurt, 2014).

Lise öğrencilerinin dijital oyun bağımlılıklarının incelendiği bir çalışmada gençlerin demokratik ebeveyn tutumunun olduğu bir aile ikliminde daha az dijital bağımlılık geliştirdikleri aktarılmıştır (Eni, 2017).

Ebeveynlerin gençlere teknoloji bilgisi aktarımında yetkin olmaları ve sürekli kendilerini güncel tutmaları gerektiği anlatılmaktadır. Çalışmalar ebeveynlerin rol model olurken kendileri ile çelişmeyen, tutarlı, davranışlar sergilemelerinin gençlerin sosyal medya ve dijital medya kullanımlarında etkili olabileceği üzerine durulmaktadır (Bozkurt, 2014).

Araştırmalarda kendini geliştiren ve dijital teknolojileri kullanım eğitimi alan ebeveynlerin daha çok bilgi sahibi olduklarına değinilmekte, çocuklarına da interneti verimli ve etkili kullanma konusunda yönlendirdikleri ifade edilmektedir (Akçay, 2022).

Dijital bağımlılık geliştiren gençlerin akademik başarısızlıkla karşılaştığı görülmektedir. Deniz ve arkadaşları (2022) yaptıkları çalışmada dijital bağımlılığa sahip özellikle erkek çocukların akademik başarısızlıkla karşılaştığını ifade etmiştir. Çalışma aynı zamanda boşanmış ebeveynlere sahip çocukların dijital bağımlılığa sahip olduğunu, ihmal edilen çocukların derslerinde başarısız olup, video oyunları ile daha çok vakit geçirdiklerini aktarmaktadır.

Gerekli desteği göremeyen gençler ve küçük yaştaki ergenlerin dijital oyun oynamalarının bağımlılık seviyesindeki psikolojik etkilerinin yanı sıra fiziksel zarar vermeye kadar ileri giden olumsuz yansımalarının olduğu ifade edilmektedir (Bilgin, 2015; Yalçın-Irmak, 2015; Mustafaoglu & Yasacı, 2018; Göldağ, 2018).

Taylan ve arkadaşları (2017), dijital oyunlar oynayan çocuk ve gençlerin derslerini aksatmaları ve akademik olarak başarısızlıklar yaşamalarına ek olarak kendilerini video oyun karakterleri ile karşılaştırdıkları, dijital alanlarda iken aşırı tepkiler verdiklerini, düşük öz denetim davranışlarında bulunduklarını ortaya çıkaran bulgulardan söz etmişlerdir.

Ebeveynlerin internet bilgi teknolojilerini kullanmada kendilerini geliştirmelerinin yanı sıra kendi internet kullanımlarında da dikkatli davranmaları gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Sağlıklı ve normal bir aile ortamında gelişen gençlerin kimlik gelişimlerinin de daha sağlıklı olduğu görülmektedir. Nitekim Pazarcıkcı ve arkadaşları (2022) annelerin dijital ebeveynlik okuryazarı olmalarının ve çevrelerindeki dijital araç-ortamların da niteliğini artırılmasının bireylerin ve toplumun sağlığın korunmasında kilit role sahip olmada etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Yılmaz-Bingöl ve Eker (2022) çalışmalarında ergenlerin boz zaman can sıkıntısı ve oyun bağımlılığı arasındaki ilişkiyi incelerken cinsiyet, yetkinlik ve motivasyon faktörlerinin etkisine dikkat çekmiştir. Ayrıca ebeveynlerin ergenleri dijital oyun bağımlılığından korumada önemli rolleri olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Ebeveyn-çocuk iletişim ve etkileşime dikkat çeken çalışmalardan birinde öğrencilerin 3'te birinin dijital teknolojilere erişirken ailesiyle sorunlar yaşadığını, bu nedenle aile ortamından sıkılarak var olan bağlarını kısıtladıklarına değinilmiştir. Dijital bağımlılık sebebiyle erişilemeyen sanal ortamlar çocuklar ve ebeveynler arasında ayrışma yaşanmasına sebep olmaktadır (Çalışkan ve Özbay 2015).

Gençlerin internet ve bilgi teknolojilerini bilinçsiz kullanmaları sonucunda zararlı içeriklerle karşılaşmaları ve bazı siber saldırılara maruz kalmaları sonucunda aile ile olan iletişim önem taşımaktadır. Öyle ki bir Türkoğlu'nun (2013) araştırmasında internet bağımlılığı ve siber zorbalık tutumları arasında pozitif korelasyon ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Henüz kimlik gelişimini tamamlamayan ve ergen olarak nitelendirilen gençler aileleri ile duygularını, karşılaştıkları sorunları paylaşmaktan imtina etmektedir. Oysaki sağlıklı aile yaşantısı içerisinde ebeveyn ve çocuk duygularını, sorunlarını vb. her şeyi paylaşmaktan sakınmamaktadır. Dolayısıyla ebeveynlerin çocuklarını dinlemeleri, onların sorunlarına çözüm bulurken ılımlı olmaları ve koşulsuz sevmeleri beklenmektedir (Aday vd., 2021).

Yapılan uluslararası çalışmalar ülkelere göre farklı oranlarda dijital bağımlılık seviyelerinin olduğunu göstermektedir. Uzakdoğu ülkelerinde çevrimiçi oyun oynayan gençlerin birtakım özdenetim problemlerine sahip oldukları aktarılmaktadır. Amerika'da ise gençlerin %90'ının internet dünyasında aktif kullanıcı oldukları ve bunların her 6'sından birinin dijital bağımlılığa sahip olduğu belirtilmektedir (Deniz vd, 2022; Sağlık Bakanlığı, 2018; Yalçın vd, 2016).

Günüç (2019), teknoloji ve dijital dünyayla hayatımıza entegre olan bazı kavramlardan bahsetmiştir. "Nomofobi (telefon bağlantısını kaybetme korkusu), Google effect (internette arama yaparken hızla edinilen bilgileri kaybetme korkusu) ve teknostres (dijital mecralardan öğrenilen bilgilerin yoğunluğu nedeniyle duyulan endişe) bunlardan bazılarıdır.

4. SONUÇ

Sonuç olarak teknoloji kullanımının gençler ve aileler arasındaki etkileşimde birtakım psikolojik problemlere yol açtığı görülmektedir. Günümüzde dijital ürünleri kullanmamız kaçınılmazdır ancak gençlerin teknoloji kullanımını daha sağlıklı hale getirmekte ebeveynlere önemli görevler düşmektedir.

Ebeveynler teknoloji kullanımında çocuklarına örnek olmak durumundadır. Çünkü gençler yaşadıkları aile ortamında yakın ilişki içerisinde bulundukları ebeveynlerini rol model almaktadır. Ebeveynler çocuklarının karşılaştıkları problemlere akılcı çözümler bularak onları rahatlatmalı, bir sorun oluştuğunda sorunun çözülebileceği güvenli üs olarak kendilerini tanıtmalıdır. Çünkü gençler günlerinin ortalama 3 saatini harcadıkları sanal dünyaya bağımlı hale gelebilmekte, ailelerinden alamadıkları desteği bazen dijital ortamda yabancı bireylerden alma isteği duyabilmektedir.

Araştırmalar dijital platformları kullanma konusunda bilgili olan ebeveynlerin çocuklarına doğru bilgiler verebilmede daha etkili olduğunu göstermektedir. Dijital ortamların kullanımı ve kullanım süresi hakkında bilgi veren ebeveynlerin çocuklarının dijital bağımlılara dönüşmemesi konusunda mühim role sahip olduğu bilinmektedir.

Literatür çalışmaları kendini sevmeye, öz şefkat terimlerine dikkat çekmektedir. Destek eğitim programları hazırlamanın yanı sıra mindfulness (bilinçli farkındalık) uygulamalarına dikkat çekilerek gençlerin kendini sevmesi, “an”da kalması ve öz denetim becerileri geliştirme çalışmalarına katılmalarına ağırlık verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Acar, E. & Karavelioğlu, M.B. (2022). “Spor Lisesi Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi”, International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:7, Issue:35; pp:343- 348.
- Aday, B., Çetinkaya, D., Cankan, İ., Özen, İ. S., Şengiz, İ., Iğnak, T., & Acar, İ. H. Ebeveynlikte Bilinçli Farkındalık ve Çocuk Gelişimi.
- AKÇAY, D. (2020). Ebeveynlerin çocukların dijital video oyunları bağımlılığı karşısında tutum ve davranışları. *Middle Black Sea Journal of Communication Studies*, 5(2), 65-71.
- Akkaş, İ. (2020). Küresel bir sorun alanı olarak dijital oyun bağımlılığı üzerine çalışma: Erzincan ili örneği. *Modern Leisure Studies*, 2(1), 11-23.
- American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5®). American Psychiatric Pub.
- Aras, İ. (2022). *Sosyal medya bağımlılığı, erken dönem uyumsuz şemalar, narsisizm ve duygu düzenleme güçlüğü arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Master's thesis, Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Arslan, A. (2019). Ortaöğretim Öğrencilerinin Dijital Bağımlılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Sivas İli Örneği, *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi (GEBD)*. 5(2). 63-80.
- Ayas, T. (2012). Lise öğrencilerinin internet ve bilgisayar oyun bağımlılık düzeylerinin utangaçlıkla ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(2), 627-636.
- Balıkçı, R. (2018). Çocuklarda ve ergenlerde çevrimiçi oyun bağımlılığı ve agresif davranışlar arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fatih Sultan Vakıf Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Başdaş, Ö. ve Özbey, H. (2020). Digital game addiction, obesity, and social anxiety among adolescents. *Archives of Psychiatric Nursing*, 34, 17-20.
- Bilgin, H.C. (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Bilgisayar Oyun Bağımlılık Düzeyleri İle İletişim Becerileri Arasındaki İlişki. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Bozkurt, A. (2014). Homo Ludens. *Dijital Oyunlar ve Eğitim. Eğitim Teknolojileri Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 121.
- Brunborg, G. S., Mentzoni, R. A. ve Froyland, L. R. (2014). Is video gaming, or video game addiction, associated with depression, academic achievement, heavy episodic drinking, or conduct problems? *Journal of Behavioral Addictions*, 3, 27-32.
- ÇALIŞKAN, Ö., & ÖZBAY, F. (2015). 12-14 YAŞ ARALIĞINDAKİ İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMI EKSENİ YABANCILAŞMA VE ANNE BABA TUTUMLARI: DÜZCE İLİ ÖRNEĞİ. *Journal of International Social Research*, 8(39).
- Deniz, G., Aydın, S., Odabaş, D. (2022). Ankara il merkezindeki ortaokul ve lise öğrencilerinin dijital oyun bağımlılığı ve anne baba tutumlarının incelenmesi. *Halk Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 4(1): 43-55. Doi: 10.54061/jphn.1045517
- Eni, B. (2017). *Lise öğrencilerinin dijital oyun bağımlılığı ve algıladıkları ebeveyn tutumlarının değerlendirilmesi* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Erdem, H., Kalkın, G., Türen, U. ve Deniz, M. (2016). Üniversite Öğrencilerinde Mobil Telefon Yoksunluğu Korkusunun (nomofobi) Akademik Başarıya Etkisi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Y.* 21(3). 923-936.
- Goswami, V. & Singh, D.R. (2016). Impact of mobile phone addiction on adolescent's life: A literature review. *International Journal Of Home Science*, 2(1), 6974.

- Gökbulut, B. (2020). Ortaokul öğrencilerinin akran zorbalığı ve dijital oyun bağımlılığı arasındaki ilişki. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 8, 89-100.
- Göldağ, B. (2018). Lise Öğrencilerinin Dijital Oyun Bağımlılık Düzeylerinin Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesi . *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , 15 (1) , 1287-1315 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yyuefd/issue/40566/495673>
- Griffiths, M. (1999). Violent video games and aggression: A review of the literature. *Aggression and Violent Behavior*, 4(2), 203– 212. [https://doi.org/10.1016/S1359-1789\(97\)00055-4](https://doi.org/10.1016/S1359-1789(97)00055-4)
- Günüç, S. (2019). Dijital Dünyada Organik Çocuklar Yetiştirmek. Ankara Nobel Tıp Yayınevi. 1.Baskı.
- Güvendi, B., Demir, G. T., ve Keskin, B. (2019). Ortaokul öğrencilerinde dijital oyun bağımlılığı ve saldırganlık. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 1194-1217.
- Karaca, S., Gök, C., Kalay, E., Başbuğ, M., Hekim, M., Onan, N. ve Ünsal Barlas, G. (2016). Ortaokul öğrencilerinde bilgisayar oyun bağımlılığı ve sosyal anksiyetenin incelenmesi. *Clin Exp Health Sci*, 6(1), 14-9.
- Karakaya, E. (2021).Covid-19 sürecinde eğitime evde devam eden ortaöğretim öğrencilerinin teknoloji bağımlılığı düzeylerinin incelenmesi, Karabük: Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Kim D, Lee Y, Lee J, Nam JEK, Chung Y. Development of Korean Smartphone Addiction Proneness Scale for youth. *PLoS One* 2014; 9:1-8.
- Kubey, R., Czikszentmihalyi, M. (2002). Robert Kubey and Mihaly Czikszentmihalyi, Television addiction is no mere metaphor, *Scientific American* 286, (2), pp. 74–80
- Mehroof, M. ve Griffiths, M. D. (2010). Online gaming addiction: the role of sensation seeking, self-control, neuroticism, aggression, state anxiety, and trait anxiety. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 13(3), 313-316. Doi: 10.1089/cyber.2009.0229.
- Mustafaoglu R. , Yasacı Z. Dijital Oyun Oynamanın Çocukların Ruhsal ve Fiziksel Sağlığı Üzerine Olumsuz Etkileri. *Bağımlılık Dergisi*. 2018; 19(3): 51-58.
- Marco Lui, Timothy Baldwin, Paul Cook, Andrew MacKinlay, and Li Wang. (2013). How Noisy Social Media Text, How Diffrent Social Media Sources?. In *Proceedings of the Sixth International Joint Conference on Natural Language Processing*, pages 356–364, Nagoya, Japan. Asian Federation of Natural Language Processing.
- PAZARCIKCI, F., AĞRALI, H., & AYDINLI, A. Annelerin Dijital Ebeveynlik Farkındalığının Sağlık Okuryazarlığı ve Çeşitli Değişkenler ile İlişkisi. *Bağımlılık Dergisi*, 23(3), 1-1.
- Sülün, A., Yayan, E., Düken M., COVID-19 salgını sürecinin ergenlerde akıllı telefon kullanımına ve uyku üzerine etkisi. *Türk J Child Adolesc Ment Health* 2021; 28(1): 35-40.
- Shaw, M., & Black, D. W. (2008). Internet Addiction: Definition, Assessment, Epidemiology and Clinical Management. *CNS Drugs*, 22, 353-365. <http://dx.doi.org/10.2165/00023210-200822050-00001>
- Şakiroğlu, M., & Akyol, C.P., (2018). Çocukları Sanal Dünyadan Koruma Kılavuzu: Hayykitap, 1.Baskı.
- TAYLAN, H. H., AYDIN, F., & TOPAL, M. (2017). Ortaokul öğrencilerinin sanal zorba olma durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Sakarya ili örneği. *Online Journal of Technology Addiction and Cyberbullying*, 4(1), 41-59.
- TDK (2021). Bağımlı: <https://sozluk.gov.tr/> (erişim tarihi 14.05.2022).
- Türkoğlu, S. (2013). *Ergenlerin problemli internet kullanımları ile siber zorbalık eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi (Turkey)).
- Uslu, M. (2021), Türkiye’de Sosyal Medya Bağımlılığı ve Kullanımı Araştırması/The Analysis of Social Media Addiction and Usage in Turkey. *Turkish Academic Research Review*, 6 (2), 370-396. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tarr/issue/62824/933479>
- ÜSTÜNDAĞ, A. (2022) Çocukların Sosyal Medya, Akıllı Telefon ve Oyun Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Bağımlılık Dergisi*, 23(3), 1-1.
- Vink, A. (2020). *The Dangers Of Digital Addiction*, NewYork: Lucent Press.
- Yalçın-Irmak, A. & Erdoğan, S. (2015) Dijital Oyun Bağımlılığı Ölçeği Türkçe Formunun Geçerliliği ve Güvenilirliği. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 16 (özel sayı 1):10-19
- Yavuz, M., Nurullayeva, N., Arslanogdu, S., Cimendag, A., Gunduz, M., Goksan, Yavuz, B. (2019). The relationships between the digital game addiction, alexithymia and metacognitive problems in adolescents. *Turkish J Clinical Psychiatry*, 22, 254-25.
- Yıldız, T. (2019). Lise öğrencilerinde fonksiyonel olmayan tutumların sigara kullanımı ve dijital oyun bağımlılığı ile ilişkisi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çag Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

- Yılmaz-Bingöl, T. ve Eker, H. (2022). Ergenlerde dijital oyun bağımlılığının boş zaman can sıkıntısı tarafından yordanması, Trakya Eğitim Dergisi, 12(1), ss. 110-118.
- Young, G. ve Whitty, M. (2017). Cyberpsychology: The Study of Individuals, Society and Dijital Technologies, UK: The British Psychological Society and Wiley.
- Zhou, S. X. (2010). Gratifications, loneliness, leisure boredom and self-esteem as predictors of SNS-game addiction and usage pattern among Chinese college students. Hong Kong: Chinese University of Hong Kong.
- İnternet adresleri:
- Sağlık Bakanlığı (2018): <https://sggm.saglik.gov.tr/Eklenti/36068/0/bagimlilik-ile-mucadele-stratejik-iletisim-belgesipdf.pdf>

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

BİLGİSAYARA ERİŞİMİ OLMAYAN YA DA YETERSİZ OLAN ÇOCUKLAR VE OKULLAR İÇİN ÇÖZÜMLER

SOLUTIONS FOR CHILDREN AND SCHOOLS WITH NO OR POOR ACCESS TO COMPUTERS

GÜNAY GÜNDÜZLER

Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı, Merkez/Edirne
ORCID: 0000-0002-7465-5523

ÖZET

2019 yılında Çin'in Wuhan eyaletinden çıkıp ülkemizi ve dünyamızı etkileyen COVID-19 hastalığı tüm dünyada pandemi uygulamalarına geçilmesine sebep olmuş ve bu süreçte eğitim ve öğretim uygulamaları ağırlıklı olarak çevrimiçi sürdürülmeye başlamıştır. Uzaktan eğitim modeliyle sürdürülen eğitim ve öğretim için bu dönemde daha fazla donanım gereksinim duyulmuştur. Ancak, başta ekonomik yetersizlikler nedeniyle pek çok çocuk ve okul online eğitimlere katılma konusunda aksaklıklar yaşamıştır. İlerleyen yıllarda eğitimin tamamen online olacağı öngörülmektedir, bu sebepten bilgisayar laboratuvarlarına ve online eğitim donanımlarına büyük ihtiyaç olduğu açıktır. Bu çalışmada eğitimde aksaklık yaşayan kişi ve kurumlarda bilgisayar ve online ders laboratuvarları hakkındaki eksikliklerden ve bunların sebeplerinden bahsedilecek, çeşitli ülkelerden örneklerle uygun şekilde donanım nasıl ulaşılabileceğine cevaplar aranacak ve eğitimde kullanılan donanımların teknik detaylarıyla nasıl kullanılacağı hakkında öneriler sunulacaktır. Yöntem olarak bir durum tespiti yapılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Çevrimiçi eğitim, online dersler, bilgisayar laboratuvarı, donanım

ABSTRACT: In 2019, the COVID-19 disease, which came out of the Wuhan province of China and affected our country and the world, caused the transition to pandemic applications all over the world and in this process, education and training applications began to be carried out mainly online. More equipment was needed in this period for education and training carried out with the distance education model. However, many children and schools have experienced difficulties in participating in online education, mainly due to economic insufficiencies. It is foreseen that education will be completely online in the coming years. For this reason, it is clear that there is a great need for computer labs and online education equipment. In this study, the shortcomings of computer and online education labs in people and institutions in education will be mentioned and the reasons for these will be mentioned, answers will be sought on how to access the equipment appropriately with examples from various countries and suggestions will be presented on how to use the equipment used in education with technical details. As a method, a situation determination was made.

Keywords: Online education, online teaching, computer labs, equipment

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

TRACES OF THE PANDEMIC: THE EFFECTS OF THE PANDEMIC PERIOD ON STUDENTS' LIFE

Sibel Rabia Şenol

MEB, Çanakkale, Turkey

Sebil Var Şenol

Dr., MEB, Çanakkale, Turkey

ABSTRACT

In order to be able protect the public health in the Covid-19 pandemic, which spread from China to the whole world towards the end of 2019, measures such as curfews, social distancing rule, social isolation, quarantine, travel restrictions, flexibility in working hours, distance education and working from home were all implemented by the governments the World over. This has consequently caused many changes in our family, social, school and business lives: Therefore, the aim of this study is to investigate the effects of the Covid-19 pandemic on students' school life, extracurricular learning, social life and mental state. This is a survey type qualitative study and was conducted with 20 secondary school students in the spring term of the 2021-2022 academic year. The data of the study were collected with a questionnaire developed by the researchers.

Data analysis of the study was presented with frequency, percentage values and frequency tables, and the answers to the open-ended questions were subjected to content analysis. Codes were made according to the content analysis and the answers were categorized according to the common aspects of these codings. According to the results obtained in the study, within the scope of distance education measures during the pandemic period, the students stated that they read books at home, did some gastronomic activities in the kitchen, played computer games, watched TV and movies during the pandemic period. Students also stated the negative effects of the pandemic period on their school lives and mental states after the pandemic, such as wearing compulsory masks, fall in line with the hygiene rules, the fear of being away from school, and not being able to concentrate on their courses again.

Similarly, the students further stated that the pandemic period had a positive effect on their social lives such as appreciation of the value of family and friendship, and the importance of health, in addition to the negative effects such as avoiding sports activities, developing hatred towards anything to do with digitalization, obligatory use of masks and putting on weight due to inertness. It was also the students' opinion as examples of their extracurricular learning of the pandemic period that they started to play different musical instruments on a limited basis, mastered in computer games and their drawing skills; the majority of also students stated such negative effects as not being able to attend courses regularly, having to stop playing their musical instruments, and digital addiction. Following the overwhelming negative impact of the pandemic period, the students clearly stated that they preferred the offline, face-to-face education to online, distance education.

Keywords: Covid-19 pandemic, distance education, school life, extracurricular learning, social life, physical and mental health

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

EXAMINATION OF PERSONALITY TRAITS, METACOGNITION, INTERNET USE FUNCTION AND PROBLEMATIC INTERNET USE OF UNIVERSITY STUDENTS

Gamze KILIÇ

Research Assistant Gamze KILIÇ, Ege University, Faculty of Literature, Department of Psychology, İzmir-Turkey
ORCID ID: 0000-0002-0315-3980

Nesibe OLGUN KAVAL

Research Assistant Nesibe OLGUN KAVAL, Karadeniz Teknik University, Faculty of Literature, Department of Psychology, Trabzon-Turkey
ORCID: 0000-0002-3591-9397

Nimet Serap GÖRGÜ AKÇAY

Assistant Professor Nimet Serap GÖRGÜ AKÇAY, Bingöl University, Faculty of Science and Literature, Department of Psychology, Bingöl-Turkey
ORCID: 0000-0001-8182-0702

ABSTRACT

The university period is a critical period when individuals move away from parental control, and begin to make their own decisions and manage their lives. In this period, it is thought that it is critical to examine the factors that may be related to problematic Internet use of university students and to identify possible risk situations. Although the relationship between gender, psychiatric diagnosis, metacognitive characteristics, and personality with problematic Internet use has been demonstrated, the number of available studies is limited and the findings are contradictory. In addition, no study was found in which the duration and purpose of Internet use were included and all these variables were examined together. The aim of the study is to investigate the personality traits, metacognitive structures, internet usage functions and problematic Internet use of university students in terms of diagnosis, gender and Internet usage time. 696 Turkish university students that aged mean 20.11 are participated. The design of the study was descriptive and nonparametric independent groups comparison analyzes (Mann Whitney U Test and Kruskal-Wallis Test). The Big Five Inventory (BFI) Metacognitions Questionnaire-30 (MCQ-30), Internet Use Function Questionnaire (IUFQ), Online Cognition Scale (OCS) and a demographic form were used in this study. Data were analyzed at the significance level of 0.05. According to the results of the analysis by gender, in terms of average scores, while women's Conscientiousness and Neuroticism scale scores were higher. Analysis results by diagnosis showed that is a significant difference. The scale scores of the diagnosed group are higher in the sub-dimensions of Neuroticism, Openness, Uncontrollability and Danger, Lack of Cognitive Confidence, MCQ-30 Total Score, and Information Functions. Neuroticism, Uncontrollability and Danger, Social Functions, Virtual Emotional Functions, Social Comfort, Loneliness/Depression, Diminished Impulse, Distraction, and OCS Total Score sub-dimension scores increased in direct proportion to the duration of Internet use.

Keywords: University students, Personality, Metacognition, Problematic internet use

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

GENÇLERDE KARIYER GELİŞTİRME, PLANLAMA VE YÖNETİMİ YOUTH CAREER DEVELOPMENT, PLANNING AND MANAGEMENT

M. Serhat Öztürk

*Doç. Dr., Kariyer Gelişimi Uygulama ve Araştırma Merkezi & Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi
Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye
ORCID: 0000-0002-7285-983X*

ÖZET

Günümüzde özellikle dünyada rekabetçi sistemlerin artması, işgücü piyasasındaki esnek, güvencesiz yapılar ve global işsizlik sorunuyla birlikte gençlerin kariyer tercihleri karmaşık bir sosyal ve ekonomik ortamda gerçekleşmektedir. Ömür boyu çalışılan bir iş artık çok nadir karşımıza çıkmakta; çalışanlar işlerini hatta kariyerlerini çoğu kez değiştirebilmektedirler. Böylece yeni bir işe girmeye başlayan kariyer geliştirme birçok kez iş değiştirilen ve yönetilmesi oldukça zor bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle de gençler yeni işe girme ve iş değiştirme planlamasında oldukça savunmasız ve dezavantajlı kalabilmektedir. Bu doğrultuda gençlerin kariyer geliştirme, planlama ve yönetimi konusunda bilgilendirilmeleri, karar alma süreçlerinde desteklenmeleri oldukça önemlidir. İşte bu çalışmada; kariyer geliştirme, planlama ve yönetimi süreçleri ve bu süreçlerin gençler için önemi tartışılarak, gençlerin yaşadıkları ve genellikle dezavantajlı oldukları bu süreçte nasıl desteklenebilecekleri ve bu süreçte kariyer destekçilerini dahil etmenin faydaları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Gençlerde Kariyer Geliştirme, Planlama ve Yönetimi, Genç işgücü, Gençlik, Kariyer.

ABSTRACT

Today, especially with the increase in competitive systems in the world, flexible and insecure structures in the labor market and the global unemployment problem, the career choices of young people take place in a complex social and economic environment. A job that has been worked for a lifetime is very rare now; employees often change their jobs or even their careers. Thus, career development, which starts with a new job, is a process that changes jobs many times and is formidable to manage. In particular, young people can be very vulnerable and disadvantaged in planning for new employment and job change. In this respect, it is very important to inform young people about career development, planning and management and to support them in their decision-making processes. Here in this study; The career development, planning and management processes and the importance of these processes for young people will be discussed, and how they can be supported during this process where they are often disadvantaged and the benefits of including career supporters in this process will be examined.

Keywords: Youth Career Development, Planning and Management, Young Workforce, Youth, Career.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

ÜNİVERSİTE GENÇLERİNİN YAŞAM PLAN VE POLİTİKASI BAĞLAMINDA YURT DIŞINA GİTMEYİ TERCİH ETME NEDENLERİ

REASONS for OPTION for GOING ABROAD of UNIVERSITY YOUTH in the context of LIFE PLAN
and POLICY

AYLİN GÖRGÜN BARAN

*Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Bölümü
H.Ü. Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi Müdürü*

ÖZET

Türkiye'nin içinde bulunduğu sosyal, ekonomik ve siyasal sorunlar toplumda birçok insanı etkilediği gibi gençler üzerinde de etkili olmaktadır. Kaya ve Sunar'ın 2021 yılında yapılan bir araştırmasında, gençlerin %67,3'nün kendi geleceklerini yurtdışında arama isteği içinde olduklarını ortaya koymaktadır. Araştırmamız, üniversite gençlerinin kendi gelecekleri için bir yaşam plan ve politikası oluşturup oluşturmadıkları hususunu konu edinmiştir. Araştırmanın amacı gençlerin gelecekleri için içinde bulundukları bu durumu nasıl anlamlandırdıklarını tespit etmektir. Bu araştırmanın teorik çerçevesini, Giddens'in modern toplumun ortaya çıkardığı sorunlar karşısında bireyin refleksif olarak kendini düşünümsele anlamda değiştirip dönüştürme kapasitesine sahip olarak gençlerin geleceklerine yönelik bir yaşam plan ve politikası geliştirme konusundaki görüşleri oluşturmaktadır. Metot olarak yorumcu/inşacı yaklaşım deseni üzerinden katılımcılarla nitel araştırma yapılmıştır. Üniversiteden mezun olmuş ve olmamış 14 öğrenci ile derinlemesine görüşülmüştür. Katılımcıların 8'i kadın, 6'sı erkektir. Yaşları 21-25 arasında değişmektedir. Katılımcılara yarı yapılandırılmış 10 soru sorulmuştur. Görüşmeler yaklaşık 40 dakika sürmüştür. Bazı katılımcılardan cevaplar yazılı olarak alınmıştır. Elde edilen verilerden beş tematik analiz birimi oluşturulmuştur. Tematik analiz birimleri; yaşam politikası çerçevesinde üniversiteye giriş sürecinde hayata hazırlık, üniversiteden mezun olduktan sonraki planlar, gelecek için hayaller, yurtdışı isteği, ülke sorunlarına bakış olarak belirlenmiştir. Sonuç olarak katılımcı gençlerin çoğu genel olarak kendi gelecek yaşamları için bir plan ve politika geliştirdikleri, bu plan ve politikalarının gerçekleşememe durumu karşısında (B) planlarının bulunduğunu, yurt dışına gitmek istediklerini (2 katılımcı hariç), ülkeleri için sahip oldukları bilgiler ışığında çabalar göstereceklerini belirtmişlerdir. Araştırmada; özellikle siyasetin kullandığı şiddet dili ve kutuplaştırıcı söyleminin yarattığı endişe, ailelerin gençler üzerinde uyguladığı sosyal baskı, işe girme konusunda liyakatin dikkate alınmaması ve iş bulamayacaklarına yönelik umutsuzluk konuları katılımcıların yurt dışına gitme isteklerini artırmaktadır, sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: üniversite gençliği, yaşam plan ve politikası, yurtdışı tercihi,

ABSTRACT

The current social, economic and political problems of Turkey have affected not only many people but also youth. A study, conducted of Kaya&Sunar 2021 revealed that 67,3% of youth chose to seek a future abroad. The subject of our study is to research whether university youth establish a life plan and a policy for their own future. The purpose of this research is to determine how youth make sense of their present conditions in terms of their own future. The theoretical framework of this research is formed of views of youth related to the development a life plan and policy for their own future, because, according to Giddens, since the youth has the individual capacity to reflexively change and transform his/herself when facing with problems of modern society. The qualitative research was conducted with participants through interpreter/constructionist approach

pattern as the method of the study. In-depth interviews were made with 14 students who had not graduated and graduated from university. 8 of participants were women and the remaining 6 were men. Their ages were varied between 21 and 25. 10 semi-structured questions were asked to the participants. The interviews lasted about 40 minutes. The written answers were taken from some of the participants. Five thematic analysis units were created from the data obtained. These thematic analysis units were established as preparation for studying at university in the frame of life policy, plans after graduation, imagination preparations for future, option for going abroad and opinions about country problems. As a result, many of the participant youth stated that they developed a plan and policy for their own future life, they had a plan (B) if they cannot realize their own plans and policies, they wanted to go abroad (except 2 participants) and they would strive for their country in the light of their knowledge. It was concluded in this research that the desire of participants to go abroad had increased because of reasons such as concern caused from hate and polarizing speech used in politics, social pressure imposed by families on youth, ignoring the merit in employment and feeling hopeless to find a job.

Keywords: university youth, life plan and policy, option for going abroad,

GİRİŞ

Küresel düzeyde yaşanan covid-19 virüsü salgını, birçok kayıplarla birlikte yaşamımızda çeşitli kısıtlılıklar getirmiş ve tüm insanlığı etkilemiştir. Bu sürecin örseleyici ve yıpratıcı yönü zihinlerde geçmişe ilişkin bir tortu bırakmıştır ve bırakmaktadır. Bu zorlu bir süreçte hem ülkeler siyasi ve ekonomik sorunlarla hem de bireyler kişisel ve sosyal sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Dolayısıyla gençlerin salgından etkilenmemeleri mümkün değildir. Öte yandan Türkiye'nin içinde bulunduğu sosyal, siyasal, ekonomik ve eğitim sorunları gençlerin gelecek endişelerini önemli ölçüde artırmaktadır. Bu konuda Türkiye'de son yıllarda gençlik üzerine yapılan araştırmalarda bir artış gözlenmiştir. Bunlardan biri Lüküslü, Arıkan-Akdağ ve Çelik tarafından (2017, s. 21) yapılan *Sessiz ve Görünmeyen Gençler* projesidir. Bu projede iş sahibi olmak ve yetişkin statüsüne geçebilmek için eğitim-öğretimin en önemli araç olduğu belirtilmektedir. Ancak eğitimde olmayan ve okuldan-işe geçme şansını yitiren gençlerin sosyal dışlanmaya uğrama riskinin güçlü olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan SODEV'nin (2020, s.17), Türkiye'de Gençlik Araştırmasına göre ise gençlerin %62.5'i imkanları olsa yurtdışına yerleşip orada yaşamak istediklerini belirtmektedirler. British Council'in (2017, s. 49,) Next Generation Türkiye Raporunda, Türkiye'de yaşanan olumsuzluklardan dolayı yurtdışına gitme isteği; daha yüksek eğitim düzeyi ve sosyo-ekonomik durumu iyi olanlar ve iş sahibi olmayan gençlerde daha fazladır. Fakat ülkelere karşı olumlu duygular besleyenler bile uluslararası seyahatin ve yurtdışı eğitiminin değerli olduğunu düşünmektedir. Birçoğu, gelişmiş ülkelerde, özellikle de Kuzey Avrupa ülkelerinde var olduğuna inandıkları çoğulculuğa, ifade özgürlüğüne ve hoşgörüyeye daha çok eğilim göstermektedirler. Dolayısıyla Türkiye'de gençlerin topluma katılım göstermeleri ve yaşamlarını sürdürebilmeleri için sosyal, siyasi ve ekonomik koşulların düzeltilmesi ve istihdam imkanlarının artırılması kaçınılmaz görülmektedir.

Çağlar&Çağlar'ın (2021, s.77-114) Türkiye çapında yaptıkları araştırmada gençlerin %64.5'i işe alımlarda liyakata uygun davranılmadığını, %87.3'ünün işsizliğin çok fazla olduğunu ve işsizliğin büyük çoğunluğunun adam kayırmacılık olduğunu belirtmişlerdir. Gelecekteki en önemli hedeflerinin %40.9 ile iyi insan olmak, %28.5 ile çok para kazanmak olduğu tespit edilmiştir. Fırsat verilse ve imkanları olsa gençlerin %72.9'u yurtdışına bir ülkede yaşamak isteği içinde oldukları tespit edilmiştir. Aynı şekilde Kaya&Sunar'ın 2021 yılında yapmış oldukları araştırmada gençlerin %67.3'nün yurtdışına gitme konusunda istekli oldukları belirtilmiştir. Fırsatların azalması gençlerin refleksif birey anlayışını geliştirmelerinde önemli rol oynamaktadır. Bu sonuçlar gençlerin Türkiye'de kendi yaşamlarını sürdürmede zorluklar bulunduğunu göstermekte ve geleceklerin umutlu olmadıklarını ortaya koymaktadır.

Türkiye'nin içinde bulunduğu işsizlik ve göçmen krizi siyasi ve ekonomik olarak gençlerin belli fırsatlarının azalmasına yol açmakta ve kendilerini daha rahat yaşayacaklarını düşündükleri yerlere gitmelerine neden olmaktadır. Böylece refleksif birey anlayışı çerçevesinde kendilerine yeni yaşam politikaları oluşturmaları söz konusudur. Dolayısıyla Türkiye'de gençlerin kendi ülkeleri yerine neden Batı ülkelerinde yaşamak istediklerini kendi anlamlandırmaları üzerinden araştırılması bu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE METODU

Araştırmamız, üniversite gençlerinin kendi gelecekleri için bir yaşam plan ve politikası oluşturup oluşturmadıkları hususunu konu edinmiştir. Araştırmanın amacı gençlerin gelecekleri için içinde bulundukları bu durumu nasıl anlamlandırdıklarını tespit etmektir. Bu araştırmanın teorik çerçevesini, Giddens'in modern toplumun ortaya çıkardığı sorunlar karşısında bireyin refleksif olarak kendini düşünümsele anlamda değiştirip dönüştürme kapasitesine sahip olarak gençlerin geleceklerine yönelik bir yaşam plan ve politikası geliştirme konusundaki görüşleri oluşturmaktadır.

Metot olarak yorumcu/inşacı yaklaşım deseni üzerinden üniversite gençleri ile nitel araştırma yapılmıştır. Henüz üniversiteden mezun olmamış ve yeni mezun olmuş 14 öğrenci ile derinlemesine görüşülmüştür. Özellikle gençlerin birer özne olarak yurtdışında yaşama isteğini kendilerinin nasıl anlamlandırdıkları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Katılımcıların 8'i kadın, 6'sı erkektir. Yaşları 21-25 arasında değişmektedir. Katılımcılara yarı yapılandırılmış 10 soru sorulmuştur. Görüşmeler yaklaşık 40 dakika sürmüştür. Bazı katılımcılardan cevaplar yazılı olarak alınmıştır. Araştırmaya katılan gençlere K1'de, K14'e kadar birer kodlama verilmiştir. Elde edilen verilerden beş tematik analiz birimi oluşturulmuştur. Tematik analiz birimleri; yaşam politikası çerçevesinde üniversiteye giriş sürecinde hayata hazırlık, üniversiteden mezun olduktan sonraki planlar, gençlerin gelecek hayalleri, yurtdışında yaşama isteği, ülke sorunlarına bakış olarak belirlenmiştir.

REFLEKSİF BİREY VE YAŞAM POLİTİKASI KURAMI

Giddens, (1994), modernitenin farklılık, dışlama ve marjinalleştirme ürettiğini kabul eder. Modernitenin temel eşitsizlik biçimlerinin kendini gerçekleştirme ve güç kazanma düzeyine göre değişebileceğini savunur. Geç modern ya da yüksek modernite çağında yazılı ve elektronik medya uzak mesafeleri yakınlaştırarak benliğin mahrem yönleri üzerindeki etkilerini artırmıştır. Özellikle elektronik iletişim araçları sayesinde benliğin gelişimi ve sosyal sistemlerin birbirlerine karşı nüfuzu giderek hem artmaya hem de önem kazanmaya başlamıştır. Bu kapsamda dünya, birçok bakımdan birleştirici bir deneyim sergilerken aynı zamanda da yeni parçalanma ve dağılma biçimleri ortaya koyarak varlığını sürdürmektedir. Bu durum kendine özgü koşullar yaratmış ve benliğin-kimliğin refleksif olarak inşa sürecini de başlatmıştır. Refleksif benlik tasarımı, soyut sistemlerin (semboller, değerler, kurumlar vb.) süzgecinden geçerek çeşitli seçenekler içerisinde birey kendine bir yol haritası oluşturmaya ve kendini dönüştürmeye çalışması anlamına gelmektedir. Buradan hareketle birey, modern dünyada kendine bir "yaşam/hayat tarzı" belirler. Bireyin refleksif olarak inşa etmeye/tasarlamaya çalıştığı yaşam tarzı bir "hayat-planlaması" haline gelerek bireysel kimliğin yapılaşmasını sağlar, çünkü yaşam tarzı tam bir refleksivite örneği gösterir. Bir yaşam tarzı belirli alışkanlıklar ve yönelimler içeren bir bütünlüğe sahiptir. Bireyin yaşam tarzı bireysel kimliğin özünü oluşturduğu gibi kimliğin inşası ve yeniden inşasını gerektirdiğinden refleksif bir özelliğe sahiptir. Bu durum aynı zamanda yapı-birey etkileşimini ortaya çıkarır ve karşılıklılık içinde hayatın örülmesi sağlar (Akt. Görgün-Baran, 2016, s.13; Layer, 2006). Bu demektir ki, toplumda yalnız özneler kendi çabaları ile bir şeyler yapmakla sorumlu değil aynı zamanda yapısal olarak iktidarın alt yapı olanaklarını ve yatırımlarını hizmete sunmak üzere gerçekleştirmesi gerekmektedir. Bu nedenle bir toplumda yaşayan bireyler için hayat fırsatları yaşam tarzına ilişkin seçimleri şekillendirmede etkili olur. Dolayısı ile yaşam tarzı seçimleri hayat fırsatlarının azlık veya çokluğu ile anlam kazanır. Toplumda bireylerin yaşam kalitesini yükselten fırsat ve olanaklar ile yaşam politikası geliştirme anlayışı arasında ters yönlü bir ilişki söz konusudur. Fırsat ve olanakların azlığı gencin yaşam politikası geliştirmesini artırmaktadır. Böylece yaşam sürecinde bireyin önüne çıkan fırsatların çeşitliliği yaşam tarzının inşasını etkiler. Örneğin baskıcı bir durumdan özgürleşimci bir duruma geçiş, bazı yaşam tarzı biçimlerinin alanını genişletebilir. Bu bağlamda yaşam tarzı seçimleri ve hayat planlaması yalnızca öznelerin/faillerin gündelik hayatı içinde vuku bulmaz, aynı zamanda bireylerin davranışlarını şekillendirmelerine yardımcı olan kurumsal ortamların da etkisindedir. Hayat planlaması, bireyin özel bir anının organizasyonunu gerektirdiğinden bireysel kimliğin refleksif inşasında geçmişin yorumlanması kadar geleceğe hazırlık yapılmasını da içerir. Çünkü bireyin kendini gerçekleştirme eylemi geçmiş ve gelecek arasında kurduğu bağ ile ilgilidir. Refleksif kimlik inşası bireyin yaşam sürecinde karşılaştığı durumlara uyum yapmayı zorunlu kıldığı gibi bir *refleksif farkındalık* yaratarak insan olmanın önemli bir göstergesi olarak değerlendirilir (Giddens 2010, s.109-118; Layer, 2006). Bu anlamda Giddens refleksif benlik tasarımı diye bir kavram geliştirmiştir. Refleksif benlik tasarımı kavramını iki farklı anlamda kullanır. İlk anlamda kendini

gerçekleştirmeye öteki anlamda ise kendine hâkim olma programlarını üretmeye ilişkindir. Modernitenin kontrol sistemleri benliğe kadar uzanırken ahlaki bir duruş sergilemediği görülür. Kendini gerçekleştirme belli bir çerçeveyi gerektirmekle birlikte ahlaki açıdan bazı sorunlar taşır. Bu ahlaki sorunlar yeni sosyal hareketlerinin bir taraftan öncülüğünü yaparken öte taraftan bu hareketlerin başlamalarına katkıda bulunan siyasal katılım biçimlerini açığa çıkarır. Bireyin gerek bireysel gerekse kolektif olarak kendini gerçekleştirme durumu belirli bir yaşam politikasını gerekli kılmakta ve bunun yolunun ise özgürleşimci bir girişimden geçtiği görülmektedir. Böylelikle özgürleşim bir yaşam politikası programının gerçekleştirebilmesinin temel koşulu olmaktadır. Özgürleşim için harcanan siyasal çabalar ise yeni yaşam politikası arayışları ile iç içe geçerek önemini bir kez daha ortaya koyar. Dolayısıyla modernleşmenin bir sonucu olarak birey/genç karşılaştığı her yeni durumda bir yaşam politikası geliştirmesi durumunu yaşayabilir (Giddens 2010, s.20-21; Giddens 1994; Akt. Görgün-Baran, 2016, s.13-14). Günümüzün akışkan toplumunda bu durum daha çok yaşam politikalarının gözden geçirilmesine gerekli kılmaktadır.

ARAŞTIRMA VERİLERİNİN ANALİZİ

Gençleri yaş kategorilerine sıkıştırıp adlandırmanın yaygın olduğu bilinmektedir. Oysa içinde bulundukları dönemin toplumsal koşullar üzerinden terimleştirilmesi gençleri kuşaksal olarak daha anlaşılır kılmaya neden olmaktadır (Görgün-Baran, 2013). Bu kapsamda araştırmacılar, günümüzün gençlerini daha çok teknolojik gelişmelerle ilişkilendirdikleri için onları Z kuşağı veya İnternet kuşağı olarak nitelendirilmektedir (Bayhan,2019, s.31;Olgun&Öztürk, 2020, s.140).Oysa bu nitelemenin bir etiketleme oluşturduğu ve bağlamı kaçırdığı da göz ardı edilmemelidir. Gençler, Z kuşağı olarak etiketlenmekten hoşlanmasalar bile bu terim literatürde sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Türkiye’de üniversite gençlerinin yaşadıkları sorunlar ve fırsatlar ile olanakların azalması karşısında kendilerine yeni bir yaşam politikası oluşturmaları konusunda ciddi bir çaba içinde oldukları anlaşılmaktadır. Bizim araştırmamızda bu konu üzerine katılımcı 14 gence sorduğumuz sorulardan yola çıkılarak 5 analiz teması belirlenmiştir. Tematik analiz birimleri; yaşam politikası çerçevesinde üniversiteye giriş ve üniversite sürecinde hayata hazırlık, üniversiteden mezun olduktan sonraki planlar, gençlerin gelecek hayalleri, yurtdışında yaşama isteği, ülke sorunlarına bakış olarak belirlenerek değerlendirmeler sunulmuştur.

1.Üniversiteye Giriş ve Üniversite Sürecinde Hayata Hazırlık

Bu tema ilkökul çağlarından itibaren gencin hayata dair bilgi ve isteğini ifade etmektedir. Kendini geleceğe hazırlamak anlamında kullanılmıştır. Bu temada üniversiteye girmek için kendine bir yaşam politikası belirleyen olduğu kadar bunun farkında olmayan gençler de bulunmaktadır. Örneğin **K2** şunu söylemiştir; *Ben ilkokuldan beri okumak için kendimi kodladım. Üniversiteye gitmek hayalimdi ve çok çalışarak bunu gerçekleştirdim. K13 hiçbir düşüncem olmadı. Annem babam ne istedilerse yaptım. Çünkü onlar beni düşünüyordu, üniversite ise eğitimin devamıydı. Ama ben gelecek açısından onlardan bir talepte bulunmadım, ifadesini kullanıştır. K13 yaşamın akışı içerisinde yaptıklarını, yapılması gerekenler çerçevesinde düşünürken diğer katılımcının azmi ve hırsı ön plana çıkmaktadır.*

Üniversiteden mezun olmadan önce tüm katılımcıların kendilerine sertifika almak, bir dil öğrenmek, kurslara giderek kendilerine katkı sağlamak gibi faaliyetlerinin olduğunu ve *umarım işe yarar* diyerek bu çabalarının boşa gitmesini istemediklerini dile getirmişlerdir. **K1** bu konuda şunları söylemiştir; *Evet, bir devlet kurumunda bir de sivil toplumda staj yaptım. Dilimi geliştirmek ve youthpass almak adına erasmus+ projelerine katıldım. Bunların bir işe yaradığını düşünüyorum çünkü deneyim kazandırdılar ve ileride ne yapmak istediğim konusunda fikir sahibi olmamı sağladılar.*

K5 ise aldığı sertifikalar konusunda karamsarlığını dile getirirken şunları söylemiştir; *Üniversiteye başladığım sene çeşitli alanlarda yapılan toplantı ve seminerlere katılarak özellikle kişisel gelişim alanında sertifikalar aldım. Bunların herhangi bir işe başvururken fayda sağlayacağını düşünmesem (resmi anlamda) de bireysel bir kazanım olduğu düşünüyorum. En azından bir dil sınavında alınan yüksek notlu bir sonuca göre. Staj yapmadım ama cumhurbaşkanlığı staj başvurusu yaptım. Buradan olumlu bir geri dönüş alırsam yapmak isterim.*

K9 bu konudaki politikasını şöyle dile getirmiştir. *Mezun olduktan sonra yurtdışı programlarına katılmaya daha çok önem vererek bunun üzerinde çalışmalar yaptım. Şu an halen yurtdışı programlarına katılmaya devam ediyorum. Bu program sonrası sertifika ediniyorum.*

Katılımcıların büyük çoğunluğu kendi anlamlandırmaları çerçevesinde hem üniversite sınavına hazırlanırken hem de üniversitede okurken kendi geleceklerine yönelik yatırımlar yaptıkları anlaşılmaktadır. Bu durum onların *refleksif birey* olma ve *refleksif farkındalık* geliştirme bakımından geleceğe yönelik bir plan ve politika oluşturdıklarını göstermektedir.

2.Gençlerin Üniversiteden Mezun Olduktan Sonraki Planları

Bu ikinci analiz temasında katılımcı gençlerin kendi geleceğini belirleme için gayret gösterdiklerini ve bir yaşam politikası oluşturmaya çalıştıkları gözlemlenmiştir.

K2 şunları dile getirmiştir; *Üniversiteye başladığım ilk günden bu yana “acaba mezun olduktan sonra iş bulabilecek miyim?” kaygısı taşıdığım için sürekli kendimi geliştirmek ve sektörün isteklerine cevap verebilmek üzere çeşitli eğitimlere ve sertifika programlarına katılıyorum. Hepsinde aynı iletişim düzeyine ve becerisine sahip olmasam da İngilizce, Almanca, Çince, Korece ve Japonca biliyorum ancak hepsi farklı düzeylerde. Şu an içlerinde en etkin olduklarım İngilizce ve Korece. Bu dilleri seçmemin sebebi hem uzak doğuya karşı olan özel ilgimden hem de küresel pazar ve sektörel olarak oldukça geniş olup Türkiye’ye yatırım yapmaya hazır olduklarından. Ayrıca çeşitli yazılım programlarını da öğrenmek istiyorum. Örneğin MySQL, Python, Java, C+... Çünkü günümüz dijitalleşen dünyada her ne iş yapıyorsanız yapın bunu dijital ortamda yapıyorsunuz. Henüz staj yapma şansı bulamadım ama bu konuda başvuru yapmaya devam ediyorum. Rastgele bir kurumda staj yapmak için staj yapmak istemediğimden biraz ince eleyip sıkı dokuyorum. Ama tüm bu çabalarımın bir işe yarayacağına dair umutlarım oldukça az. Yine de umudumu tamamen kaybetmemeye çalışıyorum.*

K9 ise yaşam politikası olarak nitelemese bile geleceğe dair hazırlığının olduğunu şu sözlerle dile getirmiştir; *Herhangi bir hazırlığım bulunmamakla beraber kendime uluslararası eğitim ve ticaret alanında iş kurma veya çalışma hedefi koyuyorum. Kendimi bahsettiğim alanda bir yönetici olarak görmek isterim.*

K10, herhangi bir hazırlığım olmadı. Devlet tarafından yapılan sınavlarda memur statüsünde çalışmayı düşünüyorum. İleri gelecekte de devletten bağımsız kendi işim üzerinde çalışırken görüyorum kendimi.

K14, tam bir hazırlığım var diyemem ama çeşitli planlarım var, diyebilirim. Yüksek lisans yapmayı düşündüğüm için dil(yabancı) çalışmaya başladım Henüz işe yarayıp yaramadığı hakkında bir görüş belirtmiyorum.

Gençlerin deneyimlerine ilişkin anlamlandırmaları onların gelecek için üniversite sıralarında kendilerine hedef koyduklarını ve bunun da bir yaşam politikasına göndermede bulundukları anlaşılmaktadır.

3.Gençlerin Gelecek Hayalleri

Katılımcı gençlerin gelecek ile ilgili hayallerinin olması onların umutlu ve pozitif olmalarına göndermede bulunurken bir kısmının hayal kurmayı unuttukları yönündeki ifadeleri düşündürücüdür. Bu konuda **K1**’in hayalleri şöyledir; *İnsanlığa yararı dokunacak bir şeyler üretmek, bu şeyleri üretirken kısıtlanmış hissetmemek istiyorum. Bu üretim akademik alanda ya da sanatla var olabilir. Memuriyet ve masa başı işler beni korkutuyor. Yine de bir belirsizlik ve korku içinde olduğumu söylemeliyim.*

Hayal kurmanın insani bir özellik olduğu dikkate alınırsa gençlerin yeni kültürleri tanımak adına dünyayı ve Türkiye’yi gezip dolaşmak konusunda çok istekli oldukları tespit edilmiştir. Bu konuda **K10**, yeni ortamlar ve insanlar tanıyarak kültürel bilgi birikimini geliştirmek ve her gününe farklılık katarak kendimi geliştirmek gibi hayallerim var, demiştir. **K4** ise, şöyle eli elime gözü gözüme güzel bir ruh eşi bulsam bir de 1967 Mustang, ver elini dünya, başka ne isterim, diye açıklamıştır. **K12** de benzer bir şekilde turist olarak gezerek Youtube kanalında içerik zenginliği sağlama hayalim var, gibi bir ifade kullanmıştır. **K14**; rahat bir hayat yaşamak en büyük hayalim dünyayı istediğim zaman sevdiklerimle gezebilmek, hobilerimi yapabilmek ve yeni hobiler edinmek ilerde istediğim konforlar diyebilirim,

K2 ise hayal kurmayı yaşamdaki zorluklardan dolayı ıskaladığını dile getirerek; *kariyerdi, eğitimdi, sınavlardı derken bu süreçte hobilerimi bırakmak durumunda kalmıştım. Tekrar dans etmeye başlamayı düşünüyorum. Bunun dışında sanırım bir hayalim yok. Üzülerek belirtmem gerekir ki hayal kurmayı dahi unutmuşum. Sanırım tek isteğim ekonomik bağımsızlığımı kazanarak insancıl bir şekilde yaşamımı sürdürmek, olarak ifade etmiştir.*

K9 ise aile kurma konusunu dillendirerek diğer katılımcılardan farklı bir görüş sunmuştur; *huzurlu bir aile kurmak en büyük hayallerim arasında bulunuyor. Bunu elde edebilmek için tabii ki aşılması gereken birçok etken bulunuyor. Bunların başında ekonomik ve sosyal ortam geliyor. Tüm bu ifadeler bazı gençlerin yaşadıkları birçok olumsuzluğa karşın gelecekleri hakkında umutlu olduklarının göstergesi olarak yorumlanırken bazılarının gelecek endişesi hayal kurmayı ıskalamalarına yol açtığı biçiminde değerlendirilmiştir.*

4.Üniversite Gençlerinin Yurtdışı İsteği

Katılımcılardan 12 si (*K1, K2, K3, K4, K6, K7, K8, K12, K11, K12, K13, K14*) yurtdışında yaşamak ve kendilerine bir gelecek için yeni bir hayat kurmak ve konfor içinde yaşamak istediklerini belirtirken iki (*K5, K10*) katılımcı daha ihtiyatlı bir yaklaşım sergilemiştir.

K5'in diğer katılımcılardan farklı olarak yurtdışında yaşamak yerine Türkiye'de kalmak istediğini belirterek, idealist düşünceler içinde olduğu görülmüş ve şöyle devam etmiştir; *Açıkçası yurtdışına yerleşme gibi bir düşüncem yok. Ülkenin ekonomik, sosyal problemleri var diyerek bireysel çıkar ve istek doğrultusunda yurtdışına yerleşmek benim tercih edeceğim bir şey değil. Ülkenin bu halinin daha iyiye dönmesi için kalıp çözüm üretilmesi gerektiğini ve üretilceğini düşünüyorum. Özellikle sosyolojik açıdan bir fayda sağlanabileceğini düşünüyorum. Bu diğer alanlar içinde geçerli tabi. Belki maddi açıdan yurtdışı daha cazip gelebilir. Ama bana göre değil. Yurtdışına çıkmak isterim ama temelli bir gidiş değil. Gidenleri de yargılamıyorum. Herkesin özgür iradesi fakat oraya giderek daha donanımlı halde geri dönmek faydalı olabilir. Belli bir hedef için yapılabilir. Ama yine de net konuşmak istemem.*

K10'da farklı düşünenlerden biri olarak şunları dile getirmiştir; *Herhangi somut bir planım yok. Eğer imkânım olursa mesleki açıdan yurtdışına gitmeyi tercih ederim. Yaşam şartları açısından bazı ülkelerin bana uygun olduğunu düşünüyorum, demiştir.*

K9 ise benzer bir şekilde yurtdışına gitmek gibi bir planım hâlihazırda bulunmuyor fakat iş fırsatı bulduğum takdirde Türkiye veya yurtdışı olması önem arz etmiyor. Kendimi en rahat hissettiğim yerde çalışmayı tercih ederim, derken aslında kendi yaşamını sürdürecekt uygun koşullar oluştuğunda yer tercihinin önemli olmadığını belirtmek ihtiyatlı bir görüş sunmuştur.

Yurtdışında yaşamak konusunda Türkiye'nin içinde bulunduğu sorun ve krizler nedeniyle K1 K2, K6, K7, şunları dile getirmiştir; *K1, Evet, var çünkü Türkiye'de kazanacağım para ve bu parayı kazanmak için harcayacağım zaman eş değer olmayacak. Bunun dışında mevcut rekabet ortamı, işsizlik sorunları ve ülkenin ekonomik ve politik konumu beni korkutuyor. K2 ise; Evet, var. Keşke yurt dışına gitme planım yeni ülkeler, yeni kültürler, yeni insanlar ve yeni yemekler keşfetmek gibi romantik sebepleri olsaydı. Yurtdışına gitmemin temel nedeni başata birey olarak bana gösterilen saygının, insan haklarının ülkemden daha fazla olması hem de iş ve kariyer fırsatlarının çalıştığın ve işini iyi yaptığın takdirde daha iyi olup daha refah bir yaşam standardı sunması, olarak dillendirmiştir.*

K6; *Ülkenin ekonomik ve siyasi sorunu beni yoruyor ve yıpratıyor. Siyasetin kutuplaştırıcı dili Türkiye'de insanı çok baskınlıyor, çağdaş bir yaşam istiyorum. Maddi açıdan gençler için hiçbir girişim yok. Ama sorunlardan yılmamak, mücadele etmek gerektiğini de düşünüyorum.*

K7, *işsizlik, eşitsizlik çok yaygın, adaletli bir çalışma ortamının ve koşullarının olmaması, iş bulamıyorsun ama iş bulduğun takdirde aldığın ücretin yaşam koşullarını karşılayamaması gibi durumlar beni yurtdışında yaşamaya itiyor.*

K14'de bu konudaki düşüncelerini şöyle dile getirmiştir; *Aslında yurtdışına gitmek hep istediğim bir şey. Fakat bunu hayatımın bir döneminde yapabilecek miyim, bilemiyorum. Hem aileme bağlılığımdan hem de şu an*

ülkemin içinde bulunduğu ekonomik durum dolayısıyla ileriye yönelik kesin konuşamıyorum. Ama eğer yüksek lisans yapabilirsem kesinlikle Erasmus seçeneğini değerlendirmek istiyorum.

Yurtdışına gitmek ve orada yaşamak isteyenlerden **K8** şunları söylemiştir; *Bu ülkede kadın olmak çok zor. Ailede ayrı bir baskı görüyorsun, çevrenden ayrı bir baskı, Kadının sağlıklı bir yaşam sürmesi çok zor. Bu nedenle yurtdışı imkânı bulursam hemen gideceğim. Aile sürekli onu yap bunu yapma. Nereye gidiyorsun, erken gel vb gibi sürekli özgüven kırıcı davranışlarda bulunuyor. Bu durumda çıkış yolu cep telefonu, kurtarıcı oluyor. Odama çekiliyor sosyal medyada dolaşıyorum. Bu hiç çekilecek bir hayat değil.*

Yurtdışına gitmek ve yaşamak konusunda oldukça düşündürücü bir görüş ortaya koyan **K3** şunları ifade etmiştir. *Tabii, çöp kovası olmak için bile gidebilirim. Durmam hata burada. Yüksek lisans ya da doktora başvurusu için açılan programları takip ediyorum. Ülkede kalırsam ilk sorun askerlik gelecek ve bedelli için verecek param yok açıkçası. Kredi çekip ödemem gerekir lakin daha ödemeye başlamadığım KYK kredisi var. Kendi uzmanlık alanımda çalışan kişi sayısı çok az ülkede, akademik olarak yükseleceksem iki ya da üç kişinin yanında çalışabilirim ancak. Sahada iş bulma imkânım da çok kısıtlı okuduğum alanla ilgili olarak. Ülkede iş olarak kalmam için hiçbir neden yok aksine dezavantajlı haldeyim. Yurtdışı da mükemmel değil biliyorum, Erasmus ile 6 ay boyunca yaşamıştım ama buradan çok daha iyi halde olduğunu diyebilirim. Aldığın emeğin karşılığı, iş imkanları, yemek ve kültürel etkinlik çeşitliliği, aileden uzak oluşun daha birçok neden verebilirim... K3'ün düşüncesinin ilginç ve düşündürücü olduğunu görüyoruz. **K4** ve **K12** ise yurt dışına çıkma planlarının olduğunu sebebinin ise Türkiye'den başka ülkeleri ve kültürleri görerek gözlem yapmak ve deneyim kazanmak olduğunu vurgulamışlardır.*

Görüldüğü ve anlaşıldığı üzere katılımcı gençlerin yurtdışına gitmek ve orada yaşamak konusunda farklı gerekçeleri var. Bunlar içinde belirgin olan neden siyasi ve ekonomik sorunlardır. Yani siyasetin rekabetin ötesine geçmesi, şiddet dili ve kutuplaştırıcı söylem üretmesi, istihdam edilememek, işsizlik, çalıştığının karşılığını alamamak ve liyakatin uygulanmaması gibi nedenler gençleri yurtdışında yaşamaya iten nedenler arasında bulunmaktadır.

5. Gençlerin Ülke Sorunlarına Yaklaşımları ve Çözümler

Bir önceki temada yurtdışına gitmek ve yaşamak konusunda ülkenin içinde bulunduğu siyasi ve ekonomik sorunların etkili olduğu dile getirilmiştir. Bu temada ülke sorunlarının nasıl aşılacağı konusunda katılımcı gençlerin çoğunluğunun oldukça umutsuz ve manidar görüşleri bulunmakla birlikte çözüm konusunda umutlu olanlar da mevcuttur. Katılımcıların görüşlerinden yola çıkılarak umutlu ve umutsuzlar olmak üzere iki alt kategori oluşturulmuştur. Örneğin, umutsuzlardan **K1**; *maalesef oldukça umutsuzum. Artık iktidarın değişmesi durumunda bile bu sorunların ortadan kalkmayacağını, problemlerin köklerinin çok daha derin olduğunu düşünüyorum, derken **K2**; bu sorunlar yalnızca ülkedeki mevcut iktidarın ve sistemin değişmesiyle çözüme kavuşturulabilecek şeyler değil. Belki iktidarın değişmesiyle istihdam, hayat pahalılığı gibi ekonomik sorunları diğerlerinden daha kısa sürede değiştirebilirsiniz. Ancak kutuplaşma, göçmenler gibi sosyal sorunlar ve ayrımcılıklar o kadar da çabuk değişmeyecektir. Ekonominin iyileştirilmesi kısa süreli olarak ülkedeki mevcut eşitsizliği ve kötü havayı iyileştirebilse de piyasadaki risklerin hiçbir zaman tam olarak tespit edilememesi sonucu oluşabilecek bir krizde yine eşitsizlikler baş gösterecektir. Sistemde her ne kadar iyileştirmeler yapsanız da uzun süreli sürdürülebilir iyileştirmeleri bireylerin zihniyetlerinde değiştirmemiz gerekiyor. Kutuplaşma, göçmenler, toplumsal cinsiyet eşitsizliği gibi eşitsizlikler yalnızca zihniyet dönüşümüyle çözüme kavuşabilecek; tam olarak çözüme kavuşmasa bile mevcut durumu iyileştirebilecektir, görüşünde olduğunu belirtmiş ve önemli sorunlara işaret etmiştir..*

K11'de umutsuz olanlar arasında yer almakta ve şunları söylemektedir; *Kilis'te yaşayan birisi olarak rahatlıkla derim ki, bu sorunlar yakın gelecekte çözüm bulmaz. Uzun vadede de sistem değişikliği gerektiğinden çok ümidim yok çözüm adına. **K13** ise umutlu olmadığı konusunda; sorunlar giderek artıyor, yetkililer sorun çözmek yerine sorunun üzerini kapatıyor, bu durum daha çok sorun yaşanmasına yol açıyor, ifadesini kullanmıştır.*

K14 ise umutsuzluğunu şöyle dile getirmiştir; *Açıkçası hiç umutlu değilim, yani bu sorunlar bir gün çözülecek olsa bile bana faydası olacağını düşünmüyorum. Çünkü gençliğim zaten hayat pahalılığı, işsizlik ve diğer sorunlar çerçevesinde geçip gidiyor ve bunun dönüşünün olmadığını düşünüyorum. Bu duruma da oldukça üzülüyorum, bizden yaşça büyük insanların bizim yaşlarımızda üniversite öğrencisiyken harçlıklarıyla rahat*

rahat yurtdışına çıkmaları, istedikleri konserlere, tatillere gitmeleri, hayat tarzlarına müdahalenin bu döneme kıyasla daha az olması gibi gerekçelerle kendi gençliğimin, denk geldiği dönemi karşılaştırdıkça umutsuzlaşıyorum ve daha da kötüye gittiğimizi, gelecek yıllarda gençlerin bizden de kötü durumda olacağını düşünüyorum, maalesef. Bu katılımcımız çok olumsuz düşünmektedir.

Ne umutlu olmak ne de umutsuz olduğunu söyleyen **K5**, *bu konuda açıkçası umutsuzum demek istemiyorum. Umutluyum demek de istiyorum. Çünkü umutsuz olmak bir çözüm getirmeyecek. Umutsuz olmamak ama farkında olmak bizi belki bir çözüme götürebilir diye düşünüyorum. Hayat gittikçe pahalılaşıyor ve bu şekilde daha da pahalılaşacağı benziyor. Biz kendimize yetemezken göçmenlerin dahili bizi olumlu mu etkiliyor bilemiyorum. Ama bencillik de etmek istemiyorum. Yurtdışına çıkılmasının (temelli olarak) doğru olmadığını düşünerekten göçmenlerin içinde bulunduğu şartlarda ülkelerini terk etmelerini de çok normal bulmuyorum. Ama çaresizlik mi onları buna itiyor? Peki bizim bütün bunlara göçmenlerden önceki mevcut sorunlara ülkece bir çözüm bulabildik mi? Diye düşünerek şu an ki mevcut durumu daha iyi götürecekt yolların olduğuna inanmak istiyorum.* Katılımcı göçmen sorununa dikkat çekmektedir. Özellikle emperyal ülkelerin çıkarları çerçevesinde yapılan savaşlar ve onun sonucunda oluşan ulusötesi göçler, kimlik bunalımı, işsizlik ve yoksulluk gibi büyük sorunlar oluşturmakta ve yalnızca gençleri değil, tüm insanlığı tehdit etmektedir.

K9 biraz daha umutlu olduğunu şu sözlerle dile getirmiştir; *bu sorunların konuşulmaya başlamasını bile çözümün bir parçası olarak görüyorum. Yukarıda bahsedilen sorunların kısa sürede çözülemeyecek kadar büyük sorunlar olduğunun altını çizmek isterim. Umalım ki bir an önce çalışmalar başlasın ki biz de daha umutlu olabilelim.*

Anlaşıldığı üzere gençlerin Türkiye'nin sorunlarının çözümü konusundaki görüşleri büyük çoğunlukla umutsuzluk içermektedir. Umutlu olanlar ise umutlu olmak istedikleri için umutlu görüşler ileri sürdükleri anlaşılmaktadır. Bu durumda sorunların yığılarak artması karşısında yakın gelecekte Türkiye'den yurtdışına genç ve kapasiteli insanlardan oluşan bir beyin göçü yaşanacağı kaçınılmaz gözükmektedir.

SONUÇ

Türkiye'de üniversite gençlerinin mezuniyet sonrası bir yaşam politikası oluşturması konusunda refleksif birey olarak kendilerine nasıl bir gelecek hazırladıkları bu araştırmanın konusu olmuştur. Bu yol haritasında gerek bilinçli gerekse bilinçli olmadan akan süreç içerisinde geleceklerini yurtdışında gören gençlerin umutsuzluk içinde oldukları anlaşılmaktadır. Nitel çalışmanın sonucuna göre 14 katılımcı gencin 12'si mezun olduktan sonra koşullarını zorlayarak yurtdışına gitmek üzere bir plan ve program yapmaya çalıştıkları görülmüştür. Gençler yaşadıkları dünyayı ve bu dünyanın kendileriyle olan ilişkilerini anlamlandırmaya çalışırken geleceğin belirsizliği karşısında endişe, kaygı duydukları anlaşılmaktadır. Mezun olmadan önce çeşitli sertifika programlarına, yabancı dil kurslarına ve staj olanaklarına katılarak kendilerini bilgi ve donanım bakımından güçlü olmaya çalışmışlardır. Tüm bu hazırlıkların bir işe yarayıp yaramayacağı konusunda ise tereddüt yaşamaktadırlar. Ayrıca katılımcı gençlerin ülkedeki siyasi ve ekonomik sorunlarından dolayı umutsuzluk içinde oldukları tespit edilmiştir. Nitel bir çalışma ile yapılan görüşmelerden elde edilen veriler; Türkiye genelinde yapılan Çağlar&Çağlar'ın (2021), Kaya&Sunar'ın (2021), SODEV'in (2020) ve British Council 'ın (2017) araştırmalarıyla başta yurtdışına gitme isteği olmak üzere bir çok konuda benzerlik taşımaktadır. Araştırmada gençlerin yurtdışına gitmek istekleri arasında Türkiye'deki yaşam ve çalışma koşullarının eşitsizliği ve adaletsiz uygulamalar ve göçmen sorunu başta olmak üzere kadın olmanın zorluğu, ailede baskısı, ülkenin içinde bulunduğu siyasi kutuplaşma ve şiddet dili, ekonomik kriz, işsizlik, istihdam edilememe, liyakatsizlik gibi nedenler bulunmaktadır. Farklı kültürleri görüp tanımak, turistik amaçlı olarak gezmek, görmek faktörü de yurtdışına gitme isteğini oluşturan nedenler arasında bulunmaktadır. Yalnızca 2 genç bu sorunları bırakıp gitmenin rahatsızlığını yaşadıklarını dile getirerek gidilmesi durumunun geçici olarak tercih edebileceklerini, kendilerini bilgi bakımından daha donanımlı hale getirmek için yurtdışında eğitim almak, iş deneyimi yaşamak istediklerini belirtmişlerdir. Gençler bu sonuçlar çerçevesinde içinde bulundukları duruma göre kendilerine bir yaşam politikası oluşturmaya çalışmaktadırlar. Bu durum gençlerin refleksif farkındalık konusunda yetkin olduklarını ortaya koymaktadır. Ama değişim o kadar hızlı ve kaygan ki gençlerin sürekli yaşam politikalarını gözden geçirmelerini gerekli kılmaktadır. Araştırmanın teorik çerçevesini oluşturan refleksif birey ve yaşam politikası geliştirmede Giddens'in belirttiği gibi, gençlere sunulan hayat fırsatlarının ve imkanlarının azlığı etkili olmakta ve bu durum yurtdışına gitme konusunda gençlerin plan ve politikalarını geliştirmelerine de etki etmektedir.

Araştırmanın bir başka sonucu katılımcı gençlerin Türkiye'nin sorunlarının çözümü konusundaki görüşlerinde taşıdıkları umutsuzluktur. Umutlu olanların ise sırf umutlu olmak adına umutlu görüşler ileri sürdükleri anlaşılmaktadır. Bu durumda sorunların yığılarak artması karşısında yakın gelecekte Türkiye'den yurtdışına genç ve kapasiteli insanlardan oluşan bir beyin göçünün yaşanacağı tahmin edilmektedir.

Sonuç olarak, özellikle siyasetin kullandığı şiddet dili ve kutuplaştırıcı söyleminin yarattığı endişe, ailelerin gençler üzerinde uyguladığı sosyal baskı, işe girme konusunda liyakatin dikkate alınmaması ve iş bulamayacaklarına yönelik umutsuzluk, yaşam ve çalışma koşullarının eşitsizliği ve adaletsizliği gibi sorunlar katılımcı gençlerin yurt dışına gitme ve orada yaşama isteklerini artırmaktadır. Bu çerçevede siyasi iktidarın; gençlerin iyi bir eğitim alması, istihdam edilebilir politikaları geliştirmesi, toplumdaki yolsuzluk, liyakatsizlik, kutuplaştırıcı dilden uzaklaştırıcı ve bu gibi konularında çözüm üretmesi ve gençleri kendi ülkelerinde tutacak politikaları hayata geçirmesi beklenilmektedir.

KAYNAKÇA

- Bayhan, V. (2019) Kuşaklar Sosyolojisi ve Türkiye için Yeni Bir Kuşak Analizi, *Sosyoloji Divanı*, 7(13), s. 29-45.
- British Council (2017) *Next Generation Türkiye: Gençlerin Sesini Dinlemek*, Ankara.
- Çağlar, A. & Çağlar, T. (2021) *Türkiye'de Gençlik Araştırması*, Konrad Adenauer Stiftung Derneği Türkiye Temsilcisi, Ankara: Türkiye.
- Giddens, A. (2010). *Modernite ve Bireysel Kimlik, Geç Modern Çağda Benlik ve Toplum*, Çev. Ümit Tatlıcan, İstanbul: Say yayınları.
- Giddens, A. (1994) *Modernliğin Sonuçları*, Çev. Ersin Kuşdil, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Görgün-Baran, A. (2013) Genç ve Gençlik: Sosyolojik Bakış. T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 1(1), s.6-25
- Görgün-Baran, A. (2016) Yaşam Politikası Bağlamında Gençliğin Yeniden İnşası, T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 9(4), s.5-30.
- Kaya Y. & Sunar, L. (2021) *Dijital Çağda Gençlik*, Argetus Araştırma ve Bilimsel Organizasyon, İstanbul: Çekmeköy Belediyesi.
- Layder, D. (2006) *Sosyal Teoriye Giriş*, Çev. Ümit Tatlıcan, İstanbul: Küre Yayınları
- Lüküslü, D. & Arıkan-Akdağ, G. & Çelik, K. (2017) *Sessiz ve Görünmeyen Gençler Projesi Raporu Okumayan ve Çalışmayan Gençliğin Durumu ve Çözüm Önerileri*, İstanbul: Genç Hayat Yayınları,
- Olgun, K. C. & Öztürk E. (2020) Sosyal Medya ve Dolayimli Gündelik Yaşam: Goffman ve Castells Ekseninde Sosyal Medya Kullanımının gençler Üzerinde Etkisi, *Gençlik ve Dijital Çağ*, (Ed.) Aylin Görgün Baran, Oya Hazer, M. Serhat Öztürk, Hacettepe Üniversitesi E-Kitap s.139-154.
- SODEV (2020) *Türkiye'nin Gençliği Araştırması Raporu*. Friedrich Ebert Stiftung_Derneği Türkiye Temsilciliği, Ankara.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

TOPLUMSAL DEĞİŞME BAĞLAMINDA DİJİTALLEŞME ve SOSYAL MEDYA DIGITALIZATION and SOCIAL MEDIA IN THE CONTEXT OF SOCIAL CHANGE

Nimet Çelik

Student, Hacettepe University, Faculty of Literature, Department of Sociology, Ankara, Turkey
ORCID: 0000-0001-9565-7010

Zeynep Zülal Uğurluoğlu

Student, Hacettepe University, Faculty of Literature, Department of Sociology, Ankara, Turkey
ORCID: 0000-0002-2181-6282

ABSTRACT

In this study, digitalization and social media are discussed in the context of social change. With the Industry 4.0 and digitalization that has become an increasingly important part of our lives, changes have occurred in many areas. On the other hand, digitalization, or in other words digitization, signifies the transformation triggered by the massive adoption of digital technologies that produce, process, transfer and share the information. Digitalization, which is integrated with Industry 4.0, induced a social change. This change has become permanent depending on the advancement of technology or the spread of digitalization. Therefore, the aim of the study is to reveal the effects and change of social media, which comes with digitalization, on social life. When the literature on the mentioned subject is examined, it has been seen that digitalization and social media, which accelerated due to industry 4.0, have a great impact on young people as well as being effective on many institutions. The method of the research is intended for the literature review and the written documents were examined and evaluated. When Jean Baudrillard's simulation theory is examined, it is seen that the idea of reality has left its place to simulations with the digitalization that has entered our lives with industry 4.0. In this case, consumption is symbolized and signs are consumed in the universe, which takes on a fictional attribute. Baudrillard's simulation theory states that consumption is given more importance than production and that the system of signs is determined by media, communication and digital technology. This situation has brought various effects on institutions and continues to create new effects. It is possible to reproduce reality and create hyper-reality while convenience is provided in many areas. Besides, when Erving Goffman's self-presentation theory is examined, it is seen that the self is a way of knowing oneself, knowing and evaluating one's thoughts about oneself. All perception emerges through the interaction of emotions and thoughts. Even though the self includes the evaluations of the individual about himself, it is also a situation that he develops within the social reaction. According to Goffman's theory of self-presentation, the performances of people in order to show the desired self in the interaction between people resemble a theater with their behaviors in front of and behind the stage. Thus, people both present their selves and develop a certain image-building strategy in others and try to manage their image as they wish. At this point, social media platforms have an open ground to influence and influence everyone, especially young people, who are called digital natives, at the point of reproduction of reality. Today, in the context of re-creation, people are in need of reshaping their lives and identities with the focus of vital and aesthetic perfection. Thanks to the communication tactics, the person reconstructs the identity by shaping the thought he wants to create in the people on the other side and highlighting the elements in his identity that he wants to draw attention to.

Keywords: digitalization, social change, industry 4.0, hyper-reality

ÖZET

Bu çalışmada toplumsal değişme bağlamında dijitalleşme ve sosyal medya ele alınmıştır. Endüstri 4.0 ile hayatımızda gittikçe yer edinen dijitalleşmeyle pek çok alanda değişim meydana gelmiştir. Dijitalleşme ya da diğer bir ifadeyle sayısallaşma ise bilgiyi üreten, işleyen, aktaran ve paylaşan dijital teknolojilerin büyük bir ölçüde benimsenmesiyle tetiklenen dönüşümü ifade etmektedir. Endüstri 4.0 ile bütünleşen dijitalleşme, sosyal değişime sebep olmuştur. Bu değişim, teknolojinin ilerlemesine ya da dijitalleşmenin yaygınlaşmasına bağlı olarak süreklilik arz eder hale gelmiştir. Dolayısıyla çalışmanın amacı, dijitalleşmeyle gelen sosyal medyanın sosyal yaşantı üzerindeki etkilerini ve değişimi ortaya koymaktır. Bahsedilen konuya ilişkin literatür incelendiğinde, endüstri 4.0'a bağlı olarak hız kazanan dijitalleşme ve sosyal medyanın birçok kurumun üzerinde etkili olmasının yanında gençler üzerinde de büyük bir etkisi olduğu görülmüştür. Araştırmanın metodu literatür taramasına yönelik olup yazılı dokümanlar incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Jean Baudrillard'ın simülasyon kuramı incelendiğinde; endüstri 4.0 ile hayatlarımıza girmiş olan dijitalleşmeyle birlikte gerçeklik fikrinin, yerini simülasyonlara bıraktığı görülür. Bu durumda kurgusal bir niteliğe bürünen evrende tüketim simgeleşir ve göstergeler tüketilir. Baudrillard'ın simülasyon kuramı, üretimden çok tüketime önem verildiğini ve göstergeler sisteminin medya, iletişim ve dijital teknolojiyle belirlendiğini ifade eder. Bu durum, kurumlar üzerinde çeşitli etkileri beraberinde getirmiş olup yeni etkiler oluşturmaya devam etmektedir. Pek çok alanda kolaylık sağlanırken gerçekliğin yeniden üretilip hiper-gercekliğin yaratılması söz konusudur. Ayrıca Erving Goffman'ın benlik sunumu kuramı incelendiğinde benliğin; kişinin kendisini tanıma, kendisiyle alakalı düşüncelerini bilme ve değerlendirme şekli olduğu görülür. Tüm algılama, duygu ve düşüncelerin etkileşimiyle ortaya çıkmaktadır. Benlik her ne kadar bireyin kendisiyle ilgili değerlendirmelerini kapsıyor olsa da aynı şekilde toplumsal tepki içinde geliştirdiği de bir durumdur. Goffman'ın benlik sunumu kuramına göre kişiler arasında olan etkileşimde istenilen benliği gösterebilmek için kişilerin sergiledikleri performanslar, sahne önünde ve arkasında yapılan davranışlarıyla bir tiyatroya benzemektedir. Böylece kişiler hem benliklerini sunar hem de başkalarında belli bir imaj oluşturma stratejisi geliştirirler ve imajlarını istedikleri gibi yönetmeye çalışırlar. Sosyal medya platformları da bu noktada, dijital yerliler olarak adlandırılan gençler başta olmak üzere herkesi gerçekliğin yeniden üretilmesi noktasında etkilenmeye ve etkilemeye açık bir zemine sahiptir. Günümüzde yeniden yaratma bağlamında, kişiler hayatlarını ve kimliklerini yaşamsal ve estetik mükemmellik odağında yeniden şekillendirme ihtiyacındadır. Birey, iletişim taktikleri sayesinde karşı taraftaki kişilerde oluşturmak istediği düşünceyi şekillendirip kimliğindeki dikkat çekmesini arzuladığı öğeleri ön plana çıkartarak kimliğini yeniden inşa etmektedir.

Anahtar Kelimeler: dijitalleşme, sosyal değişme, endüstri 4.0, hiper-gerceklik

GİRİŞ

Endüstri 4.0 kapsamında gelişen ve günlük hayatta yer alan dijitalleşme, çeşitli alanlarda etkisini göstermiştir. Bu alanlardan biri olan iletişimin de dijitalleşmesiyle sosyal platformlar; kişilerin boş zamanlarını geçirdikleri, iletişim süreçlerini geliştirdikleri, etkilendikleri bir alan olma özelliği göstermektedir. Özellikle gençlerin aktif bir şekilde yer aldığı bu platformlarla sanal olarak inşa edilen kimlikler, düşünce ve davranışlar günlük hayatın gerçek birer aynası olmaktan uzaktadır.

Dolayısıyla bu çalışmanın amacı; dijitalleşme ve beraberinde gelen sosyal medyanın, gençlerin sosyal yaşantısı üzerindeki etkilerini ve bu çerçevedeki değişimi ortaya koymaktır. Bahsedilen konuya ilişkin literatür incelenmiş, Baudrillard'ın simülasyon kuramı ve Goffman'ın benlik sunumu kavramı üzerinden dijitalleşme ve sosyal medyanın gençler üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Araştırma çerçevesinde metodolojik olarak ise literatür taraması yapılmış ve yazılı dokümanlar incelenmiştir. Toplumsal değişme bağlamında dijitalleşme ve sosyal medyanın gençler üzerindeki etkisinin incelendiği bu çalışma, literatüre katkı yapması bakımından önem arz etmektedir.

ÇALIŞMANIN METODU

Dijitalleşme ve sosyal değişme bağlamında sosyal medyanın gençler üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla yapılan bu çalışmanın metodu literatür taramasına yönelik olup yazılı dokümanlar incelenmiş ve

değerlendirilmiştir. Benlik sunumunun sosyal medyada nasıl yer aldığı ve simülasyon kuramıyla ilişkisinin niteliğinin ne olduğu, çalışmanın temel sorusu olarak belirlenmiştir.

Baudrillard’ın Simülasyon Kuramı Üzerinden Dijitalleşmeye Bakış

Baudrillard’ın simülasyon kuramı, “Endüstri 4.0 dijitalleşme ve sosyal değişim” bağlamında önemlidir. Gerçeklik adına sahte olanın ön plana çıkarılması “simülasyon” olarak adlandırılmaktadır. Simülasyon, gerçekle sahte arasındaki farkı yok etmektedir. *“Bir köken ya da bir gerçeklikten yoksun gerçeğin modeller aracılığıyla türetilmesine hiper-gerçek yani simülasyon denilmektedir.”* (Baudrillard, 2008:14)

Baudrillard, sosyal gerçekliğin göstergeler aracılığıyla temsil edildiğini ifade etmektedir. Bunun yanında kültürün sorgulanması gerektiğini de vurgulamaktadır. Sosyal gerçekliğin temsiliyetinin göstergeler üzerinden verilmesi, nasıl bir kültür üzerinde olunduğunu gösterir. Bu noktada Baudrillard, iki kültürden bahsetmiştir. Bunlar, yerleşik kültür ve meta kültürdür. Yerleşik kültür, sosyal yapıların içinden doğan sembolik ilişkileri ifade eden bir anlamı ön plana almaktadır. Meta kültürüne göre daha gerçekçi, daha samimidir. İnsanlar arasındaki ilişki, sahteliğe yol açmamaktadır. Daha sahici olan ilişkilerin varlığı söz konusudur. Günümüz ise bir meta kültür anlayışı içerisindedir. Kapitalist üreticiler tarafından bu meta kültürü ortaya atılarak tüketiciye sunulmaktadır. Baudrillard, yerleşik kültürün insanların ahlaki aktör olarak değerlendirirken meta kültürün insanlarından “tüketiciler” olarak söz eder. Öte yandan göstergelerin önemli olduğunu da belirtir. Bu göstergeler, gerçekliğin yerini alan bir özellik taşımaktadır. Dolayısıyla göstergeler, kendisinden başka bir şeye gönderme yapan fiziksel nesneler olarak tanımlanmaktadır. Bu durum, endüstri döneminde de çok yoğun olarak görülmektedir. Bu dönem içerisinde ürünün üretilmesi, çoklaşması söz konusudur. Bu ürünlerin üretimi, tüketmeyi de içinde barındırır.

Baudrillard gerçekliği, iletişim araçları üzerinden inceleyerek gerçekliğin ne olduğunu sorgulayan bir yol izlemiştir. Söz konusu olan gerçeklik algısının bir hayal gücü olduğunu belirterek kendisinin de dünya adındaki büyük bir yanılsamanın parçası olduğunu ifade eder. *“Dünyanın bir parçası olan insan bilinci, dünyayı yansıtmaya hakkının kendine ait olduğunu düşünmektedir. Ayna yansıttığı nesnenin bir parçası olduğundan asla nesnel bir gerçeklik sunamayacaktır.”* (Baudrillard, 2005; akt. Aydın, 2019).

Baudrillard’ın öne sürdüğü simülasyon kavramında gerçeğin yeniden üretilmesi ön planda yer alır. Yeniden üretilen bu gerçeklik, hiper-gerçeklik olup bir yanılsamadan ibarettir. *“Yanılsamanın gerçekliği, yanılsamanın yanılsama olduğunu kanıtlayacak verilerden mahrum olduğumuz anlamına gelmektedir. Dolayısıyla üretilen yeni gerçeklik olduğu gibi kabul edilmek zorundadır.”* (Aydın, 2019: 351). İçerisinde bulunan evren, sanal bir evrendir. Hiper-gerçeklik, genel anlamda medya üzerinden hareket eder ve Baudrillard’ın simülasyon dünyasında her şey, bir yanılsamanın parçası olarak karşımıza çıkar. Fakat bu yanılsama, kanıtlanamayacak bir yanılsamadır. Dolayısıyla gerçeklik, boşluktan ibaret bir durumda varlığını devam ettirmektedir. Kavranabilir olmamakla birlikte işlevsel de değildir. Artık gerçeklik ile insanlar arasında doldurulması mümkün görünmeyen bir boşluk bulunmaktadır. Bu durumda insanlığın, gerçekliği kavrama noktasında yeni bir aşamaya geçtiği görülür. Gerçeklik adı altında tanımlanan nesneler dünyası ise bu sanal evren içerisinde anlamını yitirmektedir. Baudrillard, gerçekliğin artık sanal evrenin sayısal evreninde tanımlanabileceğinin de altını çizerek. Bu durumda söz konusu evrende değerlerin ve anlamların da yeniden üretilmesi gerekecektir. Bir illüzyon olarak nitelendirilen sanal evren, gerçeğin yerini almış ve gerçek; artık bir illüzyona dönüşmüştür. İçinde bulunan yaşam tarzı, bir nevi hiper-gerçeklik olarak nitelenebilir. Satın alınan yiyecekler, dinlenen müzik vb. hiper-gerçeklik oluşturan meseleler olarak karşımıza çıkar. Burada her şey kendi gerçekliğini bırakır. Öte yandan, satın alınan bir nesnenin eskitilmeden yenisinin sunulmasının moda haline gelmesi, insanları tüketime yöneltmektedir. Böylece sürekli olarak bir “tüket, at” durumu göze çarpmaktadır.

Bu nesnelerin kullanım değeri ve değişim değeri bulunduğunu söylemek mümkündür. Günümüzde bunlara bir yenisi daha eklenmiştir: gösterge değeri. Gösterge değeri, bir malın satın alınmasından dolayı kişiye sağladığı statü değeridir. Sistem, insanları bu göstergelere hapsedmektedir. Dolayısıyla hiper-gerçeklik, insanın çevresini, zihnini sarmış durumdadır. Anlam, kitle insanını oldukça rahatsız etmektedir. Baudrillard’a göre teknolojinin mükemmelleşmesi, gerçek dünyadan kopuşu derinleştirmektedir. İnsanları gerçeklikten uzaklaştıran kitle iletişim araçları, kendi gerçeğini yaratıp bu gerçeği dayatmaktadır. (Dağ, 2011; akt. Aydın, 2019). Buna göre tüketim toplumunun ortaya çıkmasındaki en önemli etkenlerden birinin, teknolojideki gelişim olduğu söylenebilir. Bunlar, büyük bir dönüşümü beraberinde getirmiştir. Dolayısıyla günümüzde

medya araçlarının yaratmış olduğu gerçeklik evreninde yaşamaktayız. Bu evrendeki nesnelerin ise eski dünyada gerçek olarak nitelendirilen nesnelerle bir ilişkisi yoktur. Öte yandan bu nesneler, anlamlarını sadece simülasyon evreninde bulabilmektedirler.

İnanmanın yerini inanılabilirliğin aldığı bu evrendeki olaylar, metafiziksel ya da insani ilkelere göre değil, yapay kodlarına ya da modellerine benzer oluşlarına göre değerlendirilmektedir. (Horrocks, 2000; akt. Aydın, 2019). Baudrillard için toplum, modern dönemlere ait bir yanılsamadır. Simülasyon evreni olan postmodern dönemde ise toplumsalın yeri yoktur. Toplumsal yerine kitle vardır. Kitle, sahip olduğu yapıyla toplumsaldan ayrılmaktadır. Genel anlamda kitle; sanal evrene ait, toplumsallıktan ve tarihsellikten uzaklaşmış kalabalığı ifade eden bir kavramdır. Öte yandan kitlelerin, tanımlanamaz ve anlamlandırılmaz olmaları da oldukça önemlidir.

Goffman'ın Benlik Sunumu Kuramı

Bireyin kendisiyle ilgili değerlendirmelerini, düşüncelerini ve görüşlerini içeren benlik kavramı, bireyin kendisini tanımlamak için kullandığı, kişiliğine en uygun olduğunu düşündüğü özelliklerini kapsamaktadır. Benlik, kişinin kendisini tanıma, kendisiyle alakalı düşüncelerini bilme ve değerlendirme şeklidir, tüm algılama, duygu ve düşüncelerin etkileşimiyle ortaya çıkmaktadır. Her ne kadar bireyin kendisiyle ilgili değerlendirmelerini kapsıyor olsa da aynı şekilde toplumsal tepki içinde geliştirdiği de bir durumdur.

Goffman Günlük Yaşamda Benliğin Sunumu isimli kitabında kişiler arasında olan etkileşimde istenilen benliği gösterebilmek için kişilerin sergiledikleri performanslarını, sahne önünde ve arkasında yapılan davranışlarını karşılaştırarak bunu tiyatroya benzetmektedir. Ona göre, etkileşimler süresince katılımcılar aktör olarak görülmektedir. Aktör, kendisinin ve ürünlerinin idealleştirilmiş haliyle uyuşmadığını düşündüğü tüm amaç, gerçek ve etkinlikleri saklama eğiliminde olabilirken ayrıca daha önemsiz de gösterebilmektedir. Böylece kişiler hem benliklerini sunar hem de başkalarında belli bir imaj oluşturma stratejisi geliştirirler ve imajlarını istedikleri gibi yönetmeye çalışırlar.

Goffman'ın benlik sunumu yaklaşımında vitrin ve performans kavramları önemli bir konuma sahiptir. Ona göre, performans bir kişinin belli bir gözlemci kitlenin önünde yer aldığı vakit süresince gerçekleştirmiş olduğu ve izleyiciler üzerinde etkiye sahip olan tüm etkinliklerdir. Vitrin kavramı ise performansın sergilendiği süre boyunca kişinin bilerek ya da bilmeyerek kullandığı kalıplaşmış ifade biçimleridir. Goffman, jest ve mimikler, beden dili ve postürün de yanında demografik ve fiziksel özelliklerin de kişisel vitrinin parçaları olduğunu vurgulamaktadır. Set kavramı ise aktörlerin performanslarını sergilemesinde yardımcı olan sahne ve mekan gibi tüm arka düzenlemeler olarak tanımlanmıştır. Ona göre, gündelik yaşam içinde benliğin sunumu performans, set, vitrin gibi kavramlarla benliğin sunumu teatral bir çerçeveye içerisinde.

Sosyal medya, insanlara günlük hayatta benliklerini istedikleri şekilde sunmalarına olanak sağlayan yeni bir teknolojik gelişmedir. Sosyal medyanın günlük hayatta benliğin sunumunda gittikçe artan bir orana kullanılması kişileri etkilemekte ve pek çok psikolojik, sosyo-ekonomik ve politik sonuçların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Bu bağlamda sosyal medya genellikle kimlik ve benlik üretiminde, kullanıcılarca benimsenen bir temsil aracına dönüşmektedir.

Kişilerin sosyal medya platformlarında bulunması, görünür olma isteğinin bir sonucudur. Günümüzde yeniden yaratma kavramıyla, kişiler hayatlarını ve kimliklerini yaşamsal ve estetik mükemmellik odağında yeniden şekillendirme ihtiyacındadır. Popüler kültür ve tüketim kültürünün toplum üzerinde yarattığı baskıyla bireyler, içinde bulundukları sosyal yapıda kabul görme ve kendinden bahsettirme isteği içinde olmaktadır. Goffman da kişinin dış dünyaya kendisini çeşitli yollarla nasıl şekillendirdiğini benlik sunumu kavramıyla açıklamaktadır. Yeni alternatif iletişim kanalları, gerçek benliklerin yanında yaratılan benliklerin de deneyim alanını oluşturmaktadır. Kişi iletişim taktikleri sayesinde karşı taraftaki kişilerde oluşturmak istediği düşüncüyü şekillendirip kimliğindeki dikkat çekmesini arzuladığı öğeleri ön plana çıkartarak kimliğin yeniden inşa etmektedir.

Dijitalleşmenin ve Sosyal Medyanın Gençlere Etkisi Üzerine Bulgular

Endüstri 4.0 ve dijitalleşmeyle bireylerin hayatında yer alan ve yaygın olarak kullanılan dijital ortamların başında sosyal medya platformları gelmektedir. Bu platformlar; bireylerin çeşitli paylaşım, duyuru, haber, ileti ve her türlü bilgidir hızlıca haberdar olmalarını sağlamaktadır. Sosyal medya aracılığıyla yapılan bir paylaşımın anlık olarak bütün kullanıcılara sunulabilmesi, günlük hayatta önemli bir avantaj haline gelmiştir. İnsanlar arasındaki iletişimin belirli zaman ve mekana gereksinim duyulmadan gerçekleşmesi de kolaylaştırıcı bir etkiye sahiptir. (Kıloğlu, 2021: 13).

Tüm bunların yanı sıra sosyal medya, bireylerin gerçeklikle olan ilişkisinde de önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda dijital ortamların kullanıcısı olan bireylerin gerçeklikle ilişkisinin zayıflamaya başladığı görülmektedir. Özellikle sosyal medya platformlarında bireyler, kendi kimliklerden farklı bir kimlik yaratma eğilimindedirler. Bu durum bireyin, gerçekte sahip olmadığı bir benliğin içerisinde kendini ifade etmeye başladığını göstermektedir. (Özdemir ve Yıldırım, 2019: 183). Sosyal medya kullanımında büyük orana sahip olan gençler üzerinde yapılan çalışmaların da bu durumu desteklediği görülmüştür. Yapılan çalışmalar sonucunda gençlerin sosyal medyada sundukları kimlikleri ile gerçek kimlikleri arasında oldukça zayıf bir ilişkinin olduğu anlaşılmıştır.

Gençler arasındaki etkileşimin sosyal medya üzerinde daha fazla olması ile bu etkileşimin düşüncelere ve davranışlara yansımaları söz konusudur. Etkileşimler, gençler arasında bağ oluştururken kimlik oluşumu, bu bağın ilk evresi olarak ifade edilmektedir. Sosyal medya platformlarındaki kimlik oluşumunun “sanal” bir nitelik taşıması, bu açıdan önemlidir. Çünkü sanal kimlik, kimliğin sosyal medya platformları üzerinde yeniden oluşumunu gözler önüne sermektedir. Çeşitli etkileşimler sonucu ise sanal kimliğin kendini inşa etmeye devam ettiği görülmektedir. (Özdemir ve Yıldırım, 2019: 189). Sosyal medya platformlarının kendi içerisinde bir döngüye sahip olması, etkileşimleri besleyen önemli unsurlardan biri olarak karşımıza çıkar. Platformların sahip olduğu bu özellik, gençleri etkisi altına alarak kimliklerini şekillendirebilmektedir. Dolayısıyla bireylerin aynışması söz konusu olmaktadır. Özellikle Instagram’da belli bir kalıp içerisinde sunulan photoshop filtrelerinin gençler tarafından kullanımının yaygınlığı ve sürekliliği, aynışmayı beraberinde getirmektedir. Güzellik temalı filtrelerin sanal ortamda gençler tarafından kullanımının, gençlerin kendi bedenleri üzerinde sorgulayıcı bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

Platformdaki bu filtreler ile belli bir güzellik kalıbının sunulması, aynışmayı tetiklemektedir. Böylece gençler, sosyal medya platformlarındaki pek çok paylaşımından etkilenerek kendi beden algılarını şekillendirmeye yönelik bir çaba içerisinde olabilmektedirler. Beden algısı oluşumu noktasında, görsel paylaşımların daha fazla yapıldığı Instagram uygulamasının diğer sosyal medya platformlarına göre bireyleri daha çok etkilediği düşünülmektedir. (Smith, 2018 akt. Kıloğlu, 2021). Tüm bunlar çerçevesinde bireylerin kendilerini diğerleri ile kıyaslamasının artış gösterdiği de düşünülmektedir.

Yapılan araştırmalarda bireylerin beden algılarının, yaş grubu açısından anlamlı fark gösterdiği anlaşılmıştır. Buna göre 21-25 yaş grubundaki bireylerin, beden algısı oluşumunda sosyal medyadan en çok etkilenen kesim olduğu görülmüştür. Sosyal medya kullanan bireylerin beden algılarının, platformlardaki takipçi sayısı açısından da anlamlı fark gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre takipçi sayısı fazla olan bireyler, beden algısı konusunda takipçi sayısı az olan bireylerden daha fazla etkilenmektedir. (Kıloğlu, 2021: 51-52).

Araştırmalar içerisinde yer alan bir diğer sonuç ise gençlerin gerçekte olan davranışlarının, sosyal medya üzerinde sunmuş oldukları davranışlarından farklı olduğudur. (Kıloğlu, 2021: 51-52). Dolayısıyla bireyler; sanal ortamda etkilendiği hayatları, kendi kimliklerine yansıtmaktadır. Burada ise ideal benlik ön plandadır. *“Sosyal medya ‘ben kimim’ sorusuna bağlı sistemini iletirmek yerine ‘ben kim olmalıyım’ algısını bireyde yerleştirmeyi hedeflemektedir. Bu algının yerleşmesi durumunda birey kendi olma eğilimini ortadan kaldırmaktadır. Birey, başkalarının davranışlarını, düşüncelerini, görüşünü dışarıdan izleyip kendisiyle kıyaslayarak sosyal karşılaştırma yapmakta ve kendisiyle ilgili bilgi edinmek için dışarıya bakmaktadır (Ertürk ve Eray, 2016: 17 akt. Özdemir ve Yıldırım, 2019: 182). Buna bağlı olarak gençler, yaşadıkları gerçek hayattan keyif almama gibi durumlar içerisinde olabilmektedir.*

Yapılan diğer bir araştırmaya göre gençlerin gündelik hayatta ilk yaptığı şeyin %71,2 oranıyla sosyal medyaya bakmak olduğu görülmüştür. (Olgun ve Öztürk, 2020: 148). Aynı zamanda gençlerin yarısından fazlasının günde 3 saatten fazla internet kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Büyük çoğunluğunun ise internet üzerinde planladıklarından fazla vakit geçirdikleri belirtilmiştir. (Öztürk, 2020: 163). Bu durum, gündelik hayatın

önemli bir kısmının sosyal medya platformları üzerinde yaşandığını göstermektedir. Dolayısıyla gerçeklikten uzaklaşmanın, yaşamın önemli bir parçasına yayıldığı söylenebilir.

Bu durumda literatürde yer alan araştırma sonuçlarının, Baudrillard'ın simülasyon kuramını desteklediği görülmektedir. Gerçekliğin kendini yeniden inşa ederek günlük hayatta yer alması ve sosyal gerçekliğin göstergeler aracılığıyla temsil edilmesi, bir simülasyon evreninin varlığını gözler önüne sermektedir. Sosyal medya platformlarında bireyler arasındaki etkileşim, sahteleşerek hiper-gerçeklik adı altında ifade edilebilmektedir. Sanal evrende sunulan yaşam tarzlarının, müziklerin ve görsellerin; meta kültür içerisinde kendine yer bulduğu görülmektedir. Belirli zaman aralıklarıyla aynı müziklerin, aynı görsellerin, aynı pozların ve aynı cümle kalıplarının sunulduğu bu platformların; meta kültürün oluşumunu beslemesi söz konusudur. Bu bağlamda aynı türden paylaşımların sahip olduğu gösterge değerinin, sanal kimliklerin statü değerini belirleyici konumda olduğu söylenebilir. Dolayısıyla gösterge değerinin de etkisiyle birlikte gerçek, artık bir illüzyona dönüşmüş durumdadır. Tüm bunların yarattığı dönüşüm, bireylerin ve özellikle gençlerin gerçekle ilişkisini zayıflatmaya devam etmektedir.

SONUÇ

Endüstri 4.0 dahilinde bir dönüşümle günlük hayatta yer alan dijitalleşme, pek çok alanda etkisini göstermiştir. Bu etkilerin bir kısmı, günlük hayat pratiklerini kolaylaştıracak nitelikteyken diğer bir kısmı, bireyleri gerçeklikten uzaklaştırma eğilimindeki faaliyetleri oluşturmuştur. Dijital ortamlar içerisinde büyük öneme sahip olan sosyal medya platformları, gerçekliğin yeniden üretilmesi noktasında etkilenmeye ve etkilemeye açık bir zemine sahiptir. Sınırların azaldığı, iletişimin kolaylaştığı ve sosyalleşmenin sanal bir boyuta taşındığı bu platformlar, bireyler arasındaki etkileşimi şekillendirmektedir. İnternet kullanım oranının gençlerde yüksek olması, bu etkileşim içerisinde önemli bir konumda yer aldıklarını göstermektedir. Bu durumda gençler, sosyal medya platformlarında sanal kimliklere sahip olup bu kimlikler ile davranışlarına yön vermektedirler. Bu bağlamda inşa edilen benliğin sunumu karşımıza çıkmaktadır. Sadece görsellerin değil yaşanan hayatların da filtrelerden geçirilerek sunulduğu bu platformlarda; gençler başta olmak üzere bireylerin, birbirlerini kıyaslama içerisinde olduğu görülmektedir. Bu kıyaslama içerisinde ise gençlerin, ideal benliklerini yansıtmaya isteklerinde oldukları anlaşılmaktadır. Dolayısıyla sanal etkileşimler sonucu inşa edilen ve inşa edilmeye devam edilen kimlikler, davranışlar ve düşünceler; gerçekliğin kendisi değil, bir yansıması olarak günlük hayatta konumlanmaktadır. Bu durumda bireylerin gerçekle ilişkilerinin zayıflaması söz konusudur.

KAYNAKLAR

- Baudrillard, J. (2008) Simülakrlar ve Simülasyon (Çev. Oğuz Adanır) Ankara. Doğu Batı Yayınları.
- Aydın, H. (2019). Baudrillard'ın Simülasyon Kuramında Kitle İletişim Araçlarının Yeri. Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi.
- Özdemir, B., Yıldırım, G. (2019). Dijitalleşen İletişim Ortamlarında Kimlik İnşası ve Benlik Sunumu: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. Yeni Medya Elektronik Dergisi, 3 (3),178-191.
- Olgun, C.K., Öztürk, E. (2020). "Sosyal Medya ve Dolayimli Gündelik Yaşam: Goffman ve Castells Ekseninde Sosyal Medya Kullanımının Gençler Üzerindeki Etkisi" (Adıyaman Üniversitesi Örneği)." (Ed. Aylin Görgün Baran vd.). Gençlik ve Dijital Çağ. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 139-154.
- Öztürk, M.S. (2020). "Gençlerde İnternet Bağımlılığı Araştırması" (Ed. Aylin Görgün Baran vd.) Gençlik ve Dijital Çağ. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 155-164.
- Kıloğlu, N.T. (2021). Sosyal Medya Kullanan Genç Yetişkinlerde Beden Algısı ve Öz güven Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Hepekiz, İpek (2019). Sosyal Medya Aracılığıyla Yaratılan Kişisel Markalar ve Benlik Sunumu, Erciyes İletişim Dergisi, 761-781.
- Zengin Demirbilek, Ezgi (2021). Erving Goffman'ın Benlik Kuramı Çerçevesinde İzlenim Yönetimi ve Kişilerarası İletişime Etkisi Üzerine Bir Değerlendirme, Anasay Dergi, 65-80.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II
proceedings book

- Kavut, Sevgi (2018). Goffman'ın Benlik Sunumu Kuramı Bağlamında Sosyal Medyada Kimlik İnşası: Instagram Üzerine Bir Araştırma, Nosyon: Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi, 1-12.
- Güler, Pelin (2021) Goffman'da Benliğin Sunumu ve İdeal Yaşam Algısı: Pandemi Döneminde Instagram Üzerine Bir Araştırma, Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 169-182.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

WORKSHOPS OUTDOORS: MEANS OF RESTORATION AMIDST COVID-19 ONLINE MODE

Santa STOPNIECE

PhD of Intercultural Communication (dual citizen of Latvia and Finland)
Vice Dean of Foreign Affairs
Suzhou Polytechnic Institute of Agriculture (China)

ABSTRACT

Amidst global pandemic of COVID-19, online learning and teaching, video conferencing and online meetings are oftentimes treated as the *new normal* (Pacheco, 2021). Students, tutors, employees and supervisors are expected to accept it and perform as effectively as under face to face situation (Peña *et al.*, 2021). However, online mode sustained over periods of longer time, e.g. several months, often results in decreased motivation, lesser ability to concentrate, and general fatigue (Fuentes, 2020). While exercise programs and other coping methods indoors are being suggested, there is still limited information available on best strategies to alleviate online learning challenges (Barrot, Llenares & del Rosario, 2021). Learning outdoors, when possible and relevant, would offer more comprehensive experience of inquiry and healing effects of nature that offers deep replenishment (Elderredge, 2001; Franco; Shanahan & Fuller, 2017).

Generation Z (born after 1995) (Cilliers, 2017) that most students belong to, was born and raised in completely different circumstances than the other, older generations (Dolot, 2018). They are technology dependent and in need of more balance, exposure to nature. This is also relevant study and work balance of millennials (born 1982-2002) and Generation Y (1980 – 1995) who are technology savvy but also possibly technology addicted. While outdoors workshop method may not be possible to use under complete lockdown measures, in many circumstances, it is still allowed to meet outdoors and in small groups. These opportunities need to be actively explored and incorporated into learning and work schedule.

Showcasing the experience of Suzhou Polytechnic institute of Agriculture (China), this paper explores the opportunities of outdoors workshops for replenishment amidst lengthy online learning periods. Method of the study is content analysis of reports on outdoor workshops and replenishment activities organized as well as interviews with tutors and students who participated them. Results of the study indicate that different experiences provide renewal of motivation and joy of getting together. Learning by doing is very important and facilitates the involvement in a vivid way, strengthening interactions between teachers and students. It is a chance to create milestone memories of achievement together, and the willingness, collaboration and participation of students are good in this setting.

Study results also outline important aspects to note or possible challenges while organizing workshops outdoors. Task, completion time, and goal needs to be set, and it works better with small groups to keep students focused. Team work is preferable to get everyone involved and to facilitate mutual co-operation. It can involve additional costs, organization, staff and supporting tutors to make outdoors workshop a success.

In conclusion, this paper proposes outdoors workshop method as an approach of maintaining motivation amidst online learning, to experience the restorative effect of being in the nature. This can be relevant and creatively applied in a variety of settings, learning situations, and disciplines.

Keywords: outdoors, workshops, restoration, online, learning

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

GENDER ANALYSIS OF LIFE ASPIRATION OF YOUTH IN OGUN STATE, NIGERIA

Olufolake E. Adelakun

University of Ibadan, Agricultural Extension and Rural Development Department, Ibadan, Nigeria

Olamide. D Oguntola

University of Ibadan, Agricultural Extension and Rural Development Department, Ibadan, Nigeria

ABSTRACT

Life aspiration is a great motivation to achieving any goal in life, when people settle with a certain aspiration, they have also decided their future. This study therefore focused on analysis of life aspiration of youth in Ogun State, Nigeria. A multi-stage sampling procedure was used to select 135 respondents for the study using Interview schedule as the instrument for data collection. Data were analysed using descriptive and inferential statistics such as chi-square, Pearson Product Moment Correlation and independent sample t-test.

Result reveals that 56.3% of the respondents' were male, the mean age of the respondents was 23.9years, male respondents (57.9%) had higher aspiration than female respondents (44.1%), respondents had more of intrinsic (73.40±11.66) aspiration than extrinsic (64.05±14.20). There was a significant relationship between parents' occupation of the female respondents ($p \leq 0.05$) and their life aspiration. Similarly, there was a significant relationship between father's educational attainments of male respondents ($p \leq 0.05$) and their life aspiration. Respondents were mostly motivated by their interest and ability, parental/guidance influence, educational level and were mostly constrained by inadequate finance, unemployment and inconsequential social network.

This study concluded that life aspiration of youth was high. It was recommend that youth should be encouraged to pursue their interest and ability, attain higher educational level, and be granted easy access to finance, provision of empowerment and employment opportunities amongst others.

Keywords: Aspiration, intrinsic and extrinsic, youth.

INTRODUCTION

Aspiration is a strong desire to achieve something, such as success and it can provide for individuals, a strong source of motivation for improving their wellbeing (Tafere, 2015). It is the driver of individuals' life paths and wellbeing. Since aspiration is an important ingredient in achieving something, then a person will have to achieve to the limit of his/her aspiration and should this person believe that nothing could be done to achieve it, then he or she could give up if not assisted (Conception, 2012).

Aspiration among the youth differs and ranges from educational, career, marital, leadership and financial aspiration. When young people settle with a certain aspiration, they also have decided for their future. Schaeffer (2000) said that persons define their life for years to come, perhaps forever. Their aspirations reflect their ideas of what they would like to become and their aspirations are affected by perceived future opportunities (Concepcion 2012; Claire & Benjamin 2011, as cited in Tafere, 2015). According to Hart (2012), aspirations are multi-dimensional, comprising a range of future desire from personal needs to collective needs and they vary in importance and time frame. Aspirations may be latent and can surface suddenly or emerge slowly (Hart, 2012).

In Nigeria, youths are facing many constraints in the pursuit of their aspirations, one of which is unemployment. This pose a threat to young people since their status as adults comes with responsibilities, commitments and obligations that are financial bound. Securing respectable work backed with good income gives good feet to fulfill these responsibilities (Banks 2015). Unemployment results into poverty and poverty creates internal psychological barriers that prevent individuals from breaking out of poverty (Boateng and Lowe, 2018). This experience prevents young people from developing self-confidence and the capacity to have a very clear vision of how they want their future to be.

However, with the increasing rate of involvement of youths in crimes and criminal activities, it appears that the aspirations of an average Nigerian youth is targeted towards only financial goals in which they employ dubious, devilish and crook ways of attainment. The spate of these activities demands an empirical investigation into the life aspiration of youth. Moreover, Understanding the aspiration of and goals of the youth is essential to developing effective policies targeting youth.

Ogun state is known to be the cradle of education in Nigeria with the highest number of registered higher institutions and private universities, therefore having great number of youth. This study therefore examine the life aspiration of youths in Ogun State, Nigeria.

The research objectives were to:

1. Examine the personal characteristics of respondents.
2. Examine the family characteristics of respondents.
3. Ascertain the motivational factors influencing respondents' life aspirations.
4. Determine the constraints to the attainment of respondents' life aspirations.
5. Determine respondents' life aspirations.

METHODOLOGY

The study area was conducted in Ogun state, situated in the tropical rainforest zone with wooded savanna in the northwest. Its capital is Abeokuta. It covers an area of 16,762sqkm and lies between latitude 6°54'35.4"N and longitude 3°15'30.11" E. A multi-stage random sampling procedure was used to select respondents for the study. Ogun State was stratified into rural and urban local government areas (LGAs), 10% each of rural and urban LGAs were randomly selected, which gave two LGAs, (Abeokuta south and Odeda) and 15% of the wards in each of the LGA were randomly selected. Proportionate sampling was used to select 20% registered youth in the four selected wards to give 135 respondents. The total population of the study is male and female youth of Ogun state.

Motivating factors influencing respondents' life aspiration: Respondents' were asked to indicate the extent to which motivational factors have influenced their life aspiration. Fourteen items were listed and scores of 3, 2, 1 and 0 were respectively assigned to the four scale of to a larger extent, to a lesser extent, rarely and never.

Constraints to attainment of aspiration: Respondents' were asked to indicate the extent to which the listed items have constrained their life aspiration. Fourteen items were listed and scores of 3, 2, 1 and 0 were respectively assigned to the four scale of to a larger extent, to a lesser extent, rarely and never.

Dependent variable

The dependent variable of the study is life aspiration. Aspiration index scale developed by Kasser & Ryan (1996) was adapted for this study. Seven categories of aspiration which include the extrinsic aspiration of wealth, fame and image and the intrinsic aspiration of meaningful relationships, personal growth, community contribution and the aspiration of good health. These categories have a list of five specific goals each and thirty five in total. Respondents were asked to rate the importance of each goals to them, the likelihood of them attaining each of the goals and their closeness to the attainment of each goals. Three point scale of 'very important', moderately important and not important with a scoring of 2,1 and 0 respectively were assigned to determine the importance of the goals, also a three point scale of very likely, likely and not likely with a score

of 2, 1 and 0 respectively were also assigned to determine the likelihood of attaining such goals while very close, close and not close with the score of 2, 1 and 0 respectively were also assigned to determine their closeness to the attainment of the goals. Aspiration index were obtained by standardizing the scores and respondents were categorized into low and high aspiration using the mean score.

Data Analysis: Descriptive statistical tools

Tables, frequencies and percentages were used to describe the socio economic characteristics, family characteristics, motivational factors, constraints and life aspiration of respondents.

Inferential statistics

Chi-square, Correlation and T-test were used to test for the hypotheses.

RESULTS AND DISCUSSION

Respondents' personal characteristics

The result in Table 1 revealed that the mean age of respondents was 23.9 years, which implies that respondents were still young, within productive and aspiring age and still have the ability to hope, dream and work towards the achievement of their pursuit. Majority (56.3%) were male. This implies that the registered youth groups had more male than female. Majority (73.3%) of the respondents were Christians, while 23.7% were Muslims and 3.0% were traditional worshippers. This means that Christianity and Islam were the prominent religion in the study area. The result further reveals that majority (77.8%) were single. This implies that most of the respondents were not emotionally attached and as such have no additional responsibilities and can still focus and achieve their aspiration goals. Majority (73.3%) of respondents had 14-19 years of formal education. This implies that most of the respondents have higher level of education which suggests that respondents are intellectually and academically equipped to aspire and attain their aspiration goals. This corroborate the findings of Gutman & Akerman (2008) that observed that the aspirations of children and young people themselves are linked with better educational and occupational outcomes. More than half (53.3%) of the respondents were employed. There were more (59.2%) employed male youth than female youth. Employment status could either influence respondents' aspiration positively or negatively, as employed youth tends to have a good motivation to aspire higher than unemployed youth. This support the findings of Banks (2015) that states that the devastating effects of unemployment or under-employment on young people's self-belief, self-identity and hopes for the future cannot be overemphasized. Majority (27.4%) of the employed youth were self employed. This suggests that they possess traits such as independence, confidence and self-realization which automatically lead to developing high aspiration and resilient strength for attainment. This corroborates the findings of Mihail (2008) who indicated a very high aspiration for self employment amidst youth in the Northern Greece. Result further reveals that majority (26.7%) of the respondents were students, while 20.7% of the respondents had no occupation. Occupation could either influence the aspiration of youth either positively or negatively depending on how prestigious the occupation is perceived to be and how passionate individuals are about their occupation. This is in line with the finding of Prince's Trust (2004) who noted that while 14 to 17-year-olds were optimistic about getting good, well-paid jobs, their aspirations dissipated as they faced the realities of low-paid, low-skilled jobs in their later teenage years.

Table 1

Personal characteristics of respondents (n = 135)

Variables	Frequency	Percentage	Mean
Sex			
Male	76	56.3	
Female	59	43.7	
Age			
18-21	54	40.0	23.9
22-25	38	28.1	
26-29	25	18.5	
30-33	13	9.6	
34-35	5	3.7	
Religion			
Christianity	99	73.3	
Islam	32	23.7	
Traditional	4	3.0	
Marital Status			
Single	105	77.8	
Engaged	5	3.7	
Married	25	18.5	
Years of Formal Education			
8-10	2	1.5	16.0
11-13	20	14.8	
14-16	50	37.0	
17-19	49	36.3	
20-22	11	8.1	
23-25	2	1.5	
26-30	1	0.7	
Employment Status			
Employed	72	53.3	
Unemployed	63	46.7	
Employment Type			
Self Employed	37	27.4	
In Family Business	4	3.0	
Private Organization	12	8.9	
Government Organization	19	14.1	
Not Employed	63	46.7	
Occupation			
Nurse	2	1.5	
Student	36	26.7	
Electrician	1	0.7	
Hair Dressing	5	3.7	
Civil Servant	10	7.4	
Pharmacist	1	0.7	
Fashion Apprentice	1	0.7	
Entrepreneur	2	1.5	
Teacher (Private schools)	10	7.4	
Business	13	9.6	
Welder	2	1.5	
Barbing	2	1.5	
Tailoring	4	3.0	
Bricklaying	1	0.7	
Catering	2	1.5	
Engineering	3	2.2	
Photography	3	2.2	
Tie-dye	1	0.7	
Decoration	1	0.7	
Sales Representative	2	1.5	
Furniture	1	0.7	
Video Coverage	1	0.7	
Police	1	0.7	
Banking	2	1.5	

Source: Field survey, 2019

Respondents' family characteristics

Table 2 reveals that 63.0% of the respondents were from monogamous families, 95.6% of respondents' mothers had married just one husband, 65.2% had one to five siblings, and 83.7% were staying with their parents. Also, 45.9% of respondents' parents were into business and 32.6% were civil servants. Majority

(45.9%) of respondent's father had tertiary education while 38.5% of respondent's mother had tertiary education. This implies that parent's educational attainment could be of positive or negative influence to the life aspiration of youth depending on whether parents' educational attainment was high or low. Tafere (2014), corroborate this by asserting that children of educated parents, those with a better economic status, those who live in urban areas and boys hold higher aspirations and achieve better.

Table 2: Distribution of family characteristics of respondents (n = 135)

Variables	Frequencies	Percentage	Mean
Family type			
Monogamy	85	63.0	
Polygamy	50	37.0	
Number of father's wife			
1	85	63.0	1.8
2	24	17.8	
3	10	7.4	
4	2	1.5	
5	7	5.2	
6	3	2.2	
7	2	1.5	
8	1	0.7	
10	1	0.7	
Numbers of mother's husband			
1	129	95.6	1.0
2	3	2.2	
3	2	1.5	
6	1	0.7	
Numbers of siblings			
1-5	88	65.2	5.7
6-10	34	25.2	
11-15	7	5.2	
16-20	2	1.5	
21-25	2	1.5	
26-28	2	1.5	
Position in the family			
1	36	26.7	3.3
2	33	24.4	
3	15	11.1	
4	24	17.8	
5	10	7.4	
6	3	2.2	
7	7	5.2	
8	3	2.2	
9	1	0.7	
17	2	1.5	
27	1	0.7	
Position as male or female child			
First male	35	25.9	
Second male	11	8.1	
Third male	10	7.4	
Fourth male	10	7.4	
Fifth male	6	4.4	
Sixth male	1	0.7	
Seventh male	1	0.7	
Ninth male	1	0.7	
Thirteenth male	1	0.7	
First female	29	21.5	
Second female	18	13.3	
Third female	9	6.7	
Fourth female	1	0.7	
Seventh female	1	0.7	
Thirteenth female	1	0.7	
Staying with parents			
Parents	113	83.7	
Guidance	22	16.3	
Parent's occupation			
Business	62	45.9	
Artisan	8	5.9	
Civil servant	44	32.6	
Farming	5	3.7	
Professionals	8	5.9	
Politicians	2	1.5	

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II
proceedings book

Force Men	1	0.7
Clergy	5	3.7
Father's educational attainment		
Non formal education	4	3.0
Primary	22	16.3
Secondary	47	34.8
Tertiary	62	45.9
Mother's educational attainment		
Non formal education	6	4.4
Primary	33	24.4
Secondary	44	32.6
Tertiary	52	38.5

Motivating factors influencing respondents' life aspiration

Table 3 shows that 74.8% of the respondents were motivated to a larger extent by parental and guidance influence, 55.6% were influenced to a larger extent by their family background, 69.6% were influenced to a larger extent by their educational level, also 85.9% were influenced to a larger extent by their ability and interest while 53.3% were influenced to a larger extent by modernization/globalization. This implies that youth were mostly motivated by their ability and interest, parental/ guidance influence, educational level and family background. This corroborate the findings of Gutman and Akerman (2008) that asserted that young people who believe they have the ability to achieve and who attribute their success to hard work, rather than luck, or fate tend to have higher aspirations than their peers.

Table 3: Motivating factors influencing respondents' life aspiration

Factors	To a larger extent	To a lesser extent	Rarely	Never	Mean	Rank
	F (%)	F (%)	F (%)	F (%)		
Parental/ Guidance influence	101 (74.8)	17 (12.6)	3 (2.2)	14 (10.4)	2.5185	2 nd
Family Background	75 (55.6)	36 (26.7)	6 (4.4)	18 (13.3)	2.2444	4 th
Peer influence	40 (29.6)	56 (41.5)	13 (9.6)	26 (19.3)	1.8148	11 th
Educational level	94 (69.6)	21 (15.6)	4 (3.0)	16 (11.9)	2.4296	3 rd
Teacher's influence	60 (44.4)	34 (25.2)	9 (6.7)	32 (23.7)	1.9037	7 th
Siblings	60 (44.4)	46 (34.1)	10 (7.4)	19 (14.1)	2.0889	6 th
Ability and interest	116 (85.9)	14 (10.4)	4 (3.0)	1 (0.7)	2.8148	1 st
Mass media	54 (40.0)	34 (25.2)	19 (14.1)	28 (20.7)	1.8444	9 th
Societal influence	39 (28.9)	55 (40.7)	19 (14.1)	22 (16.3)	1.8222	10 th
Modernization/ globalization	72 (53.3)	36 (26.7)	14 (10.4)	13 (9.6)	2.2370	5 th
Urbanization	46 (34.1)	39 (28.9)	20 (14.8)	30 (22.2)	1.7481	13 th
Materialism	40 (29.6)	48 (35.6)	24 (17.8)	23 (17.0)	1.7778	12 th
Neighborhood characteristics	40 (29.6)	43 (31.9)	22 (16.3)	30 (22.2)	1.6889	14 th
Available opportunities	61 (45.2)	28 (20.7)	16 (11.9)	30 (22.2)	1.8889	8 th
Girlfriend	1 (0.7)	- (-)	- (-)	134 (99.3)	0.0222	15 th

Source: Field survey 2019; F= Frequency; %= Percentage

Constraints to the attainment of respondent's life aspiration

Table 4 reveals that 60.7% of the respondents were constrained by inadequate finance to a larger extent, 41.5% were constrained to a larger extent by unemployment and 34.8% were constrained by inconsequential social network to a lesser extent. The result also shows that 54.8% of the respondents were not constrained by gender and 62.2% were not also constrained by marriage. This implies that majority of the youths are faced with challenges in their capacity to aspire. This corroborates Banks (2015) who asserted that the constrained opportunity landscape young people face devastates young people's confidence and aspiration.

Table 4: Constraints to the attainment of respondent's life aspiration

Constraints	To a larger extent		To a lesser extent		Rarely		Never		Mean	Rank
	F	%	F	%	F	%	F	%		
Inadequate Finance	82	60.7	34	25.2	6	4.4	13	9.6	2.3704	1 st
Unemployment	56	41.5	33	24.4	11	8.1	35	25.9	1.8148	2 nd
Language barrier	30	22.2	32	23.7	18	13.3	55	40.7	1.2741	6 th
Inadequate access to formal education	38	28.1	19	14.1	15	11.1	63	46.7	1.2370	7 th
Gender	26	19.3	17	12.6	18	13.3	74	54.8	0.9630	9 th
Family background	28	20.7	36	26.7	11	8.1	60	44.4	1.2370	7 th
Marriage	18	13.3	18	13.3	15	11.1	84	62.2	0.7778	10 th
Inadequate access to information	36	26.7	37	27.4	21	15.6	41	30.4	1.5037	4 th
Inconsequential social networks	34	25.2	47	34.8	23	17.0	31	23.0	1.6222	3 rd
Remoteness of location	39	28.9	32	23.7	15	11.1	49	36.3	1.4519	5 th

Source: Field survey 2019; F= Frequency; %= Percentage

Respondents' life aspiration goals by gender

Table 5 Result revealed that the aspiration goal of health was the most important ($\bar{x} = 9.2$) aspiration goal of the youth. Also, life aspiration goal of health was the most likely ($\bar{x} = 8.8$) to happen and also the closest ($\bar{x} = 8.3$) goal to attainment in the life of the youth. Similarly, the life aspiration goal of image was the least important ($\bar{x} = 6.5$) aspiration goal of the youth. Also, life aspiration goal of image was the least likely ($\bar{x} = 6.2$) to happen and also the least close ($\bar{x} = 5.7$) to attainment in the life of the youth.

The extrinsic goals which are wealth ($\bar{x} = 24.1$), fame ($\bar{x} = 21.3$), image ($\bar{x} = 18.5$) and intrinsic goals which include personal growth ($\bar{x} = 25.3$), meaningful relationship ($\bar{x} = 23.6$), community contribution ($\bar{x} = 24.4$) and health ($\bar{x} = 26.5$), shows that youth place more importance on intrinsic aspiration goals than extrinsic. This is in line with the Self-determination theory of Deci and Ryan (2000), which posited that humans have a natural tendency toward psychological growth (i.e. intrinsic aspiration goals) and physical health.

Table 5: Distribution of respondents' life aspiration goals by gender

Life aspiration goal	Important Mean	How likely Mean	How close Mean	Standardized Mean
Wealth				
Male	8.5	8.3	7.3	24.1
Female	8.6	8.2	7.0	23.8
Fame				
Male	7.9	7.4	6.6	21.9
Female	7.5	6.8	6.0	20.3
Image				
Male	6.6	6.3	5.8	18.7
Female	6.4	6.2	5.7	18.3
Meaningful relationship				
Male	8.4	7.8	7.3	23.5
Female	8.4	7.7	7.3	23.4
Personal growth				
Male	9.1	8.7	7.9	25.7
Female	8.9	8.2	7.4	24.5
Community contribution				
Male	9.0	8.5	7.6	25.1
Female	8.4	7.8	6.9	23.1
Health				
Male	9.2	8.9	8.4	26.5
Female	9.2	8.6	8.2	26.0

Source: Field survey 2019

Categorisation of respondents' life aspiration

Table 6 reveals that 48.1% of respondents had low level of life aspiration while 51.9% of the respondents had high life aspiration. On gender basis, 57.9% of the male respondents had high life aspiration; while 44.1% of the female respondents had high life aspiration. This implies that male youth had higher aspiration than their female counterpart and this corroborate the findings of Tafere (2014) that opined that boys hold higher aspirations than the girls and achieve better.

Table 6: Distribution of respondents according to their level of life aspiration

Category of life aspiration	Frequency	Percentage	Minimum	Maximum	Mean
High	70	51.9	71	210	164.0296
Low	65	48.1			
Total	135	100.0			

Source: Field survey, 2019

Testing of research hypotheses

Ho 3: There is no significant difference between the motivational factors influencing male and female respondents' life aspirations.

The result of the independent sample t-test on table 4.9 shows that there is no significant difference between the motivational factors influencing male and female respondents' life aspirations (Male 28.89 ± 8.24 , Female 28.77 ± 7.86 ; $t = 0.083$, $p \geq 0.05$). The null hypothesis is therefore accepted.

This indicates that both male and female youth are influenced by similar motivational factors.

Ho4: There is no significant difference between the constraints to attainment of life aspiration of male and female respondents.

The result of the independent sample t-test on table 4.9 shows that there is no significant difference between the constraints to attainment of life aspiration of male and female respondents (Male 14.22 ± 8.11 , Female 14.28 ± 7.08 ; $t = -0.049$, $p \geq 0.05$). The null hypothesis is therefore accepted.

This reveals that both male and female youth are constrained alike in the attainment of their life aspiration.

Ho5: There is no significant difference in male and female life aspiration.

The result of the independent sample t-test on table 4.9 shows that there is no significant difference in male and female life aspiration (Male 166.64 ± 24.56 , Female 160.50 ± 24.14 ; $t = 0.149$, $p \geq 0.05$). The null hypothesis is therefore accepted. This further reveals that both male and female youth aspires alike.

CONCLUSION AND RECOMMENDATION

The study concluded that life aspiration was high. Youth were highly motivated by their ability and interest, parental/guidance influence as well as their educational level and were mostly constrained by inadequate finance, unemployment and inconsequential social networks. There is a significant relationship between respondents' parents' occupation and life aspiration of female youth and also a significant relationship between respondents' fathers' educational attainment and the life aspiration of male youth. Majority of the employed youths were self-employed. Youth in the study area have more intrinsic life aspiration than extrinsic life aspiration. There is no significant difference between motivational factors and constraints faced by male and female youth in the study area. Also, there is no significant difference between male and female life aspiration. Life aspiration goals very important to respondents were health, personal growth and community contribution and the ones likely to be attained were health, personal growth and wealth.

Based on this study, the following recommendations were made:

1. Parents/ guidance should allow their children and wards pursue their interest and ability in all facet of life as it is a major motivational factor influencing life aspiration.

2. Parents/guidance should try to the best of their capability to be a positive influence on their children and wards, as this has a long term effect on the youth and their life aspiration.
3. Government should make loans, grants and empowerment opportunities available and accessible to our youth especially those that are aspiring to be self-employed, entrepreneurs and those that are self-employed so they can expand their businesses and become employers of labour, thereby solving and reducing the problem of unemployment.

REFERENCES

- Adetayo, J. O. (2014). An investigation of the level of entrepreneurial aspiration among students in a Nigerian University. *Research on Humanities and Social Science* Vol. 4(11): 2224 - 5766
- Bajema, D. H., W. W. Mider, D. L. Williams (2002). Aspirations of rural youth. *Journal of Agricultural Education* 43(3): 61-71.
- Banks, N. (2015). *Understanding youth: Towards a psychology of youth poverty and development in sub-saharan African cities*. Brooks World Poverty Institute Working Paper No. 216. Retrieved Aug. 10, 2019 from URL <https://includeplatform.net/publications>
- Calder, A., R. Cope and Prince's Trust (2004). *Reaching the hardest to reach*. London: The Prince's Trust. Pp 76
- Conception, J. (2012). Giving hope to the out-of-school youth. Go Negosyo. Retrieved Oct. 26, 2018 from URL <http://www.philstar.com/business/770899/giving-hope-outof-school-youth>
- Dalton, R. J. (2008). Citizenship norms and the expansion of political participation. *Political Studies* 56: 76 – 98.
- Fagan, F. P. (2006). Why religion matters even more: The impact of religious practice on social stability. *The Heritage Foundation Report*. Retrieved Aug. 26, 2019 from URL <http://www.heritage.org/civil-society/report/why-religion-matters-even-more-the-impact-religious-practice-social-stability>
- Gutman, L. M. & R. Akerman (2008). *Determinants of aspirations*. Wider Benefits of Learning Research Report No.27. Centre for Research on the Wider Benefits of Learning, Institute of Education, University of London. Retrieved Aug 23, 2019 from URL <https://core.ac.uk>
- John, K. C. (2010). An unfinished agenda: Why is the boy child endangered? *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*. Vol. 2(4): 2222 – 6990
- Leavy, J. and S. Smith (2010). Future farmer: Youth aspirations, expectations and life choices. Future Agricultures Discussion Paper 13. Brighton: Institute of Development Studies. Retrieved June 20, 2018 from URL <http://www.citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.360.7495&rep=rep1&type=pdf>
- Mihail, D. M. (2008) Graduates' career orientations and strategies in corporate Greece. *Personnel Review* 37(4): 393 – 411.
- Schaeffer, D. (2000). Defining moments: When temptation and opportunity merge. Discovery House Publishers. Pp 190, Retrieved Oct. 15, 2019 from URL <https://www.abebooks.fr/9781572930018/Defining-Moments-when-Temptation-Opportunity-1572930012/plp>
- Tafere, Y. (2015). Educational aspirations of students in developing world: Evidence from Ethiopia. *The Aspirations in Action Journal*. Retrieved Oct. 26, 2019 from URL <http://qisa.org/journal/article.do?id=12>.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

**IKSAD
ENSTİTÜSÜ**

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

INTERNATIONAL GAMING AS A TRANSLATION EXERCISE FOR CHILDREN AND TEENAGERS

Vasyl PUZANOV

*Lect., Zaporizhzhia National University,
Faculty of Foreign Philology, The Department of English Translation Theory and Practice, Zaporizhzhia, Ukraine*

ABSTRACT

Modern children and teenagers start playing computer games very early. Often the younger generation spends many hours of their time in online games and this usually does little for their personal development. However, there is an opportunity that allows you to look at the process of gaming as at a useful translation exercise that improves a child or teenager's level of foreign language proficiency.

Thanks to the spread of the Internet and the huge popularity of multiplayer computer games, fewer companies are practicing regional servers for their games, more and more of them are becoming international servers. Since players from all over the world can play on international servers, English proficiency and active communication become prerequisites for a good game and interaction with your teammates.

Thus, a child or teenager, due to "technical" necessity, begins to learn English actively. During such a process of learning a language through the practice of using it in a certain field, the exact and correct translation comes first. The speech of modern gamers is a mixture of the colloquial style of global English, jargon, slang, and abbreviations etc.

Of course, a child or teenager who is not familiar or poorly familiar with a foreign language from the very beginning will partially use machine translation systems, but since these systems "do not know" so many terms, jargon, slang, abbreviations and expressions, the child or teenager will partially do the pre-translation analysis and then the direct translation. It is also important for parents not to miss the moment and notice the increased interest of a child or teenager in a foreign language in time.

This period, the child or teenager is likely to agree to study a foreign language with both parents and teachers, and it is much easier to move from the field of special English to general English than trying to start general English classes from scratch and without obvious motivation. A child or teenager who learns a foreign language in this way has a huge motivation to study.

Because a gamer learns a language not for school, university or parents, but for playing online games for what he considers absolutely enjoyable for himself. Moreover, active communication with teammates significantly increases his chances of winning more games or rounds. In addition to direct communication with teammates and other players in their favorite games, the gamer gets a very important opportunity for him to read instructions for the game and communicate on thematic forums of the game.

Since these instructions and forums are usually made for the whole world, they are all in English. Again, with the help of machine translation only he cannot understand them properly, it will definitely be necessary to check such a translation with the context, to do painstaking work on translating so many specific and inherent only to gaming moments.

Translation is just the first step in the use of a foreign language by gamers. After translation, they actively learn all the basic commands, explanations and realities of their favorite games in a foreign language, so that later they can use them during game communication with foreigners.

Yes, such an approach to learning a foreign language is ineffective for adult learners and professionals, since it is limited strictly to the sphere of gaming and mainly youth communication. However, it can be an ideal way to include socially inactive children and teenagers in the active process of learning a foreign language.

Keywords: computer games, online games, English learning, children, teenagers.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

ONLINE MEDIA REPORTAGE OF VIOLENCE, CRIMINALITY AND DRUG ADDICTION AMONG YOUTHS IN NIGERIA: MAGNITUDE, GENDER DIMENSION AND IMPLICATIONS FOR POLICY

Rotimi Williams Olatunji

PhD, School of Communication, Lagos State University, Ojo, Nigeria

Grace Adebayo

Zionists Internation (Youth Development Division), Ota, Nigeria

ABSTRACT

The youthful age of life is one that is characterised by identity seeking, goal aspirations, developmental challenges, unemployment, and predispositions to all the positive and negative influences in both the micro and macro-environment. Digitisation, the ascendancy of the Internet and social media messages, visuals and culture complicate the challenge of youths in the era of globalisation. One of such challenges in Nigeria is the crave for sudden riches or wealth in the society through such criminal tendencies as prostitution, ritualism including money rituals, drug addiction cyber crime, and Internet fraud, among others. My proposed conference paper will examine "Online Media Reportage of Violence, Criminality and Drug addiction among Youths in Nigeria: Magnitude, Gender Dimension and Implications for Policy ". The period of study is January to April (Quarter 1) 2022. Only online media reports will be analysed to determine the typology of crimes, frequency and magnitude of reportage, gender dimension, socio-economic undertones and proposed solution to the stated problem.

Keywords: Youths, Online Media; Violence, Criminality, magnitude, Gender, Policy

Word count: 153

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

TOWARD ADDRESSING ADOLESCENT POVERTY IN THE SAHEL: A STUDY OF THE INTERSECTION BETWEEN LAW AND SOCIETY IN ISLAM

Abubakar Abdulkadir

*Dr., Department of Islamic Studies
Faculty of Humanities*

Umaru Musa Yar'adua University, Katsina, Nigeria

ABSTRACT

At the heart of adolescence poverty in the Sahel, particularly, in the northernmost region of Nigeria, as well as the southernmost regions of Niger, and Chad respectively, and to a large extent, the northernmost regions of these countries too, is the *Almajiri* system. A centuries old traditional Quranic education scheme based on the boarding system where parents send their wards to far regions away from their native settlements in quest of religious instruction without any adequate provision for them (shelter, food, health among other basic necessities). This tradition transcends borders or cultures within the cluster of nations which make the lake-chad basin region, particularly, Nigeria, Niger, and Chad. This education scheme is for the most part characterized by the abject poverty and terrible health condition of the children it harbors. Thus, the *Almajiri* issue is a matter of human rights which stands at the intersection between law and society in the contemporary Islamic social discourse. The debate on the subject still rages and depending on perspectives, the heat generated from these debates often flares across transnational borders resulting into mass deportation of children as young 6 and 7 who constitute a nuisance to communities throughout the region. Therefore, this paper delves into the *Almajiri* world periscoping their unfortunate social conditions vis-à-vis their rights as enshrined in the SDGs and as upheld also by the Sharia.

Keywords: *Almajiri*, Adolescent, Poverty, Rights, Sharia, Sahel.

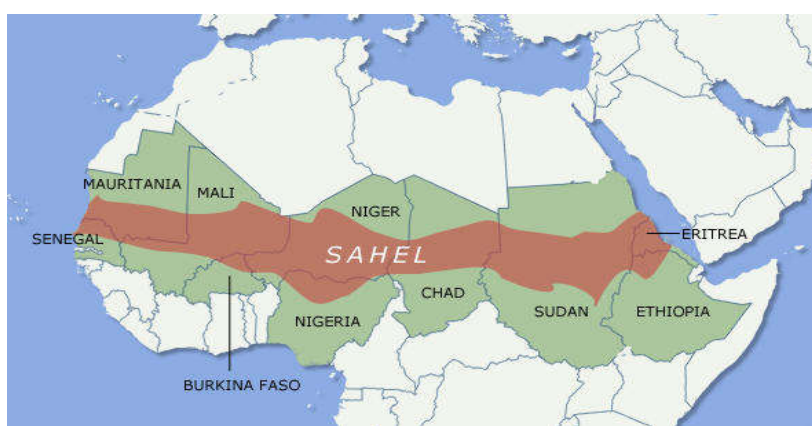
INTRODUCTION

The *Almajiri* world is a mysterious world full of puzzles which are yet to be unraveled. The *Almajiri* tradition is not peculiar to the Western Sudan, a historic region in Africa which extends from the Atlantic Ocean across to the basin of lake-chad, including for the most part, what today is considered the Sahel region. The tradition is associated with the Centuries-old traditional Quranic education which gain prominence throughout the western Sudanic region. The traditional Quranic education system is still operational in Muslim dominated areas throughout the world; in south Asia, particularly in Pakistan, the system is popularly known as Madrasa Education system¹. According to a BBC report in 2012, there are 17,000 religious schools (madrasas) with an estimated 2 million students². Based on an estimated population of 178,910,000³ in 2012, reports suggested an estimated 51.53 million school age children between the ages of 5-16 out of which only 28.68 million are attending schools from pre-primary up to higher secondary in both public and private owned schools in the country⁴. Going by these figures, an estimated 9% of the almost 22 million out of school children in Pakistan attend madrassas. This, therefore, accounts for the Pakistani Government's efforts toward taking over the system away from the control of local Mullahs to provide the much needed regulatory support⁵. In Saharan Africa (Maghreb), the system is also called madrasa system. The core meaning of madrasa in Arabic, "place of study" has popular connotations in Morocco⁶. Throughout the Maghreb, these madrasas had played an important cultural and institutional role in the religious, and socio-political life of societies in North Africa. But for the most part, these madrasas were funded by private charitable endowments (*awqāf*) in the region⁵.

In the Sahel, however, the system has various connotations depending on sub-regional cultural experiences. In Northeast Nigeria, these schools are popularly known as; *Sangayas* (place of study), and in the Northwest of the country and some parts of Niger they are popularly known as; *Makarantun Allo* (wooden slates schools). They are so called, because they still hook unto the usage of wooden slates for instructional purposes. But the system's *Almajiri* connotation is associated with the itinerant nature of its *Mallams*, the Hausa term for itinerant Muslim scholars.

The *Almajiri* Education System: A Historical Perspective

To fully understand the concept of the *Almajiri* system, we must situate it within the context of historical perspective. The Quranic education system operated by the Kanem-Borno (a medieval empire which include a vast territory of what is considered today the Sahel) may be said to be genesis of the *Almajiri* system in central Sudan.

A map depicting the Sahel region in Africa

The *Mais* (Borno rulers) encouraged the *ulama* to establish centers of Islamic education (*Sangaya*) which attracted various scholars from within & outside Kanem-Borno⁷. The *Mais* offer grant inform of *Mahram* to the *Ulama* to support the various centers. Notably, *Mai Humme Jilme*, *Mai Araki*, and *Mai Bulu* offered assistance in form of grants to the *Ulama*⁸. By and large, the exemption of these learning centers from taxes and the grants strengthened the institutions which attract students from other parts of western Sudan and north Africa. The *Sangayas* operate a boarding system with the founder as the head, mostly of the status *Sayyina* or *Goni*⁹. Other visiting teachers and students are settled within the vicinity of the *Sangaya*, including both elementary & advanced level students. These visiting students were popularly known as *Almajirai* (from *Almuhajir*, Immigrant pupils). From the onset, the system was not tainted by beggary practices, because funding the system was the sole responsibility of the *Mais*, the business as well as the host communities. Who provide; grants, endowments and *sadaqah* respectively to the *sangayas*. To compliment these gestures, the *sangayas* used to engage in subsistent farming activities to augment the supplies they receive from the stakeholders. In addition, the students also engage in some vocational activities such as; Cap weaving, *Pedi* & *Menicure* service to provide support for themselves where necessary. All these were achieved throughout the *Kareem-Borno Empire* as early the 12th century C.E. And by the 15th century, the transnational education exchange program was firmly established in the *Hamam Al-Arish* quarters in *Cairo*, the *mais* built student hostels for students from the *Sangaya School* who wish to go to *Azhar* for advance studies.¹⁰ Products from the *Azhar* contributed immensely toward the entrenchment of intellectual activism throughout *Kanem- Borno* & beyond. Their itinerant approach saw them traversed the west and central Africa. In the central *Bilad al-Sudan*, *Borno ulama* left an enduring legacy in *fombina*, *Katsina*, *Zazzau*, *Gumi* and *Sifawa*. The *sangaya* learning centers became prominent throughout the region.

Curriculum Organization of the System

The curriculum of the *Almajiri* educational system, particularly, in Northwest Nigeria and some parts of Niger is structured along the famous Sene-gambian curriculum which lays emphasis on literacy (reading ability) and the Borno pedagogical approach on the other hand, emphasizes *Hifz* (memorization) ¹¹. The 12th century onward, marked the golden age of the *Almajiri* system. But the subsequent neglect and lack of the rulers' patronage of the system led to its decline. By the time of the triumvirate (the Sokoto jihad leaders; Usmanu bn Fudi, Abdullah ibn Fudi and Sultan Muhammad Bello) in the 18th century, the system had already begun to grapple with some challenges. Reference is often made to Abdullahi bn Fudi's query against the Hausa/Fulanis for their hypocrisy. He was believed to have lashed out at parents who abuse their children's right to basic care by sending them tens of hundreds of miles away to the sangaya learning centers without ensuring adequate provision for them.

The *Almajiri* Education System During the colonial and Postcolonial Era

The colonial and post-colonial periods dealt the final blow to the system which was relegated in favor of the conventional education system. The colonial administrations in the Sahel (Britain & France) introduced a new education system that encouraged the use of Latin scripts at the expense of Arabic characters, while at the same time relegating the Islamic education to a mere private affair deserving not state funding and regulation, this has dealt a serious blow to the *Almajiri* system of education. And the postcolonial governments in the region have failed to step in to regulate it as they do to its conventional peer. By so doing, the system is left to the mercy of traditional *ulama*' (Muslim scholars) who prefer to maintain the status quo and thus frown at discourses which champion reform of the system; curriculum structure among other things, to prepare the system's products toward self-determination in the 21st century through acquisition of skills along other desired competencies as provided in the SDGs – the goals toward which these countries aspire. Calla for governments to recognize the system as a second education tier has not received the desired attention. And therefore, all reform projects within the system; revitalization, reform and integration of the sangaya scheme into the mainstream of Nigeria's education which gained prominence from 2010 onward, have all failed. Lack of reform has even exacerbated the complexities inherent in the system.

Poverty and the *Almajiri* System: Exploring the Intersection between Law and Society in Islam

A picture of *Almajiri* kids on a street in Northern Nigerian City

Today, the *Almajiri* system is clouded by a lot of mystery. People find it difficult to unravel the mystery that surrounds the system. There is an estimated 10 million *Almajiri* kids roaming the streets of northern Nigerian cities representing 81% of the more than 10 million out of school children in the country¹². They make the common sight, where at almost every nook and cranny of major cities, and at almost every hour of the day and

some early hours of the night also you find these deprived kids some as young as six and seven begging for alms. No doubt, the rights of these kids to essential care which under the Maliki code constitute the parent's obligations, are seriously violated. In *Tuhfah al-hukkam* (the most authoritative Maliki standard reference throughout the Sahel) code no. 598 on provision for the family and other related matters, provides that; "provision by the parents for a male child extends up to maturity and for the girl child up to marriage". There are nine related SDGs that affect the Almajiri children which include; Goal 2; zero hunger, Goal 3; good health, Goal 4; quality education, Goal 6; clean water and sanitation, Goal 8; decent work and economic growth, Goal 10; reduced inequality, among others. These lofty goals are not alien to the Islamic legal tradition. But lack of reform within Muslim personal law has created a vacuum which makes the legal determination of infractions somewhat 'impossible'. Lack of age specificity for determination of puberty in boys and girls are some of the challenges which make children vulnerable. There is no gain saying the fact that to prepare the Almajiri children for the future, their rights must be streamlined and articulated within the purview of the law. There are laws both from the Maliki and English common law ordinances protecting these children only but poorly and/or not entirely enforced. The solution to the Almajiri challenge in Nigeria lies centrally on the need to reform the dysfunctional Almajiri system by articulating an integrated program that addresses the spiritual needs of the pupils while at the same time catering for their vocational and entrepreneurial needs. This integrated framework will appeal to many parents whose value construct does not recognize the legitimacy of the existing conventional "western education system". It will also help create skilled man power to boost the informal economic sector and reduce the pressure on the formal sector. And to create a sustainable Almajiri education framework, there must be synergy between the Governments, the traditional institutions, the NGOs, the Parents, the business sector and the civil society. All these important stakeholders must contribute to the success of the program through funding and follow ups. Otherwise the current abuse will only get worse by the day. Ten million out of school children without basic skills as they march in to the future is but a catastrophe waiting strike. If there are 10 million in 2020 in Nigeria as suggested in the UNICEF report¹³, ten years to come; 2030, how many will join their ranks, and how many will graduate into who knows what? Off course we will be talking about tens of millions of lost tribes in the Amazon. A people who will be at odds with the larger society. A clash of civilization? To understand and fully appreciate the Almajiri world, there is a need for empirical studies into the phenomenon. Through observation, this study arrives at a taxonomy of the *Almajiris* after all, the concept no longer refers exclusively to kids under the sangaya system.

S/N	STATUS	FEATURES
1.	<i>Almajiri</i>	Kids under the sangaya system
2.	<i>Almajiri</i>	Street kids whose parents are unable to provide for them
3.	<i>Almajiri</i>	Kids from broken homes who find succor in the streets
4.	<i>Almajiri</i>	Displaced children from the menace of armed banditry or Boko-haram insurgency who adopt the solo beggary practice away from their displaced parents.

Way Forward

To address the *Almajiri* menace, since a strong relationship has been established between poverty, the *Almajiri* system and the rising cases of social crimes in the Sahel¹⁴, governments in the region should articulate policies toward sustainable population growth, family value re-orientation, reform and recognition of the *Almajiri* system as a second tier education system with a functional curriculum structure. Moreover, the Sharia discourse in the region should also focus on these children's rights which make up their parents' obligations as the most essential elements standing at the intersection between law and society in Islam:

عن ابن عمر رضي الله عنهما عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: "كلكم راع وكلكم مسؤول عن رعييته والأمير راع والرجل راع على أهل بيته والمرأة راعية على بيت زوجها وولده فكلكم راع وكلكم مسؤول عن رعيته" متفق عليه.

The above hadith has enunciated layers of responsibilities which are aimed at guaranteeing certain rights. Aside leadership responsibility for organizational and community leaders, the other layer concerns parents' leadership role as bread winners at homes. Therefore, the Sharia discourse should emphasize this against the backdrop of *Almajiri* child rights in the Sahel.

Endnotes

1. S. Bhattacharya, (2014). Madrassa Education in Pakistan: In the Context of Government Policy. www.reserachgate.com
2. See a BBC report titled: Pakistan's madrassas what you need to know. Published on June 26, 2012. www.bbc.com
3. This information was sourced from a socio-demography report on Pakistan published in the website of the country economy group; www.countryeconomy.com
4. Information published by the Pakistani tribune of March 19, 2022 available at www.tribune.com.pk
5. Bhattacharya (2014), opcit.
6. F.E. Dale, (2007). Schooling Islam. <https://doi.org/10.1515/19781400837458.131>
7. G.Y. Kalli, (2014). The Role of Kanem Borno *Ulama* in Quranic Education before the Colonial Rule in Nigeria. www.buk.edu.ng
8. Ibid.,
9. Ibid.,
10. Ibid.,
11. Ibid.,
12. Based on a UNICEF report titled: Children Adjust to Life outside Nigeria's Almajiri System. Published on September 17, 2020 www.unicef.org
13. Ibid.,
14. N.D. Cinjel, (2020). Poverty, the Almajiri System and the Rising Cases of Societal Crimes in Northern Nigeria. www.reserachgate.com

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

“INVESTIGATING THE IMPACTS OF FINANCIAL SUPPORT ON CERTAIN EXTRACTED DOMAINS OF ACADEMIC PROCRASTINATION AMONG A PRIVATE UNIVERSITY STUDENTS IN BAKU”

Abdul-Rahman Balogun Muhammed-Shittu

Mailing address: Khazar University, School of Education (Management and Administration) (Neftchilar Campus) 41 Mehseti Str., AZ1096, Baku, Azerbaijan

ABSTRACT

The present research is about scholarship as a practice of academic award or financial assistance and support for students to further their education and to enable them to perform excellently. Researchers have dealt with the concepts of scholarship and academic dishonesty, and the development of human environment from sociological perspective, but discretely. Thus, here is the first empirical investigation about the influence of academic scholarship on academic dishonesty on students and lecturers' attitudes towards the development of the environment. Therefore, the study adds to the literature by establishing and examining academic scholarships impact on academic dishonesty in developing human environment through a unique sample of post-secondary students cum lecturers of higher institutions as a control group. The students will be grouped into certain categories in accordance to their academic scholarship position and questionnaires assessing academic dishonesty will be randomly distributed among a large population of participants. As hypothesized, scholarship was found to be significantly impacted academic procrastination among the students. Recipients of full scholarship with monthly stipends were found with the lowest level in all selected areas of academic procrastination. Oppositely, non-scholarship recipients among the students were reported with the highest values of academic procrastination in all targeted domains of this study as outlined above. Mere assessment of the two outcomes indicates positive impact of scholarship on academic procrastination. Accordingly, the study tested whether there is impact of scholarship in gender on academic procrastination. It was confirmed that the female students procrastinate slightly higher than male students. In terms of generalisability, the approach in which the data of this study were gathered, also with the considerable size out of the population make the findings generalisable.

Keywords: Financial assistance; scholarship types; roles; academic procrastination; private university.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

BİR GENÇLİK ÜLKÜSÜ: AHİLİK

A YOUTH IDEAL: AKHİSM

İhsan CORA

Doç. Dr., Giresun Üniv., İ.İ.B.F. İşletme Bölümü
Güre Mevkii / Giresun
ORCID ID: 0000-0002-5264-468X

ABSTRACT

Youth is the most precious asset of a nation. The meaning of the word youth in Ottoman is treasure. Despite this importance, Turkish youth is unclaimed. It is normal for young people whose material and spiritual needs are not satisfied to fall under the influence of others. In this case, they sing other people's songs adopt their tastes and fight for their ideology. Today not only the Turkish youth, but also the youth of whole World are in crisis. This is because young people's excitement, energy and belief needs are not satisfied. This is why drug use among young people is on the rise.

Like all the youth of the world our youth is also faced with the danger of mass unemployment caused by industrial capitalism. Therefore, it is futile to expect the youth to look to the future with hope.

Today, not only our unemployed youth but also those who have a job want to go to foreign country. At a time when young people are depressed the principles of the Akhism can save them from depression. Akhism, which is an active and progressive model for its age, is a source of inspiration that will illuminate our path today. Because the Akhism community is first and foremost an ideal of youth. It was born from the need of young people to be together and form a group.

We can compare the knighthood of the West and the samurai organization of the Japanese to our Akhism organization. Akhism from the first half of the XIII. century to the XX. Until the beginning of the century, it is an organization that trains personnel for tradesmen in the cities town and villages of Anatolia and regulates their operations.

While the members were taught the intricacies of the profession in the hierarchical order of assistant, apprentice, foreman and master moral education was given in the lodges where they gathered in the evenings.

We think that the ahi- order idea, which has an important place in our history, can create a youth ideal together with a new work ethic in the face of contemporary economic and moral crises in order to provide our young people with material and moral satisfaction opportunities and to look to the future with hope.

Keywords: Youth, Youth Ideal, Akhism

GİRİŞ

Adı; “**Dünya Gençlik Kongresi**” olan ve “**gençlik**” le ilgili bütün bildirilere açık olan bir kongrede önce “**genç**” kelimesinin tanımını yapmak gerekir. Genç kimdir? Sözlükte orta yaşlılık devresine girmemiş olan, cıvan, taze, yeni, körpe, yeni gelişme safhasında olan şeklinde açıklanmaktadır (Doğan,1987;387). Osmanlıca sözlüklerde ise genç kelimesinin karşılığında; “**hazine, define, gömülü hazine**” yazması oldukça ilginçtir.

Gençlik ömrün bir enerji ve iştihalar çağıdır. Üstelik bu enerji ve iştihaların tuğyan (azgınlık, sapkınlık)halinde olduğu bir devredir. Diğer taraftan bir insanın hayatında iz bırakabilecek vasıftaki her dava mutlaka bir iştihanın eseridir ve bunun gerçekleşmesi enerjiye muhtaçtır. Bu yüzden dava adamları kendilerini daima genç

hissederler(Mısıroğlu,1991;63). Gençlik hayatın en özel dönemleridir. Aynı zamanda da hayatın en güzel yıllarıdır. O yüzden gençlik yıllarına hayatın baharı denir. Bu çağda insan enerjiktir, gücü kuvveti yerindedir, adeta taşı sıkça suyunu çıkarır. Bu yüzden belli yaşı geçen insanlar “**ah gençlik**” diye serzenişte bulunurlar. Çünkü bu serzeniş; gençlikte yaşanan duygulara, saflığa, temizliğe, hayata bakışa özlemdir. Cemil Meriç gençlik çağlarını tarif ederken şöyle diyor: “on sekiz yaş... tecessüsün(öğrenme, merak, anlamaya çalışma) yıldızlara yelken açtığı çağdır, fetih ve macera çağı (Meriç;2020;31)

Gençlik, Allah(c. c.) tarafından insana bahşedilen en büyük nimetlerden biridir. Bu nedenle bir genç bu dönemde kendine verilen imkan ve nimetlerin geçici olduğunu bilmeli ve bu çağda kendini yetiştirmelidir. Hz. Peygamber (sav) insanoğlu kıyamet gününde Rabbi katında beş şeyden hesaba çekilmedikçe hiçbir yere hareket edemeyecektir demiştir. Bu beş şey; Gençliğini nerde harcadığı, ömrünü nerede tükettiği, malını nereden kazandığı, nereye harcadığı, öğrendikleriyle nasıl amel ettiğidir diyerek gençliğin kıymetine dikkat çekmektedir (¹).

Bir milletin en önemli varlığı tabii kaynakları, petrolü, doğal gazı, yeraltı zenginlikleri, altın madenleri v. b şeyler değil, gençliğidir. Bu sebeple; geleceğe hükmetmek isteyenler daha ziyade gençliği hedef alırlar. Davaları hesabına esas bu sınıfı kazanmaya çalışırlar. Zira insan ömrünün bu devresi tükenmez bir enerji kaynağıdır. Şahsiyetin teşekkülü ve hayatın belli bir mecraya oturtulma devresidir.

Ülkemizin de en kıymetli varlığı, gençleridir. Zira gençliği olmayan bir davanın istikbali yoktur. (Mısıroğlu,1991;107). Çünkü gençlik istikbal demektir. Bu önemine binaen olsa gerektir ki Osmanlıca’ da “genç” kelimesinin anlamının “hazine” olması oldukça ilginçtir. Gençlik bu kadar önemli olduğu için her dava insanı propagandasını daha ziyade gençlik üzerine yoğunlaştırır.

Hal böyleyken “Türk Gençliği” bu gün tutanın elinde kalacak bir surette boşluğa terkedilmiştir ki bundan doğabilecek zararlar saymakla bitmez(Mısıroğlu,1991;66). Bu gün gençlerin şikayetçi olduğumuz bütün özellikleri hep bu gençlerle ilgilenilmemesinden kaynaklanmıştır.

Liderler; ideallerindeki gençliği çeşitli isimler vermişlerdir. Mesela Mehmet Akif idealindeki gençliği: Asım, Tevfik Fikret: Haluk, Necip Fazıl: Büyük Doğu Gençliği, Sezai Karakoç: Diriliş Nesli, Necmettin Erbakan: Milli Gençlik, Alpaslan Türkeş: Ülkücü Gençlik, Muhsin Yazıcıoğlu: Alperenler, Doğu Perinçek: Öncü Gençlik ismiyle adlandırmıştır (Erdoğan, 2022; 87-95).

Tarihimizde Türk milletini kendi tarihi şahsiyetinden uzaklaştırıp Batı’ya yamatmak isteyen menfi cereyanın ilk kadrosu “**Jön Türkler**” yani “gençtürkler“ dir. Batılılaşma cereyanının başlamasıyla siyasi edebiyatımıza giren Jön Türkler tabiri, Türk fikir hayatında varlığını hissettiren bütün temayüllerin başlangıçtan beri gençliği hedef aldığını ispat eder. Bir zamanlar “**Genç subaylar rahatsız**” şeklinde gazete manşetleri atılmasının sebebi de işte gençliğin bu öneminden dolayıdır.

Gençlerimizin çoğunun bıkip, usanmasının, cesaretinin kırılıp ruhi bunalıma düşmesinin sebeplerinden biri belki de en önemlisi yol göstericilerinin, kılavuzlarının olmamasıdır. Yani bir taraftan çalışıp öğrenmenin usulünü bilmemezlik diğer taraftan da manevi destekten mahrumluktur. Bu boşluğu ve mahrumluğu bugün her genç duyuyor ve acısını çekiyor. Bunu bizler de duyduk ve çektik. Çünkü bizler de talebe olduk ve fikir hayatının çiraklığını yaptık (Başgil,2003;15-16).

Bir dava adamı için mesleğinde tekaüt (emekli) olup bir kenara çekilmek yoktur. O yaşadığı müddetçe bir kavganın cengaveridir. İçindeki tükenmez vecdin azat kabul etmez kölesidir (Mısıroğlu, 1991;149). Bu yüzden Eba Eyyüp El Ensari seksen küsur yaşında İstanbul’u fethetmiş ve İstanbul’da şehit oldu ve surların yakınına gömüldü. Hala Sultan bir kadın olmasına ve ihtiyar yaşına rağmen Kıbrıs’ı fethetmiş ve orada şehit oldu. Tiryaki Hasan Paşa, Cezzar Ahmet Paşa v. b. hep yaşı ilerlemiş gençlerdir.

Manevi ve kültürel tatmin imkanları sınırlı olan günümüzün gençliği arasında uyuşturucu, morfin, eroin, esrar, bonzai, tiner, bali kullanımının hat safhada olması bir tesadüf değildir. Çünkü gençliğin heyecanlarını, enerjilerini, inanma ihtiyaçlarını tatmin edemezseniz onların başkalarının etkisi altına girmesini engelleyemezsiniz. Bu durumda onlar başkalarının şarkılarını söyler, zevklerini benimser, ideolojilerini kabullenirler.

¹ <https://sorularlailamiyet.com/>

Oysa geçmiş tarihimizde gençlerin enerjilerini yapıcı, üretici ve yönetici hale getiren bir tecrübeye sahibiz. Ahilik organizasyonu bunun en müşahhas örneğidir. Ahilik sadece tarihi bir organizasyon değildir. Bu günümüze ve geleceğimize ışık tutacak bir güce sahiptir. Diğer yandan ahilik üretici birlikler halinde ve en başta da esnaf ve sanatkarlar arasında teşkilatlanmıştır.(Tabakoğlu, 1986;195).

Bir Gençlik Ülküsü: Ahilik

Ahilik; XIII. Yüzyılın ilk yarısından başlayarak XX. Yüzyılın başlarına kadar Anadolu'nun şehir, kasaba ve köylerindeki esnaf ve sanatkar kuruluşlarına elaman yetiştiren, işleyiş ve kontrollerini düzenleyen bir kuruluştur(Çağatay,1989;1). Kurucusu esas adı Mahmut ve menkıbevi adı "Ahi Evran" olan Şeyh Mahmut Nasuriddin El Hoy'i dir.

Ahilik İslam inancı ile Türk örf ve adetlerini kaynaştıran bir düşünce sistemidir. Ahilikte insan sistemin merkezine koyulmuş olup her şey onun dünya ve ahiret mutluluğunu sağlamak için şekillendirilmiştir. Ahilikte hiçbir şeye insandan daha fazla değer verilmez. İnsan "eşref-i mahlukat" kabul edilir (Ekinci, 2008;19).

Ahilik, gençlere işyerlerinde yamak, çırak, kalfa, usta hiyerarşik düzeni içinde mesleğin incelikleri öğretilirken akşamları toplandıkları ahi konuk ve toplantı salonlarında ahlak eğitimi veriyordu (Çağatay,1989;XII).

Sabır, samimiyet, cömertlik, yiğitlik, sözünde durma, Allah'tan başkasına kul olmama, sürekli gelişme ve kendini yenileme, tevazu, insanlarla iyi geçinme ve hürmet, merhamet, dürüstlük, iyi kalpli olma ahiliğin esaslarıdır.

Ahilik; aynı zamanda bir gençlik ülküsüdür. Her toplumda ve çağda görülebilen, gençlerin bir arada olma, grup oluşturma, ihtiyaçlarından kuvvet alıp gelişmiş olan bir kuruluştur. Batılıların şövalyelik kuruluşu ile Japonların samurailik kuruluşunu bizim ahilik kuruluşuna benzetebiliriz (Tabakoğlu, 1986;195).

Ahiliğe ilk giren genç yamak ya da çırak adını taşıyordu. Bunların mesleki ve ahlakı eğitimlerini yaptırmak için iki yol arkadaşı, bir yol atası, bir üstadı ve bir de piri vardı. Yamak, çırak ve kalfalar eğitilerek usta olur ve ahi unvanını alırlardı. Bir ahi sanatkarının ihtiyacında fazla serveti bulunmamalı, helalinden kazanıp helale harcamalıdır. Yoksullara yardım etmeli ve cömert olmalıdır. Alimleri sevmeli ve ilme saygı göstermeli, namazını kazaya bırakmamalıdır.

Kardeşlik anlamına gelen ahiliğin eğiten üreten adil paylaştıran ve denetleyen etkin boyutları vardır. Bu örgütlenme modeli Anadolu insanına alın teri ile geçinmeyi, yeteneklerini geliştirme, kendine güvenme, başkalarına yardım etme, minnetsiz yaşama, ahlak ve erdem aşlamıştır. Erkek ve kadınlara göre ayrı ama benzer ilkeler geliştirilen ahilikte çok anlamlı kuralları vardır. Mesela erkeklerin; **eline, beline, diline** hakim olması öğütlenirken kadınların (Anadolu Bacıları) ise **aşına, eşine, işine** hakim olması öğütlenmektedir.

Tembellik ve cahilliği yenen, yoksulluk ve sömürüyü gideren ahilik; iktisadi yapıları en rasyonel biçimde işletirken ahlak ve fazileti kapitalist üretim biçimlerinin idrak edemeyeceği ve Marksist düşüncenin anlamayacağı bir biçimde sosyal sermayeye yeni bir güç kaynağı yapabiliyordu. Bencil kar amacı ile sadece kendini düşünerek değil başkaları için üretme ve adalet üzere paylaşırma olan Anadolu Türklerine özgü bir üretim biçimini ahilikte görmekteyiz.

Devlet, ahiliğin bu örgütlenme modeli sayesinde imparatorluğun geniş ve çok boyutluluğuna rağmen her yerde fiyat birliğini, arz ve talebi dengeleyip denetleyebiliyordu. Bu dönemde bu durumu gören bir yabancı sefirin tespitleri şöyledir: İmparatorluğun en ücra köşeleriyle en işlek merkezleri arasında fiyat farkının pek az olduğu kar hadlerinin sabit rakamlarda olduğu, malların asıl saflığının asla bozulmadığı, söylenen evsafa muhakkak uyulduğu, her malı satarken kusurlarının açıkça söylendiği, komşusu siftah etmemişse ikinci defa mal satmanın ayıp sayıldığı, hile ve hırsızlığın hemen hemen duyulmadığı, duyulduğunda ise bir daha yapılmasına imkan bırakılmadığı, her türlü erdem ve fazileti içinde taşıyan bir esnaf ahlakının yandığı bir devir (Hamidoğulları, 1986;142).

Batının kapitalist toplumları soyluları ve burjuvaları, doğu toplumları ise bürokrat ve teokratları öne çıkarıp egemen egemen sınıf yaparken ahilik esnaf ve sanatkarları yani çalışan ve üretenleri toplumun katmanları arasında öne çıkarmaktadır. Günümüzün ideolojileri açısından bu nokta önemlidir(Hamidoğulları,1986;144).

Bu gün gençler gibi esnaf ve sanatkar kesimi de sahipsizdirler. Esnaf ve sanatkarların; tedarik, üretim, dağıtım, pazarlama, işyeri açma ve çalışma şartları, teknoloji v. b. problemlerinin ana kaynağı sahipsizliktir. Yol göstericileri, kılavuzları, önderleri yoktur. Kısaca PİR' sizdirler. PİR: Bir sanatın veya tarikatın ilk kurucusudur. Peygamberler ya da ulu kişiler arasından seçilmişlerdir. Ahilikte her sanatın bir piri vardır. Mesela: Terzilerin Piri İdris Peygamber, dokumacıların: Davut Peygamber, balıkçıların Yunus Peygamber, avcılarının İsmail Peygamber, çiftçilerin Hz. Adem, tüccarların Hz. Muhammed, Müezzinlerin, Bilal'i Habeşi, debbağların Ahi Evran v. b. (Hamitoğulları, 1986;136-147).

Ahilikte bir ustaya bağlı olmamak ve şeceresini bir pire ulaştırmamak büyük bir ayıp ve zillet sayılır, böyle olanlar adeta içtimai nizam dışı kabul edilirdi(Güllülü,1992;108). Bu yüzden ahi kişi, sanatının pirinden kendi ustasına kadar bütün büyüklerine içten bağlanmalı, sanatında ve davranışlarında onları örnek almalıdır (Güllülü,1992;103). Bu durumu bir başka yazar ise şöyle ifade etmektedir: Nasıl ki tarikat ahlakında araya vasıta koymadan hakka ve hakikate varmak ne kadar imkansız ise ahilikte de pir ve ustaya bağlanmadan sanatta olgunluğa ermek de o kadar imkansızdır(Ülgener,1991;90). Şeceresini bir "pir" e ulaştırmamak affedilmez bir ayıp sayılırdı. Pir'e verilen ehemmiyetin derecesini, "pir" siz sözünün o gün bu gün halk dilinde hakirlik ve aşağılık ifade eden bir kelime gibi kullanılmasından anlayabiliriz. Nursuz ve pirsiz sözünde olduğu gibi(Ülgener,1991;91).

Sultan Fatih 21 yaşında İstanbul'u fethetmiştir. Ama Fatih'in Akşemsettin gibi bir hocası vardır. Bu günkü gençlerin de öyle hocaları olsa onlarda büyük işler başarırlar. O yüzden gençlerde hata aramak yanlıştır. Aile büyükleri de gençlere iyi örnek olmamaktadırlar. Oysa büyüklerin inanç ve davranışları arasında uygunluk olmalıdır. Hz. Ali: "Gerçek alim, ilmiyle amel eden ve ilmi ameline uygun olandır" buyurmuştur (Bayraktar,1997;158). Günümüzün babaları kendi sigara içer ama oğluna sigara içme der. Kendi kumar oynar ama oğluna oynama der. Kendi yaptığı kötü şeyleri çocuğuna yapma demesi etkili olmaz.

Yolları bin bir haraminin kestiği günümüzde rehbersiz hareket etmenin sonu mutlaka hüsrandır. O yüzden gençlerin mutlaka bir öğretmenleri olması gerekir. Eski tabirle bir ustası, bir PİR' leri olması gerekir. Ama maalesef yoktur. Ülkemiz bütün kaynaklarını boşa harcadığı gibi en önemli sermayesi olan gençlerini de boşa harcamaktadır.

Hayatı bin bir cepheden kumar haline getiren umumi cereyanlar nesilleri emek vermek ve zahmet çekmek temayülünden uzaklaştırmıştır. Mesela; ticarete atılan birisi, bir günde milyoner olmak istiyor, siyasete atılan birkaç yılda baş bakan olmak istiyor. Hatta ilim yolunda olanların bile gözü birkaç yılda hak edip etmediğine bakmaksızın profesör olmak istiyor. Bu hudutsuz iştihaların zahmetsizce, çile çekmeden tatmin edilmesi emellerini kınamamak gerekir. Çünkü her sahada bu neticeleri bir şekilde kısa yoldan elde edenlerin sayılarının çokluğu diğerlerini de ümitlendirmektedir. Kısacası gençler; sabra, metanete ve çilenin haddehanesinden geçmeye ihtiyaçlarının olmadığını düşünmektedirler. Zira arzularına bunlarsız da ulaşabilenler vardır. Onları görüyorlar.

Diğer yandan arkadaşlar arası etkileşim sadece psikolojik ve sosyal açıdan değil dini sorumluluklar açısından da sanıldığından daha önemlidir. Hz. Peygamber bu konuda "iyi arkadaşla kötü arkadaş misk taşıyan kimse ile körük üfüren kimse gibidir. Körük üfüren kimse ya elbiseni yakar ya da ondan kötü bir koku alırsınız. Misk taşıyan kimseden ise güzel koku alırsınız. Yine önderimiz **"kişi dostunun dini üzerinedir. Bu yüzden her biriniz kiminle dostluk ettiğine dikkat etsin"** demiştir.

İşte bu yüzden gençleri kötü yola sevk eden unsurların başında kötü arkadaş gelir. **"Bana arkadaşımı söyle sana kim olduğunu söyleyeyim"** atasözü arkadaşlığın kişileri birbirine benzeştirdiğini veya huyu suyu yakın olanların daha uzun süreli arkadaş olabildiğini anlatmak için kullanılan meşhur atasözümüzdür. İçinde arkadaş kelimesi geçmese de **"körle yatan şaşı kalkar"**, **"üzüm üzüme baka baka kararır"** ve **"kır atın yanında duran ya huyundan kapar ya suyundan"** sözleri de arkadaşlık ile ilgilidir.

Gençler anlaşılmadıklarından yetişkinler ise gençleri bir türlü anlayamadıklarından şikayetçidirler. Dahası **"bizim gençliğimizde"** diye başlayan cümleler kurarlar. O cümleleri kuranlar da muhtemelen biz zamanlar büyüklerinden aynı cümleleri duymuşlardır.

Gençleri anlama konusunda en büyük görev önce anne babaya düşer. Her anne-baba çocuğunun gözünde diğerinin otoritesini sağlamlaştırmaya yardımcı olmalıdır. Çocuğun yanında eşini yüzüne karşı eleştirmemeli, birinin söylediğine diğeri muhalefet etmemelidir.

Eski nesille yeni nesil arasında yaşanan problemlerden birisi, ataerkil ailelerde büyüyen nesil ile onların çocuklarının ciddi bir çatışma içine girmiş olmasıdır. Baba kendi babasından gördüğünü tatbik etmek isterken oğlu yaşadığı dünya ile babasının tatbikatına anlam verememesi problem doğurmaktadır. Buradaki diğer önemli bir problem de her iki taraf kendi açısından konuya bakarak kendisini haklı görmesidir. Hz. Ali'nin “çocuğunu kendi zamanıyla sınırlama, çünkü o senin zamanından farklı bir zaman için yaratılmıştır” sözü tam da bu probleme işaret etmektedir(Koçak,2019;1321).

Günümüz gençliğinin problemlerinden en başata gelenlerinden biri yalnızlıktır. Yalnızlık duygusunun başlıca sebepleri şunlardır: Ailenin ilgisinin azlığı, sevgi, şefkat, iltifat ve takdir eksikliği, iletişim eksikliği, aile içi geçimsizlik, aşağılama, sürekli öfkeyle karşılık verme, mahalle baskısı, karamsar hava, içe hapsedilen sorular ve sorunlar, gelecek korkusu, kuşak çatışması, ortak dile sahip olamama, akranları arasında farklılıklar ve onlar arasında saygın bir yer edinememe, göç v. b. çevre kaybı yeni muhite alışamama hayatla alakalı derin ve güçlü manevi bağlara sahip olamama, ruhsal, zihinsel, hissi ve kalbi tatminsizlik, kötü arkadaşlar, popüler kültürün propagandaları v. b. pek çok sebep gençleri hayatlarının baharında yalnızlık duygusuyla karşı karşıya getiriyor.

Gençlere dininin anlatılıp yaşatılması gerekir. Bu sorun aynı zamanda bir aile ve top yekûn bir toplum ve dolayısıyla bir ülke sorunudur. Gençleri anlayabilmek hususunda çok şey söylenebilir. Ancak tek bir cümle söylemek gerekirse çatışmaya ayıracağımız zaman ve enerjiyi gençleri anlamaya ve onlarla anlaşmaya ayırsak çok daha olumlu sonuçlar alabiliriz.

Gençler karşılarında samimi, anlayışlı, şefkatli kucaklayıcı, çözüm üretici bir muhatap bulamadıkları için yalnızlık problemi yaşıyorlar. Halbuki Hz. Peygamber (s.a.v.) zamanında da gençler benzer sorunlarla hatta daha fazlasıyla karşılaşılıyorlardı. Açlık, fakirlik, sefalet, kan davaları, hastalıklar, ırkçılık, husumet ve huşunet(kabalık, sertlik), zararlı alışkanlıklar, şirk, şiddet ve şehvetle karşı karşıya idiler. Bu yüzden gençler kendilerini içkiye, oyun ve eğlenceye veriyor heva ve heveslerinin, şehvetin ve şiddetin ağına düşüyorlardı. Ama Hz. Peygamber (sav), gençleri yalnızlığa iten problemler karşısında duyarlı davranıyordu. Karşılarına onların bütün boşluklarını dolduracak bir hayat felsefesiyle, ahlak, akıl ve mantık, ihlaslı ve samimi davranışlarla çıkıyordu. Onları dinleyerek, görüşerek, konuşarak, uzlaşarak, anlamaya çalışıyordu. Kolaylaştırıyordu zorlaştırmıyordu, müjdeliyordu nefret ettirmiyordu. Dertlerine çözüm üretiyordu. Böylece onları içine düştükleri yalnızlık girdabından kurtarıyor ruhi, akli, kalbi arayışlar, yetimlik, işsizlik, açlık, evlilik, hastalık, göç, ölüm gibi zor durumlarda ve zamanlarda onlara yakınlık göstererek yalnızlık duygularının önüne geçiyordu.

Medine'ye göç edenlerin büyük çoğunluğunu gençler oluşturunuyordu. Onlar doğup büyüdükları toprakları terk edip bilmedikleri bir beldeye göç etmişlerdi. Üzgündüler, onları bir Ensar bir muhacir kardeş ilan etti. Mallarını, servetleri birbirleriyle paylaştılar. Bekarlar evinde onlarla bir araya geliyor, sohbet ediyor, sorularını cevaplıyor göçten kaynaklanan duygusal boşluk yaşamalarına izin vermiyordu. Onları önemsiyor ve yakınlığını hissettiriyordu. Büyük yıkımlara sebep olacak badireleri gençler onun bu sıcak davranışlarıyla hasarsız atlatıyordu. Onları duygu düşünce moral ve motivasyon olarak besliyordu.

Bekar gençlerin evlenmelerine yardımcı oluyordu. Allah(c. c.) Resulü muhataplarına rahatlık, güven ve huzur aşıyor ve hal diliyle “bana sorunlarınızı ve sorularınızı rahatlıkla anlatabilirsiniz diyor” Onlarda bundan cesaret alıyor ve her türlü sorunlarını ona rahatlıkla söyleyebiliyorlardı. Konu ne kadar rahatsız edici olursa olsun o gençleri sabırla dinliyor, kızmıyor, azarlamıyor, ayıplamıyor, müşfik bir dille, aklına, mantığına, hislerine, hitap ederek onları ikna etmeye çalışıyor. Çirkin bir fiil işlemek isteyen bir genç, diğer sahabelerin arasında O'na bunu söylediğinde sahabelerin kızmasına rağmen O hiçi kızmamış ve bu kişiyi ikna etmiştir.

Kimin ne tür bir sıkıntısı varsa O'nun destek olacağını biliyor ve kendisini yalnızlığa itecek duygulara kapılmıyordu. Bu yüzden O büyük ölçüde gençlerden destek alıyordu. Nitekim ilk sahabe nesline bakıldığında çoğunluğun gençler olduğu görülür.

İlk Müslümanlardan birkaç kişinin yaşı 50 civarında, birkaç kişi de 35'in üstünde, kalanının çoğunun yaşı 30'un altında idi. Mesela Hz. Ali 10 yaşında, Abdullah Bin Ömer, Ubeyde b. Cerrah 13, Ukbe b. Amir 14, Cabir b. Abdullah ve Zeyd b. Harise 15, Abdullah b. Mesud, Habbab b. Eref ve Zubeyr b. Avvam 16, Talha b. Ubeydullah, Abdurrahman b. Afv, Erkan b. Ebul Erkam, Sa'd b. Ebu Vakkas, Esmâ bint Ebu Bekir 17, Muaz b. Cebel ve Musab b. Umeyr 18, Ebu Musa el Eşari 19, Cafer b. Ebu Talip 22, Osman b. Hüveyris, Osman b. Affan, Ebu Ubeyde, Ebu Hureyre ve Hz. Ömer 25-31 yaş arasında idiler. Mekke'nin orta yaşlıları,

zenginleri ve soylu kişileri Peygamberin yanında değillerdi. Başlangıçtan itibaren Hz. Peygamberin yanında olan bu gençler nübüvvetin ilk yıllarında ona en güçlü desteği verdiler.

Erkam B. Ebul Erkam evini Risâlet davasına mektep yaptı. Hz. Erkam zengin ve soylu bir aileye mensuptu. Okuma yazma bilen iyi yetişmiş bir kişiydi. Babası evlendirdiği oğluna düğün hediyesi olarak Sefa Tepesi yakınlarında büyük bir ev satın almıştı. İşte bu ev nice insanların yetişmesine vesile oldu. Risalet davasının ilk mesajları Erkam'ın evinde insanlığa sunuluyordu. Bu okula derse gelen sahabeler acaba Rabbimiz bu gün bize hangi ayeti gönderdi veya bize ne gönderecek diye müthiş bir heyecan ve merak içerisinde geliyorlardı.

Bu gün yaşadıkları sorunlar karşısında müşfik bir muhatap bulamayan gençler yalnızlığa itiliyor soru ve sorunlarını dile getiremedikleri için maruz kaldıkları öfke, şiddet, hakaret, küçümsenme, dışlanma, v. b. gençleri iç dünyalarına hapsetmektedir. Bu da onları zamanla kötü arkadaşlara, kötü alışkanlıklara, toplumdan soyutlanmış bir hayata, sapkın akımlara, satanist davranışlara, deist inançlara ve sonunda intihara kadar sürüklüyor.

Ebeveynlerin **“bizim zamanımızda böyle değildi”** cümlesi gençler için pek bir anlam ifade etmiyor. Çünkü zaman onların zamanı ve şartlar da onların şartları değil(Koçak, 2019;1321).

Bu günkü ailelerin hatalarından biri de gençlere sorumluluk vermemeleridir. Oysa gençlere küçük yaştan itibaren sorumluluk verip onlara sorumluluk duygusu aşılamak lazım. Unutmamak gerekir ki sorumluluk başarıyla doğru orantılıdır. İnsan ne kadar çok sorumluluk üstlenirse o kadar başarılı olur.

Hz. Peygamber gençlere özgüven aşılamak için sorumluluk vermiştir. Mesela Musab b. Ümeyr'i 18 yaşında Medine'ye öğretmen olarak göndermiştir. Hz. Ali genç yaşta Yemen'e Vali tayin etmiştir. Usame b. Zeyd'e ordu komutanlığı görevi verdiğinde herkes şaşırılmıştı. Çünkü Üsame henüz daha 18 yaşındaydı ve o orduda Hz. Ömer gibi daha büyük sahabeler vardı. Bu ordu hazırlık safhasındayken Hz. Peygamber vefat etti yerine Ebubekir-i Sıddık halife seçildi. Ordu hazırlıklarını tamamladı. Sahabeler, Üsame henüz çocuk bu orduya komuta başkası komutan olsun dediler. Ama Hz. Ebubekir Hz. Peygamber'in atadığı bir komutanı asla değiştirmem dedi.

SONUÇ

Günümüzde maddi doyuma ulaşmakla birlikte manevi çöküntü içerisinde olan gençlerimiz bunalım içindedirler. Gençler; kapitalist sistemin önemli bir problemi olan küresel işsizlik problemi nedeniyle **iş, aş ve eş** sorunuyla karşı karşıyadırlar. Bundan dolayı yarınlarına umutla bakmamaktadırlar. Hatta, beyin ve beden güçlerinin daha iyi değerlendirileceğine inandıkları bir yabancı ülkeye gitmek istemektedirler.

Bir millet kültürel gücünü kaybederse başka kültürler o milleti kolayca etkisi altına alabilirler. Bizim gençliğimiz böyle olmuştur. Gençliğin heyecanlarını, enerjilerini, inanma ihtiyaçlarını tatmin edemezseniz onların başkalarının etkisi altına girmesini engelleyemezsiniz. Siz gençlere Dede Efendi'yi, İttri'yi, Emrah'ı, Karacaoğlu'nı Muharrem Ertaş'ı öğretmezseniz onlar da Elvis Presti' nin şarkılarını söylerler.

Oysa ki geçmiş tarihimizde ahilik sistemi gençlerin bu problemini çözmüştür. Şöyle ki; ahilikte bir genç, dokuz- on yaşında bir ustanın yanında yamak olarak bir sanata başlıyor, on yaşında çırak, on dört- on beş yaşında kalfa, on sekiz yaşında ise usta olup kendi adına bir iş yeri açıyordu. Bu gün ise bir genç on sekiz yaşında üniversiteye yeni başlıyor. Yirmi iki yaşında üniversiteyi bitiriyor. Ama sadece teorik eğitim aldığı için hayatı bilmiyor, tanımıyor. Bu günkü üniversite eğitimi gençleri gerçek hayattan koparıyor.

İnsanın kendisiyle olduğu kadar çevresiyle barışması özlemlerinin arttığı çağımızda ahilik geleneği gençlerimize ve ülkemize yeni imkanlar sunabilir. İş hayatımızda olduğu gibi gençlerimize de ahiliğin vereceği çok şey vardır. Bu yüzden gençliğe maddi-manevi tatmin imkanları verilerek geleceklerine umutla bakmaları sağlanmalıdır. Gençler okullarda yada iş yerlerinde bencil, maddeci gözü yabancı bir ülkeye gitmekten, arabesk bir şaşkınlığın ve umutsuzluğun pençesinden kurtarılmalıdır.

Gençliğin bu problemleri pansuman tedbirlerle çözülemez. Bu nedenle tarihi tecrübemizi, kültürel değerlerimizden ilham alarak gençlerin bunalımda olduğu bir zamanda bütün dünyaya örnek teşkil edecek bir gençlik oluşturabiliriz. Ahilik ülküsü hem bunun için gerekli unsurlara ve hem de yepyeni bir iş ahlakı oluşturacak birikime sahiptir.

Kültür geleneğimizin gençlik enerjisini yapıcı, üretici ve hatta yönetici hale getiren tecrübesi vardır. Fütüvvet ve ahilik sistemi bunun müşahhas misalidir. Geçmişte gençlerin fütüvvet ve ahilik ülküsü çerçevesinde iş ve meslek sahibi olmaları gerektiği fikri onları böyle bir iktisadi birlik oluşturmaya itmiştir.

Tarihi tecrübemizi kültürel değerlerimizi öne çıkararak bütün dünyaya örnek olabilecek bir gençlik oluşturabiliriz. Ahilik modeli bunun için gerekli şartları ve yeni bir iş ahlakı oluşturacak birikime sahiptir.

KAYNAKLAR

1. Başgil, Ali Fuat, Gençlerle Başbaşa, Yağmur yayınları, 35.Baskı, İstanbul, 2003.
2. Bayraktar, M. Faruk, İslam Eğitiminde Öğrenci Öğretmen Münasebetleri, M. Ü. İ. F. Y.İst.1997.
3. Çağatay, Neşet, Bir Türk Kurumu Olan Ahilik, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara,1989.
4. Doğan, D. Mehmet, Büyük Türkçe Sözlük, Beyan Yayınları, İstanbul,1987.
5. Ekinci, Yusuf, Ahilik, Genişletilmiş onuncu baskı, Özgün Matbaacılık A.Ş.,Ankara,2008.
6. Erdoğan, Erol, N'apsak Bu Gençleri, 4. Baskı, İz Yayıncılık, İstanbul, 2022.
7. Güllülü, Sebahattin, Sosyolojik Açıdan Ahi Birlikleri, Ötüken Yayınları, İstanbul,1992.
8. Hamitoğulları, Beşir, İktisadi Kalkınmamızda Ahiliğin Anlam ve Önemi, Ahilik ve Esnaf (içinde bölüm), İstanbul Esnaf ve Sanatkarlar Dernekleri Yayını, İstanbul,1986.
9. Koçak, Zeki, Gençliğin Güncel Meseleleri ve çözüm önerileri, Atatürk Üniversitesi Sos. Bil. Ens. Dergisi,2019,23(3),1313-1344.
- 10.Meriç, Cemil, Bu Ülke,60. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul,2020.
- 11.Mısıroğlu, Kadir, İslamcı Gençliğin El Kitabı, Sebil Yayınları, İstanbul,1991.
- 12.Tabakoğlu, Ahmet, Ahilik ve Gençlik, Ahilik ve Esnaf(içinde bölüm), İstanbul Esnaf ve Sanatkarlar Dernekleri Birliği Yayını, İstanbul,1986.
- 13.Ülgener, Sabri F., İktisadi Çözülmenin Ahlak ve Zihniyet Dünyası, Der Yayınları,İstanbul,1991.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

GENÇLERİN YAŞLILARIN TEKNOLOJİ KULLANIMI KONUSUNDAKİ GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİNİN İNCELENMESİ

EXAMINATION OPINIONS AND SUGGESTIONS OF YOUTH ABOUT THE USE OF TECHNOLOGY
BY OLDER ADULTS

Didem DEMİR ERBİL

Dr., Ankara Üniversitesi, Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı, Sosyal Hizmetler Birimi, Ankara, Türkiye.
ORCID:0000-0003-2174-8184

Oya HAZER

Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Birimler Fakültesi, Aile ve Tüketici Bilimleri Bölümü, Ankara, Türkiye. ORCID:0000-0002-0380-6865

ÖZET

Son yıllarda hem dünya da hem de ülkemizde yaşanan demografik dönüşüm ve teknolojik gelişmelerle yaşlı nüfusun toplam nüfus içerisindeki oranı artmış ve yaşlıların teknoloji kullanımı konusunu gündeme gelmiştir. Teknoloji kullanımı konusu yaşlılar ve gençler arasında farklılık göstermekle birlikte hiç şüphesiz ki gençler yaşlılara göre teknolojiyi daha fazla kullanmaktadır. Fakat günümüzde teknolojinin sağladığı fırsatlardan her yaştan insanın faydalanması ve kuşaklararası dayanışmanın ailede başlayarak topluma yayılması önem arz etmektedir. Bu kapsamda teknolojiyle daha fazla iç içe olan gençlerin yaşlıların teknoloji kullanımı konusundaki görüş ve önerilerini belirlemek, çözüm yolları geliştirmek açısından işlevsel olacaktır. Bu çerçevede araştırmanın amacı, gençlerin yaşlıların teknoloji kullanımı konusundaki görüş ve önerilerinin incelenmesidir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılarak, betimsel analizden faydalanılmıştır. Araştırmaya Hacettepe Üniversitesi Aile ve Tüketici Bilimleri Bölümü 4. Sınıf öğrencileri arasından tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilen 16 kadın ve 14 erkek olmak üzere toplam 30 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerle temalar oluşturulmuş ve bu temalar betimsel bir şekilde doğrudan alıntılarla anlatılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, gençlerin yaşlıların teknoloji kullanımı konusundaki görüşleri, yaşlıların teknoloji kullanımı karşısındaki engeller başlığında toplanmış ve bu başlık altında eğitim, biliş düzeyi, öğrenme güçlüğü ve teknolojik kaygı temaları ortaya çıkmıştır. Yaşlıların teknoloji kullanımının desteklenmesi konusunda gençlerin önerileri ise eğitim, aile üyelerinin yardımı, yerel yönetim sorumluluğu ve üretici sorumluluğu olmak üzere 4 ana temada toplanmıştır. Oluşturulan bu temalar literatür çerçevesinde tartışılmış ve bireylere, ilgili kurum ve kuruluşlara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Gençler, Yaşlılar, Teknoloji Kullanımı, İnternet

ABSTRACT

Due to the proportion of the elderly population in the total population has increased, the issue of technology use by the older adults has come to the fore. Because of the demographic transformation and technological developments both in the world and in our country in recent years make this situation more important for the older adults. Although the subject of technology and its using habits differs between the older adults and the youth, there is no doubt that youth use technology more than the older adults. However, it is important that people of all ages benefit from the opportunities provided by technology and that intergenerational solidarity starts in the family and spreads to the all society. In this context, it will be functional to determine the opinions and suggestions of the youth, who are more involved with technology, and finding the effective solutions using

technology for the older adults. The aim of this research is to examine the opinions and suggestions of the youth on the use of technology by the older adults. In the study, descriptive analysis was used by using qualitative research method. 30 university students who are 16 female and 14 male selected by random sampling method from among the 4th grade students of Hacettepe University Family and Consumer Sciences Department participated in the research. Themes were formed with the data obtained from the research and these themes were described descriptively with direct quotations. According to the results of the research, the opinions of the youth on the use of technology by the older adults were gathered under the title of obstacles to the use of technology by the older adults, and under this title, the themes of education, cognition, learning difficulties and technological anxiety. The suggestions of the youth to support the technology use of the older adults are gathered under 4 main themes: education, assistance from family members, municipality responsibility and producer responsibility. These themes were discussed within the framework of the literature and suggestions were made to individuals, relevant institutions and organizations.

Keywords: Youth, Older Adults, Use of Technology, Internet

GİRİŞ

Günümüzde teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler, toplumların yapısında hızlı bir değişim ve dönüşüm sürecine neden olmaktadır. Bu süreçte bireyler teknoloji aracılığıyla ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel olmak üzere hayatlarının her alanında önemli değişimler yaşamaktadır. Bu değişimden toplumdaki her yaştan birey etkilenirken; en çok etkilenen kesimlerden biri de yaşlı bireylerdir. Teknoloji kullanımı yaş grupları açısından ele alındığında, gençler ve yaşlılar arasında teknoloji kullanımı farklılık göstermektedir. Gençler ve yaşlılar arasındaki dijital uçurum ilk olarak Lenhard vd. (2000) ve Amerika Birleşik Devletleri Ticaret Bakanlığı (NTIA, 2000) tarafından belgelenmiştir. Lenhart vd.'nin Mart ve Ağustos 2000 tarihleri arasında ve 12 bin kişi üzerinde yaptıkları çalışmalarında, 65 yaş üstü kişilerin yalnızca %13'ünün internet erişimi olduğu, 30 yaşından küçük olanların ise %65'inin internet erişimi olduğu sonucuna varılmıştır. Van Dijk ağ toplumu isimli kitabında, gençlerin dijital tüm uygulamaları yaşlılara kıyasla daha fazla kullandıklarını belirtmiştir (Dijk, 2016:282).

TÜİK istatistiklerine göre de, Türkiye'de 2021 yılı itibariyle genç nüfusun internet kullanım oranı %97,1'dir; yaşlı nüfus söz konusu olduğunda ise, bu oran %32,5'ye gerilemektedir (TÜİK, 2021). İstatistikler, internet kullanımında genç nüfus ile yaşlı nüfus arasında büyük bir uçurum olduğunu göstermektedir.

Teknoloji kullanımı ve dijital ilişkiler bağlamında yaşlı bireylerin genç nesile göre dezavantajlı olduğu görülmektedir. Bunun en önemli nedeni bu yaş grubunun dijital bir topluma doğmamaları ve bu dijital dili bilmemelerine rağmen öğrenmek ve benimsemek zorunda kalmalarıdır (Görgün-Baran, Koçak-Kurt ve Serdar-Tekeli, 2017). Paul ve Stegbauer (2005) genç nüfusun genelde bu teknolojiler ile deneme-yanılma yoluyla ve akranları ile birlikte resmi olmayan eğitim süreçlerinden geçerek tanıştıklarını, yaşlı nüfusun ise daha çok mantıksal düşünme gibi sistematik ve doğal süreçlere daha yatkın olmalarından dolayı bu niteliklerin yeni teknolojiler ile başa çıkma konusunda birer engel haline geldiğinden bahsetmektedirler.

Tekdere ve Arpacı (2016) yaptıkları çalışmada yeni teknolojilere yaşlı bireylerin uyum sağlaması, bu teknolojileri öğrenmesi ve bunları kullanması genç kuşağa göre daha zor olduğunu belirtirken yeni teknolojilere uyum sağlayan yaşlılar için de bu teknolojilerin onların yaşamlarının bir parçası haline geldiğini belirtmektedir. Bu kapsamda akıllı telefonların yaşlıların yaşamında önemli bir iletişim aracına dönüşmesi örnek teşkil etmektedir. Dolayısıyla yaşlı bireyler yeni bir teknolojiyi en son kabul eden grup olsa bile, eğer onların yaşamında ihtiyaçlarının karşılanmasına cevap veriyorsa bir ürün ya da hizmeti almaktan kaçınmamaktadırlar (Tekdere ve Arpacı, 2016).

Bu bağlamda kuşaklararası etkileşim ve işbirliği önem kazanmaktadır. Kuşaklararası işbirliği, farklı yaşlardaki insan grupları arasında gerçekleştirilen uyum, destek, etik ve toplumsal değerler, sosyal organizasyon kapsamında organize edilmiş, maddi veya manevi tatmine dayalı, ortak bir amaç veya çıkara yönelik etkileşim süreci ve eylemler toplamıdır (Merz vd., 2007: 176). Kuşaklararası iş birliği açısından yaşlıların teknoloji ile uyumunun sağlanmasında gençlerin desteği ön plana çıkmaktadır. Çünkü özellikle genç nesil, bir taraftan dijital teknoloji ürünlerinin önemli kullanıcıları olurken diğer taraftan da yetişkinlere ve yaşlı bireylere çok sayıda yeni dijital teknoloji araçlarını tanıtmada önemli bir rol oynamaktadırlar (Ritzer, 2000).

Farklı kuşakların farklı tecrübelerini birbirleriyle paylaşması sonucu sinerji ortaya çıkacaktır. Bu sinerji, paylaşımlarla elde edilen bilgilerin ötesinde ürün tasarımı, teknoloji geliştirme, evde bakım hizmeti konularında gerçekleşecek pozitif gelişmeleri oluşturacaktır (Deist ve Latouille, 2016: 284; Reis vd., 2012: 209). Teknoloji kullanımı açısından yaşlı ve genç kuşaklar arasında uyumun yakalanması, sosyal ve psikolojik olarak yaşlı bireylere faydalı olacak ve genç kuşakların yaşlı bireyleri anlamalarını sağlayacaktır (Hazer ve Özsungur, 2017).

Yeni bilgi ve iletişim teknolojilerinin yalnızca gençlere özgü olduğu ve yaşlıların dışarıda bırakılması gerektiği düşüncesi yanlış bir yaklaşımdır (Görgün-Baran, Koçak-Kurt ve Serdar-Tekeli, 2017). Teknolojinin sağladığı fırsatlardan her yaştan insanın faydalanması ve kuşaklararası dayanışmanın ailede başlayarak topluma yayılması önem arz etmektedir. Bu kapsamda teknolojiyle daha fazla iç içe olan gençlerin yaşlıların teknoloji kullanımı konusundaki görüş ve önerilerini belirlemek, çözüm yolları geliştirmek açısından işlevsel olacaktır. Bu çerçevede araştırmanın amacı, gençlerin yaşlıların teknoloji kullanımı konusundaki görüş ve önerilerinin incelenmesidir.

YÖNTEM

Gençlerin yaşlıların teknoloji kullanımı konusundaki görüş ve önerileri inceleyen bu çalışmada, gençlerle yüz yüze görüşmeler yapılarak konunun derinlemesine incelenmesi hedeflenmiştir. Bu nedenle, niceliksel bir yöntemle veri toplama yerine, niteliksel yöntemden faydalanılmıştır. Nitel araştırma yöntemiyle olguyu katılımcıların bakış açısıyla görebilmek ve bakış açılarının altında yer alan önerileri ortaya çıkarmak önemsenmiştir. Ayrıca çalışmada betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz yöntemi verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içerir. Bu analiz yönteminin amacı bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış şekilde ortaya koymaktır. Bu amaçla öncelikle veriler sistemli ve açık bir şekilde betimlenir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırma modeli ile kesin ve genellenebilir sonuçlar ortaya konulmasa da araştırılan olgunun daha iyi anlaşılması sağlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 80-81).

ETİK BİLGİLER VE ÇALIŞMA GRUBU

Gençlerle görüşmelere başlamadan önce araştırma için Hacettepe Üniversitesi Etik Kurul'undan 22.12.2020 tarih ve E-35853172-100-00001376841 sayılı onay belgesi alınmıştır. Görüşmelerden önce katılımcılara, araştırmanın amacı, araştırmaya katılımın araştırmacı için önemi, verilen cevapların gizliliği, katılımın tamamıyla gönüllülük esasına göre olduğu ön bilgi olarak verilmiş, katılmak isteyenlerden ıslak imzalı olarak bilgilendirilmiş onamları alınmıştır. Araştırmanın tüm aşamaları araştırma etiğine uygun olarak gerçekleştirilmiş, herhangi bir etik sorun yaşanmamıştır.

Makaledeki alıntılarda kullanılmak üzere katılımcılara kod verilmiş ve kimlikleri ifşa edilmemiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Hacettepe Üniversitesi Aile ve Tüketici Bilimleri Bölümü 4. sınıfta okuyan 16 kadın ve 14 erkek olmak üzere toplam 30 öğrenci oluşturmaktadır. Görüşmeler öğrencilerle yüz yüze yapılmış ve yaklaşık 40 dakika devam etmiştir. Araştırma öğrencilerin gönüllü olarak katılımı ile yürütülmüştür. Katılımcıların ismi saklı tutulmuş olup yapılan alıntılarda görüşme numarası, cinsiyetin baş harfinden oluşan bir kod kullanılmıştır. Örneğin: 1 numaralı erkek gençle yapılan görüşme, "K1, E"; 16 numaralı kadın gençle yapılan görüşme "K16, K" şeklinde kodlanmıştır. Araştırmaya katılan gençlerin yaşları 20 ile 26 arasında değişmektedir. Gençlerden 22'si gelirini orta olarak algıırken; 5'i düşük, 3'ü de yüksek olarak algılamaktadır. Çalışmaya katılanların genel özellikleri Tablo-1' de aşağıda verilmiştir

Tablo 1: Çalışma Grubunun Genel Özellikleri

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Durumu	Algılanan Gelir
K1	Erkek	23	Üniversite Öğrencisi	Orta
K2	Erkek	23	Üniversite Öğrencisi	Orta
K3	Erkek	22	Üniversite Öğrencisi	Yüksek
K4	Erkek	24	Üniversite Öğrencisi	Orta
K5	Erkek	22	Üniversite Öğrencisi	Orta
K6	Erkek	24	Üniversite Öğrencisi	Yüksek
K7	Erkek	26	Üniversite Öğrencisi	Yüksek
K8	Erkek	21	Üniversite Öğrencisi	Düşük
K9	Erkek	23	Üniversite Öğrencisi	Orta
K10	Erkek	21	Üniversite Öğrencisi	Düşük
K11	Erkek	22	Üniversite Öğrencisi	Düşük
K12	Erkek	24	Üniversite Öğrencisi	Orta
K13	Erkek	20	Üniversite Öğrencisi	Düşük
K14	Erkek	24	Üniversite Öğrencisi	Orta
K15	Kadın	24	Üniversite Öğrencisi	Orta
K16	Kadın	22	Üniversite Öğrencisi	Orta
K17	Kadın	22	Üniversite Öğrencisi	Orta
K18	Kadın	25	Üniversite Öğrencisi	Orta
K19	Kadın	22	Üniversite Öğrencisi	Orta
K20	Kadın	20	Üniversite Öğrencisi	Orta
K21	Kadın	21	Üniversite Öğrencisi	Orta
K22	Kadın	20	Üniversite Öğrencisi	Orta
K23	Kadın	22	Üniversite Öğrencisi	Düşük
K24	Kadın	24	Üniversite Öğrencisi	Orta
K25	Kadın	22	Üniversite Öğrencisi	Orta
K26	Kadın	21	Üniversite Öğrencisi	Orta
K27	Kadın	22	Üniversite Öğrencisi	Orta
K28	Kadın	21	Üniversite Öğrencisi	Orta
K29	Kadın	21	Üniversite Öğrencisi	Orta
K30	Kadın	23	Üniversite Öğrencisi	Orta

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Çalışmada yapılan literatür taraması çerçevesinde araştırmanın konusuna uygun olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde amaç, araştırmacının diğer insanların incelenen konuya/olguya yönelik kişisel duygu, düşünce ve tecrübelerini aydınlatmaya çalışmaktır (Berg ve Lune, 2019). Yarı yapılandırılmış görüşme formu iki (2) bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde, gençlerin bazı bireysel özellikleri (yaş, öğrenim düzeyi, algılanan gelir düzeyi vb) ile ilgili sorular yer almıştır. İkinci bölümde ise gençlerin yaşlıların teknoloji kullanımı üzerine görüş ve önerilerine ilişkin üç (3) açık uçlu soru yer almaktadır.

Bunlar;

- 1) Yaşlıların teknoloji kullanımı konusundaki görüşlerinizi belirtiniz.
- 2) Yaşlıların teknoloji kullanımını arttırmak için neler yapılabilir?
- 3) Aile büyüklerine (özellikle yaşlılara) günlük yaşamına ve bağımsızlığına katkı sağlaması açısından gençlerin ne gibi katkıları olabilir?

VERİLERİN ANALİZİ

Bu çalışmanın analiz kısmında, nitel araştırmalarda sıkça kullanılan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde amaç, elde edilen bulguların belirli kodlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmesi ve okuyucu tarafından anlaşılır olacak şekilde sunulmasıdır (Tekindal ve Uğur Arsu, 2020). Verilerin analizinde ilk aşama olarak, 30 katılımcı ile yapılan görüşmelerden elde edilen görüşme notları incelenmiştir. Alınan notlar okunmuş, ses kayıtları dinlenmiş ve ifadeler bütüncül bir şekilde anlaşılmasına çalışılmıştır. Sonraki aşamada, araştırma sonuçlarından elde edilen veriler ve yaşlıların dijital teknolojileri kullanımı ve teknolojik ürünlerin kabul ve kullanımı konusundaki mevcut literatürden yararlanılarak (Kalınkara, Başbüyük ve Ay, 2016;

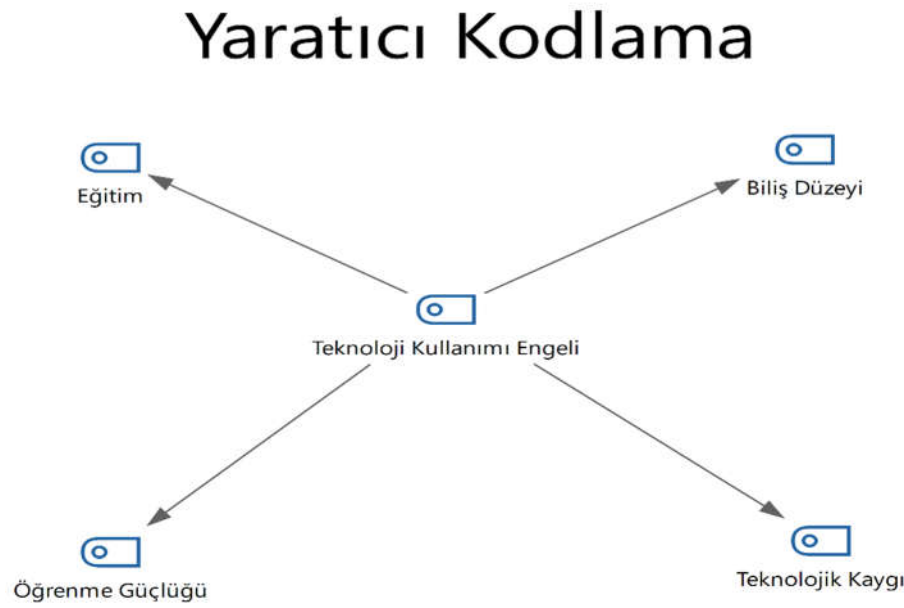
GörgünBaran, Koçak-Kurt ve Serdar-Tekeli, 2017; Özsungur, 2018) “temalar” ortaya çıkarılmıştır. Verilerin incelenmesi aşamasında, nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan MAXQDA (VERBI Software, 2020) nitel analiz programı kullanılmıştır. MAXQDA programı verilerin temalara ve kodlara ayrılma süreci kolaylaştırmıştır ve hızlandırmıştır. Araştırmanın son aşamasında ise, Temalara uygun sonuçlar betimsel bir anlatım ile sunulmuş ve doğrudan alıntılar kullanılmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırma verilerinden elde ettiğimiz bulgular iki başlık altında toplanmıştır. Birincisi yaşlıların teknoloji kullanımı engelleri konusunda gençlerin algıları, ikincisi de gençlerin yaşlıların teknoloji kullanımını artırma konusundaki önerileridir. Bu başlıklar altında ortaya çıkarılan temalar literatür çerçevesinde aşağıda tartışılmıştır.

1.Yaşlıların Teknoloji Kullanımı Engelleri Konusunda Gençlerin Algıları

Araştırmadan elde edilen veriler incelendiğinde, gençlerin yaşlıların teknoloji kullanımı konusundaki ortak görüşleri yaşlıların teknolojiyi yeterli ve işlevsel olarak kullanamadıkları yönündedir. Gençler bu durumun nedeninin de yaşlıların teknoloji kullanımı konusundaki engellerden kaynaklandığını düşünmektedirler. Bu engellerin başında eğitim ve biliş düzeyinin düşük olması gelmektedir. Bununla beraber öğrenme güçlüğü ve teknolojik kaygı da bu engeller arasında yer almaktadır (Şekil 1).

Şekil-1: Gençlerin Yaşlıların Teknoloji Kullanımı Engeli Algıları

Araştırma sonuçlarımıza paralel olarak yapılan birçok araştırmada dijital teknolojiyi kullanmak isteyen yaşlı bireyler için bir takım engellerin söz konusu olduğu görülmüştür. Bunlar; (1)Yaşa bağlı engeller; görme bozukluğu, el becerisi ve hareketliliğine ilişkin sorunlar, anlama ve kavrama zorlukları gibi yaşa bağlı konular. (2) Teknolojik özellikler; karmaşık ekranlar ve küçük puntolu yazılar, bazı teknik kavramlar ya da, sistem tasarımları ile ilişkili kullanılabilirlik sorunları. (3) Tutum; dijital teknolojinin tehlikeli, çok pahalı, karmaşık ve kafa karıştırıcı ve öğrenmesi çok zor olduğuna dair oluşturulan algı. (4) Eğitim ve destek konuları; eğitime erişimin önündeki ekonomik engeller ve eğitim olanaklarının yoksunluğu. (5) Maliyet; gelirin yetersiz olması nedeniyle teknolojik ürünleri satın alamama, kullanamama ya da bu ürünlere ulaşamama gibi konulardır. (Paul ve Stegbauer 2005; Damodaran ve Olphert 2015; Nedopil, Schaubert ve Glende 2015 ; Özkan ve Purutçuğlu 2010)

1.1. Eğitim

Gençlerle yapılan görüşmeler sonucunda neredeyse gençlerin tamamı eğitimin yaşlıların teknoloji kullanımı etkilediğinden bahsetmişlerdir. Özellikle eğitim düzeyi düşük olan ya da okuma yazma bilmeyen yaşlıların teknoloji kullanımı konusunda çok fazla zorlandıklarını belirtmişlerdir. Bu konu da gençlerle yapılan derinlemesine görüşmelerden seçilen alıntılar aşağıda yer almaktadır.

“...Genel olarak teknoloji kullanımının eğitim ile bağlantılı olduğunu düşünüyorum. Çünkü eğitilmiş yaşlı bireyler teknolojiyi daha bilinçli kullanıyorlar bence. Fakat eğitim düzeyi düşük yaşlılar teknolojiyi yetersiz kullanıyorlar...” (K17,K)

“...Birçok yaşlı birey okuma yazma bilmemekte bu da teknoloji ile uzak olmalarına sebep oluyor...” (K1,E)

Gençlerin yaşlıların teknoloji kullanımı konusunda eğitimin önemli bir değişken olduğu görüşü literatürle benzerlik göstermektedir. Nasi, Rasanen ve Sarpila (2012)’nın çalışmasında, internet kullanma sıklığı ile yaşlıların eğitim durumu arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Yani eğitim düzeyi yükseldikçe interneti kullanma sıklığı da artmaktadır. Buna göre, ilköğretim mezunu yaşlı bireylerin yalnızca %27’si, ortaöğretim mezunlarının %43’ü, üniversite mezunlarının ise %66’sı interneti sıklıkla kullanmaktadır. Kalinkara ve Sarı (2018)’nın çalışmasına göre de yükseköğrenim gören yaşlılar teknolojinin pek çok sorunu çözdüğünü, teknoloji sayesinde daha başarılı olduklarını, istedikleri zaman internete ulaşabilmenin ve herhangi bir bilgiyi bulmanın, yeni eğilimleri takip etmenin önemli olduğunu düşünürken; lise öğrenimi gören yaşlılar “yeni teknolojinin yaşamı karmaşık hale getirdiğini” düşünmektedir. Kalinkara, Başbüyük ve Ay (2016)’nın çalışmasında da öğrenim durumunun teknoloji kullanımına yönelik tutumları ve koşulları kolaylaştırma üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

1.2. Biliş Düzeyi

Gençlerle yapılan görüşmeler sonucunda, yaşlıların teknoloji kullanımı etkileyen eğitimden sonra en önemli faktör biliş düzeyi olarak belirlenmiştir. Bu konu da gençlerle yapılan derinlemesine görüşmelerden seçilen alıntılar aşağıda yer almaktadır.

“...Herkesin başına gelebilen bir durum olsa da yaş grubu olarak genel anlamda yaşlılar daha fazla telefonda dolandırıcılığına maruz kalıyor burada çıkan sorunun en büyük nedeni bilişsel yetilerinin düşük olması veya eksik bilgi diyebilirim...” (K5,E)

“...Yaşlıların yeniliklere uyum sağlayabilmesi için biliş düzeylerinin artırılması gerekiyor bence. Bilgi eksikleri yaşlılarda teknolojinin kötü olduğu algısı yaratıyor...” (K7,E)

Gençlerin görüşlerine paralel olarak; yapılan araştırmalarda bilişsel eksiklikler teknoloji kullanım davranışını olumsuz olarak etkilerken; bilişsel yetisi yüksek olan yaşlıların teknolojik cihazlarla olan uyumlarının yüksek olduğu görülmüştür (Alvseike ve Bronnick, 2012; Chen ve Chan, 2014). Ayrıca Ekici ve Gümüş (2016)’ün yürütmüş oldukları çalışmada, yaşlı bireylerin fiziksel ve bilişsel yetilerinin zayıflamasından dolayı birçok yeni teknolojik ürünleri kullanamadıklarını sonucuna ulaşılmıştır. Kalinkara, Başbüyük ve Ay (2016)’ın çalışmasında da yaşlıların teknolojik aletleri kullanma konusunda bilgi eksiklikleri olduğu ve araçları tanımadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

1.3. Öğrenme Güçlüğü

Gençlerle yapılan görüşmeler sonucunda, yaşlıların teknoloji kullanımı engelleyen bir diğer faktör de öğrenme güçlüğü olarak karşımıza çıkmaktadır. Gençler, yaşlıların hem fizyolojik olarak hem de zihinsel olarak teknolojik ürünleri algılamada ve kullanmada zorluk yaşadıklarını bildirmişlerdir. Bu durumun nedenini de yaşla ilişkilendirerek, teknolojinin karmaşık olmasına bağlamışlardır. Bu konu da gençlerle yapılan derinlemesine görüşmelerden seçilen alıntılar aşağıda yer almaktadır.

“...teknolojiyi kullanan yaşlılar için bir takım engeller de söz konusudur. Yaşa bağlı engeller: görme kusuru, el becerisi ve hareketliliğine ilişkin sorunlar, anlama ve kavrama güçlüğü, algıda sınırlılık gibi. Yaşlılar

teknolojinin karmaşıklığı, küçük yazıları, teknik terimleri, bazı teknolojik yeniliklerin kolay olmasına bağlı olan sıkıntılar yaşarlar...” (K21,K)

“...Yaşlılarda; Görme engeli, el becerisi ve hareketliliğine ilişkin sorunlar, anlama ve kavrama güçlüğü, algıda sınırlılık, yeni ürünlerin karmaşık yapısı, küçük yazılar, yaşlılar için öğrenmesi güç olması vb. bir sürü sebepler yaşlılar teknolojiiden uzak kalmıştır...”(K22,K)

“...öğrenme güçlükleri çekiyor bunun sebepleri geçirdikleri bir rahatsızlık olabilir ya da özgüvenleri olmadığı için bozarım yanlış bir şey yaparım diye korktukları için kullanmakta zorlanıyorlar...” (K23,K)

Görsel zayıflama gibi yaşa bağlı ortaya çıkan engeller yaşlı gruplar arasında genellikle yaşanmakta ve teknoloji kullanım davranışını etkilemektedir (Chen ve Chan, 2014). Kalıncara ve Sarı (2018)’nın yaşlıların teknoloji kullanımını ergonomik açıdan ele aldıkları çalışmalarında, yaşlılar teknolojik ürün kullanımındaki güçlükleri ekrandaki harflerin çok küçük, klavyenin kullanımının zor ve ifadelerin kolay anlaşılır olmadığını şeklinde belirtmişlerdir.

1.4. Teknolojik Kaygı

Araştırma verilerine göre; gençler yaşlıların teknoloji kullanımı sırasında kaygı yaşadıklarını belirtmektedir. Bu kaygılar; yanlış işlem yapmaktan ve ürünü bozmaktan korkma, teknolojinin insan ilişkilerine zarar vermesi olarak belirlenmiştir. Bu konu da gençlerle yapılan derinlemesine görüşmelerden seçilen alıntılar aşağıda yer almaktadır.

“...Genelde yaşlıların büyük bir kısmı yanlış bir şeye yapmaktan korktukları için teknolojik ürünlerden uzak duruyorlar bu yüzden teknolojinin artık hayatımızın içinde çok kolaylaştırıcı bir şey olduğunun farkına varamıyorlar...”(K,25,K)

“...Ben anneanneme özellikle mutfak eşyaları konusunda oldukça yardımcı olmaya çalıştım çünkü bozmaktan ve masraf çıkmasından çok korkuyor. Okuma yazması da olmadığı için sadece belirli tuşlara basabiliyor...” (K27,K)

“...Genellikle kullanım için gençlerden yardım alıyorlar ve yanlış bir şey yapmaktan korktukları için kendileri bir işlem yapmaktan çekiniyorlar ve yanlarında bilen biri olsun istiyorlar...” (K30,K)

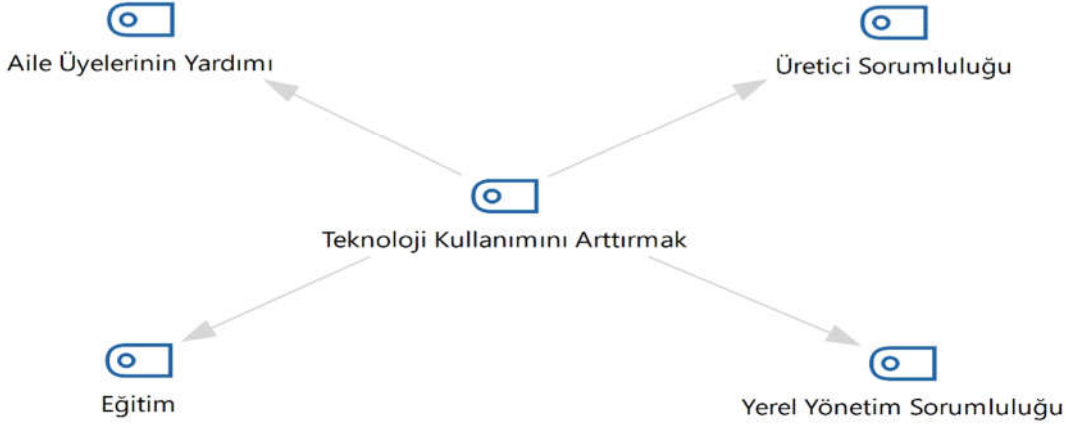
“...Günümüzde yaşlı bireylerin teknoloji ile aralarının iyi olduğunu düşünmüyorum. Çünkü teknolojinin samimiyeti ve insan ilişkilerini zedelediklerini düşünmekteler. Çoğu yaşlı birey teknoloji konusunda yüz yüze ilişkilerin yerini tutamayacağını söylemekteler...”(K14,E)

Gençlerin görüşleri literatürle paralellik göstermektedir. Chen, Chan ve Chan (2012)’in yürütmüş olduğu çalışmada, yaşlıların teknolojiyi kullanma konusunda kaygı yaşadıkları, şifre unutmaktan korktukları teknolojik araçları yanlış kullanmaktan korktukları ve bu araçların zarar görmesinden endişe duydukları bulunmuştur. Benzer şekilde, Kalıncara, Başbüyük ve Ay (2016)’ın çalışmasında yaşlılar “teknoloji kullanımı konusunda endişeli oluyorum”, “düzeltmeyeceğim bir hata yapma korkusuyla teknoloji kullanmaktan uzak duruyorum” cümlelerine olumsuz yanıt vermişler ve böylelikle yaşlıların teknolojiyi kullanma konusunda endişe yaşadıkları, korktuklarını sonucuna ulaşılmıştır.

2. Gençlerin Yaşlıların Teknoloji Kullanımı Arttırma Konusundaki Önerileri

Gençlerle yapılan derinlemesine görüşmelerden elde edilen veriler incelendiğinde, gençlerin yaşlıların teknoloji kullanımı arttırma konusundaki önerileri dört başlık altında toplanmıştır. Bunlar; Aile sorumluluğu, eğitim, üretici sorumluluğu ve yerel yönetim sorumluluğudur(Şekil 2).

Yaratıcı Kodlama

Şekil-2: Gençlerin Yaşlıların Teknoloji Kullanımı Arttırma Konusundaki Önerileri

2.1. Aile Üyelerinin Yardımı

Araştırma verilerinden elde edilen bilgiler doğrultusunda, gençlerin yaşlılarda teknoloji kullanımının artırılması konusunda aile üyelerinin yardımını önemsendiği sonucuna ulaşılmıştır. Gençler yaşlıların teknoloji kullanımının ilk önce ailede desteklenmesi gerektiğini düşünmektedirler. Bu konu da gençlerle yapılan derinlemesine görüşmelerden seçilen alıntılar aşağıda yer almaktadır.

“...Yaşlıların dijital ortamı ve teknoloji kullanma konusundaki çabası kuşakların birbirine ayak uydurması gibi. Küçükken biz onlardan gördüğümüzü yaparken şimdi onlar bizden gördüklerini yapıyor...” (K30,K)

“...gençlerin aile büyüklerine teknoloji kullanımında destek olması için bazı eğitimler hazırlayarak onlara öğretme noktasında aktif rol alabileceğini düşünüyorum. Bu eğitimin aile içinde verilmesi yaşlı için güven duygusunu destekleyeceğinden hem sorunların daha iyi anlaşılabilmesi hem de çözüm üretme noktasında daha hızlı bir iletişim sağlayabilir...” (K2,E)

“...Yaşlılar için teknolojinin arttırılması konusunda aile ve akrabalarından gerekli yardım sağlanabilir. Evdeki teknolojik aletlerin kullanılmasıyla ilgili olarak küçük notlar yazılarak ya da resimler çizilerek yaşlılara destek olabiliriz. Telefondaki uygulamaları doğru kullanabilmeleri için onlarla ders niteliğinde eğlenceli tekrarlar yapabiliriz...” (K18,K)

“... Herhangi birisine anlamadığı bir şeyi sormaya çekinebilir ama aile içerisinde hep birbirimize destek olduğumuz için çekinmeden sorabilir ve biz gençlerde yardımcı oluruz...” (K23,K)

Özsungur (2018) ‘un yaşlıların teknoloji kabul ve tutum davranışlarının başarılı yaşlanma üzerindeki etkilerini analiz ettiği çalışmada; araştırmaya katılan yaşlıların %48,2’sinin mobil interneti ailesinden öğrendiği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı çalışmada yaşlılar mobil internetle ilgili bir sorun ile karşılaştığında, yaşlıların yarıya yakını (%43,5) ailesinden (kızı, oğlu, torunları vb.) yardım almaktadır.

2.2. Eğitim

Gençler, teknoloji kullanımı konusunda yaşlılara verilecek eğitimlerin öncelikle yaşlıların kendilerine olan güvenlerinin arttırılmasıyla başlamasını gerektiğini düşünmektedirler.

“...Yeni bir teknoloji ile karşılaştıklarında kendilerine güvendikleri zaman yapabileceklerinin farkına varmaları sağlanabilir. Yaşlıların alay edilmesi korkusu yaşadıkları durumlar gözden geçirilerek nasıl daha iyi iletişim kurulabilir üzerine kafa yorulabilir...” (K4,E)

“... Yaşlılara eğitim verilirken ilk önce teknolojiyi kullanabilecekleri konusunda yöreklendirilmeliler...” (K2, E)

“...Yaşlıların yeniliklere uyum sağlayabilmesi için eğitilmesi gerekiyor bence...” (K7,E)

“...Yaşlıların yeniliklere uyum için eğitilmeleri gerekiyor. Hatta bu eğitimin onlara gençler tarafından verilebilir. Böylece yaşlılarla gençlerin birlikte çok verimli ve güzel zamanlar geçirmesi de her iki taraf için faydalı olur...”(K28,K)

Gençlerin görüşleri literatürle benzerlik göstermekte olup yapılan birçok çalışmada yaşlıların teknoloji kullanımı konusunda yaşlılara verilecek eğitimin öneminden bahsedilmektedir. (Nasi, Rasanen ve Sarpila, 2012; Kalınkara, Başbüyük ve Ay, 2016; Ekici ve Gümüş, 2016; Kalınkara ve Sarı, 2018). Burada önemli olan gençlerin de belirttiği gibi yaşlılara verilecek olan eğitimin içeriği ile yaşlıların kendilerine olan güvenlerinin sağlanmasıdır.

2.3. Üretici Sorumluluğu

Araştırma verilerine göre, gençler yaşlıların teknolojiye uyum sağlamasında üreticilerin sorumluluğunun önemli olduğunu düşünmektedir. Özellikle teknolojik ürünlerin basit ara yüzlere sahip olması, açıklayıcı görsellerin yaşlılar düşünülerek tasarlanması yaşlıların teknoloji kullanımını arttıracaklarını belirtmişlerdir. Bu konu da gençlerle yapılan derinlemesine görüşmelerden seçilen alıntılar aşağıda yer almaktadır.

“...Teknolojik aletler üretilirken daha sade ve basit ara yüzlere sahip olabilir. Seçeneklerin yanlarında ne işe yaradıklarına dair daha açıklayıcı ifadeler veya görseller yer alabilir...” (K13,E)

“...Okuma yazma bilmeyen yaşlılar için teknolojik araçları kullanırken ne yapmaları gerektiğini söyleyen teknolojik araçlar üretilebilir ve kullanımı yaygınlaştırılabilir. Yaşlıların teknolojik araç ücretleri karşılanabilir...”(K19,K)

“...Yaşlılara yönelik çekici ve yararlı ürünlerin tasarlanması ve teknolojik seçeneklerin daha etkin kullanımı, yaşlıların yaşam kalitesinin iyileştirilmesine ve sosyal uyumlarının kolaylaşmasına katkı sağlar...” (K21,K)

“...Teknolojik aletlerin üzerinde bulunan kullanım kılavuzlarına bir takım açıklayıcı görseller eklenerek yaşlıların daha rahat anlaması sağlanabilir...” (K23,K)

“...Yeni bir ürün piyasaya sürülürken yaşlılarında kolaylıkla anlayabileceği kılavuzların olmasına dikkat edilmesi gerekiyor. Yaşlıların teknolojiden faydalanma oranları yükseltmek için daha basit bir hale getirmek gerekiyor...” (K25,K)

Yaşlı bireylerin teknolojiyi nasıl algıladıklarını bilmek ve profillerini anlamak, yaşlılara yönelik hizmetler, ürünler veya programlar sağlayan işletmeler, hükümet ve sosyal hizmet paydaşları tarafından dikkate alınması gereken önemli unsurlardır (Iancu ve Iancu 2017). İngiltere’de yapılan bir çalışmada teknolojinin pazarlanması noktasında yaşlıları ilgilendirmeyen ürünlerin ön plana çıkması ve genellikle gençlere yönelik olması, yeni teknolojik bir ürün tasarlanırken genellikle yaşlıların düşünülmeden onlara uygun olmayan şekilde tasarlanması söz konusudur. Bu durumda yaşlı bireyler yeni teknoloji konusunda belirli korkulara ve endişelere sahip olma eğilimindedirler. (Independent Age, 2010)

Charness ve Boot (2009) yapmış oldukları çalışmada yaşlıların teknoloji kullanımının istenilen düzeyde olmamasının temel nedeni olarak yaşlılara uygun teknolojik ürünlerin üretilmemesini göstermiştir. Bilgisayar, telefon gibi çoğu teknolojik ürünün gençlere uygun bir şekilde tasarlandığı eğer bu tasarımlar yaşlılarda göz önünde bulundurularak yapılırsa teknoloji kullanımının yaşlılar arasında son derece artış göstereceği belirtilmiştir.

2.4. Yerel Yönetim Sorumluluğu

Araştırmaya katılan gençler yaşlıların teknoloji kullanımını arttırmak aile desteğinin yanında yerel yönetimlerin yürüteceği projelerin ve eğitim programlarının da önemli olduğunu düşünmektedir. Bu konu da gençlerle yapılan derinlemesine görüşmelerden seçilen alıntılar aşağıda yer almaktadır.

“...Bazı belediyelerin yaşı kişilere bilgisayar kullanımı konusunda eğitim verdiği görülürken, bu projelerin yaygınlaştırılması büyük önem taşıyor...” (K28,K)

“...Yaşlıların boş zamanlarının çok fazla olduğunu düşünüyorum ve bir çoğu da kurslara gitmeye istekli oluyor, belediyeler teknoloji kullanımı ile ilgili daha fazla etkinlikler düzenleyebilir ve daha fazla yaşlıya ulaşabilir...” (K15,K)

Ülkemizde yerel yönetimlerin vermiş olduğu eğitim hizmetleri incelendiğinde, yaşlılara yönelik düzenlenen eğitim programları içerisinde teknoloji konusundaki eğitim ya da projelerin sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Ünlü (2019) ‘nün yerel yönetimlerin hayat boyu öğrenmedeki yeri ve dezavantajlı gruplar açısından değerlendirilmesi başlıklı tezinde İSMEK (İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları) incelenmiş olup yaşlılara verilen kurslar arasında teknoloji eğitimine rastlanmamıştır. Yaşlıların büyük çoğunluğun el sanatları branşındaki kursları tercih ettikleri belirlenmiştir. Ankara Büyükşehir Belediyesi bünyesinde kurulan Yaşlılar ve Gençler Bilgi Erişim Merkezi bu alandaki uygulama örneği olarak gösterilebilir.

SONUÇ

Bu çalışmada yaşlıların teknoloji kullanımı konusu gençlerin görüş ve önerileri doğrultusunda incelenmeye çalışılmıştır. Gençler, yaşlıların teknoloji kullanımı konusundaki en önemli engelin eğitim ve biliş düzeyindeki düşüklük olduğunu bunun yanında öğrenme güçlüğü ve teknolojik kaygının da yaşlıların teknoloji kullanımı önündeki engelleri oluşturduğu belirtmişlerdir. Ayrıca gençler, yaşlıların teknoloji ile uyumlarının sağlanmasında ve yaşam kalitelerinin yükselmesinde eğitim faaliyetleri başta olmak üzere aile üyelerinin desteği, üreticilerin ve yerel yönetimlerin sorumluluk alması gerektiğini belirtmişlerdir.

Gençlerin görüş ve önerilerinin ayrıntılı olarak incelenmesinin yaşlıların teknoloji kullanımını artırma konusunda çözüm önerisi geliştirme açısından önemli görülmektedir. Buna göre gençlere kıyasla teknoloji ile yaşamlarının son döneminde tanışan yaşlıların teknoloji kullanımının artırılması için;

-Yaşlı bireylere sahip olan ailelerde yaşayan gençlerin teknoloji kullanımı konusunda yaşlıları desteklemesi ve teknoloji eğitimin aile de başlaması yaşlıların biliş düzeylerini arttırmada fayda sağlayacaktır.

-Üreticilerin, yaşlıları da düşünerek teknolojik ürünleri yaşlılara uygun tasarımları yaşlıların teknolojik ürün kullanımındaki motivasyonunu arttırmada fayda sağlayacaktır.

-Yerel yönetimlerin, yaşlıları gençlerle bir araya getirerek ve kuşaklararası etkileşimin gücünden yararlanarak projeler geliştirmeleri, yaşlıların yaşam kalitesinin artmasında ve aktif bir yaşlanma dönemi geçirmelerinde yardımcı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Alvseike H., Bronnick K. (2012). Feasibility of the iPad as a hub for smart house technology in the elderly; Effects of cognition, self-efficacy, and technology experience. J. Multidiscip. Healthc. 5, 299–306.
- Charness, N. & Boot, W. R. (2009). Aging and use of technology. Current Directions in Psychological Science, 5, 18.
- Chen, K. ve Chan, A. H. S. (2014). Gerontechnology Acceptance by Elderly Hong Kong Chinese: A Senior Technology Acceptance Model (STAM). Ergonomics, 57 (5), 635-652.
- Chen, K., Chan, A.H.S. ve Chan, S.C. (2012). Gerontechnology Acceptance by Older Hong Kong People. *Gerontechnology*, 11(2), s.102-103. doi:http://dx.doi.org/10.4017 /gt.2012.11.02.524. 691
- Damodaran, L., Olphert, W. (2015). How Are Attitudes and Behaviours to the Ageing Process Changing in Light of New Media And New Technology? How Might These Continue to Evolve by 2025 and 2040?.
- Ekici, S. K. ve Gümüş, Ö. (2016). Yaşlılıkta Teknolojinin Kullanımı. *Ege Tıp Dergisi*, 55 (Ek Sayı), 26-30. <https://doi.org/10.19161/etd.344199>
- Görgün-Baran, A., Koçak-Kurt, Ş. ve Serdar-Tekeli, E. (2017). Yaşlıların Dijital Teknolojileri Kullanım Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 1(45), s.1-24.
- Hazer O. ve Özsungur F.(2017). Kuşaklararası İşbirliği ve Gerontechnoloji. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(11), 445-472.

- Iancu, I., Iancu, B. (2017). Elderly in the Digital Era. Theoretical Perspectives on Assistive Technologies, 5(60): 1-13.
- Independent Age. (2010). Older People, Technology and Community. Calouste Gulbenkian Foundation: London.
- Kalınkara, V., Başbüyük G.Ö. ve Ay F. (2016). Yaşlıların Gerontolojik Ürünleri Kabule Yönelik Tutumları. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi* 9, Aralık, s.1-19.
- Kalınkara V. ve Sarı İ. (2018). Yaşlıların Bilgi Teknolojileri Kullanımı ve Yaşam Doyumu: Potansiyel ve Engeller, *Ergonomik Yaklaşım. Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi* 6, 1-18. DOI:10.21923/jesd.367367
- Lenhart, A., Rainie, L., Fox, S., Horrigan, J., & Spooner, T. (2000). "Who's not online: 57% of those without Internet Access say they do not plan to log on". <http://www.pewinternet.org/2000/09/21/whos-not-online-57-of-those-without-internet-access-saythey-do-not-plan-to-log-on/> (Erişim Tarihi: 08.11.2021).
- Nasi, M., Rasanen, P. ve Sarpila, O. (2012). ICT Activity in Later Life: Internet Use and Leisure Activities Amongst Senior Citizens in Finland. *European Journal of Ageing*, 9(2), 169-176.
- National Telecommunications and Information Administration (2000). Falling through the Net: Toward digital inclusion. Washington, DC: U.S. Department of Commerce, NTIA. <https://www.ntia.doc.gov/report/2000/falling-through-net-towarddigital-inclusion> (Erişim Tarihi: 10.11.2021).
- Nedopil, C., Schaubert, C. Glende, S. (2015). A Collection of Characteristics and Requirements of Primary, Secondary and Tertiary Users of AAL Solutions and a Guideline for User-Friendly AAL Design. http://www.aal-europe.eu/wp-content/uploads/2015/02/AALA_KnowledgeBase_YOUSE_online.pdf
- Özkan, Y., Puruçuoğlu, E. (2010). Yaşlılıkta Teknolojik Yeniliklerin Kabulünü Etkileyen Sosyalizasyon Süreci, *Aile ve Toplum*, 6 (23), 37-46.
- Özsungur (2018). *Yaşlıların Teknoloji Kabul ve Tutum Davranışlarının Başarılı Yaşlanma Üzerindeki Etkilerinin Analizi: Adana İli Örneği*. (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Aile ve Tüketici Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.
- Paul, G., ve Stegbauer C., (2005). "Is the digital divide between young and elderly people increasing?", *First Monday*, 10(10), <http://firstmonday.org/article/view/1286> (Erişim Tarihi: 08.11.2017).
- Ritzer, G. (2000). Büyüsü Bozulmuş Dünyayı Büyülemek. Şen Süer Kaya (Çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Tekedere, H. ve Arpacı, F. (2016). Orta Yaş ve Yaşlı Bireylerin İnternet ve Sosyal Medyaya Yönelik Görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20(2), s.377-392.
- Tekindal, M., Uğuz Arsu, Ş., (2020). Nitel araştırma yöntemi olarak fenomenolojik yaklaşımın kapsamı ve sürecine yönelik bir derleme, *Ufuk Ötesi Bilim Dergisi*, 20 (1), 153- 182.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2021). "Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması". <http://tuik.gov.tr/prehaberbultenleri.do?id=21779> (Erişim tarihi: 30.08. 2021)
- Ünlü, İ.D. (2019). Yerel Yönetimlerin Hayatboyu Öğrenmedeki Yeri ve Dezavantajlı Gruplar Açısından Değerlendirilmesi: İsmek Örneği. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yerel Yönetimler Anabilim Dalı, Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Van Dijk, Jan, A.G. M., (2016). Ağ Toplumu, İstanbul: Kafka Yayınevi
- Yıldırım A, Şimşek H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

KÜRESEL KAPİTALİZMİN GENÇLERİ YOUNG PEOPLE OF GLOBAL CAPITALISM

Timuçin Yalçınkaya

Dr. Öğr. Üyesi
Dokuz Eylül Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İktisat Bölümü
<https://orcid.org/0000-0003-1579-6606>

ÖZET

Küresel kapitalizm, her ne kadar 2008 küresel finans krizi, Donald Trump yönetimi gibi korumacı hükümetlerin politikaları ve küresel salgın gibi bağlamlarda sekteye uğrasa da, dünyanın temel sosyo-ekonomik sistemi olma özelliğini sürdürmektedir. Kapitalizmin mantığı ve kültürü hem coğrafi hem de toplumsal bakımdan küresel çapta yayılmış ve yerleşmiştir. Kapitalizmin değerleri ve kurumları her yerde, her toplumda, her sosyo-ekonomik kesimde öğrenilmekte ve işlenmektedir. Bu doğrultuda, ulusal kökenleri önemli olmaksızın firmalar arasında küresel üretim ağı kurulmakta; sadece kapital kayanlar değil, kapitalist kültürü içselleştirmiş herkes kapitalist sınıf üyesi olarak değerlendirilmekte; kapitalizmi kurumsallaştıran devlet yapısı ortaya çıkmakta ve tüketimcilik yaşam tarzlarının ve sosyal kimliğin yapı taşı haline almaktadır. Bütün bu eğilimler küresel kapitalizmin kültürünün öğrenilmesi temeline dayanmaktadır.

İnsanların öğrendiği değerler, inançlar ve davranışlar, yaşamlarını yöneten kurallar ve kendi dünyalarını yorumlamak üzere inşa ettikleri anlamlardan oluşan kültür, küresel kapitalizme de biçim ve yön vermektedir. Bu kültür genç kuşakları da etkilemektedir. Küresel kapitalizmin kültürünün şu değerleri ve anlamlarının gençler üzerinde etkili olduğu görülmektedir: Rekabetçilik, materyalizm, servet sahibi olma, piyasa yönelimli yetenekler kazandıracak eğitimler alma, üretimciliğe tüketimciliğe yönelim, bireycilik, statü kollama, başarı odaklılık, fiziksel görünüş idealleri, popülerlik, küresel bilinç... Gençler küreselleşme sürecinde bu yönde değişim geçirirken özellikle Batılı olmayan toplumların gençleri özgün kültürlerinin bazı değer ve anlamlarını yitirebilmektedir. Aile, arkadaşlık, dayanışmacılık, sosyallik, öz tarihi ve kültürü koruma, yetinmecilik gibi kültürel öğeler gençler arasında önemini ve önceliğini kaybedebilmektedir.

Küresel kapitalizmin kültürünün özgün kültürlerle baskın gelmesi eğilimi Türk gençleri arasında da görülmektedir. Türkiye’de genç olmak; daha çağdaş olduğu düşünülen küresel kapitalist değerleri öğrenme ile geleneksel kalma arasında salınarak biçimlenmektedir. Fakat bu süreçte genç işsizliği, yoksulluk ve yoksulluk içinde tüketimcilik, yurt dışına göç, bireysellik/sosyallik çatışması, sosyal kimlik karmaşası, teknoloji bağımlılığı, fırsat eşitsizliği gibi sorunlar, gençleri kuşatmaktadır. Dolayısıyla Türkiye’de genç olmak zorlaşmaktadır.

Bütün bu bağlamda bu çalışmada amaçlanan; kapitalizmin değerlerinin gençleri nasıl yönlendirdiğini ve biçimlendirdiğini ortaya koymaktır.

Bu amaçtan hareketle birinci bölümde küresel kapitalizmin anlamı ve eğilimleri açıklanacak; ikinci bölümde küresel kapitalizmin değerleri doğrultusunda gençliğin durumu incelenecek ve son bölümde ise Türkiye’de genç olmak değerlendirilecektir.

Anahtar Sözcükler: Küresel Kapitalizm – Kültür – Gençlik

ABSTRACT

Global capitalism is the principal socio-economic system of the world, although it is interrupted by 2008 global financial crisis, some governments' protective policies like Donald Trump's administration and Covid-19 pandemic. Capitalism's logic and culture disperse and settle down on a global scale in terms of both geography and society. Capitalism's values and institutions are learnt and processed in every place, every society and every socio-economic group. In this respect, global production network is set up among corporations independently from their national origin; everyone who learns capitalist culture is assessed as a member of capitalist class along with the capitalists who possess capital; the state is structured by institutionalizing capitalism; and consumerism forms the lifestyles and social identity. All these trends depend on being learnt the culture of global capitalism.

Culture consisting of values, beliefs and behaviours that people learn, rules that manage people's lives and meanings that people build to construe their worlds gives form and way to global capitalism. This culture affects the young generations, as well. Those values and meanings of global capitalism impact on young people, such as competitiveness, materialism, having wealth items, attending education programs that gain market-driven skills, consumerism rather than producerism, individualism, status-seeking, focusing on success, physical appearance ideals, popularity, global consciousness and so on. While young people change in this way in the process of globalization, the youth from non-Western societies may lose the values and meanings of their original culture. Young people may not prioritize some cultural components such as family, friendship, solidarity, sociality, protecting the essential history and culture, thriftiness, and so on.

The culture of global capitalism prevails over the authentic culture for Turkish young people, as well. To be a young in Turkey is formed between learning global capitalist values that are seen as modern and remaining traditional. But also some problems encompass young people, such as youth unemployment, poverty and consumerism along with poverty, migration abroad, clash between individualism and sociality, confusion on social identity, technology dependency, inequality of opportunity, and so on. So to be a young in Turkey becomes difficult.

In this context, it is aimed to put forth how capitalist values shape young people. And the meaning and trends of global capitalism will be explained in the first section, the situation of youth will be examined in terms of the values of global capitalism in the second section, and finally to be a young in Turkey will be assessed.

Keywords: Global Capitalism – Culture – Youth

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

KİMYA EĞİTİMİNDE ÖĞRENCİLERİN FİKRİ FAALİYETLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ DEVELOPMENT OF STUDENTS' INTELLECTUAL ACTIVITIES IN CHEMISTRY TEACHING РАЗВИТИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНТОВ В ПРЕПОДАВАНИИ ХИМИИ

Guliyeva Yegana Arif gizi

Azərbaycan Dövlət Pedagoji Universiteti II. Sınıf Yüksək Lisansı

XÜLASƏ

Müasir dövrün texniki elmləri geniş informativ bilikləri əhatə etdiyini, texnologiyanın sürətlə inkişaf etməsinə böyük təsir göstərdiyini qeyd etmək doğru qiymətləndirmə hesab oluna bilər. Çünki, müasir dövr tərəqqisi həm elm sahələrinə, həm də texnologiya sahələrinə eyni anda, eyni dərəcədə təsir göstərməkdədir. Buna görə də, müasir dövr təhsil sisteminin xüsusilə də, texniki fənnlərin tədrisində qarşıya çıxan başlıca problem müasir cəmiyyətin tələblərinin sürətlə dəyişməsi, buna müvafiq bilik və bacarıqlara sahib şəxsiyyətlərin yetişdirilməsi kimi ön plana çıxır. Kimya da texniki bir fənn olaraq bu müasir tələblərin ödənilməsində xüsusi əhəmiyyət daşımaqdadır. Kimya gündəlik həyatda insanların yaşayış keyfiyyətini yüksəltməkdə, vaxtına qənaət etməsi kimi bir sıra vacib problemlərin həllində rol oynayan olduqca əhəmiyyətli bilik və bacarıqları özündə birləşdirir. Bu baxımdan, şagirdlərin zehni qabiliyyətinin, yaradıcılığının və məntiqi təfəkkürünün inkişaf etdirilməsində Kimyanın tədrisi məsələləri müasir təhsil sisteminə ən aktual mövqeyə sahibdir.

Anahtar Sözcükler: Eğitim, öğrenme, eğitim, öğretim, etkinlik, yöntem, teori, kimya, zihin, gelişme.

SUMMARY

It can be considered a correct assessment to note that modern technical sciences cover a wide range of informative knowledge and have a great impact on the rapid development of technology. Because the progress of the modern era affects both science and technology at the same time. Therefore, the main problem of the modern education system, especially in the teaching of technical subjects, is the rapid change in the requirements of modern society, the development of individuals with the appropriate knowledge and skills. Chemistry, as a technical discipline, is of special importance in meeting these modern requirements. Chemistry combines very important knowledge and skills that play a role in improving the quality of life of people in everyday life, saving time and solving a number of important problems. From this point of view, the issues of teaching chemistry have the most relevant position in the modern education system in the development of students' mental abilities, creativity and logical thinking.

Keywords: Training, learning, education, teaching, activity, , method, theory, chemistry, intelligence, development.

РЕЗЮМЕ

Можно считать правильной оценку отметить, что современные технические науки охватывают широкий спектр информативных знаний и имеют большое влияние на быстрое развитие технологий. Потому что прогресс современной эпохи влияет и на науку, и на технику одновременно. Поэтому основная проблема современной системы образования, особенно в преподавании технических

дисциплин, - это быстрое изменение требований современного общества, развитие людей, обладающих соответствующими знаниями и навыками. Химия как техническая дисциплина имеет особое значение для удовлетворения этих современных требований. Химия сочетает в себе очень важные знания и навыки, которые играют роль в улучшении качества жизни людей в повседневной жизни, экономии времени и решении ряда важных проблем. С этой точки зрения вопросы обучения химии занимают наиболее актуальное место в современной системе образования в развитии умственных способностей, творческих способностей и логического мышления учащихся.

Ключевые слова: воспитание, изучение, образование, обучение, деятельность, метод, теория, химия, интеллект, развитие.

GİRİŞ

21. yüzyılda hızla değişen bilim çağında, ancak yeniliklere ayak uydurabilen insanlar ve ülkeler bu maratonda yer bulabilmektedir. Bu nedenle genel eğitim okullarında verilen eğitimin iyi gelişmiş bir zihniyete sahip bireyler yetiştirmesi çok önemlidir.

Kimya hayatımızın merkezinde yer alan bilim dallarından biridir. Günlük hayatımızda kullandığımız giysiler, temizlik ve yapı malzemeleri, ilaçlar vb. bu tür ürünler kimyasal işlemler sonucunda üretilir. Modern yaşamda insanları ilgilendiren çevre sorunlarının çoğunu kimyasal yöntemlerle çözüyoruz. Yani pratikte hepimiz kimyageriz, yani kimya birden fazla bilimin ortak dili olarak kabul edilebilir. Bu noktada ortaokullarda okutulan Kimya dersinin önemi ortaya çıkmaktadır. Öğrencileri modern yaşama hazırlama, günlük ihtiyaçlarını bağımsız olarak karşılama ve dünya görüşlerini geliştirme hedeflerini gerçekleştirmede kimya eğitimi özel bir rol oynamaktadır. Kimya bilgi ve becerilerinin kazanılması, öğrencilerin kimyayı anlamalarını sağlamakla kalmaz, aynı zamanda bu bilimle ilgili diğer bilimlerin çalışılmasını da kolaylaştırır. Kimya dersinin amaçları şu şekilde sıralanabilir:

- Kimyanın temel kavramlarına, ilkelerine, yasalarına ve teorilerine hakim olarak öğrencilerin kimyadaki bilgi ve becerilerini günlük hayata uygulayabilmelerini sağlamak;
- Öğrencilere gözlem ve deney yapma, veri toplama, problem çözme becerilerini kazandırmak,
- Öğrencileri kimya teknolojilerinin çevre ve insan üzerindeki olumlu/olumsuz etkilerini anlayabilecek bilinçli bireyler olarak yetiştirmek,
- Öğrencileri kendilerine ve başkalarının görüşlerine saygı duyacak, kimyanın farklı alanlarında farklı bakış açılarını eleştirel olarak değerlendirebilecek şekilde yetiştirmek,
- Öğrencileri kimya ile ilgili veya kimyaya dayalı bir müfredata hazırlayarak, kimyanın ve bilimsel bilginin gelişim sürecini ve doğasını anlamalarını ve bu süreci etkileyen faktörleri keşfetmelerini sağlamak;
- Zamandan tasarruf ederek ve akıllı tahtaları kullanarak öğrencilerin aktif, görsel öğrenmelerini sağlamak,
- Öğrencilerin problemleriyle aktif olarak öğrenmelerine yardımcı olacak haftalık ve günlük Kimya ödevleri,
- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen Kimya Müfredatına dayalı ders kitapları ve çalışma kitapları kullanarak test çözme tekniklerine hakim olmak, böylece işlenen konuların öğrencilerin hafızasında pekiştirilmesini sağlamak.

Öğrenme sürecini etkinleştirmek, öğrencilerin bağımsız düşünme yollarından biridir. Bunun için öğretim sürecinde öğretmenin etkinliklerinin düzenlenmesi yerine öğrencinin bağımsızlığını ve zihinsel etkinliğini teşvik eden öğrenme teknolojileri tercih edilmelidir. Öğrencilere hazır bilgi verildiğinde zihinsel aktivitelerinin neredeyse gelişmediği tespit edilmiştir. Ana yük hafızasına düşer. Etkili öğrenci öğrenme etkinlikleri düzenlemek için analiz, sentez, soyutlama ve genelleme sağlayacak problem durumları oluşturulmalıdır. Öğrencilerin zihinsel aktivitelerini harekete geçirmek için, karşılaştıkları zorlukların üstesinden bağımsız olarak geldiklerini kesinlikle takdir etmek gerekir. Lise kimya dersi, öğrencilerin zihinsel aktivitelerini geliştirmek için geniş fırsatlara sahiptir. Bunu başarmak için disiplinler arası ve disiplinler arası bağlantılar yaygın olarak kullanılmaktadır. [4]

Teknik bilimler öğretiminin içeriği genel olarak “bilimsel bilgi” ve “zihinsel beceriler” olmak üzere iki başlık altında toplanabilir. Bilimsel bilgi, bilimsel araştırma sonucunda elde edilen kavramların, hipotezlerin,

teorilerin ve yasaların incelenmesiyle kazanılan bir bilgi bütününden oluşsa da zihinsel beceriler, bilimsel bilgiyi edinme sürecinde kullanılan becerilerin tamamıdır. Her bilimsel süreçte kazanılan zihinsel yetenek, bir sonraki becerinin gelişimi için ön koşulları oluşturur.

Zihinsel yeteneklerini geliştiren öğrenciler, bilimsel bilgi edinme sürecine aktif olarak katılırlar. Bu sayede öğretmenlerinin denetiminde kendilerini ve bilgilerini geliştirebilirler. Bu öğrenciler daha uzun, daha anlamlı ve kavram yanlışlarından uzak bilgiler edinebilirler. Araştırmacı olarak ders sırasında kolayca bilimsel bilgi toplayabilirler. Çünkü bilimsel araştırma yöntemlerinin tüm adımlarını gerçekleştirebilmekte ve biliş seviyelerine uygun bilimsel bilgiler edinerek bunları pratikte nasıl kullanacaklarını öğrenebilmektedirler. Bu şekilde yetiştirilen öğrenciler ders sırasında daha az öğretmen sorumluluğuna sahiptir ve bağımsız öğrenenler olarak büyürler.

En önemli konulardan biri, kimyanın içeriğinin öğrenciler tarafından ayrıntılı olarak anlaşılmasıdır. Pek çok kimyager, öğrencilerin kendilerine yeni öğretilen kavramları bilinçli olarak öğrenmesinden ziyade, çeşitli problemleri sayısal denklemleri ve formülleri ezberleyerek çözmeye çalıştıklarını iddia etmektedir. Öğrenciler, temel kavramları birleştirerek kimyasal ilkeleri anlamaya çalışmak yerine, farklı kural ve formülleri ezberlemeye çalışırlar.

Son zamanlarda, bir bütün olarak kimya öğretimi konusu alakalı hale geldi. Çünkü yukarıda da bahsedildiği gibi birçok öğrenci kimyasal formüllerin ve formüllerin algoritmalarını ezberleyerek çözüm bulmaya çalışmakta ancak konuyla ilgili kavramlarla ilgili soruları cevaplayamamaktadır. Kimya öğretmenleri genellikle öğrencilerin matematik problemlerini çözmedeki başarılarının onların kimyayı anlamalarıyla ilgili olduğu sonucuna varırlar. Aslında bu konunun arkasındaki fikir yanlıştır, kimyasal kavramların bilinçli olarak problem çözerek anlaşıldığını kanıtlamaz.

Genel olarak kimya öğretmenleri, öğrencilerin kimyasal olaylar ve kavramlar arasında bağlantı kurabilmelerini, edindikleri bilgi ve becerileri günlük yaşamlarında uygulayabilmelerini ve kimyayı hem teorik hem de pratik olarak anlamalarını, böylece öğrencilerin ödev veya sınava cevap verebilmelerini isterler. Bu bilimde basit bir şekilde ustalaşmaları ve belirli kavramları ezberlemeleri için yeterli bir öğrenme ortamı yaratırlar. Ancak kimya, öğrencilerin entelektüel gelişimi üzerinde büyük etkisi olan en önemli bilim alanlarından biridir.

Bazı araştırmacılar, birçok alanda kullanılmak üzere tasarlanmış çeşitli standart çalışmaların ve problemlerin eleştirel düşünme becerilerini tam olarak geliştirmede ortak kanaatine varmışlardır. Araştırmalar öğrencilerin kimyasal kavramların içeriğine dikkat etmediklerini göstermiştir. Bu çalışmalar sırasında elde edilen sonuçlara dayanarak, öğrencilerin kavramsal problemleri çözme becerisinin, algoritmik problemleri çözme becerisine göre daha yavaş geliştiği bulunmuştur.

Şimdi, kimya öğretmenlerinin, öğrencilerin sınırlı kimya bilgisi ile çeşitli algoritmik problemleri çözebileceklerinin farkında olmaları gerekiyor. Yani, öğrencilerin kimyasal problemleri çözme yetenekleri, onların kimyasal kavram ve olayları anlama düzeyleriyle karıştırılmamalıdır.

Bu dezavantajlara rağmen, birçok öğrenci kimya öğrenmek için çok çalışır, ancak genellikle başarısız olur. Bu başarısızlıkların nedenlerini bulmak için kimya öğretimi üzerine pek çok çalışma yapılmaktadır. Bu durumun temel nedenlerinden biri, belki de en önemlisi, öğrencilerin kimya öğretiminin en başından itibaren kimyanın temel kavramlarını zihinlerinde oluşturmamalarıdır. Bu nedenle öğrenciler, temel kavramlar üzerine inşa edilecek ileri düzey kimya kavramlarını tam olarak anlayamamaktadırlar.

Bilgi ve anlayış arasındaki bağlantı, madde ve atom arasındaki bağlantıya benzetilebilir. İnsan zihnindeki kavramlar arasındaki bağlantıları belirleyen bir bilgi ağı oluşturur. Bu bilgi ağının temel birimlerini de kavramlar oluşturmaktadır. Bu nedenle, bilimsel bilginin algılanmasında, onunla ilgili kavramlara doğru bir şekilde hakim olmak önemlidir.

Kavram, insan zihninde yorumlanan farklı nesne ve olayların değişen özelliklerini temsil eden bir bilgi biçimidir. Başka bir deyişle kavram, insan zihnindeki şeylerin ve olayların bir görüntüsü olarak da ifade edilebilir. Algılanan özelliklerin gerçek özelliklerle birebir aynı olup olmadığı her zaman tartışma konusu olmuştur. Örneğin atom ilk keşfedildiğinde çekirdeğin bölünmez bir parça olduğu iddia edilmişti. Ancak günümüzde atom çekirdeğinin parçalandığı bilim tarafından kanıtlanmıştır. Bu nedenle kimya derslerinde

edinilen bilimsel bilgilerin doğruluğu ve kesinliği, zihinsel gelişimlerinde rol oynayan faktörlerden biri olarak kabul edilebilir.

Ayrıca kavramların edinimi kişiden kişiye değişebilir. Çünkü insanlar dünyanın gerçeklerini geçmiş deneyimlerine göre algılar ve değerlendirir. Yani insan kendi kavramlarını oluşturur. Bu bağlamda Kimya derslerinde öğretilen her kimyasal bilgi bir kavram olarak öğrencilere aktarılmalı ve bu kavramlar tam olarak anlaşılana kadar farklı şekillerde anlatılmalıdır. Kimya derslerinde öğrencilere verilen her kavramın bilinçli olarak anlaşılması, zihinsel aktivitenin gelişimi için önemli koşullardan biridir.

Kimya derslerinde öğretmenler, öğrencilerin zihinsel aktivitelerini geliştirmek için bir takım öğretim yöntemleri kullanırlar. Bunlar aşağıdaki tabloda görülebilir [5]:

Zihinsel operasyon	Onun gerçekleştirilmesi
Bilgi	Kavramları, terimleri, teorileri ve gerçekleri ezberlemeye, anlamlarını anlamaya çalışmak
Anlamak	Kimyasal ifadeleri denklemlerle ifade eder. Kimyasal bir olayın nasıl olacağını ve sonucunu tahmin edin.
Uygulamak	Öğretim materyallerini belirli bir durumda kullanma, yasaları, kuralları, kimya teorisi kavramlarını kullanarak problem çözme becerisi
Analiz	Konuyu parçalara ayırın, aralarındaki ilişkiyi belirleyin, gerçekler arasındaki farkı belirleyin.
Sentez	Konunun bölümlerini kullanarak tüm konuyu anlamak Algoritmaları çözmek için kimyayı kullanmak
Değerlendirme	Yapılan işlemlerin doğru sonuca ulaşp ulaşmadığının belirlenmesi [5]

Tablodan da anlaşılacağı üzere Kimya öğretmenleri bu öğretim yöntemlerini uygulayarak öğrencilerin mantıksal düşüncelerini geliştirebilir ve böylece entelektüel etkinliklerin gelişimini sağlayabilirler.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI

1. Əliyev Rəcəb Yaqub oğlu. Kimyanın tədrisi metodokası [Mətn]: ümumi məsələlər: ali məktəblər üçün dərslik: [2 hissədə] R.Y.Əliyev, Ə.T.Əzizov; red. O.H.Əkbərov; baş red. M.İ.Əlizadə; [Azərbay. Respub. Təhsil Nazirliyi, BDU] H. 2.[Bakı]: Bakı Universiteti, 2006.- 392, [2] s.
2. Kimya ümumtəhsil məktəblərinin təbiət elmlərinə istiqamətlənmiş sinifləri və kimya təmayüllü liseylər üçün dərs vəsaiti /A.M.Məhərrəmov, R.Ə.Əliyeva, T.Ə.Mahmudov, F.M.Çıraqov; Elmi red. E.İ.Əhmədov; Rəy verənlər. M.İrmak, M.Yılmaz, R.İ.Süleymanov; Ön söz. M.Quliyev [I cild]Bakı: [Bakı Universiteti], 2007.- 480 s
3. Nəzərov A. Təhsilin müasir problemləri (Proqram) Bakı, 2010.

İNTERNET RESUSRLARI

4. <http://genderi.org/kimyanin-tedrisinde-sagirdlerin-zehni-fealiyyetlerinin-inkisaf.html>
5. [http://www.kimyamektebde.net/arxiv/3\(67\)2019/07_Aliyeva%20Sh.pdf](http://www.kimyamektebde.net/arxiv/3(67)2019/07_Aliyeva%20Sh.pdf)

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

AZƏRBAYCAN UŞAQ FOLKLORUNDA KİÇİK NÖV
A SMALL SPECIES IN AZERBAIJANI CHILD FOLKLORE
МАЛЫЙ ЖАНР В АЗЕРБАЙДЖАНСКОМ ДЕТСКОМ ФОЛЬКЛОРЕ

Qafarova Səməngül Hüsü qızı

Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent
Bakı Slavyan Universiteti, Azərbaycan
ORCID ID: 0000-0002-3548-8937

XÜLASƏ

Açar sözlər: şifahi xalq ədəbiyyatı, milli varlığımız, uşaq folkloru, kiçik növ uşaq folkloru, tapmacalar, yanıltmaclar, uşaq oyunları, lətifələr, atalar sözü, məsəllər

Şifahi xalq ədəbiyyatı ilk insanların yaranması, məskənlərin salınması, hər cür mənəvi və fiziki təcrübənin meydana gəlməsindən sonra yaşam tərzinin bədii təəssüratıdır. Şifahi xalq ədəbiyyatının tarixi də elə ilk insanların dünyada mövcudluğu ilə bir zamanda başlamış, xalqların professional elmlərdən fərqli olaraq, yalnız şifahi ənənəyə söykənmiş, şifahiliyin bütün mövcudluq prinsiplərinə əməl etmiş, milli adət-ənənələrə malik, enişli-yoxuşlu təşəkkül yolları olan milli mədəniyyətimizin, mənəviyyatımızın, həyat tərzimizin şifahi, bədii poetik nümunələrinin toplusudur. Tarixi kökləri ən qədim inamlara bağlı Azərbaycan uşaq folklorunun janrlarını təsnif etməyə, sərhədlərini müəyyən etməyə ayrı-ayrı nümunələrin ideya-bədii xüsusiyyətlərini açmağa təşəbbüs göstərilmiş, məsələyə müxtəlif aspektdən yanaşılmış, əsərlərin həcmi, uşaqların yaş xüsusiyyətləri əsas amil, kriteriya kimi nəzərə alınmış və sistemləşdirilmişdir. Folklor elə mənəvi qidadır ki, kiçikdən böyüyə hamının zövqünü oxşayır, ürəyinə yol tapır. Onun sehrinə düşməyən, möcüzəsindən sehlənməyən yoxdur. Bu sehrli möcüzələr uşaq aləminə gedən yoldan keçirsə, sırf uşaq folklorudur.

Q. Namazov isə uşaq folklorunu üç növə bölmüşdür: kiçik (xırda) növ, lirik növ, epik növ. Kiçik növə tapmacalar, yanıltmaclar, uşaq oyunları, lətifələr, atalar sözü və məsəllər aiddir. Nəzər yetirəcəyimiz uşaq folklorunun kiçik növü uşaqların mənəvi zənginliyinin formalaşmasına, milli varlığımızın möhkəmlənməsinə və soy-kökümüzə sadiqlik kimi dəyərlərimizin aşılmasına xidmət edir. Tapmacalar zehnin inkişafına, yanıltmaclar nitqin səlisləşməsinə, uşaq oyunları adətlərimizin unudulmamasına, lətifələr milli humor hissəsinin güclənməsinə, atalar sözü və məsəllər ağsaqqal sözünün dəyərli olmasına, övlad-valideyn münasibətlərinin aliliyinə hörmət və ehtiramın yaranmasına çalışmışdır.

ABSTRACT

Keywords: oral folk literature, our national existence, child folklore, small kind of child folklore, riddles, tongue twisters, child games, anecdotes, proverbs, parables

Oral folk literature is an artistic impression of the way of life after the creation of the first people, the construction of settlements, the emergence of all kinds of spiritual and physical experience. The history of oral folk literature began at the same time as the existence of the first people in the world. is a collection of oral, artistic and poetic examples of our way of life. An attempt was made to classify the genres of Azerbaijani child folklore based on the most ancient beliefs, to reveal the ideological and artistic features of individual examples, to approach the issue from different aspects, the volume of works, age characteristics of children were taken into account and systematized. Folklore is such a spiritual food that it appeals to everyone, from the youngest to the oldest, and finds its way to the heart. There is no one who does not fall under his spell and is not

enchanted by his miracle. If these magical miracles cross the road to the world of children, they are purely children's folklore.

G. Namazov divided child folklore into three types: small (small) type, lyrical type, epic type. Small types include riddles, child games, anecdotes, proverbs, and parables. The masculine type of child folklore that we are going to look at serves to form the spiritual wealth of children, to strengthen our national identity and to inculcate our values such as loyalty to our ancestry. Riddles tried to develop the mind, misconceptions to sharpen speech, child games to remember our traditions, anecdotes to strengthen the sense of national humor, proverbs and parables to value the word elder, respect for the supremacy of child-parent relations.

РЕЗЮМЕ

Ключевые слова: устная народная литература, наше национальное бытие, детский фольклор, малые жанры детского фольклора, загадки, скороговорки, детские игры, анекдоты, пословицы, поговорки

Устная народная литература представляет собой художественное впечатление об образе жизни после появления первых людей, строительства поселений, возникновения всевозможных духовных и телесных переживаний. История устной народной литературы началась одновременно с существованием первых людей на земле и представляет собой собрание устных, художественных и поэтических образцов нашего быта. Сделана попытка классифицировать жанры азербайджанского детского фольклора на основе древнейших верований, выявить идейно-художественные особенности отдельных примеров, подойти к вопросу с разных сторон, рассмотреть объем произведений, детский возраст как основные фактор и критерии. Фольклор – это такая духовная пища, что она нравится всем, от мала до велика, и находит путь к сердцу. Нет никого, кто не подпал бы под его чары и не был бы очарован его чудом. Если эти волшебные чудеса и переходят дорогу в мир детей, то это чисто детский фольклор.

Г. Намазов делил детский фольклор на три типа: малый тип, лирический тип, эпический тип. К малым жанрам относятся загадки, скороговорки, детские игры, анекдоты, пословицы, поговорки. Детский фольклор, который мы рассмотрим, служит формированию духовного богатства детей, укреплению нашей национальной идентичности и привитию таких ценностей, как верность своим предкам. Загадки старались развивать ум, скороговорки – оттачивать речь, детские игры – вспоминать наши традиции, анекдоты – укреплять чувство национального юмора, пословицы и поговорки – ценить слово старших, уважать верховенство детско-родительских отношений.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

YOUTH AND BOOK CULTURE EXPERIENCE IN ORGANIZING AND TEACHING SERVICES TO YOUNG PEOPLE IN LIBRARIES

Mammadli Rovshan Ulduz oglu

PhD., ORCID 0000-0001-9431-8084, Central Scientific Library of ANAS, Electronic Resources Department, Baku, Azerbaijan

Mammadli Khayala İlham gizi

ORCID 0000-0003-2188-8283, Central Scientific Library of ANAS, Electronic Resources Department, Baku, Azerbaijan

ABSTRACT

Interest in books among young people and regular visits to libraries is one of the most important issues to be studied today. Thus, the development of new technologies in modern times has led to a decrease in young people's interest in books and libraries. Young people prefer to get information and knowledge from the virtual world, not from libraries. For this reason, interest in books and literature has declined sharply in recent years. The article presented at the conference discussed the formation of book culture among young people and the organization and role of libraries in this direction. As we know, libraries are the main storage of books and printed materials. At present, there are different types of libraries in almost every city and large settlement. Although these libraries have a wide range of activities and a diverse readership, their main readership is young. Involving young people in libraries and providing them with a high level of service is one of the most important tasks. Libraries play a key role in the socialization and education of young people. Any information related to the interests of young people should be available in libraries. Young people, whether studying, working or not at all, should be able to use library services comfortably. It is very important for young people, especially those who have access to scientific information from libraries. Libraries should not only provide book distribution services to young people. They should also use a variety of methods to get young people interested in the book. Especially popular events - conferences, seminars, round tables, exhibitions, competitions, book festivals, festivals, etc. must be held. One of the most important factors is to study in depth the problems of the library and youth, books and youth, literature and youth, reading and youth, and to study the main determining factors in the formation of youth book culture in the modern world.

Keywords: book, library, reading, culture, scientific, information, literature.

ÖZET

Gençler arasında kitaplara ilgi ve düzenli kütüphane ziyaretleri çağımızın en önemli ve araştırılan sorunlarından biridir. Böylece modern zamanlarda yeni teknolojilerin gelişmesi, gençlerin kitap ve kütüphanelere olan ilgilerinin azalmasına neden olmuştur. Gençler bilgiyi kütüphanelerden değil sanal dünyadan almayı tercih ediyor. Bu nedenle kitaplara ve edebiyata olan ilgi son yıllarda keskin bir düşüşe geçmiştir. Konferansa sunulan makalede, gençler arasında kitap kültürünün oluşumu ve bu doğrultuda kütüphanelerin örgütlenmesi ve rolü tartışıldı. Bildiğimiz gibi kütüphaneler kitapların ve basılı materyallerin ana deposudur. Günümüzde hemen her şehirde ve büyük yerleşim yerlerinde farklı türde kütüphaneler bulunmaktadır. Bu kütüphaneler geniş faaliyet yelpazesine ve farklı bir okuyucu kitlesine sahip olsalar da asıl okuyucu kitlesi gençtir. Gençleri kütüphanelere dahil etmek ve onlara yüksek düzeyde hizmet sunmak en önemli görevlerden biridir. Kütüphaneler gençlerin sosyalleşmesinde ve eğitiminde kilit rol oynamaktadır. Gençlerin ilgi alanlarıyla ilgili her türlü bilgi kütüphanelerde bulunmalıdır. Okuyan, çalışmayan veya hiç

çalışmayan gençler kütüphane hizmetlerinden rahatça yararlanabilmelidir. Özellikle, gençlerin bilimsel bilgilere kütüphanelerden ulaşabilmeleri çok önemlidir. Kütüphaneler sadece gençlere kitap dağıtım hizmeti vermemelidir. Ayrıca gençlerin kitaba ilgi duymasını sağlamak için çeşitli yöntemler kullanılmalıdır. Özellikle toplu etkinlikler - konferanslar, seminerler, yuvarlak masa toplantıları, sergiler, yarışmalar, kitap festivalleri, festivaller vb. mutlaka gerçekleştirilmelidir. En önemli faktörlerden biri, kütüphane ve gençlik, kitap ve gençlik, edebiyat ve gençlik, okuma ve gençlik sorunlarını derinlemesine incelemek ve modern dünyada gençlik kitap kültürünün oluşumunda ana belirleyici faktörleri incelemektir.

Anahtar Kelimeler: kitap, kütüphane, okuma, kültür, bilim, bilgi, edebiyat.

PREAMBLE

The role of books and publications in the correct formation of the worldview of the young generation, their spiritual upbringing and maturity as a real person is great. Along with other social institutions, libraries have important responsibilities in this area. Libraries play a key role in both socializing and educating young people. To a large extent, only libraries can educate young people and provide them with additional scientific information. The close involvement of libraries in the effective organization and proper organization of both the moral and educational upbringing of young readers is an important institution in solving the general problem. Libraries provide a useful and meaningful organization of the process of spiritual education of comprehensively developed individuals, the creation of conditions that allow them to expand their worldview. Libraries are the institutions that, along with other scientific, educational and cultural institutions, effectively influence the raising of the cultural and intellectual level of the young generation and their maturity as mature citizens. (13, 60) Because in modern society, library systems are the most important means of information institutions, which aim to disseminate all kinds of information among members of society, collect and store information resources, and act as a carrier of information from century to century, from generation to generation. (9, 43) Among the library systems in Azerbaijan, the Central Scientific Library of ANAS carries out important work in terms of service to youth. Despite having a scientific library profile, the CSL is currently the largest library serving young people in Azerbaijan. The library regularly collects the funds with the latest literature in various fields of science of interest to young people, gives scientific and pedagogical direction to reading, and pays special attention to various forms of book promotion. (5.96)

Organization of work with young readers in libraries

Libraries play a special role in the formation of book culture among young people. Libraries carry out complex book promotion to make young people love books, ensure maximum use of library funds to help young people develop spiritual and aesthetic feelings. The library promotes the development of creative activity, work habits, cognitive abilities, attentive attitude to education and social responsibilities among young people. It is the main mediator in the implementation of reading culture in young people.

Organizes maximum reader involvement in systematic reading in the library. It provides a different service to those who lead reading, taking into account the age and interests of young people. Libraries also make it easier for young people to access books and print media that they cannot access. Thus, they receive compulsory paid copies of contemporary literature that will be of interest to young people, and supplement the fund at the expense of the library selector, bookstores, press associations and other sources. (6, 74)

In order to form a book culture among young people, young people who want to use the library should be given free access to information and documents. Libraries are an important social and scientific center to meet the needs of young people for scientific information and to create conditions for them to use the information they want in a systematic way. (8, 24) In addition to being a scientific center, libraries allow young readers to use all the advanced forms of the library field in the organization of library services. Conditions should be created for young people to organize conferences, seminars, round tables, exhibitions, competitions, book festivals, festivals, etc. events on book culture and information in libraries.

Mass proceedings in libraries are important in the socialization of young people and the formation of their personality. In this sense, the mass work carried out in the library on the promotion of books deepens the knowledge of students in educational institutions, they learn to apply them in life and practice. At the same

time, students become interested in knowledge, various fields of science, or the resulting interest deepens and strengthens. Mass proceedings instill in young people the habit of working independently on books, giving them the right direction to make better use of what they read.

The library teaches free choice of books, actively promotes the development of knowledge and skills necessary for the use of books, as well as actively influencing the thinking and comprehension of what is read. Focuses on systematic reading, helps readers to be critical. In general, the main interests of young people applying to libraries can be grouped as follows:

- Interest in teaching;
- Professional interest;
- Interest in leisure time.

For this reason, libraries should ensure the maximum interest of young people in the library. If a young person applies to the library to ensure these interests, libraries must have a literature fund and a collection of books that will cover these interests. (6, 83) Book promotion activities in libraries increase the interest of young people in books. Mass book promotion work among young people must have its own psychological features. Thus, the propaganda should arouse the interest of young people in the book, and this enthusiasm should not fade away quickly. For this purpose, the forms of visual events used in libraries should be selected as the most important methods of book nature. (9, 112) Visual demonstration of books, visual disclosure of its content will attract the attention of young people more quickly and will lead to a more lasting interest in them.

In order to stimulate book culture among young people, certain measures should be taken in libraries. These measures can be grouped as follows:

- Creates all kinds of opportunities for youth activities and defines the main tasks;
- Provides young people with free access to modern ITC and information resources in libraries;
- Facilitates the exchange of experiences and the development of initiatives of young people through the library;
- Strives to strengthen and develop links between the library and youth;
- Provides and creates conditions for the socialization of young people.

Service to young people in the practice of the Central Scientific Library

In recent years, the Central Scientific Library has always focused on young readers as the main direction of its activities. For this reason, the CSL is taking measures to strengthen its material and technical base and organize its work in accordance with the interests of young people, to increase the number of young readers. It should be noted that the Central Scientific Library was established in 1923. (1, 3) The library, which has been serving the scientific community since its inception, has been serving all categories of people since 2014. (4, 428) At present, the purpose of the library is to increase the book fund, expand access to information resources, improve the provision of information for modern scientific research, collect and maintain all types of existing information units, and present world science, history and culture to young users. For this purpose, the Information Resources Center was established within the CSL. (2, 17)

The center operates as a modern library-information system that centralizes and coordinates information resources in Azerbaijan. The main task of this information system is the library - automation of information processes, collection and storage of important information, transmission to future generations and payment of information to readers. It should be noted that the library currently has more than 1,330,000 information resources that serve young and diverse readers. The library has 14 reading rooms, automatic registration equipment, electronic catalogs, systematization equipment and recreation areas.

The library is constantly expanding its activities and applying new methods. Thus, at present, library funds are organized mainly in accordance with the requirements of young readers. For this purpose, various events are organized in the library every year on the occasion of February 2 - Azerbaijan Youth Day. The most notable of these is the virtual exhibition. Thus, the exhibition presents publications covering various fields of science

dedicated to young people from the library fund. Young people were able to get acquainted with the books displayed at the virtual exhibition, either online or in the exhibition hall of the Central Scientific Library, by visiting the library website.

It should be noted that the virtual exhibition displays books for young people in different languages. These publications include "Olympus" (2003), "The future belongs to the youth" (2004), "Youth and Time" (2005), "Philosophy of Youth" (2009), "New Challenges: Modern Practical and application bases of scientific innovative research in the conditions of "Materials of the Scientific Conference of Young Scientists" (2012), "I Republican Fair of Innovative Ideas of Young Scientists" (2010), "Youth in Science", Sayid Muctaba Rukni Musavi Larinin's "Youth and Morality", Aybaniz Ismayilova's "Youth and Middle Class in the Works of English Writers of the 60s-70s. Twentieth century (1975), "Ataturk's address to the Turkish youth!" and so on. took place. (3, 58)

In addition to other fields of science, the library is seriously engaged in the promotion of fiction and non-fiction, the moral and aesthetic education of its readers and the younger generation in general, the formation of artistic tastes, cultural and moral habits. The library's collection fund allows young readers, including students, and their supervisors to respond to various inquiries and requests in a timely manner.

The Central Scientific Library can also play the role of organizational and methodological base in improving library services for young people in Azerbaijan. Thus, the library has the opportunity to act as a scientific and methodological center for youth libraries of the Republic of Azerbaijan, the youth department of public libraries, university libraries. Despite being a scientific library, the CSL, as a universal library, covers not only scholars, but also university students, students of technical schools, colleges, lyceums and working youth. Teachers, educators and employees of public organizations engaged in the education of young people can also use the library-bibliographic and information services of this library. The library's collection fund allows young readers, including students, and their supervisors to respond to various inquiries and requests in a timely manner.

As a result of paying special attention to the issues of regular replenishment of the library fund with the necessary literature, the library fund includes more than a thousand copies of literature each year. The funds allocated for the collection of the fund in the library have been increased several times. The Central Scientific Library studies and summarizes the best practices in the field of youth services, promotes and applies them. Organizes various legislative enactments to accustom young people to book culture. Scientific-practical conferences, meetings, seminars, training courses are held at the CSL, best practices are shared.

RESULT

Thus, from what we have written above, it can be concluded that libraries are not only a source of knowledge for young people, they are also important as centers of their socialization. Libraries will be of interest to young people, and they should not be content with just reading books to spend time here effectively. They must use other methods as well. These methods are different. One of the methods is mass legislative enactments in libraries. Their main goal is to arouse the interest of young people in fiction, along with scientific and educational publications. It is to promote works that can affect their spiritual and aesthetic tastes.

Another way is to further improve the library and information services for young people in libraries, to increase the quality and efficiency, as well as to adapt to the requirements of modern times. The creation of a computerized library information network in libraries, computer and information software of libraries are among the factors that increase the quality of library services for young people. (10, 27; 11, 54)

Another way to create a culture of books among young people and increase their interest in reading is to create a multimedia hall in libraries. Thus, the creation of a multimedia hall, the organization of electronic reading rooms in libraries, the connection of libraries to the Internet can further encourage young people to come to the library. (12, 34) The multimedia hall should include online encyclopedias, dictionaries, question books, CDs based on the curriculum, logic game discs for young readers. In addition to the above, all this will lead to the formation of book culture among young people and the role of libraries as a major center in this direction.

REFERENCES:

1. Azerbaijan National Academy of Sciences, Central Scientific Library - 80 (Special edition of scientific works of the Central Scientific Library of ANAS) Baku, 2004, 196 p. (in Azerbaijani)
2. Azerbaijan ANAS Central Scientific Library, 2020 report. Baku. Elm. 2019. 139 p. (in Azerbaijani)
3. Azerbaijan ANAS Central Scientific Library, 2021 report. Baku. Elm. 2022. 140 p. (in Azerbaijani)
4. Azerbaijan library encyclopedia. - Baku, 2015. - 632 p. (in Azerbaijani)
5. Aliyeva-Kangarli A. I. Information support of science and libraries in modern Azerbaijan. - Baku: Elm, 2007. 394 p. (in Azerbaijani)
6. Ahmadov E. Y. Library and information provision of children and youth.-Monograph.-Murtajim publishing house, 2016.- page 217. (in Azerbaijani)
7. Ismayilov N. Organization and methodology of bibliographic work in libraries: textbook. - Baku: Baku University Publishing House, 2018. - 184 p. (in Azerbaijani)
8. Kazimi P.F. Information engineering. - Baku: BSU publication, 2011. - 260 p. (in Azerbaijani)
9. Tulyeva I. The role of libraries in providing information to science. - Baku, 2012. - 170 p. (in Azerbaijani)
10. Khalafov A.A., Gurbanov AI Basics of computerization of libraries: textbook. - Baku: BUN, 2007. - 200 p. (in Azerbaijani)
11. Gendina N.I., Kosolapova E.V. Fundamentals of information culture of the student: textbook.-method. a complex for students of grades 3–4 of general educational organizations. - M.: RSHBA, 2014. - 344 p. (in Russian)
12. Gendina N. I. Professional standard "teacher-librarian": Development experience and implementation problems [Electronic resource]// BULLETIN of the KemGUKI.- 2016.-No. 36.-p.193-206. (in Russian)
13. Draft Guidelines for IFLA School Libraries. - International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). - Second edition. - 2015. - 80 p. (in Russian)

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE GENÇ İŞSİZLİK SORUNU VE TÜRKİYE İÇİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

YOUTH UNEMPLOYMENT PROBLEM IN DEVELOPING COUNTRIES AND SOLUTIONS FOR TURKEY

Abdurrahman KAYA

*Arş. Gör., Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Finans ve Bankacılık Bilim Dalı; Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 2. Kat B220 No'lu Oda, Kuzeykent mah. PK: 37150, Merkez/Kastamonu /Türkiye
ORCID No: 0000-0002-8869-5155*

ÖZET

1929 Büyük Bunalımı ile birlikte yaygınlaşmaya başlayan işsizlik sorunu küreselleşmenin artışıyla birlikte tüm dünyayı etkisi altına almaya başlamıştır. Çoğu ülke ekonomisi son dönemlerde işsizlik sorunuyla mücadele etmeye yönelmiş ve bu minvalde politikalar üretmeye çaba göstermiştir. İşsizlik sorununun içerisinde değerlendirebileceğimiz genç işsizlik sorunu ise ülke ekonomileri için mücadele edilmesi gereken başka bir konu olarak ortaya çıkmıştır. Ülkelerin kalkınmasında belki de en önemli faktör olan gençlerin, piyasa mekanizmasına dahil olamaması ve ekonomide atıl vaziyette kalması birçok ekonomi açısından sorun yaratmıştır. Bu araştırma, gelişmekte olan ülkelerdeki genç işsizlik sorununun nedenlerinin irdelenmesini ve Türkiye ölçeğinde bu sorunlara getirilebilecek akılcı ve özgün çözüm önerilerinin sunulmasını amaçlamaktadır. Literatür taramasına dayalı bu çalışmada genç işsizlik kavramı ve genç işsizliğin yapısı üzerinde durularak genç işsizliğin nedenleri detaylandırılmış, TÜİK, Uluslararası Çalışma Örgütü ve Dünya Bankası gibi kuruluşların verileri ışığında gelişmekte olan ülkeler ve Türkiye’de genç işsizliğin yapısı incelenmiş ve Türkiye özelinde genç işsizlikle mücadele etmede kullanılabilecek çözüm önerileri sıralanmıştır. Kullanılan verilerin daha güncel kabul edilmesi açısından 2000-2020 yılları arasını kapsamaması ve gelişmekte olan ülkeler içerisinde ekonomik ve sosyal anlamda Türkiye’ye denk olabilecek bazı ülkelerin seçilmiş olması bu çalışmanın sınırlılıklarını oluşturmuştur. Elde edilen veriler dikkate alındığında Türkiye’de özellikle yükseköğretim düzeyindeki mezunların genç işsizler içindeki payının daha alt düzeyde eğitim alan mezunlara göre çok daha yüksek olduğu ve bunun eğitim-istihdam ilişkisinden kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İşsizlik, Genç işsizlik, İstihdam, Arz-talep

ABSTRACT

The unemployment problem, which started to become widespread with the Great Depression of 1929, started to affect the whole world with the increase of globalization. Most of the countries' economies have recently turned to struggling with the unemployment problem and have tried to produce policies in this direction. The problem of youth unemployment, which we can consider within the unemployment problem, has emerged as another issue that needs to be struggled for the national economies. The fact that young people, perhaps the most important factor in the development of countries, cannot be included in the market mechanism and remain idle in the economy has created problems for many economies. This research aims to examine the causes of youth unemployment in developing countries and to present rational and original solutions to these problems in Turkey. In this study based on the literature review, the causes of youth unemployment are elaborated by emphasizing the concept of youth unemployment and the structure of youth unemployment, the structure of youth unemployment in developing countries and Turkey has been examined in the light of data from

institutions such as TUIK, International Labor Organization and the World Bank and solution proposals that can be used to combat youth unemployment in Turkey are listed. In terms of accepting the data used as more up-to-date, the fact that it covers the years 2000-2020 and that some countries that can be economically and socially equivalent to Turkey have been selected among the developing countries are the limitations of this study. Considering the data obtained, it has been determined that the share of graduates, especially at the higher education level, among the young unemployed is much higher than the graduates with a lower level of education, and this is due to the education-employment relationship.

Keywords: Unemployment, Youth unemployment, Employment, Supply-demand

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

SEREBRAL PALSİLİ ÇOCUKLARDA AĞRI İLE YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PAIN AND QUALITY OF LIFE IN CHILDREN WITH CEREBRAL PALSY

Erdoğan KAVLAK

Prof.Dr., Pamukkale Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Denizli, Turkey, ORCID: 0000-0002-6344-259X

Fatma Nur ALTIN

Uzm.Fzt., Pamukkale Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Denizli, Turkey, ORCID: 0000-0002-9782-3964

Ebru KAVLAK

Fzt., Pamukkale Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Denizli, Turkey, ORCID: 0000-0003-4284-145X

Server ERDOĞMUŞ

Fzt., Pamukkale Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Denizli, Turkey, ORCID: 0000-0002-2550-7575

ÖZET

Serebral palsy (SP) çocukluk çağının en sık görülen nörogelişimsel problemidir. Nörogelişimsel ve nöromusküler problemleri olan çocuklarda yaygın görülen bir sorun olan ağrı, SP'li çocukları büyük oranda etkilemektedir. Çocukların günlük yaşam aktivitelerini kısıtlayan ikincil bir sorun olarak kabul edilmektedir. Bu durumun çocukların yaşam kalitelerini de etkileyeceği düşünülmektedir. **Amaç:** Çalışmamızda serebral palsili çocuklarda ağrı ile yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmamıza 8-17 yaş arası (11,81±3,22 yıl, VKİ: 19,08±3,07), 103 (44 kadın, 59 erkek) serebral palsili çocuk dahil edilmiştir. Çocukların demografik bilgileri demografik veri formuna kaydedilmiş, ağrı durumları Çocuk Sağlığı Anketi (ÇSA) - Anne Baba Bildirimi formu, ağrı bölümündeki sorular ile değerlendirilmiş, fonksiyonel durumları kaba motor fonksiyon sınıflandırma sistemi (KMFSS) ile ölçülmüş ve yaşam kaliteleri için çocuklar için yaşam kalitesi ölçeği (ÇİYKÖ) uygulanmıştır. Veriler SPSS 25.0 paket programıyla analiz edilmiştir. Sürekli değişkenler ortalama ± standart sapma ve kategorik değişkenler sayı ve yüzde olarak verilmiştir. Sürekli değişkenlerin arasındaki ilişkiler Spearman ya da Pearson korelasyon analizleriyle incelenmiştir. **Bulgular:** Serebral Palsili çocukların yaşam kalitesi ile ağrı durumları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($p=0,001$, $r=0,639$). Ayrıca ÇİYKÖ alt parametreleri ile ağrı durumları ayrı ayrı incelendiğinde ağrı ile ÇİYKÖ-fiziksel ($p=0,001$, $r=0,638$), ÇİYKÖ-duygusal ($p=0,001$, $r=0,542$), ÇİYKÖ-sosyal ($p=0,001$, $r=0,542$) ve ÇİYKÖ-okul ($p=0,001$, $r=0,498$) alt parametreleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. **Sonuç ve Tartışma:** Çalışmamızın sonuçları SP'li çocuklarda ağrının yaşam kalitesini etkilediğini göstermektedir. Ayrıca ağrının SP'li bireyler arasında yaygın görülen bir problem olduğu ve SP'li bireylerin rehabilitasyonunda özel olarak müdahale edilmesi gereken bir durum olduğu görülmektedir. Ağrının yaşam kalitesini ve günlük yaşam aktivitelerini etkilemesi SP'li bireylerde ağrının yönetimi konusuyla ilgili farkındalık kazanılmasını ve klinisyenlerin bu alanda çalışmalarını arttırmalarını gerektirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Serebral Palsi, Ağrı, Yaşam Kalitesi

ABSTRACT

Cerebral palsy (CP) is the most common neurodevelopmental problem of childhood. Pain, which is a common problem in children with neurodevelopmental and neuromuscular problems, greatly affects children with CP. It is accepted as a secondary problem that restricts children's activities of daily living. It is thought that this situation will also affect the quality of life of children. **Objective:** In our study, it was aimed to examine the relationship between pain and quality of life in children with cerebral palsy. **Methods:** Our study included 103 (44 female, 59 male) children with cerebral palsy aged 8-17 years (11.81 ± 3.22 years, BMI: 19.08 ± 3.07). The demographic information of the children was recorded in the demographic data form, their pain status was evaluated with the Child Health Questionnaire (CSA)- Parent Statement form, questions in the pain section, their functional status was measured with the gross motor function classification system (GMFCS), and their quality of life was evaluated. The quality of life scale for children (PedsQL) was applied for The data were analyzed with the SPSS 25.0 package program. Continuous variables are given as mean $\pm$ standard deviation and categorical variables as numbers and percentages. Relationships between continuous variables were examined by Spearman or Pearson correlation analysis. **Results:** A significant correlation was found between the quality of life of children with Cerebral Palsy and their pain status ($p=0.001$, $r=0.639$). In addition, when PedsQL sub-parameters and pain states were analyzed separately, pain and PedsQL -physical ($p=0.001$, $r=0.638$), PedsQL -emotional ($p=0.001$, $r=0.542$), PedsQL -social ($p=0.001$, $r=0.542$) A significant relationship was found between the sub-parameters of PedsQL -school ($p=0.001$, $r=0.498$). **Conclusion and Discussion:** The results of our study show that pain affects the quality of life in children with CP. In addition, it is seen that pain is a common problem among individuals with CP and it is a situation that needs special intervention in the rehabilitation of individuals with CP. The effect of pain on quality of life and activities of daily living requires raising awareness about the management of pain in individuals with CP and clinicians to increase their work in this area.

Keywords: Cerebral Palsy, Pain, Quality of Life

GİRİŞ

Serebral palsi (SP) gelişmekte olan ya da infant beyinde meydana gelen kalıcı fakat progresif olmayan fonksiyonel kısıtlamalara neden olan bir grup hareket ve postür bozukluğu olarak tanımlanmaktadır. Motor bozukluklara ek olarak duyu, kognitif, iletişim, algılama ve/veya nöbet bozuklukları eşlik etmektedir (1).

Ağrı, SP'de sıklıkla meydana gelen bir problemdir (2-5). SP hem çocukluk hem de erişkin döneminde ağrı ile yoğun ilişkilidir (6). Bu ağrı genellikle hareket ve aktivite ile artarken uyku ve dinlenme ile azalmaktadır (7). Ağrısı olan SP'li çocukların yaşam kaliteleri düşmüştür ve günlük hayata katılımları daha azdır (4,8-9). Ağrıların bir kısmı yumuşak doku kısıtlılıkları, eklem deformiteleri ve spastisite gibi kas iskelet sistemini etkileyen faktörlerden kaynaklanırken bir kısmının sadece kas iskelet sistemi problemleri değil daha kompleks yapılarla ilişkili olduğu bildirilmektedir (6). SP'ye ait olmayan sağlık problemleri, çevresel faktörler ve psikolojik faktörle de ağrıya neden olabilmektedir (6).

SP'li çocuklardaki ağrı ve olumsuz etkileriyle ilgi bilinçlenme artsa bile ağrının değerlendirilmesinin özellikle kronik engelli çocuklarda zor olması nedeniyle bu konuda yapılan çalışmalar sınırlı sayıda kalmaktadır. Literatür incelendiğinde çalışmalarda SP'li çocukların ağrı nedeniyle günlük yaşam aktivitelerinde kısıtlanmaların olduğu bildirilmiştir (10-12). Bizim çalışmamızda da serebral palsili çocuklarda ağrı ile yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Çalışmamıza 8-17 yaş arası serebral palsili 103 çocuk dahil edilmiştir. Çocukların demografik bilgileri demografik veri formuna kaydedilmiş, ağrı durumları Çocuk Sağlığı Anketi (ÇSA) - Anne Baba Bildirimi formu, ağrı bölümündeki sorular ile değerlendirilmiş, fonksiyonel durumları kaba motor fonksiyon sınıflandırma sistemi (KMFSS) ile ölçülmüş ve yaşam kaliteleri için çocuklar için yaşam kalitesi ölçeği (ÇİYYKÖ) uygulanmıştır.

Çocuk Sağlığı Anketi (ÇSA) - Anne Baba Bildirimi formu

ÇSA çocuk ve ergen sağlığını ölçen 2 temel bileşeni olan fiziksel ve psikososyal içlevsellik ve iyilik halini değerlendiren kapsamlı ve çok boyutlu sağlık anketidir (17). Çalışmamızda anketin ağırlık değerlendirme bölümü kullanılmıştır.

Kaba Motor Fonksiyon Sınıflandırma Sistemi (KMFSS)

Çocukların fonksiyonel seviyesi belirlenirken KMFSS kullanılmıştır. Ölçek çocukların kaba motor fonksiyonlarını I'den V'e doğru fonksiyonel durumdan tekerlekli sandalye seviyesine ilerleyecek şekilde değerlendirir (14).

Çocuklar İçin Yaşam Kalitesi Ölçeği (ÇİYKÖ)

Dört farklı yaş grubu için hazırlanmış olan bu ölçeğin 2-4 yaş grubu için, 5-7 yaş grubu için, 8-12 yaş grubu için, 13-18 yaş grubu için hazırlanmış formları bulunmaktadır. -4 yaş grubu için hazırlanmış olan bölümünde sadece ebeveyn formu bulunmaktadır. Bu formun okul ile ilgili alt bölümü üç maddeden oluşması ile diğer formlardan farklıdır. 5-7 yaş grubu için ve 8-12 yaş grubu için geliştirilen formlarda aile ve çocuk formu vardır. 13-18 yaş grubu için geliştirilmiş olan formda ise aile ve ergen formu vardır. Aile formu bakım veren kişi, çocuk/ergen formu ise çalışmaya alınan çocuk/ergen tarafından doldurulmaktadır (15).

Veriler SPSS 25.0 paket programıyla analiz edilmiştir. Sürekli değişkenler ortalama $\pm$ standart sapma ve kategorik değişkenler sayı ve yüzde olarak verilmiştir. Sürekli değişkenlerin arasındaki ilişkiler Spearman ya da Pearson korelasyon analizleriyle incelenmiştir.

BULGULAR

Çalışmamıza 8-17 yaş arası ($11,81 \pm 3,22$ yıl), 103 (44 kadın, 59 erkek) serebral palsili çocuk dahil edilmiştir. Çocukların demografik verileri tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Demografik veriler

	N(%)
Cinsiyet	
Kız	44(%42,7)
Erkek	59(%57,3)
	X$\pm$SD
Yaş	11,81 $\pm$ 3,22
VKİ	19,08 $\pm$ 3,07

VKİ:vücut kitle indeksi; X:ortalama; SD: standart sapma

Çalışmamıza katılan çocukların KMFSS seviyeleri incelendiğinde %29,1'inin seviye I, %29,1'inin seviye II olduğu görülmüştür. Çocukların fonksiyonel durumlarına ait veriler tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Çalışmaya katılan çocukların KMFSS seviyeleri

	N(%)
Seviye I	30(%29,1)
Seviye II	30(%29,1)
Seviye III	27(%26,2)
Seviye IV	9(%8,7)
Seviye V	7(%6,8)
Total	103(%100,0)

KMFSS:kaba motor fonksiyon sınıflandırma sistemi

Çalışmamıza katılan SP'li çocukların klinik tipi ve ekstremitte tutulumları incelendiğinde %74,8'inin spastik tip olduğu, %3,9'unun ataksik/hipotonik tipte olduğu, %15,5'inin diskinetik tipte olduğu ve %5,8'inin mikst tipte olduğu görülmüştür. Bunun yanında çocukların ekstremitte tutulumları incelendiğinde %39,8'inin hemiparetik, %33,0'ünün diparetik, %20,4'ünün quadriparetik ve %6,8'inin monoparetik olduğu görülmüştür. Çocukların klinik durumlarına ait veriler tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Çalışmaya katılan çocukların SP tipi ve ekstremitte tutulumu

	N(%)
Klinik Tip	
Spastik	77(%74,8)
Ataksik/Hipotonik	4(%3,9)
Diskinetik	16(%15,5)
Mixt	6(%5,8)
Ekstremitte Tutulumu	
Diparetik	34(%33,0)
Hemiparetik	41(%39,8)
Quadriparetik	21(%20,4)
Monoparetik	7(%6,8)

Serebral Palsili çocukların yaşam kalitesi ile ağrı durumları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($p=0,001$, $r=0,639$). Ayrıca ÇİYKÖ alt parametreleri ile ağrı durumları ayrı ayrı incelendiğinde ağrı ile ÇİYKÖ-fiziksel ($p=0,001$, $r=0,638$), ÇİYKÖ-duygusal ($p=0,001$, $r=0,542$), ÇİYKÖ-sosyal ($p=0,001$, $r=0,542$) ve ÇİYKÖ-okul ($p=0,001$, $r=0,498$) alt parametreleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. ÇİYKÖ ile ağrı ilişkisi tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Çocuklar için yaşam kalitesi ve ağrı ilişkisi

ÇİYKÖ	Ağrı	
	r	p
Fiziksel	0,638	0,0001*
Duygusal	0,542	0,0001*
Sosyal	0,542	0,0001*
Okul	0,498	0,0001*
Toplam	0,639	0,0001*

ÇİYKÖ: Çocuklar İçin Yaşam Kalitesi Anketi; *: $p<0,05$

TARTIŞMA

Çalışmamızın sonuçları SP'li çocuklarda ağrının yaşam kalitesini etkilediğini göstermektedir.

Literatür incelendiğinde ağrısı olan SP'li çocukların yaşam kalitelerinin düştüğü görülmüştür ve günlük hayata katılımlarının daha az olduğu görülmüştür (4,8-9). Bizim çalışmamızda da literatürle uyumlu olarak ağrının yaşam kalitesi ile ilişkili olduğu görülmüştür. Ayrıca ağrının SP'li bireyler arasında yaygın görülen bir problem olduğu ve SP'li bireylerin rehabilitasyonunda özel olarak müdahale edilmesi gereken bir durum olduğu görülmektedir. Çocukların ağrılarının kaynağının iyi incelenmesi ve kaynağına yönelik tedavi planlanması çocukların yaşam kaliteleri için önem taşımaktadır. Yapılan çalışmalarda ağrıya rağmen aktif yaşam tarzını sürdürmek, düzenli egzersiz programlarına katılmak, ağrı olduğunda kendini rahatlatmaya çalışmak ve ağrıyı dikkate almamak gibi adaptif baş etme stratejilerinin fonksiyonel düzelme ile ilişkili olduğu bulunmuştur (16).

Ağrının yaşam kalitesini ve günlük yaşam aktivitelerini etkilemesi SP'li bireylerde ağrının yönetimi konusuyla ilgili farkındalık kazanılmasının önemini vurgulamaktadır. SP'li çocukların tedavisinde gerek medikal uygulamalarda gerekse fizyoterapi uygulamalarında ağrının varlığı göz ardı edilmemelidir.

KAYNAKÇA

1. Rosenbaum P, Paneth N, Leviton A, et al. A report: the definition and classification of cerebral palsy April 2006. Dev Med Child Neurol Suppl 2007;109:8-14.
2. Tervo RC, Symons F, Stout J, Novacheck T. Parental report of pain and associated limitations in ambulatory children with cerebral palsy. Arch Phys Med Rehabil 2006;87:928-34.
3. Schwartz L, Engel JM, Jensen MP. Pain in persons with cerebral palsy. Arch Phys Med Rehabil 1999;80:1243-6.
4. Houlihan C, O'Donnell M, Conaway M, Stevenson RD. Bodily pain and health-related quality of life in children with cerebral palsy. Dev Med Child Neurol 2004;46:305-10.
5. Castle K, Imms C, Howie L. Being in pain: a phenomenological study of young people with cerebral palsy. Dev Med Child Neurol 2007;49:445-50.
6. Rosenbaum P, Paneth N, Leviton A, Goldstein M, Bax M, Damiano D, Dan B, Jacobsson B. A report: the definition and classification of cerebral palsy April 2006. Dev Med Child Neurol Suppl 2007;49:8-14.
7. Engel JM, Petrina TJ, Dudgeon BJ, McKearnan KA. Cerebral palsy and chronic pain: A descriptive study of children and adolescents. Phys Occup Ther Pediatr 2005;25:73-84
8. Fauconnier J, Dickinson HO, Beckung E, et al. Participation in life situations of 8-12 year old children with cerebral palsy: cross sectional European study. BMJ 2009;338: b1458.
9. Dickinson HO, Parkinson KN, Ravens-Sieberer U, Schirripa G, Thyen U, Arnaud C et al. Self-reported quality of life of 8-12- year-old children with cerebral palsy: a cross-sectional European study. Lancet 2007;369: 2171-8.
10. Jensen MP, Engel JM, Schwartz L. Coping with cerebral palsy pain: longitudinal study. Pain Med 2006;7:30-7.
11. Jahnsen R, Villien L, Aamodt G, Stanghelle JK, Holm I. Musculoskeletal pain in adults with cerebral palsy compared with the general population. J Rehabil Med 2004;36:78-84.
12. Jahnsen R, Villien L, Egeland T, Stanghelle JK, Holm I. Locomotion skills in adults with cerebral palsy. Clin Rehabil 2004;18:309-16.
13. Hawker GA, Mian S, Kendzerska T, French M. Measures of adult pain. Arthritis Care Res 2011;63(S11):240-52.
14. Ozel, Sumru, et al. Serebral palsili çocuklarda Kaba Motor Fonksiyon Sınıflama Sistemi düzeyleri ve tedavi yöntemleri arasındaki ilişki. Turkish Journal of Physical Medicine & Rehabilitation/Türkiye Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Dergisi, 2016, 62.2.
15. Çakın Memik, Nursu, et al. Çocuklar için yaşam kalitesi ölçeğinin 8-12 yaş çocuk formunun geçerlik ve güvenilirliği. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 2008, 15.2: 87-98.
16. Jensen MP, Turner JA, Romano JM, Strom SE. The chronic pain coping inventory: development and preliminary validation. Pain 1995;60:203-16
17. Landgraf JM, Manusell E, Nixon Speechley K, Bullinger M (1998) Canadian-French, German and UK versions of the Child Health Questionnaire: methodology and preliminary item scaling results. Quality of Life Research, 7, pp. 433-445

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE ENGELLİ ÇOCUĞA SAHİP ANNELERİN YAŞAM KALİTESİ İLE ÇOCUKLARIN FONKSİYONEL DURUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE QUALITY OF LIFE OF MOTHERS WITH DISABLED CHILDREN AND THE FUNCTIONAL STATUS OF THE CHILDREN DURING THE COVID-19 PANDEMIC PROCESS

Erdoğan KAVLAK

Prof. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Denizli, Türkiye, ORCID: 0000-0002-6344-259X

Ali YALMAN

Dr. Fzt., Pamukkale Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Denizli, Türkiye, ORCID: 0000-0003-2791-8498

Fatma Nur ALTIN

Uzm. Fzt., Pamukkale Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Denizli, Türkiye, ORCID: 0000-0002-9782-3964

Ebru KAVLAK

Fzt., Pamukkale Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Denizli, Türkiye, ORCID: 0000-0003-4284-145X

ÖZET

Koronavirüs (Covid-19) tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de birçok olumsuzluğu beraberinde getirmiş ve geniş alanlara yayılmıştır. Pulmoner enfeksiyonlara neden olmasıyla birlikte sadece fiziksel sağlığı tehdit etmekle kalmayıp aynı zamanda ruhsal sağlık üzerinde de olumsuz sonuçlara neden olduğu görülmüştür. Bunun yanında COVID-19 pandemisi sonucu meydana gelen sosyal kısıtlamalar, kişinin kendisi ve yakınları için korku duyması, ekonomik problemler, sağlık hizmetlerine ulaşımında gecikme veya aksamalar gibi etmenlerin de kişilerin ruhsal sağlıklarını etkilediği bilinmektedir. Özellikle engelli çocuklarının bağışıklıklarının daha düşük olması nedeniyle engelli çocuk sahibi annelerin bu durumdan daha fazla etkileneceği düşünülmektedir. **Amaç:** Çalışmamızın amacı COVID-19 pandemisi sürecinde engelli çocuğa sahip annelerin yaşam kalitesinin incelenmesidir. **Yöntem:** Çalışmamıza 2-15 yaş arası ($7,16 \pm 3,86$ yıl, VKİ: $18,69 \pm 7,38$), 56 sayıda engelli çocuk (26 kadın, 30 erkek) ve 22-53 yaş arası ($37,26 \pm 7,43$ yıl, VKİ: $27,25 \pm 5,25$), 56 sayıda anne dahil edilmiştir. Katılımcıların demografik verileri ebeveyn ve çocuk için ayrı olarak hazırlanmış demografik veri formuna kaydedilmiştir. Çocukların fonksiyonel bağımsızlıkları Kaba Motor Fonksiyon Sınıflandırma Sistemi (KMFSS) ile ve annelerin yaşam kalitesi ise Nottingham Sağlık Profili (NHP) kullanılarak değerlendirilmiştir. Veriler SPSS 25.0 paket programıyla analiz edilmiştir. **Bulgular:** Pandemi döneminde engelli çocuğa sahip annelerin yaşam kalitesi ile çocukların fonksiyonel seviyesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p=0,755$, $r=-0,044$). Bunun yanında annelerin NHP toplam puanları incelendiğinde ortalama $133,09 \pm 104,04$ olduğu bulunmuştur. Bunun dışında çocukların zihinsel veya bedensel engelli olma durumuna göre gruplar arası annelerin yaşam kaliteleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir bulunamamıştır farklılık ($p=0,826$). **Sonuç ve Tartışma:** Çalışmamızın sonuçları engelli çocuğa sahip annelerin pandemi döneminde yaşam kalitelerinin azaldığını göstermiştir. Annenin yaşam kalitesinin çocukların engel durumundan ya da fonksiyonel durumundan etkilenmediği

görülmektedir. Pandemi döneminde ebeveynlerin çocuklarının engel durumunun yanında covid-19 korkusu yaşadıkları ve bu durumun ise yaşam kalitelerini olumsuz yönde etkilediği görülmektedir. Bu süreçte sağlık profesyonelleri tüm bu durumları göz önünde bulundurarak engelli çocuğa yönelik tedavi uygulamalarının yanında, çocuğun yakın çevresine yönelik psikososyal rehabilitasyon yaklaşımlarını da ihmal etmemelidir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Engelli Çocuklar, Aile, Yaşam Kalitesi

ABSTRACT

The coronavirus (COVID-19) has brought many negativities and spread to large areas in our country as well as all over the world. It has been observed that, by causing pulmonary infections, it not only threatens physical health, but also causes negative consequences on mental health. In addition, it is known that factors such as social restrictions as a result of the COVID-19 pandemic, fear for oneself and relatives, economic problems, delays or disruptions in accessing health services affect people's mental health. It is thought that mothers of children with disabilities will be more affected by this situation, especially due to the lower immunity of disabled children. **Objective:** The aim of our study is to examine the quality of life of mothers with disabled children during the COVID-19 pandemic. **Methods:** Our study included 56 children with disabilities between the ages of 2-15 (7.16 ± 3.86 years, BMI: 18.69 ± 7.38) and those between the ages of 22-53 (37.26 ± 7.43 years, BMI: 27.25 ± 5.25), 56 mothers were included. The demographic data of the participants were recorded in the demographic data form prepared separately for the parent and the child. Children's functional independence was assessed using the Gross Motor Function Classification System (GMFCS) and mothers' quality of life was assessed using the Nottingham Health Profile (NHP). The data were analyzed with the SPSS 25.0 package program. **Results:** There was no statistically significant relationship between the quality of life of mothers with disabled children and the functional level of children during the pandemic period ($p=0.755$, $r=-0.044$). In addition, when the mothers' total NHP scores were examined, it was found that the mean was 133.09 ± 104.04 . Apart from that, there was no statistically significant difference between the quality of life of the mothers between the groups according to the mental or physical disability of the children ($p=0.826$). **Conclusion and Discussion:** The results of our study showed that the quality of life of mothers with disabled children decreased during the pandemic period. It is seen that the quality of life of the mother is not affected by the disability or functional status of the children. During the pandemic period, it is seen that parents experience the fear of COVID-19 as well as their children's disability, and this situation negatively affects their quality of life. In this process, health professionals should not neglect the psychosocial rehabilitation approaches for the child's immediate environment, as well as the treatment practices for the disabled child, considering all these situations.

Keywords: COVID-19, Disabled Children, Family, Quality of Life

GİRİŞ

Koronavirüs (COVID-19) tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de birçok olumsuzluğu beraberinde getirmiş ve geniş alanlara yayılmıştır. Pulmoner enfeksiyonlara neden olmasıyla birlikte sadece fiziksel sağlığı tehdit etmekle kalmayıp aynı zamanda ruhsal sağlık üzerinde de olumsuz sonuçlara neden olduğu görülmüştür (1,2).

Koronavirüs dünya geneline yayıldıkça ülkeler, kendi sağlık politikalarına göre izolasyon süreçlerine yönelik çeşitli önlemler almıştır. Birçok ülkede sosyal mesafeyi koruma, ev ortamında bireysel izolasyon gibi uygulamaların hayata geçirilmesiyle virüs yayılımının olabildiğince engellenmesi hedeflenmiştir. Bu düzenlemeler yaşamın olağan akışında önemli değişikliklere sebep olmakla kalmayıp toplumun tüm kesimlerini farklı derecelerde ve farklı şekillerde etkilenime sebep olmuştur. Yapılan çalışmalarda bu dönemde meydana gelen karantina ve izolasyon süreçleri ile birlikte, özgürlüğün kısıtlanması ve ortaya çıkan belirsizliğin bireylerde stresi artırıcı rol oynadığı, toleransı azalttığı, kaygı ve korku gibi diğer bazı olumsuz duyguları tetikleyebileceği belirtilmektedir (3).

Araştırmalar zihinsel veya bedensel engelli çocuğa sahip anne-babaların engelli çocuğa sahip olmayan anne-babalara göre daha çok stres altında olduklarını ve anksiyete düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir (4). Özellikle engelli çocuklarının bağışıklıklarının daha düşük olması nedeniyle engelli çocuk sahibi annelerin bu durumdan daha fazla etkileneneceği düşünülmektedir. COVID-19 sebebiyle engelli

çocukların ve bu özel çocuklara sahip ebeveynlerin yaşadıkları durumun ön plana çıkarılması elzemdir. Ayrıca bu süreçte ebeveynlerin hem özel gereksinime sahip çocuklarına bakım süreçlerinin hem de özel çocukların durumlarının incelenmesi üretilecek hizmet ve uygulamalara ışık tutacaktır (5). Bu nedenle çalışmamızda COVID-19 pandemisi sürecinde engelli çocuğa sahip annelerin yaşam kalitesinin incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Katılımcıların demografik verileri ebeveyn ve çocuk için ayrı olarak hazırlanmış demografik veri formuna kaydedildi. Çocukların engel durumu Kaba Motor Fonksiyon Sınıflandırma Sistemi (KMFSS) ile ve çocukların yaşam kalitesi ise Çocuklar İçin Yaşam Kalitesi Ölçeği (ÇİYKÖ) kullanılarak değerlendirildi. Annelerin yaşam kalitesi Nottingham Sağlık Profili (NSP) ile değerlendirilirken depresyon durumu ise Beck Depresyon Skalası (BDS) kullanılarak değerlendirildi.

Kaba Motor Fonksiyon Sınıflandırma Sistemi (KMFSS)

SP'li çocukların kaba motor fonksiyonlarını sınıflamak için, Palisano ve arkadaşlarının 1997'de geliştirdikleri 2007'de genişlettikleri bir sınıflandırma sistemidir. SP'li çocuklarda kaba motor fonksiyonu, özellikle oturma, ambulasyon ve yürümedeki motor fonksiyon farklılıklarını 5 seviyede sınıflandıran standardize bir yöntem olarak kabul görmektedir (6).

Seviye 1: Kısıtlama olmadan yürür.

Seviye 2: Bazı kısıtlamalar ile yürür.

Seviye 3: El ile tutulan ambulasyon araçlarını kullanarak yürür.

Seviye 4: Kendi kendine yapabildiği hareketleri sınırlanmıştır. Motorlu hareketlilik araçlarını kullanabilir.

Seviye 5: Yardımcı teknolojiler kullanılsa da hareketlilik ciddi derecede sınırlıdır.

Nottingham Sağlık Profili (NSP)

Kişinin algıladığı sağlık problemlerini ve bu problemlerin normal günlük aktiviteleri etkileme düzeyini ölçen bir genel yaşam kalitesi anketidir. Anket, 38 maddeden oluşur ve sağlık statüsü ile ilgili altı boyutu değerlendirir: Enerji (3 madde), ağrı (8 madde), emosyonel reaksiyonlar (9 madde), uyku (5 madde), sosyal izolasyon (5 madde) ve fiziksel aktivite (8 madde). Sorulara evet veya hayır şeklinde cevap verilir. Her bir bölüme 0-100 arası puanlama yapılır. 0 en iyi sağlık durumunu, 100 en kötü sağlık durumunu gösterir. Toplam NSP puanı alt skorların toplamından elde edilmektedir (7).

İstatistiksel Analiz

Veriler SPSS 25.0 paket programıyla analiz edilmiştir. Sürekli değişkenler ortalama $\pm$ standart sapma ve kategorik değişkenler sayı ve yüzde olarak verilmiştir. Sürekli değişkenlerin arasındaki ilişkiler Spearman ya da Pearson korelasyon analizleriyle ve kategorik değişkenler arasındaki farklılıklar ise Ki kare analizi ile incelenmiştir.

BULGULAR

Çalışmamıza 2-15 yaş arası ($7,16 \pm 3,86$ yıl), 56 sayıda engelli çocuk (26 kadın, 30 erkek) ve 22-53 yaş arası ($37,26 \pm 7,43$ yıl), 56 sayıda anne dahil edilmiştir. Katılımcıların demografik verileri tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1 Demografik veriler

	Çocuk N(%)	
Cinsiyet		
Kız	26(%46,5)	
Erkek	30(%53,5)	
	Çocuk X±SD	Anne X±SD
Yaş	7,16±3,86	37,26±7,43
VKİ	18,69±7,38	27,25±5,25

VKİ:vücut kitle indeksi; X:ortalama; SD:standart sapma

Çalışmamıza katılan çocukların KMFSS sevipleri incelendiğinde %62,5'inin seviye I, %17,9'unun seviye II olduğu görülmüştür. Çocukların fonksiyonel durumlarına ait veriler tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Çalışmaya katılan çocukların KMFSS sevipleri

	N(%)
Seviye I	35(%62,5)
Seviye II	10(%17,9)
Seviye III	4(%7,2)
Seviye IV	2(%3,6)
Seviye V	5(%8,9)
Total	56(%100,0)

KMFSS:Kaba Motor Fonksiyon Sınıflandırma Sistemi

Zihinsel engelli ve bedensel engelli çocukların annelerinin yaşam kaliteleri incelendiğinde annelerin NSP puanlarına ilişkin gruplar arası ortalamalarda gözlenen farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını ortaya koymuştur (Tablo 3, p>0.05)

Tablo 3. Zihinsel ve Bedensel engelli çocukların annelerinin yaşam kalitelerinin karşılaştırılması

	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p
Gruplar arası	3795,28	2	1897,64	0,193	0,854
Grup içi	441609,54	45	9813,54		
Toplam	445404,82	47			

Çocukların fonksiyonel seviyesi ile annelerin yaşam kalitesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (Tablo 4, P>0,05).

Tablo 4. Annelerin yaşam kalitesi ile çocukların fonksiyonel seviyesi arasındaki ilişkinin incelenmesi

	KMFSS	
	r	p
NSP	-0,044	0,755

KMFSS: Kaba Motor Fonksiyon Sınıflandırma Sistemi; NSP: Nottingham Sağlık profili

TARTIŞMA

Çalışmamızda engelli çocuğa sahip annelerin yaşam kalitesi ile çocukların fonksiyonel durumu arasındaki ilişki incelenmiş ve anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Aynı zamanda zihinsel, bedensel ve hem zihinsel hem

bedensel engelle sahip çocukların annelerinin yaşam kalitesi incelendiğinde de gruplar arası anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Engelli çocuğa sahip ebeveynler ve özellikle birincil bakıcı konumunda olan anneler sosyoekonomik zorluklar ile beraber psikolojik problemlerle de mücadele etmek durumunda kalmaktadırlar. Özellikle kaygı, şok, inkâr, üzüntü, kızgınlık, dış dünyanın tutumuyla yüz yüze gelmekten kaçınma, kendine güven ve saygıda azalma duyguların tetiklenmesiyle stres içine giren ebeveynlerin kendi yaşam kaliteleri bozulurken, çocuklarının rehabilitasyon hedeflerini gerçekleştirmede sınırlılıklar yaşayabileceği bir gerçektir (8, 9). Çalışmamızın sonuçlarında annelerin yaşam kalitesi oldukça düşük bulunmuştur. Bu durum pandeminin ailelerdeki bu psikolojik problemleri daha da arttırabileceğini göstermektedir. Bunun yanında annenin yaşam kalitesinin çocukların engel durumundan ya da fonksiyonel durumundan etkilenmediği görülmektedir. Pandemi döneminde ebeveynlerin çocuklarının engel durumunun yanında COVID-19 korkusu yaşadıkları ve bu durumun ise yaşam kalitelerini olumsuz yönde etkilediği görülmektedir. Bu süreçte sağlık profesyonelleri tüm bu durumları göz önünde bulundurarak engelli çocuğa yönelik tedavi uygulamalarının yanında, çocuğun yakın çevresine yönelik psikososyal rehabilitasyon yaklaşımlarını da ihmal etmemelidir.

KAYNAKLAR

1. Kang, L., Li, Y., Hu, S., Chen, M., Yang, C., Yang, B.X., Wang, Y., Hu, J., Lai, J., Ma, X., Chen, J., Guan, L., Wang, G., Ma, H., Liu, Z. (2020). The mental health of medical workers in Wuhan, China dealing with the 2019 novel coronavirus. *Lancet Psychiatry*, 7(3), 14.
2. Brooks, S.K., Webster, R.K., Smith, L.E., Woodland, L., Wessely, S., Greenberg, N., Rubin, G.J. (2020). The psychological impact of quarantine and how to reduce it: rapid review of the evidence. *Lancet*, 14;395(10227):912–920.
3. COVID-19 ve İzolasyon Sürecinin Çocuklar Üzerindeki Olası Psikososyal Etkileri-Gözde AKOĞLU, Doç. Dr., B. Tuğba KARAASLAN, Doç. Dr./İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümü
4. Esdaile SA, Greenwood KM (2003) A comparison of mothers'and fathers' experience of parenting stress and attributions for parent child interaction outcomes. *Occup Ther Int*, 10:115-126.
5. (Engelli Çocuğa Sahip Kadınların COVID-19 Sürecindeki Deneyimleri: Nitel Bir Araştırma Experiences of Women With Disabled Children In COVID-19 Process: A Qualitative Research-Melike TEKİNDAL, Şevval Özge ÖZLEM
6. Ozel, Sumru, et al. Serebral palsili çocuklarda Kaba Motor Fonksiyon Sınıflama Sistemi düzeyleri ve tedavi yöntemleri arasındaki ilişki. *Turkish Journal of Physical Medicine & Rehabilitation/Türkiye Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Dergisi*, 2016, 62.2.
7. Hunt, Sonja M., et al. The Nottingham Health Profile: subjective health status and medical consultations. *Social Science & Medicine. Part A: Medical Psychology & Medical Sociology*, 1981, 15.3: 221-229.
8. Prudente COM, Barbosa MA, Porto CC. Relation between Quality of Life of mothers of children with cerebral palsy and the children's motor functioning, after ten months of rehabilitation. *Rev Latino-Am Enfermagem* 2010;18:149-55. doi:10.1590/S0104- 11692010000200002.
9. Akmeşe PP, Mutlu A, Günel MK, Serebral paralizili çocukların annelerinin kaygı düzeyinin araştırılması. *Türk J Pediatr* 2007; 50: 236-40

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

KEMAN VEYA VİYOLA ÇALAN GENÇ MÜZİSYENLERDE TEMPOROMANDİBULAR DİSFONKSİYON VE AĞRININ İNCELENMESİ

EXAMINATION OF TEMPOROMANDIBULAR DYSFUNCTION AND PAIN FOR YOUNG
MUSICIANS PLAYING VIOLIN OR VIOLA

Kevser Tunç

*Fizyoterapist, Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve
Rehabilitasyon Bölümü Sivas/ Türkiye
ORCID No: 0000-0002-6259-8111*

Emine Nacar

*Fizyoterapist, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve
Rehabilitasyon Bölümü Sivas/ Türkiye
ORCID No: 0000-0002-1172-1837*

Gamze Çobanoğlu

*Uzman Fizyoterapist, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve
Rehabilitasyon Bölümü Ankara/ Türkiye
ORCID No: 0000-0003-0136-3607*

Sinem Suner-Keklik

*Dr. Öğretim Üyesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve
Rehabilitasyon Bölümü Sivas/ Türkiye
ORCID No: 0000-0002-9506-3172*

ÖZET

Çalışmamızın amacı keman veya viyola çalan müzisyenlerde TMD ve genel vücut ağrısının varlığını incelemek ve bu parametreler arasındaki ilişkiyi göstermektir. Çalışmaya 191 müzisyen (107 kadın-84 erkek; Yaş: 26,37±7,68; VKİ: 23,26±9,62) dahil edildi. Müzisyenlerde TMD varlığı Fonseca Anamnestik İndeksi (FAI) ile değerlendirildi. Son bir yıl içerisinde vücudunun herhangi bir bölgesinde görülen ağrı ve enstrüman çalarken oluşan ağrı müzisyenler için özel olarak hazırlanmış anket soruları ile elde edildi, ağrı; hiç yada nadiren, ara sıra, sık sık, her zaman seçeneklerine verilen cevaplarla değerlendirildi. Enstrüman çalarken oluşan ağrı varlığı sorgulandı. Ağrının şiddetini değerlendirmek için Görsel Analog Skalası (GAS) kullanıldı. Elde edilen bulgulara göre çalışmaya katılan müzisyenlerden %82,2'sinin enstrümanı keman, %17,8'inin viyola idi. Müzisyenler ortalama 12,03±9,17 yıldır enstrüman çalmaktaydı. FAI sonuçlarına göre, 42 (%22) müzisyende TMD yokken, 86'sında (%45) hafif TMD, 36'sında (%18,8) orta TMD ve 27'sinde (%14,1) şiddetli düzeyde TMD bulunmaktaydı. Tüm müzisyenlerde FAI'nin toplam skor ortalaması 36,52±23,61 idi. Bir yıl içerisinde müzisyenlerden 31'i(%16,2) hiç ya da nadiren; 106'sı (%55,5) ara sıra; 44'ü (%23) sık sık ve 10'u (%5,2) her zaman vücudunun herhangi bir yerinde ağrı hissetmişti. Bu ağrının ortalama şiddeti GAS'a göre 4,68±2,45 idi. Müzisyenlerin %50,8'inde enstrüman çalarken ağrı varken %49,2'sinde ağrı yoktu. Enstrüman çalarken oluşan ağrının ortalama şiddeti 4,14±2,71 idi. FAI skoru ve ağrı arasındaki ilişki incelendiğinde FAI genel ağrı ve performans ağrısı arasında orta düzeyde pozitif ilişki göstermiştir (sırasıyla $p<0,000$ ve $r=0,454$; $p<0,000$ ve $r=0,414$). Bu çalışmanın sonuçlarına göre müzisyenlerin %78'i farklı şiddetlerde TMD'ye, genel vücut ağrısı ve performans ağrısına sahipti. Ayrıca TMD'nin genel vücut ağrısı ve

performans ağrısıyla ilişkili olduğu bulundu. Sonuçlara bakarak uzun yıllar enstrüman çalan müzisyenlerin ağrı ve TMD riski bakımından değerlendirilmesi gerekliliğinin önemi vurgulanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Temporomandibular disfonksiyon, Müzisyen, Ağrı

ABSTRACT

Aim of this study is to investigate presence of TMD and general body pain in musicians playing violin or viola and to show relationship between these parameters. 191 musicians (107 female-84 male; age:26.37±7.68; BMI:23.26±9.62) were included in study. Presence of TMD in musicians were assessed with Fonseca Anamnestic Index (FAI). Pain experienced in any part of body in recent year and pain caused by playing instruments were determined using questionnaires designed specifically for musicians and pain was evaluated with answers: never or rarely, sometimes, often, always. Pain experienced while playing instrument was also queried. A visual analogue scale (VAS) was used to rate severity of pain. According to results, instrument of 82.2% of musicians participating in study were violin, 17.8% of musicians were viola. Musicians had been playing instruments for an average of 12.03±9.17 years. According to FAI results, while 42(22%) musicians had no TMD, 86(45%) musicians mild TMD, 36(18.8%) moderate TMD, 27(14.1%) had severe TMD. In all musicians, FAI total mean score was 36.52±23.61. In recent year, 31(16.2%) musicians never or rarely; 106(55.5%) sometimes, 44(23%) often, 10(5.2%) always felt pain somewhere in their body. The mean severity of this pain was 4.68±2.45 according to VAS. While playing instrument 50.8% of musicians had pain, 49.2% of them had no pain. The mean severity of pain experienced while playing the instrument was 4.14±2.71. When relationship between FAI score and pain was examined, FAI showed a moderate positive correlation between general pain and performance pain ($p<0.000, r=0.454, p<0.000, r=0.414$, respectively). According to results of this study, 78% of musicians had TMD with varying severity and had general body pain and performance pain. TMD was also found to be related to general body pain and performance pain. Considering results, it should be emphasized that musicians playing an instrument for many years should definitely be evaluated for their risk of TMD.

Keywords: Temporomandibular dysfunction, Musician, Pain

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

TOOLS FOR SKILLS DEVELOPMENT FOR YOUTH WORKERS IN DIGITAL YOUTH WORK

Burcu KİPER

Yaşar University, European Union Research and Application Center, Izmir, Turkey & Ph.D. Candidate, Dokuz Eylul University Institute of Social Sciences, Izmir, Turkey. ORCID ID: 0000-0002-8285-3247

Güldan KALEM

Yaşar University, European Union Research and Application Center, Izmir, Turkey ORCID ID: 0000-0002-6379-4931

ABSTRACT

Increased use of information and communication technologies has affected the economic, social, and cultural structure of the global society and the people. As society is constantly changing so are the needs of young people which results in the need to transform the traditional youth work according to the changing practices. Today's new generation of young people whose acquisition, usage, and consumption of information are primarily based on new media and digital tools, have different characteristics and they require different approaches in youth work. Consequently, a new concept of digital youth work has emerged which includes and addresses digital media and technology in the field of youth work. In this way, digital youth work provides opportunities for youth workers to design and implement activities using digital tools. In this paper, we examine various tools for skills development for youth workers in digital youth work which can contribute to their professional development as youth workers by increasing their skills and knowledge in self-assessment, target group needs assessment, application of social inclusion principles, and preparation of tailor-made youth work activities and services for young people with a focus on young people with fewer opportunities. The paper concludes that the rapidly changing digital environment in which young people live should be reflected in the design, implementation, and assessment of youth work practices.

Keywords: digital youth work, youth studies, professional development.

Introduction

Rapid developments and increased use of information and communication technologies in our age have fundamentally reshaped all aspects of the social, economic, and cultural structure of modern global society. Now more than ever, generations with distinct attributes are emerging such as boomers, millennials, and generation Z. According to literature, this new generation of young people are more prone to taking in information quickly, multitasking, preferring images and sounds over text, and working in a network, seeking instant gratification and continuous rewards, choosing games to “serious” work. (Székely & Nagy, 2011)

Today's young people are regarded as ‘digital natives’ as they are “native speakers” of the digital language. This new generation of young people whose acquisition, usage, and consumption of information are primarily based on new media and digital tools, have different characteristics and they require different approaches in youth work. These and many other characteristics of the new generation of young people have been changing how education, training, and other services are provided. Youth work, in the traditional sense, is not immune to these changes. A new concept of ‘digital youth work’ is now emerging. According to European Commission Directorate-General for Education, Youth, Sport, and Culture “Digital youth work means proactively using or addressing digital media and technology in youth work.” (European Commission, 2018). European Guidelines for Digital Youth Work defines three main areas for the use of digital youth work. These are digital youth work practices as a tool, an activity, and content. When used as a tool, digital youth work has the objective of

digitizing youth work services specifically to increase their accessibility for young people with fewer opportunities. Secondly, when used as an activity, digital youth work can foster inclusion through collective learning activities. Lastly, digital youth work can be used as content; and in this format, it can empower young people to seek youth services online and engage in civic processes. Through digital tools, using social media applications and online counseling programs, youth participation, youth outreach, and providing opportunities for disadvantaged youth can become a reality. (Digital Youth Work Project, 2019)

In this way, it is not seen as replacing youth work but complementing it through the benefits offered by digitalization. Digital youth work provides opportunities for youth workers to design and implement activities using digital tools. Since the way youth work is structured will be forever altered by the habits and behavior of each new generation, it is of great importance that youth workers are equipped with the necessary skills and competencies that would enhance the service quality provided to young people.

According to the study entitled "Youth Work and the Corona Pandemic in Europe", the youth sector has quickly adapted itself and responded to the changing dynamics of youth work by transferring all or some parts of their activities to the online processes. (RAY Network, 2020). The current situation around the world presents both opportunities and also challenges for youth organizations and youth workers to restructure their outreach activities and projects by using digital tools. Youth workers and the youth sector need to create innovative approaches and ways to reach young people with fewer opportunities keeping in mind the accessibility challenges, diversity, and different levels of digital skills within this group.

In this regard, this paper surveys some of the useful tools that youth workers can use to develop and enhance their skills and competencies in digital youth work. Selected tools are targeted towards self-assessment, target group needs assessment, application of social inclusion principles, and preparation of tailor-made youth work activities and services for young people with a focus on young people with fewer opportunities.

Self-Assessment for Youth Workers in Digital Youth Work

There is a growing interest and use of self-assessment in different educational contexts due to the increasing use of self-regulated learning and learner-centered instruction methods. (Goto Butler & Lee, 2010) Nowadays, self-assessment is widely used in primary, secondary, and tertiary education. It is also a widely used method in business and companies.

Your work and youth sector represent continuously developing areas according to the needs of the beneficiaries. To provide sustainability in the development process, self-assessment has a prominent role. Self-development usually starts with being aware of one's self. It requires willingness and motivation for improvement. Self-assessment can contribute to continuous self-development by presenting an opportunity to assess performance and identify improvement points. Self-assessment users are more engaged and dedicated to their work and can understand what and why they are doing it. Reflecting on and analyzing your work also helps the development of ownership and commitment. Furthermore, the use of self-assessment improves a person's judgment and reflection skills. (Tillema, 2010)

As self-assessment requires awareness of tasks related to the goal and monitoring one's progress, it lies at the core of self-regulation. According to Andrade (2009), self-assessment can increase both self-regulation and achievement and "the purpose of self-assessment is to generate feedback that promotes learning and improvements in performance and if there is no opportunity for adjustment and correction, self-assessment is almost pointless." (Andrade, 2019) However, to be useful, self-assessment requires learners (in our case youth workers) to have the necessary skills to monitor and reflect on their learning processes and outcomes. Furthermore, successful self-assessment requires substantial input from the trainer/instructor. As self-assessment requires time and practice, trainers need to particularly teach and show how to self-assess before learners/trainees are expected to use self-assessment effectively. (NSW, 2021)

Self-assessment is a crucial tool in striving for continuous self-development. Continuous self-development requires focus and clear objectives and endeavor to develop and maintain. Addition to all, self-improvement requires effective assessment and monitoring of where you are at the moment and where you are headed.

The self-assessment process can be divided into the following 4 phases:

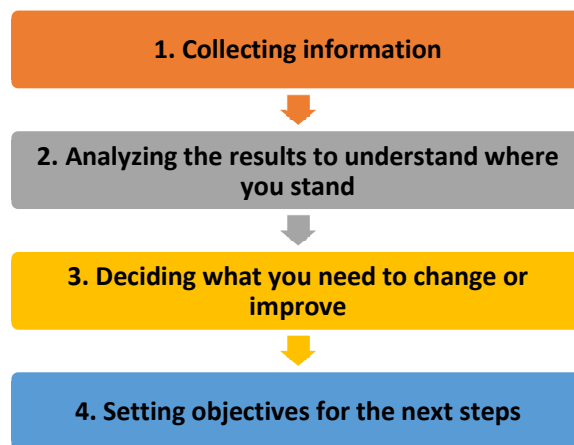

Figure 1- Phases of the self-assessment process

As part of self-assessment, learners collect information on their performance and then they analyze that information based on the objectives to see whether those objectives have been achieved or not. From there, the learner can initiate a process of deciding whether a change or an improvement is necessary for the new set of objectives in self-development.

It can be difficult to critically and objectively assess yourself and your performance. Therefore, tools and mechanisms can be used to collect information about one's self and performance in many ways. Collecting feedback from colleagues or team members, critically reflecting on and analyzing events, and using more elaborate self-assessment tools such as questionnaires all contribute to the self-development of youth workers, their performance, and the overall quality assurance of the service they provide.

With self-assessment, youth workers will be able to survey their performance and identify areas for development. If more structured tools for self-assessment like a questionnaire, a rating scale, or a checklist are used, the analysis of the results will be relatively easy. Since these tools usually have marking or grading scales, pass/fail or yes/no decisions, percentages, or grades. Tools such as rubrics, progress cards, diaries, feedback, and critical reflection, however, require more in-depth analysis of the information collected. Regardless of the tools used, self-assessment can be easily adapted to digital youth work through Web 2.0 tools.

Once information is collected and analyzed, a youth worker can decide on changes and improvements. However, this process requires objective judgments and looking at the results of the analysis. Unfortunately, people are not always objective about themselves. Yet, acceptance and responsibility of individual performance lead the way for self-development. In the last stage of self-development, youth workers can draw a road map on self-development based on the analysis, decisions on changes or improvements, and new objectives. Adaptability and constant learning are closely related to digital youth work and its practices. In this regard, self-assessment is as helpful as it is necessary for reflection, change, and improved results.

Mapping Of The Demographic

Another useful tool or method for youth workers in digital youth work is mapping their target group. Digital youth work provides opportunities for youth workers to design and implement activities using digital tools specially targeted toward young people with fewer opportunities.

As digital youth work does not differ in objectives and principles from regular youth work, the emphasis on reaching disadvantaged young people is still the main priority in its activities. "The New European Youth Strategy of the European Union" proposes new and improved actions and initiatives that focus on reaching young people with fewer opportunities. These include revising the EU Youth Dialogue mechanism and increasing opportunities for disadvantaged youth in the Erasmus+ program. (European Commission, 2018)

Likewise, one of the principles of the Council of Europe's recommendation on youth participation is fostering the participation of young people with fewer opportunities especially vulnerable groups and groups facing discrimination. (Council of Europe, 2012)

To reach and include this specific target group in digital youth work activities, firstly, we need to define who is considered disadvantageous or with fewer opportunities. In its inclusion and diversity strategy for Erasmus+, the European Commission provides a framework for the definition of young people with fewer opportunities that can be relevant for these debates. (European Commission, 2014) The definition focuses on situations or realities which prevent young people from realizing their full capacity in education, employment, mobility, and politics covering all aspects of social and political life. The framework includes the following situations:

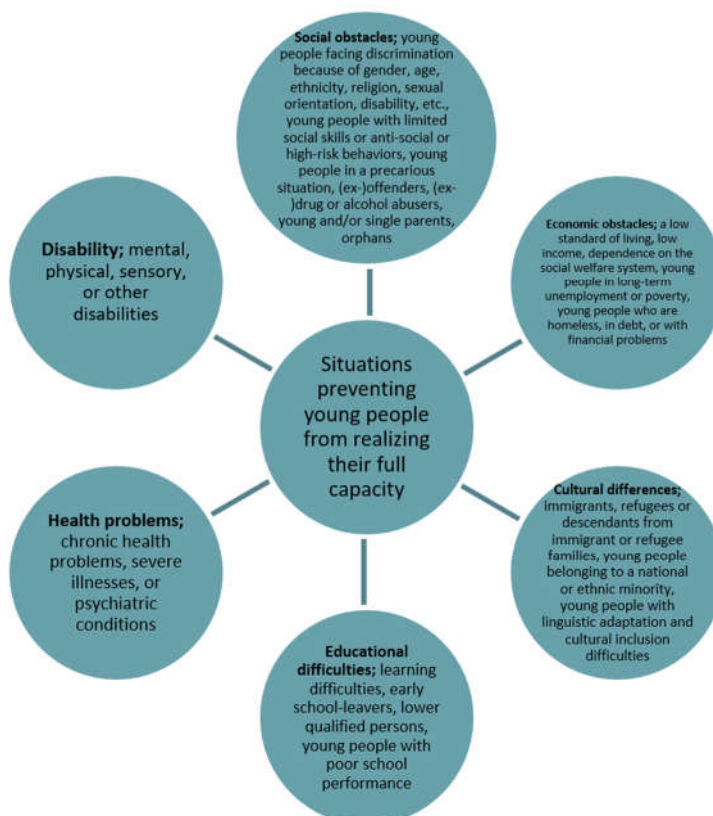

Figure 2: Definition of the concept of "Young People with Fewer Opportunities" (Compiled from Erasmus+ Inclusion and Diversity Strategy)

As can be observed from the details of the categories, the definition's focus is rather on those situations, which prevent young people rather than the person or group qualities of the youth in question. This is deliberately done to avoid accusing young people of the situation they are in. Furthermore, there could also be other categories added to the list focusing on the same structural make-up. Some target groups can experience disadvantages in many categories at the same time such as the ones not in employment, education, or training (NEETs).

In close relation, the European Commission's report on the situation of young people in the European Union emphasizes that although there have been improvements in labor market access and social inclusion levels of young people over Europe, much is needed for poverty prevention and social inclusion of vulnerable groups especially those with migrant or ethnic minority background. (European Commission, 2018) According to the report, young people born outside of the EU are at the risk of poverty and social exclusion at a rate above 60 % in Greece (64 %), the Netherlands (62.6 %) and Belgium (60.7 %); and above 55 % in Spain (58.1 %), Sweden (56.4 %) and Cyprus (55.9 %) (European Commission, 2018) demonstrating the urgency of closing the social inclusion and poverty risk gaps.

In conclusion, the vulnerable young groups need the support and guidance of education, training, and youth organizations to reduce social, economic, and political barriers they face; increase their skills and competencies for employment and mobility and achieve overall higher levels of integration into the society.

Applying Social Inclusion Principles for Tailored Youth Work Activities

Although digital youth work was not a result of the new working conditions of the pandemic, it has led to increased attention towards digital youth work and using digital tools to work with young people. This brings about the concept of digital social inclusion, which strives for increased participation of all segments of society in digital activities.

According to the European Commission's report on the situation of young people in the European Union, 91% of young people use the internet daily. 80% of young people have basic or above basic level digital skills such as information, communication, problem-solving, and software skills. The findings of the report point to a positive correlation between the high level of daily information and computer technology (ICT) use and digital skills with high levels of formal education. (European Commission, 2018) While the results demonstrate a high level of digital potential among the youth in Europe, special attention must be given to young people with fewer opportunities who are disadvantaged in education, social, and economic terms.

Although digitalization and the use of ICT have rapidly increased over the last decade, digital youth work still needs to consider the realities of the digital divide that affects young people with fewer opportunities. Not every young person has the same level of access and connectivity to the internet and computers. As a result, accessibility can be seen as the initial step to consider in reaching disadvantaged young people through digital youth work. Youth organizations can consider increasing organizational capacity for offering easy access for young people with fewer opportunities at their youth centers and can campaign for the visibility of the issue.

Closely related to the issues of accessibility is the level of digital skills that young people have. When talking about digitalization, a common assumption is that young people regardless of their skills and competencies are referred to as "digital natives". Although it is correct to assume that young people be more knowledgeable about technology, digital skills need to be addressed and developed through non-formal or formal education methods.

According to the definition of the Council of the European Union recommendation on key competencies for lifelong learning, digital competencies briefly include:

- (i) information and data literacy,
- (ii) communication and collaboration,
- (iii) media literacy,
- (iv) digital content creation,
- (v) problem-solving and critical thinking. (The Council of the European Union, 2018)

Digital literacy and proficiency contribute to the employability, independence, and social inclusion of young people. Investing in digital skills building through youth work for disadvantaged youth would increase their participation in youth work activities. One way to close the digital divide would be to equip young people with equal opportunities to develop digital competencies. In this regard, the benefits of ICT and digital skills for young people with fewer opportunities are reinforced. These skills offer youth organizations opportunities to improve their engagement while at the same providing disadvantaged youth with innovative ways to participate.

According to the Eurostat statistics, young people are much more active in social networks than the whole adult population and they carry out civic activities online. (Eurostat, 2020) Besides, the European Union – Council of Europe Youth Partnership study on Social Inclusion, Digitalization and Young People puts forward that young people with minority backgrounds believe that the information and news on social media or the internet are more truthful. Moreover, they turn to the internet for mental health counseling and conflict resolution. (European Union–Council of Europe Youth Partnership, 2020) These aspects point to increased

opportunities for youth workers to reach young people with fewer opportunities through digital youth work by tailoring digital youth services according to their needs.

Another important aspect of digital youth work with disadvantaged young people is to select and incorporate different digital tools according to their purpose of use. Digital tools can be applied to providing informative and counseling services, meetings with young people, structuring collaborative work and activities, dissemination, and evaluation. Youth workers are encouraged to blend digital tools and virtual activities with face-to-face activities of regular youth work and pay attention to developing activities for young people with young people.

Digital youth work mostly happens online by using social media, digital platforms, and tools. Online safety and privacy as well as eliminating online bullying or hate speech would be natural components of working with young people with fewer opportunities digitally. Creating a safe environment for young people to participate should be one of the main goals in this respect. Safety, non-discrimination, and anti-racism policies and implementations should be incorporated into the organizational structure and the implementation of digital youth work. Youth organizations can increase the visibility of their work and reach more young people through using virtual spaces such as social network platforms and online communities. In online settings, young people can reach others with common interests and express themselves more freely and easily. They can find ways to develop their creativity and other digital skills.

CONCLUSION

Digitalization is a reality for most people around the world. People are using and relying on the internet and mobile devices more frequently. Moreover, due to the special circumstances of the recent pandemic, many sectors and occupations have developed blended learning and working methods to enable remote services and working by incorporating digital tools. Skill development in the field of youth work is constant and needs attention from youth work practitioners and organizations. This paper focused on various tools for skills development for youth workers with digital youth work as its main framework. The main tools that are outlined in the paper reflect the dynamism of youth work with specific emphasis given to self-assessment, mapping of target group needs, and applying social inclusion principles in digital youth work activities.

Self-assessment is a helpful approach for supporting learning and self-development. It presents an opportunity to assess performance and identify improvement points. By reflecting on and analyzing their work youth workers can improve professionally. We encourage you to continuously reflect on your work and monitor your self-development by regularly assessing your work. Youth workers work with a target group that is vast in demographics. They need to be able to identify and develop strategies to reach young people especially those who have fewer opportunities in situations that prevent them from realizing their full capacity. To ensure accessibility and inclusion, mapping and assessing the needs and characteristics of the target group is essential for the successful implementation of Youth work. Youth workers should tailor activities according to the specific circumstances that their target group is in and evaluate the disadvantageous situation to come up with responses to increase participation.

Whether it is economic, social, geographical, cultural, or ability-related disadvantageous status, the most crucial criterion for working with the young people with fewer opportunities is carefully planning inclusive elements in youth work to provide safe spaces for young people to participate. This paper concludes that youth workers and youth organizations should invest resources for skills development to provide quality digital youth work services which are suitable for the rapidly changing digital environment in which young people live and this should be reflected in the design, implementation, and assessment of youth work practices.

Acknowledgments: This paper is based on the research carried out within the framework of the Erasmus+ KA2: Strategic Partnership Project “DiGi YOUTH: Innovative Training for Digital Youth Work and Inclusive Youth Organisations” (no. 2019-3-SK02-KA205-002312)

REFERENCES

- Andrade, H. & Valtcheva, A. (2009) Promoting Learning and Achievement Through Self-Assessment, Theory Into Practice, 48:1, 12-19, DOI: 10.1080/00405840802577544
- Andrade, H. L. (2019). A Critical Review of Research on Student Self-Assessment. Frontiers in Education, 4. <https://doi.org/10.3389/feduc.2019.00087>
- Council of Europe (2012), Recommendation on the participation of children and young people under the age of 18, Retrieved from <https://rm.coe.int/168046c478>
- Digital Youth Work Project (2019), European Guidelines for Digital Youth Work, Retrieved from <https://www.digitallyouthwork.eu/wp-content/uploads/sites/4/2019/09/european-guidelines-for-digital-youth-work-web.pdf>
- European Commission (2014), Erasmus+ Inclusion and Diversity Strategy, Retrieved from <https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-3103/InclusionAndDiversityStrategy.pdf>
- European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, Developing digital youth work : policy recommendations, training needs and good practice examples for youth workers and decision-makers : expert group set up under the European Union Work Plan for Youth for 2016-2018, Publications Office, 2018, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/782183>
- European Commission (2018), Situation of young people in the European Union, Retrieved from, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b6985c0c-743f-11e8-9483-01aa75ed71a1>
- European Commission (2018), Engaging, Connecting and Empowering young people: a new EU Youth Strategy, Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0269&from=en>
- European Union–Council of Europe Youth Partnership (2020), Social Inclusion, Digitalisation, and Young People Research Study, Retrieved from <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261689/Study-SID-07-04-draft.pdf/2af54871-4567-617e-3128-c2ec1fde795f>
- Eurostat (2020), Being young in Europe today - digital world, Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/39761.pdf>
- Goto Butler, Y., & Lee, J. (2010). The effects of self-assessment among young learners of English. Language Testing, 27(1), 5–31. <https://doi.org/10.1177/0265532209346370>
- H. Tillema, Formative Assessment in Teacher Education and Teacher Professional Development, Editor(s): Penelope Peterson, Eva Baker, Barry McGaw, International Encyclopedia of Education (Third Edition), Elsevier, 2010, Pages 563-571, <https://www.sciencedirect.com/topics/psychology/self-assessments>
- Peer and self-assessment for students. (2021). NSW. <https://education.nsw.gov.au/teaching-and-learning/professional-learning/teacher-quality-and-accreditation/strong-start-great-teachers/refining-practice/peer-and-self-assessment-for-students#Student2>
- RAY Network (2020), Youth Work And The Corona Pandemic In Europe Policy Brief, Retrieved from https://www.researchyouth.net/wp-content/uploads/2020/09/RAY-COR_Policy-Brief-September_20200915.pdf
- Székely, L., & Nagy, D. (2011). Online youth work and eYouth — A guide to the world of the digital natives. Children and Youth Services Review, 33(11), 2186–2197. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2011.07.002>
- The Council of the European Union (2018), Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning, Retrieved from [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN)

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

ERGENLERE ÜREME SAĞLIĞI EĞİTİMİNDE BİYOLOJİ ÖĞRETMENİN ROLÜ THE ROLE OF BIOLOGY TEACHER IN REPRODUCTIVE HEALTH EDUCATION FOR ADOLESCENTS

Nermin Hüseynova

*Azerbaycan Devlet Pedagoji Universitesi, Biyoloji,
Biyoloji öğretim yöntemleri ve metodolojisi, Azerbaycan, Bakü
ORCID 0000-0002-1786-9058*

ÖZET

"Bireysel sağlık" kavramı, insan yaşamının en önemli göstergelerinde, vücudun uyum yeteneğinin durumundaki çok çeşitli dalgalanmalarla ilişkili olduğu için yeterli doğrulukla tanımlanamaz. Bu nedenle, son yıllarda gençlerin sağlık durumu birçok modern öğretmenin araştırma konusu haline gelmiştir. Son birkaç yılda, sağlık hizmetlerinin çeşitli yönlerinde çok sayıda program geliştirilmiş ve uygulanmıştır.

Okullarda cinsel ve üreme sağlığının korunması ve geliştirilmesi konusunda bilgi oluşturma sürecinde bir takım eksiklikler vardır ve bunları gidermenin yollarını aramak biyoloji öğretmenlerinin temel görevidir. Biyoloji öğretimi zamanı öğrencilere üreme sağlığını öğretmek öğretmen ve öğrencilerin yaptığı etkinliktir.

Üreme sağlığı konularını biyoloji öğretmeni, okul psikoloğu ve gerekirse uzman doktorlar ile birlikte öğretirse eğitimin kalitesi artacaktır.

Kural olarak, öğrencilere üreme sistemi hastalıklarının tanı ve tedavisi ile ilgili bilgilerin yanı sıra biyoloji öğretmenleri ve öğretim sürecinde yer alan tıp uzmanlarının cinsel sağlık ile ilgili bilgiler de vermesi daha uygun ve yararlı olacaktır. Bununla birlikte, sağlıklı davranışları öğretmek ve teşvik etmek için bir metodoloji oluşturma görevi, öğrencilerin sağlığını korumak için olumlu motivasyon, özellikle biyoloji öğretmenleri olmak üzere tüm öğretmenlerin üzerine düşmektedir.

Üreme sağlığına değerli bir tutum oluşturmak için şunlara ihtiyacınız vardır:

- Öğrencilerin dikkatini üreme sağlığının değerine odaklamak;
- Üreme sağlığının değeri hakkında gerekli bilgi ve önemi oluşturmak, yani bir takım değerli fikirlerle bireysel bilinci zenginleştirmek;
- Ahlaki değerler sisteminde üreme sağlığının rolünü göstermek.

Ergenliğin özelliklerini dikkate alarak, ergenlerin üreme sağlığına yönelik tutumlarını etkili bir şekilde şekillendirmek için öğretmenler ve ebeveynler için birleşik bir eğitim ortamı oluşturmak önemlidir. Böyle bir ortamın oluşturulması, öğretmen ve velilerin cinsel eğitim, valeolojik kültür ve sağlığı olumsuz yönde etkileyen davranışların önlenmesi konularında bilinç düzeylerinin yükseltilmesini gerekli kılacaktır. Öğretmenler ve aileler arasında üreme sağlığına odaklanan ortak çalışmaların düzenlenmesi, çocukların hem fiziksel gelişimleri hem de sağlıklı büyümeleri için önemli bir faktör olarak görülüyor.

Anahtar kelimeler: öğrenci, biyoloji, öğretmen, ergen, üreme, sağlık.

ABSTRACT

The concept of "individual health" cannot be defined with sufficient accuracy, since it is associated with a wide variety of fluctuations in the state of the body's adaptability in the most important indicators of human life. Therefore, in recent years, the health status of young people has become the research topic of many modern teachers. In the last few years, numerous programs have been developed and implemented in various aspects of health care.

There are some deficiencies in the process of creating information on the protection and development of sexual and reproductive health in schools, and it is the primary duty of biology teachers to seek ways to overcome them.

Teaching reproductive health to students during biology teaching in schools is an activity that teachers and students do.

The quality of education will increase if they teach reproductive health issues together with a biology teacher, school psychologist and, if necessary, specialist doctors.

As a rule, it would be more appropriate and useful for biology teachers and medical professionals involved in the teaching process to provide students with information about the diagnosis and treatment of reproductive system diseases, as well as information on sexual health. However, the task of establishing a methodology for teaching and promoting healthy behaviors, positive motivation to maintain students' health falls on all teachers, especially biology teachers.

To establish a valuable attitude to reproductive health, you need:

- To focus students' attention on the value of reproductive health;
- To create the necessary knowledge and importance about the value of reproductive health, that is, to enrich individual consciousness with a number of valuable ideas;
- Demonstrate the role of reproductive health in the moral values system.

It is important to create a unified educational environment for teachers and parents in order to effectively shape the attitudes of adolescents towards reproductive health, taking into account the peculiarities of adolescence. Creating such an environment will necessitate raising the awareness of teachers and parents on sexual education, valueological culture and prevention of behaviors that adversely affect health. Organizing joint studies focusing on reproductive health between secondary schools and families is seen as an important factor for both the physical development and healthy growth of children. Creating such an environment will necessitate raising the awareness of teachers and parents on sexual education, valueological culture and prevention of behaviors that adversely affect health.

L.S. Vygotsky'ye göre: “Öğrencinin dikkatinin gerçekten eğitime odaklanması için, öğrenme sürecinde belirlenen görevlerin sadece anlaşılır olması değil, aynı zamanda ahlaki açıdan da önemli ve pratik olması önemlidir. Öğrenmenin gelişimsel özelliği, öğrencilerin potansiyellerini kullanarak fiziksel, bilişsel ve ahlaki yeteneklerini geliştirmesidir. Çalışma sırasında bu hususlar dikkate alınmıştır.

Ortaokullarda ergenler için sağlıklı yaşam tarzı alışkanlıklarının oluşumu kendine has özelliklere sahiptir ve öğrencilerin psikofiziksel özellikleri tarafından belirlenir, ancak eğitimcilerin asıl görevi çocuklara sadece eğitim alma değil, aynı zamanda sürdürme ve uygulama yeteneğini de aşılamaktır.

Öğrencilerin sağlığını koruma, sağlıklı yaşam tarzı alışkanlıkları kazandırma, sağlığı güçlendirmek için koşullar yaratma sorunları bugünle ilgilidir. Modern ortaokullarda çocukların ve ergenlerin sağlığını iyileştirmek için öğretim sürecine etkili önlemlerin uygulanması istisnai bir öneme sahiptir. Eğitim ve sağlık arasında uyumlu bir ilişki kurmak, eğitim sürecinin verimliliğini artırmak için niteliksel bir değişim sağlar. Aynı zamanda sağlığın kendisi fiziksel, zihinsel ve sosyal bir iyilik hali olarak algılanmaktadır.

Araştırmaya dayanarak, tüm uzmanların cinsel eğitimin okul müfredatının bir parçası olduğu ve öğrenciler için yaş ve psikolojik çerçevenin açıkça tanımlanması gerektiği konusunda hemfikir olduğunu söyleyebiliriz. Aynı zamanda, olumsuz sonuçları hakkında kapsamlı bilgi sağlamak için ergenlerle yapılan eğitimler sırasında erken cinsel aktivitenin önlenmesine özel dikkat gösterilmelidir.

Çoğu Avrupa ülkesinde, cinsel eğitimin demokratik temelleri çeşitli disiplinlere eklenmiştir ve bu nedenle zorunludur. Demokratik seks eğitimi Avustralya ve Yeni Zelanda'da yaygındır. Avustralya okul müfredatı, cinsel sağlık ve davranış için sorumluluk duygusu geliştiren "İnsan İlişkileri" konusunu içerir. Avustralya'da okul çocukları için cinsel eğitim 9 yaşında ve Yeni Zelanda'da 7 yaşında başlıyor. Avustralya'daki ortaokullarda cinsel eğitimin ana yönleri resmi belgelerde belirtilmiştir.

Şu anda Azerbaycan'da öğretme ve öğrenme programlarının uygulanmasını sağlamak için geliştirilmiş çok sayıda ders kitabı ve öğretim aracı bulunmaktadır. Ders kitabı, müfredat standardının gerekliliklerine uygun olarak biyolojik eğitimin minimum içeriğini ve akademik disiplinin içeriğini yansıtır. Biyoloji ders kitapları, modern biyolojik bilimin önde gelen gereksinimlerini karşılar ve bir öğretim yardımcısı sisteminin temelini oluşturur.

Üreme sağlığı bilgisi, üreme sağlığının korunması ve geliştirilmesi, cinsel yolla bulaşan hastalıkların önlenmesi ilkelerinin öğretilmesinin temelidir. İnsanın entelektüel ve kültürel gelişiminde, dünya görüşünün oluşumunda üreme sağlığı bilgisinin önemini takdir etmemek mümkün değildir.

Üreme sağlığı, üreme sisteminde ve işlevlerinde bir değişiklik, hastalık veya işlev bozukluğu değil, cinsel, fiziksel, duygusal, zihinsel ve sosyal bir iyilik halidir. "Reproductive" kelimesi (Re-re; -productio-correction.) - benzer bir organizmanın yaratılması ve üreme anlamına gelir. Üreme sağlığı, bir kişinin özgür bir seçim olarak üreme yeteneğidir. Üreme sağlığı, cinsel davranış ve sosyal faktörlerin yanı sıra biyolojik risk ve genetik yatkınlıktaki değişikliklerden etkilenir.

Bu kadar acil bir sorunun - üreme sağlığı - ortaokulların biyoloji müfredatında yer almaması talihsiz bir durumdur. Eğitim sürecinin tüm yönlerini etkileyen uzun vadeli organizasyonel ve yasal değişiklikler, kaliteli eğitim alma sürecini giderek daha fazla talep etmektedir.

Ergenlerin erken cinsel ilişki yaşının düşürülmesi ve ergenlerin dış kontrol biçimlerinden (ebeveynler, okullar ve devlet tarafından) uzak tutulması, bir dizi potansiyel olarak tehlikeli durumlar yaratır. Bunlara istenmeyen gebelikler, kürtajlar ve cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar dahildir.

Sağlığın sadece öğretilmediği, aynı zamanda eğitim sürecindeki tüm katılımcılar için temel bir ihtiyaç ve yaşam tarzı olduğu zaman eğitim, sağlığın teşviki ve geliştirilmesi işlevini yerine getirebilir.

Üreme sağlığı, cinsel ve hijyenik eğitim ve başka bu tür konulardaki literatürü incelediğimizde, bu sorunların tarihinin çok eskilere dayandığını, özellikle cinsel eğitimin bir takım bilim adamlarının eserlerinde ayrıntılı olarak incelendiğini görebiliriz.

Literatürü incelediğimizde elde edilen sonuçlara dayanarak, soruna ilişkin teorik bilgilerin oldukça geniş olmasına rağmen, metodolojik önerilerden daha az yaygın olduğunu söyleyebiliriz. Bilindiği gibi üreme sağlığı eğitimi genellikle biyoloji derslerinde verilmektedir. Bu dönemde öğrenciler bedenlerini tanırlar, üreme sisteminin yapısını öğrenirler ve ergenlik döneminde kendilerinde meydana gelen tüm değişikliklerin nedenini anlarlar. Okullarda cinsel eğitim konusu büyük tartışmalara neden oldu. Bazı psikologlar ve eğitimciler üreme sağlığı eğitimine üst sınıflarda başlamayı önerirken, diğerleri daha erken yaşta başlamayı önermektedir. Ancak okullarda cinsel eğitimin getirilmesine karşı çıkanlar da var. Bu konuları öğretmenin sağlıksız ilgi, cinsel aktiviteyi, cinsel karşılaşmaların sayısını ve hamileliği arttırmada ısrar ediyorlar. Ne yazık ki günümüzde küçüklerin ebeveynlerinin ısrarı ile evlendirilmeleri, eğitimden mahrum bırakılma, çocuk doğurma ve çocuklarını birey olarak yetiştirmeye hazır olamama vakalarının sayısı artmıştır. Bu bilgisizliğin önüne geçebilmek için öğrencilere üreme sağlığının öğretilmesi konusu gündeme gelmektedir.

Ortaokullarda ergenler için sağlıklı yaşam tarzı alışkanlıklarının oluşumu kendine has özelliklere sahiptir ve öğrencilerin psikofiziksel özellikleri tarafından belirlenir, ancak eğitimcilerin asıl görevi çocuklara sadece eğitim alma değil, aynı zamanda onu kendi hayatında kullanma bilme yeteneğini de aşılama ve sağlıklarını güçlendirmektir.

Ortaokullardaki ergenlerin üreme sağlığının korunması ve güçlendirilmesi yolunda başlıca çalışma alanları şunlardır:

- Erken cinsel ilişkiyi, cinsel yolla bulaşan hastalıkları, erken hamileliği önlemeye çalışmak;
- Okul tarafından bu konuya velileri de dahil ederek velileri çocuk sağlığı ve yetişkinlik hakkında bilinçlendirerek ergenlerin üreme sağlığını korumada ailenin rolünü güçlendirmek;

- Eğitim kurumlarında eğitim çalışmalarının iyileştirilmesi;
- Üreme sağlığına yönelik tutumları şekillendirmek için etkili yöntemler kullanın.

Federal Devlet Genel Eğitim Modeli - “Modern bir okul, öğrencilere sağlıklarına ve sağlıklı yaşam tarzlarına yönelik sürdürülebilir bir tutum aşılmalıdır. Aynı zamanda sağlığı olumlu ve olumsuz etkileyen faktörler, günlük yaşamda hastalık risklerini azaltmaya yardımcı olan kişisel inanç, nitelik ve alışkanlıkların oluşumu modern okulun sorumluluğundadır.”

Günümüzde sağlık sorunları yaygındır ve ergenler de dahil olmak üzere her yaştan insanı etkilemektedir. Ergenlik, sağlıklı bir yaşam tarzı oluşturmak için büyük fırsatların olduğu ve üreme sağlığı için büyük risklerin olduğu bir dönemdir. Bu açıdan bakıldığında modern bir ortaokulun önceliklerinden biri öğrencilerin sağlığını korumaktır.

Öğretmenler ve aileler arasında üreme sağlığına odaklanan ortak çalışmaların düzenlenmesi, çocukların hem fiziksel gelişimleri hem de sağlıklı büyümeleri için önemli bir faktördür.

Anne ve baba adayları üreme sistemindeki enfeksiyon sayısını en aza indirerek, üreme sistemini korumaya yönelik önlemler alarak ve daha birçok konuda öğretmenlerin eğitim sürecinde doğru yönlendirmeleri ile sağlıklarını koruyabilir ve yeni nesillerin sağlıklı doğmasını sağlayabilirler.

Üreme sağlığı konularını öğretmen, okul psikoloğu veya gerekirse klinik psikolog ile birlikte öğretirken eğitimin kalitesi artar ve ustalık kolaylaşır.

Günümüzde insan sağlığı, ilerlemenin en önemli koşulu ve kriterleri olarak kabul edilmektedir. Bizi sağlıklı bir yaşam tarzını aile ve ev içi, sosyal, iş ve iletişim faaliyetleri ile karakterize karmaşık bir sistem olarak görmeye zorlayan bu yaklaşımdır. Bir sistemin uyumu, öznelarının uyumuna bağlıdır. Günümüzde biyoloji öğretiminde insan ve sağlığı konusuna özel önem verilmeli ve bu konularda üreme sağlığının öğretimine yönelik fırsatlar özel bir özenle seçilmelidir.

KAYNAKÇA

1. AIDS ve Cinsel Sağlık, Promat Basım-Yayın, İstanbul, 2005.
2. CETAD, Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Araştırması, Ağustos 2006.
3. Ergenlikte Bedensel Değişiklikler. Bilim ve Teknik Dergisi, Sayı: 455, Ekim 2005.
4. Genç Dostu Cinsel Sağlık Üreme Sağlığı Hizmet Modeli ve İlgili Araştırmaların Sonuçları. Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 2006.
5. Hacettepe Üniversitesi Dünya Sağlık Örgütü, Birleşmiş Milletler nüfus Fonu. Adolesanların/Gençlerin Cinsel ve Üreme Sağlığını Etkileyen Faktörler Projesi, Ankara, 2004.
6. Hijyen Eğitimi Nedir? Nereden Alınır? - Tema Akademi <https://www.temaakademi.com.tr>
7. International Children's Center (with the support of UNFPA). Adolescence and Adolescent Reproductive Health, Teaching Materials for the Training Courses. Ankara, 2003.
8. Salgado A.M., Cheetham N.: The Sexual and Reproductive Health of Youth: A Global Snapshot. Advocates for Youth, 2003.
9. UNFPA, State of World Population 2003, Making 1 Billion Count: Investing in Adolescents' Health and Rights, 2003.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

OKULLARDA ŞÜPHELİ ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİ OLGULARININ TESPİT VE BİLDİRİM SÜRECİNE İLİŞKİN ÖĞRETMENLERİN VE İDARECİLERİN BİLGİ VE BECERİLERİNE DAİR BİR KAPSAM İNCELEMESİ

A SCOPING REVIEW OF TEACHERS AND ADMINISTRATORS' KNOWLEDGE AND SKILLS RELATED TO THE PROCESS OF IDENTIFYING AND NOTIFYING SUSPECTED CHILD ABUSE AND NEGLECT IN SCHOOLS

Ozan Selcuk

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Rize, Türkiye
ORCID: 0000-0002-2852-7491

Hande Albayrak

Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Kocaeli, Türkiye.
ORCID: 0000-0002-2972-9490

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, okullarda öğretmenlerin ve idarecilerin şüpheli çocuk istismarını ve ihmalini tespit ve bildirim sürecine ilişkin bilgi ve becerileri konusundaki durumu ortaya koymak ve bu konuda gerçekleştirilen çalışmaları tanımlamak ve haritalamaktır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada, kapsam incelemesi yöntemi tercih edilmiş, literatürde farklı disiplinler tarafından yapılan çalışmalar araştırma soruları kapsamında taranmıştır: (1) Öğretmen ve idarecilerin şüpheli çocuk istismarını ve ihmalini tespit ve bildirim süreci konusundaki bilgi ve becerilerine ilişkin mevcut durum nedir? (2) Öğretmenlerin ve idarecilerin tespit ve bildirim sürecine yaklaşımlarıyla ilgili bulgular ve öneriler nelerdir? Bu çalışma, öğretmenlerin ve idarecilerin çocuk istismarını ve ihmalini tespit ve bildirim süreci konusunda farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır. Öğretmenlerin şüpheli çocuk istismarını ve ihmalini tespit etme konusunda düşük becerilere sahip olduğu ve genellikle bu konuda daha önce etkili bir eğitim almadıkları ortaya çıkmıştır. Araştırma bulguları, özellikle öğretmenlerin çocuklarla sürekli temas içerisinde olmalarından kaynaklı iyi bir gözlem yapma imkanına sahip olmaları ve idarecilerin ise bu sürecin yönetilmesinde üstlendikleri rol nedeniyle istismarın ve ihmalin tespiti ve bildirimine yönelik bilgi ve becerilerini geliştirmeleri gerektiğini ortaya koymaktadır. Şüpheli çocuk istismarı ve ihmal gibi riskli durumlara yönelik çocuk sağlığı ve refahının sağlanması için okullarda kurumlar arası iş birliği çerçevesinde multidisipliner çalışmalar yapılmasının ve sosyal hizmet uzmanlarının istihdam edilmesi gereklidir.

Anahtar kelimeler: Çocuk istismarı ve ihmal, tespit ve bildirim, çocuk koruma, okullar, kapsam incelemesi.

ABSTRACT

The aim of this study is to shed light on the situation regarding the knowledge and skills of teachers and administrators in identifying and notifying suspected child abuse and neglect in schools, and to identify and map the studies conducted on this topic. To this end, the article preferred the scoping review method and examined selected studies from various disciplines in the literature to answer the research questions: (1) What is the current state of knowledge and skills of teachers and administrators in identifying and notifying suspected child abuse and neglect? (2) What are the findings and suggestions regarding teachers' and administrators' approaches to the identification and notification process? This study shows that there are differences between teachers and administrators in identifying and notifying child abuse and neglect. Teachers were found to have limited skills in identifying suspected child abuse and neglect and generally have not received effective training

on the topic. The research findings suggest that teachers, especially given that their direct contact with children gives them the opportunity to make good observations and the role of school administrators in managing this process, should improve their knowledge and skills in identifying and notifying abuse and neglect. To ensure the health and well-being of children in risky situations such as suspected child abuse and neglect in schools, multidisciplinary studies should be conducted as part of interinstitutional collaboration and social workers should be employed in the school settings.

Keywords: Child abuse and neglect, identification and notification, child protection, schools, scoping review.

GİRİŞ

Çocuk istismarı, birey ve toplumların sağlığını ve refahını etkileyen ciddi bir küresel sorundur. Çocuk istismarı ve ihmali tüm toplumlarda mevcut olan, fakat farklı algılamalar, uygulamalar, istatistik tutma yöntemleri ve vakaların farklı şekilde gözlemlenmesi sebebiyle güvenilir veriler sunmanın oldukça zor olduğu bir sorundur (İnkilâ ve diğ., 2013:1; Karadağ ve diğ., 2015:874). Bunun yanı sıra cinsel ve fiziksel istismarın çocuk üzerinde somut etkileri olduğundan literatürde çoğunlukla bu türdeki istismara yönelik veriler yer almaktadır. Yapılan tahminlere göre, dünyada her yıl 40 milyon çocuk istismar türlerinden biri olan cinsel istismara maruz kalmaktadır. Yüksek gelir düzeyine sahip ülkelerde her yıl çocukların %4 ila %16'sı fiziksel istismara; 10 çocuktan biri ihmal ya da psikolojik istismara; kız çocukların yaklaşık %5 ila %10'u ve erkek çocukların yaklaşık %5'i çocuklukları boyunca cinsel istismara maruz kalmaktadır (Gilbert ve diğ., 2009). Dünya Sağlık Örgütü, 2000 yılında istismar ya da ihmal sonucu 15 yaşından küçük 155.000 çocuğun hayatını kaybettiğini tahmin etmektedir (Krug ve diğerleri, 2002). Türkiye'de de çocuk istismarı ve ihmali büyük bir problemdir. Yapılan çalışmalarda yaş gruplarına göre istismar ve ihmal oranlarının değiştiği ve ortalama rakamlara göre nüfusun yaklaşık %33'ü çocuk olan ülkemizde örneğin sadece 4-12 yaş grubu çocukların %33'ü istismara maruz kalmaktadır (Karadağ ve diğ., 2015:874).

Çocuk istismarı ve ihmalinin çocukların fiziksel, sosyal, duygusal, psikolojik, davranışsal gelişimleri ile akademik başarıları üzerinde uzun süreli etkileri bulunmaktadır. Örneğin ihmale uğrayan çocukların bedensel, zihinsel, duygusal yönden geri kaldığı, ihmalin boyutlarına bağlı olarak beyin büyümesinin azaldığı, bilişsel performansta düşüklük görüldüğü ve bu çocukların okul başarılarının düşük olduğu yapılan çalışmalarda görülmektedir. Bunun yanı sıra davranış sorunları, uyumsuzluk, kişilik bozuklukları ve suça yönelme ihmale uğrayan çocuklarda daha çok görülmektedir (Beyazova, 2014:36). Bunun yanı sıra büyüme geriliği, nörolojik bozukluklar, kaza sonucu yaralanmalar, tedavi başarısızlıkları gibi pek çok fiziksel sorunun ve bağlanma güçlükleri, bilişsel yetersizlikler, öğrenme ve konuşma güçlükleri, davranış sorunları gibi birçok psikolojik sorunun temel nedeni çocuğun ihmali olabilmektedir (Ergündüz, 2010:70). Bu etkilerin çocukla çalışan meslek elemanları tarafından fark edilmesi, ihmal ve istismar konusundaki bilgi düzeyleri ve farkındalık durumları ile alakalıdır. İlgili profesyonel bilgi ve deneyim, şüpheli çocuk ihmal ve istismarını bildirmek için ön şarttır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO, 2016) çocuk istismarı ve ihmali azaltmada birincil önlemenin önemli bir strateji olduğunu vurgulamaktadır. Birincil önleme stratejisinde tüm çocuklara, ebeveynlere ve topluma yönelik çocuk ihmal ve istismarına ilişkin farkındalık, tespit, bildirim, çocuk koruma mekanizması gibi konularda eğitim çalışmaları yapılması gereklidir. Bu anlamda özellikle tüm çocuk ve ebeveynlerin doğrudan ve sürekli bağlantıda olduğu okullar ve birinci basamak sağlık kuruluşları öne çıkmaktadır. Çocukların okulda öğretmenleriyle geçirdiği zaman dikkate alındığında ihmal ve istismar konusunda önleme, tespit ve bildirim konusunda yapılacak çalışmalarda okullar ve öğretmenlerin odağa alınması önemini ortaya çıkmaktadır.

Çocuk ihmal ve istismarı, çocuğa ebeveyninin ya da bakım veren kişinin zarar verici, zarar verme potansiyeli olan ya da zarar verme tehdidi olan tutum ve davranışları olarak tanımlanmaktadır (Leeb, Paulozzi, Melanson, Simon & Arias, 2008). Daha ayrıntılı bir başka tanımda çocuk istismarı, "18 yaşından küçük bireylerin; erişkinler tarafından fiziksel, zihinsel, ekonomik, cinsel, duygusal olarak zarar görmesine neden olan çocuğun bedensel ve ruhsal sağlığını zarara uğratan, bilerek ya da bilmeyerek yapılmış her türlü davranış" olarak tanımlanmaktadır (Taner ve Gökler, 2004). Çocuk istismarı ise genel olarak fiziksel, cinsel, ekonomik ve duygusal istismar ve ihmal olarak kategorize edilmektedir. Çocuk istismarı ve ihmali konusunda öğretmenlerin daha çok cinsel ve fiziksel istismar şeklinde düşündüklerini ve bu konuda daha duyarlı oldukları ifade edilmektedir. Fiziksel ve cinsel istismar dışındaki istismar ve ihmal türlerine ilişkin öğretmenlerin bilgi, farkındalık ve duyarlılık eksikliği olduğu belirtilmektedir (Eken, 2021). İhmal sorunu, fiziksel ve cinsel istismar gibi çocuğa karşı açık bir şekilde yapılan eylemlerden farklı olarak karmaşık bir sorundur. İhmal

çocuğun sağlıklı gelişimi için bakım, sağlık, eğitim, korunma ve duygusal açıdan temel gereksinimlerinin ebeveynleri veya bakım verenleri tarafından eksik karşılanması ya da hiç karşılanmamasıdır. İhmal davranışının tanımı kültürlerin algılarına göre şekillenmektedir (Mennen ve diğ., 2009:648). İhmalin birçok çeşidi olmakla birlikte ayrıntılı bir biçimde bakım ihmal, çevresel ihmal, tıbbi ihmal, duygusal ihmal, eğitim ve gözetim ihmal olmak üzere 6 kategoride ele alınabilir (Mennen ve diğ., 2009: 652, Stoltenborgh, Kranenburg, IJzendoorn, 2013:346; Dubowitz, 2013:108 Casaresa, Trocméb, Fallon, 2012:472).

Çocuk istismarı ve ihmalini tespit edebilmek için istismar ve ihmalin ne olduğu, çocuklar üzerindeki etkilerinin nasıl olduğu konusunda temel bilgiye sahip olmak gereklidir. Çocukların zamanlarının büyük bir kısmını geçirdiği okullar olduğu için bu okullardaki idareciler ve öğretmenler, çocuk istismarını önleme, tespit, bildirim gibi konularda başlıca rol oynamaktadırlar. Koçtürk (2018) “çocuk istismarını ve ihmalini önleme ve bu soruna müdahale konusunda okul ortamında yapılması gerekenler” konusunda yaptığı çalışmasında okul yönetiminin sorumlulukları/görevleri şu şekilde sınıflandırmıştır: a. Eğitim ihmalini belirleme ve önleme, b. Okul güvenliğinin sağlanması, c. Çocuğa kötü muameleyi önleyen ve buna müdahale eden bir okul ikliminin oluşturulması, ç. Okul personelinin eğitimi, d. Adli bildirim yükümlülüğü, e. Toplumsal duyarlılık yaratma. Yine aynı çalışmada çocuk istismarını ve ihmalini önlemede öğretmenlerin sorumlulukları ise şöyle sıralanmıştır: a. Çocuk istismarı ve ihmal konusunda bilinçlenme/egitim alma, b. Seminerler düzenleme, müfredat değişikliği, uzman çağırma gibi önleme çalışmalarında bulunma, c. Okul ortamında istismarı önleme ve mağdur çocuğu fark edebilme/belirleme, ç. Mağdur çocuğa doğru ve uygun yaklaşım sergileme, d. Adli bildirimde bulunma, e. Okul rehberlik servisi ile iş birliği sergileme.

Literatürde çocuk istismarı ve ihmal olgularının tespit ve bildiriminde öğretmenlerin ve idarecilerin farkındalıkları, bilgi düzeyleri gibi konularda birçok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmada da literatürdeki çalışmalardan yola çıkarak okullarda öğretmenlerin ve idarecilerin şüpheli çocuk istismarını ve ihmalini tespit ve bildirim sürecine ilişkin bilgi ve becerileri konusundaki durumu ortaya koymak ve bu konuda gerçekleştirilen çalışmaları tanımlamak ve haritalamak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada, kapsam incelemesi yöntemi tercih edilmiş, şu araştırma soruları kapsamında literatürde farklı disiplinler tarafından yapılan çalışmalar taranmıştır: (1) Öğretmen ve idarecilerin şüpheli çocuk istismarını ve ihmalini tespit ve bildirim süreci konusundaki bilgi ve becerilerine ilişkin mevcut durum nedir? (2) Öğretmenlerin ve idarecilerin tespit ve bildirim sürecine yaklaşımlarıyla ilgili bulgular ve öneriler nelerdir?

YÖNTEM

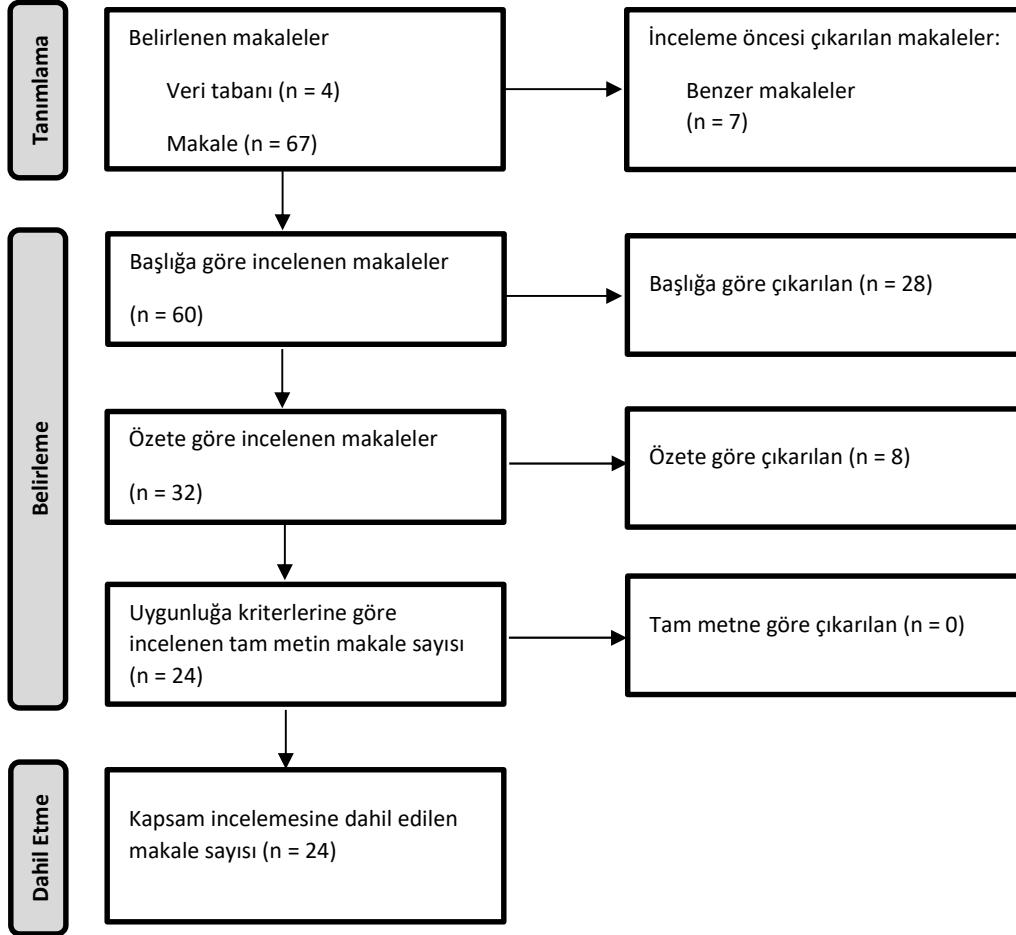
Bu çalışmada, kapsam incelemesi yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntemin Arksey ve O'Malley (2005) tarafından önerilen beş aşamalı bir çerçevesi bulunmaktadır: (1) araştırma sorularının belirlenmesi, (2) uygun çalışmaların belirlenmesi, (3) çalışmaların seçilmesi, (4) verilerin toplanması, (5) bulguların derlenmesi, özetlenmesi ve raporlanması. Bu çalışmada ayrıca PRISMA kontrol listesi takip edilmiştir. Kapsam incelemelerinin amacı, daha ayrıntılı incelemelerin ve ileri araştırmaların öncüsü olarak belirlenen bir konuyla ilgili geniş kapsamlı ve şeffaf bir araştırma yapmak olduğundan, yaklaşım bir kapsam incelemesi olarak adlandırılmaktadır (2005). Bu çalışma, okullarda öğretmenlerin ve idarecilerin şüpheli çocuk istismarını ve ihmalini tespit ve bildirim sürecine ilişkin bilgi ve becerileri konusundaki durumu ortaya koymayı; bu konuda gerçekleştirilen çalışmaları tanımlamayı ve haritalamayı amaç edinmektedir.

Arama Süreci

Kapsam incelemesinde birden çok veri tabanında ve belirlenen uygun çalışmaların kaynakçaları taranmıştır. Bu kapsamda ilk önce araştırmacılar tarafından bazı arama kelimeleri seçilerek ve farklı farklı kombinasyonlar kullanılarak test aramaları yapılmıştır. Bu test aramaları sonucu arama kelimeleri gözden geçirilmiş ve son haline getirilmiştir.

Nihai hale getirilen arama kelimeleri şu şekildedir: Öğretmenler AND Çocuk İstismarı, Öğretmen* AND Çocuk İstismar*, Okul Yöneticileri AND Çocuk İstismarı, Okul Yönetici* AND Çocuk İstismar*, Okul İdarecileri AND İstismarı, Okul İdareci* ve İstismar*, Okul AND Çocuk İstismarı ve İhmal, Okul* AND Çocuk İstismar*. Bu kapsamda ULAKBİM, DergiPark, SOBIAD, Asos İndeks olmak üzere dört veri tabanında arama yapılmıştır. Çocuk istismar ve ihmal konusunda önemli bir belge olan Çocuk Koruma

Kanununun 2005 yılında kabul edilmesinden sonra bu konudaki çabaların ve girişimlerin artacağı düşünülerek arama 2005 yılı ve sonrası süreç ile sınırlandırılmıştır. Arama, sadece Türkçe dilinde yazılmış derleme ve orijinal araştırma türündeki çalışmalarla sınırlandırılmıştır. İlk aramada 67 adet makale belirlenmiştir. Belirlenen uygun çalışmaların kaynakçaları da taranmış ancak uygunluk kriterlerini karşılayan yeni sonuçlar bulunamamıştır. Benzer makaleler çıkarıldıktan sonra Şekil 1’de görüldüğü üzere geriye 60 makale kalmıştır.

Şekil 1: Makale seçim sürecine ilişkin PRISMA akış şeması

Uygunluk Kriterleri

Belirlenen 60 makale sırasıyla başlık, özet ve tam metne dayalı olarak incelenmiştir. Makalelerin incelenmesinde şu kriterler takip edilmiştir: (1) Öğretmenlerin ve okul idarecileriyle çocuk istismarı ve ihmalini odağa alan derleme ve orijinal araştırma türündeki çalışmalar, (2) Türkçe dilinde yazılmış olma, (3) hakemli dergide yayınlanmış olma. Uygunluk kriterlerini karşılamayan 43 makale seçim sürecinden çıkarılmıştır. Bu süreçte araştırmacılar tarafından geliştirilen ve makalelerin bazı özelliklerini ortaya koyan (yazar adı/yılı, makale türü, yöntem/odak, bulgular/sonuç) çerçeve bir belge oluşturulmuştur. Bu belge araştırmacılara uygun çalışmalarını seçim sürecinde zengin bir içerik sağlamıştır. Bu çalışmanın amacı mevcut çalışmalarını tanımlamak ve haritalamak olduğundan bu süreçle ilişkin herhangi bir kalite değerlendirmesi yapılmamıştır (Munn ve diğ., 2018).

Çalışmaların Seçilmesi ve Veri Oluşturma

Literatür taraması sonucu belirlenen 60 makale (benzerlik nedeniyle çıkarılan makalelerle birlikte 67) birçok aşamada incelenmiştir. İlk aşamada makale başlıkları incelenerek 28 makale çıkarılmıştır. İkinci aşamada makale özetleri incelenerek 8 makale çıkarılmıştır. Birinci ve ikinci aşamada iki araştırmacı bağımsız bir şekilde hareket etmiş sonrasında sonuçlar araştırmacılar tarafından karşılaştırılmıştır. Üçüncü aşamada da tam metin incelemesi sonucu herhangi bir makale çıkarılmamış olup toplamda 24 makaleden veriler elde edilmiş ve raporlanmıştır. Bu süreçler Şekil 1’de verilmiştir.

BULGULAR

Makale seçim sürecini özetleyen (bkz. Şekil 1) bu kapsam incelemesinde 24 makalenin uygunluk kriterlerini karşıladığı saptanmıştır. Tüm makaleler; yöntem, bulgu ve öneriler açısından incelenmiştir.

Öğretmenler ve İdarecilere Yönelik Gerçekleştirilen Çalışmalara İlişkin Metodolojik Bulgular

Analiz edilen 24 makalenin 3’ünün derleme (Odacı ve Türkkan, 2021; Pelendecioğlu ve Bulut, 2009; Koçtürk, 2018), geriye kalan 21’inin ise araştırma türünde olduğu görülmüştür. Araştırma makalelerinin ise 14’ü nicel (Bülbül, Çakıcı ve Türkkan, 2021; Dereobalı, Çırak Karadağ, Sönmez, 2013; Dilsiz ve Mağden, 2015; Sağır ve Gözler, 2013; Can-Yaşar, Kaya ve Karaca, 2021; Yıldız ve diğ., 2017; Özyürek, Çetin ve Yıldırım, 2018; Aksel ve Yılmaz-Irmak, 2015; Yetiş ve Ziyalar, 2017; Güven-Bağla ve diğ., 2017; Açar ve Tekin, 2018; Çelik ve Aslan, 2020; Üstündağ, 2020; Karakurt, Durmaz ve Kanbur, 2021) ve 7’si nitel desende (Pekdoğan ve Bozgün, 2018; Erdoğan ve Aslan, 2020; Eken, 2021; Özgül ve Tekin, 2015; Taşkın, Erdemli ve Demir, 2019; Toydemir ve Efilti, 2019; Kiye ve Pişkin, 2020) yürütülmüştür. Araştırmalara dahil edilen katılımcılara bakıldığında ise sınıf öğretmenleri, okul öncesi öğretmenler, PDR öğretmenleri, branş öğretmenlerinin tercih edildiği görülmektedir. Sadece üç araştırma türünde makalede (Özgül ve Tekin, 2015; Sağır ve Gözler, 2013; Taşkın, Erdemli ve Demir, 2019) okul yöneticilerinin de araştırmaya dahil edildiği tespit edilmiştir.

Yürütülen 7 nitel araştırmanın 6’sının fenomenolojik türde, birinin ise durum çalışması türünde gerçekleştirildiği görülmüştür. Bu nitel çalışmalarda örneklem türü olarak amaçlı örneklem (n=6) ve maksimum çeşitlilik örnekleme (n=1) tercih edilmiştir. Çalışmalardaki veri analiz yöntemlerine bakıldığında betimsel, içerik ve tematik analiz yöntemlerinin öne çıktığı görülmüştür. Nitel desende yürütülen çalışmalarda en çok fenomenolojik yaklaşımın; örneklem yönteminde ise en çok amaçlı örneklem tekniğinin kullanıldığı ortaya çıkmıştır.

Kapsam incelemesine dahil edilen 14 nicel araştırma türünde makale değerlendirildiğinde çalışmalarda daha çok betimsel tarama (n=5), genel tarama (n=3), ilişkisel araştırma (n=1), nedensel-karşılaştırmalı (n=1) gibi modellerin tercih edildiği ortaya çıkmıştır. Araştırmanın türünün açıkça belirtilmediği çalışmalar da (n=4) bulunmaktadır. Bu araştırmalarda veri toplama aracı olarak anket (n=11) ve ölçek (n=3) ön plana çıkmıştır. Konu ve amaç açısından değerlendirildiğinde ise makalelerin daha çok çocuk ihmali ve istismarı konusunda katılımcıların bilgi düzeylerinin (n=5), görüş ve deneyimlerinin (n=5), farkındalık düzeylerinin (n=4), tutumlarının (n=3) ve ihmal/istismarı tanıma düzeylerinin (n=3) belirlenmesine odaklandığı ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmanın konusuyla ilgili tespit edilen çalışmaların dergilerdeki yayımlanma tarihleri incelendiğinde en eski çalışmanın 2009 (Pelendecioğlu ve Bulut, 2009) ve 2013 yıllarında (Dereobalı, Çırak Karadağ, Sönmez, 2013; Sağır ve Gözler, 2013) tarafından yapıldığı görülmektedir. Diğer taraftan, 2020 yılı ve sonrasında ise 9 çalışma yayımlanmıştır. Son beş yıllık süreç (2017-2021) baz alındığında ise 24 çalışmanın 18’inin bu dönemde yapıldığı görülmektedir. Bu bağlamda, öğretmen ve idarecilerin şüpheli çocuk istismarı ve ihmali bildirimine ilişkin yapılan çalışmaların daha çok yeni olduğu açıkça görülmektedir.

Tablo 1: Yöntemi incelenen makale listesi

Desen	Türü	Örneklem	Örnekleme türü	Veri toplama aracı	Veri analiz yöntemi	Konu/bağlam/amaç	Referans
Nitel	Fenomenoloji	10 PDR Öğretmeni	Amaçlı örnekleme	Yarı-yapılandırılmış görüşme formu	Betimsel analiz	PDR öğretmenlerinin çocuk ihmali ve istismarının tanımlanması ve önlenmesiyle ilgili farkındalıkları	Pekdoğan ve Bozgün (2018)
Nicel	Betimsel tarama	96 sınıf öğretmeni	Amaçlı örnekleme (ölçüt örnekleme)	Demografik Bilgi Formu ve Çocuk istismarı ve İhmalinin Belirti ve Risklerinin Tanımlanmasına Yönelik Ölçek Formu	İstatistiksel analiz, t-testi, ANOVA	Gümüşhane ilinde çalışan sınıf öğretmenlerinin çocuk istismarı ve ihmaliye yönelik bilgi ve risk tanıma düzeylerinin incelenmesi	Bülbül, Çakıcı ve Türkkan (2021)
Nicel	Betimsel tarama	197 okul öncesi öğretmen	(evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmış)	(araştırmacılar tarafından hazırlanan, eğitimcilerin mesleki ve bazı sosyodemografik özelliklerini içeren sorular ve çocuk istismarı, ihmali ve şiddet ile ilgili öğretmenlerin görüşlerinin belirlenmesine yönelik 12 açık uçlu sorudan oluşan) Anket	İçerik analizi	Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk istismarı, ihmali, çocuğa uygulanan şiddet ve bunların önlenmesi konularında görüş ve deneyimlerinin incelenmesi	Dereobalı, Çırak Karadağ, Sönmez (2013)
Nicel	Genel tarama modeli	İlkokulda çalışan 38 öğretmen	(gönüllülük ilkesi)	(araştırmacılar tarafından hazırlanan ihmal, fiziksel istismar, cinsel istismar, istismar ve ihmalde risk tanıma ve çocukların davranışsal belirtileri ile ilgili 53 sorudan oluşan likert tipi) Anket	İstatistiksel analiz	Öğretmenlerin çocuk istismar ve ihmali konusunda bilgi ve risk tanıma düzeylerinin saptanması	Dilsiz ve Mağden (2015)
Nitel	Fenomenoloji	36 okul öncesi öğretmen	Maksimum çeşitlilik örnekleme	Yarı-yapılandırılmış görüşme formu	İçerik analizi	Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk istismarı ve ihmali nasıl algıladıklarını belirlemek	Erdoğan ve Aslan (2020)
Nitel	Fenomenoloji	8 sınıf öğretmeni, 3 PDR öğretmeni	Amaçlı örnekleme (ölçüt örnekleme)	Odak grup ve yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşme formu	Tematik analiz	Çocuk istismarına iletişimsel yaklaşım aşamaları çerçevesinde sınıf öğretmenlerinin iletişimsel deneyim ve yeterliliklerinin incelenmesi	Eken (2021)

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II
proceedings book

Tablo 1: devamı.

Nicel	Genel tarama modeli	369 sınıf öğretmeni	Tesadüfi örneklem	Kişisel bilgi formu ve (öğretmenlerin çocuk istismarı ve ihmaliine yönelik görüşleri ile farkındalık düzeylerini ölçmeye yönelik olarak hazırlanan çoktan seçmeli 24 sorudan oluşan) anket	ANOVA, Tukey testi	Sınıf öğretmenlerinin çocuk istismarı ve ihmali konusundaki görüşleri ve farkındalık düzeylerinin belirlenmesi	Sağır ve Gözler (2013)
Nicel	İlişkisel Araştırma Modeli	213 sınıf öğretmeni, 207 okul öncesi öğretmeni	Amaçlı örnekleme	Genel Bilgi Formu ve Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Öğretmen Tutum Ölçeği	Kolmogorof Smirnov, Mann Whitney U, Kruskal Wallis H Testi	Öğretmenlerin çocuk cinsel istismarının bildirimine yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerin incelenmesi	Can-Yaşar, Kaya ve Karaca (2021)
Nicel	(öntest-son-test)	129 öğretmen	(belirtilmemiş)	(araştırmacılar tarafından hazırlanan ve ön-test son-test olmak üzere iki kez uygulanan likert tipi) Anket	İki eş arasındaki farkın önemlilik testi, Bağımlı iki grup arasındaki farkın önemlilik testi (Wilcoxon testi)	İlköğretim öğretmenlerin çocuk istismarı ve ihmali açısından farkındalıklarını ve bilgi düzeylerini artırmak	Yıldız ve diğ. (2017)
Nicel	Betimsel tarama	29 aile hekimi ve 59 ilk ve ortaokul öğretmeni	(gönüllülük)	Çocuk İhmal ve İstismarına Yönelik Davranışları İçeren Anket Formu	T-testi, ANOVA, Pearson Korelasyon	Çocukların ihmal ve istismarı olgularıyla karşılaşma olasılığının daha fazla olduğu düşünülen aile hekimi ve öğretmenlerin, çocuk ihmal ve istismarına yönelik görüş ve tutumlarının incelenmesi	Özyürek, Çetin ve Yıldırım (2018)
Nitel	(belirtilmemiş) - fenomenolojik	15 ilkokul, 23 ortaokul öğretmeni ve 6 okul yöneticisi (n=44)	(belirtilmemiş)	Yarı-yapılandırılmış görüşme formu	İçerik analizi	Çocukluk dönemi cinsel istismarı ile karşılaşabilecek olan öğretmen ve okul yöneticilerinin bu durumlardaki tutum ve davranışlarının ortaya konulması	Özgül ve Tekin (2015)
Nitel	Fenomenoloji	Farklı eğitim kademelerinden (yüksek lisans-doktora) çocuk hukuku konusunda eğitim almış 8 öğretmen	Amaçlı örnekleme (ölçüt örnekleme)	Yarı-yapılandırılmış görüşme formu	İçerik analizi	Çocukların ihmal ve istismardan korunmasında okulun rolüne ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi	Taşkın, Erdemli ve Demir (2019)

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II
proceedings book

Tablo 1: devamı.

Nicel	(belirtilmem iş)	Çocuk istismarı paneline katılan 100 öğretmen (sınıf öğretmeni, branş öğretmeni ve okul psikolojik danışmanı),	(bir panele katılan öğretmenler)	Cinsel istismar bilgi formu, deneyimlenen gerçek olay örneği, cinsel istismar senaryoları, kişisel bilgi formu	İçerik analizi, ki-kare testi	Öğretmenlerin çocuğa yönelik cinsel istismar konusundaki bilgilerinin ve deneyimlerinin incelenmesi ve bu konuda eğitim ihtiyacının belirlenmesi	Aksel ve Yılmaz-Irmak (2015)
Nicel	(belirtilmem iş)	531 öğretmen	Tesadüfi örneklem	Kişisel bilgi formu, Bildirim Yükümlülüğü Tutum Anketi	(belirtilmemiş)	Çocuğun istismarı ve ihmali bildirmekle yükümlü bir meslek grubu olan öğretmenlerin tutumlarının değerlendirilmesi	Yetiş ve Ziyalar (2017)
Nicel	(belirtilmem iş)	70 sağlık çalışanı, 95 öğretmen ve 200 öğrenci	(gönüllülük)	(araştırmacılar tarafından hazırlanan) Anket	Ki-kare testi	Öğretmenler, sağlıkçılar ve üniversite 1. sınıf öğrencilerinin çocuk istismarı ve ihmali konusundaki bilgi düzeyinin değerlendirilmesi ve ileri çalışmalara temel oluşturması için bu konudaki önerilerinin belirlenmesi	Güven-Bağla ve diğ.. (2017)
Nitel	Fenomenoloji	31 öğretmen	Amaçlı örnekleme	Yarı-yapılandırılmış görüşme formu	Betimsel analiz	Özel eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin, çocuk ihmal ve istismarına ilişkin bilgi ve farkındalık düzeylerinin belirlenmesi	Toydemir ve Efiltili (2019)
Nitel	Durum çalışması	20 öğretmen	Amaçlı örnekleme	Yarı-yapılandırılmış görüşme formu	İçerik analizi	Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin çocuğa yönelik cinsel istismar olgusuna ilişkin algılarını belirlenmesi	Kiye ve Pişkin (2020)
Nicel	Betimsel ilişkisel tarama	100 öğretmen	(belirtilmemiş)	Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Betimsel analiz, istatistiksel analiz, t-testi	Ortaöğretim kurumlarındaki öğretmenlerin çocukluk çağı travmatik yaşantı düzeyi ile çocuk istismarına yönelik farkındalıkları ilişkisinin belirlenmesi	Açar ve Tekin (2018)
Nicel	Tarama	119 okul öncesi öğretmen	(evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmış)	Öğretmen Anket Formu	İstatistiksel analiz, Mann-Whitney U testi, Kruskal Wallis	Okul öncesi öğretmenlerinin istismarı tanıma konusundaki yeterliliklerinin değerlendirilmesi	Çelik ve Aslan (2020)

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II
proceedings book

Tablo 1: devamı.

Nicel	Nedensel- karşılaştırmalı model	Gelişigüzel örnekleme yöntemi, 780 uzman (çocuk gelişimci, doktor, psikolog, avukat, öğretmen ve asker/polis)	Gelişigüzel örnekleme yöntemi	Elliott, Thomas, Chan ve Chow (2000) tarafından geliştirilen “Uzmanlar İçin Soru Formu”	ANOVA, Tukey post hoc	Çocukla karşılaşan ya da karşılaşma ihtimali bulunan uzmanların duygusal ihmal ve istismara bakış açılarının belirlenmesi	Üstündağ (2020)
Nicel	Tanımlayıcı	494 öğretmen	(evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmış)	Anket	(belirtilmemiş)	Öğretmenlerin çocuk istismarı ve ihmeline yönelik görüşlerinin ve farkındalık düzeylerinin belirlenmesi	Karakurt, Durmaz ve Kanbur (2021)

Öğretmenler ve İdarecilere Yönelik Gerçekleştirilen Çalışmalardaki Bulgular

Öğretmenlerin ve idarecilerin şüpheli çocuk istismarı ve ihmaline ilişkin yürütülmüş 24 çalışmanın bulgularına ilişkin özet bilgi Tablo 2’de yer almaktadır. Yapılan analiz sonucunda çocuk istismarı ve ihmaline ilişkin incelenen çalışmalarda bulgular, öznelere konuyla ilgili bilgi düzeylerinin düşük olması (Pekdoğan ve Bozgün, 2018; Bülbül, Çakıcı ve Türkkan, 2021; Erdoğan ve Aslan, 2020; Yetiş ve Ziyalar, 2017; Güven-Bağla ve diğ., 2017; Toydemir ve Efiltili, 2019), istismarı ve ihmali tanıma becerilerinin ve farkındalıklarının düşük olması (Eken, 2021; Karakurt, Durmaz ve Kanbur, 2021; Üstündağ, 2020), bir eğitime veya hizmet içi eğitime katılmamış olmaları (Dereobalı, Çırak Karadağ, Sönmez, 2013; Sağır ve Gözler; Kiye ve Pişkin, 2020), yasal sorumluluklarını bilmemeleri (Dilsiz ve Mağden, 2015) üzerine yoğunlaşmaktadır. Bu kapsam incelemesinde ortaya çıkan dikkat çekici bir bulgu ise öznelere çocuk istismarı ve ihmaline ilişkin bilgilerinin TV, kitap, gazete veya internet kaynaklı olduğunu (Yıldız ve diğ., 2017; Aksel ve Yılmaz-Irmak, 2015) belirtmeleridir. Öznelere bildirim süreciyle ilgili olarak bilgi eksikliklerinin olduğunu bildiren çalışmalar (Yetiş ve Ziyalar, 2017) da mevcuttur. Bildirim konusunda cinsiyetler arası farklılıkları konu edinen çalışmalar (Açar ve Tekin, 2018; Can-Yaşar, Kaya ve Karaca, 2021; Çelik ve Aslan, 2020) da mevcuttur.

Bulgular değerlendirildiğinde söz konusu çalışmaların çocuk ihmali ve istismarına ilişkin henüz temel düzeye odaklanıldığı görülmektedir. Diğer bir deyişle bu çalışma kapsamında incelenen makaleler (n=10) daha çok katılımcıların bilgi, farkındalık ve ihmal/istismarı tanıma düzeyini ölçmektedir. Bildirim süreçlerinin açık olmaması, öğretmenlerin yasal sorumluluklarının farkında olmamaları, konuyla ilgili bilgilerini nispeten daha az güvenli kaynaklardan edinmeleri diğer dikkat çekici bulgular olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 2: Bulguları incelenen makale listesi

Bulgu	Referans
Katılımcıların istismar konusunda bilgi düzeylerinin yüksek olması ancak ihmal konusunda pek bilgi sahibi olmaması	Pekdoğan ve Bozgün (2018)
Katılımcıların çocuk istismarı ve ihmali konusunda bilgi ve risk tanıma düzeylerinde yetersizliklerin olması; çocuk istismarını ve ihmali tanıma ve istismar olgusuna yönelik yasal gereklilikler ve çocuğu istismardan korumak üzere yönetmelikteki rol ve sorumlulukları ile ilgili bilgilerinin yeterli düzeyde olmaması	Bülbül, Çakıcı ve Türkkan (2021)
Sınırlı sayıda katılımcının çocuk istismarı, ihmali ve şiddet konularında formal eğitim almış olması; katılımcıların sadece %8’inin (n=16) bu konularda hizmet içi eğitim almış olması; katılımcıların çocuk istismarı ve ihmali kavramlarını ilgili alanyazına yakın bir biçimde tanımlaması ancak bu kavramları çoğunlukla tek yönlü düşünceleri; katılımcıların çoğunluğunun daha önce şiddete maruz kalmış çocuklarla karşılaşmaları ve çoğunlukla istismar, ihmal ve şiddetin önlenmesi konusunda kendilerinin bilgilendirici rol oynamaları gerektiğini düşünceleri; şiddet görmüş ya da istismara uğramış bir çocukla karşılaştıklarında başvuracakları yere ilişkin katılımcıların en çok Rehberlik ve Araştırma Merkezlerine başvurmaları gerektiğini düşünceleri	Dereobalı, Çırak Karadağ, Sönmez (2013)
Katılımcıların % 60.5’inin çocuk istismar ve ihmaliyle uğrayan bir çocukla karşılaştıklarında yapılması gereken yasal sorumluluk ve zorunlulukları bilmediği; % 34.2’sinin istismar ve ihmaliyle uğrayan bir çocuğa nasıl yaklaşılması gerektiğini bilmediği; % 73.7’sinin eğitim almamış olması; % 44.7’sinin herhangi bir kaynaktan bilgi edinmemiş olması	Dilsiz ve Mağden (2015)
Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk istismarı ve ihmali konusunda duyarlılık gösterdikleri ve bir takım bilgilere sahip oldukları fakat bu bilgilerin yetersiz olduğu; çocukların daha çok ev ortamında, bakımından sorumlu ve yakınındaki kişiler tarafından istismar ve ihmale uğradıklarını düşündükleri; istismarı ihmalden daha iyi tanımladıkları	Erdoğan ve Aslan (2020)
İstismar türlerine ilişkin bilgi ve farkındalık eksikliğinden ötürü katılımcıların, cinsel ve fiziksel istismar türlerine duygusal istismar ve ihmali oranla daha yüksek bir duyarlılık ve ilgiyle yaklaşmaları; bu eksikliği istismarın tespiti, raporlanması ve adli bildirim, destek ve izleme süreçleri ile önleyici iletişim yaklaşımlarının geliştirilmesinin önündeki en önemli engellerden birini teşkil etmesi; istismar dendiğinde daha çok fiziksel ve cinsel istismara yönelik bir algının ortaya çıkması	Eken (2021)
Katılımcıların %79,1’inin çocuk istismar ve ihmali ile ilgili hiçbir eğitim almaması, %75,8’inin çocuk koruma kanunu hakkında hiç bilgilendirilmemesi, %76,1’inin bilgilendirilmeye ihtiyaç duyduğu; %84,4’ünün çocuk ihmal ve istismarını kanunlara göre bildirmek zorunda olduklarını bildiği, %98’inin ahlaki anlamda bildirimden sorumlu olduklarını bildiği; çocuk istismar ve ihmali bildirecekleri yer olarak en çok okul yönetimini tercih etmeleri; çocuk ihmali ve istismarı konusunda katılımcıların kendilerini orta düzeyde yeterli görmeleri; öğretmenlerin genel olarak farkındalık düzeylerinin yüksek olması	Sağır ve Gözler (2013)

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II
proceedings book

Erkek öğretmenlerin bildirim sürecinde kadın öğretmenlere göre daha fazla sosyal kaygı hissetmeleri; kadın öğretmenlerin kararlılık konusunda erkek öğretmenlere göre daha sağlam bir irade sergilemeleri; çocuk ihmal ve istismarı konusunda eğitim almayanların sosyal kaygılarının daha yüksek olması; eğitim alan öğretmenlerin çocuk cinsel istismarının bildirimine yönelik tutumlarının olumlu yönde etkilenmesi	Can-Yaşar, Kaya ve Karaca (2021)
Katılımcıların istismar konusunda bilgi kaynağının daha çok TV ve internet olması; yeterli bilgi düzeyine sahip olmamaları; istismar şüphesi halinde ihbar ve müdahale edeceği	Yıldız ve diğ. (2017)
Çocuk ihmal ve istismarı olgularıyla karşılaştıkları durumlarda ne yapacakları konusunda zorlanmaları; erkeklerin cinsel ve duygusal istismara yönelik farkındalıklarının kadınlardan daha yüksek olması; 46 ve üzeri yaş grubundaki bireylerin cinsel istismara yönelik daha az hassasiyet göstermeleri; öğretmenlerin aile hekimlerine oranla cinsel, duygusal istismar ve ihmale ilişkin olarak daha duyarlı olmaları; çocuk ihmal ve istismarı konusundaki farkındalığı arttıkça karşılaştıkları vakalara daha duyarlı bir tutum sergileme eğiliminde oldukları	Özyürek, Çetin ve Yıldırım (2018)
Katılımcıların cinsel istismara uğrayan çocuğu hem fark edebilme hem uygulanması gereken prosedür konularında yeterli bilgiye sahip olmamaları; ensest durumuyla mücadele etmeyi göze alamamaları; konunun çözümünde yasalara ve devlet kurumlarına güvenmemeleri; okul yöneticilerinin ise prosedürü daha iyi bildikleri ancak sorunu çözmede risk alamayacakları; sahip olunan bilginin önemli bir kısmının medya aracılığıyla öğrenilmesi; çocuğun yaşayacağı bu tür bir mağduriyete kayıtsız kalamayacağını ve yaklaşık yarısı şikâyet etmekte tereddüt etmeyeceği; yaklaşık 1/4'ünün tereddüt edeceği, 1/10'u ise destek görürse şikâyet edeceği; en büyük tereddüt kaynağının ise özellikle de ensest durumunda ortaya çıkması; şikâyet eden kişinin gizli kalamayacağına dair çekinceleri de, bu konuda bildirim yapma tercihlerini önemli ölçüde etkilediği; okul yöneticilerinin, görev yaptıkları okulun adının bu tür olayla anılmaması için olayları kimselere duyurmadan kendi içinde çözdükleri ve bildirim yapılmasını engelledikleri; yasal olarak bildirim yapma yükümlülüğü olduğunu ifade eden katılımcı sayısı 44 kişide, sadece 4 olması; katılımcıların SHÇEK'e güvenmemeleri; okul yöneticileri ve PDR öğretmenlerinin yasal mevzuat konusunda daha yetkin oldukları;	Özgül ve Tekin (2015)
Çocukların ihmal ve istismardan korunmasında öğretmenlerin rollerinin; ihmal ve istismar olaylarını bildirim yükümlülüğü, öğrencilerle güven ve sevgiye dayalı iletişim kurma, öğrencileri, velileri ve meslektaşlarını bu konularda bilgilendirme ve ihmal-istismar konusunda yeterli bilgiye sahip olma şeklinde görülmesi; Okul yönetimlerinin çocuğun ihmal ve istismardan korunmasına yönelik öğrenciyi ve veliyi tanımaya yönelik çalışmalar yaptıkları ve bu konuda bilgilendirici etkinlikler düzenlemeleri	Taşkın, Erdemli ve Demir (2019)
Öğretmenlerin istismar konusunda hem üniversite eğitimleri süresince hem de hizmet içi eğitim olarak yetersiz eğitim almaları; hizmet içi eğitimlerin daha çok fiziksel ve cinsel istismar konularını kapsadığı duygusal istismara değinmemesi; cinsel istismar konusundaki bilgileri kitap, gazete ve internet kaynaklarından öğrenmeleri; çocuk cinsel istismarı konusunda doğru bilgilere sahip olmakla birlikte resmi kurumlara bildirim konusunda bilgilerinin yetersiz olması; öğretmenlerin yarısının, çocukların cinsel istismar konusunda yalan söylemeyeceklerini ve yaklaşık dörtte birinin de kamu çalışanlarının çocuk cinsel istismarını resmi makamlara bildirmekle yükümlü olduğunu bilmedikleri	Aksel ve Yılmaz-Irmak (2015)
Öğretmenlerin zorunlu bildirimine karşı olumlu bir tutuma sahip olduklarını, ancak bilgi eksikliği yaşadıkları; bildirim konusunda olumlu tutuma sahip olmaları, ancak bildirim süreci ve sistemini değerlendirmede kararsızlıklar yaşamaları, bildirim sürecine ilişkin yol haritalarının net olmaması; katılımcıların neredeyse yarısının yükümlülüklerini bilmemesi ve bu durumun mağduriyet riskini artırması; katılımcıların lisans eğitiminde ve sonrasında çocuğun istismar ve ihmal ile ilgili bir eğitim almadıkları; çocuk istismarı ve ihmalinin belirtilerini anlama ve yorumlamada öğretmenlerin mesleki yeterliliklerinin yetersiz olması; öğretmenlerin bildirim sürecine yönelik genel tutumunun olumlu olması;	Yetiş ve Ziyalar (2017)
Katılımcıların büyük bir kısmının çocuk istismarı ve ihmal konusunda yetersiz bilgi birikimine sahip oldukları; katılımcıların istismara uğramış çocukların korunmasında öğretmenliğin en önemli meslek grubu olduğunu düşünmeleri; çocuk istismarı konusunda eğitim zorunluluğu getirilmesi;	Güven-Bağla ve diğ. (2017)
Özel eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin, kendilerini ve meslektaşlarını çocuk hakları, çocuk ihmal ve istismarı konusunda duyarlı gördükleri fakat bilgilerinin yetersiz olduğu; konuyla ilgili yeterli bilgilendirmenin yapılmadığı	Toydemir ve Efilti (2019)
Öğretmenlerin çok büyük bir bölümünün çocuğa yönelik cinsel istismar konusunda herhangi bir eğitim almadıkları, ancak cinsel istismarı birçok yönüyle tanımlayabildikleri; yasal bildirim yükümlülüğünü bilen öğretmenlerin sayısının araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısından az olması	Kiye ve Pişkin (2020)
Erkek öğretmenlerin kadınlara göre duygusal, fiziksel ve cinsel kötüye kullanımın belirgin düzeyde negatif yönlü ve yüksek olması; Annesi boşanmış öğretmenlerin ise duygusal istismar puanlarının istatistiksel olarak olumsuz yönde anlamlı düzeyde yüksek olması;	Açar ve Tekin (2018)
Öğretmenlerin %98,3'ü çocuk istismarından şüphelenildiği durumlarda bu durumun gerekli mercilere bildirilmesi konusunda kendilerinin sorumlu olduklarını düşünmekte; kadın öğretmenlerin raporlama süreçleri puan ortalaması erkek öğretmenlerin raporlama süreçleri puan ortalamalarından anlamlı derecede daha yüksek olması	Çelik ve Aslan (2020)
Duygusal ihmal ve istismarın gözlemlenmesi konusunda öğretmenlerin çocuk gelişimcilere göre becerilerinin	Üstündağ (2020)

düşük olması	
Öğretmenlerin çocuk istismar ve ihmaline yönelik risk faktörlerini tanımları açısından farkındalıklarının orta düzeyde olması; katılımcıların fiziksel istismarı fark etme konusunda kendilerini yeterli görmeleri	Karakurt, Durmaz ve Kanbur (2021)
Cinsel istismar mağduru çocukla yapılacak görüşmelere temel oluşturacak kaynakların sınırlılığı; Görüşmeyi gerçekleştiren meslek elemanlarının vereceği tepkilerin sonrasında çocuğun anlatımlarından vazgeçmesi riski; Literatürdeki bilgi eksikliğinden ötürü öğretmenlerin öğrencilerle görüşmeleri yeterli bilgi sahibi olarak yapamamaları	Odacı ve Türkkan (2021)
Evde çocuğa şiddet uygulamak kültürel bir norm olarak kabul edilmekte;	Pelendecioğlu ve Bulut (2009)
Okul yöneticileri, öğretmenler ve PDR öğretmenlerinin çocuğa yönelik kötü muameleyi hem önlemede ve belirlemede hem de bu soruna müdahale etmede kritik öneme sahip olmaları; çocuk istismarını ve ihmali önlemede öğretmenlerin rollerine dair eğitimsel ve yasal düzenlemelerin bulunmaması; çocuk istismarı ve ihmali konusunda herhangi bir eğitim almadan mezun olan bir öğretmenin adli bildirim yükümlülüğünü yerine getirmede için yasal bir sorunla karşılaştığında ancak olayın önemini kavrayabilmekte	Koçtürk (2018)

Öğretmenler ve İdarecilere Yönelik Gerçekleştirilen Çalışmalardaki Öneriler

İncelenen çalışmalarda öne çıkan öneriler, genel olarak dokuz başlık altında toplanmıştır. Analiz sonuçlarına göre öğretmen ve idarecilerin çocuğa yönelik istismar ve ihmali tanıma, fark etme ve bildirimde bulunma gibi süreçlerde bilgi ve becerilerinin artırılması için meslek hayatları boyunca eğitim ve hizmet içi eğitim programlarıyla bilgi/becerilerinin desteklenmesi gerekliliği (n=17) ve lisans eğitimleri süresince konuyla ilgili eğitim almaları (n=8) önerileri ön plana çıkmıştır. Bu önerileri takiben bildirimle ilgili kanun/yönetmelik/rehber/politikaların geliştirilmesi (n=5), istismarın ve ihmalin bildirilmesine ilişkin öğretmenlerin yasal sorumluluklar hakkında bilgilendirilmesi (n=4) ve konuyla ilgili öğretmenlere yönelik konferans, sempozyum veya seminerlerin düzenlenmesi diğer önemli başlıklar olarak karşımıza çıkmaktadır.

- Lisans eğitimi süresince konuyla ilgili ders/eğitim alma (Bülbül, Çakıcı ve Türkkan, 2021; Dilsiz ve Mağden, 2015; Sağır ve Gözler, 2013; Aksel ve Yılmaz-Irmak, 2015; Toydemir ve Efilti, 2019; Kiye ve Pişkin, 2020; Pelendecioğlu ve Bulut, 2009; Koçtürk, 2018)
- Eğitimlerin düzenlenmesi / hizmet içi eğitim alma (Dereobalı, Çırak-Karadağ, Sönmez, 2013; Erdoğan ve Aslan, 2020; Sağır ve Gözler, 2013; Can-Yaşar, Kaya ve Karaca, 2021; Yıldız ve diğ., 2017; Özyürek, Çetin ve Yıldırım, 2018; Aksel ve Yılmaz-Irmak, 2015; Yetiş ve Ziyalar, 2017; Güven-Bağla ve diğ., 2017; Toydemir ve Efilti, 2019; Kiye ve Pişkin, 2020; Açar ve Tekin, 2018; Çelik ve Aslan, 2020; Üstündağ, 2020; Karakurt, Durmaz ve Kanbur, 2021; Pelendecioğlu ve Bulut, 2009; Koçtürk, 2018)
- İş birliği / multidisipliner çalışma ihtiyacı (Dereobalı, Çırak-Karadağ, Sönmez, 2013; Özyürek, Çetin ve Yıldırım, 2018)
- Yasal sorumluluklarla ilgili bilgilendirme (Eken, 2021; Yıldız ve diğ., 2017; Bülbül, Çakıcı ve Türkkan, 2021; Çelik ve Aslan, 2020)
- Bildirimle ilgili kanun/yönetmelik/rehber/politika ihtiyacı (Can-Yaşar, Kaya ve Karaca, 2021; Sağır ve Gözler, 2013; Toydemir ve Efilti, 2019; Açar ve Tekin, 2018; Çelik ve Aslan, 2020)
- Okul müfredatlarına konuyla ilgili derslerin konulması (Yıldız ve diğ., 2017; Çelik ve Aslan, 2020)
- Konferans, sempozyum veya seminerlerin düzenlenmesi (Yıldız ve diğ., 2017; Özyürek, Çetin ve Yıldırım, 2018; Taşkın, Erdemli ve Demir, 2019; Toydemir ve Efilti, 2019)
- PDR öğretmenlerinin daha aktif olmaları / sayılarının artması (Yıldız ve diğ., 2017; Özgül ve Tekin, 2015)
- Sosyal hizmet uzmanlarının istihdamı (Özgül ve Tekin, 2015)

Bu bulgulardan hareketle şüpheli çocuk istismarını ve ihmali bildirim konusunda öğretmenlerin lisans eğitimlerinden başlayarak meslek hayatları boyunca eğitim almaları ve çeşitli etkinliklerle bilgi ve becerilerinin artırılması gerekliliği ön plana çıkan öneriler arasındadır.

Tablo 3. Önerileri incelenen makale listesi

Öneriler	Referans
Derslerde mahremiyet eğitiminin verilmesi	Pekdoğan ve Bozgün (2018)
Sınıf öğretmenlerinin eğitim müfredatlarının gözden geçirilmesinin sağlanarak lisans eğitimleri süresince istismar olgusuna yönelik daha ayrıntılı ve zorunlu bir eğitimden geçmesi; hizmet içi ve mezuniyet sonrası nitelikli ve sürekli eğitimlerle ve örnek uygulamalarla çocuk istismarı ve yasal sürece yönelik bilgi düzeylerinin artırılması; okullarda çocuk istismarının bildirilmesine ilişkin yasal zorunlulukları içeren açık prosedürlerin bulundurulması	Bülbül, Çakıcı ve Türkkan (2021)
Kamu kurumlarıyla iş birliği yapılarak, aileleri ve öğretmenleri bilgilendirmek için eğitim programlarının geliştirilmesi; konuyla ilgili broşür, afiş, kitapçıkların bastırılması ve dağıtılması	Dereobaı, Çırak Karadağ, Sönmez (2013)
Öğretmenlerin lisans eğitimlerine çocuk istismar ve ihmal ile ilgili zorunlu dersler konulmalı; öğretmenler, çocuk istismar ve ihmal durumlarında yapmaları gereken yasal sorumluluk ve zorunluluklar, istismar ve ihmal durumunda çocuğa uygun yaklaşım ve tutumlar konusunda bilinçlendirilmeli	Dilsiz ve Mağden (2015)
Öğretmenlere düzenli şekilde çocuk istismarı ve ihmal ile ilgili hizmet içi eğitimler, seminerler, sempozyum ve konferanslar düzenlenmesi; bu faaliyetlerde özellikle fiziksel ve duygusal cezanın disiplin yöntemi olarak kullanılmaması gerektiği	Erdoğan ve Aslan (2020)
Sınıf öğretmenlerinin yalnızca istismar türlerine değil yasal sorumluluklarına ve hangi durumda bildirimde bulunmaları gerektiğine ilişkin bilgi, bilinç ve farkındalıklarının artırılması; bilgi eksikliği ve iletişim engellerine yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi, istismara ilişkin okul toplumu üyelerinin tamamını ilgilendiren karmaşık sorunlara yanıtlar üretilebilmesi için önemli bir gereklilik arz etmekte	Eken (2021)
Okul öncesi ve sınıf öğretmeni yetiştiren üniversitelerin, öğretmen adaylarına, çocuk istismarı ve ihmal konusunda eğitim vermesi; hizmet içi eğitimlerin verilmesi; bildirim konusu yasa ve yönetmeliklerle düzenlenmeli; yöneticilerin öğretmenlerden bildirim aldıktan sonraki aşamada ne yapacaklarını bilmesi yine kanun ve yönetmeliklerle düzenlenmesi	Sağır ve Gözler (2013)
Öğretmenlerin, bildirim sürecinde olumsuz etkilendiği etmenleri ortadan kaldırmak adına ulusal eğitim politikaları tasarlanarak konunun görünür kılınması; tüm öğretmenlerin erişebileceği yüz yüze ya da uzaktan eğitimlerle bilgi ve deneyimlerin artırılması	Can-Yaşar, Kaya ve Karaca (2021)
Katılımcılar, çocuk istismar ve ihmal durumlarında çocuğa uygun yaklaşım ve tutumlar konusunda ve yasal sorumluluk veya zorunluluklar konularında bilinçlendirilmeli; konu ile ilgili düzenli olarak seminer, sempozyum ve konferanslar düzenlenmeli; PDR öğretmenlerinin okullarda daha aktif ve etkin çalışmaları sağlanmalı; çocuklar için cinsel eğitimin önemi vurgulanmalı ve okul müfredat programları içine yerleştirilmeli; okullarda verilecek cinsel eğitim programları; sağlıklı cinsel gelişim bilgisi vermeyi ve çocukların kendilerini cinsel istismardan koruma yollarını öğretmeyi hedefleyen nitelik ve içerikte olmalı	Yıldız ve diğ. (2017)
Hizmet öncesi eğitimi müfredatına çocuk ihmal ve istismarının özellikle tanınması ve bildirimi ile ilgili zorunlu derslerin konulması; çocuğa yönelik istismar ve ihmal konulu seminer vb düzenlenmesi; güncel durum, örnek uygulamalar, yenilikçi yaklaşımlar konularında bilgilendirme yapılması; multidisipliner çalışmaların önemi konusunda bilinçlendirilmeli	Özyürek, Çetin ve Yıldırım (2018)
PDR öğretmenlerinin sayısının artırılması gerekliliği; Sosyal Hizmet Uzmanlarının okullarda istihdamının sağlanması; çocuk koruma sistemi içinde çocuğun da, öğretmenin de elinin güçlendirilmesi; okullarda çocuk koruma sisteminin bir parçası olarak ayrı bir komisyon oluşturulmalı	Özgül ve Tekin (2015)
Paydaşlara bilgilendirici seminerlerin düzenlenmesi ve öğretmenlerle işbirliği içerisinde çalışılması	Taşkın, Erdemli ve Demir (2019)
Öğretmenlerin hem üniversite hem de hizmet içi eğitimlerinde çocuk cinsel istismarına yer verilmesi;	Aksel ve Yılmaz-Irmak (2015)
Hizmet içi eğitim programlarında, çocuğun istismar ve ihmali öneme verilmesi, önleme ve müdahale yöntemleri ve konunun hukuki boyutuyla ilgili eğitimlerin gerekliliği; çocuk istismarı ve ihmali konulu bir öğretmen kılavuzunun hazırlanması ve öğretmen ve eğitim yöneticilerinin kullanımına sunulması	Yetiş ve Ziyalar (2017)
Eğitim programlarının oluşturulması gerekliliği	Güven-Bağla ve diğ. (2017)
Üniversitelerin, öğretmen yetiştiren programlarının tümünde, zorunlu ders olarak “İnsan ve Çocuk Hakları” dersinin konulması; çocuk ihmal ve istismarı ile ilgili öğretmenlere yönelik gerçekleştirilecek hizmet içi eğitim, seminer vb. çalışmalarda öncelikli olarak “çocuk sevgisi, çocuk hakları, çocuğun anlamı ve değeri” konularının işlenmesi; öğretmenlerin, vaka ile karşılaşma ya da şüphe durumunda nasıl bir yol izleyecekleri konusunda, internet üzerinden sistemlerin geliştirilmesi	Toydemir ve Efilti (2019)

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II
proceedings book

Öğretmen adaylarının okudukları eğitim fakültelerinde seçimlik dersler yoluyla, ayrıca hizmet içinde MEB tarafından desteklenmeleri; PDR öğretmenleriyle eğitimlerin düzenlenmesi;	Kiye ve Pişkin (2020)
Tüm okul personeli açık, erişilebilir ve çocuk istismarını yazılı olarak bildirme politikasına sahip olmalı; okul yöneticileri, belirlenen prosedürleri uygulamaya koyma ve personele uygun eğitim ve desteği sağlama yoluyla çocukların uğrayabilecekleri zararları engellemeye katkıda bulunmalı; eğitimler, istismar mağdurları ve ailelere destek yaratacak yöntemleri kapsamalı ve zorunlu bildirimlerde gerekli olan tanımlama ve bildirme becerilerinin geliştirilmesini sağlamalı; öğretmenler öncelikli olarak güvenli bir ortam oluşturmali ve çocukların kendilerini koruyabilme yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olmalı; sınıftaki davranışlarını da titizlikle gözlemlemeli, şiddete ve fiziksel cezaya başvurmadan öğrencilerdeki istenmedik tutum ve davranışların ortadan kaldırılmasına çalışmalı; istismar riski altında bulunan çocuklara destek vererek rehberlik etmeli onları yönlendirerek yardımcı olmalı	Açar ve Tekin (2018)
İstismar belirtilerini tanımları açısından gerek okul eğitimlerinde müfredata eklenerek gerekse de kurumlarda hizmet içi eğitimler ile desteklenmesi; istismar bildirim zincirinin oluşturulması; yasal olarak sorumlu olunan konularda bilgilendirme yapılması	Çelik ve Aslan (2020)
Çocukla karşılaşan, karşılaşma ihtimali bulunan ve çalışan tüm meslek gruplarının hizmet içi eğitimlerinde, özellikle çocuğun gelişimi ve eğitimi, çocuk ile iletişim, istismar türleri hakkında örneklerin yoğun olarak sunulduğu eğitimlerin planlanmasının ve uygulanmasının gerekli olduğu; farkındalık geliştirme konusunda girişimlerde bulunulmalı	Üstündağ (2020)
Konunun öğretmenler için hizmet içi eğitime dahil edilmesi ve tüm eğitim kurumlarında periyodik eğitim programlarının düzenlenmesi	Karakurt, Durmaz ve Kanbur (2021)
Mağdur çocuğun ikinci bir travma yaşamaması için görüşmenin titizlikle yürütülmesi gerekliliği; görüşme boyunca çocuğun yüksek yararı ve korunması ilkelerince hareket edilmesi gerekliliği	Odacı ve Türkkan (2021)
Herhangi bir istismar ya da ihmal olayında, durumu ilk olarak fark edebilecek kişiler olan, çocuklarla en fazla zaman geçiren, onların durumlarını en iyi gözlemleyebilen öğretmenler ve PDR öğretmenlerinin yapılması gerekenler hakkında en başta (hizmet öncesi) bilgilendirilmeleri; Hizmet içi Eğitim Seminerleri düzenlenmesi; eğitim fakültelerinde yetiştirilecek öğretmen adaylarına bu konuda bilgi edinebilmeleri için müfredata bu konuyla ilgili derslerin eklenmesi; PDR öğretmenlerinin okullarda yüksek risk grubundaki öğrencileri önceden tespit etmeleri ve anne-babalarına yönelik çocuk yetiştirme, disiplin, çocuk hakları ve korunması gibi konularda bilgilendirici toplantılar, ev ziyaretleri yapmaları	Pelendecioğlu ve Bulut (2009)
Çocuk istismarını ve ihmalini önlemek için bütün eğitim fakültelerinde lisans düzeyinde “çocuk istismarı ve ihmal” adıyla zorunlu bir dersin olması; sorunla karşılaştıklarında yapılması gerekenlerin açıkça belirtildiği bir yasal düzenleme ihtiyacı; Milli Eğitim Bakanlığı’nın ve yöneticilerinin desteği ile bütün okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim dönemindeki çocuklara ve ebeveynlere yönelik zorunlu önleme programlarının hazırlanması ve uygulanması	Koçtürk (2018)

Sınırlılıklar

Bu kapsam incelemesinde birtakım sınırlılıklar mevcuttur. Amaç, okullarda öğretmenlerin ve idarecilerin şüpheli çocuk istismarını ve ihmalini tespit ve bildirim sürecine ilişkin bilgi ve becerileri konusundaki durumu ortaya koymak ve bu konuda gerçekleştirilen çalışmaları tanımlamak ve haritalamak olduğundan incelemede bir kalite değerlendirme süreci takip edilmemiştir. Aynı zamanda bu inceleme süreci ve seçilen araştırmalardan elde edilen verilerin güvenilirliği için bağımsız akran değerlendirmesine yer verilmemiştir. Diğer taraftan bu araştırma konusuyla ilgili literatürde proje çıktıları, değerlendirme raporları, yayınlanmamış analiz raporları ile yüksek lisans ve doktora tezlerinin olması da muhtemeldir. Bu çalışmada aynı zamanda Türkçe dilinde yazılmış ve Türkiye ölçeğinde yürütülmüş makalelere yer verilmiştir. Bulgular ancak bu bağlamda genellenebilir olup başka bağlamlarda sınırlı nitelikte olacaktır.

TARTIŞMA

Bu çalışmada yapılan kapsam incelemesiyle öğretmen ve idarecilerin şüpheli çocuk istismarını ve ihmalini tespit ve bildirim süreci konusundaki bilgi ve becerilerine ilişkin mevcut durumdaki çalışmaların özetinin sunulması amaçlanmıştır. Çalışma yöntem, bulgular ve öneriler odağında üç tema ile ele alınmıştır. Yapılan bu çalışma, konu ile ilgili yürütülen çalışmaların sayısının görece az olduğunu, özellikle son beş yıl içerisinde yürütüldüğünü ve daha çok bilgi/beceri düzeyini ölçtüğünü ortaya koymuştur.

Yapılan kapsam incelemesi sonucunda yöntemsel açıdan araştırma makalelerinde çoğunlukla nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı, bunun yarısı oranında ise nitel yöntemlerin kullanıldığı, çok az sayıda ise derleme

çalışmanın yapıldığı ortaya çıkmıştır. Bu çalışmaların dar bir örneklem grubuyla yapıldığı ve bu grubun çoğunlukla sınıf öğretmenleri, okul öncesi öğretmenleri ve rehber öğretmenlerden oluştuğu görülmektedir. Bu örneklem grubu içerisinde okul idarecilerinin çok az olması dikkat çekicidir. Halbuki okul idarecilerinin “çocuğa kötü muameleyi önleyen ve buna müdahale eden bir okul ikliminin oluşturulması, öğretmenlerin eğitimi, adli bildirim yükümlülüğü” (Koçtürk, 2018) gibi çok merkezi bir rolü bulunmaktadır. Öte yandan öğretmenlerin şüpheli çocuk istismarı ve ihmali olgularında ilk olarak okul idarecilerine ve rehber öğretmenlere sözlü bildirimde bulundukları bilinmektedir (Sağır ve Gözler, 2013). Bu yüzden okul idarecilerinin şüpheli çocuk istismarı ve ihmali olgularındaki merkezi rolleri (Koçtürk, 2018) dikkate alınarak araştırmalara konu edilmesi gereken önemli bir örneklem grubunu oluşturmaktadırlar. Bu noktada yapılan araştırmalarda okul idarecilerinin örneklem grubuna dahil edilmek istenip istenmediği, dahil edilmek istendiyse ancak araştırma gerçekleştirilemediyse bunların sebeplerinin yer verilmesi önemlidir. Bunun yanı sıra çalışmalarda özellikle istismar ve ihmal vakalarının tespit edilmesinde iyi bir öğretmen-öğrenci etkileşiminin yanı sıra veliler, rehber öğretmenleri ve okul idaresiyle de etkili iletişimin önemli olduğu vurgulanmaktadır (Eken, 2021; Özgül ve Tekin, 2015; Taşkın, Erdemli ve Demir, 2019). Buna karşın öğretmenlerin okul idarecileri, branş öğretmenleri, velilerle olan ilişkilerine dair yapılan çalışmaların az olduğu dikkate alınmalıdır. Halihazırda yapılan çalışmalar konu ve amaç açısından değerlendirildiğinde ise makalelerin öğretmenlerin çocuk istismarı ve ihmali konusundaki bilgi düzeyleri, görüş ve deneyimleri, farkındalık düzeyleri, tutumları ve ihmal/istismarı tanıma düzeyleri üzerine odaklandığı ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin çocuk istismarı ve ihmali tespit etme konusunda bilgi ve becerilerine dair asıl sonuçlar, öğretmenlerin yaptığı bildirim sayılarından anlaşılabılır. Ancak Türkiye’de böyle bir istatistiki bilgi bulunmamaktadır. Uluslararası literatürde çocuk koruma birimlerinin değerlendirdiği olguların yarısından fazlasının öğretmenler tarafından bildirimini yapıldığı ifade edilmektedir (Crosson-Tower, 2003; Odacı ve Türkkan, 2021; Walker, 2002). Türkiye’de 2005 yılı sonrasında çocuk istismarı ve ihmaliine yönelik öğretmenlerle ilgili literatür çalışmalarının son beş yıl içerisinde yoğunlaştığı ortaya çıkmıştır. Bu durumun sebepleri üzerine düşünüldüğünde Millî Eğitim Bakanlığı’nın (MEB) 2017 yılı itibariyle özellikle çocuk istismarı ve ihmali olgularında öğretmenlerin rolleri üzerine çalışmaya başlamasının etkili olduğu görülebilir. Örneğin, MEB’in 2017 yılında “Danışmanlık Tedbiri Uygulamaları El Kitabı”nı yayınlıyarak rehber öğretmenlerin çocuk istismarına yönelik müdahalesini standardize etmiştir.

Yapılan kapsam incelemesi sonucunda bulgular teması açısından makalelerde öğretmenlerin çocuk istismarı ve ihmali konusunda eğitim ve hizmet içi eğitim alma oranlarının çok az olduğu görülmektedir. Bu sebeple yapılan çalışmalarda öğretmenlerin çoğunluğunun bilgi düzeylerinin düşük, istismarı ve ihmali tanımlama, tespit etme becerilerinin zayıf ve var olan bilgilerinin de TV, kitap, gazete veya internet kaynaklı olduğu görülmüştür (Aksel ve Yılmaz-Irmak, 2015; Yıldız ve diğ., 2017). Eğitim yetersizliğinin bir sonucu olarak da öğretmenlerin büyük çoğunluğunun istismarı bildirim konusunda yasal sorumluluklarını bilmedikleri ortaya çıkmıştır. Birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de bir kamu görevlisi olarak öğretmenlerin, çocuk istismarı ve ihmali durumunda bildirimde bulunması yasal bir yükümlülüktür (TCK, 2004). Şüpheli çocuk istismarı ve ihmali olgularında da çocukların korunma ihtiyacı içerisinde olduğu düşünülmelidir. Çocuk Koruma Kanunu’nun 6. maddesinin 1. fıkrasında korunma ihtiyacı olan çocuklara yönelik geniş bir şekilde bildirim yükümlülüğü tanımlanmaktadır. Bu maddede “Adli ve idari merciler, kolluk görevlileri, sağlık ve eğitim kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, korunma ihtiyacı olan çocuğu Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bildirmekle yükümlüdür.” ifadesi yer almaktadır. Bu kapsamda öğretmenlerin ve okul idarecilerinin bildirim yükümlülüğü bulunmaktadır. Türk Ceza Kanunu’nda “çocuğun fiziksel, cinsel veya duygusal yönden istismarının ihbar yükümlülüğüne konu olabilmesi için, istismarın suç teşkil eden bir fiil olarak ortaya çıkmış olması gerekir ve ancak bu durumda yetkili makamlara bildirilmemesi suç olarak tanımlanmaktadır. Örneğin, öğretmenler ve okul idarecileri şüpheli istismar olgularında Koca (2012)’nin belirttiği gibi “ihbar yükümlülüğünü yerine getirmezse, fiili TCK’nın 278, 279 ve 280. maddelerindeki suçu bildirmeme suçunu ihlal etmediği takdirde; kamu görevlileri bakımından TCK’nın 257.maddesinin 2. fıkrasında düzenlenen görevin ihmali davranışla kötüye kullanılması suçu oluşacaktır.” Bu durumun da yine bir suç teşkil ettiği dikkate alınmalıdır. Öğretmenlerin bildirim süreciyle ilgili olarak ise nereye bildirim yapacakları konusunda bilgi eksikliklerinin olduğu öne çıkmıştır. Bunun yanı sıra bildirim yapmaktan çekinme durumu öne çıkmıştır. Özellikle duygusal istismar ve ihmalde gelindiğinde “bazı göstergelerin normalleştirilebildiğini, raporlama ve bildirim gerekliliği” ortaya çıkmaktadır. Bunun nedenleri; “öğretmenlerin bildirmenin yararlı olacağına inanmamaları, dikkate alınmayacaklarından korkmaları, bildirimin sonuçlarından çekinmeleri, istismarın ne olduğu hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaları,

yaşananları kültürel çevre ile açıklamaları, çok ağır olmayan durumlarda da fiziksel istismarın ailede çocuğu disipline etmek için kullanılabilecek uygun bir yöntem olduğuna inanmaları ve aile içi ilişkilere karışmak istememeleri” olarak sıralanmaktadır (Eken, 2021; Şahin ve Beyazova, 2001; Can Yaşar, Kaya ve Karaca, 2021). Türkiye’de şüpheli çocuk istismarı ve ihmali olgularının bildirimi doğrudan cumhuriyet savcılığına, kolluk kuvvetlerine, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl Müdürlüklerine ya da Alo 183 Sosyal Destek Hattı, 155 Polis, 156 Jandarma Çocuk ve Kadın Kısım Amirliği gibi çağrı merkezlerine yapılabilmektedir. Bildirim yapan kişinin isteği üzerine bildirim yapan kişinin kimliği gizli tutulabilmektedir. Şüpheli bir çocuk istismarı ve ihmali durumda öğretmenler bildirim yükümlülüğü doğrultusunda bildirimde bulunmalı ve süreci çocuğun yüksek yararı doğrultusunda çok boyutlu bir şekilde değerlendirilmesi görevi sosyal hizmet uzmanına bırakılmalıdır.

Yapılan kapsam incelemesi sonucunda öneriler teması açısından incelenen çalışmalarda öne çıkan öneriler eğitim, bildirim yükümlülüğü ve iş birliği/multidisipliner çalışma başlıkları içerisinde değerlendirilebilir. Buna göre eğitim başlığında; çocuk istismarı ve ihmaliine yönelik öğretmen ve idarecilerin tanıma, fark etme ve bildirimde bulunma gibi konularda bilgi ve becerilerinin artırılması için lisans eğitimlerinde dersler konulması ve meslek hayatlarında da eğitim/hizmet içi eğitim ve konferans, sempozyum veya seminerlerin düzenlenmesi önerileri öne çıkmıştır. Bildirim yükümlülüğü başlığında; bildirimle ilgili kanun / yönetmelik / rehber / politikaların geliştirilmesi ve yasal sorumluluklar hakkında bilgilendirmelerin yaygınlaşması önerileri ortaya çıkmıştır. İş birliği ve multidisipliner çalışma başlığında ise; kurumlar arası iş birliği ve öğretmenlerle diğer meslek elemanları arasında multidisipliner çalışmaların yapılması, PDR öğretmenlerinin daha aktif olmaları / sayılarının artması, okullarda sosyal hizmet uzmanlarının istihdamı gibi öneriler yer almaktadır.

SONUÇ

Sonuç olarak okullarda şüpheli çocuk istismarı ve ihmali olgularının tespit ve bildirim sürecine ilişkin öğretmenlerin bilgi ve becerilerine ilişkin yapılan birçok çalışma olmasına rağmen bu çalışmalar daha çok temel bilgi düzeyini ölçmeye odaklanmaktadır. Bildirim süreçlerine odaklanan çalışmaların olmaması, mevcut literatürdeki önemli bir eksikliğe işaret etmektedir. Bunun yanı sıra bu araştırmada okul idarecileriyle yapılan çok az çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışma sonucunda okullarda şüpheli çocuk istismarı ve ihmali olgularının tespit ve bildirim sürecine ilişkin yapılan çalışmaların geniş katılımcı çeşitliliği ve daha büyük örneklem doğrultusunda planlanmasının gerekli olduğu ortaya çıkmıştır. Bu çalışma sayesinde bu konuda çalışma yapmak isteyen araştırmacılara ve sosyal politikaya yön verecek konumdaki kişilere kapsamlı bir bulgu sunulmuştur. Çalışmada özellikle öğretmenlerin çocuk istismarı ve ihmali konusunda bilgilendirilmesi ve desteklenmesi noktasında Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB) ve MEB’in öncülüğünde her okulda eğitim ve işbirliği programlarının oluşturulması, öğretmenlerin bildirim yükümlülüğü konusunda spesifik çalışmaların yapılması, okullarda “çocuk sağlığını ve refahını” gözetken ve bu doğrultuda çalışmalar yapan multidisipliner ekiplerin (rehber öğretmenler, okul sosyal hizmet uzmanları, psikolog, hemşire) oluşturulması ve bu ekip içerisinde çocuk istismarı ve ihmaliine yönelik koruyucu önleyici çalışmaların yapılabilmesi için okul sosyal hizmet uzmanlarının istihdam edilmesinin önemli olduğu ortaya çıkmıştır.

KAYNAKÇA

- Açar, A. Ve Tekin, U. (2018). Ortaöğretim kurumlarındaki öğretmenlerin çocukluk çağı travmatik yaşantı düzeyi ile çocuk istismarına yönelik farkındalıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnsan ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 10-24.
- Aksel, E. Ş. ve Irmak, T. Y. (2015). Çocuk cinsel istismarı konusunda öğretmenlerin bilgi ve deneyimleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 16(2), 373-391.
- Arksey, H., ve O'Malley, L. (2005). Scoping studies: towards a methodological framework. *International journal of social research methodology*, 8(1), 19-32.
- Bakır, E. ve Kapucu, S. (2017). Çocuk ihmali ve istismarının Türkiye’de yapılan araştırmalara yansımaları: Bir literatür incelemesi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 4(2), 13-24.
- Beyazova, U. (2014). İhmal.?. Derman, A.O. (Ed). *Çocuk İstismarına ve İhmaline Yaklaşım* (s. 35-37). Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi.
- Bülbül, K., Çakıcı, A. B., & Türkkan, T. Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk İstismarı ve İhmaline Yönelik Bilgi ve Risk Tanıma Düzeylerinin İncelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 4(2), 128-144.

- Can-Yaşar, M., Kaya, Ü. Ü. ve Karaca, N. H. (2021). Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Cinsel İstismarının Bildirimine Yönelik Tutumlarını Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 10(2), 715-737.
- Casares, M.R., Trocmé, N. ve Fallon, B. (2012). Supervisory neglect and risk of harm. Evidence from the Canadian Child Welfare System, *Child Abuse & Neglect*, 36, 471-480.
- Crosson-Tower, C. (2003). The role of educators in preventing and responding to child abuse and neglect. Fairfax, VA: Caliber Associates.
- Çelik, İ ve Aslan, E. A. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk istismarına yönelik farkındalık düzeyinin incelenmesi. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 40-56.
- Dereobalı, N., Karadağ, S. Ç. ve Sönmez, S. (2013). Okulöncesi eğitim öğretmenlerinin çocuk istismarı ihmali şiddet ve eğitimcilerin rolü konusundaki görüşleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 14(1), 50-66.
- Dilsiz, H. ve Mağden, D. (2015). Öğretmenlerin çocuk istismar ve ihmali konusunda bilgi ve risk tanıma düzeylerinin tespit edilmesi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 1(2): 678-694.
- Dubowitz, H. (2013). Neglect in children, *Psychiatric Annals*, 43(3), 106-111.
- Eken, M. (2021). Çocuk İstismarına İletişimsel Yaklaşım: Sınıf Öğretmenlerinin İletişimsel Deneyimleri ve Yeterlilikleri Üzerine Bir İnceleme. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (45), 125-143.
- Erdoğan, Y. ve Aslan, D. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk istismarı ve ihmaline yönelik algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 104-132.
- Ergündüz, Z.Ş. (2010). *Çocuk Suçluluğunda Çocuk İstismarı Olgularının Değerlendirilmesi*, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul.
- Gilbert R., Widom C.S., Browne K., Fergusson D., Webb E. ve Janson S. (2009). Burden and consequences of child maltreatment in high-income countries. *Lancet*, 373(9657):68-81.
- Güven-Bağla, A., Arıkan, M., Kılıç, R. Ö., Orulluoğlu, F., Kuyucu, İ., Özgan, M., ... & Soran, Ö. (2017). Sağlık çalışanları, öğretmenler ve üniversite 1. sınıf öğrencilerinin çocuk istismarı ve ihmali ile ilgili bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(1), 1-10.
- Gümüş, A. E. (2017). Çocuk cinsel istismarı şüphesinin bildirimi öncesinde çocukla yapılacak ilk görüşme. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 20(1), 45-58.
- Inkilä, J., Flinck, A., Luukkaala, T., Åstedt-Kurki, P. ve Paavilainen, E. (2013). Interprofessional collaboration in the detection of and early intervention in child maltreatment: employees' experiences. *Nursing research and practice*, 2013(Special Issue), 1-10. <https://doi.org/10.1155/2013/186414>
- Karadağ, S. Ç., Sönmez, S. ve Dereobalı, N. (2015). An Investigation of Preschool Teachers' Recognition of Possible Child Abuse and Neglect in Izmir, Turkey. *Journal of interpersonal violence*, 30(5), 873-891.
- Karakurt, N., Durmaz, H. ve Kanbur, A. (2021). Öğretmenlerin çocuk istismarı ve ihmaline yönelik görüşleri ve farkındalık düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 8(1), 22-28.
- Kefeli, H. ve Haktanır, G. (2018). Okul öncesi öğretmenlerin çocuk istismarı ve ihmali davranışlarına ilişkin anne bab görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(218), 113-134.
- Kiye, S. ve Pişkin, M. (2020). Öğretmenlerin Çocuğa Yönelik İstismar Algılarının İncelenmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(8), 20-44.
- Koca, M. (2012). Çocuk istismarında ihbar yükümlülüğü. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(1), 113-128.
- Koçtürk, N. (2018). Çocuk ihmali ve istismarını önlemede okul çalışanlarının sorumlulukları. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 38-47.
- Koçtürk, N. ve Yılmaz, D. (2018). Çocuk istismarı ve ihmali için risk altındaki çocukları belirlemeye ve müdahale etmeye yönelik model/veri tabanı önerisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(6), 1919-1927.
- Krug E.G., Dahlberg L.L., Mercy J.A., Zwi A.B. ve Lozano R. (2002). World report on violence and health. Geneva: World Health Organization.
- Leeb, R. T., Paulozzi, L., Melanson, C., Simon, T. ve Arias, I. (2008). *Child maltreatment surveillance: Uniform definitions for public health and recommended data elements, version 1.0*. Atlanta, GA: Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Injury Prevention and Control.
- Mennen, E.F., Kim, K., Sang, J. ve Trickerr, P.K. (2010). Child neglect: Definition and identification of youth's experiences in official reports of maltreatment. *Child Abuse & Neglect*, 34, 647-658.
- Munn, Z., Peters, M. D., Stern, C., Tufanaru, C., McArthur, A. ve Aromataris, E. (2018). Systematic review or scoping review? Guidance for authors when choosing between a systematic or scoping review approach. *BMC medical research methodology*, 18(1), 1-7.

- Odacı, H. ve Türkkan, T. (2021). Cinsel İstismar Şüphesi Bulunan Çocukla Görüşme: Öğretmenler ve Okul Psikolojik Danışmanları Nasıl Davranmalı ve Neler Yapmalı? *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19(1), 685-706.
- Özgül, D., & Tekin, U. (2015). Çocuğun cinsel istismar uğradığı durumlarda öğretmen ve okul yöneticilerinin tutum ve davranışları. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1-29.
- Özyürek, A., Çetin, A., ve Yıldırım, R. (2018). Aile Hekimi ve Öğretmenlerin Çocuk İhmal ve İstismarı Konusundaki Görüş ve Tutumları. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, 7(1), 436-453.
- Pekdoğan, S. ve Bozgun, K., (2018). Öğretmenlerin çocuk ihmal ve istismarı hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 433-443.
- Pelendecioğlu, B. ve Bulut, S. (2009). Çocuğa yönelik aile içi fiziksel istismar. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 49-62.
- Sağır, M. ve Gözler, A. (2013). Sınıf öğretmenlerinin çocuk istismarı ve ihmaliye yönelik görüşleri ve farkındalık düzeyleri. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 3(5), 67-102.
- Stoltenborgh, M., Bakermans-Kranenburg, M.J. ve IJzendoorn, M.H. (2013). The neglect of child neglect: a meta-analytic review of the prevalence of neglect. *Social Psychiatry Psychiatr Epidemiol*, 48, 345-355.
- Şahin, F. ve Beyazova, U. (2001). Çocuğun şiddetten korunma hakkı. *Milli Eğitim Dergisi*, 151, 90-94.
- Taner, Y. ve Gökler, B. (2004). Çocuk istismarı ve ihmali: psikiyatrik yönleri. *Hacettepe Tıp Dergisi*, 35(1):82-6.
- Taşkın, P., Erdemli, Ö. ve Demir, T. G. (2019). Çocuğun İhmal ve İstismardan Korunmasında Okulun Rolüne İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (52), 65-95.
- Toydemir, A. ve Efiltili, E. (2019). Özel eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin çocuk ihmal ve istismarına ilişkin bilgi ve farkındalık düzeylerinin incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10(17), 490-519.
- Üstündağ, A. (2020). Duygusal ihmal ve istismara uzmanların bakış açısı. *Journal of Economy Culture and Society*, (61), 125-140.
- Walker, N. E. (2002). Forensic interviews of children: The components of scientific validity and legal admissibility. *Law and Contemporary Problems*, 65(1), 149-78. doi: 10.2307/1192369.
- World Health Organization. (2016). *INSPIRE: seven strategies for ending violence against children*. World Health Organization.
- Yetiş, O. ve Ziyalar, N. (2018). Çocuk istismarı ve ihmalinin bildirimine yönelik öğretmen tutumları. *Türkiye Klinikleri Adli Tıp ve Adli Bilimler Dergisi*, 15(1), 10-23.
- Yıldız, Y., Kaçar, M., Albayrak, E., Çalaboğlu, T., Çakmak, S. ve Bayraktar, T. (2017). Çocuk ihmal ve istismarı hakkında ilköğretim öğretmenlerinin bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi. *Van Tıp Dergisi*, 24(4), 303-309.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

“WOMEN OF THE EAST” MAGAZINE AS A TRIBUNE OF SOVIET WOMEN’S POLICY

Laman Huseynova

Dissertant of the Doctor of Philosophy program on the specialty of Homeland History of the Institute of History named after A.A. Bakikhanov of the Azerbaijan Academy of Sciences, Baku, Azerbaijan

ABSTRACT

The article reflects the women’s policy pursued by the Bolsheviks in the country after the establishment of the Soviet power in Azerbaijan in the 20s of the XX century. The implementation of serious socio-political, educational, organizational and cultural measures in this area was noted as the main tasks of Soviet Russia. Articles reflecting that period were investigated in the “Woman of the East” magazine, in order to ensure the participation of Azerbaijani women in socio-political life. Despite the fact that the magazine was published under the influence of communist ideology in accordance with the requirements of the time, it provided an opportunity to analyze the current events in the field of women’s issues and to feel the political path of the state.

Keywords: *Woman of the East, Soviet power, illiteracy, headscarf*

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

LİDERLİK TÜRLEİ VE ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİNİN LİDERLİK ALGISI LEADERSHIP STYLES AND UNIVERSITY YOUTH'S LEADERSHIP PERCEPTION

Hüseyin ERSOY

Dr. Öğr. Üyesi, İzmir meslek Yüksekokulu, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye
ORCID ID: 0000-0001-6599-418X

ÖZET

Son dönemlerde hızlı bir şekilde yaşanmakta olan dijitalleşme dönemi pandemi döneminde daha da hızlanarak insanların iş ve yaşam alışkanlıklarını kökünden değiştirmiştir. Oluşan yeni döneme uyum sağlamada hızlı davranan ya da önceden görebilenler büyük fırsatlar yakalayacaklardır. Bu dönem gençlere de yeni ufuklar ve fırsatlar yaratacaktır. Ancak yeni tehlikeler de getirecektir. Eski bilinen yöntemlerin iş yapma dönemi zayıflayacak, yeni iş yapma yöntemleri gelişecektir.

Yeni gelişen iklimde fırsatları yakalayabilenler başarılı olacaktır ve yeni Zuckerberg'ler ortaya çıkacaktır. Bu fırsatları yakalayabilecek insanların geleceği görebilmeleri, yeni iş fırsatlarını değerlendirmeleri için liderlik, yöneticilik ve girişimcilik gibi özelliklere sahip olmaları başarılarının anahtarı olacaktır. Gençlerin bu çağı okuyup hazır olmaları onlara daha hayatın başında başarının yollarını açacaktır.

Bu çalışmada üniversite gençliğinin liderlik konularındaki düşünceleri, ilgileri, bilgileri ve bu konudaki düşünceleri araştırılacak ve kendilerini ne derece hazır hissettikleri sorulacaktır. Öğrenciler arasında likert tekniğine göre hazırlanmış bir anket çalışması yapılarak veriler bilgisayarda SPSS yardımıyla derlenecek ve elde edilen bulgulardan sonuç ve öneriler geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: liderlik, liderlik Türleri, üniversite Gençliği, Liderlik Algısı,

Alan Tanımı: İşletme Yönetimi-insan kaynakları

ABSTRACT

Digitalisation gaining acceleration in last two decades, during covid-19 pandemic in last 2 or 3 years, changed peoples way of life and doing business. The ones who can foresee and take position for incoming new era will success and catch great opportunities. This new era will bring new opportunities for youth also. But there will be more challenges too. Traditional way of doing business will be out of date in the near future and new styles of business will develop and dominate economies.

In this newly developing business climate the ones who be able to catch the opportunities will be successful new zuckerbergs will emerge. These young people must have some abilities such as leadership, managership and entrepreneurship etc. to be able to cope with the challenges of newly arising business media and to be able evaluate and foresee the opportunities new era is bringing in the new future. This will be key factor for the young people's success.

In this study, the change in university students' entrepreneurship preferences will be determined, also their respects, knowledges and opinions will be tried to understand. For this purpose, a survey will be conducted on the students at the university asking questions prepared according to Likert Technique. Then returned surveys

will be compiled by using SPSS program on PC. Then proposals will be developed according to conclusions found out by SPSS.

Keywords: Leadership, Leadership Types, Inspirational Leadership, Organisational Culture, Competition.

GİRİŞ

Aynı şeyleri yaparak farklı sonuçlar elde etmeyi bekleyemeyiz. Farklı sonuçlara ulaşmak için farklı yöntemler uygulamalıyız. Günümüzde yaşanmakta olan yoğun rekabet ve küreselleşme ortamında hem işletmelerin ihtiyacı olan genç, ilham verici, dönüştürücü ve yaratıcı liderlerin yetişmesi hem de gençlerin kendi işletmelerini kurarak farklılıklarını yaratıcılığa dönüştürerek öne çıkmaları ya da kendilerini öne çıkararak farklılıklarını işletmelere yansıtabilmeleri için liderlik algıları ve bilgilerinin yeteri kadar gelişmesinin yanında kendilerinin de bu bilincin farkında olmaları gerekmektedir.

Genç neslin ileride işletme ve veya diğer örgütlerin başına geçip toplumu yönetecek/yönlendirecek liderler olması nedeni ile toplum kendi geleceği için de yeni liderlere gereksinim duyulmaktadır. Bu farklılığı yaratacak olan da işletmeyi/örgütü yönetme becerisine sahip, çok ileri görüşlü ve vizyon sahibi liderlerdir.

Yönetici ile lider arasında çok büyük farkların olduğu dikkate alınırsa yönetimde liderliğin önemi kendiliğinden ortaya çıkar. Takım çalışması-liderlik tartışmalarına da günümüzde sıkça rastlanmaktadır. İyi bir takım mı iyi bir lider mi tartışması da uzun zamandan beri devam edip gitmektedir. 1980'li yıllarda popüler olan **Team Work (Takım Çalışması)** kavramı 2000'li yılların başlarında bu yerini lider kavramına bırakmış olsa da günümüzde halen team work mü? Lider mi? Tartışması devam etmektedir. Ancak günümüzde lider kavramının ön planda olduğu görülmektedir.

Lider ve liderlik yaklaşımlarında da farklılıklar bulunmaktadır. Günümüz rekabet koşullarında her işletmenin iyi bir takıma ve bu takıma ilham vererek geleceğe taşıyacak iyi bir lidere gereksinim vardır. Bunu da tek başına liderin yapması mümkün olmadığı için işletmenin tüm varlıklarını bu amaca yönlendirebilme yeteneğine sahip olması gerekmektedir. Den Hartog'un ifade ettiği gibi

“İyi yönetilirse tüm insanlar (Personel) rekabet avantajının kaynağı olabilir.”

2002).”

Bu çalışmada üniversitelerin iki yıllık bölümlerinde (teknik ve sosyal karışık) okuyan öğrencilerin liderlik konularındaki bilgi düzeyleri, algıları ve lider olma konusunda girişimleri ve/veya çalışmalarının olup olmadığı araştırılarak bir sonuç elde edilmesi amaçlanmıştır. Çalışma evreni üniversite çağında ve halen üniversitelerin iki yıllık bölümlerinde okumakta olan öğrencilerden oluşmaktadır. Anket çalışmamızda sorular yardımıyla işletmelerin görüşleri elde edilerek değerlendirilecektir. Hamlin & Sawyer write:

“Araştırmaların genellikle teorik kaldığı ve bu nedenle gerçek iş yaşamının sorunlarını yeteri kadar yansıtmadığı (3).“

Bu konudaki şikayetler de dikkate alınarak paydaşlarımızla bire bir ya da telefonla görüşme yöntemi uygulanmıştır.

Metodoloji

Bu çalışmada kullanılan metodoloji kalitatif ve kantitatif yöntem temeline dayandırılmıştır. Elde edilen bilgiler kitap ve makale, dergi gibi ikincil kaynaklardan ikincil bilgiler olarak ve ayrıca öğrencilerle yapılan anket çalışmasından birincil kaynak olarak sağlanmıştır. Araştırmada çok sayıda yayına ulaşıldığı için baz alınan liderlik türleri özetlenerek incelenmiştir. Elde edilen bulgular tablolar halinde verilerek değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Lider, Liderlik ve Liderlik Türleri

Liderlik türleri ile liderlik yetenekleri kavramları bazı noktalarda birbirine karışmış durumdadır. Liderlik yeteneği ya da becerisi olarak anılan bazı kavramlar liderlik türü olarak adlandırılırken bazı bilim insanları da

liderlik türü olarak ifade edilen kavramları liderlik skileri olarak adlandırmaktadır. Çalışmamızda bunlardan da kısaca bahsedilecektir.

Lider

Lider kimdir? Kime lider denir? Lider ne yapar? Gibi soruların tartışılması 1300'lü yıllara dayanmaktadır (Malik & Azmat, p.18). 1800'lerden itibaren de liderlik kavramı farklı zamanlarda farklı şekillerde tanımlandı. Liderlik tanımı genel ve kısaca liderlik yapan ya da liderlik işlevini yerine getiren kişi olarak tanımlanmaktadır. Ancak liderlik kavramı çok geniş ve ortak bir tanımla yapılamamış bir kavramdır. Askeri liderlikten, siyasi liderliğe ve dini liderlikten yönetici liderliğe, spiritüel Liderliğe v.b. çok çeşitli alanlarda liderlik örnekleri yaşanmaktadır. Napolyon lideri "umut tüccarı" olarak tanımlanmaktadır (Malik & Azmat, p.18). Hicks and Gullet'e göre lider

"önceden tanımlanan hedeflere ve amaçlara ulaşılmasını güvenceye alabilmek için insanları eğiten ve kontrol eden kişi" olarak tanımlanmaktadır(Malik & Azmat, p.18). Cuban'a göre ise lider "hedefleri, motivasyonları diğerlerinin aksiyonlarını şekillendiren kişidir. Çoğunlukla lider yeni ve var olan hedeflere ulaşmak için değişimi başlatır(18)."

Frick lider için şöyle demektedir:

"ben ilkim beni takip edin diyen kişi demektedir. Gidilen yoldan emin olmasa da hatta tehlikeli bile olsa (18)."

Bass lider ve liderlik tanımına başka bir açıdan bakarak amaçları ile tanımlamaktadır:

"bir liderin ve liderlik tecrübesinin birincil amacı ve değeri hedefe ulaşmak için diğerlerine ve varsayılan takipçilerine ilham vermektir (18)."

Sichone'a göre lider:

"Başkalarını mücadele etmeye değer amaçlar uğruna etkileme ve ilham verme yeteneğidir (;9)."

Malik & Azmat, (2019) tüm bu lider tanımlarını harmanlayarak kendileri de bir lider tanımı yapmışlardır. Onların tanımına göre lider

"insan kaynaklarına ilham verebilen, sadece mevcut hedef ve amaçları karşılayabilen değil aynı zamanda yeni ortaya çıkan veya çıkabilecek tehitlere göre onları değiştirebilen veya yenihedefler yaratabilen kişidir (25)."

Liderlik

Genel olarak tüm sosyal kavramlarda olduğu gibi liderlik tanımında da herkes tarafından kabul görmüş bir tanım bulunmamaktadır. Plutarch'tan başlamak üzere Carlyle'e kadar birçok bilim insanı lider ve liderlik tanımı üzerinde çalışmış ancak ortak bir tanıma ulaşamamıştır. Harrison dini liderliği bir gövdede (burada Hz. İsa'yı kastetmektedir) otorite ve sorumluluğu taşıyan harika ya da berbat birşey olarak tanımlamaktadır (Harrison,1982;59). Harrison liderlerin pozisyonlarını ve kendilerine verilen otoriteyi kötüye kullandıkları zaman bu hatanın sorumluluğunun sadece lidere ait olmadığını o liderliği kabul eden yönetimin de aynı derecede sorumlu olduğunu ifade etmektedir (Harrison,1982;59).

Bu ifadelerden sonra liderliği sichone kısaca şu şekilde tanımlamaktadır:

"başkalarını hedefler doğrultusunda etkileyerek onlara ilham verme yeteneği
(10)"

Lider yönetici değildir. Ya da her yönetici lider değildir. Lider patron değildir. Lider nedir? Lider karizmatiktir, güçlüdür, İlham vericidir, Yönlendiricidir. Dönüştürücüdür. Zor durumlarda soğukkanlıdır. Kendisini çabuk toparlar ve hemen sarsılmaz. Diğerlerini hedefe ulaşmak için yönlendirirken hırslıdır ve amaçlarına ulaşmaya inanmıştır (Sichone, 2004;10). Liderlik çeşitleri doğal olarak tanımlarda ortak alanlar içermektedir.

Ancak burada şunu vurgulamakta fayda vardır ki, günümüzde bu konuda herhangi bir kuşku kalmamıştır. Her yönetici bir lider değildir. Lider ile yönetici arasında çok farklılıklar bulunmaktadır. Tek cümle ile ifade etmek

gerekirse; Yönetici gücünü yasalardan ve/veya yetkilerinden alırken lider karizmasından yeteneklerinden alır. Harvey Moyler'e göre yönetim:

“örgütün formal yapısı içerisinde düzenlenen ve yöneticiye verilen otoritenin/yetkilerin uygulanması ve yönetilmesi disiplindir (10).”

Liderlik ise sonuçları kişisel yetenekleri/becerileri ile diğerlerinden elde etme kalitesidir (Sichone, 2004;10). Ancak bunlara ilave olarak bir cümle daha söylemek gerekirse, yöneticinin kısıtlı bir faaliyet alanı bulunurken, lider değişiklikler yapar, risk alır ve yeni kararlara etki eder (Sichone, 2004;10).

Liderler de her bakımdan kendi aralarında özellikleri ve yetenekleri bakımından ayrılmaktadırlar. Bazıları daha liberal olurken bazıları daha kontrolcu yani otoriter olabilmektedir. Bu nedenle İspirational (İlham verici) lideri diğer liderler tiplerinden ayıran özelliklere de kısaca değinmek gerekir. Liderlik yönetim yeteneğine sahip bir yönetici olarak ta adlandırılabilir. Ancak Gatz'ın ifade ettiği gibi liderlik bir sihirbazlık da değildir. Liderin elinde bir sihirli değnek olsa ve sallayınca herkesi birer takipçisi haline getirirse çok iyi olurdu (Gatz, 2006;1).

Liderlik Türleri

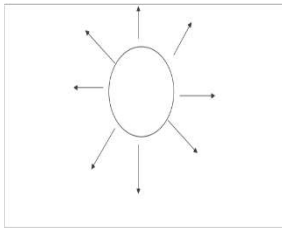
Sichone liderliği Egosentrik lider, Aşırı Liberal lider ve Efektif (Etklin) lider olmak üzere üç kategoride değerlendirmektedir (Schone, 2004;14-15). Liderlik stili için çok fazla tanım bulunmamaktadır Sichone şöyle yazmaktadır:

“Tüm yöneticiler astlarını motive etmede ve liderlik yapmada kendi stillerini geliştirirler (13).”

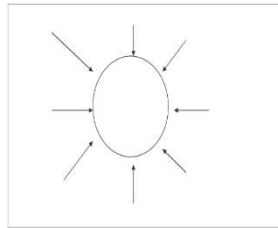
Flippo'nun bu tanımı geniş bir çerçeve çizmektedir. Nitekim Liderlik kavramı sürekli gelişmekte ve değişikliğe uğramaktadır. İspirational liderlik kavramı son zamanlarda ayrı bir kavram olarak ortaya çıkmaktadır. Daha önceleri birçok bilim insanı İspirational liderliği Dönüştürücü liderliğin bir unsuru olarak değerlendirmekte idi. Bass (1985) dönüştürücü liderliğin dört ögesi olduğunu ifade etmiştir (Zeinabadi ve Rastegarpour, 2010:1005). Bunlar “idealleştirerek etkileme”, “ilham verme”, “entellektüel teşvik” ve bireysel ilgi'den oluşmaktadır. (kaygın &Kaygın 2012).

Liderlik stil olarak otokratik yapıdan demokrarik yapıya kadargeniş bir yelpaze oluşturmaktadır. Otokratik liderler geleneksel sınıfa aittir. Bu tür liderler egosentriktirler, yüksek bir ata binerler ve hiç kimse tarafından ulaşılamazlar. Aşağıdaki şekil 1,2 ve 3'de liderlik türlerinin ilişki trafiği görülmektedir. Egosentrik lider gücü ve otoriteyi kendinde toplar (Sichone, 2004;13). Takım çalışmasının lider tarafından uygulayabilmesinin liderlik kalifikasyonlarını geliştirici katkısı da olmaktadır.

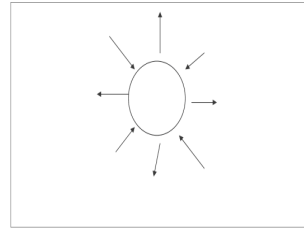
Şekil-1:Egosentrik Otokratik Lider

Şekil-2:Aşırı Liberal Lider

Şekil-3:Efektif Lider

Kaynak: Sichone, 2004:14-15

Astlarının işlerine hiçbir şekilde müdahale etmeyen liderler de Liberal liderler olarak adlandırılmaktadır. Bu durumda da kontrol ya kısmen ya da tamamen elden çıkmış olur. Yukarıdaki şekil 2'de de tam demokratik bir liderlik stiline çevre ile ilişkisi görülmektedir. Büyük ve etkin liderler, başkalarından beklediklerinden daha fazlasını kendilerinden beklerler. Zor karaları almaktan korkmazlar. Vizyon sahibidirler ve bu vizyonlarını gerçekleştirecek inanç ve güce sahiptirler. Kendileri, takım arkadaşları ve çalışanları ile işletmeleri için gerekli olan hırsla sahiptirler (Sichone, 2004;22).

Liderlik türlerini farklı açılardan bakarak sınıflandırmalar da yapılmaktadır. Bu sınıflandırmalara kısaca bakmakta yarar bulunmaktadır;

- **Otokratik liderlik** türü klasik liderlik yaklaşımı olarak da bilinir. Bu tür, astları daha çok patron biçiminde yönetme stilidir (www.acornlive.com, p.2). Kararlar merkezi olarak bir yönetici tarafından alınır. Bu liderler genellikle hem sabırsız hem agresiftirler hem de astların görüşüne pek önem vermezler. Astlarına kararlara katılmaları konusunda cesaretlendirici davranışlarda bulunmazlar. Yetkilerin büyük çoğunluğu kendilerinde toplanmıştır. Çağdaş yönetim tarzına uyum sağlayamaması nedeni ile son yıllarda oldukça eleştirilmektedir.

- **Demokratik liderlik** türü Khan ve arkadaşları bunu katılımcı liderlik olarak ta tanımlamaktadırlar. Bu liderlik türünde liderler astlarını, karar alma sürecine katılmaları konusunda cesaretlendirirler. Onların da bu sürecin bir parçası olmalarını sağlamaya çalışırlar. Demokratik liderlikte liderin çalışma çevresinin bilgilendirilmiş konumda tutulmaları büyük önem taşımaktadır. Astlar işletmeyi ve çevresini etkileyen her konuda daima bilgilendirilir. Khan ve arkadaşlarının ifadesine göre:

“Bu liderlik stilinde liderin son sözü söyleyen ancak son sözü söylemeden önce tüm takım üyelerinden gerekli bilgileri almış olan bir koç olması gerekir (88).”

- **Bırakın Yapsınlar (Tam liberal, Laissez-Faire) Liderlik Stili**, Laissez-Faire fransızcada “bırakın yapsınlar” anlamına gelmektedir. Bu tür liderlikte liderler astlarını tamamen serbest bırakmakta ve hiçbir şekilde işlerine karışmamaktadır. Bu yöntemde kontrolün tamamen kaçması ya da işlerin tamamen kontrolden çıkması riski söz konusu olmaktadır. Khan ve arkadaşları yazmaktadır:

“Araştırmalar liderlik rehberliği altında çalışan çocukların bu yöntemde en az verimli olduğunu göstermiştir (90).”

Yönlendirici olması beklenen liderlerin astlarını yönlendirmediği ve her şeyi onlara bıraktığı bir modeldir.

- **Bürokratik Liderlik Stili**, işletme yönetimindeki bürokratik yaklaşıma benzeyen bir liderlik türüdür. Burada işin gerekleri analiz edilip ortaya çıkarılır. Kuralları önceden belirlenerek çalışanların o kurallara uygun davranması beklenir. Bürokratik liderlik modelinde liderler ellerindeki yazılı kurallara göre hareket ederler. Liderlik politika belgesinde ne yazıyorsa ona bağlı kalınır.

- **Dönüştürücü Liderlik Stili**

- Transactional liderlik olarak da tanımlanmaktadır. Bu liderlik türünün dikkat çeken önemli bir özelliği “kısa dönemli planlama yapılıyor olmasıdır. Ayrıca örgütlenme ve kontrol yardımıyla astlar için açık hedefler konarak dönem sonunda hedeflerin kontrol edilmesi ile ödül ve cezalandırma sisteminin yürürlüğe konması şeklinde tanımlanabilir. Ödül ve ceza yönteminin çalışanları motive etmek için sık sık kullanıldığı görülür” (acornlive.com, 18.04.2022, p.3). Otokratik liderlik ile aralarında benzerlikler bulunsun da dönüştürücü liderlikte lider ile astlar arasında otokratik liderlikte görülmeyen çok sıkı bir bilgi değişimi ve iletişim söz konusudur. Ancak bazı araştırmacılar havuç-sopa olarak adlandırılan ödül-cezalandırma yönteminin dönüştürücü liderlik stilinin ana unsuru olmadığını onun bir araç olsa da en etkin faktör olmadığını ifade etmektedirler. “Liderin vizyonu, kişiliği ve yeteneklerinin gücünü astlarını iddialı hedeflere ulaşmak amacı ile kullanması asıldır. Havuç-sopa yaklaşımından çok onun yerine motivasyonu astlarının liderlerine bağlılığı, saygıları ve kendi görevlerini en iyi şekilde yapmaları anlayışı ile kazandırılır” (www.acornlive.com, 18.04.2022, p.3)

- **İlham verici Liderlik (İnspirational Leadership)**

“Bir çok firma liderliğinin kilit elementini kaçırdığı yeni bir çağda yaşamakta ve çalışmaktayız. Bu kilit element ilham vericiliktir.” (Horwitch & Whipple, 2014).

- Günümüzde liderlik tartışmaları hangi lider tartışmalarına doğru değişmektedir. Finney ifade etmektedir:

“Sadece liderlerimizi nasıl geliştireceğiz konusunu düşünmemiz değil bunun yanında gerçek ilham vericilik nedir ve liderlik kapasitemizi artırmak için ilham vericiliğin içimizdeki kaynaklarını bulma konusuna odaklanmamız gerekir (4).”

- Yukarıda belirtilen liderlik türlerine çok daha fazlasını ekleyen bilim insanları bulunmaktadır. Bu konuda tartışmalar ve araştırmalar sürmektedir.

Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Günümüzde hızla gelişen küreselleşme süreci dünyayı büyük bir köye çevirmesi ile yarattığı tehlikelerin yanında, beraberinde büyük fırsatlar da getirmektedir. Artık dijitalleşen dünyada işletme kurup dünya çapında iş yapmak ta o kadar kolaylaşmaktadır. Oturduğumuz yerden bir dijital mağaza açıp Çin’den ürün alıp Nikaragua’da pazarlamak günümüzde herkesin yapabileceği sıradan işler sınıfında görülmektedir. Bu fırsatları değerlendirebilecek girişimci ve liderlik yeteneklerine sahip çağımızın silahları ile donanmış gençler yetiştirmek ön plana çıkmaktadır.

Bu amaçla üniversite öğrencilerinin ne düşündüğü, bu konuda bir back-ground’larının olup olmadığı, bu tür bir iş düşünüp düşünmediklerinin anlaşılması ve küreselleşme süreci ile dijitalleşmenin sağladığı olanakların farkında olup olmadıklarının araştırılması amacı ile bir çalışma yapılmıştır. Öğrenciler ile yüz yüze ve anket çalışması yöntemi ile gerçekleştirilen bu çalışmada elde edilen bilgiler SPSS programı yardımıyla derlenerek sonuçlar değerlendirilmiştir. Çalışmada öğrencilere 11 soru sorularak veri toplanmıştır.

Araştırma Bulguları

Araştırmada iki yıllık ön lisans öğrencileri hedef kitle olarak alınmış ve farklı bölümlerden sosyal ve teknik bölüm öğrencileri olmak üzere dönüş sağlanan tutarlı görülen cevaplardan 200 öğrencinin verileri değerlendirmeye alınmıştır. Sosyal-teknik olarak eşit sayıda öğrenci çalışmaya konu edilmiştir. Kız erkek değerlendirmesi dikkate alınmamış ancak son sınıf öğrencileri olmalarına dikkat edilmiştir.

Tablo 1. Liderlik Konusuyla İlgilimi siz? Tablo 2. Aslen Nerelisiniz?

İşletme Türü	Oran %	Sayı
Evet	16.5	33
Hayır	64	128
Genel Bilgi	19.5	39
Total	100	100

Nüfus Olarak	%	Sayı
<5000	20.5	41
5000-50 000 arası	28.5	57
50.000–250.0000 arası	21.0	42
250.000’den fazla	13.0	26
Üç Büyük İlden Birisi	17.0	34

Katılımcıların dağılımına baktığımızda belirgin bir bölgeden olmadıkları gibi nüfusa oranladığımızda da homojen bir dağılım da görmemekteyiz. Ancak, liderlik konusu ile ilgilenip ilgilenmedikleri hakkındaki soruya büyük çoğunluğunun “Hayır” dediği görülmektedir (%64).

Tablo 3. Liderlik Konusunda Herhangi

Tablo 4. Liderlik Konusunda Eğitim

Bir Yayın okudunuz mu?

Aldınız mı?

	%	Sayı
Evet	26.5	53
Hayır	73.5	147
Total	100,0	

	%	Sayı
Hayır	88	176
Evet	5.5	11
Yetersiz	6.5	13
Total	100,0	100

Katılımcıların %73.5’lik bir oranının da zaten liderlik konusunda herhangi bir yayın okumadıkları cevaplarından anlaşılmaktadır. Liderlik konusunda eğitim almayanların oranı da %88 ile ilk 2 soruyu doğrulamaktadır.

Tablo 5. Lider ya da Liderlik denilince Aklınıza Hangisi gelmektedir?

	%	Sayı
Siyasi Liderler	31.5	63
Askeri Liderler	34	68
Dini Liderler	14.5	29
Spor Klüpleri	3	6
İşletme Yöneticileri	17	34

Katılımcıların lider ya da liderlik denilince akıllarına ilk olarak siyasi ve askeri liderlerin geldiği görülmektedir. İşletme yöneticilerinin lider olarak algılanma oranının %17 civarında olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Liderlik ile Yönetici Aynı Şey midir?

	%	Sayı
Hayır	34	68
Evet	51.5	103
Fikrim Yok	14.5	29
Total	100,0	100

Katılımcıların yarıdan fazlası lider ile yöneticinin aynı kişi olduğuna inanmaktadır. Lider ile yönetici arasındaki farkı bilmemektedir. Ancak %34'ü aynı kişi olmadığını bilmektedir.

Tablo 7. Liderlik Yeteneklerine Sahip Olduğunuzu Düşünüyor musunuz?

	%	Sayı
Evet		87
Hayır		38
Biraz-Yetersiz		75
Total	100,0	100

Bu soruda katılımcıların %87'sinin kendilerinde liderlik yeteneklerinin bulunduğuna inandığı görülmekte ama bunda güncel kültürün etkisinin olduğu düşünülmektedir. Liderlikle ilgili fazla bilgisi olmayan kişilerin liderlik yeteneğine sahip olduğunu söylemesi güvenilir bulunmamaktadır.

Tablo 8. Kendinizi Bir Lider Adayı Olarak Görüyor musunuz?

	%	Sayı
Evet	46.5	93
Hayır	30.5	61
Biraz	23	46
Total	100,0	100

Bu soru da aynı konseptte değerlendirilince önceki iki soru ile uyumlu olduğu ve güvenilir olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 9. Sizce Lider Nasıl Biri Olmalı?

	%	Sayı
Zengin Birisi	18.5	37
Çok Başarılı Birisi	46.0	92
Otoriter Birisi	17.0	34
İnsanları Yöneten Birisi	12.0	24
Diğer	6.5	13

Katılımcılarımızın üniversite öğrencisi ve ortalama 19-20 yaşlarında olduğunu dikkate alarak değerlendirildiğinde liderlik konularında literatür bilgilerinin az olması beklenmelidir. Bölümlerinin de bu konuya uzak olduğunu göz önünde bulundurmak yararlı olacaktır. Bu açıdan değerlendirince gençlerin başarılı olan hemen herkesi lider olarak algılama eğiliminde oldukları görülmektedir (46).

Tablo 10. Size Göre Çalışarak Lider Olunabilir mi?

	%	Sayı
Evet	56.5	113
Hayır	19.5	39
Fikrim Yok	24	48
Total	100,0	100,0

Bilim insanları “lider olunmaz lider doğulur” demektedirler. Ancak genç neslin bu ayrımı bilmemesi doğal karşılanabilir. %56.5’i çalışılınca lider olunabileceğine inanmaktadır. Bu şekilde inaniyor olmaları önceki sorulardan elde edilen verilerin ışığında değerlendirilince güvenilir bulunmuştur.

Tablo 11. Sizce Her Yönetici Bir Liderdir Denilebilir mi?

	%	Sayı
Evet	50.0	100
Hayır	16.5	33
Fikrim Yok	33.5	67
Total	100,0	100,0

Lider gücünü karizmasından alır, yönetici ise yasalardan alır şeklinde ifade bulunmaktadır. Bu soruda gençlerin lider ile yönetici arasındaki farkı bilip bilmedikleri araştırılmıştır. Gençlerin yarısının bu farkı bilmedikleri anlaşılmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüz iş hayatında genç liderlere büyük gereksinim duyulmaktadır. Start-up’ların Unicorn’ların milyar dolarlarla el değiştirdiğine şahit olmaktayız. Baktığımız zaman birçoğunun kurucusu ve CEO’larının gençlerden oluştuğu görülmektedir. Günümüzde dijitalleşme ve küreselleşme süreci özellikle gençler için büyük fırsatlar yaratmaktadır. Dijitalleşme bilgi yoğun bir süreç olduğu için fazla sermaye gerektirmeden yazılım kullanılarak yeni yeni fırsatlar yaratmak ve yakalamak çok daha kolay olmaktadır. Özellikle eğitimli gençler için bu süreç çok büyük fırsatları beraberinde getirmektedir.

Bu nedenle gençlerin kendi işini kurma yönetme ve başarıya ulaştırmaları açısından eğitimlerinin ve kendileri için gelecek planlarının ne yönde olduğunun tespiti ve o yöne yönelmelerinin cesaretlendirilmesine yönelik eğitim verilmesi ve teşvik edilerek cesaretlendirilmesi amacıyla yapılan bu çalışmada gençlerin liderlik konusunda literatürel bilgiye pek sahip olmadıkları görülmüştür.

Gençlerin günümüz dijitalleşme sürecinin fırsatlarını değerlendirebilmeleri için mevcut durumlarının tespit edilip eksiklerinin belirlenerek dijital çağın gereklerine uygun şekilde donatılarak fırsatları en iyi şekilde değerlendirecek şekilde hazırlanmalarının sağlanması gerekmektedir.

Lider ile yönetici arasındaki farkı henüz kavrayamadıkları, lider tanımının tam olarak anlaşılmadığı bir dönemde bulunmaktadırlar. Mezun olup kendi start-up’larını kurabilmeleri için gerekirse her fakülteye her bölüme girişimcilik dersinin yanında seçmeli veya zorunlu olmak üzere liderlik-yöneticilik gibi konu ve kavramları kapsayan dersler konması ya da eğitimler verilerek farkındalık bilincinin gençlere verilmesi faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

1. Adair, John, and Allen Melanie, “Time Management and Personel developent”, HAWKSMERE Plc., London 1999.
2. AKIN, H.Bahadır (2001), **Yeni Ekonomi: Strateji, Rekabet ve Teknoloji Yönetimi**, Çizgi Kitabevi.
3. Akyan, Ebru, **“Kayseri’de Faaliyet Gösteren Girişimcilerin Liderlik Özellikleri”**, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:17, Yıl:2004/2, Kayseri
4. Avolio, B.J., Bass, B.M., and Jung, D.L., (1999), **“Re-Examining the Components of Transformational and Transactional Leadership Using the Multifactor Leadership Questionnaire”**, in Journal of Occupational and Organizational Psychology (UK)
5. Baker, John, **“Management, Leadership and Skills Unit”**, Department of Trade and Industry, Bay 349, 151 Buckingham Palace, London SW1W, 9SS.
6. Bristol, Helen, **“Top 10 Templates and Checklist Team FME”**, www.free-management-ebooks.com 2015.
7. De Bono, Edward (2000), **“Rekabet Üstü”**, Remzi Kitabevi, 2. Basım, İstanbul.

8. Den Hartog, *LEADERSHIP As A Source of Inspiration*, 2002, ISBN 90-5892-015-1
9. Gatz, Jean, “*How to Be An Effective Leader When Your Magic Wand is Broken*”, www.jeangatz.com,
10. Gordon, Richard, (2011) IT Spending Forecast 2011 Update
11. http://www.gartner.com/technology/metrics/it-spending-forecast-q2.jsp?prm=FB_CHMTRC
12. Hamlin, G. Robert and Sawyer, Jenny, “*Developing Effective Leadership Behaviours: The Value of Evidence-Based Management*”, Business Leadership Review IV:IV, October 2007
13. Harrison, Buddy (1982), “*Understanding Authority For Effective Leadership*”, Harrion House Inc., Tulsa, Oklahoma, USA
14. Hollander, Edwin P., “The Impact of Ralph M. Stogdill and the Ohio State Leadership Studies on a Transactional Approach to Leadership”, *Journal of Management*, 1979, Vol. 5, No. 2, 157-165
15. Horwitch, Mark & Whipple, “*Leadership Who Inspire A 21 st-Century Approach to Developing Your Talent*”, Bain & Company, 2014
16. Interbrand Corp., *Brandtraining-glassory*, www.interbrand.com
17. Kaygın, Erdoğan & Kaygın Ceyda Y. “*Çalışanların Dönüştürücü Liderlik Algularını Belirlemeye Yönelik Araştırma*”, Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, Cilt 4, Sayı 2, 2012 ISSN : 1309-8039 (online)
18. Kotler, Philip and Pfoertsch, Waldemar, “*B2B Brand Management*”, Springer, 2006, Berlin.
19. Lucy, Finnie, „*Inspirational Leadership*“, Thales Learning and Development, Crawley, West Sussex.
20. Malik, Muhammed Abid & Azmat Sameen, „Leader and leadership: Historical Development Of The Terms and Critical Review Of Literature“, Annals of The University of Craiova For Journalism, Communication and Management, volume 5, 16-32, 2019, ISSN 2501-3513
21. Morrison, Ray and Ericsson, Carl, “*Deveolping Effective Engineering Leadership*”,
22. Nielsen, Karina & Cleal, Bryan. “Under Which Conditions Do Middle Managers Exhibit Transformational Leadership Behaviors? — An EExperience Sampling Method Study on The Predictors of Transformational Leadership Behaviors”, *The Leadership Quarterly*, 22 2011, 344–352.
23. PETERS, Tom, (1994), *Liberation Management*, London, Pan Books.
24. Porter, E. Michael, (1990), “The Competetive Advantage of Nations”, The Free Press, New York
25. Rooney, Joseph, Arthur, "Branding: A Trend For Today and Tomorrow", *Journal Of Product and Brand Management*, Vol. 4, No. 4, 1995
26. Sichone, Billy (2004), “The Rare Jewels Of Effective Leadership”, Mongu, Zambia
27. Wagner, A. John, Hollenbeck, A. John, “*Organisational Behavior*”, Routledge, 2010, New York.
28. Wilson, Stanley M., (2004), “*Effective Developmental Leadership: A Study Of The Traits and Behaviours Of A Leader Who Develops Both People and The Organisation*”, B.S. Nivholls State University.
29. http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm
30. Werburg, R.M. & Den Hartog, D.N. (2001). *Human Resource Management in Netherland*, Amsterdam: SWP.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

NEW INSIGHTS INTO SKIN MICROBIOTA YOUNG PEOPLE WITH ACNE

Major Gheorghe Giurgiu

Deniplant-Aide Sante Medical Center, Biomedicine, Bucharest, Romania
<https://orcid.org/0000-0002-5449-2712>

Manole Cojocaru

Prof. Dr., Titu Maiorescu University, Faculty of Medicine, Bucharest, Romania
<https://orcid.org/0000-0002-6871-577X>

ABSTRACT

Background The role of skin microbiota in acne remains to be fully elucidated. The emotions of stress (e.g., depression and anxiety), for instance, have been hypothesized to aggravate acne by altering the gut microbiota and increasing intestinal permeability, potentially contributing to skin inflammation. It is increasingly believed that the interaction between skin microbiota and host immunity plays an important role in this disease, with perturbed microbial composition and activity found in young people with acne.

Objective Acne also has close connections with the gastrointestinal tract, and many argue that the gut microbiota could be involved in the pathogenic process of acne.

Materials and methods Diet also shapes the gut microbiota. Emerging data suggest that dietary factors (i.e., the Western diet) may influence acne development. With the help of Deniplant brand, the authors have developed several products for acne that act as immunomodulators of the human microbiome.

Results Growing evidence indicates that probiotics modify the pathophysiologic factors that contribute to acne, potentially improving patient compliance. Probiotics also have immunomodulatory properties on keratinocytes and epithelial cells. Taken together, the findings suggest that the microbiota plays an important role in acne pathogenesis and can be modulated for clinical improvement, but efforts should be made to identify the exact mechanisms and therapeutic effects Deniplant natural remedies in young people with acne.

Conclusion Our presentation concentrates on the skin and gut microbiota in acne, the role that the gut-brain-skin axis plays in the immunobiology of acne, and newly emerging microbiome-based therapies that can be applied to treat in young people with acne.

Keywords: acne, microbiota, skin, gut, brain, Deniplant remedies

NOMOPHOBIA LEVELS IN YOUNG ITALIAN NURSES: A WORRYING TREND

Elsa Vitale

*Department of Mental Health, Local Healthcare Company Bari, Italy
Via X marzo, 43, 70026 Modugno, Bari
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9738-3479>*

ABSTRACT

Background and Aim: The Smartphone is more and more influencing subjects' lives and smartphone is becoming essential for everyone. Especially, smartphone usage has become essential in the young adult age group. The most worried aspect in nomophobia disorder is the displacement of real-life relations and interactions to digital social media in the current digital world by defining them as an epidemic outbreak. Moreover, nomophobia induces changes in several daily lifestyle habits by indicating positive correlations between nomophobia disorders and health problems. In the nursing context, the overuse of smartphones can also influence social relationships especially in their quality by resulting into the disregard of one's responsibilities and the decline of rapport between colleagues, additionally provoking unemployment and high staff turnover. In the healthcare scenario, where nomophobia appears to be very popular, all effects above detailed on nomophobia disorder can have critical consequences on patients as they can result in disregarding essential nursing duties, forgetting vital patient data, making neglectful errors and compromising professional patient communication, provoking a reduction in the quality of the care provided. The aim of this study is to investigate nomophobia levels in young Italian nurses.

Methods: An on-line questionnaire was administered. Data relating to: gender, age expressed in years and nomophobia condition.

Results: An interesting scenario, since nobody among participants reported no nomophobia disorder and 50% subjects recruited registered mild levels, 40.4% moderate levels and 9.6% severe levels, respectively. Additionally, the present findings suggested that significant differences in nomophobia levels were reported between males and females, since females recorded significantly higher levels in nomophobia disorder than males ($p=.004$).

Conclusions: There is an urgent need for the nursing community and educational institutes to coordinate and take necessary measures to ensure that this vulnerable group is given sufficient information and education about nomophobia and to change the prevalent misperceptions. Implementing awareness and contributing appropriate counseling approaches by educated nurses can play an important role in contrast nomophobia.

Keywords: Emotion Regulation; Mindfulness; Nursing Personnel.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

YOUTH AND EDUCATION: LOMBOK, INDONESIAN STUDENTS' AWARENESS OF PANDEMIC COVID-19 AND MOTIVATION TO PURSUE MASTER IN MALAYSIA

Salma Auriga Azhar

Kulliyyah of Languages and Management, International Islamic University Malaysia, Pagoh, Malaysia

Siti Yuliandi Binti Ahmad

Kulliyyah of Languages and Management, International Islamic University Malaysia, Pagoh, Malaysia

ABSTRACT

A novel coronavirus or COVID-19 pandemic emerged from China in December 2019. The pandemic hit almost all aspects of human life around the world. One of the industries greatly affected by this pandemic is the tourism industry. Hence, a movement control or lockdown restricts people from travelling outside their places. Students are also affected by this unprecedented situation where they have to consider many things, including their health and current government guidelines, if they want to study abroad. This study aims to measure students' awareness of pandemic COVID-19 and their motivation to pursue a postgraduate in Malaysia. This study also investigates the significant relationship between the pandemic situation and their motivation to study abroad in Malaysia during the pandemic. A quantitative research method with a survey using an online questionnaire as the instrument. The data were analysed using the IBM SPSS version 25 with descriptive and inferential analysis of Pearson Correlation. The result shows that 66% of students were aware and sufficiently informed of the virus COVID-19, and 86.2% of students had high motivation to pursue master's studies in Malaysia during a pandemic. The result shows that there was a positive correlation between the two variables, $r = 0.733$, $p = 0.000$, $n = 58$. There was a significant correlation between the awareness of the virus (IV) and their motivation to pursue master's studies in Malaysia (DV). This study would benefit the tourism industry, especially for the educational institutions to increase the number of international students by understanding their motivation to study abroad and their awareness of COVID-19. The implications of this study can contribute to a valuable perspective and knowledge to the tourism industry, education institutions, and academics researchers.

Keywords: Awareness, COVID-19, Motivation, Study Abroad, Youth

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

COMPARATIVE ANALYSIS OF STUDENTS' LEISURE PHYSICAL ACTIVITY DURING THE COVID PANDEMIC 2020 – 2021

Milda Žukauskienė

Dr., Vilnius University of Applied Sciences, Faculty of Health Care, Rehabilitation Department

Ramunė Komžienė

Vilnius University of Applied Sciences, Faculty of Health Care, Rehabilitation Department

Gabrielė Lukšytė

Vilnius University of Applied Sciences, Faculty of Health Care, Rehabilitation Department

Neda Valterytė

Vilnius University of Applied Sciences, Faculty of Health Care, Rehabilitation Department

ABSTRACT

Leisure physical activities (LPA) are considered a key element contributing to a greater sense of happiness and life satisfaction. However, the quarantine introduced because of COVID pandemic forced everyone, changed their life routine and adapted to existing changes. **The aim** of the study was to compare students LPA during a 2020-2021 pandemic. **Organization and methodology:** empirical research conducted in 2020-2021. 611 students participated: 308 students (88% women and 12% men, age Md = 20) in March-April 2020 (first quarantine) and 303 students (90% women and 10% men, age Md = 23,5 years) in March-April, 2021 (second quarantine). LPA was assessed by an anonymous survey; International Physical Activity Questionnaire that was supplemented by 4 open-ended questions about the nature of physical activity during quarantine.

Research results: in year 2020, the activity of 53 (17,2%) students was described as high-intensity (>3000 MET¹ – min/week); 119 (38, 4%) – moderate (1000-3000 MET – min/week); 136 (44,5 %) – low (<1000 MET – min/week). Differently in 2021, the activity of 108 (35,5%) students was described as high-intensity (>3000 MET – min/week); 126 (41,7%) – moderate (1000-3000 MET – min/week); 69 (22,8%) – low (<1000 MET – min/week).

During the first (in brackets – the second) quarantine 40% (59%) of students exercised according to the personal plan, 29% (25%) used technologies to help (e.g. online YouTube workouts), 10% (4%) – did not exercise at all; 21% (12%) stated that they could not engage in physical activity at home and were waiting for the end of the quarantine to start and / or continue physical activity.

The number of respondents that spent time in passive activities is shown in figure 1.

¹ MET - Metabolic equivalent of physical activity; One unit of MET is defined as energy consumption while sitting still and is equivalent to an energy consumption of 1 kilocalorie (4.1 kJ) / kg/hour.

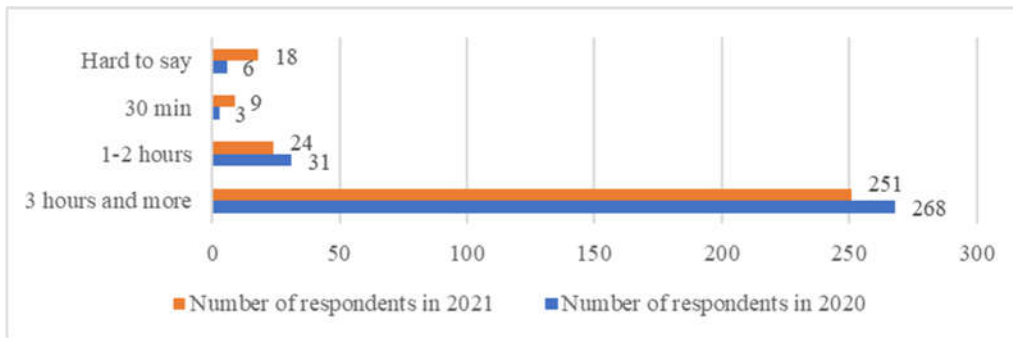

Fig. 1. Respondents that spent time in passive activities

Conclusions: low-intensity LPA was dominant during the first quarantine; as well as more time was spent in passive LPA. During the second quarantine high and moderate – intensity LPA was dominant applying activities in the nature and online.

Keywords: leisure physical activity; Covid pandemic; quarantine

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

ATTENDING CLASSES DURING PANDEMIC: A SURVEY ON STUDENTS' WELL-BEING AND DIFFICULTIES ENCOUNTERED

Bernice Wong Jen Yee

Kolej Tuanku Ja'afar, Mantin, Malaysia

ABSTRACT

Since the onset of the Covid-19 pandemic, Malaysian schools experienced closure, class rotation, and reopening at different times of the school year caused by the severity of the pandemic situation. For the past two years, the Ministry of Education practiced different modes of class attendance: 1) online classes when schools were closed; 2) partial opening of school where student attend in-person classes on alternate days to avoid crowding; 3) attending classes every day when Covid-19 cases are not severe; 4) Staying at home and self-study. The last mode of staying at home occurred when parents are given the choice of keeping their children at home as in-person attendance is not compulsory. This study surveyed 1207 secondary level students from February to May 2022, asking their preferences for different modes of class attendance, the difficulty encountered in their studies, and also investigated their well-being. Well-being is measured using Beck Depression Inventory. Specifically, participants were assessed in terms of: sadness, pessimism, loss of pleasure, loss of interest, loss of energy, sleep, irritability, appetite, concentration, and fatigue. Among them, 23.3% preferred to attend school every day, 51% preferred class rotation, 19% preferred to attend school based on Covid-19 situation, and 6.5% opted to study from home. Descriptive analysis found that students reported moderate depressive symptoms. Pressing issues with higher mean include problems associated with sleep, pessimism, loss of interest, and loss of energy. In terms of difficulties encountered, students reported to have issues with time-management, school attendance, low motivation and fear of Covid-19. This study contributes updated knowledge from Malaysian schools, and implications will be discussed.

Keywords: pandemic school disruption, students' well-being, Beck Depression Inventory, study challenges during pandemic

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

SLEEP QUALITY IN ALLERGIC CHILDREN AND THEIR PARENTS IN ASEER REGION OF SAUDI ARABIA

Abdulbari Ahmed Alzahrani

King Khalid University KKU, Abha, Saudi Arabia

Ahmed Hussain Almutlaq

King Khalid University KKU, Abha, Saudi Arabia

Abdussalam Mohammed Alqhtani

King Khalid University KKU, Abha, Saudi Arabia

Amna Moiz

King Khalid University KKU, Abha, Saudi Arabia

Ali Maeed Alshehri

King Khalid University KKU, Abha, Saudi Arabia

Background & Objectives:

Sleep quality is significant for physical and emotional well-being and influences the patient's view of prosperity during the day. Rest aggravations in patients with Allergic illnesses (Allergic Rhinitis, Bronchial Asthma and Atopic Dermatitis) can intensify the condition, entangle them and debilitate their personal satisfaction. With regards to kids, their folks are additionally impacted. We inspected the presence of sleep issues in guardians of youngsters with allergic disease looking for any Sleep problems, and its effects on the life quality if there is any.

Methods:

Parents of children suffering from an allergic disease were recruited in the out-patient clinic of the KKU clinic, study duration was from May-2021 to November-2021 In order to be eligible, participants had to be parents of a child suffering from allergic rhinitis, asthma or atopic dermatitis. Parents with chronic diseases themselves were excluded from the study, although pre-existing sleep disorders cannot be ruled out.

Results:

PSQI mean score in the group of parents was 6.6 (SD: 2.6, range: 0---13, median: 6). 82 (58.99 %) of them had a $PSQI \geq 5$ and this means that most parents had a subjective sleep quality perceived as bad, while only 57 (41 %) had a good sleep quality perception ($PSQI < 5$).

Conclusion:

These discoveries propose that changing sleep patterns in kids with Allergic diseases can influence guardians too. Such an impact influenced by the severity of the disease itself, further adds to the weight of respiratory hypersensitivities besides the skin hypersensitivity and should be considered in ongoing investigations.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

PLAYING THE GAME: THE PSYCHOSOCIAL BENEFITS OF SPORTS FOR YOUTH

Suantak Demkhosei Vaiphei

*Asst. Prof. Department of Psychology, Faculty of Humanities and Social Sciences, Assam Downtown University,
Guwahati, India*

ORCID ID: 0000-0002-4134-2926

Prateeti Barman

*Associate Professor, Programme of Social Work, Faculty of Humanities and Humanities, Assam Downtown University,
Guwahati, India*

ABSTRACT

There is always a misconception among Indian parents that sports affect children's academic careers, resulting in keeping away their children from playing any sports activities during their school and college life. However, sport is one of the activities which bring great results for people of any age. Several research evidences suggests that sports participation is positively associated with more healthy behaviours, improved school performance, improved subjective health, and increased well-being in young people. It also develops teamwork skills, self-confidence, resiliency, moral character, and other personal strengths, especially among the youth and children. Engaging in athletic games like swimming, boxing, etc consistently improves the cognitive and memory functions of the brain, helping oneself to perform better in academics-related realms too. Moreover, the athletic characteristic like discipline and perseverance also plays an important part in better academic performance and psychological well-being. Irrespective of a person age, sports have contributed several benefits for physical and mental well-being. Sports in an early age among the children usually develop a habit and a lifestyle which will help them throughout their life. Even among the adults, it helps in prolonging their physical well-being and enhances their mental state. However, it is not advised to only see playing sports as a strenuous activity that you just do for your health. One must make sports a hobby of lifetime to make it more meaningful and enjoyable. Apart from physical health and psycho-emotional benefits, one can make sports as a career and succeed in life too.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

TEMPERAMENT AND MOTIVATION OF YOUNG TENNIS PLAYERS

Mladen MARINOVIC

Assoc. Prof. Ph.D., University of Split, Faculty of Kinesiology, 21000 Split, Teslina 6, Croatia
ORCID No: 0000-0001-9909-4075

Ana KOKAN

Institute of Kinesiology, 21000 Split, Teslina 6, Croatia

ABSTRACT

No training process can be authentic and successful without a thorough understanding of the temperament and motivation of the athlete. Hans Eysenck concluded that temperament is biologically based and noted that the two personality traits he identified — neuroticism and extraversion — echoed the ancient temperaments. This paper aims to determine the relationship between general and sporting achievement motivation and temperament. Forty-eight tennis players and 37 tennis players (age = 9-15 years) have completed three questionnaires: 1) Eysenck's personality questionnaire, 2) General achievement motivation, and 3) Sport achievement motivation. Because athletes of both sexes did not differ statistically significantly in the monitored variables, they were considered one sample in the further data processing. Data were processed by the program Statistics 14.0.0.15. A scatterplot was obtained between two personality traits: neuroticism and extraversion. Using the Galen-Kant-Wundt scheme, a four-temperament picture was presented: Sanguine (29), Choleric (26), Phlegmatic (14), and Melancholic (16). Analysis of variance indicated significant differences between temperaments do not exist in motivation levels and positive emotional reactions in achievement situations. Significant differences exist only in negative emotional reactions of both sports ($F = 6.66$; $p = 0.00$) and general achievement ($F = 3.83$; $p = 0.01$). These characteristics are significantly higher in choleric and melancholic, which is in line with their temperament, which characterizes a weak and unbalanced nervous system. Since young tennis players are already facing physically and mentally demanding tasks at this age, it would be desirable for those who work with them to be familiar with their temperament and motivation characteristics. Determining the traits important to happiness in children will help inform programs promoting well-being in young athletes and good sports results.

Keywords: tennis players, temperament, motivation

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

ADOLESCENTS HIGH RISK OF SEXUAL BEHAVIOUR IN LAGOS STATE NIGERIA

Moruf Adebayo Abidogun

*Lagos State University of Education
College of Specialised and Professional Education
Department of Counselling Psychology
Oto/Iajnikin, Lagos State, Nigeria.*

ABSTRACT

The study examined adolescents' high risk of sexual behaviour in Lagos State Nigeria. . Two hypotheses were formulated and tested at 0.05 significant level and they were all rejected. A descriptive inferential survey research design was adopted to carry out the study. Samples of population of two hundred adolescent students were used. A self Constructed Questionnaire named high risk behaviour Questionnaire (HRBQ) was administered to the participants. The data were analysed by using descriptive statistics, chi-square and t-test. The study revealed that adolescents are all involved in high risk sexual behaviour. In that boys are more prone to high risk risk sexual behaviour than the girls. Base on the research findings the study highlighted some counselling implications which include that adolescents to be acquainted with the complications of high risk sexual behaviour and adequate as well as genuine information should be given on the reproductive organs.

Keywords: Adolescent, high risk, Sexual behaviour.

INTRODUCTION

Adolescence is the most important stages in life as the transitional phase of human growth and development, a stage between the childhood and adulthood where a juvenile individual matures to an adult. This period has been identified to consist of dramatic transformations accompanied by several physiological, sexual, emotional and psychological changes: depression, anxiety, restlessness and several and several other obsessions which are reasonably observable during adolescence (Omoegun, 1998).

This transition stage, between the ages of 10 to 19 by World Health Organization, 13 to 19 in united state and 12 to 21 (Browwn, Berrier & Russel, 2000), put the adolescent in a dilemma of how to adhere to the societal expectations. Therefore, they are confronted with numerous development and adjustments challenges, whereby sex issues are the most prominent challenge (Omoegun, 1998).

Adolescent period marks emergence of sex drive. Youngsters are influenced by sexual drive and self control is submerged (Osarenren, 1996). Sexual behaviour among adolescents has over the years becomes an issue of great concern particularly with the increase of HIV/AIDS pandemics and other sexually transmitted diseases. The problem of unprotected, causal, multiple, covert and open prostitution has continued to be deeper in the different areas of Lagos State and this has created a concern to Guidance Counsellor, the parent, the government and stakeholders involved in the care of adolescents.

In this view, awareness, campaigns, lectures, seminars, rallies in schools has been carried out to attract the attention of adolescents on the adverse effect of pre-marital sexual behaviour. The Lagos State government and other Non-government Agencies have put in extra effort by training and retraining teachers and Guidance counselors on HIV/AIDS and sexually transmitted disease prevention so as to pass on the training to the adolescents.

According to Okafor (2013), in spite of the efforts by the government and other agencies it seem adolescents have not developed positive attitude to sex because many of them still express sexual intimacy indiscriminately which could carry high risk of transmission of venereal diseases, abortion, barrenness, multiple sex partners and open prostitution. The inability of youth to control their sexual appetite calls for concern of stakeholders.

Osarenren (1996) opined that with the maturity of the sex hormones adolescents are in most cases 'sex-crazed', hormone-driven individual who want the perceived independence of adulthood without responsibility of adulthood. Also psychosexual development is a critical development process during adolescence. As children emerge into adolescence their developing gender identity shapes whom they interact and associate with especially peers. In addition negative media images that appear to promote lustful, irresponsible sexual behaviour are often associated with early sexual activity among adolescents and does not help matter.

In the view of Hoffman (1998), adolescence is a period between childhood and adulthood. An adolescent is a young person who is developing into an adult usually between the ages of 12 to 18. It is fact that adolescent age vary across the globe, across social and cultural setting thus it is universally regarded as a period of physical and social maturation.

In Okafor (2013), Ogundana (2002) stipulated that a number of programmes meant to create awareness and to generate change in attitude to sex among the entire population were undertaken but all to no avail. Adolescents still exhibited signs of promiscuity. Also Ikwuako (2001) opined that sexually adolescents of both sex are increasingly at risk of contracting and transmitting sexually transmitted infections continuing. Ikuwako (2001), added that adolescents represent an important segment of the society and are faced with overall burden of diseases that are sexually transmitted.

High risk sexual behaviour, according to Akanle (2006) can be defined as the number of partner with whom adolescents had intercourse without a condom, since having multiple sex partners without using condom puts adolescents at risk of contracting HIV/AIDS and any other sexually transmitted diseases.

Aneke & Anya (2013), opined that the risk for early sexual experimentation is associated with other high risk behaviours in adolescence which include sexual abuse, drug and alcohol abuse, and emotional adjustment. Peer pressure to engage in adult-like activities can encourage adolescents to engage in various levels of sexual experimentation. Adolescent who engage in sexual experimentation are at high risk for sexually transmitted infections, HIV/AIDS, pregnancy and abortions. Teenage mother suffer a lot of complication during delivery which in most cases result in high morbidity and mortality for both mother and infants.

In the view of Owuamanam (1982) Sexual behaviour as all visible actions of man which include speech making and interactions that have to do with sexual activities such as kissing, holding hands, breast stimulation, and genital behaviour like nomadic dressing, sexual identity and sexual orientation.

According to Charine Glen-Spyron (2009), responsible sexual behaviour such as delaying initiation of sexual intercourse, choosing caring and respectful partners, increasing the use of condoms, and using effective contraception among others are important public health issue which should be disseminated to these adolescents.

The symptoms of adolescents active sexual behaviour are early sexual activity/promiscuity, peer pressure, use of alcohol and drugs and teenage pregnancy.

Early sexual activity/promiscuity: This is a growing issue in adolescent development. In general older adolescents (age 15 and older) demonstrate a reduction in early sexual activity whereas adolescents younger than thirteen demonstrate an increase in sexual activity. Many secondary students reported having sex before the completion of the senior secondary school (Kirby, 2001). Promiscuity is the order of the day for most adolescents. They are confronted with the challenge of multiple sex partners' or rather indiscriminate sexual abuse.

Peer pressure: adolescents receive most of their information to engage in sexuality from peers which often leads to misinformation. Adult-like activities can encourage adolescents to engage in various levels of sexual experimentation. Since adults can do it adolescents believe that they can do it better. Peer force their friends to engage in indiscriminate sex without precaution, misinformed on sexuality and their reproductive organs. Boys exhibit their manhood through "sexual conquests" while girls sees themselves as "sexualized objects". With misinformation those who choose to use condom during sex sometimes use them wrongly (Okafor 2008).

Use of alcohol and drug: This reduces inhibitions and can influence participation in unprotected sexual activity. Boy and girls with history of smoking and alcohol are likely to suffer from high risk of sexual behaviour in part because, the use of these substances influences the desire for sex and decisions in any social centre. The use of drugs and alcohol enhance the urge for sexual desire and gratification most adolescents have confessed of having taken substances before sex (Okafor, 2008).

Teenage pregnancy: it obvious that the rate of teenage pregnancy is reducing as a result of the awareness of contraceptives but there are still other adolescents who fall victim to teenage pregnancy. It has been a societal concern for decades. Teenage pregnancy complicates the adolescent girl's development and contributes to a troublesome transition to young adulthood; which involves a potential future as a single parent with limited educational and economic opportunities (Ikwaako, 2001).

Teenage mothers are at risk of poverty and school failure, while their children are at risk for low birth weight, poor access to health care, poverty and early childhood developmental problems. Poor teen mothers have sometimes been blamed for their circumstances and negatively portrayed within the media and the public vicinity. There are overall decrease in teenage pregnancy has occurred across all ethnic group in Nigeria not limited to Lagos state alone. (Koch, 1993).

Statement of the Problem

This research work seeks to find out if there is a better way to address the devastating problem of adolescents. The most turbulent state of human development is agreeably the adolescent stage. Among their numerous delinquent behaviours are their involvements in all forms of indiscriminate sexual escapades leading to their exposure to infections as sexual transmitted infections (STIs), HIV/AIDS, unwanted pregnancies and abortions or deaths. These adolescents are sex-crazed, hormone driven individual whose sexuality has been viewed negatively as inappropriate and troublesome rather than normal and healthy.

The prevalence of their risky sexual behaviours among others has increased drastically in recent times. They are found in different within the state around the streets in secluded places at night engaging in sexual activities. This problem is becoming increasingly prevalent in the state and its effect is detrimental to the adolescent's health and psychological wellbeing as it affects the society. This study therefore is imperative.

Purpose of the study

The purpose of this study is to determine the effects of adolescents' high risk sexual behaviour and their exposure to sexual transmitted infections (STIs); and to ascertain the gender difference if any, of adolescents high risk sexual behaviour.

Research Hypotheses

Two hypotheses were formulated for this study:

Ho1: Adolescent do not exhibit high risk sexual behaviour

Ho2: There is no significant difference in high risk sexual behaviour of boys and that of girls.

METHODOLOGY

A descriptive inferential survey research method was adopted to carry out this study. The target population comprised of all the adolescent students in Lagos state between the ages of 12-18. A sample of two hundred students was randomly selected from five schools in Lagos state. Forty adolescents each from the five schools used. The sampling procedure used stratified sampling. The sample comprised of 100 males and 100 females. The five schools used were all co-educational included three public and two private schools

A data was collected using a 20-item self constructed Instrument named high risk behaviour Questionnaire (HRBQ) and validated by the two experts in test and measurement to ensure content validity. It was a five-

point likert scale based on strongly agree, agree, undecided, disagree and strongly disagree. The questionnaire was divided into two sections; Section A measured bio-data of the adolescents while section B measured the sexual behaviour of the participant.

RESULTS

Hypothesis 1: Adolescent do not exhibit high risk sexual behaviour

The hypothesis was tested with chi-square (X^2)

Table 1: Chi-square (X^2) of Adolescents who do not exhibit high risks sexual behaviour.

Gender	Yes	No	Total
Boys	60	40	100
Girls	70	30	100
Total	130	70	200

Chi-square analysis of relationship between adolescence who exhibited high risk behaviour and who do not

Sex	Observed	Expected	X^2 -cal	X^2 -crit
Boys	100	65	88.26	3.841
Girls	100	35		

Calculated Chi square of 88.26 greater than chi critical of 3.841 with degree of freedom at 0.05 level of significant. The null hypothesis is therefore rejected.

From the table above the X^2 calculated (88.26) is higher than the X^2 critical (3.841). This shows that null hypothesis is rejected which means that adolescents whether male or female do exhibit or are involved in high risk sexual behaviour.

Hypothesis 2: There is no significant difference in high risk sexual behaviour of boys and that of girls in Lagos state.

Table 2: T-test analysis of gender and High risk sexual behaviour among adolescent

Gender	N	Mean	SD	T-Cal	T-crit	DF	Alpha
Boys	100	65	10.2	8.9	1.645	198	0.05
Girls	100	57	8.3				

From the above, t-cal (8.9) is higher the t critical (1.645) at df 198 and at 0.05 level of significance. The hypothesis is therefore rejected. This means that there is a significant difference between the high risks sexual behaviour of boys and that of girls; this means that boys are prone to more risky sexual behaviour than girls.

DISCUSSION OF FINDINGS

Two hypothesis were tested and both of them were rejected. From the result obtained hypothesis one, corroborated with Osarenren (1996) who stipulated that at adolescence the presence of sex hormones constitute a very strong and powerful stimulant and reinforce for sexual desire and craving. It is pertinent to mention that adolescents as a result of the active sex hormones due to puberty are usually very sexually active or rather sex-crazed and would always want to exploit the world of sex without interference from the older adult. Also Adedimeji (2003) mentioned that adolescents are not taking enough precautionary measures in spite of current efforts to reduce the rate of infections. Many youths are extremely apprehensive of the dangers posed by their sexual behaviour.

Hypothesis two shows that boys are more prone to high risk sexual behaviour in that the libido of boys is generally higher than that of girls and continues even to old age while that of girls diminishes as they get older. This affirmed Hoffman (1998). Kirby (2001) and Dry foss (1990) which state that interventions that use attitude change to change behaviour may be more effective among females than the boys. Also Osarenren (1996) stated that young men have strong passion for sex and they try to satisfy themselves quite indiscriminately.

IMPLICATIONS FOR COUNSELLING

It is necessary for the adolescents to be acquainted with the consequences that may result from pre-marital sex. It can be achieved through a well organized programme of sex education, marital counseling and adequate information on reproductive behaviour before many of the problem connected with puberty becomes disorganizing efforts to conduct sexuality education within the home environment have been found to be insufficient.

Adolescence represents a time of fundamental change, as adolescents are introduced to new reproductive capacities that have to be understood cognitively, socially and emotionally. Parents need to provide supportive learning environments in which children can develop a understanding of their sexuality, particularly during their adolescent years.

Recommendations

- Adolescent leaders should be used for preventive interventions. That is for any awareness programme to be successful only adolescents should be used to teach their peers coping mechanism strategies about sex.
- Parents and guidance need help in learning effective ways of supporting their adolescent's psycho-sexual development.
- Guidance counselor and stakeholders of adolescents need resources to support their important role in shaping the lives of adolescents.
- Gender-specific intervention programmes that assist adolescents in understanding positive manhood and womanhood development should be used to help adolescents develop positive gender identity and to fully aware and consider their role in relationship with family, peers and community.
- Guidance counselors, experienced teachers and parents are to introduce the topic of sexuality and sex education in child development, how early this occurs is again influenced by the personal values attitudes of the parents
- Academic institution can partner with local government and health sector agencies to help in the development of rigorous research perspective that can increase knowledge of effective interventions which can be replicated in other communities within the State.

CONCLUSION

Effective parent-child communication regarding love and intimacy as well as family rules standards about teenage dating can provide needed support for adolescents who are confronting the social and emotional challenges related to puberty.

To address premature sexual activity among adolescents effectively aggressive and comprehensive strategies are needed to tackle the menace of issues involved and the diversity in social and community contexts. Adolescents are the future leaders of tomorrow and efforts should be made by all stakeholders to make sure that they live a healthy life.

REFERENCES

- Adedimeji, A. (2003). Perceptions of HIV/AIDS infection and condom use among undergraduates in Nigerian University. Ibadan: University Press.
- Akanle, F.F. (2006). Sexual Behaviour and perception of HIV/AIDS among youths in South West Nigeria. *The Counsellor*. Vol 1:22 Pp 176-177
- Aneke, C.I. & Anya, C.A. (2013). Adolescents' High Risk Behaviour: Implications for Counselling. *The Lagos counselor Journal of Lagos state chapter of CASSON*, Vol 6:1 Pp 12-19
- Brown, J.M., Berrier, P.K. & Russel, O.L. (2000). Applied psychology. Macmilliam, USA Pp 101-111
- Charine Glen-Spyron (2009). Risky sexual behaviour in adolescence. Washington: Prince Press
- Dryfoss, J. (1990). Adolescents at Risk: Prevailing and Prevention. New York: Oxford University Press.
- Hoffman, S.D. (1998). Teenage Childbearing is not so bad after all or is it? *A review of New Literature. Family Planning Perspectives Issues*, Vol 30:5 Pp 236-239 & 243
- Ikuwuako, C.N. (2001). The Development and Effect of information, Education and Communication strategies on Young Adults Reproduction Health Practices in Lagos. *Unplished Ph.D Thesis, University of Lagos*
- Kirby, D. (2001). Emerging Answer: Research Findings on Programs to Reduce Teen Pregnancy. Washington, DC: National Campaign to Prevent Teen Pregnancy
- Koch, P.B. (1993). Promoting Healthy Sexual Development During Early Adolescence In Early Adolescence: Perspectives on Research Policy and Intervention, ed Richard Learner. Hillsdale, NJ: Erlbanm.
- Ogundana, F. (2002). Attitude to death: an obstacle to sexual Behaviour change among urban Ekiti. *Nigerian Journal of counseling and Applied Psychology Vol 1 Pp 56-57*
- Okafor, P.N. (2013). Adolescents' High Risk Behaviour In Lagos Metropolis: Implications for Counselling. *The Lagos counselor Journal of Lagos state chapter of CASSON*, Vol 6:1 Pp 26-32
- Omoegun, M.O. (1998). The adolescent and you. Lagos: Babs Sheriff & Co Ltd
- Osarenren, N. (1996). Child Development and Personality. Lagos: Debate Nigeria Limited.
- Owuamanam O.O. (1982): Sexual Activities of School: Going Adolescents. *Nigerian Adolescents Vol 18:69, Pp 169-179*

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

РОЛЬ ВИРТУАЛЬНОЙ РЕАЛЬНОСТИ В ПРЕПОДАВАНИИ THE ROLE OF VIRTUAL REALITY IN TEACHING

М. С. Темирханова

Докторант, ассоциированный профессор кафедры «Информатика»

Г. М. Абильдинова

Евразийский национальный университет им. Л.Н.Гумилева, Нур-Султан, Казахстан

АБСТРАКТ

Одна из важных сторон взаимодействия молодежи с миром - его познание. Раньше информация воспринималась по разным возрастным ограничениям, религиям, интересам через родителей, сообщества и государством, но сейчас познание каких-либо вещей идет через Интернет без контроля родителей и без ограничения доступа. Когда молодым людям не дают достаточно знаний из области нравственного и психологического образования, то у людей нет и ориентиров того, как правильно жить и к чему стремиться. Если учителя будут учить как пользоваться и в каких ситуациях использовать технологию во время обучения или повседневной жизни, то переход между традиционными и инновационными технологиями будут плавными и безболезненными для молодежи.

Это исследование посвящено понятию инноваций, которое одинаково важно для двух сторон. Преподаватели могут использовать новые методы и инструменты, которые могут улучшить их преподавание, делая темы более реальными и актуальными, а учащиеся должны стать более творческими и инновационными, чтобы связать предметы с реальными жизненными ситуациями, собирать информацию и решать современные проблемы принимая во внимания цифровую этику. Цель данного исследования выявить причины об отсутствии инновационных технологий на уроках и разработать курс для развития навыков учителей к применению виртуальной реальности на уроках.

Методология исследования основана на опросе учителей и анализе, где был сделан вывод, что учителя испытывали затруднения в использовании онлайн ресурсов и электронных устройств так как не знали, как внедрить их в урок, не знали где можно найти ресурсы, недостаточно методической поддержки. В результате исследования было запланировано и разработано ряд семинаров об использовании ВР на уроках для обеспечения недостающих ресурсов урока и мотивация учащихся через интерактивные взаимодействия.

Ключевые слова: мотивация, окружающая среда, инновационные методы, виртуальная реальность, учителя.

ABSTRACT

One of the important aspects of youth's interaction with the world is its cognition. Previously, different age restrictions, religions, interests through parents, communities and the state perceived information, but now the knowledge of any things goes through the Internet without parental control and without access restrictions. When young people are not given enough knowledge from the field of moral and psychological education, then people do not have guidelines on how to live properly and what to strive for. If teachers teach how to use technology during training or in everyday life, then the transition between traditional and innovative technologies will be smooth and painless for young people.

This research is devoted to the concept of innovation, which is equally important for both sides. Teachers can use new methods and tools that can improve their teaching by making topics more real and relevant and students should become more creative and innovative in order to connect subjects with real life situations, collect information and solve modern problems taking into account digital ethics. The purpose of this study is to identify the reasons for the lack of innovative technologies in the classroom and to develop a course for developing teachers' skills to use virtual reality in the classroom.

The research methodology is based on teachers' survey and analysis, where it was concluded that teachers had difficulty using online resources and electronic devices because they did not know how to apply the lesson, did not know where to find resources, and there was insufficient methodological support. As a result of the research, a number of seminars were planned and developed on the use of VR in the classroom to provide missing resources and motivate students through interactive interaction.

Keywords: motivation, environment, innovative methods, virtual reality, teachers.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

CULTIVATING ENTREPRENEURIAL SKILLS AMONG STUDENTS THROUGH KIOSK BUSINESS

Nurul Ain Sarah Ariffin

Keningau Vocational College, Cosmetology department, Keningau, Sabah, Malaysia

Caroline Marius

Keningau Vocational College, Cosmetology department, Keningau, Sabah, Malaysia

Ernnalisa Yusop

Keningau Vocational College, Cosmetology department, Keningau, Sabah, Malaysia

Nelyssa Elvy Honey Timothy

Keningau Vocational College, Cosmetology department, Keningau, Sabah, Malaysia

ORCID numbers: <https://orcid.org/0000-00002-0860-8777>

ABSTRACT

The purpose of this project was to train final year students of Keningau Vocational College by assigning them task to run a kiosk business for a day. They were required to sell products or service of their own choice within a given number of hours at a specific location. With the rapidly evolving job sectors and economy, students might not be well-prepared to enter the world of work which demands graduates to be entrepreneurial and adaptive. Hence, this project was intended to familiarize them with the basic skills in setting up their own businesses and help them evaluate their own performance based on several criteria including the SWOT (Strength, Weakness, Opportunity, Threat) technique. The students were expected to apply business model canvas in planning and implementing their businesses. A group of 24 students were involved in this project. They were assigned into six teams and each team had its own respective kiosk. The findings revealed that the students were able to analyze their strength and their weaknesses and they became more aware of future opportunities and possible challenges that they needed to prepare themselves for. It could be deduced that this project was effective in training the students to be future entrepreneurs.

Keywords: entrepreneurship, business model canvas, SWOT

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

**IKSAD
ENSTİTÜSÜ**

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

MAXIMAZING THE USE OF DRONE TECHNOLOGY IN THE 21ST CENTURY: IMPLICATION FOR YOUTH

Moses Adeolu AGOI

Lagos State University of Education, Lagos Nigeria
Orcid Code: <https://orcid.org/0000-0002-8910-2876>

Oluwadamilola Peace AGOI

Federal University of Agriculture Abeokuta, Ogun Nigeria

ABSTRACT

In no doubt, technology has tremendously pivoted around innumerable range of human activities. Its applications have moved beyond scientific environments from computerized tools to smart machines. Recently, the evoking integration of unmanned aerial vehicles (UAVs) popularly known as drone at the sphere of Construction, Architecture, and Engineering among several other application areas are proves of its abilities to accomplish domestic tasks in a more safe, fast and efficient manner. This paper is a content review of drone technology, the technological components and its application as related to youth. Questionnaires instrument were formulated and administered to 80 respondents via online Google form. The response collected were collated and subjected to reliability analysis. Finally, it was concluded that drones can serve as tools that enhances cognitive and scientific principles in a fun and hands-on way. Drone has the resources to stimulate the curiosity and creativity of youth, build the interest of youth in sciences related fields, increase youth critical thinking and develop youth decision-making skills.

Keywords: Drone, Unmanned Aerial Vehicle, Technology, 21st Century, Application, Youths

INTRODUCTION

Drones are pilotless airborne machines. They are also referred to as Unmanned Aerial Vehicles (UAV) or Unmanned Aerial System (UAS). They are operated through ground controlled stations (Hallermann and Morgenthal 2014).

Initially, Drones were made for military applications but are now used for a variety of civilian purposes. These flying but unmanned systems are developed to perform a range of task such as surveillance, search, firefighting, rescue and infrastructure monitoring.

YOUTH AND DRONE TECHNOLOGY

The numerous uses of drones are daily accelerating across human endeavors as technology advances. A lot of young people enjoy to catch fun by flying drone all around their environment. This are gradually becoming teenage hobby. Drones are sold in small toy stores and supermarkets with their various sizes tagged with different prices.

The use of drone technologies are raising the level of youth' inquisitions and are in turn redirecting more and more youths into the fields of science and engineering. Universities and other higher institutions are now providing interest driven resources to stimulate the curiosity and creativity of students thereby developing their thinking capability and problem solving skills.

So many online programs are available for youths. These programs are designed to introduce youths to machine codes thereby allowing them to write programs with the use of pre-defined terms. Strategies for solving problems are learnt by these youths as they are drafted into careers in the fields of science and technology

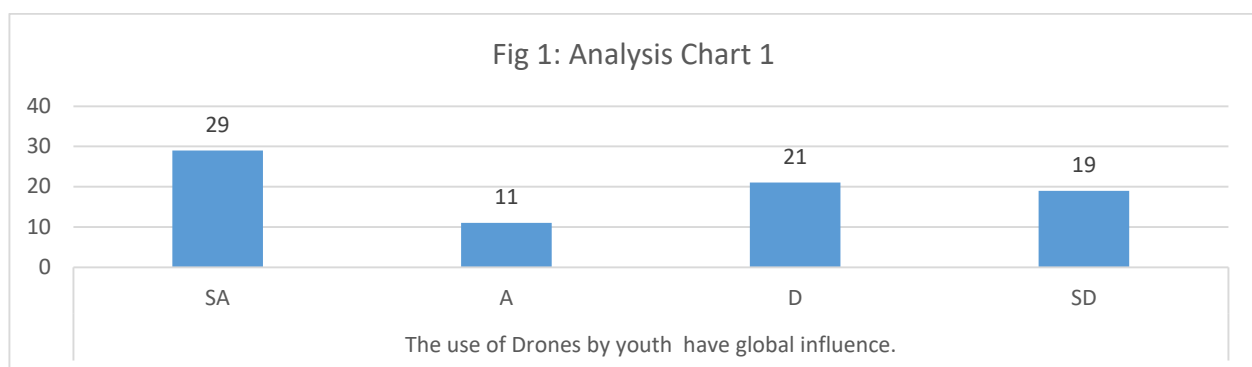
RELATED LITERATURE

According to Siebert and Teizer (2014); Pajares (2015); Zhou and Gheisari, (2018). Drone Technology are originally designed for military applications but over the years and with tremendous improvements in their technologies, civilian applications of UAVs have gained wide popularity (Zhou and Gheisari, 2018). Gonzalez-Dugo et al., (2013) stated some civilian application of drones starting from remote sensing, environmental survey, etc.

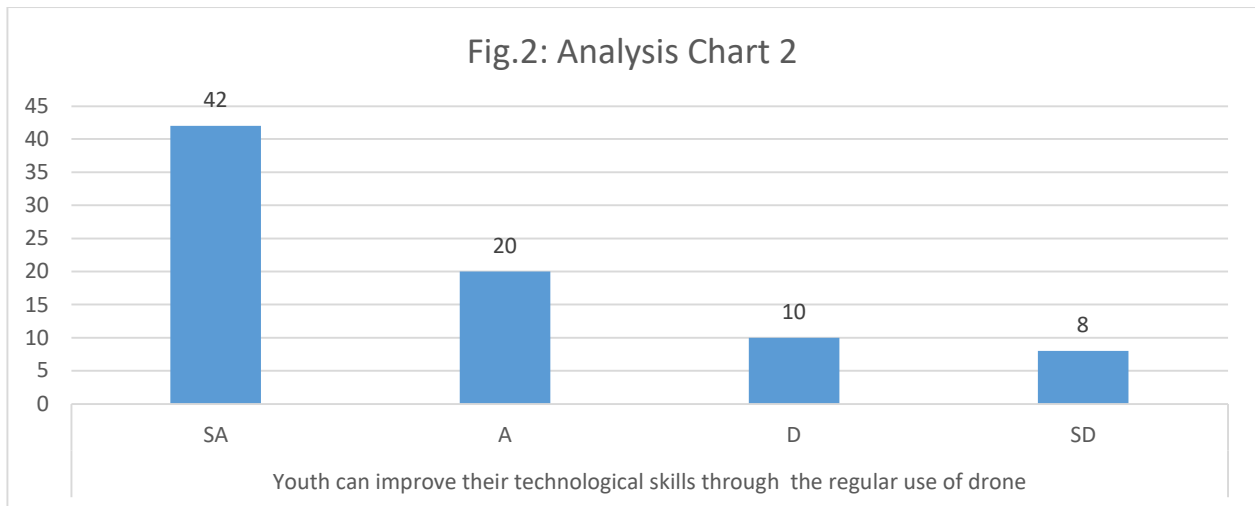
MATERIALS AND METHODS

This paper is a content review of drone and its applications with regards to youths. In this study, data was collected from 80 respondents using online Google form questionnaire instrument. Some youth were interviewed through mobile phone calls to acquire relevant information. To ensure accurate reliability index, the collated response were subjected to Cronbach's alpha reliability analysis. The result of 0.79 gave good reliability index of the instrument. The exercise was carried out within the frame of three weeks.

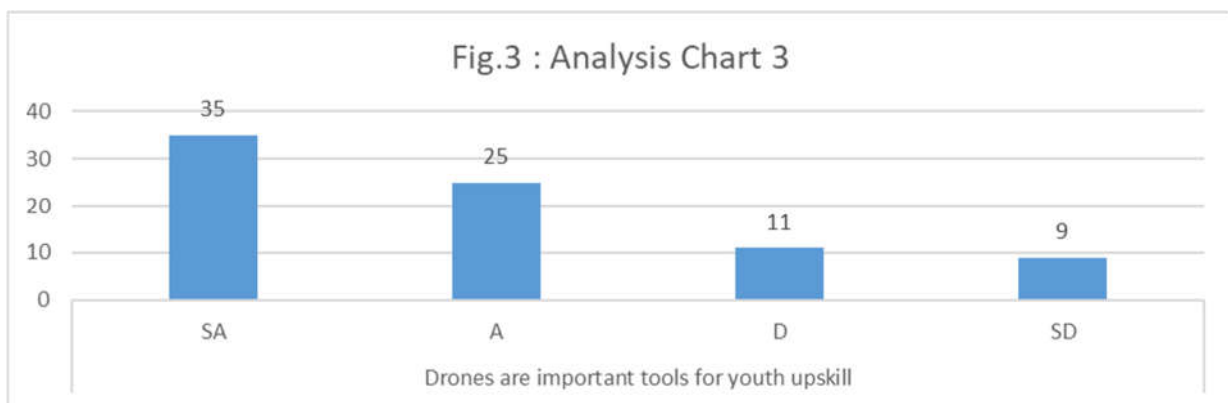
RESULTS AND INTERPRETATION

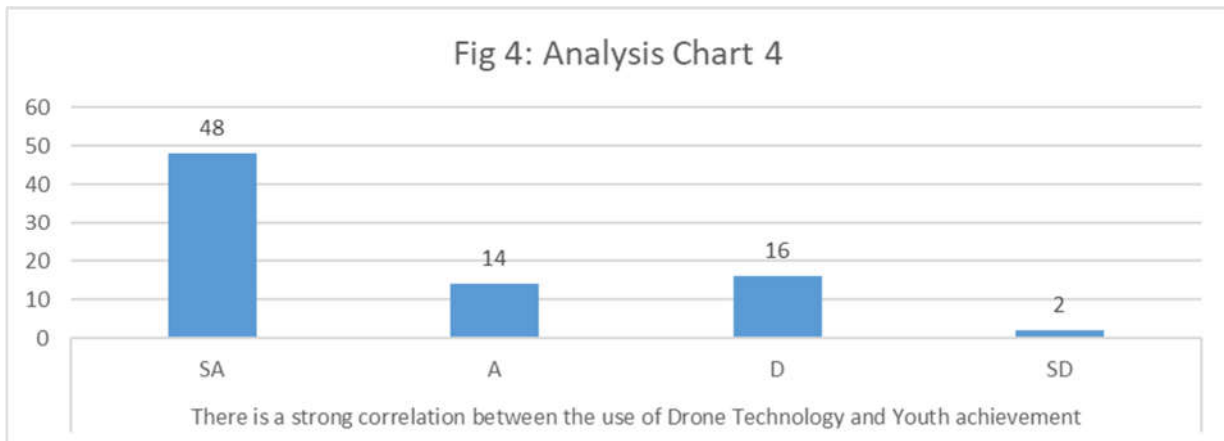
The graph in Fig.1 shows the plot sketched from the collated response of respondents. It is so clear from the analysis, that a higher number of people agreed that youths all over the world without exception use drones for fun, studies or career sake.

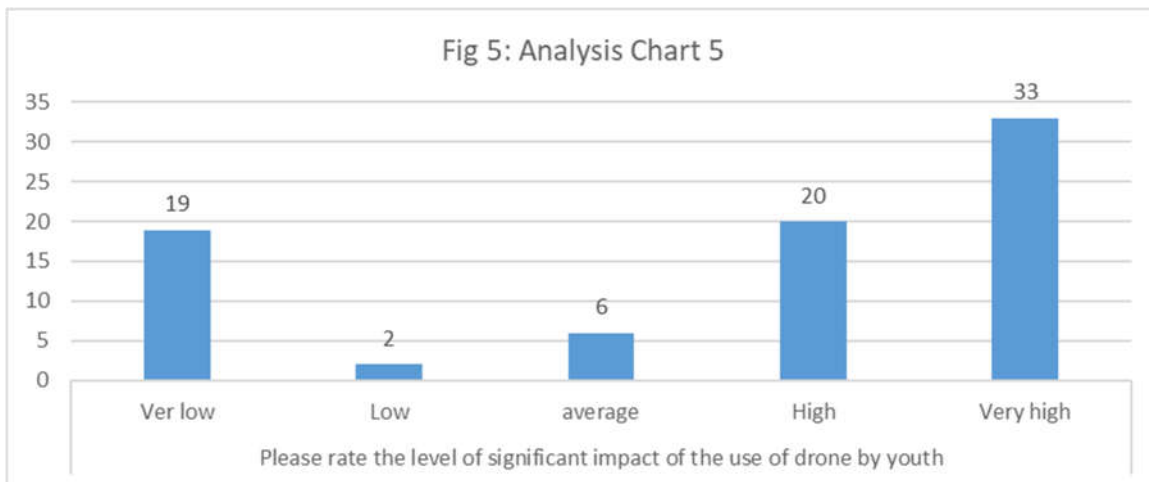
The Analysis Chart in Fig.2 shows that a larger number of respondents vividly support that youths can actually improve their mental and cognitive skills in the course of flying drone. The flyer are expected to operate the drone using scientific and engineering base approach.

The Analysis chart 3 indicates that the majority of respondents are in support that Drones can be use as tools for developing the inert talents of youth through practice and discovery methods to learning.

The plot in Fig.4 shows that there is a significant relationship between the use of drones and the achievements of youths. This implies that when youths partake in the operations involved in drone technology, they tend to do better socially, academically and career wise.

The Chart in Fig.5 clearly shows the level of significant of Drone Technology to youths. Drones are tools promoting youth developments in science and engineering fields. Drones have also enhanced better interaction among youths.

DISCUSSION

The concept behind drone technologies are of immense importance to youths. Findings have shown that youths are increasingly aware of the following implication using drone system.

➤ Enhances problem-solving skills

Flying drone require that the operator needs to have an understanding of the environment and atmospheric condition hence the flyer must contribute his/her input which are usually tasking mental wise. Series of questions are therefore raised and solutions must be provided.

➤ Promotes social relationship

Flying drones requires a free and open space. In the process of using the hand-help controller, the airborne vehicle are flew around public environment which attracts the attention of a couple of youth and enhances interaction among them.

➤ Promotes Creativity

When students are given projects to do, its enhances their mental creativity. This gives the opportunity to show creative skills of youths.

CONCLUSION

Drones are not just flying machines made for complex purposes like firefighting by military personnel or exploration by scientist. Drones have a variety of use by civilians especially youths who do not only use these unpiloted air vehicles for their hobby but are naturally curious and excited to exploit their inert capabilities in carrying out experiments and solving problems with this hand- held controlled flying objects. More so, these young people use drones to take photo from distance, shoot videos and carry out a couple of domestic work.

RECOMMENDATIONS

Some of the potentials of drones as airborne vehicle in the 21st century as related to the youth have been highlighted in this paper. It is therefore recommended that government and other interested stake holders in youths' talent discovery should help to:

- Provide or allocate appropriate funds to acquire sufficient drones for technology education for the youths.
- Create awareness that can develop positive attitude towards technology education for teenagers.
- Organize seminars, workshop for youths that would arouse their interest to use drone technology in their day to day activities.
- Encourage research based sponsorship for youths on drone technology.

REFERENCE LIST

- Gonzalez,D,V., Zarco,T, P., Nicolás, E., Nortes, P. A., Alarcón, J. J., Intrigliolo, D. S., and Fereres, E. (2013). Using high resolution UAV thermal imagery to assess the variability in the water status of five fruit tree species within a commercial orchard. *Precision Agriculture*, 14(6), Pp. 660- 678.
- Hallermann, N., and Morgenthal, G. (2014). Visual inspection strategies for large bridges using Unmanned Aerial Vehicles (UAV). In *The Seventh International Conference on Bridge Maintenance, Safety and Management*. CRC Press. Pp. 661–667.
- Pajares, G. (2015). Overview and Current Status of Remote Sensing Applications Based on Unmanned Aerial Vehicles (UAVs). *Photogrammetric Engineering and Remote Sensing*, 81(4), Pp. 281- 330.
- Siebert, S., and Teizer, J. (2014). Mobile 3D mapping for surveying earthwork projects using an Unmanned Aerial Vehicle (UAV) system. *Automation in Construction*. Pp. 1–14.
- Zhou, S., and Gheisari, M. (2018). Unmanned aerial system applications in construction: a systematic review. *Construction Innovation*. CI-02-2018–0010.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

EFFECTS OF TECHNOSTRESS ON STUDENTS AND TEACHERS

Habil Andrea Bencsik

Prof. Dr., J. Selye University, Faculty of Informatics and Economics, Department of Management, Komárno, SK

Csaba Vörös

J. Selye University, Faculty of Informatics and Economics, Department of Management, Komárno, SK

ABSTRACT

Humanity never faced the pace of technological innovation in our work and private life that we see today. Although the latest information and communications technology (ICT) eases our daily life, technology is putting pressure on people.

Distance education was swiftly introduced in Slovakia, due to the covid-19 pandemic lockdown in 2020 October. This put enormous pressure on students and teachers well. The education system was not prepared for such change, so the students and their parents as well.

The excessive usage of ITC in education is equivalent to technostress at work. Due to the ITC students, parents and teachers can reach out to everyone outside of working hours. This trend washes away the border between private life and schools.

The study was done with help of the Hungarian Teachers Organization in Slovakia, data collection was done via an online questionnaire. We focused on the circumstances of teaching, teachers' stressors, and their assessment of the children. Key focus areas are the ability of children to successfully participate in education, look into how the differences between students developed over time, and what kind of long term effect it has on children's knowledge and social abilities, so the symptoms of stress on children.

The results were statistically evaluated and analysed. We identified further areas for additional research and key cornerstones of decreasing the effects of technostress.

INTRODUCTION

Our research is focusing on technostress related to the introduction of remote education. In October 2020, due to the Covid-19 pandemic, the Slovak government put remote education in place for all educational institutions. The change was swift and without proper preparation of guidelines, methodology and technical setup for both teachers and students.

The importance of researching the area is crucial due to the unprecedented scale of remote education in Slovakia. Currently, there is classroom education, but there is no guarantee that in the future, as new waves of the covid pandemic will arise, we need to return to remote education.

Measuring students' academic and social progress in the correlation of techno-stressors will help us to better understand issues, provide solutions to those and thus improving students' results and helping teachers to tackle the challenges of remote education.

One of the articles summarizing research papers found 89 studies from 70 different countries. In this article they found that most of the research focused on teachers and school leaders (71%) or solely on teachers (69%) we took the same approach as well, assuming teachers can provide relevant information about the students. 67% used online surveys and 52% qualitative vs 44% quantitative. “The articles that have been published so far have predominantly focused on the general challenges faced in teaching and learning as a result of the pandemic, followed by teacher digital competencies and digital infrastructure.” (Bond, 2020)

GENERAL INTRODUCTION TO STRESS AND TECHNOSTRESS

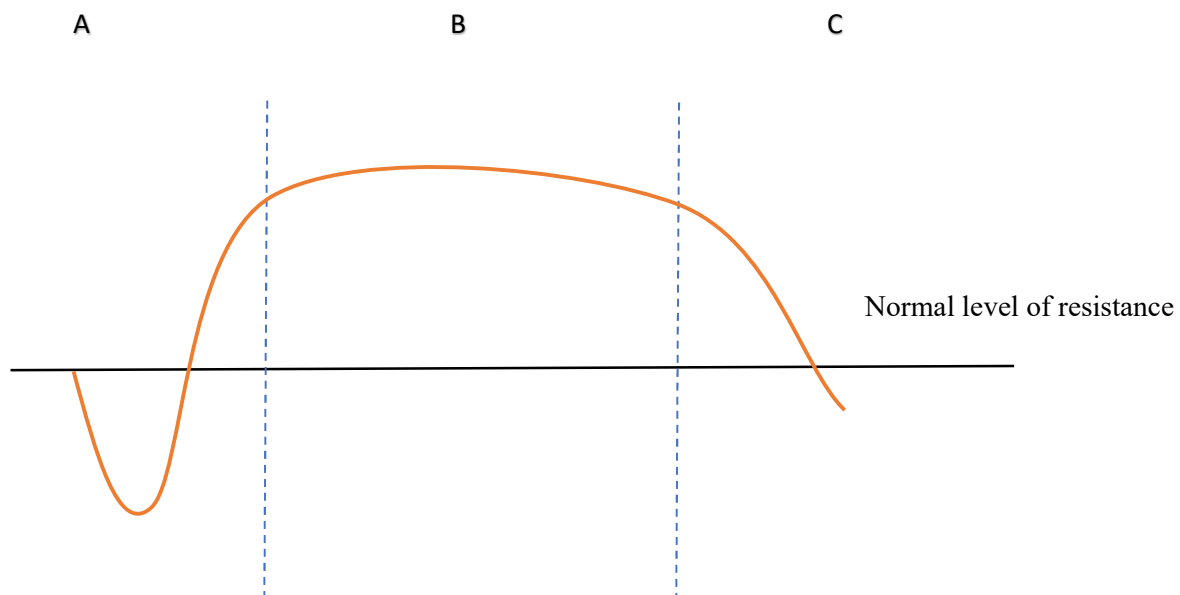
The general adoption of technology in the workplace began in the eighties with personal computers appearing. Before this mainframe was only managed by a couple of IT professionals and some of these mainframes are still here with reliable working for decades. In the last decade, technostress become a major challenge to both organizations and employees.

We map the organization and personal behaviours of both teachers and students. Show their action and response to these actions by looking at the general stress level these circumstances cause.

TERMINOLOGY

What is stress? There are many different definitions, but let's cite one of the first: “*Stress is the nonspecific response of the body to any demand made upon it.*” (Selye, 1974)” “*From the point of view of its stress-producing or stressor activity, it is immaterial whether the agent or situation we face is pleasant or unpleasant*” (Selye, 1974). Every individual who is affected by a change in his or her environment is a stressor, this individual either can accept the new situation or can act against it. In general people's reactions aim in the order to readjust themselves to the new situation or readjust the environment back to the original state. The response depends on the individual's character, knowledge, adoption skills, etc. There is no general or specific response applying to everyone.

The following figure (2. Figure) will demonstrate the phases of the general adaption syndrome (G.A.S.) as per Hans Selye description in Stress without distress:

2. Figure Phases of general adaption syndrome

- A. Alarm reaction happens at the first exposure to the stressor, and the resistance is diminished.
- B. Stage of resistance, resistance ensures that continued exposure to the stressor is compatible with adaptation.

C. Stage of exhaustion, following long-continued exposure to the same stressor, to which the person had become adjusted, eventually adaptation energy is exhausted. (Selye, 1974)

The technostress is specific by the means the stressor is always related to information technology. Due to the current work environment, IT plays a key role, and it has become a major stressor to individuals and a great challenge to organizations. Technostress is conceptually defined as “a modern disease of adaptation caused by an inability to cope with new computer technologies in a healthy manner” (Brod, 1984). We believe that technostress can be caused by the necessity to use old, slow IT equipment or software, not just a rapidly changing IT environment. A major stressor is the behaviour of the organization, both colleagues and management. The individual’s urge to use IT equipment to connect to colleagues 0-24. Selye highlighted that physical activity can cope with the negative effects of stress, we put focus on the personal IT usage of individuals. (Selye, 1974)

We mentioned earlier that technostress is a challenge to organizations as well, as per McGrath, the individual’s behaviour in organizations is driven by three layers: the physical-technological environment, the social-interpersonal environment, and the person-system or self-system. (McGrath, 1976). From there, the first one can be directly connected to technostress.

TECHNOSTRESS SOURCES

The five techno-stressors are techno-overload, techno-invasion, techno-complexity, techno-insecurity, and techno-uncertainty (Ragu-Nathan, 2008). The following definition table has been adapted from (Tarafdar, 2007)

Techno-stressor	Definition
Techno-overload	“Situations where ICTs force users to work faster and longer”
Techno-invasion	“The invasive effect of ICTs in terms of creating situations where users can potentially be reached anytime, employees feel the need to be constantly “connected,” and there is a blurring between work-related and personal context.”
Techno-complexity	“Situations where the complexity associated with ICTs makes users feel inadequate as far as their skills are concerned and forces them to spend time and effort in learning and understanding various aspects of it.”
Techno-insecurity	“Situations where users feel threatened about losing their jobs because of a new ICT replacing them, or to other people who have a better understanding of the ICT.”
Techno-uncertainty	“Contexts where continuing changes and upgrades in an ICT unsettle users and create uncertainty for them, in that they have to constantly learn and educate themselves about the new ICT.”

Karr-Wisniewski & Lu published a definition of the dimensions of technology overload which we adapted in our research (Karr-Wisniewski, 2010):

Dimension	Definition
System feature overload	A condition when the technology is too sophisticated for processing a simple task
Information overload	A condition where the information provided is greater than the ability of one to process the information
Communication overload	A condition when a third party uses technology to communicate with a worker excessively to the point it interrupts his/her job.

DEVELOPMENT OF THE THEORY

During the work when these people are conducting work with IT equipment or software, personal attributes such as the learning curve, self-confidence in their own IT literacy, and trust in IT. Researchers have already been regarding the attributes that affect technostress like gender, age, education level, or professional experience. (Danilo Magno Marchiori, 2018)

Historically education was seen as a face-to-face activity, where personal contact and group interaction are essential for developing students in both, knowledge, and their social skills. Students’ group work, the pull of talented students towards the lesser talented, and the immediate reaction to the needs arising during tutoring.

Classroom education means integration into society and balancing social differences. All of this has vanished with remote education.

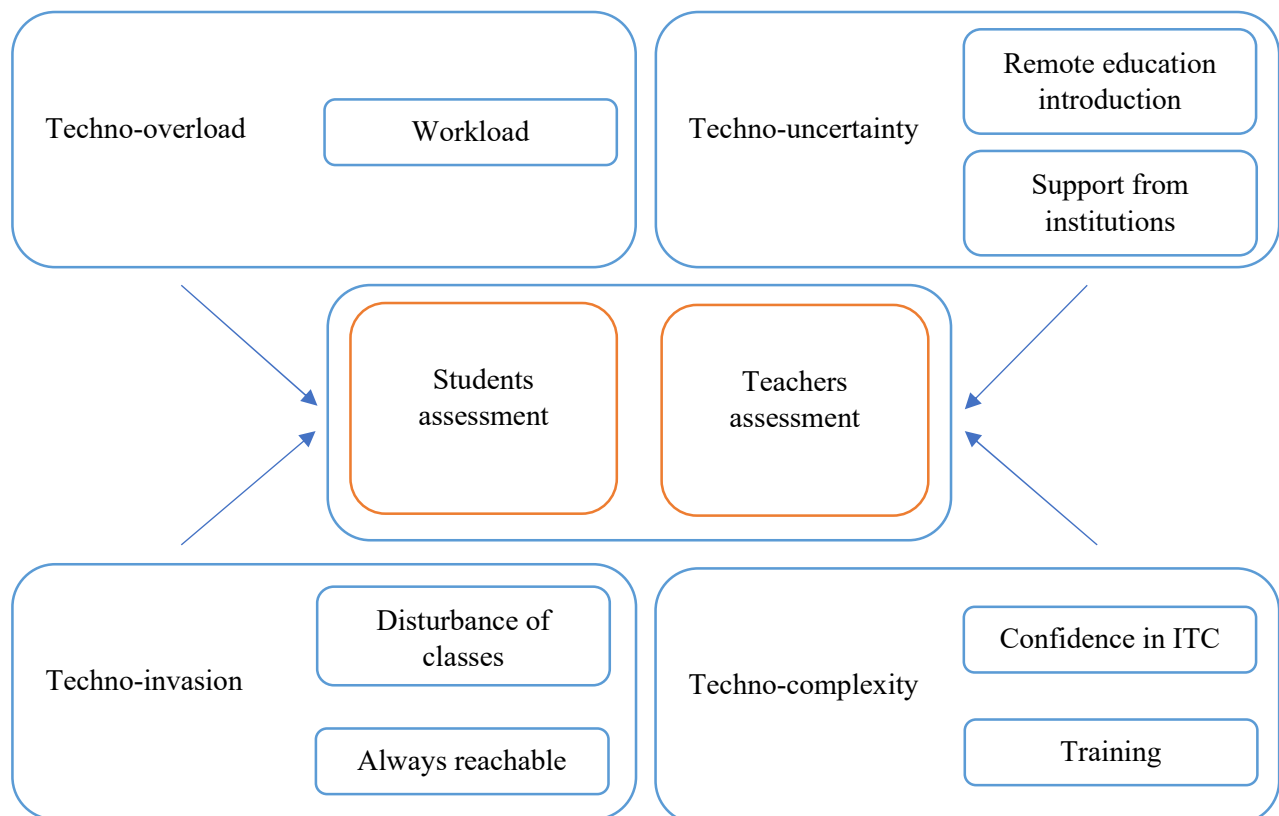
Self-paced online learning resources are already available for some years. Notable ones are Duolingo, Grasshopper, eDx, Udemy, Udacity, Pluralsight, etc. These focus on areas like language learning, and technical or soft skills development. These always focus on a particular skill to be developed. The technology and methodology are generally present, but in Slovakia, the integration of these techniques into general education hasn't started before the outbreak of the pandemic.

In October 2020 officially remote education started, and the government did not provide any technical or methodological support for the introduction apart of licensing MS Teams for all schools. In institutions generally, teachers were given free hand to organize their way for remote education.

We tried to find measurable questions within techno-stressors and choose four main areas:

- Techno-overload
- Techno-complexity
- Techno-uncertainty
- Techno-invasion

We aimed to have issue questions linked directly to these stressors, see 1. Figure below:

1. Figure Dimensions of technostress and areas of research

The aim was to identify the correlation between these factors and the performance of students, and teachers. We took a closer look into:

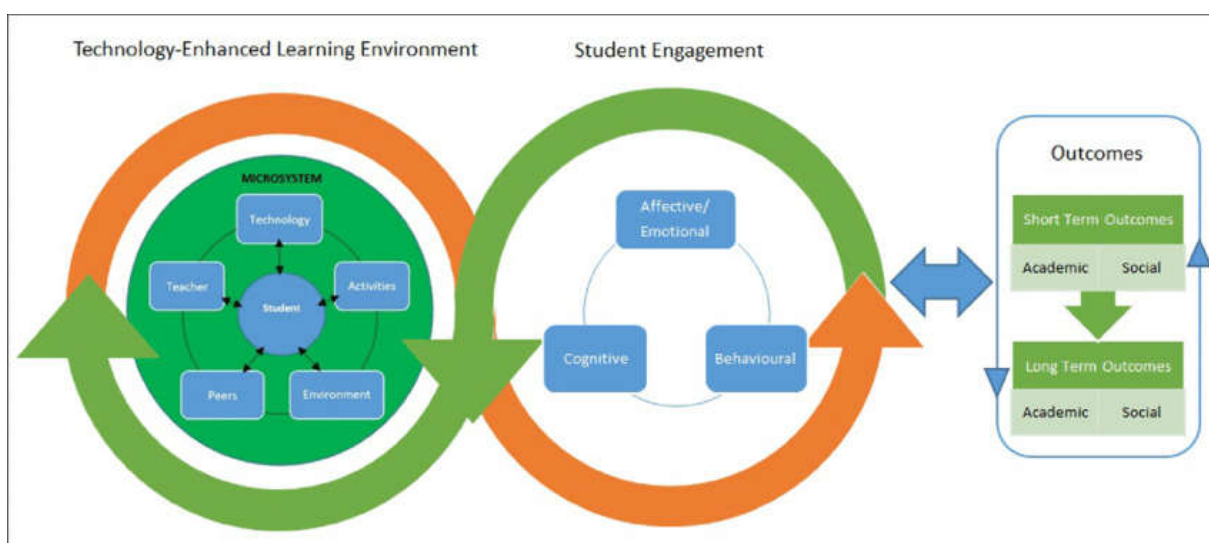
- Techno-overload
 - Workload, how did the workload change with remote education?
- Techno-complexity
 - Confidence in ITC, how do teachers self-assess themselves?

- Training, did the institution provide technical training to teachers and students?
 - Techno-uncertainty
 - Remote education introduction, how much stress did it cause and how did it evolve over time?
 - Support from institutions, how did they help teachers and students adapt to the new circumstances?
 - Techno-invasion
 - Disturbance of classes, how much did the home environment elevate the disturbance level of the classes?
 - Always reachable, what was the level of contact between students and teachers outside of teaching hours?
- These stressors we linked with the following assessments:

- Students
 - What kind of long-term effect does it have on children's academic knowledge and social abilities?
 - How do the differences between students develop over time?
 - How did the motivation of students change over time?
 - The outcome of remote education
 - Stress symptoms
- Teachers
 - General stress level
 - Performance self-assessment
 - Stress symptoms

The results were statistically evaluated and analysed. We identified further areas for additional research and key cornerstones of decreasing the effects of technostress.

We assumed that remote education causes stress and loss of motivation, with a long-term negative effect on the academic knowledge and social skills of students. Technostress inside the student's and teachers' microsystem drives the outcome of remote education. When looking into the environment flow, we followed the technology-enhanced learning environment figure (2. Figure) from Bond and Bedenlier. (Bond, M & Bedenlier, S, 2019) with the same approach for teachers as well.

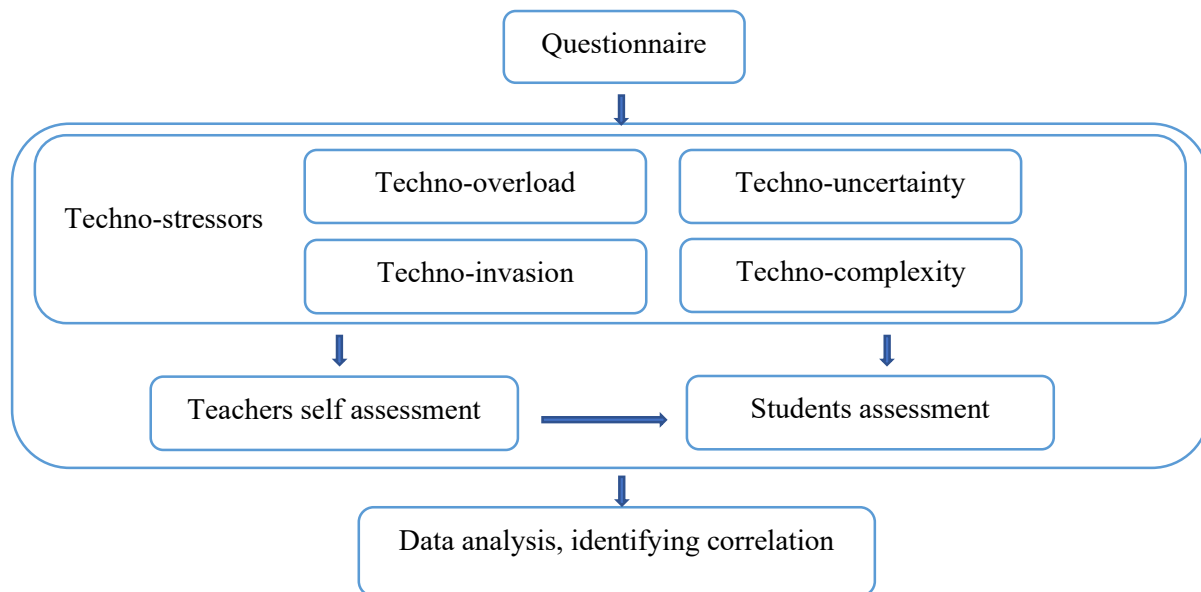
2. Figure Technology-enhanced learning environment

METHODOLOGY

We targeted teachers in Slovakia at every level of education, the distribution was done by the Hungarian Teachers Organization in Slovakia, so we could ensure only the desired focus group was involved. We assumed that teachers could provide feedback about students as well.

The decision has been made to collect the data for the research via an online questionnaire. Due to covid, the face-to-face meetings were limited and processing data through an online questionnaire was much easier.

During the evaluation of the questionnaire, we tried to identify any bonds and correlations between institutional behaviour, and teacher and student performance (3. Figure).

3. Figure Research methodology

QUESTIONNAIRE

The anonymous questionnaire started with a general demographics part, years of service, and type of educational institution. (Three questions.)

The first part was focusing on the teachers, their perception of the remote education, their institution's behaviour, workload and performance changes, and stress symptoms. (Eleven questions.)

The second part focuses on the students, their development progress, knowledge and social skills, motivation, technostress symptoms, and the ratio of failing to take part in the education. (Eleven questions.)

DATA COLLECTION AND CLEAN-UP

The anonymous questionnaire was created in Google Forms. There was no possibility to submit partially completed responses, responses where there were no differentiated answers, aka user, responded with the same answer everywhere have been removed from the set of responses. Responses, where answers were logically conflicting have been removed, for example, the teacher answered students developed well during remote education, but for the questions about knowledge and social skill answered they fell behind. The clean-up of the responses has been cleaned up as per best effort.

DATA ANALYSIS

DEMOGRAPHICS EXPLAINED

Answers have been only provided by teachers. The demographic distribution of the sample shows the general distribution of the teacher society in Slovakia. We can state that the sample provides a good representation.

Demographic variable	Answers	Sum	Percentage
Gender	Male	6	9
	Female	60	91
Age	20-30	3	4.5
	31-40	23	35
	41-50	25	38
	51-60	12	18
	60+	3	4.5
Years of service	0-5	4	6
	6-10	8	12
	11-20	21	32
	21-30	22	33
	31-40	9	14
	41+	2	3
School type	Primary school	49	74
	High school	13	20
	Higher education	4	6

INSTITUTIONAL BEHAVIOUR

At first, we discuss the organization's behaviour. The institution's role was limited in the introduction of remote education, there was no prior methodology or any recommendations. Our assumption was that "not leaving" teachers and students alone would have a positive impact on every party.

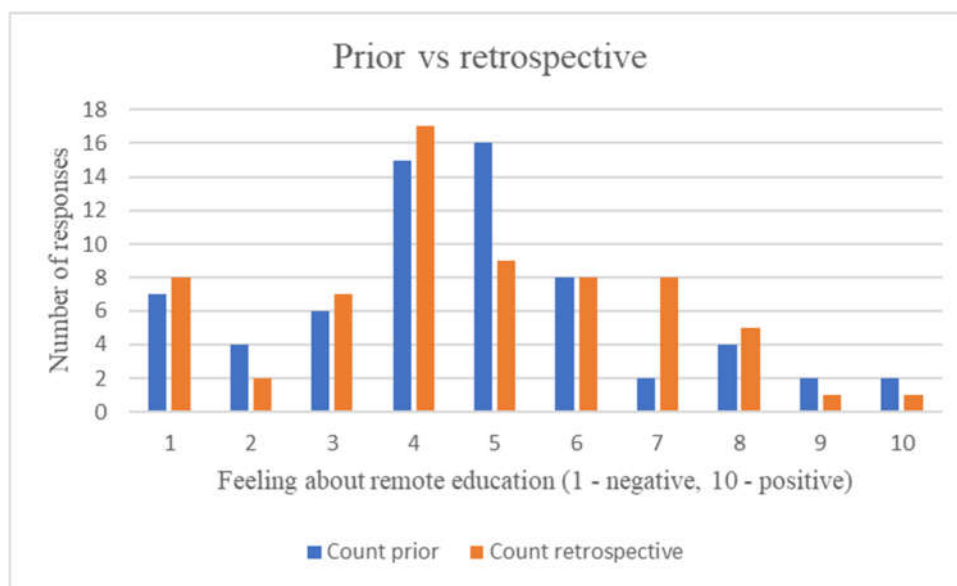
More than half - 55% of institutions provided IT equipment to teachers, indirectly 45% of teachers used their own IT equipment here we assume their IT literacy is higher and we identify them as advanced users. Training of the teachers lacking here with only 36% of teachers receiving any kind of training. The bright side is that 52% of students received training about remote education. The government did not provide any IT equipment to students, this had to be handled by the parents.

Institutional variable	Answers	Sum	Percentage
Have you been provided IT equipment for remote education?	Yes	36	55
	No	30	45
Did you receive any training regarding remote education?	Yes	24	36
	No	42	64
Did your institution provide you with any support regarding remote education? If yes what kind?	No	18	27
	Yes - Technical	16	24
	Yes - Personal	12	18
	Yes - Technical and personal	20	30
Did students receive any training about remote education in your institution?	Yes	34	52
	No	32	48

TECHNOSTRESS AND TEACHERS

At first we would like to share how the feeling about remote education evolved over time among teachers. As we can see there was a slight movement in the positive are mainly from people who claimed to be neutral at the beginning (4 Figure).

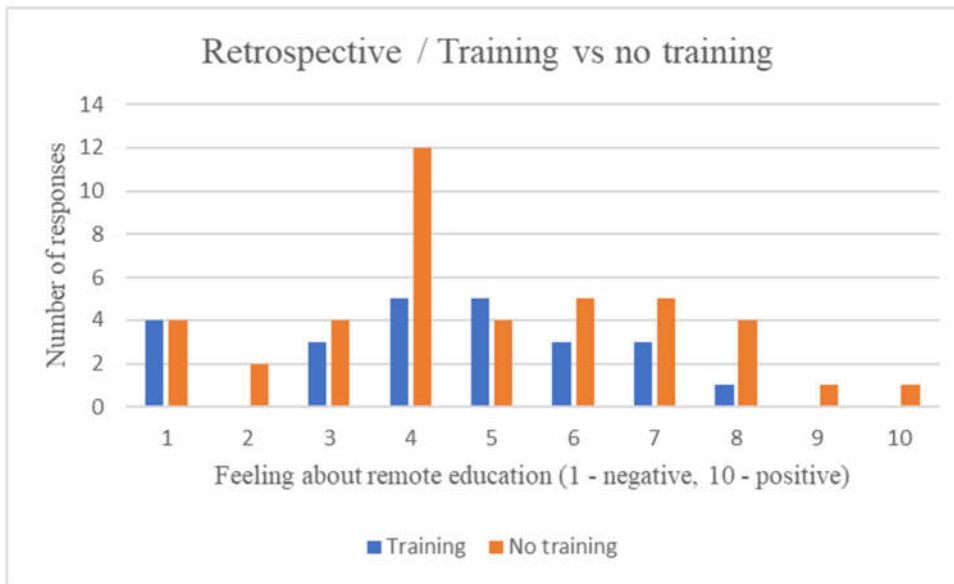
Technostress level variable	Count	Mean	Standard deviation
How did you feel about remote education at the beginning? ^{*1}	66	4.62	2.19
Retrospectively how do you feel about remote education? ^{*1}	66	4.68	2.18

4. Figure Stress level of teachers

One of our assumptions was that training would decrease the Techno-complexity stress factor, when we break down the sample into two groups, those who received training and those did who not, and check on the stress level results for both prior and retrospective surprisingly we see the level was lower at people who did not receive any training (5 Figure).

Techno-complexity		Count	Mean	Standard deviation
Prior	When institutions provided training	24	4.25	2.03
	When institutions did not provide training	42	4.83	2.27
Retrospective	When institutions provided training	24	4.37	2.03
	When institutions did not provide training	42	4.85	2.27

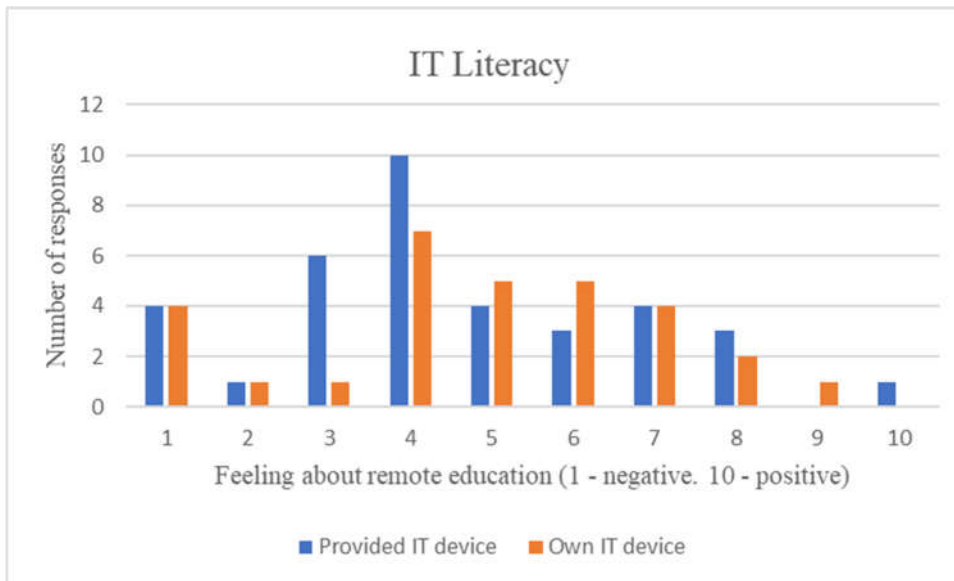
5. Figure Stress level in connection with training provided

Our aim with querying the IT equipment usage, if it was provided by the institution or the teacher was using its own IT device was an indirect way to query IT literacy. Here we could identify that 58% of teachers not using their own IT equipment had experienced stress, aka negative feelings, compared to 43% of teachers who used their own IT device (6 Figure).

The statistical description of the answers:

Techno-complexity		Count	Mean	Standard deviation
Prior	Where institutions provided IT equipment	36	4.53	2.17
	Where institutions did not provide IT equipment	30	4.73	2.24
Retrospective	Where institutions provided IT equipment	36	4.55	2.21
	Where institutions did not provide IT equipment	30	4.83	2.18

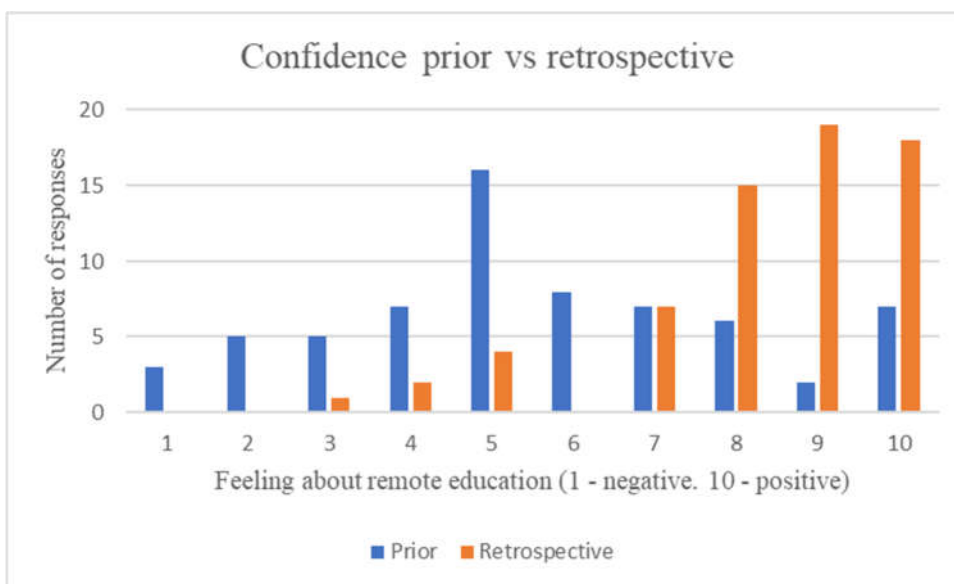
*1 The range was 1 – Negative – 10 - Positive

6. Figure Stress level in connection with IT literacy

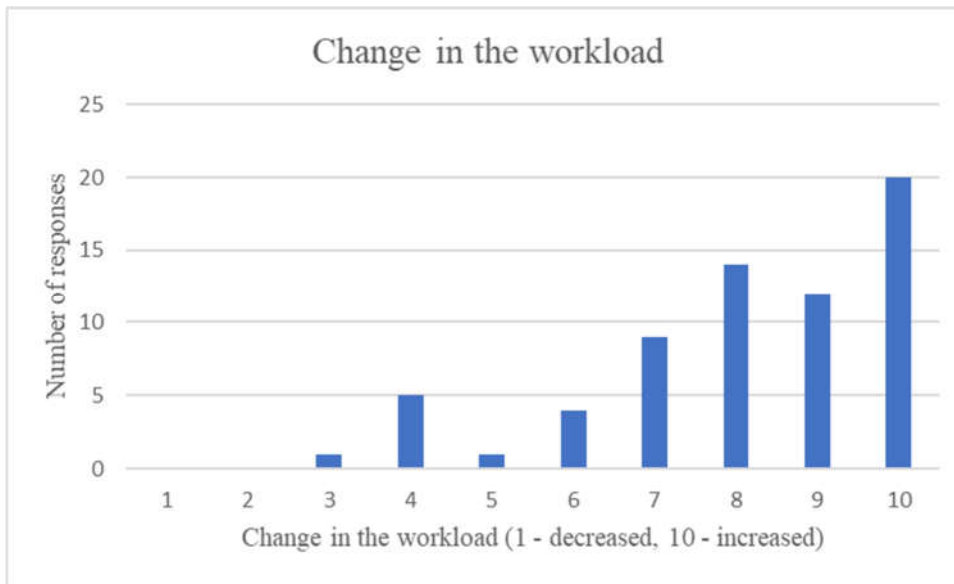
Another aspect of Techno-complexity we queried via confidence using IT equipment. Here we found that the confidence dramatically improved over time, but the correlation couldn't be counted about the retrospective stress level ($r = -0.02$) (7 Figure).

Techno-complexity	Count	Mean	Standard deviation
Prior confidence ^{*1}	66		
Retrospective confidence ^{*1}	66		

7. Figure Progress of confidence over time

It is important to mention that that Techno-overload, basically IT workload increased dramatically (8 Figure). The correlation with the retrospective stress level shows a negative $r = -0.37$, this was the highest r number of all the stressors we researched at teachers and such it was the main driver of increased stress level.

8. Figure Change in teachers' workload

Techno-invasion, disturbing work (when parents and family were around and disturbed the online sessions) (9 Figure) and an increase in the number of contacts between students and parents outside of working hours (10 Figure) teachers also asserted as significant stressors. When looking into the correlation between disturbing work and retrospective stress level ($r = 0.10$) and off-hours contact and retrospective stress level ($r = -0.08$) we couldn't find any close connection.

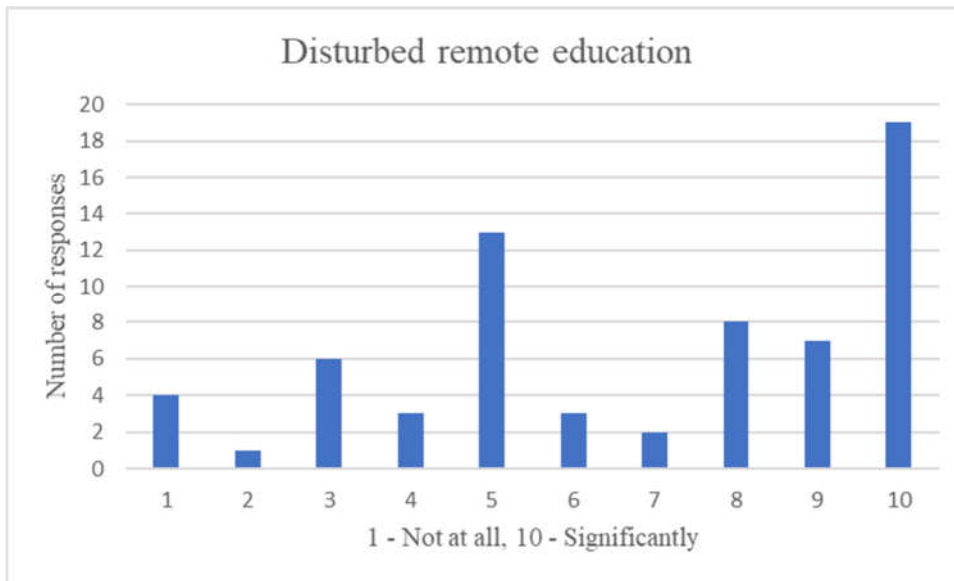
Institutional variable	Count	Mean	Standard deviation
Change in workload ^{*1}	66	8.10	1.88
Confidence in remote education in beginning ^{*2}	66	5.59	2.46
Confidence in remote education at the end ^{*2}	66	8.34	1.67
Disturbed remote education ^{*3}	66	6.81	2.91
Frequency of contact by parents or students ^{*4}	66	7.12	2.55

*1 Range was between 1 – Not all – 10 – Increased significantly

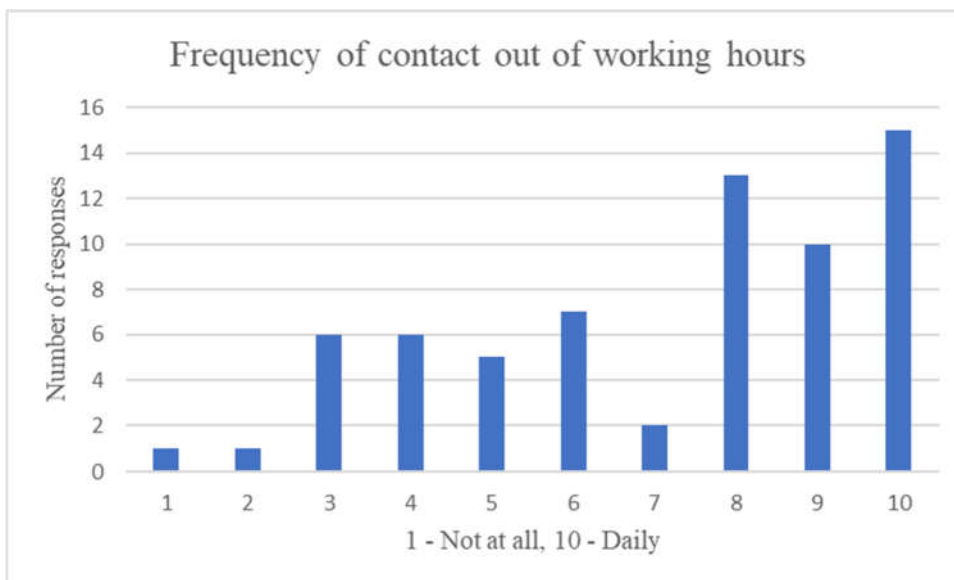
*2 Range was between 1 – No confidence – 10 -Complete confidence

*3 Range was between 1 – Not at all – 10 – Significantly

*4 Range was between 1 – Not at all – 10 – On a daily basis

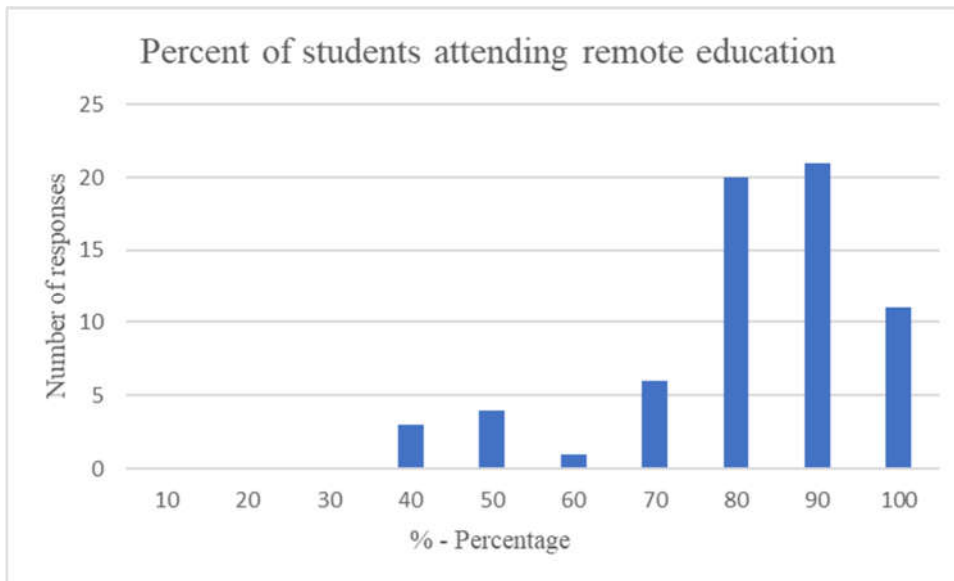
9. Figure Self assert of disruption of class via remote education

10. Figure Frequency of contact out of working hours

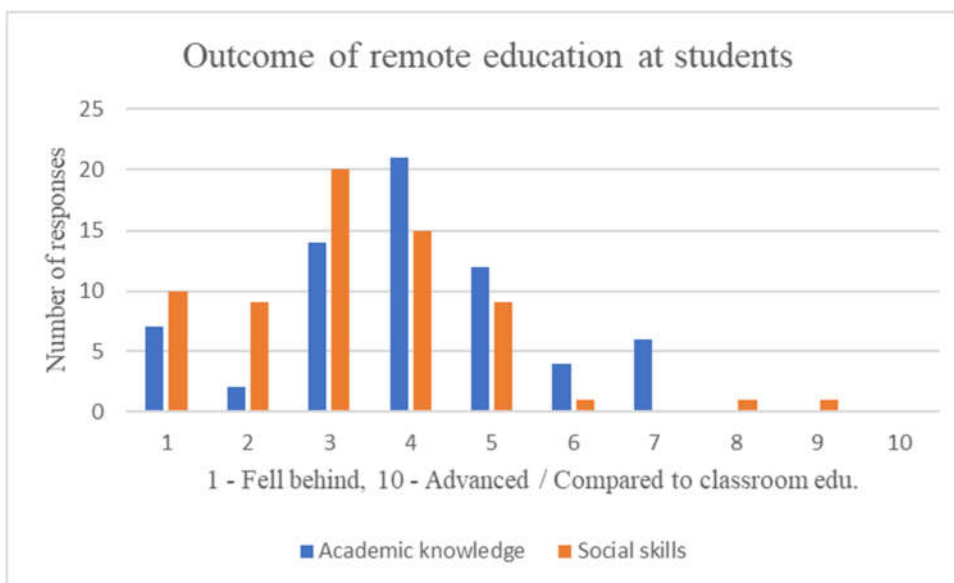
TECHNOSTRESS AND STUDENTS

Remote education had technical prerequisites that parents had to insure, such as PC, laptop, tablet and stable high-speed internet access. In our case, it is positive that the percentage of students left out of the remote education was limited and comparable to classroom training (11 Figure).

11. Figure Percentage of students attending remote education

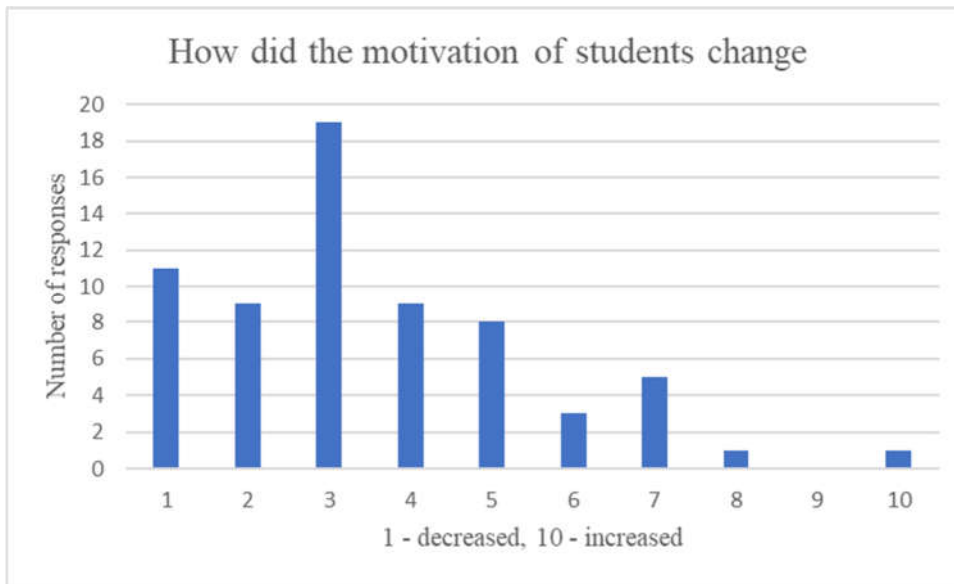
We would like to highlight the outcome of the remote education from the perspective of the students, 73% of students fell behind regarding the academic knowledge, and 81% fell behind in the development of their social skills (6. Figure). These results are very disappointing and highlight that it has to be researched more excessively to find solutions to improve these results.

12. Figure Outcome of remote education at students

Running queries on the result of students we found that the general stress level of teachers correlated with the development of academic knowledge ($r = 0.66$) and social skills ($r = 0.54$). We must highlight that the technostress as teachers is one of the factors decreasing students performance.

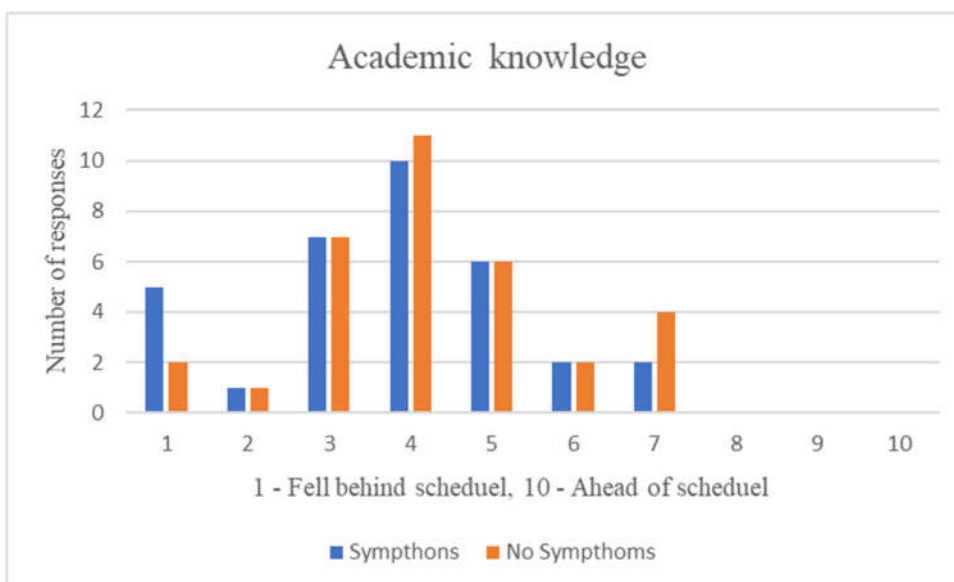
Another major parameter where we found a correlation with academic knowledge is the loss of motivation in students ($r = 0.58$) and also social skills ($r = 0.54$), the result of the questions ended up with 72% of students losing their motivation (13 Figure).

13. Figure Change in the motivation of students

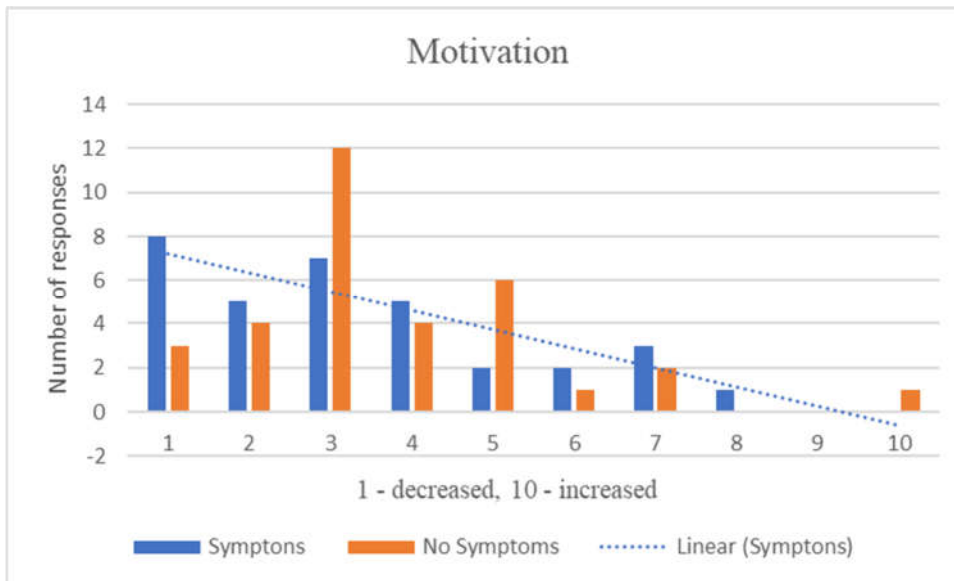
When looking into the stress symptoms, we have to state that teachers could notice, physical symptoms on 50% of students. When we examined the academic performance in correlation with signs of the stress symptoms we found that the mean was 4.21 where students had no symptoms and 3.75 where students had stress symptoms (14 Figure), we found a correlation here:

Students variable		Count	Mean	Standard deviation
Academic knowledge	Symptoms	66	3.75	1.64
	No symptoms	66	4.21	1.55
Motivation	Symptoms	66	3.33	2.07
	No symptoms	66	3.73	1.90

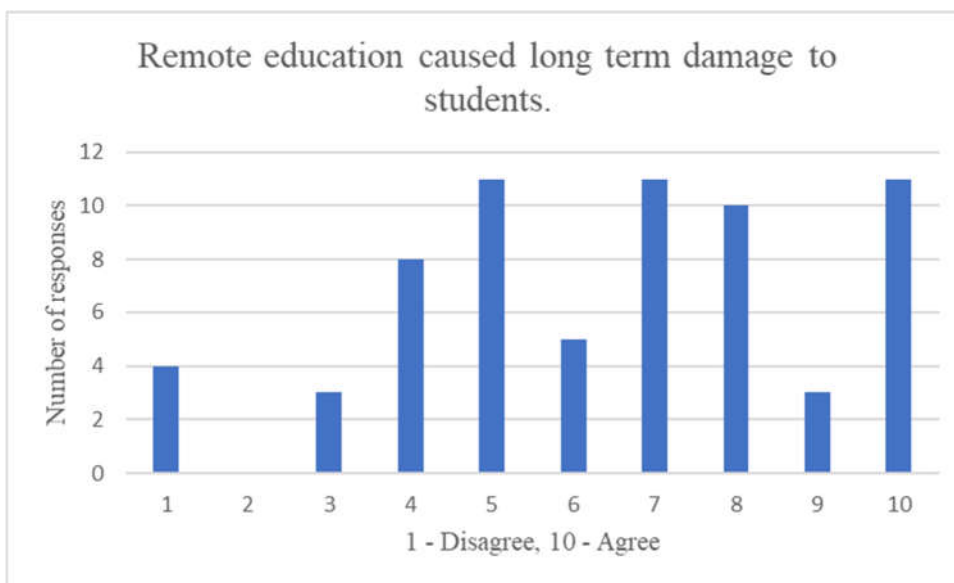
14. Figure Academic knowledge in face of stress symptoms

When looking into the symptoms and change in motivation distribution was different, we saw a linear regression at students with symptoms, on other hand students without symptoms peek at a higher value.

15. Figure Motivation and stress symptoms

The last figure (16 Figure) we would like to share regarding the students performance is the assessment of the following statement by teachers: “Remote education caused long term damage to students.” This result shows how important it is to go further with the research of remote education and identify possibilities to help teachers tackle technostress and improve children performance.

16. Figure Long term damage.

Institutional variable	Count	Mean	Standard deviation
------------------------	-------	------	--------------------

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II
proceedings book

Percentage of students attending remote education	66	81.7%	1.55
The outcome of academic knowledge of students* ¹	66	3.98	1.60
The outcome of social skills of students* ¹	66	3.27	1.59
Change in motivation* ¹	66	3.53	1.99
Teachers' opinion on long term damage caused by remote education* ²	66	6.42	2.51

*1 – Range was between 1 - Fell behind – 10 - Advanced compared to classroom education

*2 – Range was between 1 – Doesn't agree – 10 – Fully agree.

CONCLUSION

Our research pinpointed some interesting results. Regarding Techno-complexity training provided to teachers and students did not decrease the stress, but we found an increased number. Further research is needed, and more information has to be gathered:

- What kind of training has been provided.
- What was the efficiency of this training.

We still believe the training is a suppressor a technostress and this area has a great opportunity for improvement.

Regarding IT literacy, it is clear that the lack of it increases the Techno-complexity. Confidence in IT usage can also be interpreted as IT literacy. The responses show that on the job learning increased confidence dramatically, but we couldn't prove a correlation with stress level, this shows that Techno-complexities weight in the overall stress level is not dominant.

Techno-overload, in our case the increased IT workload, was the biggest stressor we could quantitatively prove. Here we need to state that in Slovakia the curriculum is stable and tends not to change for years, this means for a teacher that he/she might hand over the same material for years, which means a declining workload over time. In our case in our next questionnaire, we need to distinguish and slice this workload increase.

Techno-invasion variables were self-asserted with very high medians, but again when trying to link it with general retrospective stress level we couldn't find a correlation.

When looking into the academic and social skill development of students the main finding was that it correlates with the level of technostress at the teacher. This gives us the path ahead, we need to break down the stress level of teachers and provide solutions for decreasing the stress.

Regarding students, exactly 50% of teachers could notice physical signs of stress in students, when looking into the correlation, we saw that it directly affected students' academic performance and in a lesser way motivation.

At last, we need to state that teachers, in general, think that remote education caused unprecedented damage to students. Since we don't know when we need to return from classrooms to remote education it is a very urgent task to start working on making online teaching more effective and decrease the damage caused to these generations. Our initial research proves the technostress in teachers and students has a direct link in the performance, this makes it important to continue the research and get prepared for the future.

LIST OF FIGURES

1. Figure Dimensions of technostress and areas of research	261
2. Figure Technology-enhanced learning environment.....	262
3. Figure Research methodology	263
4. Figure Stress level of teachers.....	265
5. Figure Stress level in connection with training provided	266
6. Figure Stress level in connection with IT literacy.....	267
7. Figure Progress of confidence over time	267
8. Figure Change in teachers' workload.....	268
9. Figure Self assert of disruption of class via remote education	269
10. Figure Frequency of contact out of working hours	269
11. Figure Percentage of students attending remote education	270
12. Figure Outcome of remote education at students	270
13. Figure Change in the motivation of students.....	271
14. Figure Academic knowledge in face of stress symptoms.....	271
15. Figure Motivation and stress symptoms.....	272
16. Figure Long term damage.....	272

REFERENCES

- Bond, M & Bedenlier, S, 2019. Facilitating Student Engagement Through Educational Technology: Towards a Conceptual Framework.. *Journal of Interactive Media in Education*, pp. 1-14.
- Bond, M., 2020, Volume 15, Issue 2. Schools and emergency remote education during the COVID-19 pandemic: A living rapid systematic review. *Asian Journal of Distance Education*, pp. 191-247.
- Bond, M., 2020. *Facilitating student engagement through educational technology: Current research, practices and perspectives [PhD]*. Oldenburg, Germany, s.n., p. 35.
- Brod, C., 1984. *Technostress: The human cost of the computer revolution..* Maryland: Addison Wesley.
- Danilo Magno Marchiori, E. W. M. & R., 2018. Do Individual Characteristics Influence the Types of Technostress. *International Journal of Human-Computer Interaction*.
- Karr-Wisniewski, P. & L. Y., 2010. When more is too much: Operationalizing technology overload and exploring its impact on knowledge worker productivity.. *Computers in Human Behavior*, p. 1061–1072.
- McGrath, J. E., 1976. Stress and behaviour in organizations.. In: *Handbook of industrial and organizational psychology*. Chicago: Rand McNally.
- Ragu-Nathan, T. S., 2008. The Consequences of Technostress for End Users in Organizations: Conceptual Development and Empirical Validation. *Information Systems Research* , pp. 417-433.
- Selye, H., 1974. *Stress without distress*. Philadelphia & New York: J. B. Lippincott Company.
- Tarafdar, M. T. Q. R.-N. B. & R.-N. T., 2007. The impact of technostress on role stress and productivity. *J. Journal of Management Information Systems*, p. 301–328.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

EDUCATION OF CHILDREN AND YOUTH DURING THE WAR OF RUSSIA IN UKRAINE

ОБУЧЕНИЕ ДЕТЕЙ И МОЛОДЕЖИ ВО ВРЕМЯ ВОЙНЫ РОССИИ В УКРАИНЕ

Olena HUSAROVA

*Candidate of Technical Sciences (PhD), Senior Researcher
Institute of Engineering Thermophysics of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine
ORCID No: 0000-0001-7622-9168*

ABSTRACT

Introduction. On the morning of February 24, 2022, the Russian Federation launched a full-scale war against Ukraine. Despite the assurances of the Russian side that the aircraft will shell only military facilities, the shelling is aimed at residential infrastructure, including hospitals and maternity hospitals. Kindergartens, boarding schools, schools and universities of Ukraine came under targeted bombardment by aviation (Fig. 1). As of April 26, 1508 educational institutions have been damaged, of which 102 cannot be restored. 7 million children are suffering because of Russia's military actions [1].

Results. The first two weeks of the war in all educational institutions on the recommendation of the Ministry of Education and Science of Ukraine were "holidays". Children of all ages had to hide in basements day and night to save their lives (Fig. 2). From March 14, in some regions (depending on the military situation), they continued their studies remotely online.

Preschool children, under conditions of constant air alerts, are in bomb shelters or with their parents in safer regions. Kindergartens do not work throughout Ukraine. The children are homeschooled. Some kindergartens offer online classes for toddlers.

Schools and universities have resumed training in places where active hostilities are not taking place. Children and students study at home on computers online. If there is no Internet, children learn on their own. During air raids, training is suspended or continued in bomb shelters. In the condition of constant air alarms, lack of sleep and stress, children have problems with the assimilation of the material. Education is often therapeutic in nature and its main goal is to distract children from the war, to direct their activities to their usual activities - studying and doing homework. Passing exams and defending students' term papers takes place in real time, on-line. At the end of the school year, all children will be transferred to the next classes, graduates of schools and universities will receive documents on education.

In war conditions, many children are deprived of the opportunity to study. Children do not have textbooks, notebooks, computers and the Internet. Children do not have a safe place to live and in such a situation, the question of studying is not worth it.

Conclusion. During the war, training for young people is possible if there is the Internet and the absence of active hostilities. School-age children have problems with the assimilation of the material. The training is often therapeutic in nature and its main purpose is to support children during times of war. There are also a number of problems associated with the war, as a result of which children do not study.

Keywords: Russia's war in Ukraine, Schoolchildren, Students, Education.

АННОТАЦИЯ

Вступление. Утром 24 февраля 2022 года российская федерация начала полномасштабную войну против Украины. Несмотря на заверение российской стороны об обстреле авиацией исключительно военных объектов, обстрелы ведутся прицельно по жилой инфраструктуре, включая больницы и роддома. Под прицельный огонь попали детские сады, интернаты, школы и высшие учебные заведения (ВУЗ) Украины (рис. 1). По состоянию на 26 апреля 1508 учебных заведений повреждено, из них 102 – не подлежат восстановлению, 7 миллионов детей страдают из-за военных действий [1].

Результаты исследования. Первые две недели войны во всех учебных заведениях по рекомендации Министерства образования и науки Украины были «каникулы». Дети всех возрастов вынуждены были днем и ночью прятаться в подвалах, чтобы спасти свои жизни (рис. 2). С 14 марта в отдельных регионах (в зависимости от военной ситуации) продолжили обучение в дистанционном режиме.

Дети дошкольного возраста, в условиях постоянных воздушных тревог, находятся или в подвалах и бомбоубежищах, или с родителями в более безопасных регионах. Детские сады не работают по всей Украине. Дети находятся на домашнем обучении. Некоторые заведения проводят он-лайн занятия для малышей.

В школах и ВУЗах возобновили обучение там, где не проводятся активные боевые действия. Дети и студенты учатся дома за компьютерами он-лайн либо асинхронно. Во время воздушных тревог обучение приостанавливается или продолжается в бомбоубежищах. В условиях постоянных воздушных тревог, недосыпа и стресса у детей проблемы с усвоением материала. Обучение часто носит терапевтический характер и его основная цель – отвлечь детей от войны, направить их деятельность на привычное занятие – учебу и выполнение домашних заданий.

Сдача экзаменов и защита курсовых работ студентов происходит в режиме реального времени, он-лайн. По окончанию учебного года все дети будут переведены в следующие классы, выпускники школ и ВУЗов получают документы об образовании.

В условиях войны многие дети лишены возможности учиться. У детей нет учебников, тетрадей, компьютеров и интернета, нет безопасного места для жизни, и в такой ситуации вопрос об учебе не стоит.

Выводы. Во время войны обучение молодежи возможно, если есть интернет и отсутствие активных боевых действий. У детей школьного возраста бывают проблемы с усвоением материала. Обучение часто носит терапевтический характер и его основная цель – поддержка детей во время войны. Существует также ряд проблем, связанных с войной, в результате чего дети не учатся.

Ключевые слова: война России в Украине, школьники, студенты, обучение.

Fig. 1 – Destroyed by the Russian army kindergarten (Stanitsa Luganskaya), school and university (Kharkov), Ukraine, [1]

Рис. 1 – Разрушенные российской армией детский сад (Станица Луганская), школа и ВУЗ (г. Харьков), Украина, [1]

Fig. 2 – Children hide from shelling in bomb shelters (Foto - zaxid.net)

Рис. 2 – Дети прячутся от обстрелов в бомбоубежищах (Фото - zaxid.net)

REFERENCES/СПИСОК ССЫЛОК:

1. <https://saveschools.in.ua/en/>

WAR CRIMES AGAINST CHILDREN DURING THE WAR OF RUSSIA IN UKRAINE ВОЕННЫЕ ПРЕСТУПЛЕНИЯ ПРОТИВ ДЕТЕЙ ВО ВРЕМЯ ВОЙНЫ РОССИИ В УКРАИНЕ

Olena HUSAROVA

*Candidate of Technical Sciences (PhD), Senior Researcher
Institute of Engineering Thermophysics of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine
ORCID No: 0000-0001-7622-9168*

ABSTRACT

Introduction. On the morning of February 24, 2022, the Russian Federation launched a full-scale war against Ukraine. Russian aircraft are targeting residential infrastructure, including hospitals and maternity hospitals, kindergartens, boarding schools, schools and higher education institutions. 7 million Ukrainian children suffer in one way or another because of the hostilities.

Results. As of April 27, 2022, according to official statistics, more than 610 children suffered in Ukraine as a result of Russia's armed aggression. Of these, more than 217 children were killed, more than 393 children were injured. Children suffered the most in the Donetsk region - 129, Kyiv - 114, Kharkiv - 93, Chernihiv - 66, Kherson - 44, Mykolaiv - 43, Lugansk - 37, Zaporozhye - 27, Sumy - 17, in Kyiv - 16, Zhytomyr - 15 [1]. At the same time, the exact number of victims and injured in Mariupol and Volnovakha is not known and, according to preliminary data, ranges from several hundred to a thousand killed children, and tens of thousands of victims.

During the two months of the war, 71% of Ukrainian children hid in bomb shelters. Every second child was separated from close relatives. A third of the children were in the war zone, and every fifth child was forced to be taken out by parents under shelling (Fig. 1) [1].

We managed to compile an incomplete list of Russian war crimes against children in Ukraine [2, 3]:

- executions of children and evacuation columns;
- torture and abuse of children;
- sexual abuse of infants, boys and girls up to 10 years of age and older (400 cases of rape already documented, 14 girls became pregnant after being raped);
- deportation of children to filtration camps and illegal export of orphans, children with relatives to Russia (more than 121 thousand were exported);
- kidnapping and ransom demands from parents;
- failure to provide medical assistance, non-admission to humanitarian assistance, non-admission of doctors during childbirth, which leads to the death of newborns and young women;
- recruitment and use of children for military intelligence, etc.

Conclusion. During the Russian war in Ukraine, in two months, according to official statistics, more than 610 children were injured, of which more than 217 children were killed, 393 were injured. According to incomplete data, there is no war crime that Russian troops in Ukraine have not committed against children and the population.

Keywords: Children, War Crimes, Russian war in Ukraine.

АННОТАЦИЯ

Вступление. Утром 24 февраля 2022 года российская федерация начала полномасштабную войну против Украины. Обстрелы ведутся прицельно по жилой инфраструктуре, включая больницы и роддома, детские сады, интернаты, школы и высшие учебные заведения. 7 миллионов украинских детей страдают так или иначе из-за военных действий.

Результаты исследования. По состоянию на 27 апреля 2022 года по официальной статистике более 610 детей пострадали в Украине в результате вооруженной агрессии России. Из них убито более 217 детей, ранено более 393 ребенка. Больше всего пострадало детей в Донецкой области – 129, Киевской – 114, Харьковской – 93, Черниговской – 66, Херсонской – 44, Николаевской – 43, Луганской – 37, Запорожской – 27, Сумской – 17, в г. Киеве – 16, Житомирской – 15 [1] При этом точное число жертв и пострадавших в Мариуполе и Волновахе не известно, и по предварительным данным составляет от нескольких сотен до тысячи убитых детей, а пострадавших – десятки тысяч.

За два месяца войны 71% украинских детей скрывались в бомбоубежищах. Каждый второй ребенок был разделен с близкими родственниками. Треть детей находились в зоне военных действий, а каждого пятого ребенка родители вынуждены были вывозить под обстрелами (рис. 1) [1].

Нам удалось составить неполный список военных преступлений росси против детей в Украине [2, 3]:

- расстрелы детей и эвакуационных колонн;
- пытки и издевательства над детьми;
- сексуальное насилие над младенцами, мальчиками и девочками до 10 лет и старше (уже задокументировано 400 случаев, 14 девочек забеременели после изнасилования);
- депортация детей в фильтрационные лагеря и незаконный вывоз детей-сирот, детей имеющих родных в россию (вывезено более 121 тыс.);
- похищение и требования выкупа от родителей;
- неоказание медпомощи, недопуск к гуманитарной помощи, недопуск врачей во время родов, что приводит к гибели новорожденных и молодых женщин;
- вербовка и использование детей для военной разведки и т.д.

Выводы. Во время войны росси в Украине, за два месяца, по официальной статистике, более 610 детей пострадали, из них убито более 217 детей, ранено - 393.

По имеющимся не полным данным не существует такого военного преступления, которого бы не совершили российские войска в Украине против детей и населения.

Ключевые слова: дети, военные преступления, война россии в Украине.

Fig. 1 - Affected children during the war in Ukraine (photo from open sources)

Рис. 1 – Пострадавшие дети во время войны в Украине (фото из открытых интернет-ресурсов)

REFERENCES/СПИСОК ССЫЛОК:

1. <https://suspilne.media/232623-217-ditej-zaginuli-v-ukraini-cerez-zbrojnu-agresiu-rf-ogpu/>
2. <https://zn.ua/LAW/deti-pod-rossijskim-pritselom.html>
3. <https://life.nv.ua/ukr/socium/zgvaltuvannya-v-ukrajini-shcho-vidomo-pro-zlochini-rosiyskoji-armiji-novini-ukrajini-50231915.html>

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

DEVELOPMENT OF CHILDREN'S CUSTOMIZED CAPSULE CLOTHING COLLECTION

Kopylova Maria Dmitrievna

FSBEI "Russian State University named after A. N. Kosygin ", Russia
ORCID № 0000-0003-0394-2119

Getmantseva Varvara Vladimirovna

FSBEI "Russian State University named after A. N. Kosygin ", Russia
ORCID № 0000-0003-0441-3198

ABSTRACT

After adjusting the methodology for designing children's clothing, a children's customized capsule collection of clothing was developed. An individual avatar of the customer was designed. The designs of the children's capsule collection have been developed, taking into account ergonomic properties, and taking into account the properties of materials. A fitting was carried out in a 3D visualizer for an individual figure.

Children's clothing is a popular and important segment of the clothing market. There are a large number of manufacturers of children's clothing, but none of them relies on individual figure measurements and, based on them, does not correct the capsule collection. After adjusting the methodology for designing children's clothing, based on the identified parameters, a customized children's capsule clothing collection was developed.

Based on the previous stages of work, the methodology for designing children's clothing was adjusted [1,2,3]. The methodology for constructing the basic design of a children's dress is based on 20 dimensional features. Dimensional signs are selected from GOST 17916 - 86. Approbation was carried out on 20 children's figures. The result obtained is satisfactory.

To obtain a three-dimensional shell of the consumer's figure, scanning was performed and an avatar was obtained for further work in a 3D visualizer. A capsule collection of children's clothing has been developed with the possibility of adjusting to an individual figure.

The patterns of the capsule collection of clothes were adjusted and the fitting of the collection of clothes was carried out on the individual avatar of the customer.

Based on the results of an improved adjustment of the methodology for designing the basic design of children's clothing, a customized children's capsule clothing collection was developed. Through the capsule collection adjustment method, the consumer will be able to reduce the waiting time for customized products and reduce the material costs of this service.

Keywords: Children's clothing, capsule collection, customization

INTRODUCTION

Children's clothing is a popular and necessary segment of the clothing market. There is a large number of children's clothing, but none of them is based on the features of the figure and based on them, does not correct the capsule collection. After adjusting the methodology for developing children's clothing, based on the identified parameters, a customized children's collection of capsule clothing was developed.

FIGURE SCAN

To obtain the most accurate idea of the parameters of the consumer, the method of scanning the figure was chosen. Scanning enables graphic reproduction and modeling of a figure, designing models and mannequins of figures of typical and individual physique.

The figure was scanned using a Microsoft Kinect scanner and a turntable (Figure 1). The Kinect XBOX 360 scanner is equipped with 3 cameras: a visible camera (RGB - a camera with a resolution of 640 * 480; an infrared laser projector; a camera that shoots in the infrared spectrum; four microphones and a PrimeSensor chip (processes raw data from an IR camera and converts it into a 3D model). The XBOX version has a blind zone of 50 cm, therefore, the scanned object must be at a distance of about 1 m from the sensor.

Figure 1 - Equipment for scanning

With the help of this equipment, the consumer's figure was scanned to obtain the exact parameters of the figure and 3D avatar, for further work in a 3D visualizer (Figure 2).

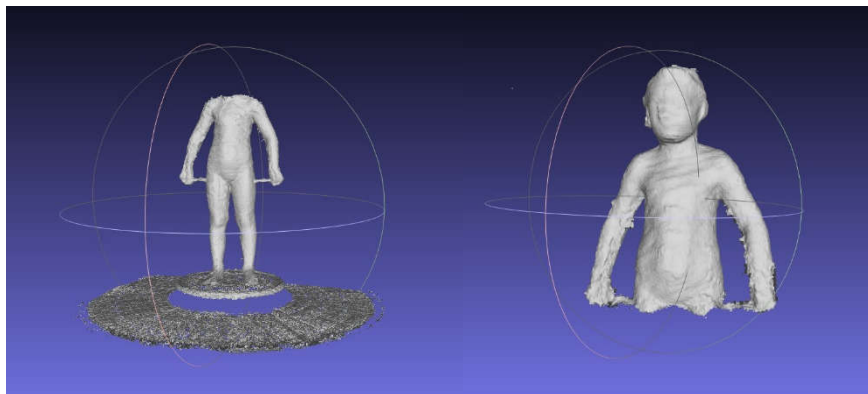

Figure 2 - Photographic image of the resulting scan of the figure of the consumer

After receiving a scan of the consumer's figure, further transformations of the avatar are carried out in the 3D program Meshlab [4]. The next step is the operation "Stitching the mannequin" (Figure 3a), then cleaning up the extra elements and forming a solid avatar for further work in 3D visualizers (Figure 3b).

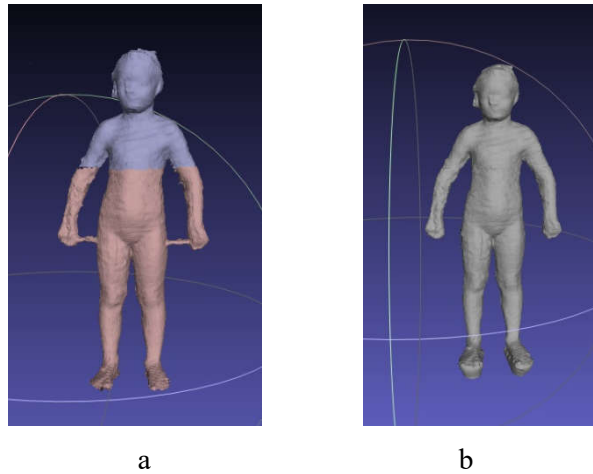

Figure 3 - Photographic image of the resulting scan of the consumer's figure: a - operation "Stitching the mannequin"; b - the formation of an integral avatar

The next step is to load the resulting avatar into the CLO 3D 3D visualizer (Figure 4a). This avatar is not parametric, therefore, for successful further work, it is necessary to correct the existing avatar according to the parameters of the received scan (Figure 4b).

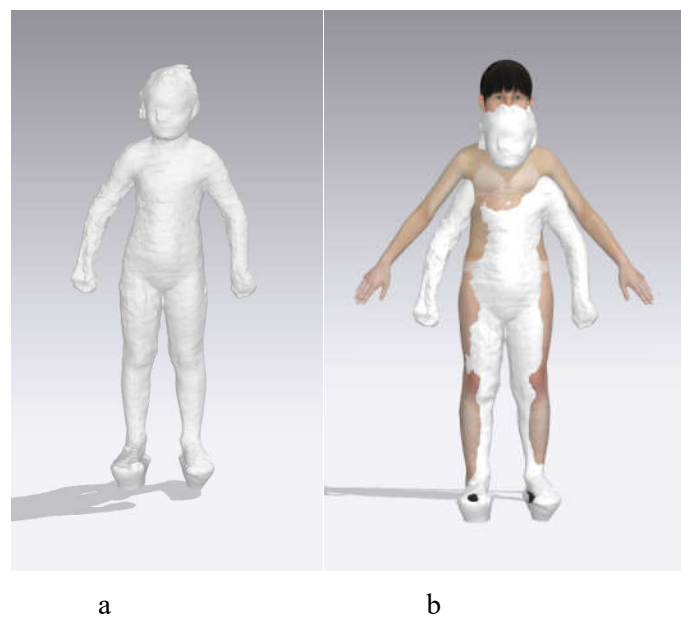

Figure 4 - Photographic image of the avatar: a - loading the avatar into the 3D visualizer; b - loading an existing, parametric avatar

Next, the existing avatar is edited according to the parameters of the consumer's figure (Figure 5a). The finished result for comparing the resulting figure is shown in Figure 5b.

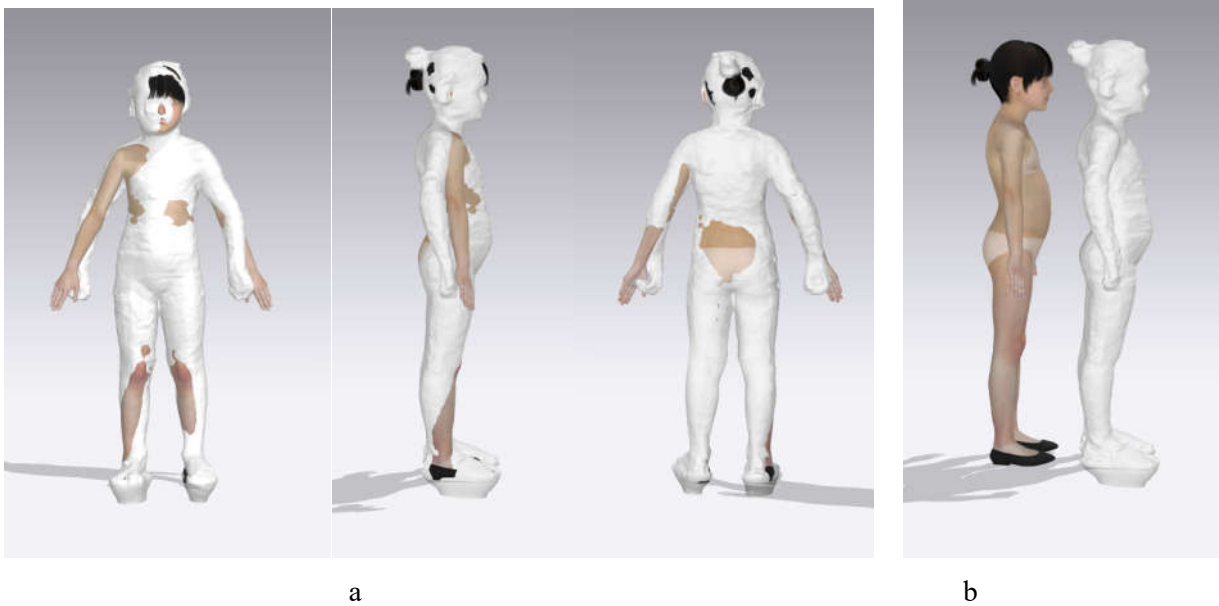
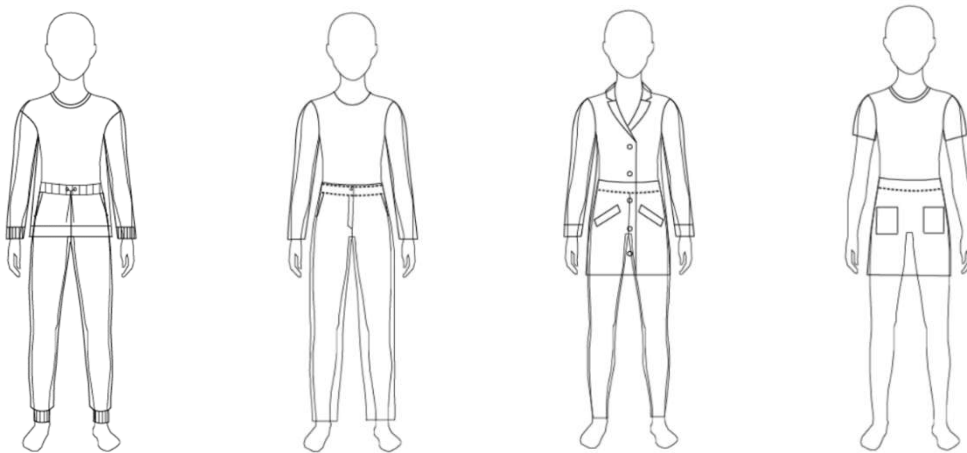

Figure 5 - Photographic image of the avatar: a - editing the avatar; b - finished result

CAPSULE COLLECTION DEVELOPMENT

Based on the previously developed database of elements of the children's capsule wardrobe, a capsule collection of clothes was created (Figure 6).

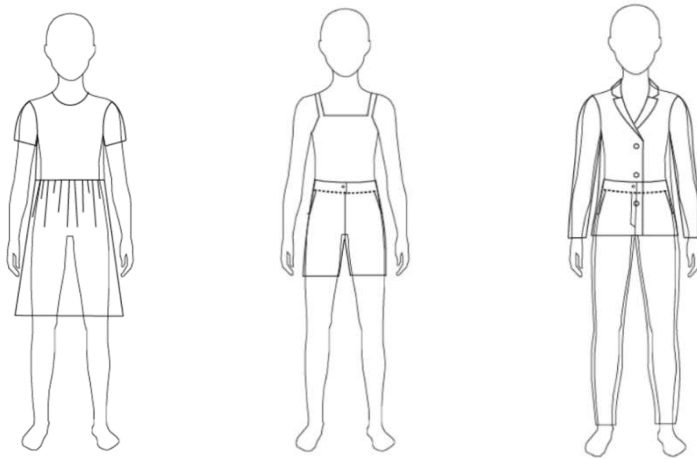

Figure 6 - Capsule collection of children's clothing

Ready-made patterns were adjusted in accordance with the individual characteristics of the consumer's figure and a fitting was carried out on the individual consumer's avatar (Figure 7).

Figure 7 - Photograph of the fitting: a - a set of top and shorts; b - long-sleeve and trousers

At the next stage, the consumer is offered a choice of colors and prints of the capsule collection, the finished color scheme is shown in Figure 8.

Figure 8 - Capsule collection of children's clothing in a 3D visualizer

CONCLUSION

The development and implementation of a method for designing customized capsule collections in a mass production environment will significantly reduce the product balance in the sales market and increase the level of targeting of products in the light industry market, as well as allow small and large enterprises to enter the world market.

REFERENCES

1. Kopylova M.D., Getmantseva V.V., studying the fitting of children's clothes, performed by existing methods// International euroasia congress on Scientific Researches and Recent Trends-7, 6-9 December 2020// Baku Eurasian University, Azerbaijan - Vol.1 – P.310-315
2. Kopylova M.D., Getmantseva V.V., Andreeva E.G. Method for designing children's customized capsule collections in mass production conditions // Istanbul international modern scientific research congress June 4-5, 2021 // Full texts book - P. 495-499
3. Kopylova M.D., Getmantseva V.V. Prospects for the development of clothing production in the context of customization / in the collection of poster presentations by young scientists and students "Modern tasks of engineering sciences": International Kosygin Forum (October 29-30, 2019). - M.: FGBOU VO "RGU im. A.N. Kosygin", 2019. - S. 84-87

4. The meshlab program [Electronic resource] <http://www.meshlab.net/>, accessed 20.04.2022
5. Martynova A.I., Andreeva E.G. Constructive modeling of clothes / Proc. manual for universities - M.: MGUDT, 2006. - 216 p.
6. Industrial clothing technology: Handbook / P.P. Koketkin, T.P. Kochegura, B.I. Baryshnikov and others - Legprombytizdat, 1988. - 640 p.
7. Laboratory workshop on designing clothes with CAD elements: Textbook for universities / Koblyakova E. B., Martynova A. I., Ivleva G.S. and others - 3rd ed., revised. and additional Ed. E.B. Koblyakova. - M.: Legprombytizdat., 2009.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

PREVENTION OF THE EXPRESSION OF PHYSIOLOGICAL PROCESSES IN ADOLESCENTS BY INSERTS MADE OF INNOVATIVE MATERIALS

Kataeva Alena Nickolaevna

The Kosygin State University of Russia, Moscow

Kopylova Maria Dmitrievna

The Kosygin State University of Russia, Moscow

ABSTRACT

By questioning the consumer, an actual problem was identified, both for adolescents and for their parents - the expression of sweating and unpleasant odor on clothing in adolescents in the armpit area, which appear in connection with the internal work of the body and the impact of the environment. Age from 10 to 19 years, characterized mainly by physiological changes. With hormonal restructuring in the body of a teenager, the process of sweating is rapidly proceeding – the causes of sweating can also be teenage activity, lifestyle, weather and extra emotionality. The idea of solving the problem is to borrow a gusset from Russian folk clothing. This element is supposed to be double, the inner and outer layers are selected taking into account the physical, aesthetic, mechanical properties and ergonomic indicators, and taking into account the properties of the innovative material.

In the course of the work, the characteristics of the material for the inner layer of the gusset. To detect the inner layer, it is necessary to take samples and conduct tests in the laboratory. The solution to the selection of material for the inner layer can serve as an invention – a superabsorbent material.

When selecting the material for the outer layer, it is worth paying attention to the fact that fresh sweat secreted by the human body has no smell, the smell arises due to volatile compounds between sweat molecules and the bacterial environment. There is an assumption that by introducing innovative materials it is possible to get rid of unpleasant odors.

Making a conclusion, we can assume that a solution has been found, but not experimentally proven. The theory is based on the insert – gusset. The inner material, thanks to its properties, absorbs moisture released by the organism, and the innovative material neutralizes odors and serves as a prerequisite for solving the problem.

Keywords: Sweating, Adolescence, Gusset, Innovative material.

INTRODUCTION

Adolescence is a transitional stage between childhood and adulthood, this period covers the age from ten to nineteen years [1], characterized primarily by physiological changes. With hormonal restructuring in the body of a teenager, the process of sweating is rapidly proceeding – the causes of sweating can also be teenage activity, lifestyle, weather and exuberant emotionality.

The basis for solving the problem of sweating and unpleasant odor on the shirts of teenagers will be such an element from Russian folk clothing as a gusset. This element is proposed to be double made of different materials and different colors, giving an aesthetic appearance. The inner layer should have such properties as: hygroscopicity, air permeability and vapor permeability [3]. Scientists were able to develop a fiber that absorbs moisture and has increased durability. This material is a thin thread that is ten times smaller than a human hair.

In diameter, microfiber fibers are zero point zero six microns [4]. Table number one describes the characteristics of microfiber of different brands, with guaranteed quality standards of Russian legislation [5].

Table 1 – Characteristics of microfiber

№	Name of the material. Characteristic		Area of application	Description from the manufacturer
1	2		3	4
1	Article number: TO000501		T-shirts, sports uniforms, longsleeves	Modern microfiber fabric is made of 100% polyester fibers. The surface of microfiber is hygroscopic, absorbs moisture and lets in air.
	Composition: Polyester, 100%			
	Surface density: 140 g/m ²			
	Type of weaving: knitwear, interlock			
2	Article number: 60136 Night		Suitable for sewing clothes for dancing, figure skating, skiing and ballet.	Modern micropolyamide fabric is extremely pleasant in contact with the body. It is ideal for the production of clothing designed for sports or active leisure.
	Composition: 80% polyamide, 20% elastane			
	Surface density: 190 g/m ²			
3	Article number: 070455 ecru		Children's clothing and T-shirts	—
	Composition: 87% polyamide, 13% elastane			
	Surface density: 115 g/m ²			

In order to identify the inner layer with the listed properties and characteristics, samples should be taken and tested in the laboratory.

To identify a suitable material for the inner layer, an invention from the United States of America was considered. An absorbent composite containing a porous matrix of fibers is usually hydrophilic or become hydrophilic by means of processing, in addition to the matrix it contains a superabsorbent material dispersed between inter-fiber spaces (pores), in which the superabsorbent material exhibits the ability to absorb more than twenty-four milliliters of saline per gram of superabsorbent material, as is known, human sweat ninety-eight consists of water and two percent consists of their chemical compounds [7].

Given the fact that fresh sweat secreted by the human body has no smell, and the smell arises from volatile compounds between sweat molecules and bacterial flora on the skin [8], it is worth concluding that the outer layer should be innovative with aromatic molecules, interrupting the smell of smelly volatile compounds.

Progressive scientific and technological developments of the world's leading research centers are aimed at the process of creating innovative textiles. One of these materials was a fabric that neutralizes unpleasant odors. The German company Drapilux is the world's leading developer of "smart" materials and decorative fabrics made of non-combustible fiber. The German company "Schmitz Textiles" is a competent partner in complex textile solutions indoors and outdoors, has developed a new generation of textiles, the unique properties of

fibers have already been proven by scientists. «Air» is a "smart" fabric that eliminates the odors of tobacco smoke, pets, waste and ammonia.

The composition of the "Air" fibers includes an active biological component. During the catalytic reaction, it destroys harmful substances (nicotine, formaldehyde, ammonia) and turns pungent odors into safe for health. It operates on the principle of an automobile catalyst. Fabric properties: neutralizes odors, retains its shape, does not crumple and does not fade. This fabric is used for the medical, transport and household segment, if this material copes so easily with caustic and harmful components, then it can be assumed that it will be able to eliminate the smell of volatile compounds. Care of the material does not require effort. It is recommended to wash at a temperature of 30 ° C with the addition of synthetic detergents. The temperature of 60-70 ° C will wash away the fabric treatment, reduce functionality and increase shrinkage. The effect of neutralizing the smell after proper washing does not disappear [9]. Table number two shows the characteristics of the innovative material from the manufacturer [10].

Table 2 – Characteristics of innovative material

№	Name of the material. Characteristic		Area of application
1	2		3
1	Composition: 100% polyester		Bed linen in maternity hospitals and medical institutions, curtains in residential buildings, theaters, schools and hotels
	Color: Blue, Green		
	Pattern: Floral		
	Degree of opacity: opaque		
	Washing resistance: 60		
2	Composition: 100% polyester		Bed linen for medical institutions, curtains for schools, residential buildings and hotels
	Color: Blue		
	Pattern: Solid color		
	Degree of opacity: translucent		
	Washing resistance: 60		

Making a conclusion, it can be assumed that the solution to the problem of sweating in adolescents in the armpit area has been found, but has not been experimentally proven. It provides greater extensibility when lifting the arms, which is important for active teenagers, while it carries an aesthetic load. This element is proposed to be double. The internal material, due to its physical properties and ergonomic characteristics, absorbs water vapor released by the body, and thanks to innovative technological developments, a "smart" material was created that neutralizes odors, which served as a prerequisite for solving the problem of sweat odor.

REFERENCES

1. Periodization of adolescence – Wikipedia [electronic resource] https://ru.m.wikipedia.org/wiki/Подростковый_возраст#cite_note-7, date of application 16.03.2022
2. Information portal about sweating and hydrosis [electronic resource] <https://otpotlivosti.ru/vidy-i-proyavleniya/silnoe-potootdelenie-u-podrostka-v-obshhem-i-osobenno-v-vozhaste-15-let.html>, date of application 17.03.2022
3. Kiryukhin S. M., Shustov Yu. S. *Textile materials science*. – M.: KolosS, 2011. – 360s.: ill. – (Textbooks and studies. Manuals for higher education students. studies. establishments)

4. Microfiber is an innovative fabric of the future [electronic resource] <https://textiletrend.ru/pro-tkani/iskusstvennyie/mikrofibra-innovatsionnaya.html>, date of application 10.04.2022
5. Fabric Stores [electronic resource] <https://www.textelle.ru/about/certificates/>, <https://sw-strazy.ru/catalog/fabrics-for-sports-and-dances/mikrofibra-carvico-italiya/mikrofibra-carvico-italiya/>, <https://velmary.ru/magazin/product/mikrofibra-18/>, date of application 09.04.2022
6. RU 2285515 C2, A61F 13/15; A61F 13/53; A61L 15/60 от 20.10.2006 «*A thin, highly absorbent structure and the method of its manufacture*»
7. US 005147343 A, A61F 13/15; A61F 13/20 от 15.09.1992 г. «*Absorbent products containing hydrogels with ability to swell against pressure*»
8. Léal, Françoise. *Etude de la production et de l'émanation de composés volatils malodorants sur textile à usage sportif*: Doctorat, Polytechnique :2011-11-04/ Procédés biotechnologiques et Alimentaires - Institut National Polytechnique de Lorraine, 2011. – 227c.
9. Fabric neutralizing odors [electronic resource] <https://www.ultratkan.ru/poleznye-stati/article37/>, date of application 10.04.2022
10. Fabric Store [electronic resource] https://tek-stil.ru/catalog/tkani/nejtralizuyushchie_zapahi/, date of application 18.03.2022

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

IKSAD
ENSTİTÜSÜ

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

STUDY OF THE BENDING OF FUNCTIONALLY GRADED POROUS COMPOSITE PLATES

Zine Abdallah

Dr., Relizane University, Algeria
ORCID NO: 0000-0003-2377-9590

Chaib Ouaddah

Dr., Relizane University, Algeria
ORCID NO: 0000-0002-1038-0946

Berrabah Hamza Madjid

Prof.Dr., Relizane University, Algeria
ORCID NO: 0000-0002-7871-4017

ABSTRACT

In this investigation, study of the bending response of functionally graded (FG) porous plates is presented using a cubic shear deformation theory. The properties of the FG-plate vary according to a power-law distribution which is modified to approximate material characteristics for considering the effect of porosities. The equilibrium equations are derived by using the principle of virtual work and solved by using Navier's procedure.

Functionally graded materials (FGMs) are novel types of composite materials, generally made from a mixture of ceramics and metals. These materials are microscopically inhomogeneous; their characteristics vary from one surface to another. This is done by varying the combination of these materials gradually within the thickness to obtain smooth distributions in the characteristics of the material and the best responses to the applied external loading. Through our reading in the literature, we have noticed that studies on the effect of variable porosity across the thickness of the FG-structure are rare. For this, the current research work deal, the effect of the porosity on the static behavior of the simply supported FG-plate modeled via a novel cubic shear deformation plate theory. The conditions of the zero-shear stresses on the free surface of the plate are ensured without introducing the shear correction factors. FGMs are widely used in many applications such as nuclear, spacecraft, civil engineering, mechanical, automotive and power generation industries. Various numerical results are discussed to demonstrate the influence of the variation of the power index, the porosity parameter and the geometric ratios on the bending response of FG porous plates.

Keywords: structure, functionally graded, porosity, shear deformation.

WORLD YOUTH STUDIES CONFERENCE-II

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi

**IKSAD
ENSTİTÜSÜ**

May 18-20, 2022
Hacettepe University, Ankara, Turkey

A NEW THEORY FOR THE STUDY OF SHEAR DEFORMATION AND FREE VIBRATION OF PLATES AND SHELLS BY HIGH ORDER THEORY

Zine Abdallah

Dr., Relizane University, Algeria
ORCID NO: 0000-0003-2377-9590

Chaib Ouaddah

Dr., Relizane University, Algeria
ORCID NO: 0000-0002-1038-0946

Berrabah Hamza Madjid

Prof.Dr., Relizane University, Algeria
ORCID NO: 0000-0002-7871-4017

ABSTRACT

In this work, the bending and free vibration analysis of multilayered plates and shells is presented by utilizing a new higher order shear deformation theory (HSDT). The proposed involves only four unknowns, which is even less than the first shear deformation theory (FSDT) and without requiring the shear correction coefficient. Unlike the conventional HSDTs, the present one presents a novel displacement field which incorporates undetermined integral variables. The equations of motion are derived by using the Hamilton's principle. These equations are then solved via Navier-type, closed form solutions. Bending and vibration results are found for cylindrical and spherical shells and plates for simply supported boundary conditions. Bending and vibration problems are treated as individual cases. Panels are subjected to sinusoidal, distributed and point loads. Shells structures have improved structural stiffness compared to plates. The interest use of shell structures is their capability in supporting forces and moments by a coupled membrane and bending action because of their curvature. On the other hand, composite materials present high performance and reliability because of their well-known properties. Results are presented for thick to thin as well as shallow and deep shells. The computed results are compared with the exact 3D elasticity theory and with several other conventional HSDTs. The proposed HSDT is found to be precise compared to other several existing ones for investigating the static and dynamic response of isotropic and multilayered composite shell and plate structures.

Keywords: layered structures; bending; vibration; higher order shear deformation theory